CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

85/3 NUMARALI RUSYA AHKAM DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRME VE TRANSKRİPSİYONU

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Alpay BİZBİRLİK

Hazırlayan

Miray KIYARTUNÇ

MANİSA

2013

ÖZET

Çalışmamızda 85/3 Numaralı Rusya Ahkam Defteri'nin tamamında konu olan Rusya ve Osmanlı devletleri arasındaki ile siyasi, ekonomik ve güvenlik meseleleri ayrıca, karşılaşılan problemlerin çözümlerini içeren belgeler incelenmiştir.

Bunun yanı sıra hükümlerde önemli bir yere sahip olan ticari faaliyetlere Rus tüccarların, karadan ve denizden Osmanlı pazarına dahil olduklarını Rus gemileri Karadeniz tarafına Osmanlı Devletinden aldığı ürünleri taşıdığını beyan eden belgeler defterde yer almaktadır.

ABSTRACT

This study is about 85/3 transcription of Rusya Ahkam Defteri which was written down between 1775 and 1784 in Ottoman Empire.

West policy of Ottoman Empire and Emergence of Russia as a nationel state caused to a direct and for both sides.Economic and political condition of both sides is also Mentioned in this period.

Political questions between Ottoman Empire and Russia, commercial goods, other disagreemonts and commercial questions which was appeared after commercial activies were montiones in this study.

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum 85/3 Numaralı Rusya Ahkam Defteri'nin Değerlendirilme ve Transkripsiyonu adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

…./…./2013

Miray Kıyartunç

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	460856
İşlem Türü	İşlemde
Yazar Adı / Soyadı	Miray KIYARTUNÇ
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 31622104470
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	miray_45@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	85/3 Numaralı Rusya Ahkam Defteri'nin Değerlendirme ve Transkripsiyonu
Tezin Tercümesi	85/3 transcription of Rusya Ahkam Defteri which was written down between 1775 and 1784 in Ottoman Empire
Konu Başlıkları	
Üniversite	Celal Bayar Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	Tarih Bölümü
Anabilim Dalı	Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Tarih Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	557
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. Alpay BİZBİRLİK Doç. Dr. Cahit TELCİ Yrd. Doç. Dr. Sefer SOLMAZ
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Yayımlama İzni	☑ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezimin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

17.02.2013

İmza:.....

Yazdır

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 11.01.2013 tarih ve 1/9 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Miray KIYARTUNÇ'un "85/3 Numaralı Rusya Ahkam Defteri'nin Değerlendirme ve Transkripsiyonu" Konulu tezi incelenmiş ve aday 21.01.2013 tarihinde saat 13:30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna	☒	OY BİRLİĞİ	☒
DÜZELTME yapılmasına	* ☐	OY ÇOKLUĞU	☐
RED edilmesine	** ☐	ile karar verilmiştir.	

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.
** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN

Yrd. Doç. Dr. Alpay BİZBİRLİK
(Danışman)

ÜYE

Doç. Dr. Cahit TELCİ

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Sefer SOLMAZ

	Evet	Hayır
*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir	☐	☐
Tez, mutlaka basılmalıdır	☐	☐
Tez, mevcut haliyle basılmalıdır	☐	☐
Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.	☐	☐
Tez, basımı gereksizdir.	☐	☐

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti ile ilgili günümüze kadar yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışma konularında ağırlıklı olarak Batı devletleri ile Osmanlı'nın siyasi ekonomik ve sosyal ilişkilerine yer verildiği görülmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden biri de şüphesiz ki Osmanlı'nın fetih yönünün batı güzergahı olmasıdır.Kuruluş ve yükselme dönemlerinin ilk başlarında etkin bir devlet halinde olmayan Rusya'nın Osmanlı'nın fetih güzergahını değiştirecek kadar etkili olmasındaki en önemli düşüncesi sıcak denizlere inme politikası ve Karadeniz'in bağımsızlığını tehdit etmesi olmuştur. Mevcut anlaşmalar daha ziyade batılı devletlerle ilgili olup, Rusya'nın Osmanlı'yı tehditkar hale gelmesi hakkında elimizde çok fazla kaynak bulunmamaktadır.

Araştırmamız arşiv kaynaklarına dayalı olarak gerçekleştirilmiş ancak,konu ile ilgili çalışmalardan da yararlanılmıştır. Bu bağlamda 85/3 Rusya Ahkam Defteri'nin transkripsiyonu yanı sıra Osmanlı Devleti'nin Batı politikası, Rusya'nın milli bir devlet olarak örgütlenme aşaması, adeta kaçınılmaz son olan Osmanlı ve Rusya'nın Karadeniz için yaptığı mücadeleyi, anlaşmalar dahilinde değerlendirip dönemin siyasi ve ekonomik durumu belirtilmektedir. Buna ek olarak Osmanlı-Rusya arasında siyasi ilişkiler sırasında meydana gelen problemler, taşınan mallar, ticari faaliyetler sonucunda ortaya çıkabilen hukuki meseleler ve anlaşmazlıklar da ele alınmıştır.

Çalışmamda bana yol gösteren ve bilgi birikimini benimle paylaşan kıymetli hocam, Yrd. Doç. Dr. Alpay Bizbirlik'e teşekkürü bir borç bilir, minnettarlığımı belirtmek isterim.

Manisa 2013

Miray Kıyartunç

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE ÖZET……...II
İNGİLİZCE ÖZET……..III
YEMİN METNİ……IV
TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU…….V
TUTANAK……VI
ÖNSÖZ……VII
İÇİNDEKİLER……..VIII
KISALTMALAR……...X

GİRİŞ

XVIII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINA KADAR OSMANLI – RUSYA MÜNASEBETLERİ……...1

I.BÖLÜM

85/3 NUMARALI RUSYA AHKAM DEFTERİ VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ……..…..…10
Defterin Tanıtımı……..…….…...10
A.Yol Hükümleri……...……11
B.Ticarete Dair Meseleler……..……..11
I)Ticareti Yapılan Mallar...……...…..…...…...…..13
II)Tuz Meselesi…….....……..18
C.Diplomatlarla İlgili Meseleler…….....…..18
D.Can ve Mal Emniyetine Dair Meseleler……...……..20

E.Osmanlı-Rus Münasebetlerinin Düzenlenmesi ile İlgili Hükümler…...…..…21
F.Cizye Meseleleri……...……..21
G. Karşılıklı Sığınmalar ve Sığınmacılar.……..21
H.Adli Vakalar……..22
J.Kazalar ve Kazazedeler…….……..23
K.Saldırı – Çatışma……..24
M.Diğerleri…...…….……24

II. BÖLÜM
85/3 NUMARALI RUSYA AHKAM DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

I.DEĞERLENDİRME……
II.SONUÇ…….……...…….556

KAYNAKÇA……..…..…….....557

KISALTMALAR

a.g.e :Adı geçen eser

a.g.m :Adı geçen makale

a.g.d :Adı geçen defter

A.Ü.D.T.C.F. :Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

BOA :Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C. :Cilt

Çev. :Çeviren

M.E.B :Milli Eğitim Bakanlığı

Haz. :Hazırlayan

İ.A :İslam Ansiklopedisi

S. :Sayfa

Sad. :Sadeleştiren

T.T.K :Türk Tarih Kurumu

Yay. :Yayınlayan

GİRİŞ
XVIII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINA KADAR OSMANLI – RUSYA MÜNASEBETLERİ

Kurulduğu andan itibaren zaman zaman politikaları gereği Doğu'ya yönelen Osmanlı Devleti çoğunlukla fetihlere batı yönünde devam etmiş, Gelibolu'daki Çimbi Kalesinin ele geçirilmesiyle Rumeli topraklarındaki ilk hakimiyet bölgesini oluşturmuştur.Böylelikle bölgede İslamiyet yayılmaya başlamış, ayrıca stratejik olarak önemli yol ve ticaret güzergahlarına Türkler yerleştirilmiştir.[1]

Türk nüfusunun Balkan topraklarına iskanı bu şekilde gerçekleşmiştir. Osmanlı bölgeye ilk olarak sürgün edeceği grupları yerleştirmiştir. Yörüklerden oluşan grupların sürgün edilme nedenleri ise, aşiret beylerine bağlı olup merkezi otoriteye tam olarak itaatkar olmamalarıdır. Merkezi gücü tehdit edecek herhangi bir isyan olayını önlemek için gruplar Anadolu'dan alınıp Balkan bölgesine yerleştirilmiştir.[2]

Bölgedeki hakimiyet Edirne'nin ele geçirilmesiyle devam etmiştir. Edirne'nin fethi Osmanlılar arasında Trakya'da bir dönüm noktası olma özelliğini taşımaktadırEdirne alındıktan sonra üs olarak kullanılmasıyla Anadolu'dan başka Balkanlarda da Bizans'a karşı bir cephe açılmış oldu.[3]

Türklerin bu bölgedeki ilerleyişini tehlikeli bulan Hristiyanlar Balkanlardaki Müslüman ilerleyişini durdurmak için Sırp kralı Lazar'ın öncülüğünde Haçlı ordusu oluşturdu. Fakat I. Kosova Savaşı sonucunda Türkleri durdurmayı başaramadılar.[4]

---

[1] Havva Selçuk, "Rumelide Yapılan İskanlar Neticesinde Kurulan Yeni Yerleşim Yerleri", *Türkler*, C. 4, Yeni Türkiye Yayını, Ankara 2002, s .177-186.
[2] Halil İnalcık"Osmanlı Tarihine Toplu Bir Bakış", *Osmanlı*, C.1, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s. 40-vd.
[3] Feridun Emecen"Osmanlı Devleti'nin Kuruluşundan İstanbul'un Fethine Kada*r*" Türkler, C. 9, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 23-24
[4] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C. 1, 7.Baskı, TTK, Ankara 1995 s. 252-255.

Türklerin Balkanlardaki ilerleyişine darbe vuran olay fetih dönemindeki karışıklıklar olmuştur.Bu süreçte Balkanlardaki topraklarını tekrar geri alma ümidiyle birleşen Hıristiyan dünyası II. Murat'ın tahta geçmesiyle birlikte Osmanlı üzerine yürümüştür.Gerçekleşen Varna Savaşı'nda, Osmanlı Balkanlar'daki hakimiyetini bir kez daha kanıtlamıştır.[5]

Osmanlı ilerleyişi karşısında adeta çaresiz kalan Hristiyanlar Macarların öncülüğünde Balkanları, geri almak için büyük bir Haçlı ordusuyla harekete geçtiler.II. Kosova Savaşı sonunda hezimete uğrayan haçlılar, bu isteklerinin artık bir hayal olduğunu anladılar.Osmanlıların başarısı Avrupa'daki askeri gücün uzun bir süre geri püskürtülmesini sağladı ve İstanbul'un fethi için zemin hazırlandı.[6]

15. yüzyıl'a gelindiğinde artık, İstanbul'un Anadolu yakasında olduğu gibi Rumeli ve çevresi tamamen hakimiyet altına alınmıştır.Rumeli'de Tuna boylarına kadar ulaşılmış, Anadolu'da Marmara'nın doğu yakası tamamen ele geçirilmiştir.Osmanlı topraklarının birleşmesi için artık İstanbul'u fethi siyasi nedenlerin yanı sıra coğrafi olarak da şart haline gelmiştir.Yapılan hazırlıklar sonucu başlayan kuşatmada Bizans'ın başkenti olan şehir Osmanlı Devleti'nin eline geçti ve Bizans İmparatorluğu'na son verildi. [7]

Fatih Sultan Mehmed Balkanlardaki bütün siyasi güçlerle başarılı bir şekilde mücadele etmiştir; özellikle Bosna'da hâkimiyet kurulması Fatih'in Avrupa politikası açısından, büyük önem teşkil etmekteydi. Aklında olan İtalya'ya karşı deniz harekatı için Bosna'yı üs olarak kullanmayı uygun görüyordu.Ayrıca bu bölge denizlerde etkili güç olan Venedik'le mücadele için de çok önemliydi.[8]

Osmanlı Devleti yaptığı bu fetihler sonucu Batı Avrupa tarihinde söz sahibi olmuştur. Fetih yönünü Batı Avrupa güzergahlı olduğunu göstermiş, doğal sınırlarına ulaşana kadar Batı yönünde gitmeye devam etmiştir.Ancak Osmanlı Devleti Akdenizdeki ve Balkanlardaki hakimiyeti ele geçirmek için hiç durmadan mücadele ettiği bu dönemde Karadeniz'in Kuzeyinde bulunan Moskova Knezliği'nin kısa zaman

[5] Colin Imber, *The Ottoman Empire*, The Isıs Press, İstanbul 1990, s.129-135
[6] Imber*, a.g.e*, s. 139-141.
[7] Selahattin Tansel, *Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmed'in Siyasi ve Askeri Faaliyetleri*, TTK, Ankara 1985, s.28-29;Hammer, a.g.e, s.48-50.
[8] Halil İnalcık, *Fatih Devri Üzerine Tetkikler ve Vesikalar*, TTK Yayını, Ankara 1995, s.65-120;Nicolae Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, (Haz.Nilüfer Epçeli) C. 2, Yeditepe Yayınları, İstanbul, s. 101-104;Yaşar Yücel-Ali Sevim, *Osmanlı Klasik Döneminin Üç Hükümdarı.(Fatih, Yavuz, Kanuni*), TTK Yayını, Ankara 1991, s. 26-28.

içerisinde güçlenmesine ve Doğu Avrupa'da milli bir Rus Devleti'nin kurulma aşamasına gelmesine önem vermemiştir.

13. yy başlarında iç karışıklar sonucu bölünmüş bir Rusya bulunuyordu. Bu bölünmüşlükten faydalanmak isteyen Moğollar Karadeniz'in Kuzeyinde Kalkan Nehri kıyısında Güney Rusya knezlerini ağır bir yenilgiye uğrattı. Rus Knezler Moğol hakimiyetini kabul etmek durumunda kaldılar. Knezlerin kendi arasındaki anlaşmazlıklar Moğolların bölgede daha fazla yıkım yapmalarına neden oldu. Rus Knezler arasından Moskova, Moğol hakimiyeti sürecinde yükselişe geçti. Moğol Kağanı tarafından büyük knez olarak atandı. Bunun en önemli nedeni ise Moğol Kağanına sonsuz itaatle ve Ortadoks Kilisesi ile yakın ilişkide bulunmasıdır.[9]

Moğol Hanlığı adına vergi toplayan Moskova Knezi büyük knez olma durumunu avantaja çevirmek için nüfusunu da çoğaltmak zorunda olduğunun farkındaydı.Moskova Knezliğinde iç asayişin sağlanmış olması komşu knezlerden Moskova arazisine gelip yerleşenler çoğaldı. Bunların arasında bulunan büyük arazi sahibi ve soylu kökenli olan Boyarlarda bulunmaktadır.[10]

1472 yılından itibaren Doğu Avrupa'daki siyasi güç Moskova Knezliği lehine dönmeye başlar. III. İvan Novgorod'u hakimiyeti altına aldı. İşgale Lehistan – Litvanya ne de Türk – Tatar Hanlıkları engel olamamıştır. Altınorda Hanı Seyyid Ahmed, Lehistan Kralı ile anlaşarak Moskova üzerine sefer düzenledi; ancak kral söz verdiği desteği Ahmed Han'dan çekti. Ahmed Han hiçbir sonuç alamadan dönmek zorunda kalır.Bu durum adeta Moskova knezliğinin gücünü sağlamlaştırmıştır.[11]

İlk Osmanlı-Rus ilişkileri III.İvan döneminde başlamıştır.İki taraf arasındaki ilişkileri Kırım Hanı, Mengli Giray'ın vasıtasıyla kurulmuştur. Moskova'nın bağımsızlığını kazanmasında Kırım Hanlığı Moskova Knezine destek vermiştir. Kırım Han'ı dostu olarak bildiği III. İvan ile Osmanlı padişahı II.Bayezid arasındaki iletişimde köprü olmuştur. Rus elçisi Osmanlı sarayına kabul edilmiştir.II.Bayezid tarafından Azak ve Kefe'de Rusların ticari faaliyetleri sırasında tüccarlarına iyi muamele yapılacağı belirtilmiş, Moskova ve İstanbul arasındaki münasebetlerin devam ettirilmesi kararı alınmıştır.[12]

---

[9] Kezban Acar, *Başlangıçtan 1917 Bolşevik Devrimi'ne Kadar Rusya Tarihi*, Nobel Yayınevi, Ankara 2004, s. 41-44.
[10] Akdes Nimet Kurat, *Rusya Tarihi*, TTK Yayını, Ankara 1987, s. 92-94
[11] Kurat, *a.g.e,* s. 109-115.
[12] Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi* ,C.1, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000, s. 333-336.

Rusya'nın Osmanlı münasebetleri sükût halinde akış sürdürürken Batı fetihlerine hiç durmadan devam eden Osmanlı, Rusya'nın Kazan Hanlığı'nı ele geçirip bununla birlikte bir Türk Hanlığı olan Astırhan Hanlığını ortadan kaldırması ve Hazar kıyılarına kadar sokulması, Türkistan'dan gelen hacı adaylarına ticaret yolu üzerindeki tüccarlara vermiş oldukları rahatsızlıklar gibi olaylara kadar bölge ile ilgilenmemiştir. Bölgedeki olaylara kayıtsız kalmayan Osmanlı 1569 yılında Ejderhan seferini düzenlemiştir. Bu sefer sonucunda kıyıya yakın Rus kaleleri yıkılmış ve Ruslara, Terek boyundan uzak durmalarını gerektiren gözdağı verilmiştir.[13]

Osmanlı padişahı II.Selim ve Veziriazam Sokullu Mehmet Paşa kuzey sınırında meydana gelen hareketliliği yakında takip etmekte iken, Harezm Hanı Hacı Mehmed Bey'in yardım talebinin yer aldığı mektup payitahta gelmiştir. Mektupta İran'ın Türkistan yolunu kestiği, ve hacılara yol vermediği yazılmakta Padişahın Astırhanı fethederek Anadolu-Türkistan yolunu açmasını istemekteydi. Bunun üzerine II. Selim Kırım Han'ına bir Hattı-ı Hümayun gönderip şöyle demekteydi; "Türkistan ve Tataristan tüccarlarına yol açıp emniyet içinde gelib gitmeleri temenni olmuştur.İmdi, Vilayet-i Kazan ve Ejderhan evvelden Nogay elinde idi. Halen küffar eline girmesi neden oldu? İçinde ve etrafında kalan Tatar Mirzalarından kimler vardı? Ve ne zamanda ve ne sebeble elden gitmiştir?…..Alâ-vech-it-tafsil eyleyesin ki, vaktiyle tedarükü görülüp fethü teshini müyesser ola".[14]

Bu satırlardan Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgeye duyarsız kalmadığı anlaşılmakla birlikte, yapılanların büyük bir kısmı Rusya'nın Osmanlı-Kırım ilişkilerindeki hâkimiyet konusunda, Kırımlı yöneticilere empoze ettikleri düşüncelerin Kırım nezdinde kabul görmesinden ötürü, Osmanlı projelerinin desteklenmediği ve bu nedenle de bölgede yürütülen politikaların başarılı olamadığı görülmektedir.[15]

Kanuni Sultan Süleyman zamanında açılması planlanan fakat Avusturya meselesi yüzünden hayata geçirilmemiş olan kanal projesinin uygulanmasına II. Selim'in emriyle başlandı. Bu projeyle Osmanlı'nın amacı; Hazar Gölü'ne dökülen Volga Nehri ile Azak Denizi'ne dökülen Don Nehri'nin birbirlerine yaklaştıkları en uç noktada kanal açmak böylece, kanal açıldıktan sonra Rusların Volga bölgesiyle

[13] Uzunçarşılı, *a.g.e*, C. 3, s. 33-36
[14] İbrahim Peçevi, *Peçevi Tarihi*, (Sad: Murat Uraz), C. 2, Son Telgraf Matbaası, İstanbul 1968, s.246-247.
[15] Halil İnalcık, "Osmanlı Rus Rekabetinin Menşei ve Don-Volga Kanalı Teşebbüsü (1569*)",Belleten,* C. XII, s. 349-402.

iletişimi kontrol altına alınacak Türk şehri olan Astırhan'da Osmanlı hakimiyeti kurulacaktı.

Böylelikle İran üzerine yapılacak olan Doğu seferlerinde Hazar Denizi vasıtasıyla asker ve askeri malzemenin geçişi kolaylaştıracaktı.[16]

Kanalın açılmasından Rus Çarı IV. İvan ve Kırım Hanı Giray Han oldukça rahatsızdı. Çar, kanal projesinin sonuçlanmasını beklemeden Kırım Hanlığı'yla iletişime geçti. Osmanlı'nın buraya yerleşmesinin Kırım'ın bağımsızlığını elinden alacağını iddia ederek, Devlet Giray ile ortak hareket etmek istediğini bildirdi.Kanalın kazımı aşamasında kış mevsimine yaklaşılması, çalışan işçilerin güvenliğinin tam olarak sağlanamaması ve Ruslar tarafından rahatsız edilmeleri, Kırım Hanlığının bu duruma göz yumması üzerine kanal projesi sonuçsuz kaldı.[17]

17. Yüzyılın'ın başlarından beri Osmanlılarla Lehliler arasında Kırım'ın kuzeyindeki Kazak toprakları ile ilgili anlaşmazlık sürmekte idi. Doroşenko'nun Ukrayna'yı, Osmanlı Devleti himayesi altında yönetmesini kabul etmesi üzerine, Osmanlı Kazakları Rus ve Leh tehlikesine karşı korumayı da üstlenmişti. Ancak Doroşenko'nun Rus Çarlığından gördüğü yakın ilgi askeri ve mali yardım Osmanlı'ya ihanet etmesine neden oldu. Doroşenko Çehrin kalesini Ruslara vermek istemesi üzerine sefer düzenledi(1677-1678). Bu sefer Osmanlı'nın bölgeyi zaptetmesi ile sonuçlandı.[18]

Osmanlı galibiyeti sonucunda, Rus ve Kazak kuvvetleri geri çekilmek durumunda kalmışlardır. Barış antlaşması için girişimde bulunan Ruslarla Osmanlı Devleti birinci dereceden diplomasi ilişkisine girmemiş ve iki yıllık süreç sonunda Kırım Hanlığı'nın aracılığıyla Bahçesaray barışı gerçekleşmiştir (1681) . Kırım Hanlığı ile Rusya'nın devlet sınırı Drepne Nehri kabul edilecek ve Kırım Hanına geçen 3 yılın vergisi birden ödenecek ve bu miktar yıllık olarak kabul edilecektir.Bu madde Kırım Hanlığı'nın en avantajlı çıktığı maddedir.Antlaşmanın diğer maddelerinde ise, Sultan ve Han Çar'ın düşmanlarına yardım etmeyecekti şartı

[16] Katip Çelebi, *Tuhfetü'l-Kibar Fi Esfari'l-Bihar*, (Çev:Orhan Şaik Gökyay), Kabalçı Yayınevi, İstanbul 2007, s. 85, Radovan Samarcic, *Dünya'yı Avuçlarında Tutan Adam Sokullu Mehmet Paşa,* Nokta Yayınları, İstanbul 1995, s. 8-10, İnalcık, a.g.m, s. 350-400.

[17] Akdes Nimet Kurat, *XVI-XVII Yüzyıl Osmanlı-Rus Münasebetleri*, TTK Yayını, Ankara 1966,Uzunçarşılı, *a.g.e,* C. 3, s. 35-36.

[18] Defterdar Sarı Mehmet Paşa,*Zübde-i Vekayiât 1,*(Sad:Abdulkadir Özcan), Tercüman Yayınları, İstanbul 1977, s. 122-124, 129-139-140.

yer almaktaydı.Bu antlaşma uzun bir süre Rus-Kırım ilişkilerinde ve Osmanlı ile olan siyasi sahnede ölçüt olarak kabul edildi.[19]

Avrupa'daki Osmanlı ilerleyişinin durmasına neden olan II.Viyana kuşatmasının bozgunla sonuçlanması, Avrupa devletlerinde Osmanlı'nın yenilebileceği fikrini uyandırmış bu durumu avantaja çevirmeye çalışan Batılı devletler Kutsal İttifak adı altında Avusturya, Lehistan ve Venedikle güç birliği oluşturmuşlardı. Batı dünyasıyla ortak çıkarlara sahip olan Rusya ise bu ittifaka 1686 yılında dahil olmuştur.[20]

Avrupa'da askeri ve siyasi prestiji sarsıntıya uğrayan Osmanlı, batıya adeta gücünden bir şey kaybetmediğini gösterircesine Kuzey bölgesinde meydana gelen karışıklıklara müdahale etmekte ve zaferle çıkmak için tüm gayretiyle uğraşmaktadır; fakat bu süreçte Venedikliler Mora ve Dolmaçya'ya Lehistan ise Boğdan'a saldırmıştır.1669'da Ukraynalı Doreşenko'yu himaye altına alan Osmanlı, Lehistan üzerine sefere çıktı.Sefer sırasında Podolya'nın merkezi olan Kamaniçe hakimiyet altına alındı.Kamaniçe'nin fethi Osmanlılar'a Boğdan ve Kırım Hanlığı üzerindeki kontrol alanını güçlendirdi, Kazakların Karadeniz'e olan saldırılarının önlenmesine neden oldu.[21]

Avusturya cephesinde Balkanlara inen düşman Edirne'yi tehdit etmekteydi.Bu durum kısa sürede Arnavutluk, Mora ve Sırbistan bölgesine de yayıldı. Venedik ve Lehistan cephelerinin tam kapanmamış olması Osmanlı'nın kalıcı bir zafer elde etmesini engelledi.Viyana bozgunu sonrasında meydana gelen savaşlar Osmanlı gücünün artık eskisi gibi olmadığını Avrupa'ya gösterir nitelikteydi. Dolayısıyla Avrupalı devletler de Osmanlı topraklarını paylaşma yoluna gittiler. Böylece Avrupa siyasetinde değişiklik beraberinde geldi; artık batılı devletler hareket etmekteydiler, bu da Batı da "Şark Meselesini'' ortaya çıkardı.[22]

Batıdaki savaş zamanında Rusya'nın başına geçen I.Petro ordusunda ve devlet kademesinde yenilikler yaparak, sıcak denizlere inme politikasını gün yüzüne

[19] Kurat, *Rusya Tarihi*, s. 234-235.
[20] Mustafa Nuri Paşa, *Netayic ul-Vukuat*, (Haz:Neşet Çağatay), C. 1-2, TTK Yayını. Ankara 1992, s. 282-283. Silahtar Mehmet Ağa , *Silahtar Tarih*, (Haz.Mustafa Nihat Özün), Akka Yayınevi, s. 26-27, Cevat Üstün, *1683 Viyana Seferi*, TTK, seri:VII-N2, Ankara 1941, s.1-7.
[21] Dariusz Kolodziejczyk, "XVI.Yüzyılda Kamaniçe Sancağı", *Osmanlı Araştırmaları* 1991, s.140, Uzunçarşılı, a.g.e, C .3, s. 423.
[22] Halil İnalcık, *"*XV yy'da Haçlı Projeleri*", Doğu-Batı Makaleler II*, Doğu-Batı Yayınları, Ankara 2009, s. 219.

çıkarmıştır. Bunun için Petro'nun attığı ilk adım 1686 yılında Azak Kalesi'ni ele geçirme teşebbüsüdür ve Petro bunda başarılı olmuştur.[23]

Batıdan ve kuzeyden sıkıştırılan Osmanlı hiçbir cephede tam başarı sağlayamamıştır. Rusya hariç ittifakta yer alan devletlerle Karlofça Antlaşması'nı imzalamıştır.[24] Bu antlaşma, Osmanlı Devleti'nin Batıda büyük çapta toprak kaybettiği ilk antlaşmadır ve Batı dünyasında, büyük galibiyet olarak adlandırılır, Osmanlı'nın bundan sonraki politikası, kaybedilen toprakları geri almak üzere kurulmuştur ancak hedeflenen başarı sağlanamamıştır.[25]

Azak kalesini ele geçiren Ruslar ise Kerç Kalesini de zaptetmek istedikleri için antlaşmaya yanaşmadılar. Bir yıllık süreç sonucunda 1700 yılında Ruslar ile İstanbul Antlaşması imzalandı. Antlaşmayla Osmanlı Azak kalesini Ruslara bıraktı.Rusya'nın Karadeniz kıyısında inşa ettiği kaleyi kabullendi. Rusların, Türkler karşısında imzaladığı ilk zafer anlaşmasıdır. Böylece Rusya Karadeniz'de kendine çıkış noktası buldu, bundan sonraki diğer amaç da Kırım bölgesine doğru yayılmak olmuştur.[26]

Karadeniz'de hakimiyet sahasını genişletmek isteyen Rusya Osmanlı'nın gücünü kırmak için Boğdan ve Eflak Beğleyerek anlaşarak karışıklık çıkarmasına neden oldu. Aynı zamanda İsveç'le de mücadele eden Rusya İsveç Kralı Demirbaş Şarl'ı mağlup etti. Demirbaş Şarl Osmanlı'ya sığınarak Osmanlı ve Rusya arasında gergin olan sürecin savaşla sonuçlanmasına neden oldu. Kralın Osmanlı'ya sığındığını duyan I.Petro, Osmanlı topraklarına akınlar yapmaya başladı.Bunun üzerine III.Ahmet Rusya'ya savaş ilan etti.(1711)[27] .

Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa önderliğinde Kırım ve Osmanlı kuvvetleri, Rus birliklerini Prut nehri kıyısındaki Novistanilişçe kasabasının yakınında çember içine aldı.Geri çekilmeye başlayan Rus birlikleri Osmanlı Devleti'nden barış istediler,böylece Rus Çariçesi, ordusu daha fazla zaiyat vermeden savaşı durdurmuş oldu.İmzalanan Prut Antlaşması sonucunda, Azak kalesi Osmanlı'ya geri verildi. Aşağı

[23] Akdes Nimet Kurat, *Türkiye ve Rusya*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990, s. 11-17.
[24] İsmet Parmaksızoğlu, *"Karlofça" mad., İ.A*, C. IV, M.E.B Yayınları, İstanbul 1961, s. 345-351.
[25] Jorga, a.g.e, C. 4, s.230-235.
[26] Akdes Nimet Kurat, *Prut Seferi ve Barışı*, TTK Yayını, C. I, Ankara 1951, s.44-45-48.
[27] Kurat, *a.g.e,* s. 69-71.

Özü boyundaki Rus kaleleri yıkıldı. Ruslar Lehistan'dan çekildi ve İsveç Kralı, Lehistan üzerinden memleketine geri döndü.[28]

Osmanlı'ya karşı tek başına istediği zaferi kazanamayan Rusya Avusturya ile ittifak kurdu ancak, Rusya'nın Karadeniz başta olmak üzere sıcak denizlere inme politikası Avusturya'yı da rahatsız etmekteydi. Bölgede Rusya'nın hakim olması Avusturya'nın Osmanlı üzerindeki ekonomik ve siyasi çıkarlarına ters düşmekteydi.Bundan dolayı Rusya ile ortak hareket etme kararını alan Avusturya'nın en önemli amacı bölgede kendisinin de söz sahibi olmak isteğidir.[29]

Rusya bir yandan Azak ve Kılburun Kaleleri'ni işgal ederken diğer yandan da Avusturya Bosna, Eflak ve Balkanlar üzerinden Osmanlı'ya savaş ilan etti.Üç cepheden Osmanlı topraklarına saldıran Avusturya, Niş bölgesine geldiğinde Osmanlı kuvvetleri yenilgiye uğradı; ancak 22 temmuz 1739'da Belgrad yakınlarında yapılan Hisarcık Muharebesinde Osmanlı ordusu galip geldi, Belgrad tekrar Osmanlı eline geçti, Tuna kıyısındaki Adakule ve Semendire'nin Osmanlı – Avusturya arasında sınır yaptı.Avusturya hemen ateşkes ilan ederek barış istedi ve Belgrad Antlaşması imzalandı (1739).[30]

İmzalanan antlaşma sonucu Avusturya Belgrad da dahil olmak üzere Kuzey Sırbistan ve Eflak'ın batı kısımlarını Osmanlı'ya geri verdi.Avusturya'ya göre daha başarılı olan Rusya, Berder'i ve Hotin'i hakimiyeti altına almıştır; fakat diğer önemli antlaşma maddesi ile, Azak Kalesi yıkıldı, bu bölge Osmanlı ve Rusya arasında sınır kabul edildi. Ruslar Kırım sınırından çekildiler, bu antlaşma ile Karadeniz'in Türk gölü olduğu bir kez daha kabul gördü.[31]

1768-1774 Osmanlı-Rus savaşının sonucu Osmanlı Devleti'nin doğuya ve batıya karşı izlediği politikaların değişmesine, Balkanlardaki milliyetçi bağımsızlık hareketinin temellerinin atılmasına neden olmuştur. Lehistan'da yaşanan kralla soylular arasındaki iç çatışmaların, kral tarafından önünün kesilmemesi üzerine Rus Çaricesi II.Katerina'nın Lehistan'ı parçalamak amacıyla bölgeye asker göndermesiyle küçük bir kıvılcım olan hareket bütün devletlere sıçradı.[32]

---

[28] Uzunçarşılı, *a.g e.,* C. 5, s.80-83, İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. 4, Türkiye Yayınevi, Ankara 1961, s. 3-4.
[29] Kurat, *a.g.e*, C. 2, s. 526-527.
[30] Mustafa Nuri Paşa, *a.g.e,* s. 47-50.
[31] Uzunçarşılı, *a.g.e,* C. 5, s. 289-293.
[32] Osman Köse, *1774 Küçük Kaynarca Antlaşması*, TTK Yayını, Ankara 2006, s. 1-9.

Lehistan'daki iç karışıklığa müdahale eden Rusya, Batılı devletlerin bu olayla meşgul olmasından faydalanarak Osmanlı sınırları içersindeki Balta kentine saldırdı. Osmanlı padişahı II.Mustafa'nın emriyle Rusya'ya savaş açıldı. Rusların Osmanlı sınırına karşı ilerlemesine engel olmak için Kırım Han'ı Güney Rusya'ya akınlar düzenledi; ancak Kırım Han'ının vefat etmesi Kırım'daki birliğin dağılmasına ve Rus kuvvetlerinin Kırım'a girmesine sebebiyet verdi.[33]

Osmanlı'nın Batı sınırında ise Eflak ve Boğdan Rus hakimiyetine geçti. Ruslar bununla da kalmayıp Mora Yarımadasında nüfusun çoğunluğunu oluşturan Rumlara karşı kışkırtma politikası izledi ve ayaklanma çıkardılar.[34]

Kaptan-ı Derya Hüsameddin Paşa önderliğinde Osmanlı Donanması Mora Yarımadasına çıkartma yaptı ve isyan çok yayılmadan bastırıldı; fakat Osmanlı Devleti Balkanlarda kesin bir sukûnet sağlayamamıştı. Rus Çariçesi Osmanlı Devletini denizlerde sıkıştırmak istiyordu. Rus donanmasının Baltık Denizi'nden Akdeniz'e hareket etmesini emretti. Ege Denizi'nde Çeşme ile Sakız Adası arasında karşılaşan Osmanlı ve Rus donanması arasındaki deniz savaşı Osmanlı gemilerinin yakılmasıyla son buldu.(1770) Bu galibiyetle kendine güveni daha çok perçinlenen Rusya, Akdeniz'de rahatça dolaşmaya başladı. Osmanlı Devleti, Boğdan, Kırım ve Varna'da bazı zaferler kazansa da Rusya karşısında kesin bir sonuç alınamadı.[35]

Rusların Tuna'ya ilerlemesi üzerine Osmanlı Devleti topraklarında savaşın hesap edilenden daha fazla cepheye yayılması ve yeterli başarının gösterilememesi endişesiyle karşılandı ve savaşın durması kararına varıldı. Ancak padişah III.Mustafa'nın vefat etmesi yerine I.Abdülhamit'in geçmesi, Osmanlıdaki iç siyasetin el değiştirmesine neden oldu. I.Abdülhamit'in tahta geçmesiyle birlikte 1774 yılında Rusya'yla Kaynarca Antlaşması imzalandı.[36]

---

[33] Mustafa Nuri Paşa, *a.g.e*, s. 56-61.
[34] Köse, *a.g.e*, s. 40-49.
[35] Mustafa Nuri Paşa*, a.g.e,* s .62, Fevzi Kurtoğlu, *1768-1774, Türk-Rus Harbinde Akdeniz Harekatı ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa*, İstanbul 1942, s. 20-30.
[36] Köse*, a.g.e*, s. 100, Cemal Tukin, *"*Küçük Kaynarca*"mad., İA.*,C. VI, M.E.B Yayınları, İstanbul 1988, s. 1065-1069.

I.BÖLÜM
85/3 NUMARALI RUSYA AHKAM DEFTERİ VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

18. yüzyılın son çeyreğinde Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan savaşta Osmanlılar yenilgiye uğramıştır ve iki taraf arasında Küçük Kaynarca Antlaşması imzalanmıştır. Bu siyasi durumun hemen ardından tutulan 9 yıllık hükümleri içeren 85/3 numaralı Rusya Ahkam defterinde "Kaynarca Ahidnamesi" ve "Aynalı-Kavak Tenkihnamesi" lafızları ile sık sık bu antlaşmalara atıflarda bulunulmaktadır. Ahkam defterinde hükümler incelendiğinde yol hükümleri ticari meseleler, diplomatlarla ilgili meseleler, can ve mal emniyeti ile ilgili konuları, iki devlet halkının münasebetleri ile ilgili hükümler, cizye ile ilgili meseleler, sığınmacılar, adli vakalar, kazalar ve kazazedeler, karşılıklı saldırılar ve diğer çeşitli konularla ilgili konulara dair bilgiler bulunduğu görülmektedir.

Defterin Tanıtımı

85/3 Numaralı Rusya Ahkam Defteri'nin kayıt tarihi 1775-1784 yılları arasındadır. Ciltli ve ebrusuz olan defterin ebatı 45X16'dır. Numaralandırma usulü sayfa şeklinde olup, toplam 188 sayfadan oluşmaktadır. Defterde yer alan boş sayfalar ise 1-3,5,71,76,77,160,167,173-179, 183-185, 187-188 arasındadır.

Ahkam Defteri'nin kaydedildiği dönem I.Abdülhamit'in (1774-1789) saltanat yıllarına denk gelmektedir.

Defterin adı sülüs yazıyla, içerisinde geçen metinler ise divani kırma yazı ile yazılmış olup, çok küçük bir kısmında ise talik yazı ile (2,5 varak) getirilen ürünlerin listesi verilmiştir. Defterde yer alan hükümlerin numaraları belirli bir sıra izlememektedir.Bazı hükümlerin numarası yazılmış bazı hükümlerin ise numaraları yazıl-

mamıştır. Numara belirtilmeyen hükümlerin başına karışıklığı önlemek için [-] koyup orjinalliğini bozmamak adına baştan numaralandırma yapılmamıştır.

A. Yol Hükümleri

1775-1784 yılları arasında Osmanlı-Rus ilişkilerinin kaleme alındığı 85/3 tasnif numaralı Rusya Ahkam Defteri'nde yer alan hükümleri incelediğimizde 1056 tane yol hükmü yer aldığını görmekteyiz.

Antlaşmalar gereği devletlerin siyasi ya da ekonomik nedenli sınır geçişlerinde yol hükmü olması gerekmektedir. Yol hükmü sınırları içerisinde dolaştığınız devletin vermiş olduğu izin belgesi niteliğini taşır. Osmanlı Devleti'nin bürokrasi konusundaki hassasiyeti dönemi boyunca tutulan defterlerde de görülmektedir. Rusya Ahkam Defteri'nde yer alan hükümlerin çoğunluğunu yol hükmü, sefine emri, yol emri adıyla da kaydedilmiş izin belgeleri oluşturmaktadır. Bu belgeler sayesinde gidilen devletin kara ve deniz ulaşım hatları serbestçe kullanılabiliyordu.[37] Ahkam Defteri'nde yer alan hükümlere bakıldığında ağırlıklı bir bölümünü yol hükümlerinin oluşturduğunu tespit edebilmekteyiz. Bu durumdan yola çıkarak dönem içerisinde gerek siyasi gerek ticari amaçla olmak üzere Osmanlı Devleti'nin hakim olduğu sahada, merkezden alınan izin belgeleri aracılığıyla dolaştığını ifade edebiliriz. Böylece Rusya, Osmanlı'nın uyguladığı her türlü politikayı, ekonomik faaliyetleri ve halkın yaşam tarzını yakından gözlemleyip bilgi edinme şansına sahip olmuştur.

B.Ticarete Dair Meseleler

Devletlerin devamlılığını ve işlerliğini sürdürebilmeleri için, askeri gücün, yanında ekonomik gücün de çok önemli olduğu yadsınayan bir gerçektir. Devlet mekanizması bünyesinde bir çok unsuru bir arada barındırmayı gerektirmektedir. Siyasi varlığın güçlüğünü altında yatan en önemli güç ekonomik dinamikler olmaktadır.

[37]Hamiyet Sezer, Osmanlı İmparatorluğu'nda Seyahat İzinleri, A.Ü.D.T.C.F Tarih Araştırmaları Dergisi, C.XXI/33,Ankara 2003, s.105-124, BOA Düvel-i Ecnebiye Tasnifi 85/3 numaralı Rusya Ahkâm Defteri, s .6 , hüküm 11, "Rusya tüccarlarından Ciyorcu Dimitri nâm âlâ tâcir târîki't-ticarete Âsitane'den Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd üzere yol hükmü"; "Rusya Kapudanlarından Teodasi Botaf nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyâh tarafına azimet murâd etmekle ber-mutâd izn-i sefine emri"(aynı defter s .54, hüküm 499); Rusya tüccarlarından Yoni Nicolayef nâm tacir li-ecli't ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vaki cezireye varub gelmek murâd etmekle ahidname-i hümayûn şurûtu mücebince mu'tad üzere yol emri "(s. 55, hüküm 5111) v.d; s. 6;11,12,13,14,15 s. 9, 47,47,49,50,51; s. 11;104,105-106; vd.,

Osmanlı Devleti'nin ekonomik temel yapıtaşları ziraat ve hayvancılıktır. Ancak coğrafi konumun vermiş olduğu avantaj doğrultusunda ticaret yolları üzerinde bulunması gelir kaynaklarının artması bakımından önem teşkil eder. Devletin ticaret potansiyeli iç ticaret ve dış ticaret olarak ikiye ayrılmaktadır. Dış ticarete göre iç ticaret her dönemde daha canlı olmuştur.[38]

Osmanlı'da 18.yy'ın sonlarına kadar üç ticaret güzergahı diğerlerine göre daha işlek olmuştur.

1. Ticaret yolu olarak Osmanlı-İran İktisadi ilişkilerinin kurulduğu Doğu-Batı ticaretidir.Tebriz, Şam, Diyarbakır, Bursa hatları da olmuştur. Daha doğuda Hindistan ve Çin batıda ise 17'yy'a kadar Güney ve Doğu Avrupa vardır. İpek ve baharat doğrudan gelir, tekstil ürünleri ve altın ise batıdan gönderilmektedir.Bu ticaret yolu Osmanlılar için en işlek ticaret yoludur.

2. Ticaret yolu ise Doğu Akdeniz Kuzey-Güney doğrultusu Osmanlı, Suriye Mısır İktisadi ilişkileri bu eksenden yürütülür. Bu ticaret yolu 16 yy'ın başından itibaren Mısır'ın fethi ile tamamıyla Osmanlı kontrolüne geçmiştir.

Son ticaret yolu ise; Karadeniz merkezli kuzey-güney doğrultusudur. 85/3 numaralı Rusya Ahkam Defteri'nde yer alan ticaret metinlerinde bu güzergahtaki faaliyetlere değinilmektedir. Bu güzergah Anadolu'dan Karadeniz'in kuzeyine, Polonya'ya ve Rusya'ya uzanır. Rusya'danda güneye doğru hareket edilmesi sonucu Osmanlı'ya ve Akdeniz dünyasına ulaşır.[39]

Rusya ve Osmanlı Devleti ticareti hakkında bilgi veren hükümleri incelediğimizde, 1774 yılında imzalanan Kaynarca Antlaşmasının devletler arasındaki ticareti düzenleyen maddelerede yer verildiğini görmekteyiz. Metinlerde Rus tüccarlarına dostça davranılması, mallarına ve canlarına herhangi şekilde tasullut edilmemesi ve Rusya'dan gelenlere İngiliz ve Fransızlara tanınan hakların verildiği belirtilmektedir..[40]

---

[38] Mehmet Turgut, *Osmanlı Devlet Ekonomisi ve Batılılaşmadaki Yanlışlıklar*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1988, s. 84-85

[39] Şevket Pamuk*, 100 soruda Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1988, s. 82-84

[40] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 15, hüküm 129, "Bundan Akdem Rusya devleti ile Kaynarca nâm mahalde akdolunan şurüt-ı musâlahanın on birinci maddesinde Devlet-i Aliyyemizin memâlikinde emr-i ticarete dâir be-aynihi Françe ve İngiltere misillü dost-ı ecel olup ziyade müsaade olunan milelin müsâlemât ve mûafiyâtıyla ticaret-i migâh misillü baran ticaret etme ve Rusya devletinin reâyalarına ….", s. 15, hüküm:137; s. 58 hüküm 532; s. 115, hüküm 1051; s. 181 hüküm 1448; vd.

Anlaşma maddelerinde yer alan ticaretin en önemli unsuru olan gümrük gelirinin %3 olarak alınması hükümlerde beyan edilmiştir.[41] Bu dönemde batılı devletlerden İngiltere ve Fransa'nın almış olduğu ticari imtiyazların Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya'ya da verildiğini görmekteyiz.[42]

Küçük Kaynarca Antlaşmasında yer alan %3 gümrük ve Rusya ile belirlenen ticari ilişkilerin yanı sıra, Küçük Kaynarca'dan sonra imzalanan Aynalıkavak Tenkihnâmesi ile ilgili sadece ticari maddelerinde olduğu hükümlere yer verilmiştir. Buna göre aslında Küçük Kaynarca Antlaşması ile verilen Rus gemilerinin ve tüccarlarının Osmanlı ülkesinde serbestçe ticaret yapabilmeleri, geçiş yapabilmeleri ve her mahalden (karadan ve denizden) serbestçe giriş yapabilmeleri hakkı tekrar edilmektedir.[43]Böylece Rusya da diğer devletlerle aynı ticaret şartlarına sahip olmuştur. Bunun Osmanlı Devleti ekonomisindeki sonuncu ise iç pazardaki alış-veriş payında bir devletin daha etkili olmasına neden olmuştur.

I)Ticareti Yapılan Mallar

Rus ticaret gemilerinin Osmanlı Devleti'nde ne tür mallar aldığını ve ne sattığını tespit etmek mümkün gözükmemektedir. Belgelerde Rusların Osmanlı limanlarına geldikleri yazılmakla beraber, bazen yükleri haklarında bilgi verilmekte bazı bölgelerde de bunlardan satılanları zikretmişlerse de dönüş yüklerinin menşei hak-

---

[41] Rusya Ahkam Defteri , 85/3, s. 57 hüküm 531, "…ber-mûceb-i ahitnâme-i hümayûn Françe ve İngiltere tüccarı misillü yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüklerin tamamen bade'l-eda mugâyir-i şurûtı ahidname-i hümayûn ziyâde gümrük ve âhar güne resm ve vergü mutâlebasiyle mugâyir-i şurût-i ahitnâme-i hümayûn teaddi olunmaları icab etmaz iken bir müddetten beri Rusya tüccarının ……", s.23 hüküm:216; s. 32 hüküm 341; s. 52 hüküm91; s. 53 hüküm 494; s. 58 hüküm 532; "…Mühim ve muktedi olduğuna binâen mevâdd-ı mezbûrenin bi-ibâretihâ bir sûreti ihrâc ve resm-i gümrük yüzde üç alınmak için karar bulan tarife defterinin suretiyle….", s.70 hüküm 632 ; s. 73 hüküm 659; "….Devlet-i Aliyye memalikinden olup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memâlikine götürecekleri emti'a ve eşyanın dahi ancak iştira eyledikleri mahallerde bir-defa resm-i gümrüklerinin yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife defteri mantûkunca tamamen edâ edûp…", s. 74 hüküm 669; vd.

[42] Rusya Ahkam Defteri, 85/3 s. 106 hüküm 970 v.d; s. 114 hüküm 1043; s. 126 hüküm 1146; s. 127 hüküm 1148; s. 137 hüküm 1177; s. 139 hüküm 1230; s. 147 hüküm 1284; s. 149 hüküm 1296; s. 151 hüküm 1317; s. 155 hüküm 1376; s. 161 hüküm 1407; s. 162 hüküm 1408; s.162 hüküm 1409; s. 163 hüküm 145; s. 172 hüküm 1439; s. 180 hüküm 1445; s. 181 hüküm 1446 bu haktan faydalanan diğer devletler için bkz. Paul Kenedy, *Büyük Güçlerin Yükselişi ve Çöküşler*, (Çev:Birtane Karanakçı), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, s. 170-178.

43 Rusya Ahkam Defteri, 85/3 , s. 70 hüküm 663, "……Aynalıkavak Tenkihnâmesi muktezâsına emr-i ticarete dair bir muâhede-i münferide tanzimi lazım gelmekten nâşî mevâdd-ı muâhede-i ticaret bu defa bi'l- mûkâleme karâr-dâde olmakla mevadd-ı mûzakereden Bahr-i Siyah ve Tuna sevâhilinde icrâsı iktizâ eden maddelerin bilinmesi ve muktezâsınca harekete şimdiden mübâşeret olunması lâbûdd olmakla Devlet-i Aliyye'nin bi'l cümle memâlikinde gerek berren ve gerek bi'l-cümle denizlerinde ve sularında nehr-i Tuna'da Rusya seyr-i sefâin ve icrâ-yı ticaret el vererek her mahalde serbestiyet üzere sefineleriyle geşt û güzâr ve ticaret etmekle bi'l-cümle Rusya reâyâsına taraf-ı Devlet-i Aliyye'den kâmilen ruhsat verildiği ve Rusya bayrağı altında olan bi'l cümle Rusya tüccar sefa'ini Karadeniz'den Akdeniz'e, Akdeniz'den Karadeniz'e güzâr ile serbestiyet üzere mürür ve ubûr eylemeleri……..", s. 58 hüküm 532 , v.d; s. 71 hüküm 634; s. 181 hüküm 1446.

kında aydınlatıcı bilgi yoktur. Ancak zaman zaman batan gemilerden ya da muayene edilenlerden dönüş yüklerini öğrenmekteyiz.

Tablo I:Rusya'dan Gelen Gemilerde Bulunan Mallar.

MALLAR	MİKTAR	MALLAR	MİKTAR
Demir	36.506 Kantar	Hınta	92083 Kilo
Urgan	4581 Kantar	Havyar	3514 Kantar
Yapağı	805 Kantar	Şem'-i Asel	420.7 Kantar
Tuzlu Lahm	350 Kantar	Şem'i Revgen	30 Kantar
Lenger	7 Kantar	Çuka	6 Top
Tuzlu Lahm-i Ba-		Revgan-ı Sade	3210 Kantar
kar	1996 Kantar	Revgan-ı Don	189 Kantar
Duhân	2655 Kilo	Keten	228 Kantar
Çavdar	37Denk,200 Kantar	Top Yağı	10 Fıçı
Darı	95 Kantar	Kürk	5 Torba 40 Adet
		Yelken Bezi	110 Kıt'a
Şîr	1000 lik	Don Yağı	2290Kantar2 Varil
Keçe	1283 Tane	Tuz	2042 Kantar
Yağ	11 Kantar	Hububat	1250 Kilo
Kenevir	680 Kantar	Bal	9 Kantar
Tilki Kuyruğu	80 Çift	Bez	10150 Zirâ
Mersin Balığı	50 Çift	Zeneb-i Feres	13 Vukıyya
Kirpas	1800 Top	Halat	800 Kantar
Demir Tahtası	200 Kıt'a	Demir Pergel	150 Kıt'a
Demir Balta	25 Kıt'a	Demir Çubuğu	1348 Kantar
Moskof Bezi	77 Top	Mismar	70 Kantar
Kendir	1163 Kantar	Gülger Baltası	1000 Adet
Tütün Yaprağı	3400 Kantar	Beyaz Urgan	678 Kantar
Telatin	2 Adet.43 Kantar	At Yelesi	27 Adet
Hâlice	50 Kıt'a	Kedi Postu	3000 Adet
Katranlı Urgan	183 Kantar	Çay	13 Vukiyye
Tavşan Postu	1020 Adet	Keçi Kılı	3,5 Kantar
Kovan	80 Adet	Sütun	57 Adet

Kereste	67 Kıt'a	Çuha	150 Kantar
Tiftik	6 Kantar	Makara	1000 Adet
Börülce	300 Kilo	Balık	150 Adet
Kuru Balık	4 Kantar		

Toplam 63 çeşit ürün Rusya'dan Osmanlı ülkesine gelmektedir, bunların 7 tanesi maden ürünleri olup bu genel toplamın %20'sini oluşturmakta, ikinci grup 50 tane çeşit ile tarım ürünleri olup bunlar genelin %75'ini oluşturmaktadır. Bu durum göstermektedir ki Osmanlı Devleti Rusya tarafından kendi öz kaynakları ile üretebildiği mamulleri de almaktadır. Kendisinden teknoloji ve üretim olarak daha üstte yer alan Rusya'dan mamül mallar getirilmemektedir. Ancak aynı dönem de İngiltere'den[44] mamül malzeme almaktadır.Osmanlı'nın dış ticaretin de Rusya'ya göre İngültere'nin daha etkili olduğunu ifade edebiliriz.

Tablo 2: Darsaadet'ten Bahr-i Siyah tarafına Giden Gemilerde Bulunan Mallar:

MALLAR	MİKTAR	MALLAR	MİKTAR
Diri İncir	748 Kantar,5502 Dizi	Kuru İncir	5802 Kantar
Kuru Üzüm	9790 Kantar	Üzüm	565 Kantar 11 Sandık
Ham Sirke	58000 Kan. 954 Vuk.	Sirke	17612 Vukiyye
Limon Suyu	29173 Vukıyye 2 Fıçı	Zeytin	136San.3004 Vuk.35Kan.
Harir	325 Kantar, 24 Deste	Ak Göynek	504 Kantar
Ceviz	6 Varil	Badem	10 Varil, 25 Kantar
Defne	2 Varil	Şeker	96 Varil, 16 Fıçı
Gübre	129 Sandık	Balık	193 Sandık
Harnub	2338 Kantar	Sünger	25 Kantar, 500 Vukıyye
Sabun	27 Kantar	Limon	1010 Adet
Frenk Kahvesi	15720 Vukıyye	İskemle	98 Adet, 6 Kıt'a, 44 Deste
Çekmece	1 Kıt'a	Dolap	1 Kıt'a, 22 Adet
Tülbent	12 Top	Avize	9 adet
Eldiven	1 Sandık, 4 Deste	Ayire	44 Adet

[44] Gülay Webb Yıldımak, *XVIII. Yüzyıl'da Osmanlı-İngiliz Tiftik Ticareti*, TTK.Yayını, Ankara 2011, s.177, vd.

Duhân	256 Kantar, 7625 Vuk.	Şamdan	14 Adet
Pirinç	40 Kantar, 63 Denk	(?)	1007Kantar,2430Vukıyye
Çorap	34 Çift	Çini Tabak	1 Sandık
Kına	219 Kantar	Balık Yumurtası	100 Vukıyye
Erik	7 Sandık	Mikteran	44 Sandık, 5000 Vukıyye
Hârir Kumaş	1 Sandık	Yağ ve Gubar	12 Sandık
Şurub	3 Sandık	Arasan	2 Çuval
Oda Takımı	1 Sandık	Portakal	12 Varil, 4000 Adet
Portak. Kabuğu	10 Çuval,460 Vukıyye	Demir Tarak	2 Sandık
Kımız	3 Varil	Mazı	6 Varil
Boya	10 Var.,77 Denk,275Kan.	Nişa	2 Varil
Şap	19 Varil	Yabanî Enginar	24 Denk
Zâc-ı Kıbrıs	10 Sandık	Kalay âvânı	3 Varil
Emval-i Sandal	630 Kıt'a	Cübn-i âvânı	2 Sandık
Çini âvânı	20 Sandık	Sandalye	44 Adet
Kağıt	15 Sandık	Arpa Suyu	4 Varil
Ke'bir Sandalye	2 Kıt'a	Tabak	10 Sandık
Biber	3 Denk	Sucuk	17 Sandık
Maden Kömürü	1500 Kantar	Kahve	14 Denk
Akmeşe	27 Sandık	Varil	5 Deste
Sinameki	5 Kantar	Yağlık	10 Adet
Saz	2 Deste	Melhem	2 Sandık
Ud Takımı	16 Denk	Hârir Şerit	200 Top
Enfiye Kutusu	8 Deste	Taban	7 Sandık
Çikolata	4 Sandık	Küp	8 Adet
Ev Takımı	12 Sandık	Matbah Takımı	1 Sandık
Zaferân	5 Denk	Yün	60 Vukiyye
Şişe	4 Fıçı	Kuşak	13 Adet
Penbe	142 Kantar	Kaşık	15 Deste
Bıçak	6 Deste	Eczâ	5 Sandık
Akmeşe	1 Sandık	Kağıt	2 Denk
Meyve-i Huşk	5 Sandık, 9 Fıçı	Evâni	10 Sandık

Pastırma Hırdavat Dakik Şarap Kuru Meyve	168 Sandık 3 Sandık 17 Kantar 4 Sandık 1150 Kantar	Gön Meyve	100 Adet 40 Kantar
Hurma	18 Sandık,150 Kantar		
Harm	17 Sandık,112 Fıçı, 650,905 Vukıyye, 350 Varil		
Gömlek	153 Kantar, 16 Sandık,870 Vukıyye		
Şekerleme	7 Sandık, 150 Kutu, 2 Şişe, 5 Fıçı		
Ravgan-ızeyt	10 Kantar, 7150 Vukıyye, 5 Fıçı, 5 Varil		

Toplam 104 çeşit ürün Osmanlı ülkesinden Rusya'ya gönderilmektedir. Bunların 43 tanesini yiyecek maddeleri oluşturmaktadır. Bu genel toplamın % 25'ine denk gelmekte iken, geriye kalan 61 ürün ise ev eşyaları ve süs eşyalarından oluşmaktadır. Bunlar da toplam içersinden % 72'ye karşılık gelmektedir.

Ahkam defterinin 168. sayfasından başlayıp, 172 sayfada biten; Rusların getirdiği mallardan gümrük resmi alınmasında hesaplamaları esas olacak fiyat listesi cetvel şeklinde verilmekte olup, bu belgelerde anlaşmalarda öngörülen %3 gümrük vergisinin hesaplanmasında malların itibari kıymetleri verilmektedir. Ve yapılan hesapların bundan farklı olmaması istenmektedir. Bu cetvel ile Rusya'dan Osmanlı ülkesine gelen ya da geleceği varsayılan tüm malların listesini görmekteyiz. Tarımsal mamüller liste de ağırlıklı bir şekilde yer almaktadır. Başta temel besin ürünleri olan yiyecek ve içecekler gelirken bu ürünleri tohumlar ve çeşitli ağaç meyveleri takip eder. Bu dönemde Rusya'dan Osmanlı'ya gelen ürünlerin çoğunu demir ve buğday , İstanbul'dan Karadeniz tarafına giden ürünler ise sirke, şarap ve meyve çeşitleri oluşturmaktadır. Ticareti yapılan ürünlerin fiyatlarını değerlendirdiğimizde Osmanlı'nın Rusya'da aldığı ürünlerin daha yüksek fiyatlı ürünler olduğu Rusya'nın ise Osmanlı Devleti'nden aldığı ürünlerin maliyetinin daha düşük olduğunu belirtebiliriz.Yapılan alış-verişten Rusya daha kârlı çıkmıştır. Osmanlı pazarında ki Rus ürünlerin çeşitlerinde de artış yaşanmıştır.

II) Tuz Meselesi

Küçük Kaynarca Antlaşması'nda yer alan önemli maddelerden biri olan Özi suyu kıyısındaki Kılburun Hisarı'nın Rusya hakimiyetine bırakılma kararı o bölgede yaşayan Osmanlı tebaasının da geçim kaynağı olan tuz satışının tehlikeye girmesine neden olmuştur. Kılburun civarında bulunan irili ufaklı göllerden tuz temin edilebilmekteydi. Antlaşma sırasında bu havaliden tuz çıkarmaya engel olmayacaklarını ifade eden Ruslar, antlaşma metnine uymayıp Osmanlı reayasının göllerden tuz çıkarmasına engellemişlerdir.[45]

Bunun üzerine devletin merkezine Ruslarla ilgili şikâyetler gönderilmeye başlandı. Osmanlı Devleti'nin bu duruma dâhil olmasıyla birlikte Kılburun'da görevli Rus generali veba salgını dolayısıyla tuz göllerinin olduğu bölgeye giriş çıkışı kontrol altına aldığını ilan etti; fakat durumun gerçekle hiçbir ilgisi yoktu amaç Osmanlı'yı bölgeden uzak tutmaktı. Özi havalisinden de artan şikâyetler sonucunda antlaşmada belirlenen sınırı ihlal etmeden harekete geçildi. Duruma sakin bir şekilde çözüm getiren Rusya, bölge halkının Rusya'dan aldıkları izin terekesi ile gölleri kullanabilecekleri ifade etti.

Meselenin durulmasıyla birlikte 16 tane tuz gölünden 7'sini kendi işletmesine alan Rusya, Osmanlı tebasının ürettiği tuzları kesesine 50 para vererek satın alacağını ilan etmiş , ancak hiçbir zaman bu tuzların parasını ödememiştir.[46]

Osmanlı ile Rusya arasında tuz göllerinin tasarrufu için çıkan anlaşmazlığın kaydedildiği Rusya Ahkam Defteri'nde 161. sayfasın da yer alan 1407. hüküm bölgede anlaşmazlığın devam ettiğini belirten niteliktedir.Ahkam Defteri'nde yer alan konuyla ilgili tek hükümdür. Dönem içerisinde Osmanlı Devleti tarafından kesin bir çözümü bulunamayan meseledir.

C.Diplomatlarla İlgili Meseleler

Rusya ve Osmanlı Devleti arasındaki siyasi ilişkilerin en önemli temsilcisi diplomatlardır. Ahkam Defteri'nde yer alan hükümler de Rus diplomatların siyasi ilişkilerdeki rolünü görmekteyiz. Ticari anlaşmazlıklar sonucu alacak miktarının

[45] Köse, *a.g.e*, s. 116
[46] Köse, *a.g.e*, s. 148-149

denk düşmediği konularda Rus diplomatlar kendi reayasından olan tacirlarin ticari menfaatlerini Osmanlı'ya karşı korumuşlardır.[47]

Osmanlı Devleti'ne gelen Rus diplomatların güvenliğini sağlanması ve herhangi bir saldırıya maruz kalmamaları için önlem alınmasını emreden hükümler yazılmıştır.[48]Rus diplomatların Osmanlı siyasetindeki varlığı sadece ekonomik hayatta değil sosyal hayatta da hissedilmektedir. Onlar kendi tebalarından olan kişilerin davalarının gidişatlarını yakından takip etmişlerdir.[49]Davaların Rus tacirleri lehine sonuçlanması için Rus elçiler, Osmanlı Devleti'yle görüşmeler yapmıştır. Ahidnamede verilen ticari haklardan yola çıkarak adli meseleler aracılığıyla Osmanlı'nın içişlerine karışmışlardır. Rusya her fırsatta Osmanlı üzerindeki etkisini arttırma yoluna gitmiştir.

Konsolosların tayin gününden azlolunmalarına dair bilgiler bile Osmanlı hükümleri arasında yer almaktadır.[50]

Küçük Kaynarca Antlaşması maddeleri içerisinde Rusya'nın ticari faaliyette bulunduğu tüm Osmanlı vilayetlerinden dilediğine konsolosluk açma izinleri bulunmaktadır.[51]Küçük Kaynarca Antlaşması'nda Rusya'nın istediği yerde konsolosluk açmaları İstanbul'da Rus elçilerin istedikleri gibi hareket edip, Osmanlı'nın her yap-

---

[47] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 10 hüküm103, "Rusya devletinin Deraliyye'mde mukûm ortaelçisi Alexander Vuşakin hutimet avâkıbühü bi'l-hayrın bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a takrir kağıdında Rusya tüccarlarından Anderli Miyostrof müstemen bundan akdem li- ecli't-ticâre Asitane'den Mora ceziresine varup cezire-i merkumede vâki ma'limü'l-esâmi kocabaşları ve reâyasıyla muayyenü'l-miktar harir Pazar hasada ve muvaffak olunan şurüt martûkunca harir-i merkûmu kendûye teslim eylemek üzere mukavele ve müstemen-i mersûmen yedine mukaveleyi Muhtevi memhur ve ma'mûlün-bih temessük i'tâ ve mersüm dahi ber-vech-i peşin mersûmüna 10.000 guruş teslim etmeyin vakt-i mu'id-i mezbur hulülünde masfur mezburu tacir-i mersûma redd ü teslim eylemeyüb……"; s. 12, hüküm 110; s. 13 hüküm 114; s. 18 hüküm 176; s. 19 hüküm 183; s. 21 hüküm 213; s. 22 hüküm 215; s. 23 hüküm 216; s. 24 hüküm 230; s. 27 hüküm 287; s. 27 hüküm 288; vd.

[48] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 36 hüküm 373,
Osmanlı Devletine gelen Ruslara Osmanlı topraklarından yanındaki muhafız yeniçerilere rağmen taarruz edilmiş bunun men edilmesi, suçluların yakalanıp cezalandırılması haklarda hüküm yazılmıştır vd; s.151 hüküm 1312;Rus diplomatların yanlarında yer alan hizmetinde çalışan gayri Müslimlerin Osmanlı vergi sistemi icerisinde yer alan cizye'nin alınmamasını ve kendilerinin vergilerden muaf tutulmasının belirtildiği hükümlerde yer almaktadır; s. 39 hüküm 391; Rusya ile kurulan dostane ticari ilişkiler Rus diplomatlarına da Osmanlı sınırları içerisinde kendilerine mutebar kişiler olarak muamele edilmesi gerektiğini beraberinde getiriyor. s. 32, hüküm 58. sayfa

[49] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 61 hüküm 562, İzmir'de öldürülen bir müslümanın katil zanlısı olarak alıkonulan Rus vatandaşının davasının İstanbul'da görülmesi isteği daha önce reddedilmiş görevlendirilen tercümanlara da kötü davranılmış olduğu için durumun soruşturulması hakkında Rus elçisi aracılığıyla hüküm yazılmıştır.; s, 165 hüküm 1431, vd.

[50] Rusya Ahkam Defteri 85/3, s. 36 hüküm 373; s. 91 hüküm 846; s. 95 hüküm 875; s. 113 hüküm 1020; s.115 hüküm 1051; s. 129 hüküm 116, vd.

[51] Rusya Ahlam Defteri, 85/3, s. 123 hüküm 1125,"……Rusya Devleti Kaynarca Ahidnamesi'nin on birinci maddesi muktezası üzere memalik-i mahrûsenin cemi-i mahallelerine ve Rusya'nın emr-i ticaret için diledikleri yerlere konsolos nasb etmeğe hakkı olmakla….."

tığı uygulamayı yakından takip etmeleri için fırsat oluşturmuştur. Buna ek olarak Rus diplomatların yanında görevli tercümanların gayrimüslim olanlarından cizye alınmamasına ve onlara da ayrı yol hükmü verilmesine dair hükümlerde defterde yer almaktadır.[52]

D. Can ve Mal Emniyetine Dair Meseleler

Ticari faaliyetler sırasında emniyet unsurlarının zayıf olduğu mahallelerde soygun, gasp gibi asayişsizlik örnekleri kaçınılmazdı. Bu durumu engellemek adına Rusya'dan gelip Osmanlı sınırlarına giren elçilerin, ulakların ve tacirlerin yol emniyetinin sağlanması için gerekli menzilleri hükümler yazılmıştır. Eşkiyalar tarafından zarar ziyana uğratılanların şikayetleri değerlendirilmiş, sorumluların bulunması ve cezalandırılması merkezden emredilmiştir.[53]

Yazılan hükümler içerisinde yer alan ticari faaliyette bulunan gemilerin ihtiyaç duyulduğu takdirde boğazdan Karadeniz'e geçişi sırasında aranmasının emredilmesi oluşabilecek kaçakçılık ya da emniyetsizlik sorununa karşı alınan önlemdir.[54]

Osmanlı Devleti'nin yol emniyeti meselesine Rusya ile olan ilişkilerine zarar gelmemesi için oldukça dikkat ettiği görülmektedir. Yazılan hükümlerle suistimallerin oluşmasının önünü kesmiş ve meydana gelen sorunu hemen çözme yöntemini izlemiştir.

E.Osmanlı -Rus Münasebetlerinin Düzenlenmesi İle İlgili Hükümler

Osmanlı-Rus münasebetlerinin kaydedildiği belgeler incelediğimizde iki devletin biribirlerine karşı münasebetlerini ifade eden cümleler de dostluk kelimesi sıkça geçmektedir, ancak dönemin siyasi durumunu düşündüğümüzde iki devlet arasın-

[52] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 101 hüküm 923 , Osmanlı Devletinde görevli Rus diplomatların iletişimini sağlamak için yanlarında görevli olan tercümanların yol hükümleri de belgeler arasında yer almaktadır. vd; s. 101 hüküm 924.

[53] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 8 hüküm 42, "…Rusya devleti tarafından bu esnâda Âsitane-i saadetime âmed-şûd eden ulakların esnâ-yı râhta üzerlerine kuttâ-ı tarik ve haydut eşkıyası hûcum ve hilâf-ı şurût-ı ahitnâme-i hûmayûn i sâl-i zarar ve hasar ve darbu şetm misilli harekât-ı nâ-marzıyyeye tasaddi eylediklerinden ulakların emniyetleri meslûb ve bu vechile umûr-ı mühime-i müsta'celerin tehirine sebeb ve illet oldukların inhâ ve bu makûle Dersaadetin'den re's-i hudud ve re's-i hududdan Âsitane-i Aliyye'me iyâb ü zehâb eden ulakların tahsil-i emniyet ve selametleri içün ba'de –izin mahûf ve muhatara olan mahallerde yanlarına âdemler tayin mezul-i râhta taaddiyâttan muhafaza ve himayet ……" ve aynı defter s. 8 hüküm 43 ,s. 20 hüküm 204; s. 45 hüküm 444 ;s. 63 hüküm 575; s. 64 hüküm 581; s. 94 hüküm 874; s. 151 hüküm 1313; s. 163 hüküm 1417 ; vd.

[54] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 12 hüküm 108,
"…..bir kıt'a sagir sefine mesfûrun ber-vech-i muharrer müşterası ve mellâhları dahi Rusya mellahından olduğu vezir-i mûşârunilayhın'ilâmından müstebân olmakla sefine-i merkûme Boğaz hisarlarında mu'tad üzere yoklanıp tacir-i masfurun Bahr-i siyah tarafına nakl için…"v.d; s. 20 hüküm 203.

daki savaşın kısa bir süre önce sonuçlandığını ifade edebiliriz. Bu dönemde İngiltere ve Fransa tarafından yakın takibe alınan Osmanlı, Rusya tarafından da aynı muameleyi görür. Rus tacirlarine Fransız tacirlarine davranıldığı gibi davranılma anlayışının hakim olduğu hükümlerin örnekleri fazlasıyla ahkam defterinde yer dır.[55]Rusya Batılı Devletlerin ticari haklarını elde etmekle yetinmemiş, hukuki işlemler konusunda da kendi reayasına ayrıcalıklar istemiştir.

F.Cizye Meseleleri

Kaynarca Antlaşması gereği sadece ticaretin gümrüğünden % 3 ödemekle mükellef olan Gayri Müslim Rus reayası Osmanlı sınırları içerisinde başka bir vergi ödemek zorunda değildir. Ancak görevini suistimal eden bazı Osmanlı görevlileri tarafından zorla satılan cizye kağıtları merkeze şikayetlerin gelmesine neden olmuştur. Merkezden bölgeye hükümler gönderilip sorumluların bulunup cezalandırılması emredilmektedir.[56]

G.Karşılıklı Sığınmalar ve Sığınmacılar

Karşılıklı varılan antlaşmalar gereği iki taraf ahalilerinden gönül rızasıyla Müslüman olanlar hariç; diğer iltica eden kimseler himaye edilmemektedir. Hükümlerin içeriğinde karşılıklı sığınmaların nedenlerinden bahsedilmektedir. Buna göre kötü muamele, din değiştirme, adlî vakalar iltica sebebi olmaktadır. Kişiler gönül rızasıyla Müslüman olmadıysa Rusya'ya iadeleri söz konusudur.[57]

---

[55] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 57 hüküm 530,
"…..Devlet-i Aliyye'mizin memâlikinde emr-i ticârete dâir bi-aynihi Françe ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyade müsaâde olunan milelin müsâlemât ve muâfiyâtıyla ticâret-i miyâh misillü berren ticaret etmek gerek….;"Rusya reayası ve tüccarı Rusya reayaları olduklarını mübeyyin yedlerinde mürür kayıtları olduktan sonra Devlet-i Aliyye'nin vülât ve kuzât ve sâir zabitâı ve hiçbir fert tarafından cizye vesâir teklif edâsına icbâr ve rencide olunmayub haklarında dostâne muâmele eyleyeler……", s. 86 hüküm 764; s. 50 hüküm 484; s. 75 hüküm 687; s. 95 hüküm 878; s. 158 hüküm 1397; s. 180 hüküm 1445, vd.

[56] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s.14 hüküm 117.
Özi'den İstanbul'a gelirken uğradığı Varna'da kendisine isteği dışında zorla cizye kağıdı verilmiş ve haksız olarak 14 guruş paraları alınmış olup, alınan paranın geri verilmesi ve ilginin te'dibine dair kadıya hüküm yollanmıştır. İzmir'de Rus tüccarına cizye kağıdını zorla vermek istemesi tüccarın, almaması üzerine darp edildiği bilgisi merkeze ulaşan şikayetler arasındadır, s. 35 hüküm 371, s. 61 hüküm 563, s. 106 hüküm 968, vd.

[57] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 43 hüküm 437, "……İki devletin re'âyâsından ba'zıları âher ile töhmet ve adem-i itâ'ât ve yâhûd hıyânet edüp devleteynin birine ihtifâ ve yâhûd ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye'nin din-i İslâm-ı kabûl ve Rusya devletine tanassur edenlerinden mâ-adâ aslâ bir bahâne ile kabûl ve himâyet olunmayup dar-akab red ve yâhûd hiç olmaz ise ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki bu misillü yaramazların sebebi ile …….", s. 43 hüküm 438; s. 44 hüküm 436; s .48 hüküm 458; s. 53 hüküm 495; s. 62 hüküm 568; s. 63 hüküm 626; s. 69 hüküm 630; s. 98 hüküm 901; s. 104 hüküm 959; s. 111 hüküm 1009; s. 120 hüküm 1087; s. 149 hüküm 1297.

H.Adli Vakalar

Sosyal hayatı düzenleyen haksızlığın önlenmesini, hakkın yerini bulmasını sağlayan adalet kavramı, Osmanlı devletinin en önemli dinamiklerinden biridir.

Osmanlı toplumunda Rusların da içinde bulunduğu suçlar, cinayet, zulüm, haksızlık, alışverişte başkasının hakkını gasp etme olaylarına karşı devletin adalet sistemi duyarsız kalmamıştır.[58]

Dava hükümlerine konu olan nedenler sadece maddi konular değil, aile içerisindeki eşler arasında oluşan anlaşmazlıklar ve boşanmalarıda kapsamaktadır.

Rusyalı bir kaptanın eski eşiyle davalı olması ve kaptanın mallarına el konulması üzerine, onun mallarını geri istemesi durumun çözüme kavuşması için bulunduğu mahaldeki naibe hüküm yazılmıştır.[59]

Defterde yer alan konuyla ilgili bir diğer hüküm ise; Rus kaptanlarından Yakormilovia isimli kişinin savaş sırasında ikamet ettiği Eflak'ta evlenmiş olup savaş sonrasında eşini zorla kendinden ayırmak istenmesiyle ilgilidir. Bu durumda olayın düzeltilmesine dair Eflak voyvodasına hüküm yazılmıştır.[60]

Rus ve Osmanlı tüccarlarının alışveriş sırasında aralarında çıkan anlaşmazlıkta dava ile ilgili hükümlerde yer almaktadır. Örneğin;Rusyalu Mayor Kontantinin 1190 sırasından beri alacak hakkı olduğunu ancak bunun tahsil edilemediğini, tahsil edilmesi için Özi idarecilerine merkezden hüküm gönderilmiştir.[61]

Rus elçisi ile Osmanlı arasında yapılan bir teslimat sonucunda düzenlenen belgede on bin kuruş ödemesi gerektiği ancak malı teslim alınca ödeme yapmadığı, hakkının gasb edildiği ve zimmetlerine geri verilmesi ile ilgili emir[62], Ahkam Defteri'nde yer almaktadır.

Osmanlı reayası olan Kiryaki ile Rus tacir arasında imzalanan senetlerden sonra alışverişte çıkan anlaşmazlığın bir sonuca bağlanmasının hükmü verilmesi önemli örnekler arasında bulunmaktadır.[63]

---

[58] Rusya Ahkam Defteri, 85/3 s. 30 hüküm 301, Hükümde Rumelikavak civarında demirleyen Rus gemisinden bir takım malların tedariki için inen gemi yazıcısı geri gelmemiş olup, bir müddet sonra adı geçen kişinin Müslümanlara köle adledilip tutulduğu anlaşılmış olup haksızlığın önlenmesi için bunların geriye iade edilmesi emredilmiştir. ; s. 82 hüküm 759, vd.

[59] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 37 hüküm 376.

[60] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 37 hüküm 377.

[61] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 9 hüküm 76.

[62] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 10 hüküm 103.

[63] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 12 hüküm 110; s. 13 hüküm 114; s. 31 hüküm 309; s. 52 hüküm 492; s .64 hüküm 583; s. 81 hüküm 758; s. 102 hüküm 929; s.156 hüküm 1377.

J.Kazalar ve Kazazedeler

85/3 Rusya Ahkam Defteri'nde yer alan metinlerde deniz ticaretinin son derece önemli olduğu vurgulanmaktadır. Alınan ve satılan ürünlerin taşımacılığı ağırlıklı olarak deniz yoluyla gerçekleşmektedir. Doğa şartlarının elverişsiz olduğu dönemlerde Osmanlı sularında batan Rus gemisinin yağmalandığı ve bunun sonucunda, malların tacire iade edilmesiyle ilgili hükümler yer almaktadır. Gemileri yağmalanan tacirlerin zararını Osmanlı Devleti karşılamakta, yağmacıların yakalanıp cezalandırılması emredilmektedir. Bu konuda Ciyorci Balahra isimli kaptanın yönetimindeyken Terkos açıklarında batan geminin zapt edilen ve Terkos Voyvodasın da bulunan eşyaların Nikola Frankof isimli tacire verilmesine dair hüküm[64] ve Rusya Devleti'ne ait bir kıta sefinenin, rüzgar sonucu yolundan çıkıp Babadağı kasabası yakınlarına gelmesi, Ayanın Rus reayasından olan bu kişileri alıkoyması ancak olayı iyice soruşturup araştırdıktan sonra eğer artniyet yoksa, kaza gerçekleşmişse kendilerine ve eşyalarına zarar verilmeden salıverilmesi hükümleri[65] iyi birer örnektir.

Bazı durumlarda tüccarlardan kazadan kurtulup karaya çıkabildikleri malları için yerel yetkilerce gümrük resmi istendiği görülmektedir. Örneğin; şiddetli rüzgâr nedeniyle, Rus gemisi batmaş, Osmanlı reayası malları yağmalamış, tüccar yağmadan kurtardığı kadarını bir kayığa toplayıp karaya sığınmıştır. Bunun üzerine Osmanlı yetkilileri olaya el koymuştur. Gönderilen hükümde kazazedeye yardım etmek ve kurtarılan malların tayin edilen mahale gönderilmesi yolunda emir yazılmıştır.[66]

Hangi nedenle olursa olsun ticaret gemilerinin batması halinde bunlardan çıkan malların gaspı ve hırsızlıkları yasaklanmıştır.[67]

K.Saldırı – Çatışma

Osmanlı ve Rusya'nın birbirlerine karşı izledikleri ılımlı politikaya rağmen iki taraf reayasından da sukûnetin bozulmasına neden olabilecek olaylar meydana gelmiştir. Ticaret amacıyla Karadeniz'e inen Rus gemilerinin halka zarar vermesi ve

[64] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 6 hüküm 10.
[65] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 6 hüküm 10.
[66] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 26 hüküm 283; s. 27 hüküm 289; s. 34 hüküm 367; s. 35 hüküm 372; s. 39 hüküm 393; s. 47 hüküm 456, vd.
[67] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 62 hüküm 566, "……emr-i şerîf-i merkum Şile'ye ba'de'l-vusûl fakat Şile pişgâhında şikest olan bir kıt'a sefineden çıkan eşyâyı gasb edenler buldurulup tüccâr-ı mersûmenin yedlerinde olan i'lâm-ı şer'î nâtik olduğu vechile" v.d; s. 65 hüküm 584; s. 66 hüküm 585; s. 92 hüküm 852; s. 92 hüküm 853; s. 97 hüküm 892; s. 108 hüküm 990; s. 109 hüküm 992; s.124 hüküm 1127; s. 158 hüküm 1391, vd.

Osmanlı reayasından olan kimselerinde Rus tüccarlarına ve sefinelerine saldırıda bulunmaları, gibi olaylar zaman zaman yaşanmakta idi.[68]

M.Diğerleri

Aynalıkavak Tenkihnamesi'nde belirlenen maddelere dayanarak,Osmanlı Devleti'nin Rus ticaret gemilerinin en fazla taşıması gereken yük miktarı hakkında yazdığı hükümler yer almaktadır.[69]Bu hükümlerin içeriğine bakıldığında Rusya Devleti'nin Osmanlı Devleti'ne olan ticaret hacminin Osmanlı tarafından taşınabilen yük miktarının sabitlendiği ve Rus ticaret gemilerinin boğazdan geçişi sırasında kontrol edildiğini ifade edebiliriz.

Ahkam Defteri'nde yer alan hükümler arasında Rus savaş gemilerinin Osmanlı sularındaki durumundan da bahsedilmektedir.[70]Buna göre Rusya'nın ahidnamelere uymayan şekilde Karadeniz'e çıkmalarına müsaade edilmemesi istenmektedir. Rusya'nın siyasi amaçlarının en önemlisi olan sıcak denizlere inme politikasının bilincinde olan Osmanlı, Rusya'ya karşı barış zamanında da Karadeniz hakimiyetini tehdit edicek bir unsurun oluşmaması için savaş gemilerinin geçişinin kontrol altına almıştır. Hüküm de belirtilen özelliklerden yola çıkarak Rusya'nın Osmanlı sularında rahatça hareket edemediğini gerek ticaret gerekse savaş gemilerinin geçişinin Osmanlı Devleti'nin kontrolünde gerçekleştiğini ifade edebiliriz.

---

[68] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 45 hüküm 445, "….Karadeniz sahilinde Şile nâhiyesinde tâbi'Ağva nam mahalde fenâ-pezir olan bir kıt'a Rusya tüccâr sefinelerinden sâhile çıkıp ahalisinin gasb ve ketm ü ihfa eyledikleri…" v.d; "…Avans ve İvan nâm tacirânın ihbarlarına nazaran sefine-i merküme hin-i azimetinden Kaş ve Batum beyninde vaki kal'acık altında leylen şikest olduğundan ve mellâh tacirleri seby ü istirkak ve sefineyi gasp eylediklerinden ve üserâ-yı mersumeden bazıları esir düşmüş…..", s. 110 hüküm 993; s. 144 hüküm 1246, vd.

[69] Rusya Ahkam Defteri, 85/3, s. 180 hüküm 1440, Karadeniz'den Deraliyye'ye ve Akdeniz ve memâlik-i mahruse limanlarına iyâb ü zehâb edecek Rusya ticaret gemilerinin en küçüğü bin kilo en büyüğü on altı bin kilo sekiz bin kantar hamüleyi mütehammil olmak ve Devlet-i Aliyye limanlarına gelecek tüccar sefineleri bu mikyâsı tecâvüz eylemek şart-ı mahsûsu Aynalıkavak'tan raptı olunan tenkih mevâdd-ı müsâleme şurûtunda münderic ve musarrah ve gümrük kol kayıkları ve liman nâzırı ve kavak ustaları ve dizdârları bu husûsa ale'd-devâm nezâret eylemeleri…".

[70] "… Karadeniz'e azimet murad eylediklerin nâzır-ı mümâileyh bâ-takrir ihbâr etmekle sefine-i merkûme kebirce cenk gemisine müşâbih ve ahitnâme-i hümayûn şurûtuna muhâlif olmak mülâbesesiyle Bahr-i Siyah'a mürurına eğerçi ruhsat verilmeyûb lakin işbu teahhüdü havi takrir manzûr-ı hümayun-ı hazret-i cihan-bâni kılınmak için….", s. 182 hüküm 1450.

II.BÖLÜM

85/3 NUMARALI RUSYA AHKAM DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU

RUSYALUNUN AHKÂMI

[s.1]

Min evâsıt-ı Zilhicce sene 1190 ilâ evâhir-i Cemâziye'l-âhir sene 1200

[s.4]

Bundan akdem İzmir'de ehl-i İslam'dan maktûl olan bir nefer şahsın kâtillerinden olduğu mecmû'-ı düvel konsoloslarının tercümânları müvâcehelerinde şer'an sâbit olup ber-muktezâ-y-ı şer'-i kadîm kısâsen salb olunan bir nefer-i müste'menin mahbûsluğu esnâsında Venediklü'den olduğu ihbâr ve Rusyaluya müte'allik olmaduğı ol tarafda olan Rusya konsolosunun tercümânı tarafından ikrâr olundukdan sonra alâ-tarîki't-tenâkus Rusyaludır deyu iddi'â olmağla müste'men-i mersûmun kâtil olduğu olmadığı şer'an mütebeyyin olmak içün akd-i meclis-i şer'-i şerîf birle mecmû' tercümanlar ve Rusya konsolosu mersûmunun tercümânı hâzır oldukları halde maktûl-i mezbûr veresesiyle mürâfa'aya mübâderet olunub Rusya tercümanı mersûm hitâm-ı mürâfa'aya tevakkuf iktizâ ider iken sübutu mütehakkık olacağın derkâr itdiği gibi kavâ'id-i câriyeye menâfî sâir tercümanları terk birle meclisden kalkup gitdiği ve maktûl-i mezbûrun kâtili müste'men-i mersûm olduğı meclis-i mezbûrda zikr olunan tercümanlar müvâcehelerinde hakk ve adl üzere sübût bulunduğu ve bu vechle şer'an kısâs lâzım geldiğine mebnî salb olunduğu vücûh-ı ahâlî-i belde taraflarından muhzır ve taraf-ı şer'den i'lâm-ı birle inhâ olunub bu misillü şer'an sâbit olmuş maddede her ne kadar kimesnenin mevâcibinde olmaması îcâb itmez ise dahi Devlet-i Aliyye'nin Rusya devleti hakkında derkâr olan safvet-i kâmile ve mevâdât-ı tâmmesi? muktezâsı üzerine mücerred Rusya devletinin hâtırına mürâ'ât ve elçi bey dostumuzun bu bâbda virdiği takrîrine itibar zımnında kâtil-i mezbûr hakkında lâzım gelen kısâsın Devlet-i Aliyye'den kable'l-istîzân îfâsına mübâdereti bahâne ittihadıyla medhâl İzmir voyvodasını azl ve te'dîben Der-aliyye'ye ihzâr ve ba'de'l-yevm bu misillü hâlet vukû'a gelmemek husûsu mukaddemâ müekked emr-i âlî ile İzmirlüye her ne kadar tenbîh olunmuş ise dahi irâde-i mezkûrenin te'kîdi ve Rusyaluların min külli'l-vücûh te'mîni zımnında bu def'a dahi

tekrar ekîd ve şedîd emr-i âlişân isdâr olunduğu ve Devlet-i Aliyye'nin Rusya devleti hakkında safvet-i kâmilesine medhiyelerde olduğu hakîkati vech-i meşrûh üzere olan böyle bir madde-i cüz'iyyede bu mertebelerde vâki' olan sa'y ü ihtimâmından ve ihtimâmını mübeyyin takrîr i'tâ eylemesinden zâhir olacağı elçi beğ dostumuzun ma'lûmu olmak içün dostâne işbu takrîr virildi

Fî 17 Ra. Sene 97

Sened-i mezbûrun Frengî ve Türkîsi nâme kisesinde mahfûzdur

Rebiülevvel sene 97

Rusya kapudanlarından İvan Yirkirini'n virdiği kat'-ı alâka temessükünün tercümesidir

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bundan akdem Tunus'a neferât nakliçün istîcâr olunan San Petro ta'bîriyle ma'rûf-ı mutasarrıf olduğum bir kıt'a bir Rusya paturasıyle sefînenin geçen sene Teşrîn-i evvelinin on ikisinde Seddü'l-bahr'de şikest olduğundan terettüb iden ziyân-ı zâyi'âtın tarafımdan iddi'â olunan bedel-içün hâlen reisü'l-küttâb- şehriyârî sa'âdetlü Es-Seyyid Mehmed Hayri Efendi hazretlerinden dört bin guruş ahz ve kabz eylediğime binâen fîmâ ba'd zâyi'ât-ı mezkûreye müte'allik her gûne iddi'âden fârig olduğumu iş'âr ve tasdîk zımnında kendü hüsn-i ihtiyârımla i'tâ eylediğim işbu ibrâ kağıdına mühr ve imzâmı vaz' eylemişdir

Tahrîren **fî 11 Eylül sene 1783** fî belde-i Kostantiniyye

Mahal-i mühür: İmzâ Cevan Pelkertini

İşbu tahrîr olunan îrâye benim müvâcehemde kapudan-ı mersûm Cevan Pelkertini'n imzâsını vaz' eylediğine şehâdet iderim.

Nikola Petzani

Baş tercüman ve müsteşar-ı Devlet-i Rusya

[s.6]

Vüzerâ-ı Hazret-i Derviş Mehmed Paşa ve fî âyân-ı hazret-i El-hac Ömer ve Hüseyin Efendi reisü'l-küttâb fî zaman-ı sadr-ı sudûrü'l- tâle bekâhumâ

-Rusya kapudanlarından Yikitaş? nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefînesiyle Der-aliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azîmet mürâd itmekle mu'tâd üzere olan sefîne hükmü

-Rusya kapudanlarından İvan Maceron nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefînesiyle Dersa'âdet'den Bahr-i Sefîd tarafına azîmet itmekle mu'tâd üzere olan sefîne hükmü

-Rusya tüccârından İvan Kalmaron nâm tacirhacibüt ticare Der-aliyyemden İzmir'e ve andan Bahr-i Sefîd'de vâkî' cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere Rusya tüccârından İvan Kalmaron nâm tâcir hacibü't-ticâri Dersa'âdetimden İzmir'e ve andan Bahr-i Sefîd'de vâki' cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere yol emri

-Rusya tüccârından Kafar Macdanot nâm tâcir hacibü't-ticare sâhibü't-ticâre Âsitâne'den berren Rusya hudûduna varmak murâd itmekle mu'tâd üzere yol hükmü

Rusya kapudanlarından Cübüc Marankoda nâm kapudanın râkib olduğu bir kıt'a sefînesiyle Dersa'âdet'den Bahr-i Sefîd cânibine azîmet murâd itmekle mu'tâd üzere yol hükmü

-Rusya re'âyâsından Burukob Kayrokod nâm müste'men bir nefer müste'men hidmetkârıyla alâ tarîkü'l-mertebe Âsitâne'den Keşiş Dağına ve andan Kudüs-i Şerîfe varub gelmek murâd itmekle mutad üzere yol hükmü

-Elçi-i mûmâ-ileyhin cedîd-i âtufet kararıma nakib eylediği memhûr takrîr kağıdında Rusya kapudanlarından Ciyorci Balahra nâm kapudan bu esnâda râkib olduğu sefîne-i mecmuasıyla giriş cihetinden Dersa'âdetime gelür iken furtınaya tesâdüf ile Rum İli sevâhilinde Terkos mukata'ası karyelerinden Budime nâm karye pişgâhında Manastır kayası nâm mahallin kurbunda sefîne-i merkûme sikeşt ve fenâ-pezîr olup kapudan-ı mersûm birkaç nefer adem ile halas ve on dört neferi gark ve sefîne derûnunda mevcûd emti'a ve eşyâsının ekseri tahlîs-i bi'l-ihrâc oldukda Terkos voyvodası ihrâc olunan emvâl-i merkûmeyi kabz ve zabt ve kapudan-ı mesfûra teslîme mümâheze eylediğin muameleyi emvâl-i muhteremenin bir mikdarı gark olan kimes-

nelerindir deyu zabt olunmasıyla hilâf vâki‘ cevâba tasaddî eylediğine binâen kapudan-ı mersûm Asitâne’ye vürûd ve elçi-i mûmâ-ileyhe tezallum-ı hâl-i birle keyfiyeti ihbâr itmekle sefîne-i merkûme derûnunda tahnîs olunup gerek voyvoda-i merkûmun ve gerek âherin zabtında olan kapudan-ı mersûmun bi’l-cümle emti‘a ve eşyâsı zâhire ihrâc ve tarafına gönderilen Nikola Frankof nâm tâcire tamâmen teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî evâhir-i Râ. Sene 90

-Rusya tüccârından Ciyorci Dimitrik nâm alâ tacir tarîki’t-ticâre Âsitâne’den Bahr-i sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Teodar ve Mursaikinet nâm tâcir alâ tarîki’t-ticâre Âsitâne’den Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yok hükmü.

-Rusya tüccârından tacir İvan Eclik nâm tâcir ‘ale’t-ticâre Âsitâne’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü fî **evâsıt-ı Ra. sene 90.**

-Rusya tüccârından Enasti Pafok nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yok hükmü

-Rusya tüccârından Nikolay Andorik nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Eyvan Andorik nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Bakor İvanof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya kapudanlarında Teodor Sakadronof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefînesiyle Asitâne’den Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya kapudanlarından Stefan Korondorik nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefînesiyle Asitâne’den Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Kirman Ağrof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Ciyorci Yanof nâm tâcir alâ tarîki’t-ticâre İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü **evâhir-i ra. Sene 90**

-Rusya tüccârından Ciyorci İvanof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Dimitri Kostantinof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından İvan Yodiyof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Dimitri Kostantinof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

- Rusya tüccârından Ciyorci İvanof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der-aliyye’den İzmir’e ve andan Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Fedoro Bolif Evasile Kamadanof nâm üç nefer tâcirler iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla li-ecli't-ticâre Der-aliyye'den berren Rusya hudûduna varmak murâd itmeleriyle mu'tâd üzere yol hükmü

-Rusya kapudanlarından Nikola Kalryof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefînesiyle Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd itmekle mu'tâd üzere sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Teodor Valay nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefînesiyle Der-aliyyeden Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd itmekle mu'tâd üzere sefîne hükmü

-İki nefer Rusyalu ulağı li-ecli'l-maslahat beyinlerine mu'ayyen iki nefer yasakcı ile berren Rusya memleketine âzim olmalarıyla Rus hudûduna varub gelince (silik) akçesiyle iştirasına muavenet ve hâtırnâk olan mahallerde yanlarına kadr-ı kifâye müsellah adamlar ta'yîni ile bir kazâdan âher kazâya îsâl olunup ber-mûceb-i şürût-ı ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve siyânet olunmaları bâbında mu'tâd üzere yol emri

-Rusya tüccârından Antonyo Vaşaryof nâm tâcir li'ecli-t-ticâre Asitâne'den İzmir'e ve andan Bahr-i Sefîd'de vâki' cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Yorgo Vatyanik nâm müste'men bazı mesâlihçün Asitâne'den İzmir'e ve andan Bahr-i Sefîd'de vâki' cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere yol hükmü fî **R. Sene 90**

-Rusya tüccârından Panayoti Yorgo Tanof nâm tâcir alâ tarîki't-ticâre Asitâne'den İzmir'e ve andan Bahr-i Sefîd'de vâki' cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere yol hükmü

-Rusya (silik) Dimitri Yoryof nâm tâcir alâ tarîki't-ticâre Der-Aliyye'den Bahr-i Sefîd'de vâki' cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere yol emri

-Rusya tüccârında Efim Sannikof nâm tâcir alâ tarîki't-ticâre Ahır nam Keşiş Dağına ve andan Kudüs-i şerife varub gelmek murâd itmekle mu'tâd üzere yol hükmü

-Rusya kapudanlarından Estafi Edencof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefînesiyle Der-aliyye’den Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

-Rusya tüccârından Agor Marciyof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Asitâne’den Bahr-i Sefîd’de vâki‘ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle mu‘tâd üzere yol hükmü

[s.7]

-Cezâyir-i Garb ve Tunus ve Trablusgarb ocakları sefâininden Bahr-i Sefîd’de bulunan gemîlerin kapudanlarına hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü’l-karârımla Rusya devleti beyninde tahaddüs ve tekevvün eden muhâsama ve bazen mübeddel-i müsâleme olmaktan nâşî tarafeynden te’kîd-i musâfâtı müstelsim hâlâtın istihsâline dikkat olunmak şerâit-i mühâdeneden olduğuna binâen bu esnâda Rusya kapudanlarından Astano Onçof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefînesine bi’t-tav‘ ve’r-rızâ Galos ve Selanik ve Karaağaç iskelelerinden her kangı iskelede mevcûd mîrî hınta var ise diğer emr-i münîfim mûcebince ma‘lûmü’l-keyl mîrî hınta tahmîl ve Dersaadet’imde mevcûd mîrî ambarlara nakleylemek üzere Âsitane-i Aliyye’mden Bahr-i Sefîd tarafına azimet etmekle siz ki mârru’z-zikr ocakların kapudanları mümâ-ileyhimsiz kapudan-ı mersûm râkib olduğu sefînesiyle mahall-i merkûma gidişte ve gelişte Bahr-i Sefîd’de size tesadüf eyledikte gerek sefîne-i merkûme ve gerek derûnunda mevcûd mîrî mübâyaa hıntaya ve emvâl ve mellâh ve âdemlerine tarafınızdan itâle-i dest-i taarruz ve rencîde olunmayup emnen ve sâlimen zehâb ü iyâbıyla muâmele-i dostâne ibrâzına dikkat eylemeniz fermanım olmağın işbu emr-i şerîf-i itâat-redîfim ısdâr olunmuştur, imdi Devlet-i seniyye-i ebed-kıyâmımla Rusya devleti miyânında in‘ikâd-pezîr olan şerâit-i hüsn-i müvâlât ve müsâlemeye münâfî hâlât hudûsüne rızâ-yı müsâlemet-irtizâ-yı mülûkânem olmadığından mâ-‘adâ kapudan-ı mersûm derbâr-ı atûfet-karârımda sâkin âdemlerinin tevsî-i dâire-i maâşları zımnında sefînesine mîrî mübâyaa hınta tahmîl ve nakli maslahatı içün mahall-i merkûme azîmet eylediğine binâen mugâyir-i merâsim-i müsâleme tarafınızdan ednâ vaz‘ u hareket vukû‘u bir türlü câiz olmadığı malûmunuz oldukta kapudan-ı mersûm süvâr olduğu bir kıt‘a sefinesine mahall-i merkûma zehâb ü iyâbında Bahr-i Sefîd’de her kangınıza tesâdüf eder ise gerek sefinesine ve gerek derûnunda mevcûd mîrî mübâyaa hıntaya ve emvâl

ve mellâh ve âdemlerine tarafınızdan mugâyir-i rızâ-yı şahânem ve mugâyir-i levâzım-ı muvâzaa(?) itâle-i dest-i taarruz ve rencîde ve akçe ve eşya ve hedâyâ mutâlebesi misillü harekât-ı nâ-münâsibe vukû'undan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; fî **evâsıt-ı Za sene 1190**.

-Midilli nâibine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Alexander Vestakiyef(?) hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında hâlâ hizmetinde olan Antonela Pladoklos nâm müste'minin Midilli kazâsına tâbi Laryaso(?) karyesi mütemekkinlerinden Abardaç veled-i Aftaç(?) nâm zimmî ile beynlerinde hesapları olmakla zimmî-i mesfûrîne Midilli cezîresinde vâki Palimar karyesi reâyâsından Dokaç veled-i Hano ve Vasili Barye Yani ve Kostandi veled-i Yorgi ve Acı Borgah ve Panalot Bsalavi ve Acı Benadir ve sâir reâyâ zimmetlerinde bâ-temessük alacağı olan beş bin yedi yüz elli guruş müste'min-i mersûma havâle olunduğu ba'de'l-kabûl meblağ-ı merkûmu zimmiyyûn-ı mesfûrûndan mutâlebe eyledikte deynleri olduğunu eğerçi mukırr mukırrân olup lakin edâsında bî-vech-i şer'î mühâlefet birle imrâr-ı vakt ve te'hî eyledikleri cihetten ber-mûceb-i temessük meblağ-ı mezbûrun Midilli nâzırı ma'rifetiyle tahsîli bundan akdem elçi-i mümâ-ileyh tarafından istid'â olunduğuna binâen ba'de's-sübûtü'ş-şer'î meblağ-ı mezbûr tamamen tahsil olunmak içün doksan senesi evâil-i Receb'inde sen ki mevlânâ-yı mümâ-ileyhsin, sana ve Midilli nâzırına hitâben sudûr eden emr-i münîfime imtisâlen mesfûr Arminaç zimmî tarafından meblağ-ı merkûmu talep ve davâya bir nehc-i şer'î ve vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan yeğeni müste'min-i mersûm Antonio Blavakles meclis-i şer'de bundan akdemce mârru'z-zikr Palimar karyesi reâyâsından bâlâda isimleri mestûr zimmîler zâbitleri olan Midilli nâzırı mümâ-ileyh marifetiyle lede'l-ihzâr karye deyni olmak üzere bin yüz seksen yedi senesi mâh-ı Eylül'ün evâsıtı tarihiyle müverrah her biri âharın zimmetine lazım gelen miktara kefil ve hizmet olarak zapt u hatmlerini havî bir kıt'a Rumî temessük mûcebince zimmiyyûn-ı mesfûrûndan beş bin yedi yüz elli guruş alacağı bi'l-vekâle talep ve davâdânlar dahi meblağ-ı mezbûr deynleri olduğunu bi't-tav' ikrâr ve itirâf ve meblağ-ı mezbûrdan temessük-i mezkûra zahriyye bâ-defter-iğ müfredât ceste ceste dört bin elli yedi guruş teslimâtımız vardır deyü def'aten tasaddî eylediğinde vekîl-i mersûm müste'minin

rızâsıyla meblağ-ı merkûm dört yüz elli yedi guruş sâbıku'l-beyân beş bin yedi yüz elli guruştan hatt ve tenzîl olunup mâ-'adâ beş bin iki yüz doksan üç guruş vekîl-i mersûm müste'mine teslime zimmiyyûn-ı mesfûrûna tenbîh olunduktan sonra mümâ-ileyh marifetiyle tamamen tahsil ve mesfûr Arzah zimmî hazır bi'l-meclis olduğu halde zimmiyyûn-ı mezbûrûn meblağ-ı bâkî-i mezkûr beş bin iki yüz doksan üç guruş nâzır-ı mümâ-ileyhin hânesinde vekîl-i mersûma edâ ve teslim ve zimmiyyûn-ı mesfûrûn meclis-i şer'de her biri âharın zimmetlerini ibrâ ve iskât edüp bu vechile fasl-ı husûmet olmuş iken karye-i merkûme reâyâsu mesfûrûn tekrar tezvîre sülûk ve Asitane-i Aliyye'me gelüp hilâf-ı inhâ râfi'-i ref'a iştikâ ile Kalonya kazâsında terâfu'-i şer' içün emr-i âlîşânım ısdâr ettirdin deyü mütevekkil-i mesfûr ile vekil-i mesfûr Arzah zimmînin yedinde olan huccet-i şer'iyyeye mugâyir reâyâ-yı mesfûrûnun bî-vech-i şer'î muârazaları men' u def' olunmasını bi'l-iltimâs sen i'lâm ve müste'min-i mersûm dahi keyfiyeti ber-vech-i muharrer tarafına ihbâr eylediğini mümâ-ileyh tastîr ve inbâ ve huccet-i şer'iyye ve i'lâm mûceblerince amel olunup mugâyir-i huccet ü i'lâm zimmiyyûn-ı mesfûrûnun vâki olan müdâhaleleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma lede'l-mürâcaa mârru'z-zikr Palimar karyesi reâyâları zimmî-i mesfûr Armenç'tan bundan akdem bin beş guruş senedât ve beher sene üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olmuş değil iken dâyinleri mesfûr bilâ-devr-i şer'î murâbaha nâmıyla dört bin yüz seksen guruş ahz eyledikten mâ-'adâ tekrar beş bin yedi yüz elli guruş dahi mutâlebe ve tazyîk ile cebren yedlerinden temessük ahz ve meblağ-ı merkûmu def'aten taleple karyeye varub teaddîden hâlî olmadığını arzuhalleriyle inhâ ve inbâ ve istirhâm eyledikleri cihetten ma'rifet-i şer'le hesapları ru'yet ve meblağ-ı merkûm üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunan senelerde ednâ on bir buçuktan ziyâde ve olmayan senelerde murâbaha nâmıyla alınan asl-ı madde zamm ü naks ve bâkî kalan deynlerin def'aten edâ-yı deyne adem-i kudretleri şer'an sâbit olur ise taksit-i şer'î ile edâ-yı deyn ettirüp def'aten talebiyle dâyinleri tarafından reâyâ-yı mesfûra teaddî ettirilmesini havî doksan senesi evâsıt-ı Zilkadesinde Kalonya nâibine hitâben emr-i şerîfim verildiği mukayyed olmakla hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i huccet-i şer'iyye ve i'lâm mesfûrân teaddî ettirilmemek bâbında**; evâsıt-ı M sene 1191.**

-Mora muhassılı vezîr Seyyid Hasan Paşa'ya hüküm ki,

Elçi-i mümâ-ileyhin takdîm eylediği memhûr takrîr kâğıdında Rusya tüccarından Anderli Solostrof nâm müste'min birkaç ay mukaddem li-ecli'-ticâre Âsitane'den Mora cezîresine varub cezîre-i merkûmede vâki Kalavrita kazâsının ma'lûmü'l-esâmî kocabaşıları ve reâyâsıyla muayyenü'l-miktar harîr-i pazar ve vaht-i hasâda mukâvele olunan şurût mûcebince harîr-i merkûmu kendüye teslim eylemek üzere mukâvele ve müste'min-i mersûmun yedine mukâveleyi muhtevî mümzâ ve ma'mûlün-bih temessük i'tâ ve mersûm dahi ber-vech-i peşin mesfûrûna on bin guruş teslim etmiş iken vakt-i mev'id-i mezbûr hulûlünde mesfûrlar mugâyir-i şurût-ı mukâvele harîri teslim eylemediklerinden gayrı peşin aldıklarından meblağ-ı merkûmu dahi tacir-i mersûma redd ü teslim eylemeyüp bu vechile tav' u ırzâlarıyla eyledikleri mukâvele ve kendü mühür ve imzalarıyla mümzâ verdikleri ma'mûlün-bih temessüklerinde taahhüd ve iltizâm eyledikleri şurûtun adem-i edâ ve ifâsıyla tacir-i mersûma gadr u zarar-ı küllî murâd etmeleriyle tacir-i mersûm bi'd-defeât mesfûrlara teslim eylediği meblağ-ı merkûm hakkını talep eyledikte hilâf-ı şurût-ı mukâvele ve taahhüd böyle edâda muhâlefet eylemediklerinden bi'z-zarûre tacir-i mersûm Deraliyye'ye avdet ve elçi-i mümâ-ileyh edâ-yı keyfiyet ve mersûm tekrar ol tarafa azimetten imtinâ ile Medîne-i Selanik'te müsâfereten sâkin Nemçe konsolosunun oğlu Cavalier Giorayada nâm müste'mini bu hususa tarafından tevkîl etmekle mesfûrûn kocabaşılar ve reâyânın kendü talep ve ırzâlarıyla ber-vech-i muharrer mukâveleyi muhtevî imzâlarıyla mümzâ ve mühürle memhûr tacir-i mersûma verdikleri ma'mûlün-bih temessük mantûkunca zimmetlerinde mütehakkık olan meblağ-ı merkûm vekîli mersûma bilâ-teallül tamamen redd ü teslim birle bir ân akdem tanzim ve temsiline ihtimâm eylemen bâbında sana hitâben emr-i âlîşânım sudûrunu tahrîr ve istid'â eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin inhâ olunduğu üzere mesfûrûn kocabaşılar ve reâyânın mugâyir-i şurût-ı mukâvele harîr-i merkûmu vakt-i muayenede tacir-i mersûma teslim ile me'hûzları olan meblağ-ı mezbûr zimmetlerinde mütekarrır olduğu sûrette ber-mûceb-i temessük kendülerden reddi iktizâ eylediği cihetten husûs-ı merkûmun temşiyeti ile tacir-i mersûmun hakkı ihkâk-ı hakk olunmak matlûb olduğu ma'lûmun oldukta kazâ-i mezbûr kocabaşıları ve reâyâları mesfûrûnun memhûr ve ma'mûlün-bih temessükleri mûcebince zimmetlerinde mütehakkık olan tacir-i mersûmun hakkını muktezâ-yı şer' ve … ve hakkâniyet üzere müferrakaten ve ma'rifet-i şer'le bilâ-teallül redd ü tahsil ve tacir-i mersûmun vekîli müste'min-i

mesfûra teslim ile kat‘-ı rişte-i nizâ ve ihkâk-ı hakk olunmasına ihtimâm ve bî-vech-i şer‘î özr u illet irâdıyla imrâr-ı vakt eylemelerine irâet-i ruhsattan mübâadet eylemen bâbında; **fî evâil-i B sene 1191.**

[s.8]

(42) Âsitâne-i Aliyye’mden berren Rusya hududuna varub gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâh ve kethüdâyerleri ve serdârlar ve a‘yân ve sâir zabitân ve menzilcilere hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü’l kararımda Rusya devleti beyninde tahaddüs eden muhala’a ve muâdât mübeddel-i hüsnü mevâlât ve muzafât olmaktan nâşi ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn-ı mevale mün‘akid ve payidar olan müsaleme ve muhâdenetin yevmen ve ve istikrârını mûcib hâlâtın istihsâline mübâderet ve mugâyir-i vaz‘ u harekete tasaddî edenlerin men‘ u tahzir ve terhîbleriyle te’kid-i esâs-ı safvet olunmak matlûb-ı mülûkânem iken derbâr-ı atûfet-karârımda mukim Rusya devletinin ortaelçisi Alexandıro Kostaki hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın takdim eylediği memhûr takrir kâğıdında Rusya devleti tarafından bu esnâda Âsitane-i saadetime âmed-şüd eden ulakların esnâ-yı râhta üzerlerine kuttâ‘-ı tarik ve haydut eşkıyası hücum ve hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn isâl-i zarar ve hasar ve darb u şetm misillü harekât-ı nâ-marzıyyeye tasaddî eylediklerinden ulakların emniyetleri meslûb ve bu vechile umûr-ı mühimme-i müsta‘celenin te’hirine sebeb ü illet oldukların inhâ ve bu makûle Dersaadeti’mden re’s-i hudud ve re’s-i hududdan Âsitane-i Aliyye’me iyâb ü zehâb eden ulakların tahsil-i emniyet ve selametleri içün ba‘de-izin mahûf ve muhatara olan mahallerde yanlarına âdemler tayin ve mezul-i râhta taaddiyâttan muhafaza ve himayet olunarak bir menzilden âher menzile emnen isâllerine dikkat ve menzilhanelerde ücret-i mu‘tâdeden ziyade akçe mutâlebesi veyahut âhar bahane ile yedlerinde olan menzil ahkâmı mûcebince iktizâ eden bârgirlerin i‘tâsına mümânaat ve ta‘vîk? ile menzilhânelerde tevkif ve te’hir olunmamak bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve mugâyir-i şurût-ı musafât vaz‘ u haletten mücânebet olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz, beyne’d-devleteyn mevzû ve müstefir olan bünyân-ı silem ü müvâlâtın yevmen feyevmen istihkâmı murâd-ı şahanem olmaktan nâşi Rusya devletinin Deraliyye’me âmed-şüd eden ulaklarına menzilhânelerde ve esnâ-yı râhta münâfî-i şurût-ı musafât

kimesne tarafından vechen mine'l-vücûh isâl-i cevr u teaddi birle meks ü tevakkuflarına ve adem-i emniyetlerini mûceb hâlet vukû'una bir dürlü rızay-ı şahanem olmayup mashûben bi'l-emn-i iyâb u zehâbları matlûb idüğü malumunuz oldukta fimâba'd Âsitane-i Saadetimden re's-i hududa ve re's-i hududdan derbâr-ı atûfet-karârıma âmed-şüd eden Rusya ulakları her kangınızın taht-ı kazasına dâhil olur ise me'men ve mahfûz mahallere kondurulup yedlerinde olan menzil ahkâmı mûceblerince ücret-i mu'tâde ile iktizâ eden bârgirlerin derhal tedarik ve i'tâsına ve mahûf ve muhatara olan mahallerde yanlarına kadr kifâye müsellah ve mutemed âdemler tayin ve esnâ-yı tarikte muhafaza ve himayet ve sıyanetlerine ihtimam olunarak gidişte ve gelişte emnen ve sâlimen birbirinize isâl ve adem-i emniyetlerini müstelzim hâlâtın def' u ref'ine bi'l-ittifâk sa'y u dikkat ve bârgire intizâren menzilhânelerde meks ü tevakkuflarıyla umûr-ı müsta'celelerinin pesmânde-i ukde-i te'hir olmasına adat-ı ruhsattan hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle ki, bundan böyle hilâf-ı şurût-ı muâhede ve mugâyir-i tenbih-i şahanem her kangınızın taht-ı kazasında o misillü ulaklara kuttâ'-ı tarik ve haydut eşkıyası ve sâir erbâb-ı şekavet taraflarından ser-i mû isâl-i zarar ve teaddi ve ücret-i mu'tâdeden ziyade akçe mutâlebesi ve cihât-ı uhrâ ile cevr u ezâ ve te'hir olunduğu ihbar olunmak lazım gelür ise hâl ü şanınıza göre mazhar-ı eşedd-i 'ikâb ve 'itâb olacağınız muhakkaktır. Ona göre mashûben bi's-selâm mürûr ve ubûrları hususuna dikkat ve hilâfından hazer ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i R sene 1191.**

(43) **<u>Bir sureti</u>**

Âsitane-i Saadet'ten berren re's-i hududa varub gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâba ve sâir mümâileyhime ber-vech-i meşrûh üç kıt'a emr-i âlî lede'l-vusûl tafahhus olundukta bundan akdem eşkıyâdan olmak hasebiyle mesfûrun h aded tarafıma azimeti men' veya irsâli murâd olunmuş iken bir türlü ısgâ etmeyüp inâd ve hezar aded azimet ve eşkıya üzerlerinde bulunup arz olunan akçe seksen guruş miktarı olduğu yanlarına irsal olunan … Rusçuk **10 M sene 1192.**

-Rusçuk kazasına ve sâbıkâ sakabaşı olup bu defa haseki ağalık payesiyle Hezargrad ve Deliorman havalisinin nizâmına bâ-emr-i âlî memûr kılınan ve ocaktan mümâileyhin maiyetine tayin olunan zağarcıbaşı-i sâbık Sâlih zîde mecdühümâya hüküm ki,

Devlet-i Aliyye-i ebed-müddetimle Rusya devleti miyânında tekevvün eden muhâsame ve muâdât kemâ-fi's-sâbık mübeddel-i hüsn-i müvâlât ve nusafât olmaktan nâşi beyne'd-devleteyn in'ikâd-pezîr olan şerâit-i müsâlemenin istikrârını müstelzim hâlâtın istihsâline mübâderet ve münâfî-i şurût-ı muâhede vaz' u harekete tasaddî edenlerin men' u tahzir ve terhîbleri emrine dikkat olunmak matlûb-ı mülûkânem idüğü vâreste-i kayd u beyan iken bu defa Rusya devletinin Deraliye'mde mukim ortaelçisi Alexandıro hutimet avâkıbühû bi'l-hayr derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği memhûr takrir kâğıdında Rusya devleti tarafından Âsitane-i saadetime âmed-şüd eden ulakların önlerine kuttâ'-ı tarik ve haydut eşkıyası çıkup isâl-i cevr u teaddi eylediklerinden mâ'-adâ bu esnâda Petrof nâm bir fakir olan İbrahim nâm bir fakir yasakçı ile re's-i hududdan Deraliyye'me gelür iken Rusçuk'un berü tarafında vâki Bozunca nâm karye kurbunda Arslanoğlu demekle maruf şakînin neferâtından altmış neferden mütecâviz eşkıya üzerlerine hücum ve darb ederek bârgirden indirüp ulak-ı merkûmun üzerinde bulunan dört yüz adet Flemenk altununu ve yasakçı-i mezbûrun dahi seksen guruşunu ahz edüp ber-takrib canlarını halâs ve karye-i merkûmeden Şumnu ya dâhil oluncaya dek iki üç mahalde dahi verâlarına haydut tâifesi düşüp hezar mehn ü meşâk ile Dersaadet'ime vürûd eylediklerini inhâ ve hilâf-ı şer'-i şerif ve mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn olarak mersûm ile yasakçı-i merkûmdan ahz olunan mebâliğ-ı mezkûre mahallinde ma'rifet-i şer'le teftiş ve tafahhus olunarak gasp edenlerden tahsil ve merkûmâna tamamen teslim birle ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen siz ki Deliorman nizâmına memur mümâileyhimâsız, inhâ olunduğu üzere mârru'z-zikr Bozunca karyesi kurbunda Rusya ulağı ile yasakçı-i merkûmun üzerine hücum ve yanlarında mevcûd ol miktar altun ve beyaz akçe her kimler ise bi't-taharrî alâ-eyyi-hâlin ele getürülüp mebâliğ-i mezbûreyi kâmilen zahire ihrâc ve tahsil ve merkûmâna ma'rifet-i şer'le redd ü teslime dikkat ve kendülerini habs ibkâ ve muktezaâ-yı te'dibleri icrâ olunmak içün isim ve şöhretleriyle Deraliyye'me arz ve i'lâma müsâraat eylemeniz fermanım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi zaman-ı ma'delet-iktirân??-ı mülûkânemde efrâd-ı âferîdenin ve be-tahsis Devlet-i Aliyye'mle musafât ve müvâlât üzere olan Rusya devletinin âmed-şüd eden ulakları ve sâir âdemlerinin hilâf-ı şer' ve mugâyir-i şurût-ı müsaleme emvâline-i itâle-i dest-i taarruz ve hasar olmasına bir türlü rıza-yı hüsrevânem olmadığı cihetten be-her-hâl şekâvet-i mezkûreye mütesaddî olanlar eyyi-men-kânin bi't-taharrî ve

bi't-tecessüs ahz u gasb eyledikleri meblağ-ı merkûm bi't-tamam zahire ihrâc ve merkûmâna teslim ile eşkıyâ-yı mezbûrenin te'dibât-ı lâyıkaları icrâsı matlûb-ı hidîvânem idüğü malumunuz oldukta fezâhat-i merkûma cesaret eden şakîler her kimler ise taharri ve dikkat olunarak pay-ı vech-i kayin ele getürülüp ulak-ı mesfûr ile yasakçı-i merkûmun gasb olunan altun ve beyaz akçelerini tamamen zâhire ihrâc ve tahsil ve marifet-i şer'le redd ü teslim birle ihkâk-ı hak olunmasına bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve eşkıya-yı merkûmeyi hapiste ibkâ ve muktezâ-yı te'dib ve gûşmâllari icrâsı içün isim ve resimleriyle derbâr-ı şevket-karârıma arz u i'lâma müsâraat ve bu bahane ile şekâvet-i mezbûrede medhali olmayan … ehl-i arz kimesnelere isnâd-ı töhmet ile mugâyir-i rıza-yı mülûkânem itâle-i dest-i taarruz teaddiden ve celb-i emvâl ve avmâz ve rehâvetten be-gayet hazer ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i R sene 1191.**

[s.9]

(45) Rusya reâyâsından Harelmi Moraskofski nâm Rusyalu li-ecli'z-ziyâre Dersaadet de Keşiş Dağı'na ve ondan Kudüs-i Şerif'e ve sâir havalide vâki ziyaretgâhlara varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü; **fî evâil-i M sene 1191.**

-Rusya tüccarından Ciyorciyu Tenof nâm tacir li-ecli't-ticâre Âsitane'den İzmir'e ve ondan Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Dimitri Vasilof nâm Rusyalu bazı mesâlihi içün Deraliye'den Keşiş Dağı'na ve ondan Selanik'e ve ondan dahi Üsküploz ceziresine varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Bano Maynolis nâm tüccar li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü; **evâsıt-ı S sene 1191**.

-Rusya tüccarından Anastas Hıristoforok nâm tacir Dimitri Brolopolof nâm bir nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'de Marmara ve Erdek ve ol havalide vâki sâir cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

(50) Rusya reâyâsından Dimitri Voyvodof nâm Rusyalu Deraliyye'den bahren Felaha ve ondan berran Rus hududuna varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Yorli İvanof nâm tacir li-ecli't-ticâre Dersaadet'ten bahren Golos nâm mahalle varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya kapudanlarından Çiyorciyo Marankofolof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefine Âsitane'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murad etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü **fî evâsıt-ı Râ sene 1191**.

(53) Rusya kapudanlarından Nikolay Hacof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Samuil Yohan nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından İvan Hacof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Simol Savarof nâm Rusyalu bazı mesâlihi zımnında Dersaadet'ten İslimye'ye varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü; fî **evâil-i R sene 1191.**

(57) Rusya kapudanlarından Teodorof Volodi nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya kapudanlarından Maşalof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Sefid'e varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Emidi Puşlaşkin nâm kapudan râkib oldupu bir kıt'a sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine.

(60) Rusya tüccarından Mihyor Kostandinof nâm tacir iki nefer müstemen hizmetkârıyla alâ-tariki't-ticâre Âsitane'den bahren re's-i hududa varmak murâd eylediğin inhâ etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Mihaly Kostandinof ve Nicolay Petrof nâm tacirler iki nefer müstemen hizmetkârlarıyla li-ecli't-ticâre Dersaadet'ten bahren re's-i hududa varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından İvan Sivoloski ve Malo Blamakof nâm tacirler iki nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den bahren re's-i hududa varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya kapudanlarından Sivanni Mosra nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere sefine hükmü.

(64) Rusya kapudanlarından Sifalo Kalansiyan nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Deraliyye'mden Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Theodor Deskoladonof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya kapudanlarından Nicola Mavorolof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü; **fî evâil-i C sene 1191**.

-Rusya tüccarından İvan Anderlof nâm tacir li-ecli't-ticâre Âsitane'den bahren res-i hudud varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya kapudanlarından Kostandin Bedof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere yol izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolay Makaryof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri.

Mayor Kostantin İvanof nâm Rusyalu dört nefer müstemen hizmetkârlarıyla Deraliyye’den bahren Özi’ye ve andan re’s-i hududa varmak murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü.

(70) Rusya tüccarından Dimitri Medyolof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Dersaadet’ten İzmir’e ve ondan Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü**; fî evâil-i C sene 1191**.

(71) Dimitri Sabof nâm Rusyalu li-ecli’l-maslaha bahren Mora ceziresine varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Antonyo Kostadinof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’mden İzmir’e ve andan Selanik’e ve Bahr-i Sefid’de vâki sâir cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından İvan Hiristolof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Dersaadet’ten İzmir’e varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicola Sofiyanof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Dersaadet’ten Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü.

(75) Rusya tüccarından Stefan Saviç nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü.

-Özi valisine ve Özi kadısına

Elçi arzuhal gönderüp Rusyalu Mayor Kostantin nâm müste’minin halen üzerinde sâkin olmuş dört bölüğün Sulb-i Alemdar nâm kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden berü bin guruş alacak hakkı olmağla meblağ-ı merkûmu marifet-i şer‘le ve zabıta marifetiyle tamamen tahsil ve müstemen-i mesfûra alıverilub bilâ-şer’i takip ettirilmeyüp ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eyledikte meclis-i şer‘le ihkâk-ı hak olunmak bâbında; fî **evâhir-i Ca sene 1191**.

Selanik'ten Mora ceziresine varub gelince kuzât ve sâire,

Bu esnada Rusyalu'ya müteallik bazı mevâdı müstemin Mora muhassılına hitâben şeref-efzâ-yı sudûr olan emr-i şerifim cezire-i merkûmeye muktezî olduğuna binâen Selanik'te mukîm Bodyo Umra nâm müstemen ile tesyir olunmak üzere emr-i merkûm Selanik'e (silik) Rus Hükümetinin der aliyyemde mukîm elçisi yanında baş-tercümanı bâ-takrir inhâ ve müstemİn-i mersûm-ı hakikat olan beş nefer âdemleriyle müddet-i merkûmede cezire-i mezkûreye varub andan yine Selanik'e gelince esnâ-yı râhta hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i cizya ve tekâlif-i sâire-i küllisi mutadı kadimden ve emr-i mürûr ve ubûrlarına mümânaat olunmayup himayet ve sıyanet olunmaları bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â itmek vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında; fî **evâil-i B sene 1191**.

[s.10]

(78) Rusya kapudanlarından Bostovskin nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a se-finesiyle mukaddemce Kırım cânibinden vürûd edüp bu defa yine cânib-i mezbûra avdet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü; **fî evâhir-i S sene 1191.**

-Rusya kapudanlarından Samuel Noman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolyi Sokoranof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâil-i B sene 1191**.

-Rusya kapudanlarından Fedor Sokoranof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri**; evâsıt-ı B sene 1191.**

(80) Hassa bostancıbaşıya ve Galata voyvodasına ,

Elçi-i mümâileyh arzuhal gönderüp kendünün ve âdemlerinin kifâf-ı nefsleri içün reçel ve pekmez eylemek üzere Üsküdar ve havalisinden mâ'adâ mahallerde doksan bir senesine mahsûben akçesiyle iki yüz küfe üzüm iştirâ ve Galata'da vâki hânesine nakline mümânaat ve haraç ve avâid semeni ve sâir bahane ile tarafınızdan

ve cânib-i âherden rencide olunmamak bâbında misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve Divan-ı Hümayûn’umda mahfuz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta mukaddemâ Rusya devletinin Deraliyye’mde mukim kapukethüdası İvoskof’un 1182 senesine mahsûben yalnız yüz yük üzümün def‘a-i vâhidede iştirâ ve nakline mümânaat olunmamak içün sene-i maziye evâsıt-ı Rebîlulâhir’inde emr-i şerifim verildiği mukayyed olmağın mukaddemâ sadır olan emr-i şerif mûcebince yüz doksan bir senesine mahsûben def‘a-i vâhidede yalnız yüz yük üzümün iştirâ ve nakline mümana’at olunmamak bâbında; **fî evâsıt-ı S sene 1191.**

-Rusya kapudanlarından Boştoskin nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle mukaddemce Kırım tarafından vürûd edüp girü Bahr-i Siyah cânibine avdet murâd etmekle mu‘tad üzere emr-i sefine hükmü**; evâsıt-ı Ş sene 1191**.

-Rusya kapudanlarından Samuel Noman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere emr-i sefine hükmü; evâsıt-ı Ş sene 1191. Kapudan-ı mersûm mürd olmağla … emr-i âlî metâlibi hıfz olunup yerine irca-ı mukim olmamayı havî emir yazılmışdır**; evâil-i B sene 1193.**

(84) Rusya tüccarından Ciyorciyo Banof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir’e varmak murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâsıt-ı B sene 1191.**

-Rusya kapudanlarından Fedor Levi nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Dersaadet’ten Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Feodor Orşakof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Vladimir Rajoski nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Ciyovenni Mocra nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü.

(89) Rusya kapudanlarından Kostantin Petrof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü; **evâil-i C sene 1191.**

-Rusya tüccarından Anastasi Yorin nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir’e ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır.

-Rusya tüccarından Simone Moizof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Brala hududuna varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâhir-i L sene 1191.**

-Rusya kapudanlarından İvan Voyvolof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü; **evâhir-i Râ sene 1191**.

-Rusya tüccarından Anderli Moriskin nâm tacir iki nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre berran Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü.

(94) Rusya tüccarından Lukian Çağatanof nâm tacir bir nefer oğlu ile ala tarirküt ticare -ticâre berran Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anastasio Banof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü;

-Rusya mayorlarından İvan Sanasenki nâm Rusyalu yedi nefer ehl ü iyâliyle Deraliyye’den berren Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâil-i Ca sene 1191.**

-Rusya tüccarından Simona Nicolayef Lokofnikin nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyyede beren Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Ca sene 1191.**

-Rusya tüccarından İvan Poysof ve İvan Yogo Natof nâm iki nefer tüccar üç nefer müstemen hizmetkârlarıyıyla li-ecli't-ticâre berren Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü; **evâil-i M sene 1192.**

-Konte Atanamizof Runini nâm Rusyalu yedi nefer ehl ü iyâliyle Âsitane'den bahren Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol emri**; evâsıt-ı M 1192.**

-Fedor Karilmiçin nâm Rusyalu alâ-tariki'z-ziyâre Âsitane'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâsıt-ı S sene 1192.**

-Rusya kapudanlarından Stefan Flanderi nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü; **evâil-i Râ sene 1192**.

(102) Rusya kapudanlarından Postoskin nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Kırım tarafına gelüp yine Kerş cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü; **evâsıt-i Râ sene 1192.**

-Hâlâ Mora valisi Vezir Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Alexander Vuşakin hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a takrir kâğıdında Rusya tüccarından Anderli Miyostrof müstemen bundan akdem li-ecli't-ticâre Âsitane'den Mora ceziresine varub cezire-i merkûmede vâki Mazavarta? kazasının ma'lûmü'l-esâmi kocabaşları ve reâyâsıyla muayyenü'l-miktar harir pazar? hasada ve mukavele olunan şurût mantûkunca harir-i merkûmu kendüye teslim eylemek üzere mukavele ve müstemen-i mersûmun yedine mukaveleyi muhtevî memhûr ve ma'mûlün-bih temessük i'tâ ve mersûm dahi ber-vech-i peşin mersûmûna 10.000 guruş teslim etmeğin vakt-i mu'id-i mezbûr hulûlünde mesfur mugâyir şerâit-i mukâvele-i hariri teslim eylemediklerinden gayrı peşin aldıkları meblağ-ı mezbûru dahi tacir-i mersûma redd ü teslim eylemeyüp bu vechile tav' u rızalarıyla eyledikleri

mukâvele ve kendü mühür ve imzalarıyla mümzâ verdükleri ma‘mûlün-bih temessüklerine teaahhüt ve iltizam ettikleri şurûtun adem-i icrâsıyla tacir-i mersûma gadr u zarar gele murâd etmeleriyle tacir-i mersûm bi’d-defeât mersûmlara tenbih eylediği meblağ-ı merkûmu talep eyledikte hilâf-ı şurît-ı mukâvele ve müteahhid bi-vech edâda muhâlefet eylediklerinden bi’z-zarûre Deraliyye’me avdet ve elçi-i mümâileyh ifade-i keyfiyet ile bi’n-nefs tekrar ol tarafa azimetten imtinâ eylemek hasebiyle Selanik’te müsafereten sâkin Nemçe konsolosunun oğlu Kavanid Habura nâm müstemeni tarafından tevkil etmekle mesfûrûn kocabaşlar ve reâyânın tacir-i mersûma verdikleri memhûr ve

[s.11]

ma‘mûlün-bih teahhüt temessükü mantûkunca zimmetlerinde mütehakkık olan meblağ-ı merkûm vekil-i mersûma bi’l-intikâl redd ü teslim birle bundan akdem tanzim ve temsiline ihtimam olunmasını müştemil elçi-i mümâileyhin istid‘âsıyla mukaddemce selefine hitâben şeref-sudûr olan emr-i şerifim mûcebince te’kid ü ihtimamı havî sana dahi yüz doksan bir senesi evâil-i Rebîulâhir’inde bir kıt’a emr-i şerifim sudûruna binâen tacir-i mesfûrun tarafından meblağ-ı merkûmu kabzına tevkil eylediği Port Poğanna nam müstemin Mora ceziresine varub emr-i şerifimi ve temessükü ibrâz eyledikte tarafından illet ve bahane ile imrâr-ı vakt ve âkıbetü’l-emr kocabaşların bazısını huzuruna lede’l-ihzâr mezfurlar eğerçi ikrâr-ı deyn edüp lakin gadr u illet beyanıyla meblağ-ı merkûmu edâda muhalefet eylediklerinden mâ‘-adâ vekil-i mesfûra teslim ve sen dahi mugâyir-i şurût-ı dostî vâki olan hareketlerine binâen mesfûrları men‘ u tahzir ve tehdid eylemediğinden meblağ-ı mezbûru dahi edâ eylemelerini ikdâm eylemenizi emr-i münifimi vekil-i mersûma redd ve avdet eylemesini tenbih edüp ve geçitler mesdûd olmaktan nâşi murûruna muhalefet olunmamasını muhtevî tarafından buyruldu alınmasına muhtaç olduğundan silahtarına yüz guruş ve divan kâtibine elli guruş vermeye mecbûr olup vekil-i mersûm tacir-i mesfûrun hakkını alamadığından başka, beş altı yüz guruş masârıfa dahi düçar ve bu vechile kendüye gadr u zarar-ı küllî irâs etmenle tacir-i mersûmun yedinde olan memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük mûcebince alacağı olan meblağ-ı mezkûrun masârıfının tahsilini istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta ber-vech-i meşrûh tarih-i merkûmda emr-i şerifim verildiği mukayyed olmakla mesfurûn kocabaşılar ve reâyânın mukâvele olunduğu üzere harir-i

merkûmu vakt-i muayenede tacir-i mersûma adem-i teslimle me'hûzleri olan meblağ-ı mezbûr zimmetlerinde kaldığı surette ber-mûceb-i temessük bilâ-teallül meblağ-ı merkûmun mesfûrlardan şer'an reddi iktizâ etmiş iken inhâ olunduğu üzere a'zâr-ı beyhûde irâdıyla edâda mümânaat ve mugâyir-i merasim-i ve müvâlât hareketе ictisârları ve tarafından dahi iğmâz ve rehavet gûne vaz' u hareket vukû'uyla silahdar ve divan kâtibinin vekil-i merkûmdan akçe ahzına cür'etleri münâfî-i rıza-yı mülûkânem ve tacir-i mersûmun bi-eyyi-hâl hakkı ber-mûceb-i temessük mesfûrlardan bilâ-teallül tahsil ile kat'-ı rişte-i nizâ olunmasını matlûb-ı hüsrevânem olduğu cihetten mersûmun yedinde olan memhûr temessük kapıkethüdan yediyle tarafına irsâl olunmağla mukaddemâ şeref-sudûr olan emr-i şerifim mûcebince kocabaşılar ve reâyâ zimmetlerinde mütehakkık olan meblağ-ı mezbûr ber-mûceb-i temessük alâ-eyyi-hâl marifet-i şer'le tahsil ve tacir-i mesfûrun tarafından kabzına müteayyin âdemine teslim birle ihkâk-ı hak olunmasına ihtimam ve sa'y-i bilâ-kelâm eylemeğin fermanım olmağın te'kiden ve ikdâmen işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyet malumun oldukta temessük-i mezbûr kapukethüdan tarafından ol cânibe lede'l-vusûl derûnunda esâmileri ve memhurları muharrer olan kocabaşılar ve reâyâyı derhal huzuruna ihzâr ve temessükü ibrâz ve kendülere irâet birle ber-vech-i muharrer tacir-i mersûmun harir iştirâsı içün mukaddemâ kendülere teslim edüp hâlâ zimmetlerinde mütehakkık olan hakkını muktezâ-yı emrim ve lâzime-i hakkaniyet ber-mûceb-i temessük bilâ-muhalefetin bi-eyyi-hâl tahsil ve kabzına müteayyin olana teslim ve ihkâk-ı hak birle iskât ve irzâ ve kat'-ı nizâ'a mezîd-i sa'y u gayret eyleyüp kusur ve rehavetten ve mesfûrların bi-vech-i şer'î özr ü illetleri ısgâ ile ba'de-izin imrâr-ı vakt eylemelerine ve mugâyir-i rıza-yı mülûkânem harekete tasaddîlerine irâet-i ruhsattan ve tarafından dahi münâfî-i levâzım-ı müvâlât vaz' u halet…emr-i şerifimin adem-i tenfîzinden gâyetü'l-gâye hazer ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâil-i B sene 1191.**

-Rusya reâyâsından Galigeri nâm bir nefer Rusyalu Âsitane'den alâ-tariki'z-ziyâre Keşiş Dağı'na varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri yazılmışdır**; evâsıt-ı B sene 1192**.

-Rusya tüccarından Stefan Savolif nâm tacir Devlet-i Aliyye tüccarı sefinesiyle li-ecli'-t ticâre Deraliyye'den bahren ve ondan berren re's-i hududa varmak murâd

etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâhir-i B sene 1192**.

-Rusya tüccarından Âsitane’de mukim Kadormariglo nâm tacir Cakarya Vasiliyef nâm âdemini bir nefer müstemen hizmetkârıyla alâ-tariki’t-ticâre bahren medîne-i İzmir’e irsâl murâd etmekle mesfûr medîne-i merkûma varub gelince esnâ-yı râhta mükerrer gümrük ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddi ve cizye mutâlebesiyle rencide ettirilmemek bâbında şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mûcebince mu‘tad üzere emr-i şerif yazılmışdır**; evâil-i B sene 1192.**

-Hâlâ Mora muhassılı Vezir Mehmed Paşa’ya hüküm ki,

Rusya tüccarından Anderli Slostirof nâm müstemin bundan akdem li-ecli’t-ticâre Âsitane’den Mora ceziresine varub cezire-i merkûmede vâki Mezomorta kazasının ma‘lûmü’l-esâmî kocabaşıları ve reâyâsıyla muayyenü’l-miktar harir Pazar vakt-ı hasadda mukâvele olunan şurûtu mantûkunca harir-i merkûmu kendüye teslim eylemek üzere mukâvele ve müstemen-i mersûmun yedine mukâveleyi muhtevî memhûr ve mümzâ ma‘mûlün-bih temessük i‘tâ ve mersûm dahi ber-vech-i peşin mersûmûna 10.000 guruş teslim etmiş iken vakt-i mev‘id-i mezbûr hulûlünde mesfûrlar mugâyir-i şurût-ı mukâvele hariri teslim eylemediklerinden gayrı peşin aldıkları meblağ-ı mezbûru dahi tacir-i mersûma reddeylemeyüp bu vechile tav‘ u rızalarıyla eyledikleri mukâvele ve kendü mühür ve imzalarıyla mümzâ verdükleri ma‘mûlün-bih temessüklerinde teaahhüt ve iltizam eyledikleri şerâitin adem-i icrâsıyla tacir-i mersûma gadr u zarar murâd etmeleriyle mesfûrlara teslim eylediği meblağ-ı merkûmu talep eyledikte hilâf-ı şurût-ı mukâvele ve müteahhid edâda muhâlefet eylediklerinden bi’z-zarûre Deraliyye’me avdet ve Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukim ortaelçisi Alexandri Senakif hutimet avâkıbühû bi’l-hayra ifade-i keyfiyet birle tekrar bi’n-nefs ol tarafa azimetten imtinâ eylemek hasebiyle Selanik’te müsafereten sâkin Nemçe konsolosunun oğlu Kavanid Habura nâm müstemeni tevkil etmekle mesfûr kocabaşı ve reâyâlarının tacir-i mersûma verdikleri memhûr teahhüt temessükü mantûkunca zimmetlerinde mütehakkık olan meblağ-ı merkûm vekil-i mersûma bi’l-teallül redd ü teslim ile bundan evvel tanzim ve temeşşiyetine ihtimam olunmasını müştemil elçi-i mümâileyhin istid‘âsıyla mukaddemâ sâdır olan [emr-i şerifim] mûcebince te’kid ü isti‘câli muhtevî selefin Ahmed Paşa’ya hitâben dahi emr-i şerifim sudûruna binâen tacir-i mersûmun tarafına meblağ-ı

merkûmu kabza tevkil eylediği Yorbo Garsera nâm müstemen cezire-i merkûma varub emr-i şerif ve temessük ibraz eyledikde paşay-ı muma ileyh tarafından illet ve bahane ile imrar-ı vakt ve akibet olan kocabaşıların huzur-ı ihzar eyledikde eğerçi ihzar-ı değin edüp lakin özr ve illet beyanıyla meblağ-ı merkûmu vermekte muhâlefet eylediklerinden mâ‘-adâ vekil-i mersûma şetm ve paşa-yı mümâileyh dahi men‘ u tehdid eylediklerinden başka mebâliğ-i mezbûru edâ etmelerini ikdâm etmeksizin emr-i münîfi vekil-i mersûma redd ve avdet eylemesini tenbih ve geçitler mesdûd olunduğundan mürûruna ruhsatı havî buyruldu ahzı içün ma‘lûmü’l-miktar akçe sarf etmekle gerek tacir-i mersûmun yedinde olan ma‘mûlün-bih temessük mûcebince alacağı olan meblağ-ı mezbûrun ve masârıfının tahsilini elçi-i mümâileyh tekrar bâtakrir istid‘â etmekle kocabaşılar ve reâyânın mukâvele olunduğu üzere harir-i merkûmu vakt-i muayyenede tacir-i mersûma adem-i teslim ile me’hûzleri olan meblağ-ı mezbûr zimmetlerinde kaldığı surette ber-mûceb-i temessük meblağ-ı merkûmun mesfûrlardan şer‘an reddi iktizâ etmeğin inhâ olunduğu üzere a‘zâr-ı beyhûde ile edâda mümânaat ve mugâyir-i merâsim-i müvâlât harekete ictisârları ve tarafından dahi itimadda kevnehu hâlet vukû‘uyla vekil-i mersûmdan akçe ahz olunması münâfî-i rıza-yı mülûkânem ve tacir-i mersûmun bi-eyyi-hâl hakkı ber-mûceb-i temessük mesfûrlardan bilâ-teallül tahsil ile kat‘-ı rişte-i nizâ olunması matlûb-ı hüsrevânem olduğu cihetten mersûmun yedinde olan memhûr temessük kapukethüdası yediyle tarafına irsâl olunmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince meblağ-ı merkûm alâ-eyyi-hâl marifet-i şer‘le tahsil ve tarafından kabzına memûra teslime ikdâm eylemesini selefin paşa-yı mümâileyhe hitâben doksan bir senesi evâil-i Receb’inde tekrar emr-i şerifim ısdâr ve ikrar olunmuş idi. Bu defa elçi-i mümâileyhin südde-i seniyye-i şevket-mâyeme takdim eylediği memhûr arzuhalinde kapukethüdası vesatetiyle paşa-yı mümâileyhe âhirce vâsıl olup ancak tenfîzi müyesser olmaksızın azli vukûu hasebiyle emr-i âlî-i inayet kaldığı inhâ ve sana hitâben müceddeden emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfuz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta ber-vech-i meşrûh tarih-i merkûmda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed olmağın sen ki vezir-i müşârunileyhsin, mukaddemâ sadır olan emr-i şerifim mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir-i müşârunilyhsin; keyfiyet malumun oldukta inhâ olunduğu üzere emr-i şerif merkûm selefin paşa-yı mümâileyhin indinde kalup bâlâda mezkûr temessükü dahi ma‘an götürüp madde-i merkûma temessük-i mezkûrun mevcûd olmasına mütevak-

kıf olduğu surette bi't-tahrir paşa-yı mümâileyhten mutâlebe ve isticvâb ve derûnunda esâmîleri ve mühürleri muharrer olan kocabaşıları ve reâyâyı bî-eyyi-vechin-hal huzuruna ihzâr ve temessükü ibraz ve kendülere irâet birle ber-vech-i muharrer tacir-i mersûmun harir iştirâsı içün mukaddemâ kendülere teslim edüp ber-mantûk-ı temessük hâlâ zimmetlerinde mütehakkık olan hakkını celil-i mübîn-i şerîat-i garrâya teşebbüs birle ve lâzime-i hakkaniyet üzere mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince bilâ-muhâlefet ve lâ-cefâ min-gayr-i kifayet bi-eyyi-hâl tahsil ve kabzına müteayyin âdemine teslim ve ihkâk-ı hak birle iskân ve arza ve kat'-ı nizâ'a mezîd-i sa'y-ı ademi eyleyüp kusur ve rehâvetten ve mesfûrların bi-vech-i gadr u illetlerini isgâ ile ba'de-izin imrâr-ı vakt etmeleriyle ve mugâyir-i rıza-yı mülûkânem harekete tasaddîlerine irâde-i ruhsat ve tarafından dahi eslâfın misillü münâfî-i levâzım-ı müvâlât vaz' u hâlet hudûsunu emr-i münifinin adem-i tasaddîden mübâadet eylemen bâbında; **fî evâil-i C sene 1192**.

[s.12]

(102) Bahr-i Siyah tarafından Rumeli Hisarı'nda vâki gümrük emini zîde kadruhûya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i Aliyye'mde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a takrir kâğıdında bundan akdem İngiltere'den Dersaadet'te mukim Salin nâm İngiltere bezirgânına bey' içün vürûd iden geç tabir olunur bir kıt'a sagîr ticaret sefinesini bezirgân-ı mesfûr alenen füruht murâd eyledikte Rusyalu'dan Cames nâm tacir senedât-ı mutebere ile sefine-i merkûmeyi bazirgân-ı mesfûrdan iştirâ ve derûnuna memnûâttan olmayan eşya tahmil ve icâb eden resm-i gümrüğün sâir müstemenler veregeldikleri üzere ba'de'l-edâ yedine ma'mûlün-bih izin tezkiresi ahzıyla Bahr-i Siyah tarafına azimet üzere iken sefine-i merkûme İngilterelü'nün olmak zannıyla azimetine mümânaat ve bu vechile tacir-i mesfûra zarar terettüb eylediğini inhâ ve sefine-i merkûmeyi hâlâ Kapudan-ı Derya vezirim Hasan Paşa iclâlühû vukûf-ı tâmı olanlardan tefahhus ve istiknâh birle hakikat-i hâli alâ-vechi's-sıhha i'lâm eylemesini istid'â etmekle sâdır olan ferman-ı âlîye imtisâlen keyfiyet müşârunileyh tarafından istiknâh olundukta mersûm Cames nâm tacir fi'l-asıl İngilterelü ve sefine-i mezkûr dahi İngiltere sefâyininden olup ancak mersûm İngiltere devletinden udûl ve Rusyalu bandırası tahtına duhul ve sefine-i mezbûreyi İngiltere tüccarından iştirâ etmiş ol-

makla el-hâletü hâzihî tacir-i mesfûr Rusyalu ve ber-vech-i muharrer müşterâsı olan sefine-i mezbûre Rusyalu tüccar sefâyinlerinden ve derûnunda olan mellâhları dahi Rusya mellâhından olduğu tahkik olunduğunu Derya Kapudanı vezir-i müşârunileyh i'lâm eylediğine binâen i'lâmı ve elçi-i mümâileyhin istid'âsı üzere izn-i sefine emri i'tâ olunmak fermanım olmağın imdi sen ki gümrük-i mezbûr emini mümâileyhsin, tacir-i mesfûr Cames el-hâleti hâzihî Rusyalu olup ve râkib olduğu mâru'z-zikr geç tabir olunur bir kıt'a sagîr sefine mesfûrun ber-vech-i muharrer müşterâsı ve mellâhları dahi Rusya mellâhından olduğu vezir-i müşârunileyhin i'lâmından müstebân olmakla sefine-i merkûme Boğaz hisarlarında mu'tad üzere yoklanup tacir-i mesfûrun Bahr-i Siyah tarafına nakl içün sefine-i mezbûreye tahmil eylediği eşyanın icâb eden resm-i gümrüğün sâir müstemenler veregeldikleri üzere edâ ve yedine memhûr izin tezkiresi alup mademki derûnunda memnûâttan bir nesne olmaya, hilâfı şurût-ı ahidnâme-i mürûruna mümânaat ile tevkif ve te'hir olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himayet ve sıyanet olunup mazmûn; **fî evâil-i R sene 1192.**

-Rodos ceziresi nâibine hüküm ki,

Cezire-i merkûme mütemekkinlerinden Georgi Segeti nâm zimmî bir takrib ile mutasarrıf olduğu İvan Mikfar Yormakof nâm bir nefer Rusiyyü'l-asl esiri tahammülünden hâric umûrda i'mâl ve istihdâm ile tazyik eylediğinden mesfûr mübtelâ olduğu kayd-ı esaretten kendüyü tahlis kaydında olduğunu zimmî-i mesfûr ihsâs eyledikte mücerred ahz-ı intikâm içün mesfûr Rusyalu esiri cezire-i merkûme nâzırına teslim ol dahi kayd u bend ile mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn tağyir-i mezheb eylemesini cebr u tazyik üzere olmakla Rusyalu mersûmun ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince marifet-i şer'le bilâ-semen kayd-ı esirden tahlis ve sebilleri tahliye ve mevsıl-i emr-i münîfime teslim birle Deraliyye'me tesyirine ihtimam olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusyalu'nun hâlâ derbâr-ı atûfet-karârımda mukîm ortaelçisi Alexandri Stakief hutimet avâkıbühû bi'l-hayr memhûr arzuhalinde istid'â eylediğine binâen inhâ olunduğu üzere fi'l-hakika mesfûr Rusyalu olup kendü hüsn-i irâdetiyle din-i İslâm'ı kabul eylemeyüp Nasrâniyet'te musırr olduğu lede'ş-şer' zahir ve mütehakkık olur ise ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mesfûr bilâ-semen kayd-ı esirden tahlis ve sebili tahliye ve Deraliyye'me tesyir olunmak fermanım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin nâzır-ı merkûm ve zimmî-i mersûm ile esir-i mesfûru meclis-i şer'a

ihzâr ve bi'l-istintâk cebr u tazyik olunmayarak ve mesfûr sahih Rusyalu olup kendü hüsn-i rıza ve irâdetiyle din-i İslâm'ı kabul eylemeyüp hâlâ Nasrâniyet'te musır olduğu lede'ş-şer' ikrârıyla sabit ve nütehakkık olur ise ber-mûceb-i şerâit-i ahidnâme-i hümayûn-ı mesfûru bilâ-semen derhal kayd-ı esrden tahlis ve sebilini tahliye birle mevsıl-i emr-i münîfime teslim ve Dersaadet'ime tesyir ve tesyile mübâderet ve hilâf-ı şurût-ı muâhede ve müsâleme ve menâfî-i şerâit-i vaz' u hareket vukû'una irâet-i ruhsattan hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâhir-i Ş sene 1192.**

(110) Hâlâ Eflak voyvodasına hükim ki ;

Elçi-i mümâileyhin takdim eylediği memhûr takrir kâğıdında Tırhala sancağında vâki Mihâve kasabası mütemekkinlerinden Giryaki veled-i Dimitri nâm zimmî on sene mukaddem Rusya memleketine varub Rusya tüccarından Feodor Mariglo nâm tacirle emr-i ticarette akd-i şirket ve tacir-i mersûmdan bir miktar ber-vech-i iştirak ve bir miktar dahi emâneten eşya ahz ve memâlik-i Devlet-i Aliyy'me gelüp füruht ve memâlik-i padişahanemden dahi âher eşya iştirâ ve yine Rusya memleketine avdet ve tacir-i mersûm ile hesap ru'yet eylemek üzere beynlerinde mukâvele etmeksizin zimmî-i mesfûr memâlik-i mahrûseme vürûdundan sonra bir dahi Rusya memleketine varmadığından başka bi'l-mükâtebe dahi rü'yet-i muhasebeden imtinâ olmıya taciri mersûm li-ecli't-ticâre Deraliyye'me lede'l-vusûl zimmî-i mesfûrdan hakkını talep etmek üzere iken tacir-i mersûmdan ticaret cihetinden alacak hakkı olup muhasebeye muhalefeti vardır deyü zimmî-i mesfûr bâ-arzuhal iştikâ ve hesapların bezirgânlar marifetiyle ru'yet olunmasını istid'â eylediğine binâen ehl-i zimmet tüccardan Dimikriyamno Adodi ve Yano Karagöz nâm tacirler marifetiyle hesaplarının ru'yeti mesfûrlara taraf-ı Devlet-i Seniyye'mden tenbih ve te'kid olundukta mesfûrânın defter ve berâtında mevcûd sâir senedât-ı ma'mûlün-bihâ mûceblerince tacirân-ı mersûmân her ne gûne hesaplarını kat' ve münasip görürler ise rıza-dâde olup muvâfakat edeceklerini nâtık birer kıt'a senet tahriri ve nesfûrâna teslim eylediklerinden sonra zimmi-i mesfûr Kiryaki zimmi zuhûr edeceğini tefehhüm eylediğinden hesapları görülmemek içün tacir-i mersûma 3000 guruş teklif ile sulha talip oldukta tacir-i mersûm adem-i kabûl ve hesapları ru'yet ile ihkâk-ı hak olunmasında ısrar eylediği cihetten zimmî-i mesfûr mukayyed karar ve iptâl-i hak sevdasıyla kâh Bükreş ve kâh Peşte ve bazen Tırhala sancağında vâki Mihava nâm mahalde geşt ü güzar üzere olduğu haber verildiğin inhâ ve mukaddemâ hesaplarını ru'yete müteay-

yin tacirân-ı mesfûrun gıyâbında kat‘-ı hesap eylemeleri adîmü’l-imkân olup mesfûrun vücûdu lâ-büdd olduğundan zimmî-i mesfûr bulunduğu mahalde ahz ve Âsitane’ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere zimmî-i mesfûr bulunduğu mahalde ahz ve ru’yet-i hesab içün Deraliyye’me ihzâr olunmak fermanım olmağın imdi sen ki voyvoda-i mümâileyhsin ber-vech-i muharrer Devlet-i Aliyye’m reâyâsı mesfûr Kiryaki ile Rusyalu tacir-i mersûmun ber-mûceb-i senedât beynlerinde cereyan eden ahz [u] i‘tânın mukaddemâ ru’yet-i hesaba müteayyin ehl-i zimmet tacirân-ı mersûmân marifetleriyle muhasebeleri ru’yet ve fasl-ı müddeâları zımnında mesfûr Kiryaki’nin memleket-i Eflak’ta bulunduğu mahalde marifetinle ahz ve Dersaadet’ime irsâli matlûb-ı mülûkânem idüğü ve li-ecli’l-inzibât Tırhala mütesellimine ve Boğdan Voyvodasına ve başka başka evâmir-i şerifem ısdâr ve … olduğu malumun oldukta zimmî-i mesfûr memleket-i Eflak’ta her ne mahalde bulunur ise kemâl-i taharri ve dikkat olunarak alâ-eyyi-hâl ele getürüp ru’yet-i hesap zımnında Deraliyye’me ıhzâr ve irsâle ihtimam ve dikkat eyleyüp mugâyir-i emr-i âlî zimmî-i mesfûrun bi-vech-i şer‘î a‘zâr-ı vâhiyesini ısgâ veyahut memleket-i Eflak’ta mevcûd iken ketm ü himaye ile gayr-ı mevcûddur deyü tahrirât irsâliyle imrârı vakt olunmaktan tevakkî ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı L sene 1192.**

<u>Bir sureti</u>

Boğdan voyvodasına ber-vech-i muharrer

Bir sureti

Tırhala mütesellimine sıyak-i meşrûh üzere

[s.13]

(113) Elçi-i mümâileyhin takdim eylediği memhûr arzuhalinde Rusya tüccarından Fedor Fabinof nâm tacir İzmirli Kocababa Mustafa nâm reisin üç direkli tabir olunur bir kıt‘a sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine nakl içün alâ-tariki’t-ticâre Deraliyye’den Bahr-i Sefid’de vâki Santor adası ve ol havalîde kâin sâir cezirelere varub gelmek murâd eylediği inhâ ve tacir-i mersûm li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den alup götürdüğü ve ol havalîde iştirâ eylediği memnûâttan olmayan emtia ve eşyanın ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn sâir müstemenler veregeldikleri üzere icâb eden

gümrüğün edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi aldıktan sonra hilâl-i râhta ve hîn-i mekste hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mükerrer gümrük talebi ve cizye pişkeş nâmı ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddî ve rencide ve mürûr ve ubûr ve ticaretine mümânaat ettirilmemek bâbında emr-i şerif sudûru istid‘â olmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır; **fî evâil-i C sene 1192.**

-Cezire-i merkûmede Arnavut eşkıyâsının cemiyetleri olduğuna mukayyed emr-i âlî ve meblağ-ı merkûmun tahsili mümkün olmamakla ihtilâl bertaraf olundukta meblağ-ı mezbûrun tahsiline ikdâm edeceğini nâtık Mora muhassılı vezir-i mükerrem Mehmed Paşa’nın vürûd eden arzın mefhûmu bâ-ferman-ı âlî şerh verilmişdir; **27 R sene 1193**.

-Hâlâ Mora valisi vezirim Mehmed Paşa’ya hüküm ki,

Rusya tüccarından Anderli Sivostorof nâm müstemin bundan akdem Mora ceziresine varub cezire-i merkûmede vâki Kalavrita kazasının ma‘lûmü’l-esâmî kocabaşı ve reâyâsıyla ma‘lûmü’l-miktar harir pazar ve vakt-i hasadda mukâvele olunan şurût mantûkunca harir-i merkûmu gerüye teslim eylemek üzere müstemen-i mersûmun yedine mukaveleyi muhtevî memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük i‘tâ ve merkûm dahi ber-vech-i peşin mesrafuna 10.000 guruş teslim etmiş iken vakt-ı mev‘id-i mezbûr hulûlünde mesfûrlar mugâyir-i şerâit-i mukâvele hariri teslim eylemediklerinden başka peşin aldıkları meblağ-ı mezbûru dahi bi’d-defâat talep eyledikte edâda muhalefet ve gadr irâdesinde oldukların Rusya devletinin hâlâ Dersaadet’imde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi’l-hayr mukaddemâ lede’l-ifâde mesfûrların ber-mûceb-i temessük zimmetlerinde mütehakkık olan meblağ-ı merkûmu bilâ-teallül vekile redd ü teslim ile bir an evvel tanzim ve temşiyete ihtimâm ve dikkat olunmasını müştemil elçi-i mümâileyhin istid‘âsıyla selefine hitâben bi’d-defâat mükerrer emr-i şerifim şeref-rîz-i sudûr ve mesfûrlar dahi ikrâr-ı deyn etmişler iken irtikâb-ı meâsî ve tekâsülü sebebiyle tenfîz-i evâmir-i aliyyem mümkün olmadığı cihetten derûn-ı temessükte esâmîleri ve mühürleri muharrer olan kocabaşı ve reâyâyı huzurana ihzâr birle tacir-i mersûmun ber-mantûk-ı temessük zimmetlerinde mütehakkık olan hakkını marfiet-i şer‘le lâzime-i hakkaniyet üzere mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince bilâ-teallül tamamen tahsil ve kabzına müteayyin âdemine teslim birle ırzâ ve iskât ve kat‘-ı nizâa dikkat ve selefin mi-

sillü münâfî-i levâzım-ı müvâlât vaz‘ u halet hudûsüne irâet-i ruhsattan ittikâ ve mübâadet eylemeni havî elçi-i mümâileyhin iltimasıyla işbu sene-i mübâreke Cemaziyelâhir’nde sana hitâben dahi bir kıt‘a emr-i şerifim ısdâr ve kapukethüdan vesâtetiyle tarafına irsâl olduğuna nazaran bu âna dek meblağ-ı merkûmun ber-mûceb-i emr-i âlî tahsil ve âdemisine teslimi ile kat‘ı nizâa dikkat ve ikdâmın lâzime-i zimmetin iken bu defa elçi-i mümâileyhin tekrar takdim eylediği memhûr takrir kâğıdında emr-i münifim tarafına tesyâr olunalı birkaç ay mürûr edüp meblağ-ı merkûmun tahsili haberi zuhur etmediğinden tacir-i mersûmun hali diğer gün ve meblağ-ı merkumun tahsiline mütevakkıf mensub ve mütehayyir kaldı. Tahrir ve inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince meblağ-ı mezbûr bir an evvel tahsil v tacir-i mersûma teslim olunmak içün Dersaadet’imde kapukethüdana tesyire bezl-i habl-i himmet eylemen bâbında müceddeden emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfuz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta ber-vech-i meşrûh tarih-i merkûmda emr-i âlî-şânım virdim ki mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince meblağ-ı merkûmu bi-eyyi-hâl tamamen tahsil ve tacir-i mersûma bu tarafta li-ecli’t-teslim kapukethüdan tesyiriyle mübaderet eylemen fermanım olmağın te’kiden ve ikdâmen işbu emr-i şerifim dahi ısdâr ve irsâl olunmuş idi. İmdi sen ki vezir-i müşârunileyhsin şeref-rîz-i sudûr olan fermanım vacibü’l intisalime mugâyir-i meblağ-ı mezbûrun bu âna dek adem-i tahsili hasebiyle mesâmi‘-i Devlet-i Aliyye’min taharrisini senin mugâyir-i rza-yı hümayûnum iğrâz u tesâmuhten neş’et eylediği bedîdâr olmakla bu defa ber-mûceb-i temessük meblağ-ı merkûmun bi-eyyi-vechin-kân mesfûrlardan tamamen tahsil ve bu cânibde kapukethüdan ucâleten tesyil birle tacir-i mersûmun ırzâ ve iskâtı matlûb-ı mülûkânem idüğü malumun oldukta ber-vech-i muharrer kocabaşı ve reâyâ-yı mesfûrûnu alâ-eyyi-hâl huzuruna ihzâr ve ma‘mûlün-bih temessükleri mûcebince harir iştirâsı içün tacir-i mersûmun mukaddemâ kendülere teslime düp ber-mantûk-ı temessük zimmetlerinde mütehakkık olan hakkını mesfûrların a‘zâr-ı vâhiye ve ilel-i gayr-ı makbûlelerini ısgâ etmeyerek bi-eyyi-hâl mukaddemâ şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i münîfim mûcebince min-gayr-ı noksân tamamen tahsil ve bu tarafta tacir-i mersûma teslim olunmak üzere bir ân evvel kapukethüdanı tesyir ile kat‘-ı rişte-i nizâ‘ ve ihkâk-ı hakka mezid-i ihtimâm ve dikkat ve münâfî-i rıza-yı şahanem ve mugâyir-i emr-i şerifim mesfûrların gadr u illet-i beyhûdelerine havale-i sem‘-i ısgâ ile ba‘de-izin dahi imrâr-ı vakt

misillü hâlât vukû‘unu tecvizden be-gayet mübâadet eylemen bâbında; **fî evâhir-i Zâ 1192.**

-Hâlâ Rumeli valisi ve İsmail cânibi seraskeri vezirim Abdullah Paşa’ya ve Babadağı valisine hüküm ki,

Hâlâ Dersaadet’imde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın südde-i saadetime takdim eylediği bir kıt‘a mütercem takriri mefhûmunda Rusya kapudanlarından Kostantin Petrof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle milad-ı İsevî’nin işbu bin [yedi] yüz yetmiş sekiz senesi Kânun-ı sânisinin onuncu gününde Kalebrovis Beği Kal’asi tarafına birkaç yolcular nakli içün azimet ve muhalif rüzgâr ile yolundan çıkup Tuna boğazı kurbunde vâki Borniç nâm mahalle lede’l-vürûd sefinesi bir kumsal yere uğradığından kapudan-ı mersûm ikinci kapudanı ve bir nefer âdemi ile gemisini tahlis zımnında karaya hurûc edüp mevki‘-i mezkûr bürüye ve şenlikten hâli olmak hasebiyle Baba Dağı’na vusûl ve imdâd mutâlebe ve Baba dağı kasabası a‘yânı Muhammed Efendi demekle maruf kimesne mersûmûnu ihzâr ve istintâk ve kapudan-ı mezbûr Rusyalu olduğunu mübeyyin pasaportasını ibrâz ve senedinden Rusyalu’ya tâbi olduğu zahir olmuş iken dostluk ve muzafât lâzimesince matlûbu olan imdâd ve iâneti eylemedikten gayrı kapudan-ı mezkûru ve iki nefer âdemlerini der-zencir ve habs ve on gün tevkif ve sen ki vezir-i müşârunileyhsin emr u tenbih gelmedikçe salıverilmeyüp eyyâm-ı mezkûre zarfında sefine-i merkûme kapudansız ve bî-imdâd kaldığından deryada gark ve geminin bahasıyla dokuz bin üç yüz altmış guruşa bâliğ eşya ve nükûd ve mellâhlarından dahi beş neferi telef ve mezkûr kapudan mahbesten halas ve ahvâlini ifâde siyakında senin cânibine varmak irâde ve ayân-ı merkûm mümânaat ve kapudan dahi sana bir kıt‘a mektubuyla keyfiyeti iş‘âr ve sen dahi kapudan-ı mersûma dostluğa mürââten 100 guruş harçlık tesyâr ve bir kayık tedarik ve kalidrone irsâl ettirdiğini Deraliyye’me gelüp ihbâr eylediği ve mezbûr ayân Muhammed’in mesfûr kapudanı hapsi sebebiyle gemisi ve malı kazazede olduğu müsbet ve mütehakkık olduğu suretde zararının tazminiyle ihkâk-ı hak olunmasını mütezammın emr-i celîlü’l-kadrim sudûru tahrir ve istid‘â olunmuş divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnuma mürâccat olundukta seyr-i deryâ esnâsında kazaya düçar olan sefâyine tarafından vücûhla iânet ve bu gûne kazalar zuhûruna dost-ı ecl olan milelin hakkında icrâ olunan müzâheret ile muâvenet olunalar deyü muharrer

olup ayân-ı merkûmun inhâ olunduğu vechile kapudan-ı mersûmu habs ve tevkifi ve musâfâta mugâyir etvâra cesareti mutâbık-ı nefsü'l-emr olduğu takdirde te'dibini icâb eder fezâyâdan olmağın siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhümâsız ahaliden vukûfu olanlardan bu hususu sırran ve alenen tefahhus ve istifsâr ve özr ü himâyeden ârî hakikat-i hâli sıhhati üzere Deraliyye'me i'lâma müsâraat eylemeniz bâbında işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur. Şurûr-ı ahidnâme-i hümayûn mûcebince mârru'z-zikr Rusya kapudanının Baba Dağı ayânı mezbûrdan istimdâdı ve onun dahi hilâf-ı rızâ-yı dâverânem kapudan-ı mersûmu habsi vâki olduğu halde mezbûr Muhammed'in gûş-ı mali lazım geldiği ve bu maddenin tahkiki cezmen ve kat'an sizden matlûb-ı şahanem idüğü ve hatır gönle riâyeten mâ-vaka'ı bildirmeyüp vâkı'ın hilâfını kaleme getürmeniz lazım gelür ise bir dürlü cevaba kâdir olamayacağınız malumunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer bu keyfiyeti sırran ve alenen taharri ve tefahhus ve husus-ı mezkûrun sıhhatini Dersaadet'ime i'lâma ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i Z sene 1193.**

[s.14]

(116) Rumeli hisarında vâki gümrük emini zîdekadruhûya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-aşiyanemdemukim ortaelçisi kıdvetü'l ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Alexandri hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüp Rusya kapudanlarından İvan Robdof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesine Deraliyye'mden iştirâ ve resm-i gümrüğünü edâ eylediği memnûâttan olmayan emti'a ve eşya tahmili ile Bahr-i Siyah cânibine azimetine mümânaat olunmamak içün elçi-i mümâileyh istid'âsıyla bundan akdem eğerçi bir kıt'aizn-i sefine hükmü i'tâ olunmuş idi ancak bu âna dek kapudan-ı mesfûrun adem-i azimeti hasebiyle emr-i merkûmun tarihi atik ve itibara gayr-ı şâyânolduğundnamâ'-adâ bu defa kapudan-ı mesfûr dahi hâlik olmakla ve yerine Rusya kapudanlarından Carıl-Andersof nâm kapudan müceddeden nasb olunduğun inhâ ve kapudan-ı mesfûrun ismi derciyle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince müceddeden hükm-i hümayûnum sudûru istid'â ve sefine-i merkûme Varvarak oğlu sefinesi demekle marûf olup mürûruna irâde-i aliyyem tealluk etmiş olmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbıdna; **fî evâil-i S sene 1193.**

-Varna kadısına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i devlet-aşiyanemde mukim orta elçisi Alexandri Vastakif hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa Derbâr-ı marifet karârıma takdim eylediği takrir kâğıdında Rusya reâyâsından Kostantin nâm müstemen bu esnâda hâlâ Özi muhafızı vezirim el-Hac Yeğen es-SeyyidMehmed Paşa Edâmallâhü Teâlâ iclâlühûnun buyruldusuyla Özi tarafından bahren Âsitane-i saadetüme gelür iken Varna'ya uğradıkta sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin mesfûrun yedinde olan müşârunileyhin buyruldusunu tembih-i sicil etmek bahanesiyle birkaç guruşunu ahz ve buyruldu-i mezkûr mantûkunca Rusyalu olduğunu mübeyyin yedine bir kıt'a müra'sele verdikten sonra hâlâ Varna cizyedârı nâm kimesne hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-i buyruldu ve mürasele-i şer'iyye mesfur Rusyaluya ve yanında mevcûd bir nefer müstemen hizmetkârıyla cebren cizye kâğıdı verüp on dört guruşların ahz eylediği inhâ ve cizyedâr-ı merkûmun hilâf-ı şerâit-i ahidnâme-i hümayûn mesfûrân Rusyalulardan cizye akçesi olarak ahz eylediği meblağ-ı merkûm istirdâd ve bu makûle münâfî-i şurût-ı uhûd ve mugâyir-i merâsim-i musâfât harekâta tasaddîsine binaen ibreten-li's-sâirînte'dib ve gûş-mâlini tastir ve istid'â eylemiş tâife-i müstemenâtın cizye mutâlebesi ve sâir güne teklif-i mazlime-âmiz ile te'addi ve rencide olunması mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve muhâlif-i rusûm-ı müvâlât olmak hasebiyle cizyedâr-ı merkûmun mesfûrân Rusyalu haklarında bu güne münâfî-i rızâ harekete mütecâsereti murâfık-ı nefsü'l-emr olduğu surette sâire ibreten te'dibi lazım gelen merkûmu huzur-ı şer'aihzâr ve ber-vech-i muharrer cizye akçesi temini hilâf-ı ahidnâme-i hümayûnahz eylediği meblağ-ı merkûmualâ-eyyi-hâlin tahsil ve mesfûrânaredd ü teslim ve fîmâ-ba'dmüstemenân taifesinden hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-i şerâit-i müsâleme cizye evrâk ıi'tâsıyla akçe mutâlebesi misillü vaz' u harekete tasaddî den mücânebet eylemesini tenbih ve te'kid ve bından böyle mütenebbih olmayup mugâyir-i şurût-ı muâhede etvâra cesaret veyahut bu defa cizye nâmıyla me'hûzü olan akçeyi edâda muhalefet eylediği halde derhal te'dib ve gûş-mâli icrâsı na müsâraat kılınacağını sem'-i intibâhına bir hoşça ilkâ birle tahzîr ve terhîbe ihtimam ve dikkat ve hatır ve gönle riâyeten vâkı'ın hilâfını tahrir ile mazharı eşedd-i azâb olmaktan ve meblağ-ı merkûmun redd olunduğunu Deraliyye'ye tahrir ve i'lâma müsâraat eylemen bâbında; **fî evâil-i S sene 1193.**

(118) Rusya tüccarından FedorMareklofnâm tacir Bahr-i Siyah tarafına nakliçünBatnoz cezîresi reâyâsındanTodorinâm zimmî reisin üç direkli tabir olunur bir

kıt‘a sefinesiyle Kostantinnâm bir nefer müstemen hizmetkârını li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Santor ve Sisam adalarına ve sâir Bahr-i Sefid’devâki cezire[lere] irsâl murâd etmekle müstemen-i mersûm ol havaliye varub gelince mürûruna ve tüccarına mümânaat ettirilmemek içün mu’tad üzere yol hükmü; **evâhir-i Ca sene 1192.**

-Rusya tüccarından Fedor Mareklof nâm tacir Bahr-i Siyah cânibine nakl eylemek içün İstandil ceziresi reâyâsından Yani Sifora nâm zimmî reisin üç direkli tabir olunur sefinesiyle Antonio ve Geovaninâm iki nefer müstemen âdemlerini alâ-tariki’t-ticâre Bahr-i Sefid’de vâki Santor ve Sisam adalarına ve o havalide vâki sâir cezirelere irsâl murâd etmekle ber-vech-i mu’tad yol hükmü; **evâil-i M sene 1193.**

-Rusya tüccarından Fedor Mareklof nâm tacir Bahr-i Siyah tarafına nakliçün Ölgünlü Mustafa nâm reisin perakende tabir olunur bir kıt’a sefinesiyle Cakarianâm bir nefer âdemini li-ecli’t-ticâre İzmir ve Bahr-i Sefid’devâkiSantor ve Sisam cezirelerine irsâl murâd etmekle mu’tad üzere yol emri; **gurre-i S sene 1193.**

(121) Rusya tüccarından James nâm tacir Bahr-i Siyah tarafına nakliçün Santon ceziresi reâyâsından Margakinâm zimmî reisin sefinesiyle Ciyorcio nâm bir nefer müstemen âdemini li-ecli’t-ticâre Kerş limanına irsâl murâd etmekle mu’tad üzere yol emri; **evâsıt-ı S sene 1193.**

-Rusya tüccarından James nâm tacir Mikono ceziresi reâyâsından Cikomoveled-i Bro nâm zimmî reisin bir kıt’a sefinesiyle Ciyociyu nâm bir nefer müstemen âdemini alâ-tariki’t-ticâre Kiriş limanına irsâl murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü**; evâhir-i S sene 1193.**

-Rusya kapudanlarından Ciyorci Linarofnâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Âsitane’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri**; evâsıt-ı Râ sene 1193**.

(124) Rusya kapudanlarındanCiyanciyofnâmkapudanrâkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibineazimet murâdetmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü; **evâsıt-ı Râ sene 1193**.

-Rusya tüccarından Valikostandinofnâm tacir bir enfermüstemen hizmetkârıyla li-ecli't-ticâreDeraliyye'den Bozcaada ve zimir ve Santor ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Râ sene 1193.**

-Rusya tüccarından Matvilnâm tacir Dimitri nâm zimmî reisin sefinesiyle li-ecli't-ticâreBofkali iskelesine varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı R sene 1193.**

-Rusya tüccarından Begor Lasaforof nâm tacir Paste Borigi nâm bir nefer müstemen âdemini li-ecli't-ticâre Moco nâm zimmî reisin sefinesiyle Bofkali iskelesine varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol emri**; evasıt-ı R sene 1193**.

-Sergio Lasfarof nâm Rusya tercümanı ve karındaşı mezbûr Lasfarof iki nefer müstemen hizmetkârları ve dil oğlanlarından Simon ve o esnâda (karalanmış) cânibine vürûd eden Frodenof nâm Rusyalu kezâlik iki nefer müstemen hizmetkârıyla cem'an sekiz nefer müstemen Deraliyye'den berren Rusya tarafına azimet murâdetmekle mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı R sene 1193.**

[s.15]

-İstanbul gümrüğü eminine hüküm ki,

Bundan akdem Rusya devleti ile Kaynarca nâm mahalde akdolunan şurût-ı musâlahanın on birinci maddesinde Devlet-i Aliyyemizin memâlikinde emr-i ticarete dâir be-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ecell olup ziyade müsaade olunan milelin müsâlemât ve muâfiyâtıyla ticaret-i miyâh misillü berren ticaret etmek ve Rusya devletinin reâyâlarına Devlet-i Aliyye'miz cânibinden ruhsat verilüp berminvâl-i muharrer nehr-i Tuna'da dahi geşt ü güzâr edeler gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyaç zuhrurunda mârru'z-zikr ile milletin ve sâirlerin şurûtları mer'î ve muteber tutula. Milel-i mezbûrdan verdükleri rüsûmâtı müşâkelesini ve aynını edâ eylediklerinden sonra Rusya tâcirlerine her dürlü emtia makûlesininakl ü ihrâcedüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü münderic ve mestûr olduğuna binâenber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn Françe tüccarı misillü Rusya tüccarının dahi fakat resm-i masdariyyeden ma'füv olmasını hâlâ Rusya elçisi kıdvet-il ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Alexandri

Meşakif hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bir kıt'a mütercim takrir kâğıdıyla istid'a ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Françelü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûna müracaat olundukta Françe iskelelerinden tahmil ve sahih Françe sefinesi ve bayrağı ile ve sahih Françe tüccarı defteriyle Âsitane-i saadetime gelüp ve Âsitane-i aliyyemden kezâlik sahih Françe sefâyini ile Françe memleketine giden eşyâdan resm-i gümrük ve selamet akçesi mukaddemâ verilen ahidnâme-i hümayûn mûcebince edâ olunduktan sonra bu makûle eşya Françelü ile âherın beyninde bey' u iştirâ olundukta bir türlü bahane ile resm-i masdariyye talep olunmamak üzere yalnız masdariyye maddesi muâf ve ma'füv olduğu mestûr olduğundan mâ'adâ bu defa esnâ-yı mükâlemede Rusya elçisi mümâileyhin ricasına binâen Rusya tüccarından Françelü misillü yalnız resm-i masdariyye mutâlebesi olunmaması mev'ûd olmak hasebiyle husus-ı mezbûr huzur-ı fâizi umur-ıhürsevâneme arz u istîzân olundukta şurût-ı musâlaha üzere ruhsat verilmesine müsaade-i hümayûnum erzânî kılındığını müş'ir-i mübarek hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum inâyet-pezîr-i sudûr olduğuna ibtinâ enfîmâ-ba'd sahih Rusya tüccarının sahih defterleri mûceblerince kendü memleketlerinden Deraliye'me getürdükleri ve Âsitane-i saadetimden kendü memleketlerine götürdükleri memnûâttan olmayan emtialarından ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayun milel-i mezbûrdan verdikleri rüsûmâtı müşâkelesini ve aynını tamamen edâ eylediklerinden sonra bu makûle eşya Rusyalu ile âherın beyninde bey' u şirâ olundukta sâire sirâyet etmemek ve makîs olmamak şartıyla ahidnâme-i hümayûn şurûtu muktezâsınca Françelüye kıyâsen o misillü sahih Rusya tüccarının kendü emtialarından fakat resm-i masdariyye mutâlebe olunmamak bâbında; **fî evâil-i Râ sene 1193.**

(130) Rusya tüccarından Fedor Zentof nâm tacir Françesko nâm zimmî reisin sefinesiyle Luka Sifalinâm bir nefer müstemen âdemini li-ecli't-ticâre Erbigali iskelesine irsâl murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâil-i Câ sene 1193.**

-Rusya tüccarından Kostantin Petrofnâm tacir Bali nâm zimmî reisin Çekeleve tabir olunur sefinesiyle li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Kalebron'a varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâil-i Câ sene 1193**.

-Rusya tüccarından Sorsovialinâm tacir AntonioKrayaninâm zimmî reisin Çekeleve tabir olunur bir kıt'asefinesiyle li-ecli't-ticâreDeraliyye'den Bahr-i Siyah varmak murâdetmekle mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Câ sene 1193.**

-Rusya tüccarından FedorFatiyofnâm tacir Tikanâm zimmî reisin bir kıt‘a sefinesiyle alâ-tariki’t-ticâre Osardi nâm müstemen âdemini Bahr-i Siyah’la irsâl murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâhir-i Câ sene 1193**.

-Rusya tüccarından AtanasioCiyorciyunâm tacir li-ecli’t-ticâre Vasili nâm-zimmî reisin sefinesiyle Kılburun’a varmak murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâhir-i Câ sene 1193.**

-Rusya tüccarından Fedor Mareklofnâm tacir EciYorginâm zimmî reisin Sebir-bedyofnâm âdemini sefinesiyle li-ecli’t-ticâre Kılburun’a irsâl murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâhir-i Câ sene 1193.**

-Mukaddemce Rusya devleti tarafından Deraliyye’ye gelen Abolodif nâm mayor Bıladuklas nâm bir nefer tercüman ve iki nefer müstemen hizmetkârıyla alâ-tariki’s-seyâha Dersaadet’ten bahren İzmir’e ve ondan Keşiş Dağı’na ve ol havalide vâki cezirelere varub gelmek murad etmekle mu‘tâd üzere yol emri; **evâhir-i Câ sene 1193.**

-Boğaz hisarları nâiblerine ve gümrük eminlerine ve dizdârlarına hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye’mde mukim ortaelçisi Alexandri Siyakif hutimet avâkibühû bil-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüp gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyaç zuhurunda Françe ve İngilterelü ve sâir gümrük şurûtları mer‘î ve muteber tutula. Miler-i merkûme verdikleri rüsûmât müşâkelesini ve aynını edâ ettiklerinden sonra Rusya tüccarları her türlü emtia makûlesinin akl ve ihrâc edüb Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve ceziresine ve mahrûse-i Kostantiniyye’ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğuna binâen Rusya kapudanlarından Carli Anderion nâm kapudan Rusya metâıyla mahmûl bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Taygan tarafından bu defa Deraliyye’mevürûd ve emtia ve eşyasını ihrâc etmeksizin bahren li-ecli’l-bey‘ İzmir cânibine götür[mek] murâd eyledüğün inhâ ve kapudan-ı mersûm Rusya memleketinden alup memâlik-i mahrûseme getürüp ihrâc eylemediği emtia ve eşyasını İzmir iskelesinde çıkarub hîn-i bey‘inde icâb eden resm-i gümrüğünü edâ eylemek üzere bu tarafta

gümrüğü edâ olunmamakla sefine-i merkûme mu‘tad üzere Boğaz hisarlarında yoklanup derûnunda memnûâtdan bir nesne olmadıkça Françe ve İngilterelü’ye kıyâsen tarafınızdan gümrük mutâlebesi ve âher bahane ile teaddi ve rencide ve emnen ve sâlimen mürûru na mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudurunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Françe ve İngilterelü’ye verilen ahidnâme-i hümayûnlara müracaat olundukta Françe tüccarı bey‘ içün ihrâc olunan metâ‘dan mâ-‘adââ her iskeleye gitmek istediklerinde metâ‘larından gümrük talep eylemeyeler ve âher iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü Françelü’ye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda ve İngilterelü gemileriyle İstanbul’a vesâir memâlik-i mahrûseme getürdükleri metâ‘ların mademki bey‘ ecli içün kendü rızalarıyla taşra çıkarmayalar gümrük alınmaya ve bir limana vâsıl olup metâ‘ların taşra çıkarup gümrüklerin edâ eylediklerinden sonra gerü emin ve sâlim gidüp kimesne mâni olmayalar deyü İngilterelü’ye verilen ahidnâme-i hümayûnda münderic olmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında; **evâhir-i C sene 1193.**

-Âsitane’den berren Rusya hududuna varınca yol üzerinde vâkikuzât ve nüvvâb ve sâire hüküm ki,

Bundan akdemçe Rusya devleti tarafından te’yidi musâlahayı muhtevî tasdiknâme ve hedâyâ ile Âsitane-i saadetime tevaruz eden Port Bolfonif Pierre nâm Rusya zâbiti müstashih olan eşya ile bu defa berren devlet-i cânibine avdet ve ric‘at eylediğine binâen mersûm maiyetinde olan iki nefer okçu ve ma‘lûmü’l-esâmî âdemleriyle Âsitane-i saadetime Rusya hududuna varınca esnâ-yırâhta ve âvân-ı müşkilindehimayet ve sıyanet ve gecelerde muhafazası hilafına mübaderet ve mahûf ve muhataralı olan mahallerde dahi yanına kadr-i kifâye mu‘temed cebelüler terfikiyle bir kazadan âher kazaya emnen îsâle ihtimâm ve dikkat olunup kimesne tarafından mugâyir-i rüsûm-ı… vaz‘ u hareket ve münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn cizye talebi ve sâirgûne teklifât ile rencide ettirilmemek bâbında emr-i şerifim sudurunu hâlâ Deraliyye’mde Rusya elçisi Alexandri Sıtakif hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bâtakrir istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında**; evâsıt-ı B sene 1193**.

-Rusya reâyâsından Makari nâm râhib alâ-tariki’z-ziyâre Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri**; evâil-i Ş sene 1193.**

-Anorile Bogorloski nâm Rusyalu li-ecli'z-ziyâre Kudüs-i Şerif ve ol havalide vâki sâir ziyaretgâhlara varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâil-i Ş sene 1193.**

[s.16]

(140) Boğaz hisarları nâiblerine ve dizdârlarına hüküm ki,

Elçi-i mümâileyh mühürlü arzuhal gönderüp Rusya devleti tarafından görülerek âmme-i mevâki'de konsolos ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i Aliye'miz cânibinden ruhsat verilüp dost olan sâir devletlerin konsolosları itibar olundukları gibi merkûmlar dahi muteber tutula deyü ahidnâme-i hümayûnda münderic olduğuna binâen Boğaz hisarlarından ikâmet ve âmed-şüd eden Rusya sefâyini ve tüccar ve âdemlerinin vâki olan umûrlarını ru'yet eylemek üzere '90 senesinde bâ-emr-i âlî konsolos vekili tayin olunan Soclo Lascrof nâm müstemen mukaddemce azl ve mahall-i âhere tesyîr olunup el-hâletü hâzihî Boğaz hisarlarında Rusya sefâyini ve âdemlerinin umûrlarını ru'yet eden âdemleri olmayup müceddeden bir konsolos vekili nasblarına kâil olduğu cihetten müstemenândan Haim veled-i Salomon nâm Rusyalu mahall-i merkûma müceddeden konsolos vekili tayin olunmağla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince müstemen-i mersûm Boğaz hisarlarda erbâb ve ahali ve ol havaliden geşt ü güzâr eden Rusya sefâyini ve tüccar ve âdemlerinin umûrlarını ru'yet ve mu'tâd olan konsolato resmini ahz edüp konsolosluk vekâleti umûruna ve konsolato resminin ahzıyla hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn müdahale ve taarruz olunmayup himayet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya verilen ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta vech-i meşrûh üzere olduğu mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında; **evâil-i Ş sene 1193.**

-Hassa bostancıbaşı dâme mecdühûya ve Galata voyvodası zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüp elçi-i mümâileyhin ve âdemlerinin kifâf-ı nefsleri içün reçel ve pekmez eylemek üzere Üsküdar ve havalisinden mâ'adâ mahallerden '93 senesine mahsûben akçesiyle 200 küfe üzüm iştira ve

Galata'da vâki hanesine nakline mümânaat ve haraç ve avâid nâmı ve sâir bahane ile tarafınızdan ve cânib-i âherden rencide olunmamak bânında sâlifîne kıyâsen emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukta mukaddemâ elçi-i mümâileyhin istid'âsıyla '91 senesine mahsûben yalnız yüz yük üzümün def'a-i vâhidede iştirâ ve nakline mümânaat olunmamak içün sene-i mezbûre evâsıt-ı Şa'bânında emr-i şerifim verildiği mukayyed olmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince [1]193 senesine mahsûben def'a-i vâhidede yalnız 100 yük üzümün iştirâ ve nakline mümânaat olunmamak bâbında; **evâil-i Ş sene [11]93.**

-Rusya kapudanlarından Francesko Sorona nâm kapudan râkib olduğu Prens Potenkim ismiyle müsemmâ bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Sefid'de olanlara Deraliyye'me vürûd edüp Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâsıt-ı N sene 1193**.

(143) Rusya okçularından Antonof Koronli nâm Rusyalu bir nefer müstemen hizmetkârı ve Lamiranko Lani nâm diğer bir nefer okçuları bir nefer zevcesi ve üç nefer müstemen hizmetkârı ve Rusya rahiplerinden bir nefer rahip Deraliyye'den Özi ve ve ondan Rusya hududuna varmak murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i N sene 1193.**

-Rusya kapudanlarından Jal Anderson nâm kapudan râkib olduğu Prens Kostantinu ismiyle müsemmâ bir kıt'a Rusya sefinesiyle olanlara İzmir cânibinden gelüp Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere sefine hükmü; **evâhir-i N sene 1193**.

-Rusya rahiplerinden Mosai Kostantinof nâm rahip li-ecli'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü; **evâil-i L sene 1193**.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Moca nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü; **evâil-i L sene 93**.

(148) Rusya reâyâsından Matefi İbidof nâm müstemen li-ecli'z-ziyâre Âsitane'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı L sene 1193.**

-Rusya tüccarından Michael Dimrof ve Nicolay Vetri nâm iki nefer tacirler alâ-tariki't-ticâre Deraliyye'den bahren İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü**; evâil-i Câ sene 1193**.

-Rusya kapudanlarından Daniel Vasamikef nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâil-i Ca sene 1193.**

-Rusya tüccarından Yani Yorgandof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki Sisam ve Santor ve ol havalide kâin sâir cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü; **evâsıt-ı Ca sene 1193.**

-Rusya tüccarından Dimitri Elye nâm tacir alâ-tariki't-ticâre Dersaadet'ten Francesko nâm zimmî reisin sefinesiyle Bahr-i Sefid'de vâki Sisam ve Santor ve sâir ol havalide kâin cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Câ sene 1193.**

-Haslar kazası muzâfâtından Terkos ve (Boş bırakılmış) nâiblerine ve topçubaşı ve Galata voyvodası zîde mecdühümâya hüküm ki,

Elçi-i mümâileyh arzuhal gönderüp kendünün ve âdemlerinin kifâf-ı nefsleri içün senede bir def'a ruhsat verildiği üzere Haslar kazası muzâfâtından Terkos ve (boş bırakılmış) nahiyelerinde vâki Istranca ve sâir kurâdan yüz elli re's kara canavarın iştirâ ve Galata'da vâki hanesine nakline ümenâ veya hudud ve yasakçı ve sâirleri tarafından mümânaat ve bir nesne talebiyle teaddî ve rencide olunmamak bâbında misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta mukaddemâ zikrolunan mahallerden ber-minvâl-i muharrer '77 senesine mashûben 150 re's kara canavarın def'a-i vâhidede nakline mümânaat olunmamak içün 1178 senesi evâhir-i Cumâde'l-ûlâsında Rusya devletinin Dersaadet'imde mukim kapukethüdası istid'âsıyla emr-i şerif verildiği mukeyyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince [1]193 senesi-

ne mahsûben def'a-i vâhidede 850 re's kara canavarın iştirâ ve nakline mümânaat olunmamak bâbında**; evâsıt- Safer sene 1193**.

-Rusya tüccarından Senaki Agorof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Santor ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnamey-i humayün mucebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Safer sene 1193.**

-Rusya tüccarından Stamni Payanoyof nâm tacir alâ-tariki't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâhir-i Safer sene 1193**.

[s.17]

Boğaz hisarları nâiblerine ve gümrükçü ve dizdârlarına hüküm ki,

Elçi-i mümâileyh arzuhal gönderüp gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafzan bi-lafzin tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyac zuhûrunda Françe ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtu mer'î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rusûmâtı müşâkilesini ve aynını edâ eylediklerinden sonra Rusya tacirlerine her türlü emtia makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda münderic olduğuna binâen Rusya kapudanlarından Yorgi Sefandrakof nâm kapudan Rusya metâıyla mahmûl bir kıt'a Rusya sefinesiyle Taygan tarafından bu defa Deraliyye'me vürûd ve emtia ve eşyasının bir miktarını ve ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn sâir geldikleri ahz ve bir miktarı (kenara ve satır aralarına çıkılan kayıt silik ve okunaksız olduğundan okunamadı) ihrâc etmeksizin bahren li-ecli'l-bey' İzmir cânibine götürmek murâd eylediğin inhâ ve kapudan-ı mersûm Rusya memleketinden alup memâlik-i mahrûseme getürüp ihrâc eylediği emtia ve eşyasını İzmir iskelesinde çıkarup hîn-i bey'inde icâb eden resm-i gümrüğünü edâ eylemek üzere bu tarafta gümrüğü edâ olunmamakla sefine-i merkûme mu'tad üzere Boğaz hisarlarında yoklanup derûnunda memnûâttan bir nesne olmadıkça Françe ve İngiltere misillüye kıyâsen tarafınızdan gümrük mutâlebesi ve âhar bahane ile emnen ve sâlimen mürûruna mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Françe ve İngilterelü'ye verilen ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta Françe tüccarı bey' içün ihrâc olunan metâ'dan mâ'-adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde

metâ‘larından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü Françelü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda ve İngilterelü gemileriyle İstanbul'a ve sâir memâlik-i mahrûseme getürdükleri metâ'ların mademki bey' ecli içün kendü rızalarıyla taşra çıkarmayalar, gümrük alınmaya ve bir limana vâsıl olup metâ'ların taşra çıkarup gümrüklerin edâ eylediklerinden sonra gerü emin ve sâlim gidüp kimesne mâni olmayalar deyü İngilterelü'ye verilen ahidnâme-i hümayûnda münderic olmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve gümrükçü ve dizdarân-ı mümâileyhimsiz ber-vech-i muharrer Rusya kapudanı mersûm ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn bu tarafta ihrâc edüp gümrüğünü edâ ve yedine edâsını müş'ir tezkire eylediği emtiasından mâ-'adâsını İzmir iskelesinden çıkarup bey' eylediği halde icâb eden resm-i gümrüğü tamamen edâ eylemek üzere Rusya memleketi tarafından iştirâ eylediği emtiasıyla mahmûl râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Boğaz hisarlarına hîn-i vürûdunda mu'tad üzere yoklanup mademki derûnunda memnûâttan bir nesne olmayup ve sefine-i merkûme fi'l-hakika Rusya sefinesi ola, Françe ve İngilterelü misillü hilâf-ı şurûtı ahidnâme-i hümayûn gümrük talebi ve âhar bahane kat'â tevkif ve te'hir ve sâlimen mürûruna mümânaat olunmayup ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn himayet ve sıyanet olunmak bâbında; **evâhir-i Zâ sene 1193**.

-Rusya kapudanlarından Noman nâm kapudan kezâlik Rusya metâ'ıyla mahmûl bir kıt'a Rusya sefinesiyle Tangan tarafından vürûd ve emtia ve eşyasını ihrâc etmeksizin bahren İzmir cânibine götürmek murâd etmkele düvel-i merkûme ahidnâmelerine lede'l-mürâcaat bâlâda mukayyed olduğu vechile izn-i sefine emri yazılmışdır; **evâhir-i Zâ sene 1193**.

-Fî zamâi sadr-i sudûri'l-vüzerâ Hazret-i Seyyid Mehmed Paşa ve fî ibba Hazret-i Halil Hamid Efendi reîsü'l-küttâb tâle bekâhüma

(158) Rusya tüccarından İvan Nikitin nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâil-i Z sene 1193.**

-Rusya tüccarından Satamini Agorof Nikitin nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Z sene 1193.**

-Rusya tüccarından İvan Yorik nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Z sene 1193**.

-Rusya tüccarından İvan Bodik nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt Z sene 1193**.

-Rusya tüccarından İvan Petrof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Z sene 1193**.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Belgrini nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâsıt-ı Z sene 1193**.

-(163) Rusya tüccarından Nicola Komandinof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâhir-i Z sene 1193.**

-Rusya tüccarından Michael Medilesof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâhir-i Z sene 1193.**

-Rusya tüccarından Manoil Dimitriyef nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâhir-i Z sene 1193**.

-Rusya tüccarından Ceorgi Birakof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâhir-i Z sene 1193.**

-Rusya tüccarından Agnosti Benatrof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Z sene 1193**.

-Rusya tüccarından Ceorgi Mikhayelof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri**; evâhir-i Z sene 1193**.

-Rusya kapudanlarından Nicolay Korologof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Z sene 1193.**

[s.18]

(170) Rusya tüccarından Benago Kororif nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'e ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı M sene 1193.**

-Rusya tüccarından Yorgi Korif nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bozada ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı M sene 1193**.

-Rusya tüccarından Nicolo Beziranilof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Sisam ve sair Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı M sene 1193**.

-Rusya tüccarından Georgi Margonisof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı M sene 1193**.

-Rusya kapudanlarından Noman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir-i M sene 1193.**

-Rusya kapudanlarından Pania Torof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir-i M sene 1193.**

-Boğazhisarları naiblerine ve gümrük emini ve dizdarlarına hüküm ki ;

Elçi-i mümâileyh arzuhal gönderüp gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafzan bi-lafzin tahrir olunduğu gibi her dürlü ihtiyac zuhûrunda Françe ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtu mer'î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rusûmâtı mesâkilesini ve aynını edâ eylediklerinden sonra Rusya tacirlerine her türlü emtia makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda münderic ve Rusya memâliki mahsûlâtıyla Rusya tarafından vürûd edecek tüccar sefâyini Âsitane-i Aliyye'me geldikte hamulesi musarrah ve musahlah defteri elçi-i mümâileyh tarafından Dersaadet'ime takdim ve ibrâz olunup hamûlesinden Deraliyye'mde lüzûmu olan ecnâs-ı zehâyir ve hububâttan ne kadar nev' mevcûd ise def'-i zaruret ve vakiye-i nizâm ve kavâid-i memleket içün Dersaadet'imde tevkif ve envâ'-ı mukaddam-i mezkûre ba'de'l-ihrâc kesretine binâen bu tarafta lüzumu olmayan icmal bakıyyesiyle sefine-i merkûme kapudan Akdeniz cânibine mürûr irade eder ise yedine mu'tad üzere izn-i [sefine] emri ve gümrükten hamûlesinin miktarını mübeyyin tezkire alup ol vechile azimet eylemek hususu bi'l-mukâvele tanzim ve ol vechile divan-ı hümayûn kalemine kayd u sebt olunmakla bu defa Rusya kapudanlarından Garel Anderson nâm kapudan Rusya metâ'ıyla mahmûl râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Rusya memleketinden Âsitane-i Aliyye'me vürûd edüp hamûlesi olan altı yüz kantar demirin elhâleti hâzihî Dersaadet'imde lüzumu olmadığı cihetten li-ecli'l-bey' İzmir tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve hamûle-i merkûme ile sefine-i mezbûrenin Boğaz hisarlarına mürûruna hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayun mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve kapudan-ı mersûmun râkib olduğu sefinede mevcûd ol miktar kantar demir hamûlesiyle İzmir tarafına âzim olduğunu müş'ir elçi-i mümâileyh cânibinden ber-mûceb-i nizâm arzuhaliyle ma'an takdim olunan mümzâ ve musahhah defter dahi divan-ı hümayûnum kaleminde hıfzolunmakla vech-i meşrûh üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak fermanım olmağın imdi, siz ki mevlânâ ve gümrük emini ve dizdârân-ı mümâileyhimsiz, Rusya kapudanı mersûm Rusya memleketinden getürdüğü bâlâda mezkûr musahhah defter mûcebince ol miktar demir hamûlesin Boğaz hisarlarına vürûdunda mu'tad üzere yoklanup mademki İstanbul gümrüğü emini tarafından yedine verilen ma'mûlün-bih tezkire mûcebince hamûlesi olan altı yüz kantar demirden mâ'-adâ sefine-i mezbûre derûnunda memnûâttan bir nesne olmayup ve sefine-i merkûme dahi Rusya sefinesi

ola hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-iğ mukâvele kat‘â tevkif ve te’hir ve sâlimen mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâil-i S sene 1194.**

(177) Rusya kapudanlarından Francesko Sorof nâm kapudan Rusya metâ‘ıyla mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle Rusya memleketinden Âsitane’ye vürûd edüp hamûlesi olan altı yüz kantar demirin el-hâletü hâzihî Dersaadet’te lüzumu olmadığı cihetten İzmir cânibine azimet murâd eylediğin inhâ ve ber-minvâl-i muharrer ol miktar demir olduğunu mübeyyin defteri hıfz olunmakla bâlâda mukayyed emr-i şerif misillü izn-i sefine emri verilmişdir; **evâil-i S sene 1194.**

-Rusya tüccarından İvan Laktinof nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Deraliyye’den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri; **evâsıt-ı S sene 1194**.

-Rusya tüccarından Lucian Rakotif nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Deraliyye’den berren Rusya memleketine varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri**; evâsıt-ı S sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Panayoki Atanasif nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i sefid cânibine azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri; **evâsıt-ı S sene 1194.**

-Âsitâne-i Aliyye’mden berren Rusya hududuna varınca yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâb ve voyvoda ve serdâr ve cizyedâr ve sâir zâbitâna hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-aşiyânemde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bu esnâda Deraliyye’mden tedarik eylediği üç ferd mevzû‘ dört yüz altmış yedi vukiyye kahveyi devletine hedâyâ olmak üzere Rusya tüccarından İvan Kovarnikof nâm müstemen ile Rusya cânibine irsâl murâd eyledikte elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve ol miktar kahvenin derbâr-ı atûfet-karârımdan re’s-i hududa varınca esnâ-yı râhta nakline mümânaat ve gümrük mutâlebesiyle tevkif olunmayup ve müstemen-i mersumdan dahi hilâf-ı şurût- ahidnâme-i hümayûn cizye ve avâid ve bâc teklifiyle teaddî ve rencide olunmak bâbında emr-i şerifim sudurunu istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi elçi-i mümâileyhin devleti cânibine hedâye olmak üzere irsâl eylediği ol miktar vukiyye kahveden ber-muktezâ-yı şurût-ı musafât resm-i gümrük mutâlebesi iktizâ

etmemekle siz ki, mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz; ber-minvâl-i muharrer elçi-i mümâileyhin devleti tarafına tesyîr eylediği üç ferdede mevcûd dört yüz altmış yedi vukiyye kahvenin def'a-i vâhidede müstemen-i merkûm ile Der-i şevket-makarrımdan berren re's-i hududa varınca hilâl-i râhta nakl u mürûruna tarafınızdan ve hayyiz-i âhardan dahl ü taarruz ve resm-i gümrük talebiyle teaddî ve rencide olunmayup ve müstemen-i mersûmun dahi hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn cizye ve avâid ve sâir vergü mutâlebesiyle ezâ ve rencide olunmasına ruhsat verilmeyüp ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himayet ve sıyanet olunup kezâ bu vesile ile müstemen-i mesfûrun miktar-ı merkûmdan ziyade kahve ve sâir memnûâttan olan eşyanın nakline irâet-i ruhattan mübâadet olunmak bâbında; fî **evâsıt-ı S sene 1194.**

(182) Rusya tüccarından Andrei Slostrof nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli'l-maslaha Deraliyye'den Mora'ya varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâsıt-ı R sene 1194**.

[s.19]

-Nehr-i Tuna'da vâki Borniçe Boğazı'nın tâbi olduğu kazanın kadısına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'de mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından bu defa derbâr-ı ma'delet-karârıma takdim olunan bir kıt'a takrir kâğıdında Eroviden Bezoviç(?) nâm kapudan bundan akdem Ağnad Kazağı taifesinin … iken Rusya devletine tayin ile ol tarafa avdet eyledikte nehr-i Tuna'da vaki Borniçe Boğazında mukim Ağnad Kazakları mersûmun Vasili ve Ladimitri ve Makari nâm üç nefer oğullarını ve Solomon ve Ayden nâm iki nefer kızlarını ve mesfûrûnun iki nefer teyze ve bir nefer yeğenle Anvava Blisif(?) nâm bir nefer karındaşı oğlu ve bir nefer karındaşı kızı cebren yanlarında tevkif ve esir gûne hapsedüp eğer mesfûrun yanına avdet ederseniz sizi idam ederiz deyü mesfûrûnu ihâfe ve tehdid eylediklerin inhâ ve mesfûrûn dokuz neferin taife-i merkûm yedlerinden tahlis ve sâlimen … kumandanına îsâl ve teslim ettirilmesini istid'â etmeklerin inhâ olduğu üzere mesfûrlar mersûmun evlâd ve akrabası olup onlar dahi Rusya tarafına gitmek matlûbları mıdır? Marzîleri olduğu halde taife-i merkûme taraflarından ne illete mebnî tevkif ve hapsolunmuşlardır evvelâ marifet-i şer'le istintâk bi't-taharri tahkik-i madde olundukta hakikat-i hal ala-vechi's-sıhha Deraliyye'me ilâm olunmak ferma-

nım olmağın isti‘lâmen ve istifhâmen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ile irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin husus-ı mezbûrun bi’l-istintâk tashih ve tahkiki matlûb-ı mülûkânem idüğü malumun oldukta mesfûrûn dokuz nefer ile mârru’z-zikr Kazakların … ve zabitlerini getürdüp istintâk ve fi’l-hakika mesfûrlar mukaddemâ kendü rızasıyla Rusya devleti tarafına avdet eden …-i sâbık mersûmun evlâd u akrabası olup onlar dahi kendü rızalarıyla Rusya cânibinden mersûmun yanına gitmek matlûbları mıdır? Marzîleri olduğu surette taife-i mesfûre taraflarından ne illete ve ne sebe mebnî tevkif ve hapsolunmuşlardır? Etrafıyla minvâl ve gereği gibi tahkik ile keyfiyetini alâv-vechi’s-sıhha derbâr-ı atûfet-karârıma i‘lâma mübâderet eylemen bâbında; **fî evâil-i M sene 1193.**

-Kapudan-ı Derya Gazi Hasan Paşa’ya hüküm ki,

Rusya tüccarından Anderia Solostredor nâm müstemen bundan akdem Mora ceziresine varub cezire-i mezbûrede vâki Kalafarta(?) kazasının ma‘lûmü’l-esâmi kocabaşı ve reâyâsıyla ma‘lûmü’l-miktar harir Pazar ve hasadda mukâvele olunan şurût muktezâsınca harir-i merkûmu kendüye teslim eylemek üzere mersûmun yedine mukâveleyi muhtevî memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük i‘tâ ve mersûm dahi bervech-i peşin mesfûrlara on bin guruş teslim eylemiş iken vakt-i mev‘id-i mezkûr hulûlünde mesfûrlar mugâyir-i şerâit-i mukâvele hariri teslim eylemediklerinden başka peşin aldıkları meblağ-ı mezbûru dahi edâda muhâlefet irâdesinde oldukları cihetten mesfûrların ber-mûceb-i temessük zimmetinde mütehakkık olan mârru’z-zikr meblağ bilâ-teallül tacir-i mersûmun vekiline redd ü teslim ile berât … tanzim ve temsiline(?) ihtimam ve dikkat olunmasını muhtevî Rusya devletinin Deraliye’mde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın mukaddemâ inhâ ve istid‘asıyla Mora muhassıllarına hitâben bi’d-defâat mükerrer evâmir-i şerifem şeref-sudûr ve mesfûrlar dahi ikrâr-ı deyn etmişler iken sâbık muhassılların iğmâz ve tekâsülleri sebebi ile tenfiz-i evâmir-i seniyyem mümkün olmayup ve bu vechile tacir-i mersûmun hali diğer gûne olduğu elçi-i mümâileyh tarafından tekrar lede’l-ifâde meblağ-ı mezbûr derûn-lı temessüktte esâmî ve mühürleri muharrer kocabaşı ve reâyâdan özr ü illetlerine itibar olunmayarak bi-eyyi-hâl tamamen tahsil ve tacir-i mersûma bu tarafta li-ecli’t-teslim kapukethüdasına irsâl birle kat‘-ı nizâa dikkat ve münâfî-i levâzım-ı müvâlât vaz‘ u hâlât hudûsüne irâet-i ruhsattan mübâadet eyleme-

si içün ’92 senesi evâmir-i Zilkadesinde dahi te’kidi havî Mora muhassılı sâbık Mehmed Paşa’ya hitâben emr-i münîfim sâdır oldukta cezire-i Mora’da Arvavut eşkıyasının tasallutu sebebiyle ihtilâf vukûuna binâen tenfiz-i emr-i âlî ve meblağ-ı merkûmun tahsili mümkün olmamakla ihlal ber-taraf olundukta meblağ-ı mezkûrun tahsiline ikdâm edeceğini nâtık mümâileyhten vürûd eden arzın mazmûnu bâfermanı-ı âlî mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfimin kaydı bâlâsına şerh verilmiş idi. Bu defa elçi-i mümâileyh Dersaadet’ime bir kıt‘a takrir kâğıdı takdim edüp mefhûmunda mukaddemce cezire-i Mora’da vukû bulan ihtilâl irâd-ı özr olunarak evâmir-i şerifenin edâsı mümkün olmadığı ve tacir-i mersûmun hakkı olan muattal kaldığı ve hakkını tahsil ümidiyle bu vakte dek masârıf-ı kesireye giriftâr ve ahvâli perişan olduğundan tekrar cezire-i mezbûreye âdem gönderme iktidarı olmadığından mâ-‘adâ ol esnâda Rusya memleketine azimet eylemek hasebiyle madde-i mezbûreyi kendüye ihâle ve temessükü dahi teslim ve tevdî‘ eylediğinden el-hâletü hâzihî cezire-i Mora’nın ihtilâli mündefi‘ olduğundan bahisle meblağ-ı merkûm marifetinle tahsil ve kendüye teslim olunmak bâbında sana hitâben emr-i celilü’l-kadrim sudûrunu istid‘â etmekle sen ki vezir-i müşârunileyhsin bu hususu sâbıka kethüdan olup hâlâ Mora muhassılı olan İbrahim dâme mecdühû tarafına tahrir ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince icrâ-yı hak birle itmâm-ı maslahatı Deraliyye’me bildirmek ve tacir-i mersûmun iptal-i hakkı mûcib harekette ve tenfiz-i emr-i münifimde kusûrdan mücânebet eylemesini te’kide bezl-i himem eylemen fermanım olmağın imdi madde-i merkûme zımnında şeref-sudûr olan evâmir-i münîfe ve mugâyir-i meblağ-ı mezbûrun bu âna dek adem-i tahsili sebebiyle müsâleme-i Devlet-i Aliyye’min tahaddüsü mücerred memurların münâfî-i rıza-yı hümayûnum ahkâm-ı celîlemde iğmâz ve tesâmühlerinden neş’et eylediği ve ber-mûceb-i temessük sâbıku’z-zikr meblağın bi-eyyi-vechin-kân marifet ve ikdâmınla mesfûrlardan tahsil ve elçi-i mümâileyh tesyîl ile kat‘-ı rişte-i nizâ‘a dikkat matlûbı mülûkânem idüğü malumun oldukta bu def‘a ber-vech-i muharrer kocabaşı ve reâyâ-yı mesfûrenin zimmetlerinde ber-mûceb-i temessük mütehakkık olan ol mşktar guruşu mesfûrların a‘zâr-ı vâhiye ve ilel-i beyhûdelerine itibar etmeyerek bi-eyyi-vechin-kân mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânım mûcebince tamamen tahsil ve elçi-i mümâileyhe teslim olunmak içün bu tarafa tesyîr ve icrâ-yı hak birle itmâm-ı maslahatı Deraliyye’me inhâya müsâraat eylemesini Mora muhassılı mümâileyh etrâfıyla gereği gibi tahrir ve tenbihe mezid-i

ihtimam ve dikkat ve muhâlif-i rızâ-yı şehinşâhânem mesfûrların özr ü illet-i beyhûdelerine havâle-i sem‘-i ısgâ birle tacir-i mersûmun iptâl-i hakkını mûcib hareketten ve tenfiz-i emr-i münîfimde irtikâb-ı kusûr ve rehavetten hazer ve mücânebet eylemesini te’kide sarf-ı habl-i himmet eylemen bâbında; fî **evâhir-i S sene 1194.**

-Meblağ-ı mezbûrun beş bin guruşu bu defa tahsil ve diğer beş bin guruşu dahi gelecek vakt-i harmanda edâ eylemeleri şartıyla terazi-i tarafeyn ile tanzim olunmuş iken bazirgân-ı mersûm nizâm-ı mezkûrdan . ve Deraliyye’ye azimet edüp ancak hilâf-ı inhâya mübâderet edeceği mülahazadan baîd olmamakla tahsiline mübaşeret olunan meblağ-ı mezbûr beş bin guruş ba‘de’t-tekmil Dersaadet’e irsâl olunmak üzere olduğunu nâtık Mora muhassılı tarafından gelen kâimenin mefhûmu bâ-fermân-ı âlî şerh verilmişdir; **27 M sene 1195**.

-Rusya tüccarından Anastaki Blasaraki nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Deraliye’den berren Rusya memleketine varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâhir-i S sene 1194**.

-Rusya tüccarından Luca Karsakof nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Deraliyye’den bahren Özi’ye ve andan berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâsıt-ı S sene 1194**.

-Rusya tüccarından Teodoro Krilof nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Deraliyye’den berren Rusçuk’a ve ondan Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâhir-i S sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Yorgi Linarokof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Sefid cânibine azimet murad etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır; **evâhir-i S sene 1194**.

-Rusya tüccarından Fedor Markilof nâm tacir dört nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den berren Rusya memleketine varmak murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve tacir-i mersûm Dersaadet’imden alup götürdüğü memnûâttan olmayan emtia ve eşyasının ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn sair müstemenler vire geldikleri üzere icâb eden gümrüğün edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi aldıktan sonra hilâl-i râhta ve hîn-i mekste hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mükerrer gümrük talebi ve cizye ve şikest (silinmiş) muamele-

siyle teaddî ve rencide ve ticaret ve kıyafetine müdahale ve mümânaat olunmayup ve mahûf ve muhatara olan mahallerde dahi eşkıya makûlesinin teaddîsinden muhafaza zımnında (silinmiş) verilmek üzere yanına kadr-i kifâye mutemed cebelüler terfikiyle bir kazadan diğer kazaya sâlimen îsâle ihtimam ve dikkat ve himayet ve sıyanet olunmaları bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve bu makûle Devlet-i Aliyye'm dostlarının tüccar ve âdemlerini memâlik-i mahrûsemde emn ü rahat üzere mürûr ve ubûr ettirilmek lazime-i dostî ve musafât olduğu cümlenin ma'lûmu olmakla tacir-i mersûmun haramzâde ve yaramaz makûlelerinin taarruz ve taaddîsinde her birleri kazaları dâhilinde muharese iden kemâl-i emniyetle re's-i hududa îsâle dikkat eylemeleri içün Deraliyye'den re's hududa varınca kuzât ve sâire hitâben; **fî evâhir-i S sene 1194**.

[s.20]

(191) Rusya tüccarından Savaygorovic nâm tacir bir nefer müstemen âdemiyle li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'e ve Bahr-i sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri yazılmışdır; **evâil-i Râ sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Hıristofor Begoroviç nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır**; evâil-i Râ sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Mocan(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır; **evâil-i B sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Noman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır; **evâsıt-ı B sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Meskandrokof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır**; evâsıt-ı B sene 1194**.

(196) Rusya kapudanlarından Daniel Vasakin(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri; **evâil-i B sene 1194.**

-Rusya kapudanlarından Stamni Agorof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri; **evâsıt-ı B sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Antonio Bainof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri; **evâhir-i B sene 1194.**

-Rusya tüccarından Kostantin Vasiliyef nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den berren re’s-i hududa varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâil-i Câ sene 1194.**

-Rusya reâyâsından Zakrie nâm rahip alâ-tariki’z-ziyâre Deraliyye’den Keşiş Dağı’na ve ondan Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Câ sene 1194**.

(201) Rusya kapudanlarından Nicolai Korolkof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri; **evâsıt-ı Câ sene 1194.**

-Rusya kapudanlarından Anfonosti Panyakof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri; **evâhir-i Câ sene 1194**.

-Rumeli Boğazı’nda vâki gümrük emini zîde kadruhûye hüküm ki,

Rusya kapudanlarından Komini nâm kapudan o esnâda râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Dersaadet’ten alup götürdüğü memnûâttan olmayan eşyasının ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince sâir müstemenler veregeldikleri üzere icâb eden gümrüğün edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresin aldıktan sonra Bahr-i Siyah cânibine azimet ve ubûra murâd etmekle sen ki gümrük emini mümâileyhsin, Rusya kapudanı mersûm râkib olduğu sefine-i merkûmesiyle Dersaadet’imden alup götürdüğü emtia ve eşyanın mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn sâir müstemenler

veregeldikleri üzere icâb eden gümrüğün edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi verilmiş ise mu‘tad üzere yoklanup derûnunda memnûâttan bir nesne olmayup ve sefine-i merkûme dahi fi’l-hakika Rusya sefinesi ola, hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn tevkif ve emnen mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâil-i C sene 1194.**

-Âsitane-i Aliyye’mden berren Rusya hududuna varub gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve serdâr ve âyân ve sâir zabitân ve menzilcilere hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimü’l-karârımla Rusya devleti beyninde tehaddüs eden muâdât mübeddel-i hüsn-i müvâlât olmaktan nâşi ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn miyânede mün‘akid ve payidâr olan müsâleme ve muhâdenetin yevmen-fe-yevmen tezâyüd ve istikrârını mûcib hâlâtın istihsâline mübâderet ve mugâyiri vaz‘ u harekete tasaddî edenlerin men‘ u tahzir ve terhibleri ile te’kid-i esâsolunmak matlûb-ı mülûkânem iken Rusya devleti tarafından Âsitane-i devlet-âşiyâneme âmed-şüd eden ulakların esnâ-yı râhta üzerlerine kuttâ‘-ı tarik ve haydut eşkıyası hücûm ve hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn îsâl-i hasar ve darb u şetm misillü harekât-ı nâ-merzıyyeye tasaddî ettiklerinden ulakların emniyetleri meslûb ve bu vechile umûr-ı müsta‘cele-i mühimmenin te’hirine sebep ve illet olduklarını Rusya devletinin hâlâ derbâr-ı atûfet-medârımda mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bundan akdem inhâ ve bu makûle Dersaadet’imden re’s-i hududa ve re’s-i hududdan Deraliyye’me iyâb ü zehâb eden ulakların tahsil-i emniyet ve selâmetleri içün ba‘de-izin mahûf muhatara olan mahallerde yanlarına müsellah âdemler tayin ve hilâl-i râhta taaddiyâttan muhafaza ve himayet olunarak bir menzilden âhar menzile emnen îsâllerine dikkat ve menzilhânelerde ücret-i mu‘tadeden ziyade akçe mutâlebesi veyahut âhar bahâne ile yedlerinde olan menzil ahkâmı mûcebince iktizâ eden bârgirlerin i‘tâsına mümânaat ve ta‘vîk ile menzilhânelerde te’hir olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve mugâyir-i şurût-ı musâfât vaza‘ u hâletten mücânebet olunmak ’91 senesi evâhir-i Rebîulâhir’inde evâmir-i şerifem sâdır olmuş idi. Lakin eyyâm-ı vâfire mürûr eylemek hasebiyle tarihleri atiktir deyü illet-i beyhûde beyanıyla ahkâm-ı münîfe-i mezkûrenin ihtimam olunmadığından birkaç nefer ulakları zâyi olduğu elçi-i mümâileyh bu defa bâ-arzuhal inhâ ve mukaddemâ sâdır olan

emr-i münîfim mûcebince müceddeden hükm-i hümayûn sudûrunu rica ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta ber-vech-i meşrûh tarih-i merkûmda evâmir-i şerifem verildiği mukayyed olduğuna binâen mukaddemâ şeref-sudûr olan emr-i âlîşânım mûcebince amel ve hareket olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz beyne'd-devleteyn müstakar olan Bünyân-ı silm ü müvâlâtın yevmen-fe-yevmen istihkâmı murâd-ı şahanem olmaktan nâşi Rusya devletinin Deraliyye'me âmed-şüd eden ulaklarına menzilhânelerde ve esnâ-yı râhta münâfî-i şurût-ı musâfât kimesne tarafından vechen-mine'l-vücûh îsâl-i cevr u teaddî birle meks ü tevkiflerine ve adem-i emniyetlerini mûcib hâlet vukû'una rızâ-yı şahânem olmayup mashûben bi'l-emn iyâb ü zehâbları matlûb idüğü ma'lumunuz oldukta fîmâ-ba'd Âsitane-i saadetimden re's-i hududa ve re's-i hududdan derbâr-ı atûfet-karârıma âmed-şüd eden Rusya ulakları her kangınızın taht-ı kazasına dâhil olur ise me'men ve mahfûz mahallere kondurulup yedlerinde olan menzil ahkâmı mûceblerince ücret-i mu'tâde ile iktizâ eden bârgirlerin derhal tedârik ve i'tâsına ve mahûf ve muhatara olan mahallerde yanlarına kadr-i kifâye müsellah ve mutemed âdemler tayin ve esnâ-yı tarikte muhâfaza ve sıyanetlerine ihtimâm olunarak gidişte ve gelişte sâlimen birbirinize ittisâl ve adem-i emniyetlerini müstelzim hâlâtın def'ine bi'l-ittifâk say' u dikkat … (silinmiş) intizâren menzilhânelerde meks ü tevakkuflarına umûr-ı müsta'celenin pesmânde-i ukde-i te'hir olmasına irâet-i ruhsattan hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle ki bundan böyle dahi hilâf-ı şurût-ı muâhede ve mugâyir-i tenbih-i şahânem her kangınız taht-ı kazâsında Rusya ulaklarına kuttâ'-ı tarik ve haydut eşkıyasına ve sâir erbâb-ı şekavet taraflarından ser-i mû îsâl-i zarar ve teaddî ve ücret-i mu'tâdeden ziyade akçe mutâlebesi ve cihât-ı uhrâ ile cevr u ezâ ve teahhur olduğu ihbâr olunmak lazım gelür ise hâl ve şanınıza göre mazhar-ı eşedd-i ikâb olacağınız muhakkaktır. Ona göre ale'd-devâm infâz-ı emr-i münîfime ihtimâm ile emnen mürûr ver ubûrları hususâtına dikkat ve hilâfından hazer ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i C sene 1194.**

Bir sureti

Mevlânâ-yı mümâileyhime ve sâire başka başka üç kıt'a ber-vech-i muharrer.

[s.21]

-Rusya tüccarından Yori Dimitrof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den bahren Rusya memleketine azimet ve ondan berren Dersaadet'ime gelmek murâd eylediğin inhâ etmekle mu'tad üzere yol hükmü; **evâil-i C sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Belgrini nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâil-i C sene 1194.**

-Rusya tüccarından Yori Nicolai Polankoski(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den bahren ve berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle mu'tad üzere yol emri; **evâil-i C sene 1194.**

-Rusya kapudanlarından Geosio(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâsıt-ı C sene 1194.**

(210) Rusya kapudanlarından Yanaboni Atansiyef(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâsıt-ı C sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Francesko Serof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri; **evâsıt-ı C sene 1194.**

(212) Kandiye muhafızı vezire ve Kandiye kadısına hüküm ki,

Bundan akdem Rusyalu ile olan muharebede Kandiye ceziresi ahalisinden bazı kimesneler cezire-i merkûmede vâki Sakâkiye nâm mahallin sekenesinden seby ü istirkâk eyledikleri ehl-i zimmet eâyâdan Kandiyetebend Mihal(?) nâm Nasrâniye'yi hâlâ Kandiye hisar-ı kebîrinde mukim Yorgancıoğlu demekle marûf kimesne esir olmak üzere yanında tekif ve cebren istihdâm eylediği bi'l-ihbâr vâsıl-ı sem'a-i mülûkânem olmakla siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız mesfûreyi olduğu mahalden getürdüp istintâk ve fî-nefsi'l-emr mahal-i mezbûr reâyâsından iken esnâ-yı muhârebede istirkâk ve elân rıkk olarak cebren istihdâm olunduğu lede'ş-şer' merkûmun muvâcehesinden mütehakkık olur ise bilâ-te'hir mesfûre kayd-ı esrden ıtlâk ve sebili tahliye olunmak fermanım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuşdur; imdi memâlik-i mahrûsede ehl-i zimmet reâyâsının esir olmak üze-

re cebren istihdâmı mugâyir-i şeriat-ı garrâ ve muhâlif-i rızâ-yı hüdâvendigânem olmakla emr-i münifim ol tarafa lede'l-vusûl Nasrâniyye-i mesfûreyi bi't-taharrî zahire ihrâc ve meclis-i şer'a ihzâr ve hizmetinde olduğu mezbûr Yorgancıoğlunun muvâcehesinde bi'l-istintâk ihbâr olunduğu üzere mârru'z-zikr Sakâkiye nâm mahallin sekenesinden iken mukaddemâ muhârebe âvânında seby ü istirkâk olunduğu ve elân esir olarak merkûm cebren hizmetinde istihdâm eylediği inde'ş-şer' sâbit ve mütehakkık olduğu surette mesfûreyi bilâ-te'hir ve lâ-teallül kayd-ı esrden tahlis ve vilayeti tarafına azimet ve adem-i azimeti hususunda tahyir(?) ile sebilini tahliyeye mübâderet ve keyfiyet-i ıtlâkını derbâr-ı atûfet-karârıma tahrir ve i'lâma müsâraat eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Ş sene 1194.**

-Boğaz hisarları nâiblerine ve gümrük emini ve dizdârlarına hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüp gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddesi lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyac zuhûrunda Françe ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtları mer'i ve muteber tutula; milel-i mezbûrun verdikleri rüsûmâtı müşâkilesini ve aynını edâ eylediklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emtia makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnunda münderice ve Rusya memâliki mahsûlâtıyla Rusya tarafından vürûd edecek tüccar sefâyini Âsitane-i Aliyye'me geldikte hamûlesinin musarrah ve musahhah defteri elçi-i mümâileyh cânibinden Dersaadet'ime takdim ve ibrâz olunup hamûlesinden Deraliyye'mde lüzûmu olan ecnâs-ı zehâyir ve hububâttan ne kadar nev' mevcûd ise def'-i zaruret ve vikâye-i nizâm ve kavâid-i memleket içün Dersaadet'imde tevkif ve envâ'-ı lâzime-i mezkûre ba'de'l-ihrâc kesretine binâen bu tarafta lüzumu olmayan ihmâl bakıyyesiyle sefine-i merkûme kapudanı Akdeniz cânibine mürûr irade eder ise yedine mu'tad üzere izin emri ve gümrükten hamûlesinin miktarını mübeyyin tezkire alup ol vechile azimet etmek hususu bi'l-mukâvele tanzim ve bu vechile divan-ı hümayûn kalemine kayd u sebt ve bey' içün ihrâc olunan metâ'dan mâ-'adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ'larından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü Françelüye ve İstanbul ve İskenderiye ve Trablu'ş-Şâm ve İskenderun ve sâir memâlik-i mahrûseye gelen İngiltere gemilerinden kendü ihtiyarlarıyla sat-

mak içün taşra çıkardıkları metâ‘larından olugeldiği üzere gümrüklerin verüp taşra çıkardıkları metâ‘larından gümrük alınmayub istedikleri yere gidüp rencide olunmayalar deyü İngiltere’ye i‘tâ olunan ahidnâmelerde mestûr olduğuna binâen bu defa Rusya kapudanlarından Ceorci Safanrakof nâm kapudan Rusya metâ‘ıyla mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Rusya memleketinden Âsitâne-i Aliyye’me vürûd edüp hamûlesi olan bin altı yüz kantar demir ve iki yüz on adet kuzu derisinin el-hâleti hâzihî Dersaadet’ime lüzumu olmadığı cihetten taşra çıkarmayup li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl ve azimet murâd eylediğin inhâ ve hamûle-i merkûme ile sefine-i mezbûrenin Boğaz hisarlarından hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-i mukâvele ve nizâm murûruna mümânaat ve hamûle-i merkûmeden resm-i gümrük mutâlebesi ve âhar bahâne ile te’hir ve rencide olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve kapudan-ı mersûmun râkib olduğu sefinenin hamûlesi olan ol miktar kantar demir ve kuzu derisi bu tarafta bilâ-ihrâc İzmir tarafına âzim olduğunu müş‘ir elçi-i mümâileyh cânibinden ber-mûceb-i nizâm arzuhaliyle me‘an takdim olunan muhassal ve musahhah defter dahi divan-ı hümayûnum kaleminde hıfz olunmağla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve nizâm-ı merkûm üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak fermanım olmağın siz ki mevlânâ ve gümrükçü ve dizdârân-ı mümâileyhimsiz, Rusya kapudanı mesfûr Rusya memleketinden getürdüğü bâlâda mezkûr musahhah defter mûcebince ol miktar demir ve kuzu derisi adem-i lüzumuna binâen bu tarafta taşra ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl murâd eylediği cihetten ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn hamûle-i merkûmeden resm-i gümrük mutâlebesi iktizâ etmemekle sefine-i merkûme hamûlesiyle Boğaz hisarlarına vürûdunda mu‘tad üzere yoklanup mademki İstanbul gümrüğü emini tarafından yedine verilen ma‘mûlün-bih tezkire mûcebince hamûlesi olan bin altıyüz kantar demir ve iki yüz on adet kuzu derisi bey‘ içün taşra ihrâc eylemeyüp hamûle-i merkûmeden mâ-‘adâ sefine-i merkûme derûnunda memnûâttan bir nesne olmayup ve sefine-i merkûme dahi Rusya sefinesi ola, hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-i mukâvele resm-i gümrük mutâlebesi ve âhar gûne bahâne ile kat‘â tevkif ve te’hir ve mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **fî evâil-i Ş sene 1194.**

[s.22]

(214) İstendil ceziresi gümrükçüsüne hüküm ki,

Müstemen taifesinin li-ecli't-ticâre memleketlerinden Dersaadet'ime getürdükleri ve memnûâttan olmadan alup götürdükleri emti'a ve eşyanın ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn icâb eden resm-i gümrüğün edâ ve yedlerine edâ tezkiresin aldıklarından sonra tekrar resm-i gümrük mutâlebesi ahidnâme-i hümayûn şerâitine mugâyir ve memâlik-i mahrûsemden iştirâ ve Deraliyye'me gelen emti'a ve eşyanın dahi lazım gelen resm-i gümrüğü İstanbul'da gümrük emini tarafından ahz olunmak ve İstanbul'a gelecek emti'adan hâric mahallerde gümrük alınmaması hususu dahi İstanbul gümrüğü mukâta'asının şurût-ı mer'iyyesinden iken bu esnâda Rusya tüccarından Nicola Belzikolof nâm müstemen İstendil ceziresinde iştirâ eylediği emti'anın icâb eden gümrüğü sen ki gümrükçü-i mümâleyhsin tarafından ahz ve tacir-i mesfûrun yedine memhûr edâ tezkiresi i'tâ ve müstemen-i mesfûr dahi emti'a-i merkûmeyi Âsitane-i Aliyye'me getürüp ihrâc ve bey' murâd eylediğine binâen mukâta'a-i merkûme şurût-ı mer'iyyesi üzere resm-i gümrüğü tekrar İstanbul gümrüğü emini tarafından ahz olunduğu Dersaadet'imde mukim Rusya elçisi tarafından inhâ olunup bu surette müstemen-i mesfûrdan mükerrer gümrük alınması ahidnâme-i hümayûn şerâitine münâfî ve mukâta'a-i merkûme şerâitine nazaran tarafından alınan resm-i gümrüğün reddi mukteza olduğu ecilden ahidnâme-i hümayûn ve mukâta'a-i merkûme şerâit-i mer'iyyesini halelden vikâyeten tarafından ber-mûceb-i tezkire ahz olunan resm-i gümrüğü bila akt müstemen-i mesfûra redd ü teslim eylemen fermanım olmağın imdi, İstanbul gümrüğü mukâta'asının şerâiti mer'iyyesine nazaran müstemen-i mesfûrun Dersaadet'ime getürdüğü emti'anın resm-i gümrüğü İstanbul gümrüğü emini cânibinden alınmış olmakla tarafından ahz olunan gümrüğünün reddine ahidnâme-i hümayûn şerâitinin vikâyesi matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmun oldukta ber-vech-i muharrer Rusya taciri mesfûrdan emti'a-i merkûme içün ber-mûceb-i tezkire me'hûzün olan resm-i gümrüğü bilâ-teallül tamamen redd ü teslime mübâderet ve keyfiyet Dersaadet'ime tahrir ve inhâya müsâraat eylemen bâbında; **fî evâil-i N sene 1194.**

-Boğaz hisarları nâiblerine ve gümrük emini ve dizdârlarına hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüp gerek emr-i ticaret ve ge-

rek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyac zuhûrunda Françe ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtları mer‘ ve muteber tutula; milel-i mezbûre verdikleri rüsûmâtı müşâkilesine ve aynını edâ eylediklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emtia makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye’ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda münderic ve Rusya memâliki mahsûlâtıyla Rusya tarafından vürûd edecek tüccar sefâyini Âsitane-i Aliyye’me geldikte hamûlesinin musarrah ve musahhah defteri elçi-i mümâileyh cânibinden Dersaadet’ime takdim ve ibrâz olunup hamûlesinden Deraliyye’mde lüzûmu olan ecnâs-ı zehâyir ve hububât ne kadar nev‘ mevcûd ise def‘-i zaruret ve vikâye-i nizâm ve kavâid-i memleket içün Dersaadet’imde tevkif ve envâ‘-ı lâzime-i mezkûre ba‘de’l-ihrâc kesretine binâen bu tarafta lüzumu olmayan ahmâl bakıyyesiyle sefine-i merkûme kapudanı Akdeniz cânibine mürûr irade eder ise yedine mu‘tad üzere izin emri ve gümrükten hamûlesinin miktarını mübeyyin tezkire alup ol vechile azimet eylemek hususu bi’l-mukâvele tanzim ve bu vechile divan-ı hümayûn kalemine kayd u sebt ve bey‘ içün ihrâc olunan metâ‘dan mâ-‘adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ‘larından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü Françelüye ve İstanbul ve İskenderiye ve Trablu’ş-Şâm ve İskenderun ve sâir memâlik-i mahrûseye gelen İngiltere gemilerinden kendü ihtiyarlarıyla satmak içün taşra çıkardıkları metâ‘larından olıgeldiği üzere gümrüklerin verüp taşra çıkardıkları metâ‘larından gümrük alınmyaup istedikleri yere gidüp rencide olunmayalar deyü İngiltere’ye i‘tâ olunan ahidnâmelerde mestûr olduğuna binâen bu defa Rusya kapudanlarından Giovani Mocera(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olan bin kantar demir ve altmış kantar halat ve yüz altmış altı kantar havyar ve kırk beş kantar ve on beş kantar kuru balık ve üç bin adet kedi postu ve yetmiş adet tilki kürkü ve sâir eşya ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet’ime vürûd edüp emti‘a-i sâiresini bu tarafta ihrâc ve bâlâda muharrer eşya-i memnûayı el-hâletü hâzihî Deraliyye’mde kesreti hasebiyle taşra çıkarmayup ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl ve azimet murâd eyledüğün inhâ ve mârru’z-zikr demir ve halat ve … eğerçi nakli memnû‘ olan eşyadan olup lakin ber-muktezâ-yı şurût-ı mukâvele emti‘a-i selâse-i mezkûrenin el-hâletü hâzihî Dersaadet’imde kesretine binâen adem-i lüzumu bi’t-

taharri tashih ve kapudan-ı mersûmun râkib olduğu sefinenin hamûlesi olan ol miktar demir ve halat ve peynir ve kuru balık ve kedi postu ve tilki kürkünü bu tarafta ihrâc eylemeyüp İzmir tarafına âzim olduğunu müş'ir ber-mûceb-i nizâm-ı mukâvele elçi-i mümâileyh cânibinden arzuhaliyle me'an takdim olunan muhassal ve musahhah defter dahi divan-ı hümayûnum kaleminde hıfz olunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve nizâm-ı merkûm üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak fermanım olmağın siz ki mevlânâ ve gümrükçü ve dizdârân-ı mümâileyhimsiz, Rusya kapudanı mesfûr râkib olduğu sefine-i merkûme ile Boğaz hisarlarına vürûdunda mu'tad üzere yoklanup mademki İstanbul gümrüğü emini tarafından yedine verilen ma'mûlün-bih tezkire mûcebince hamûlesi olan bin kantar demir ve altmış kantar halat ve yüz altmış altı kantar havyar ve kırk beş kantar peynir ve on yedi kantar kuru balık ve üç bin adet kedi postu ve yetmiş adet tilki kürkünden mâ'-adâ sefine-i mezbûr derûnunda memnûâttan bir nesne olmayup ve sefine-i merkûme dahi Rusya sefinesi ola, hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-i mukâvele mürûruna mümânaat ve taşra ihrâc ve bey' eylediği hâlet münâfî-i ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük mutâlebesi ve âhar bahâne ile kat'â tevkif olunmamak bâbında; **fî evâil-i L sene 1194.**

Ve ahidnâme-i hümayûn ve mukâvele şurûtu mûcebince ber-mûceb-i defter eşya-yı merkûmenin li-ecli'lbey' İzmir tarafına nakl içün Boğaz hisarlarından mürûruna mümânaat ve hilâl-i râhta resm-i gümrük mutâlebesi ve âhar bahâne ile mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn rencide ve te'hir ettirilmemek bâbında sâbıkı misillü emr-i şerifim sudûrunu istid'â

[s.23]

(216) Rusya devletinin Deraliyye'mde mukim ortaelçisinin divan-ı hümayûnuma irsâl ve takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrir kâğıdı mefhûmunda Rusya tüccarı ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûnum … Françe tacirleri misillü resm-i masdariyyeden muâf olduklarına binâen muâfiyet-i mezkûreyi iktizâ edenlere i'lân ve beyân zımnında bundan akdem mahsus ısdâr olunan emr-i şerifimde dahi ber-vech-i muharrer Rusya tacirleri Françe tüccarı misillü resm-i mezbûrdan muâf olmaları musarrah ve tüccar-ı mersûm haklarında bi-'aynihî Françe tacirleri haklarında muâmele olunduğu vechile muâmele olunmak lâzime-i hâlden iken el-hâletü

hâzihî masdariye mukâta'ası mültezimleri hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûnum ve mugâyir-i emr-i şerifim sâbıku'z-zikr Rusya tüccarının yedlerinde olan emti'a ve eşyalarının resm-i masdariyesi müşterilerinden almak üzere ber-takrib emr-i şerif ısdâr ve resm-i mezbûr tüccar-ı mersûmenin müşterilerinden mutâlebe ve onlar dahi emti'a almaktan mücânebet ve iştirâ etmiş olanlar verecekleri meblağdan resm-i mezbûrun tenzilini iddiâ ve henüz iştirâya tâlib olanlar dahi resm-i mezbûru tüccar-ı mersûmlardan çıkarmak sevdasıyla emti'alarına noksan baha teklif ve ol sebepten Rusya tüccarına zarar ve ticaretlerine halel îrâs eylediğinden gayrı France tüccarının müşterilerinden resm-i masdariye mutâlebesi hiçbir vakitte sebkat eylemediğine binâen mültezim-i merkûmun ber-takrib ısdâr ettirdiği emr-i şerif mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûnum olduğundan bahisle ba'de-izin emr-i mezbûrun kaydı ref' u terkîn birle şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mûcebince emr-i şerif-i mezkûr amntûklarınca amel ve hareket ve Rusya tüccarı haklarında bi-'aynihî France tüccarı misillü muâmele olunup mültezim-i merkûmların ol vechile vâki olan müdahale ve teaddîleri men' u def' ettirilmek üzere emr-i şerifim sudûrunu tahrir ve istid'â etmekle kuyûdât-ı aklâm-ı hazine-i âmireme tetebbu ve istikrâ ettirildikte France iskelelerinden tahmil ve sahih France sefinesi ve bayrağı ve sahih France tüccarı defteriyle Âsitane-i saadetime gelüp ve Deraliyye'mden kezâlik sahih France sefâyini ile France memleketinden giden eşyadan resm-i gümrük ve selamet akçesi mukaddem verilen ahidnâme-i hümayûnum mûcebince edâ olunduktan sonra bu makûle eşya France ile âharın beyninde bey' u şirâ olundukta bir türlü bahâne ile resm-i masdariye talep olunmamak üzere yalnız resm-i masdariye mutâlebesi muâf ve mukayyed olduğu Françelü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda mestûr ve bu defa esnâ-yı mükâlemede Rusya elçisinin ricasına binâen Rusya tüccarından Françelü misillü yalnız resm-i masdariyye mutâlebe mev'ûd olmak hasebiyle husus-ı mezbûr huzur-ı fâizu'n-nûr-ı hüsrevânem arz ve istizân olundukta şurût-ı musâlaha üzere ruhsat verilmesine müsaade-i hümayûnum erzânî kılındığını müş'ir mübârek hatt-ı hümayûn-ı inâyetmakrûnum şeref-rîz-i sudûr olduğuna binâen fimâ-ba'd sahih Rusya tüccarının sahih defterleri mûcebince kendü memleketlerinden Deraliyye'me getürdükleri ve Âşiyane-i saadetimden kendi memleketlerine götürdükleri memnûâttan olmayan emti'alarından ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtın müşâlisesini ve aynını tamamen edâ eylediklerinden sonra bu makûle eşya

ve Rusyalu ile âharın beyninde bey‘ u şirâ olundukta sâire sirayet etmemek ve makîs olmamak şartıyla ahidnâme-i hümayûn mûcebince Françelü’ye kıyâsen o misillü sahih Rusya tüccarının kendü emti‘alarından fakat resm-i masdariye muâlebe olunmamak üzere ’93 senesi evâil-i Rebiulûlâsında Rusyalu tarafına başka ve Galata voyvodalığına tâbi mukâtaâttan masdariyye ve İstanbul mukâtaasının ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûnum Rusya tüccarından resm-i masdariyye almamak ğzere sâdır olan emr-i şerifime binâen hâsılâtının kesr u tedennîsini mûcib olduğu mâlikâne mutasarrıfları tarafından lede’l-inhâ ba‘de-izin Rusya tüccarının resmi masdariyye içün icâb eder tuzlu balık ve havyar ve bunun emsâli bi’l-cümle eşya ve emti‘alarının rüsûm-ı masdariyyesi rişte-i sübne(?) mukâtaasında câri olduğu vechile müşterisinden ahz olunmak üzere mukâtaa-i mezbûr mutasarrıfları tarafına başka muahhar verilen emr-i şerif kayıtları divan-ı hümayûnumdan ve sâir mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerifem kayıtlarıyla kuyûdât-ı sâireleri dahi başmuhasebe ve Haremeyn muhasebesi kalemlerinden ale’t-tafsil derkâr olunmakla bu surette Rusyalunun bâyi ve müşterisinden ve kendülerinden mukaddem şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum ve ahidnâme-i hümayûn um şurûtu mûcebince divan-ı hümayûnum tarafından verilen emr-i şerifim nâtık olduğu üzere Françelü’ye kıyâsen resm-i masdariyye almak iktizâ etmediğinden gayrı cânib-i saraçhane dahi hasareti mûcib olmayup zararı olur ise dahi fakat müstehakku’z-zikr masdariyye mukâtaasının mâlikâne mutasarrıflarının nev‘amâ kesri mûcib olduğu fi’l-asıl Rusyalu’dan bu makûle resm alınugeldiği gayr-ı müstehak olduğundan eğerçi sonradan zuhuru sebebiyle muhaddes makûlesi olup lâkin fîmâ-ba‘d kayıtları tashihi ile nizâ‘ı bertaraf olmak içün be-her-hâl resm-i mezbûrun müşterilerden ahz olunmak üzere tarih-i mezkûrda verilen emrin kaydı terkîn ve ber-vech-i muharrer Rusyalu tarafına müceddeden bir kıt‘a emr-i şerifim i‘tâsı hususu takdir-i atebe-i ulyâ-yı mülûkânem takrir ile lede’t-takdim şurût-ı ahidnameye itibâren tarih-i mezkûrede verilen emri kaydı terkîn ve ber-vech-i muharrer Rusyalu tarafına müceddeden bir kıt‘a emr-i şerif i‘tâsıyla tanzim oluna deyü şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn ve sâdır olan fermân-ı âlîşânım mûcebince emr-i mezkûrun kaydı ref‘ u terkîn içün divan-ı hümayûnum ve Haremeyn muhasebesi kalemlerine ilmühaberleri verilmekle işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve Rusyalu tarafına i‘tâ olunmuştur. İmd, şeref-efzâ-yı sudûr eden hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn ve sâdır olan fermân-ı âlîşânım mûcebince masdariyye mukâtaasının mâlikâne mutasarrıfı tarafına verilen

emr-i mezkûrun kaydı terkîn olunmakla ba‘de-izin siz ki mevlânâ ve voyvoda ve gümrük ve mukâtaa-i mezbûr eminleri mümâileyhimsiz; mukaddemâ lede’l-istinkâf Rusyalu tarafına verilen emr-i şerifi,m müeddâsınca Rusyalu tüccarının bâyi ve müşteri ve kendülerinden Françelü misillü min-ba‘d resm-i masdariyye almayup ve eğer bundan sonra dahi mugâyir-i şurût ve muhâlif-i hatt-ı hümayûn ve fermân-ı âlîşânım masdariyye mukâtaası mültezimi tarafından resm-i mezkûr mutâlebesiyle teaddî olunmak lazım gelür ise alâ-eyyi-hâl men‘ u def‘ birle kat‘-ı nizâ‘a ihtimâm ve dikkat ve sizler dahi mazmûn-ı emr-i şerifimle amel ve hareket ve hilâfından ihtirâz ve mübâadet eyleyesiz deyü fî 13 Râ sene 1195(?) tarihinde Galata mollasına ve voyvodasına ve İstanbul masdariyyesi ve gümrük eminlerine hitâben emr-i şerif yazılmışdır.

(217) İşbu emr-i şerifin bi-ibâretihî Haremeyn muhasebesine başka ve resm-i mezkûrun almak üzere yarih-i mezkûrede verilen emrin kaydı terkin içün divân-ı hümayûn tarafına başka ilmühaberleri i‘tâ olunmak bâbında fermânım buyrulmağın mûcebince kaydolunup Haremeyn muhasebesine başka ilmühaber ve gayrı verilmekle divan-ı hümayûn tarafına dahi işbu ilm ü haber kâimesi verildi; **fî 13 Râ sene 1195.**

-Rusya kapudanlarından Georgi nâm kapudan Rusya metâ‘ıyla mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Rusya memleketinden Dersaadet’e vürûd edüp hamûlesi olan bin altı yüz kantar demirin ve iki yüz on adet kuzu derisinin el-hâletü hâzihî Deraliyye’de lüzûmu olmadpı cihetle taşra öıkarmayup li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl ü azimet murâd etmekle Boğaz hisarlarından mugâyir-i mukâvele ve nizâm mürûruna mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerif sudûrunu elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal istid‘â ve ber-mûceb-i nizâm arzuhaliyle me‘an takdim olunan defter-i mümzâ kalemde hıfz olunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve nizâm-ı merkûm üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mğmânaat olunmamak bâbında; **evâil-i Ş sene 1194.**

-Rusya kapudanlarından Garel Anderson nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Hıristofor Yagorog(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu‘tad üzere izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Safron Nicolin(?) nâm müstemen Deraliyye’den li-ecli’t-ticâre Keşiş Dağı’na varub varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Kostantin Alyanizyof(?) tacir Michael Dimitriyef nâm müstemen alâ-tariki’t-ticâre Deraliyye’den Bahr-ı Sefid câniblerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

(223) Rusya reâyâsından Anderi Derokiyof(?) nâm müstemen Deraliyye’den alâ-tariki’t-ticâre Keşiş Dağı’na varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Bosaf nâm râhib Deraliyye’den li-ecli’z-ziyâre Keşiş Dağı’na varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Teodoro Yaboskin(?) nâm müstemen Deraliyye’den li-ecli’z-ziyâre Keşiş Dağı’na varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Joseph Pierkof(?) nâm müstemen Deraliyye’den li-ecli’z-ziyâre Keşiş Dağı’na ve ondan Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

(227) Rusya reâyâsından Anderyi Ozkof(?)nâm müstemen Deraliyye’den li-ecli’z-ziyâre Keşiş Dağı’na ve ondan Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Nicoloyef nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Balzanoblof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

[s.24]

(230) Hassa bostancı dâme mecdühûya ve Galata voyvodası zîde mecdühûya hüküm ki,

-Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Alexandri hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr mühürlü arzuhal gönderüp elçi-i mümâileyhin ve âdemlerinin kifâf-ı nefsleri içün reçel ve pekmez eylemek üzere Üsküdar ve havalisinden mâ-adâ mahallerden '94 senesine mahsûben akçesiyle iki yüz küfe üzüm iştirâ ve Galata'da vaki hânesine nakline mümânaat ve harac ve avâid nâmı ve sâir bahâne ile tarafınızdan ve canib-ı âherdan rencide olunmamak bâbında sâlifine kıyâsen emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta mukaddemâ elçi-i mümâileyhin istid'âsına binâen '93 senesine mahsûben yalnız yüz yük üzümün def'a-i vâhidede iştirâ ve nakline mümânaat olunmamak içün sene-i mezbûre evâsıt-ı Şaban'ında emr-i şerifim verildiği mukayyed olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerif mûcebince '94 senesine mahsûben def'a-i vâhidede yalnız yüz yük üzümün iştirâ ve nakline mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i Ş sene 1194.**

-Rusya tüccarından Ezderhanlı Vartan Gargoriof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den bahren … ve ondan berren re's-i hududa varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol hükmü; evâil-i B sene 1194.

-Rusya kapudanlarından Antonio nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccarı sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Manuel Vdarakiyof nâm iki nefer müstemen li-ecli'z-ziyâre Deraliyye'den Keşiş Dağı'na varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i B sene 1194.**

(234) Rusya reâyâsından Teodoro Kremliçin(?) nâm râhib alâ-tariki'z-ziyâre Deraliyye'den Keşiş Dağı'na ve ondan Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından İvan İvakof(?) nâm râhib alâ-tariki'z-ziyâre Deraliyye'den Keşiş Dağı'na varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Grigor Yomarinkoyolof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccarı sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Ezderhanlı Avans Aratnof(?) nâm müstemen bir nefer müstemen hizmetkârıyla berâ-yı ziyâret Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i B sene 1194.**

-Rusya reâyâsından Grigor Yomarinkoyolof(?) nâm müstemen li-ecli'z-ziyâre Dersaadet'ten Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Alozoilof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccarı sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle mu'tad üzere izn-i sefine emri.

(240) Rusya kapudanlarından Geovanni Moda(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olan bin kantar demir ve altmış kantar halat ve yüz altmış altı kantar havyar ve kırk beş kantar peynir on yedi kantar kuru balık ve üç bin adet kedi postu ve yetmiş adet tilki kürkü ve sâir eşya ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet'ime vürûd edüp emti'a-i sâiresini bu tarafta ihrâc ve bâlâda muharrer eşya-yı mütenevvi'ayı el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesreti hasebiyle taşra çıkarmayup ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele li-ecli'l-bey' İzmir tarafına nakl ve azimet murâd etmekle mârru'z-zikr demir ve halat ve peynir eğerçi nakli memnû' olan eşyadan olup lakin ber-muktezâ-yı şurût-ı mukâvele emti'a-i selâse-i mezkûrenin el-hâletü hâzihî Dersaadet'te kesretine binâen adem-i lüzûmu tashih ve kapudan-ı mersûmun eşya-yı mezkûreyi bu tarafta ihrâc eylemeyüp İzmir tarafına

âzim olduğunu müş‘ir Rusya elçisi ber-mûceb-i nizâm-ı mukâvele arzuhaliyle me‘an takdim eylediği mümzâ defter dahi hıfzolunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve nizâm-ı mukâvele üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak içün emr-i şerif yazılmışdır; **evâil-i L sene 1194**.

-Rusya kapudanlarından Grigor Valitof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccarı sefinesiyle Dersaadet’ten Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Yakomarini(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccarı sefinesiyle Dersaadet’ten Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Georgi Skandrakof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccarı sefinesiyle Dersaadet’ten Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Dimof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Santor ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Aharderhanlı(?) Yarisiç Kzarıf, Varitin Manoilof ve Grigori Aratnof nâm üç nefer müstemen berâ-yı ziyâret Dersaadet’ten Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmeleriyle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Der-zamân-ı Reisü’l-küttâb Hazret-i Süleyman Feyzî Efendi tâle bekâhü

(246) Rusya reâyâsından Ezrael Mosobek nâm Rusyalu iki nefer müstemen hizmetkârıyla alâ-tariki’z-ziyâre Deraliyye’den Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol hükmü; **evâsıt-ı L sene 1194.**

-Rusya tüccarından İzarli Taranof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Santor ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri**; evâhir-i L sene 1194.**

-Rusya tüccarından Yanayoni Yoglantof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den İzmir'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Dimof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Bahr-i Sefid'de vâki Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Nobl Masof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccarı sefinesiyle Dersaadet'ten Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâsıt-ı Z sene 1194**.

(251) Rusya tüccarından Nicolai Valinof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den İzmir ve Sisam ve Santor adalarına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Zâ sene 1194.**

-Rusya tüccarından Nicolai Komnoinof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den Sisam ve Santor ve ol havalide vâki sâir cezirelere varub gelmek murâd et-mekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Petrof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Yorgando(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Giovanni Acli(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Niketin(?) nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıy-la berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gel-mek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

(257)Rusya tüccarından İvan Petrof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol hükmü.

[s.25]

(258) Rusya tüccarından Nicolai Venerof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından İvan Stankof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor ve Skoplos(?) cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol hükmü.

-Rusya reâyâsından Moise Kostantinof nâm râhib bir nefer müstemen hizmetkârıyla Deraliyye'den bahren Özi ve ondan berren Rusya memleketine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Foronkof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere iki yüz seksen kantar demir ve yüz yetmiş kantar urgan ile mahmûl ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet'ime vürûd ve ol cânibde demir ve urganın Âsitane'de kesretine binâen taşra çıkarmayup ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele li-ecli'l-bey' İzmir cânibine nakl ve azimet murâd etmekle şurût-ı mukâvele üzere ber-muceb-i defter eşya-yı merkûmenin mürûruna mümânaat ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük mutâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ve te'hir olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusya elçisi bâ-arzuhal istid'â zikrolunan demir ve urganın el-hâletü hâzihî Deraliye'de kesretine binâen adem-i lüzûmu bi'l-istihbâr tashih ve kapudan-ı mersûmun râkib olduğu sefinenin hamûlesi olan demir ve urganını bu tarafta ihrâc etmeksizin İzmir tarafına azimet eylediğini müş'ir ber-mûceb-i nizâm-ı mukâvele elçi-i mümâileyh tarafından arzuhaliyle me'an takdim olunan bir kıt'a mümzâ ve musahhah defteri dahi hıfzolunmaklığına ibtinâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve nizâm-ı mukâvele üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Şetmani Agorof nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtıyla mahmûl Taygan cânibinden râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Dersaadet’e vürûdunda hamûlesinden bu tarafta lüzumu olan bir miktarı ihrâc ve resm-i gümrüğünü edâ ve ahmâl-i bakiyesinden bin otuz dokuz kantar demir ve beş kantar zeyn-i feres(?) ve iki yüz yetmiş üç kantar halat ve kırk kantar urgan ve yüz seksen yedi kantar havyar ve yüz elli iki top kirbâs ve yirmi yedi kantar telatinin el-hâletü hâzihî kesretine binâen bu tarafta lüzumu olmayup ber-mûceb-i şurût-ı nizâm li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl murâd etmekle ber-vech-i muharrer mürûruna mümânaat olunmamak içün.

-Rusya kapudanlarından Zehail(?) nâm kapudanın Taygan tarafından Rusya memâliki mahsulâtıyla mahmûl râkib olduğu sefinesi hamûlesinden bu tarafta lüzumu olan bir miktarı ihrâc ve ahmâl-i bakiyesiyle sâiresinden yüz seksen kantar havyar ve yüz altmış beş kantar demiri el-hâletü hâzihî kesretine binâen bu tarafta ihrâc eylemeyüp İzmir tarafına nakl murâd etmekle ber-vech-i muharrer mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Georgio Litardof(?) nâm kapudanın Taygan tarafından Rusya memâliki mahsulâtıyla râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Dersaadet’e vürûdunda hamûlesinden bir miktarını taşra ihrâc ve ahmâl-i bakiyesi olan yüz yirmi sekiz kantar demir ve iki yüz altmış dört kantar kirbasın el-hâletü hâzihî kesreti hasebiyle lüzumu olmadığından ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl ve azimet murâd etmekle ber-vech-i muharrer mürûruna mümânaat olunmamak üzere; **evâsıt-ı Z sene 1194**.

(265) Rusya tüccarından Yagor Makoblof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den İzmir ve Sisam ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından İvan Pailinof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Anbar Donkaliyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd et-mekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Kostantin Nicolayef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den İzmir ve Sisam ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Georgio Karoriyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den İzmir'e ve Sisam ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Telgarinini(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir Z sene 1194.**

-Rusya tüccarından İvan Pavlof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İz-mir'e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hü-mayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-(271) Rusya tüccarından Nicolai Kroriyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den Mudanya'ya ve Bursa'ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Polof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Geral Anderson(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere bin yüz kırk üç kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan cânibinden Dersaadet'e vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine nakl ve azimet eylediği inhâ ve memhûr defteri ibrâz ve hıfzo-lunmakla şurûtu mukâvele üzere bu tarafta lüzumu olmadığına binâen ber-mûceb-i defter demir ile sefine-i merkûmun mürûruna mümânaat olunmamak içün sâbıklarına kıyâsen izn-i sefine hükmü; **evâil-i M sene 1195.**

-Rusya kapudanlarından Francesko Sorof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere bin yüz yetmiş bir kantar demir ve seksen altı kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet’e vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye’de kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-vech-i muharrer mürûruna mümânaat olunmamak içün.

-Rusya kapudanlarından Samuel Noman(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü.

-Rusya tüccarından Samson Zeftayof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den berren re’s-i hududa varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Dimitri Baforof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den berren re’s-i hududa varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü.

(278) Rusya tüccarından Vasili Palof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den berren re’s-i hududa varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Petro Vanciyanof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den İzmir’e ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri**; evâil-i S sene 1195.**

-Rusya tüccarından Petro Vanciyanof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den İzmir’e ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya tüccarından Petro Vanciyanof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den İzmir’e ve İstanköyve Sisam ve Santor ve Bozcaadacezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya tüccarından Petro Vremyof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret berren … ve ondan Samsun iskelesine ve ondan bahren re’s-i hududa varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol emri; **evâsıt-ı S sene 1195.**

[s.26]

(283) Ber-vech-i arpalık Kocaeli sancağı mutasarrıfına ve Kandıra nahiyesi nâibine ve nahiye-i mezkûre serdârına hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye’mde mukim ortaelçisi kıdvetü ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye Astegnief(?) hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın takdim eylediği bir kıt‘a takriri mefhûmunda seyr-i deryâ esnâsında kazaya düçar olan sefâyine tarafeynden vücûhla iânet ve bu gûne kazalar zuhûrunda dost-ı ecel olan milelin hakkında icrâ olunan muzaheret ile muâvenet olunarak deyü Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûn da münderic olduğuna binâen ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn kazazede olan Rusya sefâyininin ve derûnunda mevcûd eşyanın istihlâs ve ihrâcı emrinde Françe ve İngiltere ve millet-i sâire haklarında ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn muzâhere ve muâvenet iktizâ eder iken Rusya tüccarından Âsitane-i Aliye’me zehâyir nakleden Apostol Andonoviç nâm tacir bu esnâda isticâr eylediği Michael nâm reisin sefinesine Kılburun(?) dâhilinde vâki Giresun iskelesinden tahmil eylediği eşya ile Âsitane-i saadetime esnâ-yı azimetinde şiddet-i hava sebebiyle sefine-i merkûme Bahr-i Siyah’ın Anadolu sahilinde vâki Kandıra nahiyesi pîşgâhında karaya düşüp kenar-ı deryâya çıkardığı iki yüz on pud(?) don yağı ve sekiz yüz yetmiş beş pud yapağı ve yüz yirmi dört gön ve on beş pud … ve altı bin adet sincap ve yirmi dört tulum sincap kürk[ü] ve yüz altı zirâ‘ sofra bezi ve dört pud ravend ile emvâl ve eşya ve âlât ki cem‘an ber-mûceb-i defter-i müfredât beş bin sekiz yüz on üç guruş otuz iki akçe kıymetlü emti‘a ve eşyası hıfz üzere iken nahiye-i mezbûre ahalisi zikrolunan emti‘a ve eşyayı gâret ve fakat bir miktar ravend ile dört denk yapağı ve on yedi adet gön terk etmeleriyle eşya-yı mezkûreyi tacir-i mersûm bir kayığa vaz‘ ve bu tarafa hîn-i azimetinde nahiye-i merkûme nâibi mümâileyh birkaç nefer müsellah kesân ile zuhûr ve resm iddiasıyla cebren mefsûru tevkif ve akçesi olmadığından iddia eylediği resme bedel ravend-i mezkûru kayıktan ihrâc ve bir miktarını ahz … eylediğinden başka serdâr-ı merkûm tarafından dahi bir âdemi zuhûr ve avâid nâmıyla mezkûr denklerin birini zapt edüp bu takdirce tacir-i mezbûr altı bin

guruşluk miktarı emti‘a ve eşyasından ancak üç denk yapağı ve bir miktar ravend ve on yedi gön tahlis ve bâki emti‘a ve eşyasını ahali-i mezbûre gasb ü gâret edüp zimmetlerinde olmakla tacir-i mesfûr hâib ü hâsir elçi-i mümâileyh tarafına gelüp eşyasının zahire ihrâc ve tahlisini rica ve tacir-i mesfûr Üsküdar mahkemesine varub bundan akdem Bahr-i Siyah’ta Kılburun nâm mahalden Deraliyye’me nalk içün yedimde olan müfredât defteri mûcebince envâ-‘ı zehâir ve emti‘asını hazır bi’l-meclis reis sefinesine vaz‘ ve Âsitane’ye gelür iken esnâ-yı râhta rüzgârın şiddetine binâen yirmi dört gün mukaddem Üsküdar nevâhisinden Kanderi(?) nahiyesi önünde kara düşüp eşya ve emti‘ası kenâr-ı deryâya çıkarup hıfz üzere iken nahiye-i merkûme ahalisi cümle emti‘a ve eşyasını gâret ve hafiyyeten gece araba ile karyelerine nakl ve ahali-i merkûme “yetmiş beşik” neferâtından olmakla kendüsünün ve rüfekâsının helâkine kasdeyledikleri takrir ve ahali-i merkûmenin ihzâr ve emti‘asının zâhire ihrâcını istid‘â ve fi’l-hakika hâl-i tüccar-ı merkûmun takriri üzere olduğu rüfekâsından Mehmed bin Ahmed ve Osman bin Mustafa nâm kimesneler ile Dimo veled-i Rişo ve Kostanti veled-i Kadil(?) ve Satori veled-i Dimo nâm zimmîlerden her biri alâ-tariki’ş-şahâde meclis-i şer‘de ihbâr eylediklerini hâvi Üsküdar kadısı tarafından yedine i‘tâ olunan i‘lâm gûne bir takriri ibrâz eylediğini elçi-i mümâileyh tahrir ve i‘lâm ve müfredât-ı defterini takdim ile madde-i merkûme dait Françe ve İngilterelü’nün ahidnâmelerinde mukayyed şurûta bi’l-mürâcaa eşya-yı mağsûbenin bermûceb-i defter zâhire ihrâc ve tacir-i mesfûra redd ü telsim birle ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz françelü’ye verilen ahidnâme-i hümayûn a müracaat olundukta Devlet-i Aliyye’min sevâhilinde sefâyininden biri varub kazaen karaya düşer ise eşyasını tahlis içün her vechile muâvenet oluna ve karaya sefine tamir olunması mümkün oldukta yahut bir âhar sefineye tahlis olunan eşyasını tayin olunan mahalle götürmek içün tahmil eyledikte mademki ol mahalde bey‘ u şirâ etmeye, gümrük ve bir türlü resm talep olunmaya deyü mestûr ve kezâlik İngilterelü’ye verilen ahidnâme-i hümayûnda dahi deryâ gemilerini memâlik-i mahrûse sevâhiline atar ise beylerbeyiler, kadılar ve hukkâm ve zâbit olanlar ve sâir kullarım daima muâvenet ve himayet edüp karaya düşen eşya ve malları her ne ise kendülere teslim oluna ve eşyaları gâret olunmuş ise dikkat ve ihtimam ile teftiş ve tefahhus olunup buldurulup hakları tamam ettürüle deyü muharrer olduğüuna binâen siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz, ocaktan mübaşir marifetiyle ahidnâme-i hümayûn mûcebince amel ve hareket olunarak ber-

mûceb-i defter-i müfredât gâret olunan eşyanın bir hılâli ketm ü ihfâ olunmamak şartıyla alâ-eyyi-hâl cümlesinin zâhire ihrâcına ihtimam ve dikkat olunmak fermanım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve ocaktan mübâşir tayin oluna (isim yerine boşluk bırakılmış) zîde kadruhû ile irsâl olunmuştur. İmdi Rusya taciri mersûmun mahall-i mezbûrede karaya düşen sefineden kendü malı olarak ihrâc eylediği emti‘ayı mademki ol tarafta bey‘ eylemeye eşya-yı merkûme içün resm ve avâid nâmıyla akçe mutâlebesi hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn olduğuna binâen ber-vech-i muharrer fuzuli gâret ve resm ü avâid nâmıyla zapt olunan ber-mûceb-i defter eşyanın bi't-taharrî alâ-eyyi-hâl tamamen zâhire ihrâcına muâvenet ve muzâheret ve tacir-i mersûma redd ü teslimine dikkat ile mezâmin-i ahidnâme-i hümayûun infâzı matlûb-ı mülûkânem idüğü malumunuz oldukta gerek nâhiye-i mezbûre ahalisinin fuzuli gasb u gâret eyledikleri ve gerek hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn resm u avâid nâmıyla zapt olunan emti‘a ve eşyanın ber-mûceb-i defter-i müfredât bir hılâli ketm ü ihfâ olunmamak üzere bi-eyyi-hâl cümlesi ocaktan tayin olunan mübaşir-i mümâileyh marifetiyle zâhire ihrâc ve vaz‘u'l-yed olanlardan tahsil ve tacir-i mersûma redd ü teslim ile infâz-ı emr-i münifime bi'l-ittifak mezîd-i sa‘y ü dikkat ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn eşya-yı merkûmeden resm ü avâid nâmıyla akçe mutâlebesiyle tacir-i mesfûra teaddî ve rencide olunmamak ve ilel-i gayr-i vâkı‘a irâd ve beyanıyla eşya-yı muhrace-i merkûmeden bir habbesinin ketm ü ihfâsıyla tacir-i mersûma gadr vukû‘undan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı M sene 1195.**

-Rusya tüccarından İvan Bankilof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki Santor ve Sisam ve havalisinde kâin cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü; **evâsıt-ı S sene 1195.**

-Rusya tüccarından Nicolai Anderof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Santor ve Sisam ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü.

-Rusya tüccarından Karorkiyef nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Santor ve Sisam ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tad üzere yol hükmü.

[s.27]

(287) İzmir mollasına hüküm ki,

Deraliyye'mde mukim Rusya devletinin ortaelçisi kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Stakief(?) hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrir kâğıdında gerek emr-i ticaret ve gerek (boşluk bırakılmış) ilâ-âhirihî câiz ola deyü Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğuna binâen Rusya tüccarının memâlik-i mahrûsemde iştirâ eyledikleri emti'a ve eşyanın Françe ve İngiltere tacirlerinin veregeldikleri üzere icâb eden rüsûmâtı ba'de'l-edâ devleteyn-i merkûmeteyn tüccarının vere geldikleri rüsûmâtın ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn Rusya tacirlerinden dahi mutâlebesi iktizâ etmez iken bu esnâda medine-i İzmir'de zahireci nâmıyla mukim olan kimesne Rusya tüccarının iştirâ ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince devleteyn-i merkûmeteyn tacirlerinin veregeldikleri vechile rüsûmâtını edâ eyledikleri memnûâttan olmayan kuru yemişin beher kantarından milel-i mezbûrenin veregelmedikleri onar akçe resm mutâlebesiyle mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn Rusya tüccarına teaddî olunduğun inhâ ve resm-i mezbûr hususunda devleteyn-i merkûmeteyn tüccarı haklerında ne vechile muâmele olunagelmiş ise ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn Rusya tacirleri hakkında dahi ol vechile muâmele birle himayet olunmaları bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediği ecilden resm-i emzbûr bu âna dek Françe ve İngiltere tüccarından alınagelmemiş ise Rusya tüccarı emvâlinden dahi ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mutâlebe olunmamak bâbında**; fî evâsıt S sene 1195**.

-İzmir mollasına hüküm ki,

Âsitane-i aliyyemde mukim Rusya devletinin ortaelçisi kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Stakief(?) hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği memhûr kâğıdında gerek emr-i ticaret ve gerek (boşluk bırakılmış) câiz ola deyü Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğuna binâen Rusya tüccarı ve kapudanlarının medine-i İzmir'den iştirâ eyledikleri emti'a ve eşyalarının milel-i mezbûrûn veregeldiklerirüsûmâtın müşâkilesini ba'de'l-edâ gümrük ümenâsı taraflarından yedlerine edâ tezkireleri i'tâsında bu âna dek muhâlefet olunduğu yok iken bu esnâda Rusya tüccarı ve kapudanlarının li-ecli't-ticâre Deraliyye'm tarafından Rusya diyarına nakl eylemek üzere medine-i

merkûmede iştirâ ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince Françelü ve İngiltere tacirlerinin veregeldikleri üzere icâb eden rüsûmâtı edâ eyledikleri memnûâttan olmayan kuru yemiş ve emtiʻa-i sâirenin edâ tezkirelerini iʻtâda gümrük ümenâsı taraflarından mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn muhâlefet olunduğun inhâ ve tüccar ve kapudan-ı mersûmûnun ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn devleteyn-i merkûmeteyn tacirlerinin veregeldikleri üzere icâb eden rüsûmâtını eşyâ-yı gayr-ı memnûa-i merkûmenin maʻmûlün-bih edâ tezkireleri bilâ-muhâlefet iʻtâ olunup bundan böyle dahi ber-vech-i muharrer resm-i gümrüğü alınan emtiʻanın hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i gümrük ümenâsı taraflarından tezkireleri iʻtâsına muhâlefet ettirilmemek bâbında-emr-i şerifim sudûrunu istidʻâ ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Françelü'ye verilen ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta Françe tüccarının gümrüklerin emnen aldıklarında edâ tezkirelerin verüp âhar iskeleye götürmeye mâni olmayalar deyü mukayyed olmakla mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn zerre-tümâ hareket vâki olmamak bâbında; fî **evâsıt-ı S sene 1195**.

Mübâşir-i merkûm marifetiyle ahalisinden tahsil olunan nâkıs ve tam … altun ve beyaz akçe ki dört bin yedi yüz elli guruşu tacir-i mersûm tavʻan ve râgıbeten bizzat(?) ahz edüp mâ-ʻadâ bin altmış üç guruş mutalebesinden ahalinin zimmeti ibrâ ve katʻ-ı olduğunu nâtık ; **28 R sene 1195.**

- Hâlâ Kocaeli sancağı mutasarrıfı Ali dâme ikbâlühû ve Kandri nahiyesi nâibine ve nahiye-i merkûme serdârına ve bundan akdemce zikri âtî hususa ocak tarafından mübâşir tayin olunan Mehmed Çavuş zîde kadruhümâya hüküm ki,

Bundan akdemce Rusya tüccarından Dersaadet'ime zahîre nakline me'zûn Apostol nâm tacirin Giresun iskelesinde bi'l-isticâr emtiʻa ve eşyasını tahmil eylediği Michael nâm zimmînin sefinesiyle Âsitane-i aliyyemde hîn-i azimetinde Kandri pişgâhında şiddet-i rüzgâr sebebiyle karaya düşüp tacir-i mesfûr sahile ihrâc eylediği emtiʻa ve eşyâsını muhâfaza üzere iken nahiye-i merkûme ahalisi ber-mûceb-i defter-i müfredât beş bin sekiz yüz on üç guruşluk eşyasını gâret ve hafiyyeten arabalara tahmil ve karyelerine naklettiklerini mesfûrun rüfekâsından maʻlûmü'l-esâmî kimesneler huzur-ı şerʻde ihbâr ve şehâdet eylediklerini muhtevî Üsküdar kadısı tarafından verilen iʻlâm ve eşya-yı mağsûbenin defteri Rusya elçisi tarafından takdim ile zâhire

ihrâc ve tacir-i mersûma teslimi bâ-takrir istid‘â olunduğuna binâen divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya ve Françe ve İngilterelü’nün ahidnâmeleri ba‘de’lihrâc ocaktan mübâşir marifetiyle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunarak ber-mûceb-i defter-i müfredât gâret olunan eşyanın bir hılâli ketm ü ihfâ olunmamak şartıyla alâ-eyyi-hâl cümlesinin zâhire ihrâc ve vâzı‘u’l-yed olanlardan tahsil ve tacir-i mersûma redd ü teslim olmasına ihtimâm ve dikkat eylemeleri[ni] havî işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Muharrem’inde siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ ve serdâr-ı mümâileyhimsiz, size hitâben bir kıt‘a müekked emr-i şerifim sâdır olmak hasebiyle gâret olunan emvâl Devlet-i Aliyye’m reâyâsının olsa dahi emr-i münîfimin infâzına ihtimâm ve dikkat lazime-i olup be-tahsis tacir-i mesfûr madde-i Devlet-i Aliyye’mle musâfât üzere olan Rusya devletinin tüccarından Deraliyye’me ticaret içün zahîre nakli hizmetiyle me’lûf olmak mülâbesesiyle emvâl-i mağsûbenin bi-eyyi-hâl tamamen zâhire ihrâc ve mersûma teslimine bi’l-ittifâk ihtimâm ve sa‘y-i bilâ-kelâm eylemeniz aht-ı memuriyet ubudiyetiniz iken sen ki mîr-i mîrân-ı mümâileyhsin bu defa vârid olan tahrirâtta ve molla-yı mümâileyhin i‘lâmında çavuş-i mümâileyhin marifetiyle tarafından terfik olunan mübâşir ile mahalline lede’l-vürûd ahali meclis-i şer‘a ihzâr ve emr-i şerifim ba‘de’l-kırâet mevlânâ-yı mümâileyhin resm nâmıyla me’hûzu olan sekiz vukiyye ravend tahsil ve tacire teslim ve eşya-yı sâireyi ahali külliyen inkâr eyledikleri tastîr olunmuş bir husus içün gönderilen mübâşirlere ru’yet olunacak maddenin külliyen havâle birle ahaliden ve gayrinden sual ve tefahhusa kanaat olunmayup şeref-sudûr olan emr-i aliyyemin vülât ve hukkâm ve zabitâna hitâb ve havale olmasından maksad u merâm mücerred ol maddeyi nihanî ve alenî(?) tefahhus tefahhus ve zâhire ihrâc ile ihkâk-ı hak olunmak maslahatına mebnî ve nahiye-i merkume ahalisinin eşya-yı merkûmeyi ber-vech-i muharrer gasb eyledikleri Üsküdar kadısının i‘lâmı mazmûnundan dahi zâhir iken mücerred inkâr eylediler deyü bu gûne hilâf-ı vâki ihbârlarını kaleme almanıztatlif-i memnuya mebnî merkûmları himayesi ve akçesiyle icrâ-yı emr-i şerifimde kusur rehavetinizi iş‘âr ve eğer himaye sureti olmadığı inkâr olunur, tenfîz-i emr-i aliyyeye nâ-ehil olduğunu izhâr eylemenizden nâşî muâhaze lazım gelmiş iken mukaddemâ sâdır olan hükm-i celîlü’l-kadrim mûcebince emvâl-i mağsûbenin bir hılâli ketm ü ihfâ olmaksızın çavuş-i mümâileyh mübâşeretiyle tamamen ve kâmilen bi-eyyi-hâl zahire ihrâc ve tacir-i mersûma teslime dikkat ve eğer ahali-i merkûme ibtâl-i hak dava-ı eşya ve mera ve kelimât-ı gayr-ı vâkı‘alarında ısrâr ederler ise haber ve …

suretlerini izhâr ile icâb edenlerden bi-eyyi-vechin-kân tahsil ile infâz-ı emr-i şerifime küllî ihtimâm ve ikdâm eylemeniz şartıyla bu defa rehavet-i sâbıkanızdan iğmâz olunmağın te'kiden ve ikdâmen ve isti'câlen işbu emr-i alî-şânım dahi ısdâr ve irsâl olunmuş idi. Memâlik-i mahrûse-i padişahânem kimsenin emvâline hilâf-ı şeriat-i uzmâ zaman-ı mukaddemden nişân-ı mülûkanemde taarruz ve îsâl-i hasar olunduğuna kat'â rızâ-yı hüsrevânem olmadığından mâ-'ada civar-ı saltanat-ı seniyyemde kaza-resîde olan Rusya taciri mesfûrun emvâli ihrâcına iânet lazım iken nahiye-i merkûme ahalisinin gâret fazihasına tasaddîleri iğmâz kabul eder mevâddan olmadığı ve beher-hâl emvâl-i mağsûbenin kâmilen zâhire ihrâcı matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda irtikâb-ı kusur edenler ricasına giriftâr olacağı bî-iştibâh olduğu malumunuz oldukta mukaddemâ ve bu defa şeref-yâfte olan ahkâm-ı celîlem mûceblerince amel ve hareket olunarak nahiye-i merkûme ahalisinin gasb u gâret ve ihfâ eyledikleri emti'a ve eşyasının ber-mûceb-i defter-i müfredât bir hılâli ve bir habbesi ketm ü ihfâ olunmamak şartıyla çavuş-i mümâileyh mübaşeretiyle bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve taciri mersûma redd ü teslime mübâderet merkume cevâb-ı (silinmiş) üzere hilâf-ı vâki inhâlarında musır ve inatlarında müstekarr oldukları surette cebr u tazyik ve tehdit olunarak içün (silinmiş) bi-eyyi-vechin-kân tahsil ile emr-i âlîşânımın tenfizine bezl-i vüs' u makderet ve mugâyir-i rıza-yı şahanem tahrirât-ı beyhûde irsâliyle mazhar-ı vaîdât be-gayet hazer ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki ocaktan memur çavuş-i mümâileyhsin, ahali-i merkûmenin bu gûne … gayrı cevab ile (silinmiş) tasaddîleri infâz-ı emr-i şerifime adem-i ikdâmından neş'et eylediği bedihî olmakla bundan böyle kemâl-i ikdâm ve ihtimâm ederek er-mûceb-im emr-i âlî emvâl-i amğsûbenin defter-i müfredât (silinmiş) üzere bi-eyyi-hâl tamamen zâhire ihrâc ve mesfûra teslim ile vukû bulan kusurunu … ve müstehak olduğu (silinmiş) kendünü vikâyeye sarf-ı vus' zimmetinde vâki mübâşire

[s.28]

(290) Rusya tüccarından Yori Boyof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol hükmü; **evâhir-i S sene 1195.**

-Rusya tüccarından Metani Borgandinof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Anastasio(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Stamief(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Sisam ve Skepos(?) ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Anton Nicolayef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol hükmü.

-Mîr-i mîrân-ı kirâmdan hâlâ Özi muhafazasında mukîm İsmail dâme ikbâlühûya ve Özi nâibine hüküm ki,

Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâmımla Rusya devleti miyânında in'ikâd-ı musâlaha tasdiknâmesinin(?) mübâdelesinden sonra iki devletin reâyâsından bazıları bir töhmet ve adem-i itâat veyahut hıyanet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye'mde din-i İslâm'ı kabul ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ'-adâ asla bir bahâne ile kabul ve himayet olunmayup der-'akab redd veyahut … ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard oluna deyü ahidnâme-i hümayûn umda mukayyed iken geçen sene Özi tarafından mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn bir nefer Rusyalu kabul olunduğu Deraliyye'mde mukîm Rusya elçisi Stakief(?) hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından ihbâr olunduğuna binâen tahkik-i madde zımnında sadr-ı sâbık müteveffâ Mehmed Paşa cânibinden sen ki mîr-i mîrân-ı mümâileyhsin, isti'lâmı havî sana mahsus kâime tahrir ve tarafına lede'l-vürûd merkûm Rumeli tarafında Yakova kazasına âzim ve onda mukîm olmakla derhal tarafından âdem irsâliyle Özi'ye iade ve ihzâr-ı meclis-i şer'de istintâk olundukta sene-i mâziyede Aksu …

olduğu üzere mersûm Kılburun'da Rusyalu'dan firar ve buz üzerinden mürûr ile Özi tarafına gelüp rızasıyla İslâm'ı kabul ve Ahmed ismi tesmiye olunduktan sonra rızasıyla Arnavutluk cânibine azimet ve Arnavut taifesinin şanı malumu olmadığından muzdarip olup ber-takrib elçi-i mümâileyh kâğıt tahrir eylediğini ve fîmâ-ba'd İslâm'ı sâbit-kadem olmadığını huzûr-ı şer'de takrir etmekle merkûm … tevkif olunduğu bu defa tarafından ve mevlânâ-yı mümâileyh cânibinden derbâr-ı atûfet-karârıma tahrir ve i'lâm olunmakla keyfiyet eğerçi bu tarafta elçi-i mümâileyhe ifâde ve inhâ olunup lakin merkûm mukaddemce ber-vech-i muharrer keyfiyetini beyân zımnında elçi-i mümâileyh tarafından kâğıt tastîr ve tesyîr etmiş olduğundan Kılburun kumandanı tarafından … gönderilecek tercümanı muvâcehesinde merkûm tekrar bi'l-istintâk ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn hareket olunması elçi-i mümâileyh tarafından iltimâs ve kumandan-ı mersûm dahi keyfiyet-i tahrir olmakla siz ki mîr-i mirân ve Mevlânâ-yı mümâileyhimsiz kumandan-ı mezbûrun mutemed tercümanı hazır olduğu halde merkûmu meclis-i şer'a ihzâr ve cebr u tazyik olunmayarak istintâk olunup fi'l-hakika hüsn-i rıza ve talebiyle İslâm'ı kabul ile elân din-i Muhammedîde bâbercâ-yı karar olduğu surette ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn Rusyalu cânibinden taarruz olunmayup ve eğer İslâm'ı adem-i kabul ile bilâ-tasdik Nasrâniyyet'te ısrar eylediği lede'ş-şer' tahakkuk ederse muktezâ-yı ahidnâme-i hümayûn üzere der-'akab tercüman-ı mersûma teslim ve alâ-külli't-takdîrîn keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha Dersaadet'ime tahrir ve i'lâma müsaraat eylemeniz fermanım olmağın mahsus işbu emr-i şerifim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. Devlet-i seniyye-i ebed-… Rusya devleti miyânında mün'akid ve rabıta-gîr olan şurût-ı ahidnâme-i hümayûn muktezâsınca memâlik-i mahrûsemde hüsn-i rızasıyla din-i İslâm'ı kabul edenlere Rusyalu tarafından ve Nasrâniyyet'te musır olanlara dahi Devlet-i Aliyye'm cânibinden taarruz ve kabul gûne hareket ve hareket vukû'u icâb etmemekle işbu emr-i şerifim ol tarafa vüsûlünde keyfiyeti Kılburun kumandanı mersûma tahrir ile Özi'ye mutemed tercüman göndermesi iş'âr ve lede'l-vusûl hazır olduğu halde merkûm Rusyalu'yu meclis-i şer'a ihzâr ve kendüye cebr u tazyik olunmayarak istintâk olunup fi'l-vâki mukaddemce tahrir ve i'lâm olunduğu vechile hüsn-i rızasıyla din-i İslâm'ı kabul ve elân din-i Muhammedî'de sâbit-kadem olduğunu ikrâr eylediği surette mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn Rusyalu tarafından taarruz vukû'una irâet-i ruhsat olunmayup dilediği mahalde ikâmetini tahayyur ve eğer din-i İslâm'ı kabul eylemeyüp bilâ-te'hir(?) Nasrâniyyet'te ısrarı inde'ş-şer' tahak-

kuk ederse ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümayûn der-‘akab tercüman-ı mersûma teslim ve bu tarafta elçi-i mümâileyhe irâet olunmak içün keyfiyeti alâ-külli’t-takdîrîn sıhhati üzere derbâr-ı şevket-karârıma tahrir ve i‘lâma mübaderet ve hilâf-ı şerî‘at tastîre ve mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn hareket vukû‘undan hazer ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i S sene 1195.**

-Boğdan voyvodası Kostantin voyvodaya hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Alexandri Stakief hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği memhûr takrîr kâğıdında gerek emr-i ticaret Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğuna binâen Françe ve İngiltere tacirlerinden resm-i gümrük alınmayan nukûd-ı meskûkeden Rusya tüccarından dahi mutâlebesi münâfî şurût-ı ahidnâme-i hümayûn iken bu esnâda Rusya memleketinde vâki Trine(?) kasabası sâkinlerinden Kostantin Vasiliev nâm tacir Nemçe diyarından alup memleket-i Boğdan … Âsitane-i Saadetime getürdüğü iki yüz elli üç vukiyye nükûd akçesinin her bir vukiyyesinden sen ki voyvoda-i mümâileyhsin tarafından Yaş kasabasının gümrükçüsü birer buçuk guruş resm-i gümrük mutâlebe ve bu makûle nükûd-ı meskûkeden resm-i gümrük alınması münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve gayr-ı mesbûk olduğundan tacir-i mesfûr resm-i mezbûru edâya eğerçi muhâlefet edüp lakin vermediği surette mürûruna ruhsat verilmeyeceğini teybin ile hâh nâ-hâh gümrükçü-i mesfûra üç yüz seksen guruş verüp ve gümrükçü-i mersûm dahi meblağ-ı merkûmun istirdâdı lazım gelür ise tacir-i mesfûrun yedinde senedi bulunmamak içün edâ tezkiresini vermekten imtinâ edüp keyfiyet-i merkûme bi’l-cümle Yaş kasabası ahalisinin malumu olduğundan başka tacir refakatinde bulunan sâir âdemlerden dah, bi’l-istihbâr isbâtı mümkün olduğunu inhâ ve mugâyir-i şurûut-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük nâmıyla gümrükçü-i merkûmun aldığı üç yüz seksen guruşun tacir-i mesfûra tamamen redd ü teslimi bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümayûnumda mahfûz Françe ve İngilterelü’ye verilen ahidnâme-i hümayûna müracaat olundukta vilayetlerinden âdemleri ve tüccarı getürdükleri guruştan memâlik-i mahrûsemde evvelden resm-i olmamakla hâlâ dahi talep olunmaya deyü Françelü’nün ahidnâmesinde ve İngiltere tüccarı getürüp ve alup götürdükleri altun ve guruştan resm-i gümrük alınmaya deyü İngilterelü’nün ahidnâmesinde mestûr ve mukayyed olduğu cihetten nükûd-ı

meskûkeden resm-i gümrük alınmak mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn olmakla fi'l-hakika alındığı vâki ise istirdâd olunmak bâbında; **fî evâil-i Râ sene 1195.**

-Dergâh-ı muallâm kapucubaşılığı pâyesi olan Mora muhassılı dâme mecdühûya ve hâlâ Mora'da âhar hususa memûr hassa silahdarlarımdan Hurşid zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya tüccarından Anderia(?) nâm bezirgân bundan akdem Mora ceziresinde vâki Kalamida(?) kazasının ma'lûmü'l-esâmî kocabaşı müddeâsıyla mezkûr harir Pazar ve vakt-i hasadda mukâvele olunan şurûtu muktezâsınca harir-i mezbûru kendüye teslim eylemek üzere mersûmun yedine mukâveleyi mübeyyin memhûr temessük i'tâ ve tacir-i mersûm dahi ber-vech-i peşin nakden on bin guruş teslim etmiş iken vakt-i mev'ûd-ı mezkûr hulûlünde mesfûrlar mugâyir-i şurût-ı mukâvele hariri teslim eylemediklerinden başka aldıkları meblağ-ı mezbûru dahi özr-i irâdıyla teallül ve muhalefet ve özr sevdasında bulundukları cihetten ber-mûceb-i temessük zimmetlerinde mütehakkık olan meblaü-ı mezbûrun bilâ-teallül tacir-i mersûma redd ü teslim ile tanzimine ihtimâm olunmasını muhtevî Rusya devletinin hâlâ Dersaaet'imde mukim ortaelçisi Stakief [hutimet avâkıbühû] bi'l-hayrın iltimasıyla Mora muhassıllarına hitâben bi'd-defeât evâmir-i aliyyem ısdâr ve mesfûrlar dahi iken muhassılın iğmâz ve tesâmuh ve belki kocabaşı mersûm mukaddemâ akçe ahz mübeyyin a'zâr-ı vâhiyelerini ısgâ ile infâz-ı ahkâm-ı minîfem mümkün olmayup tacir-i mesfûrun hakkı muattal elçi-i mümâileyh cânibinden inhâ ve istid'â olundukta mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerifem mûceblerince ihkâk-ı hak birle lazime-i maslahatı bildirmek ve tacir-i mersûmun ibtal-i hakk ve ızrârlarını mûcib hareketten mücânebet eylemen hususunu muhassıl-ı mümâileyh müteveffâ el-Hâc İbrahim'e tahrir eylemek üzere hâlâ sadr-ı azam kaimakâmı kapudan-ı derya vezirim Gazi Hasan Paşa dâme iclâlühûya hitâben şeref-sudûr olan emr-i âlîşânım mûcebince mümâileyh cânibinden bu kere mükerrer buyruldu tastîr ve tesyîriyle tebliğ serîan tahsili tenbih ve te'kid olunduğu meblağ-ı mezkûrun beş bin guruşunu tevdî ve diğer beş bin guruşunu dahi gelecek hitâmında edâ şartıyla tanzim etmekle tahsile mübâşeret olunan beş bin guruş ba'de't-tekmil Dersaafdet'ime

[s.29]

-Bundan akdem derbâr-ı atûfet-karârıma tahrir ve inhâ eyledikte elçi-i mümâileyh keyfiyeti ifade ile iskât ve mazmûn-ı tahriri emr-i şerifi merkûmun kaydı bâlâsına sebt olunmuş idi … mezkûrun tahririne nazaran beş guruşun tahsiline eğerçi iştibâh olmayup ancak bu emrin Deraliyye'me tesyîr olunmadığından başka bu tarafta tacir-i mesfûra dahi teslim olunmadığından tacir-i mesfûr eyyâm-ı mâziyeden berü ol cânibde mukim ve bu vechile hasârete giriftar olmak mülabesesiyle madde-i mezbûre … bu defa elçi-i mümâileyh cânibinden istifsâr tefahhustan … olmadığı cihetten meblağ-ı mezbûrun mübâşir-i mümâileyh Hurşid'in marifetiyle alâ-eyyi-hâl tamamen tahsil ve mesfûra tebliğ ile ırzâ ve iskâtı hususuna mezîd-i ihtimâm ve sa'y-i mâlâ-kelâm eylemek fermanım olmağın te'kiden ve ikdâmen mahsus işbu emr-i şerif-i âlî-şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi meblağ-ı mezbûr mukaddemâ bezirgân-ı merkûm tarafından kocabaşı-i mesfûrlara nakden teslim olunmuş olduğundan bu vakte dek kirâren ve mirâren tahsilini havî evâmir-i aliyyem sâdır ve be-tahsis mukaddemce Bedrek tarafından dahi ber-vech-i muharrer suret-i nizamı tahrir olunmuştur. Mesfûrların mücerred ibtâl-i hak dâiyesine mebnî a'zâr-ı vâhiye ve illet-i gayr-i vâkı'aları ile bu âna dek adem-i tahsilinden bezirgân-ı mersûmun ol tarafta beyhûde taarruz ile … hasar olması münâfî-i rıza-yı mülûkânem ve bu madde-i cüz'iyyenin bu vakte dek gaşyet-yâb olmaması mesâmi'-i Devlet-i Aliyye'min taharrisini mûcib bir keyfiyet olmadığı cihetten ba'de-izin meblağ-ı merkûmun kocabaşı-i mukaddemelerden serî'an ber-vech-i temessük mübâşir-i mümâileyh marifetiyle bilâ-imhâl tahsil ve bezirgân-ı mersûma tesliminde tesâmuh gûne hareket vukû'unda özr ü illet bir vechile karîn-i ısgâ olunmayup mazhar-ı şedid-i ikâb olacağından mahkûr idüğü malumun oldukta emr-i şerifim tarafına vusûlüne değin bezirgân marifetiyle mukaddemce tahsil olunan beş bin guruş mersûma edâ olunmuş ise fe-bihâ; olunmamış olduğu halde her ne mahalde imiş ise derhal bezirgân-ı mesfûra teslim ve küsûr kalan beş bin guruşu dahi dahi mesfûrların a'zâr-ı vâhiyelerini ısgâ eylemeyüp … mübâşir-i mümâileyh marifetiyle bi-eyyi-hâl bilâ-imhâl tamamen tahsil ve … bezirgân-ı mesfûra teslim ve yedinde teslimini muhtevî sened-i şer'iyye ahz ve Deraliyye'me tesyîr ile mersûmun ırzâ ve iskâtı hususuna ve kat'-ı rişte-i nizâ'a mezid-i ikdâm ve … eyleyüp mugâyir-i tenbih-i şahanem iğmâz-ı rehavet ve imhâl misillü hareket ve tekrar isti'câli mûcib hâlât gayr-i marziyye zuhûruyla giriftâr-ı 'ikâb olmaktan … mücânebet eyleyesin ve sen ki bu tarafta âhar hususa memûr mübâşir-i

müma ileyhsin, muktezâ-yı mübâşeretin üzere meblağ-ı mezbûrun kocabaşından bilâ-teallül ve bilâ-imhâl bi-eyyi-vechin-kân tahsil ve bezirgân-ı mersûma teslim ile irâet-i ruhsattan infâz-ı emr-i münîfime ve mesfûrun iskâtı emrine … cehd ü ikdâm eyleyüp mesfûrların a'zâr-ı gayr-i makbûlelerini ısgâ ile imrar-ı vakt olmasına tevakkî ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâil-i Râ sene 1195.**

-Hâlâ Boğdan voyvodası Kostantin voyvodaya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i aliyye'mde mukîm ortaelçisi kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Stekief hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği memhûr takrîr kâğıdı mefhûmunda Devlet-i Aliyye'mizin emr-i ticarete dâir bi-aynihî Frânçe ve İngilterelü misillü dost-ı ecel olup ziyade müsaade olunan müsâlemât ve muâfiyetiyle ticaret-i miyâh misillü berren ticaret gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhuruna Frânçe ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtları mer'î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtı müşakilesini ve aynını edâ ettiklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emti'a makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda muharrer ve mestûr olduğuna binâen bu esnâda Rusya tüccarından Kostantin Vasiliyef nâm tacir memleket-i Boğdan'dan iştirâ ve li-ecli't-ticâre Avrupa diyarına nakl murâd eylediği on bin vukiyye şem'-i aselden Yaş kasabası derûnunda olan beş bin beş yüz vukiyyesinin beher vukiyyesinden sen ki voyvoda-i mümâileyhsin tarafından gümrükçü olan kimesne otuzar akçe resm mutâlebesiyle ihrâc ve nakline mümânaat birle tevkif olundupundan tacir-i mesfûra hasâret îrâs eylediği tahrir ve inhâ Rusyalu'nun emr-i ticarette ale'l-ıtlâk mesîl ve makîsün-aleyh ittihaz eylediği Frânçelü'ye kıyâsen tacir-i mesfûr ol miktar şem'-i aselin yüzde üç hesabı üzere resm-i gümrüğünü ba'de'l-edâ nakline mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Frânçelü'ye verilen ahidnâme-i hümayûna müracaat olundukta Frânçe tüccarının memnûâttan olan … nakline ruhsat verildiği musarrah olup lakin bu makûle memnûâttan olan eşyanın nakline ruhsat verilmesi kâide-i mer'iyye üzere izaha muhtâc ve bu misillü ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ibtidâ-yı emrde ifâsına şurû' olunan maddeler rikâb-ı müstetâb-ı mülûkânem arz ve istîzân ile izaha

ve tanzim olunageldiği kalem-i mezbûrdan tahrir olunmakla bi'l-istîzân şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi Rusyalu ticaret maddesinde Françelü'yü mesîl ittihaz eylediğine binâen şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince şem'-i asel nakline izin ve müsaade-i aliyyem erzânî kılındığı malumun oldukta bir vecih Rusya taciri mesfûrun memleket-i Boğdan'dan iştirâ eylediği yirmi beş bin beş yüz vukiyye şem'-i aselin ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn sâir müstemenler veregeldikleri üzere icân eden resm-i gümrüğü ba'de'l-edâ nakline mümânaat olunmayup ber-mukteza-yı şurût-ı uhûd amel ve hareket ve mugâyiri vaz' u hâlet vukû'una ruhsat ve cevâzdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâhir-i R sene 1195.**

-Vidin muhâfızı vezire Vidin kadısıyla ol havalide vâki kazaların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Stakief hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği memhûr takrir kâğıdında Rusya devletinin tabir olunur asker zabitânından Alie Kadraim nâm Rusyalu esnâ-yı seferde Silistre vakasında zâyi olmaktan nâşî helâk oldu deyü zannolunur iken bundan akdem Vidin kalesinden tahliye ile Rusya diyarına avdet eden bir nefer mesfûr bulunuyor hayatta ve sen ki Vidin muhafızı müşârunileyhsin senin yanında olduğunu mesfurun zevce ve akrabâsına ihbâr etmekle mesfûrlar dahi ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mersûmun tahlis ve vatanına iadesini Rusya devletinden rica ile taraflarından Manolof nâm bir nefer Rusyalu Dersaadet'ime irsâl olunmakla gerek kal'a-i merkûmede yanında ve gerek ol havalide vâki kuzâtta mersûm bi't-tefahhus olunduğu surette ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince kayd-ı esrden tahlis ve sebili tahliye ve vatanına iade ve madde-i merkûme zımnında devleti tarafından vürûd ve bu defa ol tarafa azimet eden Rusyalu mesfûr dahi himayet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu tahrir ve istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta gerek (boşluk) teslim olunalar deyü mestûr olunduğuna binâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki muhafız-ı müşarunileyhsin, bervech-i muharrer ihbâr ve inhâ olunduğu üzere mukaddemâ Silistre'de esnâ-yı muharebede zâyi olan Rusya zabiti mesfûr hayatta ve senin yanında veyahut bi't-taharrî

tefahhus birle ol havalide vâki sâir mahalde olduğu surette ol cânibe azimet eden Rusyalu mesfûr hazır olduğu halde mersûmu meclis-i şer‘a ihzâr ve bi’l-istintâk hüsn-i irâdetiyle din-i İslâm’ı kabul eylemeyüp Nasrâniyet ızrârı lede’ş-şer‘ mütehakkık oldukta ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn derhal mersûmu bilâ-semen kayd-ı esrden tahlis ve sebilini tahliye birle ifâ-yı şerâit-i ahde mübâderet ve keyfiyeti sıhhati üzere Deraliyye’me tahrir ve i‘lâm ve hilâf-ı şerî‘at-i mutahhara ve mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn vaz‘ u hareket vukû‘undan hazer ve mübâadet-i tam olunmak bâbında; **fî evâil-i Câ sene 1195.**

[s.30]

(300) Hâlâ Eflak voyvodası voyvoda ve Boğdan voyvodası voyvoda hutimet avâkibühû bi’l-hayra hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i şevket-âşiyânemde mukim ortaelçisi Alexandri Stakief hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın südde-i saadetime takdim eylediği memhûr takrir kâğıdında Devlet-i Aliyye’mizin memâlikinde emr-i ticarete dâir bi-aynihî Françe ve İngilterelü misillü dost-ı ecel olup ziyade (boşluk) addolunan müsâlemât ve muâfiyâtıyla ticaret-i miyâh misillü berren ticaret eylemek ve Rusya devletinin reâyâlarına Devlet-i Aliyye’miz cânibinden ruhsat verilüp ber-minvâl-i muharrer Nehr-i Tuna’da dahi geşt ü güzâr edeler; gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddesi lafz-be-lafz tahrir olunduğu her türlü ihtiyâc zuhûrunda mârru’z-zikr iki milletin ve sâirlerin şurûrları mer‘î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtı müşâkilesini edâ eylediklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emti‘a makûlesini nakl u ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye’ye varmaları câiz ola deyü Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda münderic olduğuna binâen Rusya tüccarının ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn Françe ve İngiltere tacirleri misillü emr-i ticaret ve resm-i gümrük maddelerinde mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn teaddî olunmaları iktizâ etmez iken bir müddetten berü Rusya tüccarının gayr-ez-memnûât Rusya diyarından nakl içün Dersaadet’imden alup resm-i gümrüğü Âsitane’de edâ olunmak zere Rusya memleketlerinden Deraliyye’me getürdükleri emti‘a ve eşya ile Eflak ve Boğdan memleketlerinden dahi mürûr ve ubûrlarında siz ki voyvoda-yı mümâileyhimâsız, tarafınızdan mansûb ümenâ ve zabitân resm-i gümrük nâmı ve …

nâmı ve sâir gûne rüsumât-ı muhdes talebi ile münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn tüccar-ı mesfûreyi teaddî ve rencideden men‘ olmadıklarından bu esnâda dahi memleketeyn-i mezbûreteynden mürûr ile Deraliyye’me vürûd eden Rusya tüccarlarından Aidan Dimitri nâm tacir hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük ve rüsûm-ı muhaddese nâmıyla akçesini alup teaddî eyledikleri tahrir ve inhâ ve Rusya tüccarının ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn icâb eden resm-i gümrüğü Âsitane-i Aliyye’mde edâ olunmak üzere berren o tarafa getürdükleri Deraliyye’mden alup Rusya diyarına nakl içün resm-i gümrüğü edâ olunmuş gayr-ı memnû götürdükleri emti‘a ve eşyalarıyla memleket-i mezbûreteynden mürûr ve ubûr ettikçe münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük talebi ve bâlâda muharrer rüsûmât-ı muhaddese mutâlebesiyle teaddî ve rencide olunmamak bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümayûnumda mahfûz Françe ve İngilterelü’ye verilen ahidnâme-i hümayûna müracaat olundukta Françe tüccarı ahidnâme-i hümayûn mûcebince yüzde üç gümrüklerin gümrük ümenâsına edâ ve mu‘tad üzere edâ tezkiresin ahz u irâet eylediklerinde muteber olup tekrar resm-i gümrük ve hâdis olan kassabiye ve reft ve bâc ve üç yüz akçeden ziyade selametlerin resmi talep olunmaya deyü Françelü’nün ahidnâmesinde ve mukayyed ve sâir memâlik-i mahrûsede İngiltere tüccarı ve ona tâbi oldukları kendü miyânlarında alış-veriş edüp cemî‘-i metâlarından mukaddemâ alınagelen azami yüzde üç akçe gümrük verüp ziyade bir akçe ve bir habbe vermeyeler deyü İngilterelü’nün ahidnâmesinde mestûr mestûr ve mukayyed olduğu cihetten Rusya tüccarının Deraliyye’mden alup memnûâttan olmayup berren Rusya diyarına götürdükleri emti‘anın resm-i gümrüğü İstanbul gümrüğünde edâ olunduğunu müş‘ir yedlerinde edâ tezkiresi olanlardan mükerrer gümrük ve Rusya diyarından resm-i gümrüğü Âsitane’de edâ olunmak üzere getürdükleri emti‘alarından dahi resm-i gümrük ve rüsûmât-ı muhaddese mutâlebesiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn Rusya tüccarı rencide olunmamak bâbında; **fî evâhir-i Câ sene 1195.**

-Gümülcine kadısına hüküm ki,

Hâlâ Âsitane-i Aliyye’mde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Alexandri Stakief hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetüme bir kıt‘a memhûr takrir kâğıdı gönderüp bir sene mukaddem Rusyalu’nun Yenikale cânibinden gelen bir kıt‘a sefinesi Rumelikavağı hisarı kurbünde lenger-endâz-ı ikâmet olduğu esnâda sefine-i merkûmenin yzıcısı Krilav Agin nâm Rusyalu’yu bazı me’kûlât iştirâsı içün kavağa

gönderdiğin sefineye avdet etmeyüp zâyi ve nâ-bedid olmuş iken bu defa yazıcı-i mesfûrun bir kıt‘a mektubu zuhûr ve hulâsa-i mefhûmunda tarih-i mezbûrda ber-vech-i meşrûh sefine-i merkûmeden Rumelikavağı hisarına çıkup lüzumu olan me’kûlâtı ba‘de’t-tedârik akşama karîb sefineye ric‘at murâd ettikte ol mahalde bulunan Tersâne-i Âmire’m çavuşlarından Mustafa Çavuş maiyetinde olan iki nefer kayıkçı ile mesfûru sefine-i mezbûreye göndermek üzere kayıklarına davet ve yazıcı-i mesfûr dahi emniyet melhûzuyla kayıklarına gidüp sahilden baîd olduklarında güşâdıyla doğru âsitane’ye gelüp azimet üzere bulunan bir kıt‘a çeltük anbarına yazıcı-i mesfûru vaz‘ ve ale’s-seher İstanbul’dan hareket ve mesfûrun kıyafetini tebdil ve saçlarını tıraş ve dört gün mürûrunda Kavala iskelesine vürûd ve İskeçe kasabası sükkânından Çıplak Ağa demekle marûf kimesneye 280 guruşa mesfûru mugâyir-i şurût-ı uhûd füruht ve sekiz aydan sonra mesfûr çıplak vefat etmekle karındaşı Hacı Hasan nâm kimesne mesfûru yanına istishâb etmekle işbu mâh-ı Haziran’ın 2. gününde Yenice havalisinden vüzerâ-yı izâmımdan birinin mürûru yazıcı-i mesfûrun mesmû‘u oldukta vakt-i leylde firâr ve müşârunileyhin yanına varub keyfiyeti ve Rusyalu olunduğunu ifade ve beyân ve mezkûr Hacı Hasan dahi habîr oldukta Yokacılar(?) nâm karyede müşârunileyhe varub bu benim iştirâ olunmuş esirimdir deyü mesfûru talep eyledikte müşârunileyh teslim etmeyüp Devlet-i Aliyye tarafından buna dair bir emir zuhûr edinceye dek Gümülcine mahkemesi zindanına emâneten vaz‘ olunmasını tenbih ve kayd u bend ile zikrolunan zindanda mahbûs olduğu muharrer olduğuna binâen ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn yazıcı-i mesfûr Rusyalu’nun mahall-i merkûmdan bir an akdem tahlis ve Dersaadet’ime getürülüp teslim olunmasını tahrir ve istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta musâlaha-i mübârekenin in‘ikâdından sonra bir takrib ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye’mde oldukça redd ü teslim olunalar ve kezâlik Devlet-i Aliyye’min reâyâları hakkında bi-aynihî muâmele-i müşâbehe üzere dikkat etmeyi Rusya devleti teahhüt eder deyü mestûr olduğuna binâen ahidnâme-i hümayûn mûcebince tatar mübâşeretiyle Âsitane-i saadetim cânibine ikdâm olunmak fermanım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin ber-vech-i muharrer mahkeme-i mezbûre zindanında mahbûs olan yazıcı-i mesfûr Rusyalu’nun ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn bir an akdem bi-eyyi-hâl ihrâc ve tayin olunan tatar-ı merkûma teslimen serîan Âsitane-i Aliyye’me sevk u irsâliyle infâz-ı emr-i şerifime dikkat ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn gadr u illet irâdı

ve avk u te'hir misillü mugâyir-i rızâ hareket vukû'una ruhsattan ve cevaz ile mazhar-ı itâb olmaktan ittikâ ve mübâadet eylemen bâbında; **evâsıt-ı B sene 1195.**

Esir-i mersûm tatara teslim birle irsâl olunduğunu nâtık Gümülcine … Mehmed Efendi'nin vârid olan arzının mefhûmu … şerh verilmiştir;

(302) Rusya kapudanlarından Teodor nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir-i R sene 1195.**

-Rusya kapudanlarından Geovanni Noel nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâil-i B sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Geovanni Mocra(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Daniel Laskief nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir-i R sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Setmani Yagrof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir-i R sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Georgio Falinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Stefano nâm tacir berâ-yı Deraliyye'den berren Rusya memleketine varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Kostantin nâm tacir berâ-yı Deraliyye'den İzmir'e ve sâir cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

[s.31]

-Mora valisine ve Kalavrita kadısına hüküm ki,

Zikri âtî hususa me^mûren hâlâ Mora cânibinden olan hassa silahşörlerinden Hurşid Osman zîde mecdühûnun bu defa Deraliyye'me vârid olan tahrirâtında Rusya tüccarlarından bezirgânın Kalavrita kazasında kocabaşları zimmetlerinde bâ-temessük alacağı olan on bin guruşun tahsil ve tacir-i mersûma teslimi bâbında Rusya elçisinin iltimasıyla Mora muhassıllarına hitâben bi'd-defeât evâmir-i aliyyem sâdır olmuş iken muhassılların iğmâzı ve kaza-i mezbûr kocabaşlarından akçe ahzı sebebiyle infâz-ı evâmiri şerife mümkün olmadığı tekrar elçi-i mümâileyh tarafından lede'l-inhâ bâ-emr-i âlî kapudan-ı derya vezirim Gazi Hasan Paşa iclâlühû cânibinden muhassıl-ı esbak İbrahim'e buyruldu tahrir olmaktan nâşî mebşağ-ı merkûmun beş bin guruş tevzî ve beş bin guruşu dahi vakt-i harmanda edâ olunmak üzere tanzim olunmakla tevzî olunan beş bin guruşun tahsilinde iştibâh yok iken yine edâ olunmadığından meblağ-ı mezkûm mübaşir-i mimâileyh marifetiyle alâ-eyyi-hâl tahsil ve tacir-i mersûma teslim ettirilmesini muhtevî işbu sene-i mübâreke evâil-i Rebiulevvel'inde müekked bir kıt'a emr-i münîfim sâdır ve mümâileyh mübâşeretiyle ol tarafa lede'l-vusûl meblağ-ı mezbûr içün Mora muhassılı sâbık berren bir taraftam bin guruş teslim olup bundan sonra yirmi güne değin tekmil eylemek üzere cevap vermiş iken kaza-i merkûmenin adem-i tahsiliyle tacir-i mersûma muhassıl tarafına bâis-i infiâl olacak bazı gûne cevap tahrir etmeleriyle bu keyfiyet bekâyâ-yı merkûmenin adem-i tahsiliyle tacir-i mersûma gadr vukû'una bâdî olduğun cerh ve tastir olunmuş meblağ-ı mezbûra reâyâ zimmetinde midir yoksa tahsil olunup muhassılın zimmetine mi geçmiştir; tahsil olduğu surette ne miktar tahsil olunup ne miktar bâkî kalmıştır alâ-eyyi-hâl tahkik ve zâhire ihrâc ve tahsil olunmamış var ise tahsil ve Deraliyye'me tesyîr ve muhassıl zimmetine geçmiş akçe var ise onun dahi keyfiyetini sahihan dersaadet'ime arz u i'lâm olunmak fermanım olmağın te'kîden ve ihtimâmen ve isti'lâmen işbu emr-i âlîşânım dahi ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi husus-ı merkûmun bi't-taharrî tashih ve tahkiki kat'î matlûb-ı mülûkânem olduğu malumunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer Rusya tacir-i mersûmun ber-mûceb-i temessük kocabaşlar zimmetlerinde alacağı olan meblağ-ı merkûme reâyâ zimmetinde midir yoksa tahsil olunup muhassıl-ı merkûmun zimmetine mi geçmişdir. Ve tahsil olunduğu surette ne miktar tahsil ve ne miktar bâkî kalmıştır alâ-eyyi-hâl bi't-taharrî

erbâb-ı vukûftan bi't-tefahhus tahkik ile zâhire ihrâc ve tahsil olunmuş var ise tamamen ve kâmilen tahsil ve dersaadet'ime tesyîre dikkat ve muhassıl zimmetine geçmiş akçe var ise onun dahi keyfiyeti sahîhan Deraliyye'me tahrir ve inhâya mübâderet ile infâz-ı emr-i münîfime sa'y u himmet ve mesfûrların hilâf-ı vâki inhâları ısgâ ile vâkı'ın hilâfını tahrirden ve imrâr-ı vaktten ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında; **fî evâsıt-ı B 1195**.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Alinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâhsıt-ı C sene 1195**.

-Rusya tüccarından Feodor Karibof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den berren İslimye'ye varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

(312) Rusya kapudanlarından Georgio Lenadikof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Manuel Krilof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Georgio Frandinof nam kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere dört yüz dört top kirpâs ve sekiz yüz beş kantar urgan ve halat ve beş yüz altmış sekiz kantar demir ve yüz elli beş varil tuzlu lahm-i bakar ve yüz kantar duhânla terbiye olunmuş lahm-i bakar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Portakal tarafından Deraliyye'ye azimet vürûd ve el-hâletü hâzihî Âsitane-i Aliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhal inhâ etmekle ber-mûceb-i defter eşya-yı merkûme ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak üzere; **evâhir-i Câ sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Georgio Lenadikof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri; **evâil-i C sene 1195**.

(316) Rusya tüccarından Georgio Blisof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den Mora ceziresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tad yol emri; **evâsıt- C sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Garel Anderson nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Belgrini nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri;.

-Rusya tüccarından Nicolai Marinof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den Trabzon’a varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anderni Tranof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Petro Likonilof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri; **evâhir-i C sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Antonio Belinelof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Ohannes Petrof nâm müstemen li-ecli’z-ziyâre Deraliyye’den Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya tüccarından Martin Kostantinof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Nemçe diyarına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Adlinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâil-i B sene 1195**.

(326) Rusya tüccarından Spiro Dimitriyef nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den Özi'ye ve ondan Rusya cânibine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Ezderhanlı Tomas Skalan(?) nâm tacir iki nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir'e lazım olan müddet-i ikamet ve ba'dehû Deraliyye'ye avdet eylemek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri; **evâsıt-ı Câ sene 1195**.

-Rusya reâyâsından Michael Halcos veled-i Kahil nâm müstemen Rumeli'de vâki bazı selâtinde(?) alacağı olan hakkını mutâlebe içün sâbık (silinmiş) Selim giray Han ve Sahib Giray Han dâmet meâlîhimânın çiftlikleri (silinmiş) mahallere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri; e**vâhir-i C sene 1195**.

[s.32]

-Rusya kapudanlarından Anastasio Lakof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâhir-i B sene 1195**.

-Rusya tüccarından Alie Yoskoviç nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve ondan Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

Rusya kapudanlarından Matoi(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri;.

-Rusya reâyâsından İvan Seriyin ve İvan Kazak nâm iki nefer müstemen alâ-tariki'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Jean Masof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlü olmak üzere bin yedi yüz kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Deraliyye'ye vürûd ve el-hâletü hâzihî Dersaadet'te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi ibrâz ile emr-i şerif istid'â olunmakla şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i defter eşya-yı merkûme ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak içün ber-mu'tad emr-i şerif yazılmıştır; **evâhir B sene 1195.**

-Rusya tüccarından Anastaşi Romasanilief nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Bahr-i Galos ve ondan berren Rusya hududuna varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâil-i Ş sene 1195.**

(335) Rusya tüccarından Rabbi Kostantinof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Bahr-i Sefid'de vâki Sisam ve Santor ve İstanköy ve Bozcaada'sına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Rabbi Kostantinof nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla alâ-tariki't-ticâre Deraliyye'den berren Yenişehir ve ondan Rusya cânibine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Ş sene 1195**.

-Rusya tüccarından Yorgi Vardakof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'e ve ondan Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Petro Zavestariski nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Bilnatrof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere beş yüz kırk altı kantar urgan ve bin yüz yirmi bir kantar demir ve

yüz elli adet kelem(?) ve otuz kantar yapağı ve beş yüz çift … tabanı ve otuz kantar şem‘-i revgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet’e vürûd ve el-hâletü hâzihî Dersaadet’te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi ibrâz ile emr-i şerif istid‘â olunmakla şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i defter eşya-yı merkûme ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak içün ber-mu‘tad emr-i şerif yazılmıştır.

(340) Rusya kapudanlarından Stamini Bogorof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin beş yüz elli kantar demir ve kırk kantar yapağı ve otuz beş kantar urgan ve yüz altmış kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’ye Taygan tarafından vürûd ve Dersaadet’te el-hâletü hâzihî kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi ibrâz birle emr-i şerif sudûru istid‘â olunmakla şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna ibtinâen ber-mûceb-i defter eşya-yı merkûme ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak içün ber-mu‘tad üzere yol hükmü.

[s.33]

Ma‘den kalemine ilmühaberi verilmiştir.

(341) Hâlâ İstanbul gümrüğü eminine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i Aliyye’mde mukim ortaelçisi Alexandri Stakief hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın derbâr-ı atûfet-kararıma takdim eylediği bir kıt‘a kâğıdı mefhûmunda Rusya tüccarının memâlik-i İslâmiyeye getürdükleri ve alup götürdükleri emti‘a ve eşyalarının ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn yüzde üç hesabı üzere resm-i gümrüklerini bir defa bir mahalde gümrük ümenâsına edâ ve mu‘tad üzere yedlerine edâ tezkiresi ahz eylediklerinden sonra rüsûm-ı gümrük mutâlebesiyle rencide ve teaddî olunmaları icâb ve iktizâ etmez iken tüccar-ı mersûmların ber-vech-i muharrer Deraliyye’mden deryalarına götürmek üzere Bahr-i Sefid’de vâki Bozcaada ve İskepolos ve Mora ve Sisam ve Santor ve İstanköy ve Kıbrıs ve sâir cezirelerden iştirâ edegeldikleri limon suyu ve memnûâttan olmayan

meyve-i huşk ve sâir emti‘alarından cezayir-i merkûmede olan ümena ve voyvodalar ve ümenâsı olmayan mahallerde ahalilerinin kendü ihtiyarlarıyla tayin eyledikleri kocabaşılar ber-vech-i mu‘tad rüsûm-ı gümrük ve nâm-ı diğer ile rüsûmât-ı muhaddese ahz ve Rusya tüccarına teaddîden hâlî olmadıklarından gayrı me’hûzleri olan mebâliği müş‘ir yedlerine edâ tezkiresi vermeyüp ve verildiği surette dahi bazıları kefereden ve verdikleri tezkire Rûmiyyü’l-ibâre olmak takribiyle Âsitane-i Saadet’imde gümrük emini olanlar taşra ümenâsının adem-i itibar ve tekrar rüsûm-ı gümrük mutâlebesi mugâyir-i şurût olmaktan nâşî şurût-ı ahidnâme-i hümayûn hıfz u vikâyesiyle bu makûle metâlibin imkân nakliyle tarafeynin istihsâl-i emn ü rahatını muğvî(?) olacağı bedihî olmakla tüccar-ı mesfûrların Âsitane-i Saadet ubûr ederek deryalarına götürmek üzere cezâyir-i merkûmeden iştirâ ve icâb eden resm-i gümrüklerini gümrük ümenâsına edâ edegeldikleri mârru’z-zikr limon suyu ve meyve-i huşk ve eşya-yı sâirelerinden mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn gümrük talebi ve vücûh-ı sâire ile teaddî ettirilmemek bâbında emr-i şerifim sudurunu tahrir ve istid‘a ve derkenâra havale olundukta İstanbul ve tevâibi‘i gümrüklerinin şart-ı iltizâm-ı kadimi üzere tüccar taifesinin karadan getürüp gemilere tahmil eyledikleri ve deryadan getürüp karaya çıkardıkları me’kûlât ve meşrûbât ve melbûsât ve gön ve demir ve çuka ve kumaş ve dirhem ve teraziye giren her ne olur ise olsun Müslüman’dan yüzde üç akçe gümrük ve bir akçe zarar-ı kassâbiye ki yüzde dört akçe ve kefere ve Yahudi’den ise yüzde dört akçe gümrük ve bir akçe zarar-ı kassâbiye yüzde beş akçe olur alına ve ve diler ise ziyade bahaya tutulmamak şartıyla yüz meta‘da beş meta‘ alına ve dâru’l-harbden gelen ve giden tüccar taifesinin … harbî ve zimmîden ise veyahut dâru’l-harbe alup giderse veyahut harbî metâ‘ından ise her kim olursa olsun eğer Müslüman ve eğer kefere ve eğer Yahudi’den yüzde beş akçe gümrük ve beş akçe zarar-ı kassâbiye ki yüzde altı akçe olur alınup kimseye teallül ve mümânaat ettirilmeye deyü şurûtunda mukayyed idüğü ve İstanbul’a gelecek eşyadan taşrada gümrük mutâlabe olunmamak ve gelmeyecek eşyanın iktizâ eden gümrükleri mahallerinde alınmak muktezâ-yı şerâit-i mutabereden olduğundan mâ-‘adâ [1]116 tarihinden berü verilügelen evâmir-i aliyye şurûtlarında izah olunup lakin bu makûle Âsitane-i Saadet Halic’inden mürûr ile eşyasını ihrâc eylemeyüp gerek tüccar ve gerek müstemen taifesinin eşyalarından resm-i gümrük mutâlebesiyle İstanbul gümrüğü ümenâsının nizâ‘ı zuhur eylediğinden bu … dair kaydolunmadığı Rusya devletinin bilâd-ı sâireden iştirâ eylediği ve Âsitane Halic’inden mürûr ile getürecekleri eşyanın bir mahal-

de gümrükleri alınup mecmû'u Âsitane'de gümrük ümenası verdikleri surette İstanbul gümrüğünün eğerçi tezâyüd-i irâdına bâis görünür, ancak cezâyir-i Bahr-i Sefid câniblerinde ümenâ-yı gümrük bulunanların irâdına ârıza-i kesel(?) olacak hâlâttan olmakla taşra gümrüklerinin râbıta-i nizâmına halel gelmemek içün Rusya devletinin bilâd-ı sâireden iştirâ edecekleri eşyanın gümrüklerini ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ol mahallin gümrük ümenâsına ba'de'l-edâ sefine-i meşhûnelerine Âsitane-i Saadet Halic'inden mürûr ile memleketlerine götürecekleri eşyalarından gümrük mutâlebesiyle gümrük-i mezbûr emini tarafından müdahale olunmamak iktizâ eylediği maden kaleminden ve Devlet-i Aliyye'nin memâlikinden emr-i ticarete dair bi-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ecel olup ziyade müsaade olunan milelin müsâlemet ve muâfiyetle ticaret-i miyâh misillü berren ticaret etmek gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhuruna Françe ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtları mer'î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtı müşakilesini ve aynını edâ ettiklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emti'a makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhili ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusyalu'ya verilen ahidnâme-i hümayûnda münderici düğü ve Françe tüccarı ahidnâme-i hümayûn mûcebince yüzde üçer gümrüklerin gerek ümenâsına edâ ve mu'tad üzere edâ tezkiresin ahz u irâet eylediklerinde muteber olup tekrar resm-i gümrük talep olunmaya deyü Françelü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûn un bir mahalde ve bey' içün ihrâc olunan metâ'dan mâ-'adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ'larından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü mahâll-i âharında mukayyed idüğü ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu nâtık olduğu üzere Rusyalu ale'l-ıtlâk emr-i ticarette Françe ve İngilterelü'yü mesîl ittihaz edüp ve Françelü'nün ahitnânesi şurûtu dahi vech-i muharrer üzere olup resm-i gümrüklerin mahâll-i sâirede vermeyüp ancak Âsitane'de verilmek üzere İstanbul gümrüğüne inhisârı olmamakla bu surette Rusya tüccarı Âsitane-i Aliyye'm Halic'inden kendü memleketlerine nakl içün Bahr-i Sefid tarafından iştirâ eyledikleri memnûattan olmayan emti'a ve eşyalarının ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn sâir müstemenler veregeldikleri üzere icâb eden gümrüğünü mahallerinde gümrük ümenâsına tamamen edâ ve yedlerine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi ahz edüp mademki eşyaların Deraliyye'de li-ecli'l-bey' sefineden taşra ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah cânibine imrâr eyleyeker o makûle tüccarın yedlerinde olan edâ tezkiresi mu-

teber olup İstanbul gümrüğü emini tarafından tekrar gümrük mutâlebe olunmamasını ahidnâme-i hümayûn şurûtuna muvâfık olmak iktizâ eylediği divan-ı hümayûn kaleminden derkenâr olunmakla divan-ı hümayûnum ve maden kalemi derkenârları üzere o makûle tüccarın yedlerinde olan edâ tezkiresi muteber olup İstanbul gümrüğü emini tarafından tekrar gümrük mutâlebe olunmamak üzere mahalline kayd u tanzim ettirilmesini bi'l-fiil başdefterdârım olan Hasan dâme ulüvvühû bâ-takrir inhâ ve istid'â eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere tüccarın yedlerinde olan edâ tezkiresi muteber olup İstanbul gümrüğü emini tarafından tekrar gümrük mutâlebe olunmamak üzere kayd u tanzim ile ber-vech-i muharrer amel ve hareket olunmak fermanım olmağın imdi, sen ki gümrük emini mümâileyhsin mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn hareket vukû'uyla Rusya tüccarının ezâ ve rencide olunmasına rızâ-yı aliyyem olmadığı cihetten ber-vech-i meşrûh amel ve hareket olunmak üzere divan-ı hümayûn ve maden kalemlerine kayd u sebt olunduğu malumun oldukta bâlâda mezkûr divan-ı hümayûnum ve maden kalemi derkenârları nâtık olduğu üzere Rusya tüccarı Âsitane-i Aliyye'm Halic'inden kendü memleketlerine nakl içün Bahr-i Sefid taraflarından iştirâ eyledikleri memnûattan olmayan emti'a ve eşyalarının bermûceb-i ahidnâme-i hümayûn sâir müstemenler veregeldikleri üzere icân eden resm-i gümrüğü fimâ-ba'd mahallerinde gümrük ümenâsına tamamen edâ ve yedlerine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi ahz edüp mademki hamûlelerin li-ecli'l-bey' Deraliye'mde sefineden taşra ihrâc eylemeyüp doğru Bahr-i Siyah cânibine nakl ve imrâr eyleyeler o makûle tüccarın yedlerinde olan edâ tezkiresi muteber olup tarafından ve âdemlerin cânibinden hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn tekrar gümrük talebiyle Rusya tüccarı teaddî ve rencide ettirilmemek bâbında; **fî evâil-i N sene 1195.**

-Rusya tüccarından Feror Avantof nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir'e ve Bozcaada ve Boğazhisarlarında vâki Masiye(?) nâm mahalle varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i Ş sene 1195.**

-Rusya reâyâsından İvan Bokovski nâm râhib alâ-tariki'z-ziyâre Deraliyye'den Keşiş Dağı'na ve ondan Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri .

-Rusya kapudanlarından Georgia Garamir(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere iki bin iki yüz kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a

Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Deraliyye'ye vürûd ve el-hâletü hâzihî Dersaadet'te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi ibrâz birle emr-i şerif sudûru istid'â olunmakla şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna ibtinâen ber-mûceb-i defter eşya-yı merkûme ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında**; evâhir B sene 1195.**

-Rusya kapudanlarından Carl Anderson nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri; **evâsıt-ı B sene 1195.**

-Rusya kapudanlarından Kostandi Olgoniyof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

(347) Rusya tüccarından Yogof Desof nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Alie Hacdod nâm müstemen li-ecli'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya reâyâsından Michael Areklof nâm müstemen bir nefer müstemen hizmetkârı ve bir nefer oğlu ile li-ecli'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya reâyâsından Aknet Miyanof(?) nâm iki nefer müstemen alâ-tariki'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Agop Avanzof nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den berren Amasya Vezirköprüsü ve Bartın ve Samsun ve ondan bahren Rusya cânibine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Makdisi Bayi ve Manuel Bilyokof(?) nâm tacirler li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bandırma nâm mahalle varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Anastasi Dimitrikof nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir'e ve ondan Mora'ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri; **evâhir-i B sene 1195**.

-Rusya tüccarından Kostantin Lanrof nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir'e ve ondan Rodos ve sâir ol havalide vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tad üzere yol emri.

[s.34]

(355) Rusya kapudanlarından Zaf Marlof nâm kapudan iki bin üç yüz altı kantar demir ve iki yüz doksan yedi kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet'e vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi ibrâz birle emr-i şerif istid'â olunmakla şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i şurût-ı mukavele eşya-yı merkûme ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında; **evâhir-i N sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Georgio Lebnardikof(?) nâm kapudan bin otuz kantar demir ve üç yüz kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet'e vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi me'an takdim birle emr-i şerif sudûru istid'â olunmakla şurût-ı mukâvele bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i defter eşya-yı mezkûre ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından İgor Skandrakof(?) nâm kapudan bin beş yüz kırk yedi kantar demir ve doksan bir kantar havyar ve üç yüz doksan bir adet … ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet'e vürûd

ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi takdim olunmakla şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i defter eşya-yı mezkûre ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya tüccarından Alie İvankief nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Mora ceziresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri; **evâhir-i L sene 1195**.

-Rusya tüccarından Dimitri Vasilief nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Mora ve Bahr-i Sefid'de vâki Sisam ve Santor ve Bozcaada ve İstankoy cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Olof Yantof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri; **evâsıt-ı L sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından tanasi Kornerof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet eyledükte hâlâ Deraliyye'de mukim Rusya devletinin ortaelçisi Yagov İvanoviç Kavalarda Bulhakov hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-arzuhâl inhâ etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri .

-Rusya tüccarından Dimitri Olontolof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

(363) Rusya kapudanlarından Tanasi Kornerof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Girfon Aritmonof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den bahren Giresun iskelesine ve ondan berren Dersaadet'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Olontolof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bozcaada ve Sakız ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Carl Anderson nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri.

Emr-i âlî lede'l-vusûl mefhûmu işâ'at olundukta cümlesi merâsimini ba'de'l-edâ deryânın sahile ihrâc edüp Ahi Çelebi Vakfı kurâsının emin-i beytü'l-mâl olan Ahmed nâm kimesnenin bâ-defter-i mümzâ zapt ve kabz eylediği eşya elçi-i mümâileyh tarafından kabzına müteayyin âdemine teslim olunduğunu nâtık Şile nâibi Mustafa Efendi'nin vârid olan arzının mazmûnu bâ-ferman şerh verildi; 2 Za sene 1195.

(367) Şile nâibine ve ayân ve zabitânına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i Aliyye'mde mukim ortaelçisi Yakomo Bolgakov(?) hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın bu defa [derbâr-ı] atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrir kâğıdında Rusya kapudanlarından Yekite Nikiton(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden yine tüccar malı olmak üzere eşya tahmil ve Âsitane-i Aliyye'm tarafına gelür iken mâh-ı Şevvâl'in 23. gününde vukû bulan fırtınadan nâşî sefine-i merkûme Şile'ye altı saat mesafe mahalde sâhil-i deryaya düşüp içinde bulunanlardan fakat 3 neferi halâs ve bu tarafa gelüp sefine-i mezbûrede olan emti'a ve eşyadan vâfir mal sahile çıktığını ihbâr eylediklerini inhâ ve Tersane-i âmirem çavuşbaşılarından bir nefer çavuş tayin ile mâr-ru'z-zikr sefineden gerek taşra çıkan ve gerek çıkarılması mümkün olan eşyanın ihrâc ve emvâl-i mezkûre ashâbı olan Rusya tüccarı tarafından gönderilen âdemlerine teslim ettirilmek bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma lede'l-mürâcaa seyr-i derya esnâsında kazaya düçar olan sefâine tarafından vücûhla inâyet ve bu gûne kazalar zuhûrunda dost-ı ecel olan mile-lin hakkında icrâ olunan muzaheret ile muavenet olunalar deyü mestûr olduğuna binâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince sefine-i merkûmeden sahile çıkan ve ihrâcı mümkün olan eşyanın Tersane-i âmirem çavuşu marifetiyle ihrâcına vücûhla muâvenet ve muzaheret olunmak fermanım olmağın imdi siz ki Mevlânâ ve sâir

mümâileyhimsiz kapudan-ı mersûmun sefinesi hamûlesinin zahire ihrâcı matlûb idüğü malumunuz oldukta ber-vech-i muharrer mahall-i merkûmda kazaya düçar olan sefine-i merkûmeden gerek sahile çıkan ve gerek çıkarılması kâbil olan emti‘a ve eşyayı çavuş-ı mümâileyh marifeti ve vücûhla iânet ve muzaheretiniz ile bi-eyyi-hâl zahire ihrâc ve ashâbı taraflarından gönderilen âdemlerine ber-mûceb-i defter teslim ile ifâ-yı şurût-ı uhûd ve bu vechile infâz-ı emr-i şerifime bezl-i mechûd eyleyüp iğmâz ve rehavet sebebi ile kâbil-i imkân olan eşyanın adem-i ihrâcına ve çıkan eşyadan dahi bir nesnesinin ketm ü ihfâsına ruhsat ve cevazdan tehâşî ve mücanebet eylemeniz bâbında**; fî evâhir-i L sene 1195.**

-Rusya kapudanlarından Nicola Vlantarof(?) nâm kapudan dört yüz seksen beş kantar demir ve yüz doksan bir kantar havyar ve yüz elli yedi kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Dersaadet’e vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye’te kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd eylediği elçi-i mümâileyh tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi takdim etmekle şurût-ı mukâvele bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i defter eşya-yı mezkûre ile sefine-i mezbûrenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i L sene 1195.**

-Rusya tüccarından Kostantin Mihailof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Bozcaada ve Sakız ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri yazılmıştır; **evâhir-i Zâ sene 1195.**

-Rusya tüccarından GeorginoMlasdikof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Bozcaada ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle mu‘tad üzere yol emri yazılmıştır.

[s.35]

(371) İzmir mollasına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukim ortaelçisi kıdvetü’l-ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye Cavalier de Bolhakof(?) hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bu defa derbâr-ı ma‘delet-karârıma takdim eylediği bir kıt‘a memhûr takrir kâğıdında Rusya kapudanlarından bu esnâda li-ecli’t-ticâre İzmir iskelesinden varan Yakors-

kand Rokof nâm kapudanın Taygan sekenesinden ve Rusya reâyâsından Teodor Amorolof ve Kostantin Yeromanof ve Angiletof nâm üç nefer müstemen mellâhlarını İzmir cizyedârı (boşluk) nâm kimesne ahz ve hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn cizye kâğıdını kabul ettirmek içün mesfûrûnu darp ve haps eylediğin kapudan-ı mesfûr voyvodaya varub senedâtını ibrâz ve mefûr üç nefer mellâhlar Taygan sükkânından ve Rusya reâyâsından olduklarını beyan ve ifade etmiş iken mukayyed olmayup bi'z-zarûr mesfûrlar mahbesten tahlis içün üç kıta cizye kâğıdı bahası olarak dokuz guruş altı para verdiğini ve cizyedâr-ı merkûmun bu gûne teaddîsi ve voyvoda-i mümâileyhin dahi iğmâz gûne hareketi dostluğuna münâfî ve şurût-ı ahidnâmeye mugâyir olduğun inhâ birle cizyedâr-ı mezbûrun mesfûrûn Rusyalular dahi cizye akçesi olarak mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ahz eylediği meblağ-ı mezbûr istirdâd ve ba'de-izin dahi bu makûle teaddiyâtın adem-i vukû'u hususu tenbih ve te'kid olunmasını istid'â olunmuş taife-i müste'menânın cizye mutâlebesi ve sâir gûne tekâlif-i tezallüm-âmîz ile teaddî ve rencide olunması mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve muhâlif-i rüsûm-ı musâfât olmakla zikrolunan Rusyalu'dan cizyedâr-ı merkûm cizye akçesi olarak kaç guruş almış ise kendü redd ve ahidnâme-i hümayûn mûcebince hareket ve keyfiyet Deraliyye'me i'lâm olunmak fermanım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin, cizyedâr-ı merkûmu huzûr-ı şer'a ihzâr ve ber-vech-i muharrer mesfûrûn Rusyalu mellâhlardan cizye akçesi nâmıyla hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn kaç guruş ahz eylemiş ise alâ-eyyi-hâl tamamen tahsik ve mesfûrûna redd ü teslime dikkat ve fîmâ-ba'd dahi müstemenân taifesinden mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i şurût-ı süsâleme cizye evrâkı teklifiyle akçe mutâlebesi misillü vaz' u harekete teaddîden mücânebet eylemesi tenbih ve te'kid ve bundan böyle mütenebbih olmayup mugâyir-i şurût-ı muâvenet etvâra cesareti tahakkuk eylediği surette mazhar-ı ikâb ve te'dîb olunacağı sem'-i intibâhına ilkâya mübâderet birle men' u terhîbe mübâderet ve hatır ve gönle riâyeten vâkı'ın hilâfını tahrirden mücânebet ve meblağ-ı merkûmun mesfûrlara reddolunduğunu Deraliyye'ye i'lâma müsâraat eylemen bâbında; **fî evâhir-i Zâ sene 1195.**

(372)Şile nâibine ve ayân ve zabitânına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i Aliyye'mde mukim ortaelçisi Yakomo Bolgakov(?) hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrir kâğıdında Rusya tüccarından Georgio Dimitrief ve Georgio Kyo-

ranof ve Nadoro Vmasaliof ve Save Karmelof(?) nâm dört nefer tacirler geçen mâh-ı Eylül'ün evâhirinde Giresun iskelesinden Devlet-i Aliyye'm reâyâsından Aginkolo(?) nâm zimmî reisin râkib olduğu bir kıt'a üç direkli sefinesini isticâr ve ibrâz olunan müfredât-ı defâtir mûceblerince nükûd ve emti'a ve eşyalarını tahmîl ve bu cânibe gelür iken fırtınaya tesadüf ve eşya-yı merkûmeden bir miktar eşyasını deryaya ilka ve sefine-i merkûmenin yelkenleri fenâ-pezîr olmaktan nâşî ru-yı deryâda birkaç gün geşt ü güzârlarından sonra çıkan mâh-ı Teşrin-i evvelin gurresinde Şile nâhiyesi kurbünde bi'z-zarûre nısf-ı nehârda lenger-endâz ve sefinenin … dahi zâyi olmakla karaya çıkmak içün her ne kadar istimdâd olunmuş ise bir ferd ve bir kayık irsâliyle imdâd olunmayup âkıbetü'l-emr rüzgâr tezâyüd olup leylen saat üçte sefinenin lengerleri kopup olduğu mahal kumsal olduğundan şedid-i telâtumdan sefine-i merkûme şikest ve bi'l-cümle hamûlesi sâhile çıkup derûnunda bulunan nüfûs dahi vâsıl-ı sâhil-i selâmet oldukta nısf-ı leylde nâhiye-i mezbûreye dâhil ve sen ki, mevlânâ-yı mümâileyhsin tüccar-ı merkûmûn tarafına varub keyfiyeti ve emvâl ve eşyalarının sahile çıktığını ihbâr ve beyân ile li-ecli'l-muhâfaza sefinenin fenâ-pezîr olduğu mahalle âdemler tayin olunmasını ricâ ve sen dahi nahiye-i merkûmenin subaşısını tayin ol dahi kırk neferden mütecâviz âdem ile varub sefinenin hamûlesini külliyen zapt ve ba'dehû tacirlerin huzûr-ı şer'a ihzâr ve ber-mûceb-i defâtir nükûd ve eşyadan bir miktarını teslim ve mugâyir-i şurût u uhûd cebren resm nâmıyla iki yüz guruşların ahz ve ve küsûr bi'l-cümle nükûd ve eşyalarını zapt ve fakat makûlesi eşyalarıyla bir adet camdan içinde olan nükûdu tüccar-ı mersûmeye teslim ve mâ-'adâsını ketm ü ihfâ eylemek hasebiyle mesfûrlar tarafına varub tanzim-i hâl eylediklerinde subaşının getürdüğü eşya bunlardır cevabıyla mesfûrlar def' olunduğundan hâib ü hâir elçi-i mümâileyh tarafına vürûd ve keyfiyeti ber-vech-i muharrer ifade birle sahile çıkup ketm ü ihfâ olunan nükûd ve emti'a ve eşyalarının istirdâdını niyaz eylediklerin ve subaşı-i merkûmun bu gûne zulm ü gadri ve sen dahi iğmâz gûne hareketin mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn olduğunu inhâ ve cânib-i Devlet-i Aliyye'mden bir kârgüzâr ve mutemed mübâşir tayin ve yanına kendü tarafından dahi bir âdemini terfîk ve tüccar-ı mesfûrân ile Şile'ye varub kemâl-i taharrî ile teftiş ve tafahhus olunarak ketm ü ihfâ olunan nükûd ve eşya alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve tüccar-ı mesfûra redd ü teslim ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn subaşı-i merkûmun resm nâmıyla aldığı iki yüz guruş dahi istirdâd ve eğer subaşı-i mezkûr me'hûzü olan nükûd ve eşyayı ihfâ ve ver[me]mekte teannüd ve ısrar ederse mübâşir-i mümâileyh marifetiyle Âsitane-i

Aliyye'me ihzâr olunmasını ve yine tarih-i merkûmda Şile'ye altı saat mesafe mahalde karaya düşen diğer bir kıt'a Rusya sefinesinden sahile çıkan ve ihrâcı mümkün olan eşyanın dahi Tersâne-i âmireme müteayyin çavuş mübâşeretiyle zâhire ihrâc ve ashâbına teslimi bâbında elçi-i mümâileyhin iltimasına mebnî sudûr eden emr-i şerifim tayin olunan mübâşir ile mahalline lede'l-vusûl eşya-yı muhriceden yalnız dört kıt'a şikest ve tehi sandık ve bir boş akçe kesesi ve birkaç adet kedi postu ve yüz on dört vukiyye revgan-ı asel teslim ile sahile çıkan eşya mübâşire teslim ettirildiğini muhtevî tarafından bir kıt'a i'lâm i'tâsıyla mübâşir-i merkûma i'âde olunduğu beyânıyla sefine-i merkûme hamûlesinden sahile çıkup gayr-ez-teslim kusûr kalan nükûd ve emti'a ve eşya-yı mektûmenin dahi hârice ihrâc ve ashâbına teslim ettirilmesi bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâccat olundukta işbu sene-i mübâreke evâhir-i Şevvâlinde ahidnâme-i hümayûn şurûtu derciyle ber-vech-i meşrûh emr-i şerifim verildiği mukayyed ve sefine-i merkûmeden deryanın sahile ihrâc edüp Ahi Çelebi Vakfı(?) kurâsının Beytü'l-mâl emini Ahmed nâm kimesnenin bâ-defter-i mahzî(?) kabz eylediği eşya elçi-i mümâileyh tarafından kabzına müteayyin âdeme teslim olunduğunu muhtevî vürûd eden arzının mefhûmu emr-i merkûmun kaydı bâlâsına şerh verildiği mestûr ve seyr-i deryâ esnâsında kazaya düçar olan sefâine tarafından vücûhla iânet ve bu gûne kazalar zuhûrunda dost-ı ecel olan milelin hakkında icrâ olunan muzâheret ile muâvenet olunalar deyü Rusyalu'nun ahidnâmesinde ve Devlet-i Aliyye'min sevâhilinde sefâinden biri varub kazâen karaya düşer ise eşyasını tahlis içün her vechile muâvenet oluna ve karaya düşen sefine tamir olunması mümkün oldukta yahut bir âhar sefineye tahlis olunan eşyasını tayin olunan mahalle götürmek içün tahmil eyledikten mademki ol mahalde bey' u şirâ etmeye gümrük ve bir türlü resm talep olunmaya deyü Françelü'ye verilen ahidnâme-i hümayûn ve deryâ gemilerini memâlik-i mahrûse sevâhiline atar ise beylerbeyiler ve kadılar ve hukkâm ve zâbit olanlar ve sâir kullarım zâti muavenet ve himayet edüp karaya düşen eşya ve malları her ne ise kendülere teslim oluna ve eşyaları gâret olunmuş ise dikkat ü ihtimam ile teftiş ve tefahhus olunup buldurulup hakları bi't-tamam alıverile deyü İngilterelü'nün ahidnâmesinde mestûr olmakla sefineteyn-i mezbûreteynden sâhile çıkan nükûd ve eşyâdan gayr-ez-teslim ber-mûceb-i defâtir ihfâ olunan nükûd ve emti'a ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn kemâl-i taharrî ve tefahhus birle ocaktan tayin olunan mübâşir marifetiyle tamamen zâhire ihrâc ve subaşı-i merkûmun dahi mugâyir-i ahidnâme-i

hümayûn resm nâmıyla aldığı meblağ-ı mezbûr tamamen tahsil ve ashâbına redd ü teslime dikkat ve lakin sahile çıkup ketm olunan nükûd ve eşyayı ihrâcda ve resm olarak alınan akçeyi dahi edâda subaşı-i mezbûr bir vech-i muhalefet ve ısrar ederse mübâşir-i mümâileyh marifetiyle Deraliyye'me ihzârına mübâderet olunmak fermanım olmağın te'kiden işbu emr-i âlîşânım ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi zikrolunan sefinelerden Rusya tüccarının emvâli olarak taşra çıkan

[s.36]

nükûd ve eşyanın ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm nâmıyla alınan meblağın bi-eyyi-ihâl kâmilen tahsil ve ashâbına redd ü teslim birle ihkâk-ı hukûka ihtimâm matulûb-ı mülûkânem idüğü malumunuz oldukta ber-vech-i meşrûh mukaddemce ve bu defa mahall-i mezkûrda karaya düşen sefinesini mezbûr Şile'den sahile çıkan nükûd ve eşyadan gayr-ez-teslim ketm ü ihfâ olunan ber-mûceb-i defâtir akçe ve eşyanın bir tanesi ve bir … gerüye kalmamak üzere alâ-eyyi-hâl cümlesinin mübâşir-i mümâileyh marifetiyle zâhire ihrâc ve subaşı-i merkûmun dahi münâfî-i ahidnâme-i hümayûn resm olarak me'hûzü olan meblağ-ı merkûm tamamen tahsil ve ashâbına redd ü teslim birle ihkâk-ı hukûk ve ifâ-yı şurût-ı muâhedeye mübâderet eyleyesiz, şöyle ki taşra çıkup ihfâ olunan nükûd ve eşyayı zâhire ihrâcda ve resm nâmıyla aldığı akçeyi vermekte mugâyir-i emr-i âlî subaşı-ı mezkûr teallül ve inâd eylediği surette merkûmu mübâşir-i mümâileyh marifetiyle Deraliyye'me irsâl ve ihzâra mübâderet eyleyüp mugâyir-i emr-i âlî iğmâz ve rehavetten nâşî eşya ve nükûd-ı muhracenin ketm ü ihfâsında ısrar ile vâkı'ın gayrı i'lâm i'tâsıyla mazhar-ı ikâb olmaktan be-gâyet hazer ve mübâadet olunmak bâbında; **fî evâil-i Z sene 1195**.

-Hâlâ Bendfer muhâfızına ve Tombasar ve Bucak(?) zâbitine ve Bender yeniçeri zâbitine hüküm ki,

Dersaadet'imde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier Bolhakof(?) hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrın bu defa südde-i adâlet-karârıma takdim eylediği takriri mefhûmunda bundan bir ay mukaddem berren Yorisçek Petrof nâm bir nefer Rusya ulağı maiyetine terfîk olunan Ali ve Mehmed nâm iki nefer yasakçılar ile Der-i devlet-makarr'ımdan hareket ve mâh-ı Teşrinin yirmi birinci günü ba tefevvuz Yalta'ya vürûd ve voyvoda konağına nüzûlleri esnâsında Zamosçe Kazaklarından biri olan mersûmun üzerine hücûm ve huyuta ibtidâr ve Bender yamaklarından otuz miktarı

kimesneler müsellehan konağ-ı mezbûru ihâta ve yasakçılar yedlerindeki emirlerini ibrâz ve ulak-ı mersûm Rusya elçisi tarafından me'mûren devletine âzim müsafir ve kendüleri dahi yeniçeri olduklarını ihbâr ve def'-i gavgâya her ne kadar sa'y u ibtidâr eylediler ise mukayyed olmayup kırk dörüdüncü bölüğün neferâtından Yalta serdârının karındaşı Osman nâm kimesne mesfûrların önlerine düşüp ıttılâ-ı mezbûru i'dâm-ı mesfûrûnu teşvik ve yasakçı-i merkûm Ali'nin üzerine piştov endahtına ibtidâr ve ulak-ı merkûmu ahz u haps ve tomruğa vaz' ve yasakçıları dahi zenir-bend etmek irâdesinde iken dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından sâbık Tombasar(?) voyvodası Abdülbaki dâme mecdühûnun İsmail nâm şâtırı zuhûr ve ulak-ı mesfûru ve yasakçıları hapisten tahlis ve istishâb ve ikrâmları hususuna sa'y u ikbâb(?) ve fezâhat-i mezkûreye cesaret eden mezbûrûnu lede'l-muâheze bugün Lehlülerle bazı nizâ'ımız zuhûr eylediğinden bunlar dahi Lehlü'dür Yatla'yı basmaya geldiler zannıyla ahz u haps eyledik makâlâtıyla i'tizâr etmelerinden nâşî şâtır-ı mezkûr bunları ferdâsı günü bârgirler tedârikiyle mahall-i maksûdlarına îsâl eylediği ve mahall-i merkûmda el-yevm vâfir Trabora Kazakları mevcûd olduğunu ulak ve yasakçı-i merkûmûn takrir etmedikleri ve zikrolunan yamaklar ve ale'l-husûs mâni-i fesâd olan Kazaklar ve kırk dört bölüğün mezbûr Osman te'dib olunmak lazım gelür ise bu misillü fesad havali-i merkûmeden mündefi' olmayacağı ve zikrolunan fırâk ve Osman'ın te'dibât-ı lâyıkaları icrâ olunmasını ve sâlifü'z-zikr Traboro kazaklarının fîmâ-ba'd hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn havâli-i mezbûrede kıyâm ve kimesnenin hizmetinde istihdâmları tecviz olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn Tuna'nın berü cânibine imrârlarına dikkat ve âmed şüd eden ulak ve yasakçıları muhâfaza ve himayet ve bârgîr tedâiriki husûsunda muâvenet olunmak bâbında emr-i âlîşânım sudûru derc ü tahrir ve istid'â ve tastîr olunmuş Devlet-i Aliyye'mle dostluk ve safvet-i kâmilesi bedîdâr ve hulûs ve musâvâtı âşikâr olan Rusya devletinin muktezâ-yı şerâit-i ahidnâme-i hümayûn ve … dostî ve musâfât-ı muhâlasat-nümûn üzere memâlik-i mahrûse-i … dâverânemde âmed-şüd eden tüccar ve âdemlerinin ve ale'l-husûs umûr-ı lâzimeleri zımnında mürûr ve ubûr eden ulaklarının eyne-mâ-kânû muhâfaza ve himâyetlerine dikkat ve bu makûle şürûr ve mazârdan min-külli'lvücûh sıyânetleri ve her halde … olunarak imrârları husûsuna kemâl-i sa'y u gayret hukkâm ve zabitâna vâcibe-i dikkat iken zikrolunan ulak ve yasakçılarına o makûle teaddiyâta ibtidâr mücerred zabitânın zapt u rapt-ı eşkıyâ ve muhafaza ve hırâset-i turuk ve ittihâda(?) kemâl-i rehavet ve tekâsülünden neş'et eylediği âşikâr olup Devlet-i Aliy-

ye'min dost-ı ehabbı olan devlet-i müşârunileyhimânın ulak ve yasakçılarının insilâb-ı emniyetlerini mûcib bu misillü fezâhatin vukû'u nâmus-ı saltanat-ı seniyyeme min-külli'l-vücûh muhâlif olduğundan fezâhat-i mezkûreye cesaret eden merkûmûn alâ-eyyi-hâl buldurulup bilâ-imhâl ahz u hapste ibkâ ve müstehak oldukları te'dibât alenen icrâ olunmak içün keyfiyetleri vukû'u üzere Dersaadet'ime arz u inhâ ve mârru'z-zikr Kazaklar Tuna'nun öte yakasında tevkif ettirilmeyüp ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn Tuna'nın berü yakasından imrâr olunmak hususu kerraten-ba'de-uhrâ evâmir-i şerîfemle tenbih ve te'kid olunmuş olup ve hatta mecmû'unun imrâr ettirildiğinin defâtiri dahi Deraliyye'me tevârüd etmiş olmakla ahidnâme-i hümayûn ve mezâmîn-i evâmir-i şerife-i mezkûreye mugâyir mârru'l-beyân Kazaklardan ferd-i vâhid havâli-i merkûmede bundan böyle Tevfik ve te'hir ettirilmeyüp kemâl-i ikdâm ve ihtimâm olunarak Tuna'nın berü cânibine imrârlarına mübâderet ve bundan böyle müşârunileyhânın âmed-şüd eden ulak ve yasakçı ve sâir âdemlerinin muhâfaza ve himâyetlerine dikkat ve iktizâ eden bârgirlerinin tedârik ve i'tâsına muâvenet olunmak fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi Rusya devleti ile Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrâr ve saltanat-i seniyye-i dâimü'l-karârım beyninde müstahkem ve payidâr ve müeesses ve üstüvâr olan Bünyân-i silm ü musâfâtın ale'd-devâm tesis ve istihkâmı fasîl-i ayn-ı ihtimâm-ı daverânem olduğu ve mugâyir-i dostî ve müvâlât miktar-ı zerre hâlet vukû'una kat'â rıza-yı dâverânem olmadığı siz ki muhâfız ve voyvoda ve yeniçeri zabiti mümâileyhimsiz cezmen ve teayyünen malumunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer fezâheti mezkûreye cesaret eden mezkûrûnu alâ-eyyi-hâl ahz ve vaz'-ı haps ve mürtekip oldukları harekât-ı mezkûre içün lazım gelen te'dibât alenen haklarında icrâ olunmak içün keyfiyetlerini serî'an Deraliyye'me arz u inhâya müsâraat ve mârru'l-beyân Kazakları bundan böyle havâli-i merkûmede dakika-i vâhide … ruhsat vermeksizin Tuna'nın berü tarafına imrâra ibret ve ba'de-izin devlet-i müşârunileyhânın mürûr ve ubûr eden ulak ve yasakçılarının ber-muktezâ-yı dostî ve müvâlât muhafaza ve emniyetleri esbâbını istihsâle ve iktizâ eden bârgîrlerinin tedâriki hususunda muâvenet ve sarf-ı vüs' u miknet birle tenfîz-i emr-i âlîşânıma liyakat ve ser-i mû kusûr ve tekâsül ile mazhar-ı muâtebât-i şahânem olmaktan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında**; fî evâsıt-ı Z sene 1195.**

Bir sûreti

Özi muhâfızı vezir el-Hac Ali Paşa'ya zikrolunan Zador(?) Kazaklarının ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn Tuna'nın berü yakasına imrârları bu münasip mahallere iskânları bâbında selefine ve sâir iktizâ edenlere bi'd-defâat evâmir-i şerife ısdâr olunmuş iken taife-i mezkûrenin cümlesi imrâr olunmayup vâfiri ol taraflarda kaldığı ve hatta asılda mezkûr fezâhate cesaret ettikleri bi-eyyi-vechin-kân Tuna'nın berü yakasına imrârları matlûb-i hümayûn olduğu beyân olunarak ba'de-izin taife-i mezkûreden bir neferi Tuna'nın öte yakasında eğlendirilmeyüp şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve evâmir-i şerife-i mezkûre mûceblerince beher-hâl berü tarafa imrâr olunmak hususuna ikdâm ve dikkat eylemesi içün ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve hilâfına vechile mukaddemâ sudûr eden evâmir-i şerife mazmûnları derc ile iktizâsına göre…

[s.37]

-Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından hâlâ Edirne bostancıbaşısı Mir Ali dâme mecdühûya hüküm ki,

Âsitane-i Aliyye'mde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier Bolhakof(?) hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği mühürlü arzuhalinde Rusya reâyâsından Vasili Bahlan(?) nâm Rusyalu bundan akdem sefer esnâsında Koban(?) taraflarında istirkâk ve hâlâ Âsitane-i Aliyye'm civarında Dahili … nâm karyede sâkin Hacı Mirza'nın yanında olduğu Rusya tarafından olan âharbaşına(?) ihbâr ve tahsilini rica etmekle ber-mûceb-i şurût-ı ahitnânem-i hümayûn mersûmun tahliye edilmesini istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma müracaat olundukta gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muharebe ve sair esir her ne pâye ve mertebeden iseler devleteynin arzilerinde oldukça Rusya devleti hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammediyye'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ'-adâ bi'l-cümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab ve asla ve bir türlü bahane ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i hakkın azâd ve istirdâd ve teslim olunalar deyü mestûr olduğuna binâen husus hâlâ ser-bostancıyân-ı(?) hassa Mustafa dâme mecdühûdan lede'l-isti'lâm mümâileyh tarafından tecessüs ve taharrî olundukta civar-ı Âsitane'de vâki Derbend karyesi nâmında karye ve Hacı Mirza isminde kimesne olmayup Vezir

karyesi Edirne kazasına tâbi olduğunu bi'l-istihbâr tahkik ile mersûmun bulunduğu mahalde istintâk ve isticvâbı zımnında sana hitâben emr-i şerifim sudûru iktizâ eylediğin bostancıbaşı-i mümâileyh i'lâm eylediği ecilden sen ki Edirne bostancıbaşısı mümâileyhsin ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince esir-i mesfûru bi-eyyi-vechin-kân zâhire ihrâc ve Dersaadet'ime îsâl(?) eylemen fermanım olmağın imdi inhâ olunduğu vechile esnâ-yı seferde kayd-ı esre giriftâr olan Rusyalu mersûm kendü hüsn-i rızasıyla din-i Muhammediyye'yi kabul eylemeyüp Nasrâniyyet'te musır olduğu surette ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn … ve bilâ-ıvaz bi't-taharrî bulunduğu mahalden tahlis ve Deraliyye'me irsâl matlûb idüğü malumun oldukta ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn esir-i mesfûru sâbıku'z-zikr Derbend karyesinde ve civarında bi't-taharrî tefahhus ve suâl birle bulunduğu mahalde alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve Dersaadet'ime irsâl ve tesyire ihtimam ve dikkat birle emr-i şerifimin infâzına mübâderet ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn hareket vukû'undan ve münâfî-i emr-i âlî kusûr ve rehavet sebebi ile adem-i ihrâcından be-gâyet tehâşî eylemen bâbında; **fî evâhir-i Z sene 1195**.

Emr-i âlî lede'l-vusûl Bükreş kasabasında akd-i meclis olunup Eflak voyvodası ve Rusya konsolosu hazır olduğu kapudan-ı mesfûrun hasm eylediği zevce-i mutallakası Halil Beğe Nasrâniyye ihzâr ve terâfü'-i şer' murâd olundukta müddeî'-i mersûm kapudan-ı ve zevcesi mersûme ile davâ ve nizâ oldukta be tav'ihi ikrardan sonra voyvoda-i sâbıka Alexandri zamanında mezbûre ile beynlerinde vukû bulan müfarakat nizâ'ında beni hapse ve on sekiz bin guruşluk nakit ve eşyanın nakline sebep oldular deyü kaziyede müdâhale olmayan … davaya tasaddî ve maksadı olduğu iddiâsı sebep ve adâsı olmak cihetiyle meşrû olmadığından kat'-ı nazar tahsis etmeyüp kavl-i mücerrediyle mutâlebe-i mezbûresinin tahsilini ve mecâlis-i adîdede vâki olan murâfaatta birbirine mütenâkız davaya tasaddî etmekten nâşî bir kimesne suâl tevcih etmediğinden gayrı erbâb-ı vukûftan cümle … kapudan-ı mersûm muassiru'l-ahvâl … mezbûrdan olup tasaddî eylediği davası hilafına ve murâdı mücerred celb-i mâl ve ızrâr dâiyesinde olduğunu alâ-tariki'ş-şahâde ihbâr ve minvâl-i muharrer üzere olduğu zâhir olmakla kaziyye de man' olunduğunu nâtık Yergöğü nâibi Mehmed bi vech mu'af vürûd eden arzı mefhûmunu bu mahalle işâret olundu.

İ‘lâm-ı mezbûr Eflak voyvodasının kâimesi ve konsolosun bir kıt‘a şukkasıyla me‘an doksan altı cümâde’l-âhir …

(376) Cezâyir-i Garbî ve Tunus ve Trablusgarp ocakları sefâyininden Bahr-i Sefid’de bulunan gemilerin kapudanlarına hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimü’l-karârımla Rusya devleti beyninde mün‘akid ve istibdar olan şurût-ı müsâleme ve uhûd-ı musâlahanın te’kid ve te’yidini müstelzim hâlâtın istihsâline dikkat olunmak şerâit-i muhâdeneden olduğuna binâen bu esnâda Rusya kapudanlarından Giedram Podof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle li-ecli’t-ticâre yedinde olan izn-i sefine emri mûcebince Âsitane-i Aliyye’mden Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle siz ki mârru’z-zikr ocakların kapudanları mümâileyhimsiz kapudan-ı mersûm râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere (silinmiş) eyledikte gerek sefine-i merkûme ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve mellâh ve âdemlerine tarafınızdan (silinmiş) teaddî ve rencide olunmayup emnen ve sâlimen zehâb ü iyâbıyla muâmele-i dostâne ibrâzına dikkat eylemeniz içün misl-i mesbûkiye emr-i şerifim sudûrunu Âsitane-i Aliyye’mde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bâ-arzuhal istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta bundan akdem Rusya kapudanlarından Astani Oicof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle mîrî ambarlar vaz‘ içün Deraliyye’me mîr3i hınta nakli zımnında Bahr-i Sefid tarafına azimet etmekle kapudan-ı mersûm sefinesiyle mahall-i merkûma iyâb ü zehâbda sizler dahi her kangınıza tesadüf ederse dostâne muâmele ve … sefinesi vürûdunda nevcûd hınta ve emvâl ve … mugâyir levâzım-ı dostî ve musâfât isâle-i dest-i taarruz ve akçe ve hedâyâ mutâlebesiyle harekât-ı nâ-münasibe vukû‘undan mücânebet olunmasını muhtevî ’90 senesi evâsıt-ı Zilhiccesi’nde size hitâben bir kıt‘a emr-i şerifim verildiği mukayyed olduğuna binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânım mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi seniyye-i ebed-kıyâmımla Rusya devleti miyânında in‘ikâd-pezîr olan şerâit-i hüsn-i meveddet ve musâlahaya münâfî hâlât hudûsüne rıza-yı müsâlemet-irtizâ-yı mülûkânem olmayup te’yid-i şurût-ı müdâheneyi müstelzim husûsâta matlûb-ı hüsrevânem olduğunu binâen mugâyir-i merâsim-i musâlaha tarafınızdan ednâ vaz‘ u hareket vukû‘u bir türlü câiz olmadığı malumunuz oldukta kapudan-ı mersûm

süvar olduğu bir kıt‘a sefinesiyle mahall-i merkûma zehâb u iyâbda Bahr-i Sefid’de her kangınıza tesadüf ederse gerek sefinesine ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve mellâh ve âdemlerine tarafınızdan mugâyir-i rızâ-yı şahanem ve münâfî-i levâzım-ı muhâdene itâle-i dest-i taarruz ve rencide ve akçe ve eşya ve hedâyâ mutâlebesi misillü harekât-ı nâ-münâsibe vukû‘undan hazer ve mücânebet eyemeniz bâbında**; fî evâil-i M sene 1196**.

-Yergöğü Kadısına ve Eflak voyvodası Alezandri voyvoda hutimet avâkıbühû bi’l-hayra hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukim ortaelçisi Cavalier Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt‘a memhûr takrri kâğıdında Rusya devletinin hâlâ kapudanlık ve mukaddemâ burçin(?) tabir olunur hizmetinde olan Yakormiloviç(?) nâm Rusyalu âvân-ı muharebede memleket-i Eflak’ta mukim olduğu Halet Anseko(?) nâm kızını hüsn-i rızasıyla âyinleri üzere tezvic ve musalaha vukû‘undan sonra terk-i vatan ile âhar memâlike gitmek murâd edenlere tevkif olunan bir sene müddet zarfından zevcesi mersûme kendü eşyalarıyla Rusya diyarına azimet ihtiyâr eyledikte ol esnâda Eflak’ta kâimmakâm olan kimesne muavenetiyle anası ve akrabası cebren mesfûreyi kapudan-ı mersûmdan tefrik ve mâ-melekini zapta kanaat eylemeyüp muhâlif ahitnânem-i hümayûn mahbese vaz‘ ve sen ki voyvoda-i mümâileyhsin sen Eflak’a lede’l-vürûd kapudan-ı mesfûr sana tahriren keyfiyet-i halini beyan ile mahbesten yahlis ve kendüye vukû bulan zarar hasaratın tazmini ile arzının tekmilini rica eyledikte sen dahi kâide-i memleket üzere bu ibaret olan cemiyette davası ru’yet olunmak üzere havâle edüp lakin mesfûrûn … mesfûre ile kapudan-ı mesfûra dahi adâvetleri olmak hasebiyle matlûbu olan on sekiz bin guruşluk nakit ve eşya hakkını iptal dâiyesinden olduklarından başka hilâf-ı vâki inhâlarına mebnî tekrar mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ve muhâlif-i rüsûm-ı devleti sekiz dokuz ay miktarı haps ve ba‘dehû ber-takrîb halâs olup devleti tarafına varub keyfiyeti inhâ el verilmesini istid‘â eylediği ecilden devleti cânibinden kapudan-ı mesfûr Safi elçi-i sâbık Stakief bi’l-hayr cânibine tesyîr ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince hakkının tahsilini iltimas eylemesi tavsiye ve tahrir olunduğuna binâen elçi-i sâbık mümâileyh dahi husus-ı mezbûr mahallinde şer‘ u nasb olunacak konsolosları marifetiyle ru’yet olunmasını eğerçi istid‘â edüp lâkin

istidʻâya nazaran madde-i merkûmenin tanzimi konsolos-ı mersûmun ol cânibe azimet eylemesine mütevakkıf olduğundan kapudan-ı mesfûr bu ana dek bu tarafta meks ü tevkif eylediğin ve bu esnâda Eflak'a ve taraflarına li-ecli't-ticare âmed-şüd eden Rusya tüccarının ru'yet-i maslahatları zımnında Bükreş'ten ikâmet etmek üzere ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn bâ-berât-ı âlî konsolos nasbolunan Sergios hutimet avâkıbühû bi'l-hayr Eflak tarafına azimet üzere olmakla davâ-yı merkûmun Bükreş'te ol havâli kadılarından

[s.38]

birinin huzûrunda hakk u adl üzere maʻrifet-i şerʻ ve konsolos-ı mersûm maʻrifetiyle ru'yet olunması bâbında emr-i şerifim sudûrunu tahrîr ve istidʻâ ve divân-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya iʻtâ olunan ahidnâmei hümayûnum bi't-tabiʻ bu makûle deâvîʻ-i şerʻiyyesi zımnında müddet-i münderic olmadığı cihetten makîsun-aleyhleri olan Françelü'nün ahidnâmesine mürâcaat olundukta Françe tüccarı ile bir kimesnenin nizâʻı vâki olsa kadıya vardıkta Françelü'nün tercümanları hazır bulunmaz ise kadı davaların istimâ etmeye eğer tercümanları mühim-i musalahat ise gelince … oluna amma onlar dahi teallül edüp tercümanımız hazır değildir deyü avk etmeyüp tercümanların ihzâr eyleye deyü mestûr ve kanununun bu bâbda merʻî tutulagelen şurût ve gayrısı dahi tetebbu edildikte ehl-i İslmâm'ın reâyâ ile ve reâyânın birbirleri ile münâzaatları vukûʻunda Eflak voyvodası hakk u adl üzere müddeʻî ve müddeʻî-i aleyhimi söyletüp tahakkuk eden haklarını alıvere ehl-i İslâm ile reâyânın beyninde vâki olan münâzaatta Eflak voyvodasının yanında bulunan divan kâtibi ve sâir Müslimîn ırzâ ve katʻ-ı nizâ hususunda tavassut ve nezaret edüp bir dava ki tavassut-ı Müslimîn ve … muslihîn ile inkıtâʻ bulmayup arzları … deâvî-i müzevire ile fukarâ-yı raiyyeti ızrâr ve tekdirden ibaret olduğu mütebeyyin ola; bu gûne müzevir ve hilâf-ı şerʻ deâvî içün reâyâ fukarâsı tekdir ve ızrâr ettirilmeyüp tavassut-ı müslimin ve ırzâ-yı juslihîn ile inkıtâʻ bulmayan davâların fasl u … ukde-i eşkâle düştükte Yergöğü kadısı huzurunda şerʻle hakk u adl üzere ru'yet ve katʻ-ı dava oluna; Yergöğü kadıları dahi kemâl-i hakkâniyet ve adl ile bu makûle kendülere havâle olunan deâvîleri fasl u hasm(?) edüp münâfî-i şeriʻat-i mutahhara vazʻ vukûʻunu vechen-mine'l-vücûh tahrir eyleyerek ihkâk-ı hakk ve bu vesile ile fukarâ-

yı raiyyete teaddîden hazer ve mücânebet eyleyeler ve Eflak reâyâsı mahall-i âhara ihzâr teklifiyle rencide olunmayalar deyü in'ikâd-ı musalahadan sonra memleket-i Eflak'ın şurût-ı nizâmını müeyyed bâlâsı hatt-ı hümayûn-ı inâyet-makrûnla yüz seksen sekiz senesi evâsıt-ı Şevvâli tarihinde muanven-i şeref-sudûr olan emr-i şerifimde münderic olmakla husus-ı mezbûr Bükreş'te Yergöüğü kadısı huzûrunda sen ki voyvoda-i mümâileyhsin sen ve konsolos-ı mersûm hazır olduğunuz halde şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak fermanım olmağın işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi bâlâda tafsil ve beyân olunduğu üzere Eflak'ta bu makûle deâvî vukû'unda evvelâ voyvoda mahallinde tarafeyni istintâk ve tahakkuk eden haklarını alıverüp bir dava ki tavassut-ı Müslimîn ve muslihîn ile inkıtâ olmayup fasl u meshi ukde-i eşkâle düşüldükte Yergöğü kadısı huzûrunda şer'le ru'yet olunmasını memleket-i Eflak'ta şurût-ı mer'iyyesinden olmakla işbu davada sen ve konsolos-ı mersûm hazır olduğunuz halde tarafeynden özr ü himâyeden ârî vechile Bükreş'te Yergöğü kadısı mümâileyh huzûrunda hakk u adl üzere ru'yet ve fasl u (silik) ile beher-hâl kat'-ı rişte-i nizâ ve ihkâk-ı hak olunmasına irâde-i aliyyem tealluk etmekle sen ki voyvoda-i mümâileyhsin mevlânâ-yı mümâileyhimi Bükreş'e davet ve konsolos hazır olduğu halde kapudan-ı mesfûrun hasımlarını mevlânâ-yı mümâileyhin huzuruna getürdüp ber-mûceb-i emr-i âlî amel ve harekete dikkat ve sen ki Yergöğü kadısı mevlânâ-yı mümâileyhsin bu hususun ber-muktezâ-yı şer'-i mutahhar huzurunda ru'yet ve fasl ve kat'ı matlûb-ı mülûkânem idüğü malumun oldukta voyvoda-i mümâileyh ve konsolos-ı mersûm hazır bulundukları halde kapudan-ı mesfûru hasımlarıyla Bükreş'te huzurunda terâfu'-i şer' ve kemâl-i hakkaniyet ve adalet üzere bi't-taharrî davâ-yı merkûmu şer'le ru'yet ve kapudan-ı mesfûrun şer'an sâbit ve mütehakkık olan hakkı her ne ise alıverilüp icrâ-yı hak birle kat'-ı rişte-i muhâsama ve nizâ'a mübâderet eyleyüp bir tarafı himaye ve cânib-i âhara gadr irâsıyla münâfî-i şeri'at-i mutahhara vaz' u hâlet vukû'unu tecvizden be-gâyet hazer ve mücânebet ve keyfiyeti sûret-i … alâ-vechi's-sıhha Deraliyye'me arz u i'lâma müsâraat eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı M sene 1196**.

-Rusya kapudanlarından Georgi Natof nâm kapudan iki bin sekiz yüz seksen yedi kantar dühan bayrağı(?) ve bin yüz otuz altı demir ve on beş kantarşem'-i asel ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vârid ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele

üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine nakl murâd eyledükte elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri takdim etmekle şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i şurût-ı defter eşya-yı merkûmenin sefine-i mezkûre ile mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâil-i M sene 1196.**

(379) Rusya tüccarından Mosko Rotof nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Kostantin Lofsoka(?) nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliy-ye'den İzmir ve Mora ve Sakız ve Kuşadası ve Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından İthaklo Nezof(?) nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir ve Meskilos(?) ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Valsikof(?) nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Milokof Konsatof ve Marco Kandof(?) nâm tacirler berâ-yı ticaret Deraliyye'den Selanik ve Manastır ve sâir ol havâlide vâki mahallere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

(383) Rusya tüccarından Metosor Manolof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliy-ye'den Mudanya ve Bozcaada'ya ve Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri; **evâsıt-ı M sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Teovil Masof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından İvan Nicolayef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Sisam ve Santor ve Bozcaada ve sâir cezirelere varub gelmek murâd et-mekle ber-mu'tad yol emri; **evâhir-i M sene 1196**.

-Rusya tüccarından Mesforinof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Marino Berarligo nâm müstemen yardımcısını Deraliyye'den Sisam ceziresine irsâl murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Dimitriyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Mikoni(?) ve İstendil ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Save Begorof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Françesko Ratof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri .

-Rusya kapudanlarından Hıristofor Begorof nâm kapudan iki bin iki yüz kırk kantar demir ve bin yüz on kantar urgan ve üç yüz altı kantar şem'-i asel ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vârid ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup şurût-ı mukâvele üzere li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine nakl murâd eyledükte elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri takdim etmekle şurût-ı mukâvele üzere bu tarafta adem-i lüzumuna mebnî ber-mûceb-i şurût-ı defter eşya-yı merkûmenin sefine-i mezkûre ile mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâil-i M sene 1196.**

[s.39]

-İstanbul ve Galata Kadıları zîde fezâilühümâya hüküm ki,

Hâlâ Âsitâne'mde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hu-timet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime arzuhal gönderüp mukaddemâ Rusya maslahatgüzarı ve hâlâ elçi-i mümâileyh yanında Avans veled-i Isfador tercüman olup ve bu makûle tercümanların hizmetinde olanlar ve oğulları ve ikişer nefer hiz-metkârları harac ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekalîf mutâlebesiyle rencide olunmamak berâtları şurûtundan olmaktan nâşî tercüman-ı mersûmun iki nefer hizmetkârından Agop veled-i Hraros tercüman-ı mersûmun hizmetiyle İstanbul ve Galata'da geşt ü güzar eylediği mahallerde hilâf-ı şurût bir habbe cizye mutâlebesi

ve âhar vechile teaddî ettirilmeyüp şurût-ı berâtı mûcebince himayet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz nişan-ı hümayûn kuyûdâtına mürâccat olundukta mesfûr Avans veled-i Isfador mukaddemâ Deraliyye'de mukim Rusya maslahatgüzarı yanında tercüman olmak üzere bin yüz seksen sekiz senesi Zilkadesinin yirmi üçüncü günü tarihiyle müverrah berât-ı şerifim verildiği mukayyed ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve ikişer nefer hizmetkârları harac ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlîf mutâlebesiyle teaddî ve rencide olunmamaları berât şurûrunda münderic olmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında; **fî evâhir-i S sene 1196.**

Bir sureti

Mevlânâ-yı mümâileyhimâya tercüman-ı mersûmun diğer hizmetkârı Kyorof veled-i Hroros nâm hizmetkâr içün ber-vech-i meşrûh

Nefer-i mesfûr tayin-i hasm birle ahâli-i Şile'den nesne mutâlebesinde olmadığını mübeyyin … gelen i'lâmına emir yazılmıştır; **evâil-i R sene 1196.**

(393) Üsküdar kadısına ve kaza-i mezbûr muzâfâtından Şile nahiyesinin a'yân ve zabitânına hüküm ki,

Georgief Dimitrief ve Georgio Kporalof ve Yanadorov Masalof ve Save Kremlof nâm dört nefer tacirler geçen mâh-ı Eylül'ün evâhirinde Giresun iskelesinden Devlet-i Aliyye'm reâyâsından Aci Nicola nâm zimmî reisin üç direkli sefinesine bi'l-isticâr ber-mûceb-i defâtir nükûd ve emti'a ve eşyalarını tahmil ve bu cânibe gelür iken fırtınaya tesadüf ve bi'l-âhere Şile nahiyesi kurbünde şiidet-i telâtumdan fenâ-pezîr ve şikest ve bi'l-cümle hamûlesi sâhile çıktığını tüccar-ı mesfûrûn taraf-ı şer'a varub ifade eyledikte cânib-i şer'den nahiye-i merkûmenin subaşısı kırk neferden mütecâviz âdem ile varub sefinenin hamûlesini külliyen zapt ve ber-mûceb-i defâtir nükûd ve eşyadan … makûlesini tacirlere teslim ve ksuûr nükûd ve eşyalarını ketm ü ihfâ eylediğinden mâ'-adâ mugâyir-i şurût-ı uhûd cebren resm nâmıyla iki yüz guruşların dahi ahz ile gadr-i küllî irâde olunduğundan Deraliyye'mde mutemed mübâşir tayini ile ketm ü ihfâ olunan nükûd ve eşyâ alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve tüccar-ı mesfûra redd ü teslim ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn subaşı-i merkûmun resm nâmıyla aldığı iki yüz guruş dahi istirdâd ve eğer subaşı-i mezbûr me'hûzü olan

nükûd ve eşyâyı ihfâ ve vermekte teannüd ve ısrâr ederse mübâşir-i mümâileyh marifetiyle Dersaat'ime ihzâr olunmasını ve yine ol esnâda Şile'ye altı saat mesafe mahalde karaya düşen diğer bir kıt'a Rusya sefinesinden sahile çıkan ve ihrâcı mümkün olan eşyanın dahi Tersâne-i âmireme müteayyin çavuş mübâşeretiyle zâhire ihrâc ve ashâbına teslimi bâbında sudûr eden emr-i şerifim tayin olunan mübâşir ile mahalline lede'l-vusûl eşya-yı muhriceden yalnız dört kıt'a şikest ve tehi sandık ve bir boş akçe kesesi ve birkaç adet kedi postu ve yüz on dört vukiyye asel-i şem' ile sahile çıkan eşya mübâşire teslim ettirildiğini muhtevî taraf-ı şer'den i'lâm i'tâsıyla mübâşir-i merkûma iâde olunduğu beyânıyla sâhile çıkup gayr-ez-teslim kusûr kalan nükûd ve eşya-yı mektûmenin dahi hârice ihrâc ve ashâbına teslim ettirilmesini Deraliyye'mde mukim Rusya elçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-takrir istid'â eyledikte divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûdâta lede'l-mürâcaa sefine-i merkûmeden sahile çıkup Ahi Çelebi Vakfı(?) kurâsının Beytü'l-mâl emini Ahmed nâm kimesnenin kabz eylediği eşya elçi-i mümâileyh tarafından müteayyin âdeme teslim olunduğunu muhtevî Şile nâibinin vürûd eden arzının mazmûnu emr-i merkûmun kaydı bâlâsına şerh verilmiş olduğu mestûr ve madde-i merkûmeye dâir Rusya ve Françe ve İngilterelü'nün ahidnâmelerinde mukayyed şurût ba'de'l-ihrâc sefineteyn-i mezbûreteynden sâhile çıkan nükûd ve eşyâdan gayr-ez-teslim bermûceb-i defâtir ihfâ olunan nükûd ve emti'a ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn kemâl-i taharrî ve tefahhus birle ocaktan tayin olunan mübâşir marifetiyle tamamen zâhire ihrâc ve subaşı-i merkûmun dahi mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm nâmıyla aldığı meblağ-ı mezbûr tamamen tahsil ve ashâbına redd ü teslime dikkat ve eğer sahile çıkup ketm olunan nükûd ve eşyayı ihrâcda ve resm olarak alınan akçeyi dahi subaşı-i mezbûr tevcih-i edâda muhalefet ve ısrar ederse Deraliyye'me ıhzârına mübâderet eylemeleri içün Şile nâibine ve a'yân ve zabitânına hitâben doksan beş senesi evâil-i Zilhiccesinde te'kidi havî emr-i şerifim sâdır olmuş iken mümâileyhimin kusûr ve rehavet ve belki tama'-ı hâm ve …'l-encâma tebaiyet … ekl ü bel' dâiyesiyle bu âna dek emr-i münîfim infâz ve icrâ olunmadığı bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'-i hümayûnum olduğundan mâ'-adâ Ağva nahiyesine tâbi Boğaz iskelesinde karaya düşen tüccar sefâininden Didik Halil ve Santor karındaşı Abbas ve el-Hac Hüseyin oğulları Süleyman ve Ahmed ve diğer karındaşı ve Adalı Mehmed ve Yakublu karyesinden Kadim Mahmud oğlu ve Topuz oğlu Ahmed demekle maruf kimesneler

leylen sefinelere duhûl ve sermâye sandığını ahz ve Göksu karyesinden Koca Deli Ahmed ve … Mollah Ahmed ve Yakublu karyesinden Kerli oğlu Mahmud nâm kimesneler dahi eşya-yı sâirelerini gasb eyledikleri ve Şile nahiyesinde fenâ-pezîr olan sefineden dahi subaşı Hasan ve karındaşları Yusuf ve Mustafa ve Tarabyalı bir uşak ve hizmetlerinde olan Osman ve Serdar meyvelikte Mustafa nâm kimesnelerle Ahi Kalaycı oğlu zimmî ve iki nefer oğulları ve Hürmüz ve kethüda ve Kandil oğlu Braşkova nâm zimîmlerin ahz u sirka eyledikleri eşyadan üç [bin] baş yüz vukiyye şem'-i asel ve bir tüfenk ve ve bir namlı kılıç ve bir çift piştov … el'an yedlerinde mevcûd olup eşya-yı sâireyi ihfâ edüp zimmetlerinde olduğu mevkûfü'l-küllî erbâb-ı vukûf ihbârlarıyla tashih ve tahkik olunmaktan nâşî mârru'z-zikr eşya-yı menhûbe-i mektûmenin bi-eyyi-vechin-kân vâzı'u'l-yed olanlardan tamamen zahire [ihrâc] ve ashâbına redd ü teslimi ile tüccar-ı mesfûrûnun ırzâ ve iskâtları kat'â matlûb-mülûkânem olmakla mukaddemâ şeref-sudûr olan emr-i münîfim mûcebince ocaktan tayin olunan mübâşir-i mümâileyh marifetiyle sefineteyn-i mezbûreteyn hamûlesinden gayr-ez-teslim gerek bâlâda isimleri mestûr kesânın mektûmen zimmetlerinde olan ve gerek subaşı-ı mezbûrun ihfâ eylediği ber-mûceb-i defter-i müfredât emti'a ve eşya ile mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm olarak ahz eylediği meblağ-ı mezbûr tamamen ve kâmilen alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve tahsil ve ashabı Rusya tacirleri mersûmûna redd ü teslim birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve ikdâm ve eğer bu defa dahi emr-i şerifime adem-i itâat birle ihrac ve teslime bi-vechin muhâlefet ve teallül eyledikleri surette mukaddemâ sudûr eden emr-i münîfim mûcebince subaşı-i merkûm Deraliyye'me ihzâr ve zimmetlerinde eşya-yı merkûme tahakkuk eden merkûmların dahi muktezâ-yı te'dibleri icrâsı içün isim ve resimleriyle derbâr-ı atûfet-karârıma i'lâma müsâraat olunmak fermanım olmağın te'kiden ve ihtimâmen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve a'yân ve zabitân-ı mümâileyhimsiz zikrolunan mahallerde fenâ-pezir olan sefineler derûnunda bâlâda mezkûr eşyayı merkûmûnun ahz ve sirka edüp el'an zimmetlerinde mektûm ve mahfî olduğu erbâb-ı vukûf ihbârlarıyla tahkik olunduğuna binâen gerek eşya-yı merkûmenin ve gerek subaşı-ı mezbûrun ihfâ eylediği emvâl ile mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm olarak aldığı meblağ-ı merkûmun bi-eyyi-vechin-kân kâmilen zâhire ihrâc ve tahsil ve ashâbına redd ü teslimi murâd-ı hüsrevânem idüğü ve bu hususta a'zâr-ı vâhiyelerine rağbet ve merkûmları himayet ile eşya-yı merkûmenin ihrâcında irtikâb-ı kusûr ve rehâvet edenler ba'se't-tahkik mazhar-ı eşedd-i ikâb olacakları mu-

hakka idüğü malumunuz oldukta marifetiniz ve ocaktan müteayyin mübâşir-i mümâileyh marifetiyle subaşı-i mümâileyh ile merkûmûnu mahallerinde meclis-i şer‘a ihzâr ve müvâcehelerinde kırâat ve bu bâbda özr u illet bir vechile karîn-i ısgâ olmadığını gûş-i hûşlarına ilkâya mübâderet ile mezbûrûnun sefineteyn-i mezbûreteynden ahz ve sirka edüp el’an zimmetlerinde mahfiyyen mevcûd olan ber-mûceb-i defter emvâl ve eşya ile subaşı-i merkûmun zapt u ketm eylediği emti‘a ve resm olarak mugâyir-i şurût-ı uhûd me’hûzü olan akçeyi alâ-vechin-kân özr u illetlerine havâle-i sem‘-i ısgâ eylemeyerek mübâşir-i mümâileyh marifetiyle tamamen ve kâmilen tahsil ve zâhire ihrâc ve ashâbına teslim birle ihkâk-ı hukûka mezîd-i ihtimâm ve sa‘y u ikdâm eyleyesiz, şöyle ki bu defa dahi emr-i şerifime adem-i itâat ile ihrâc ve teslimde tereddüt ve muhâlefet eyledikleri surette mukaddemâ sudûr eden emr-i münîfim mûcebince subaşı-i mezkûrun Deraliyye’me ıhzâr ve sâir mesfûrûnun dahi haklarında icâb eden te’dibâtın ibreten-li’l-gayr icrâsı içün isim ve şöhretleriyle tahrir ve i‘lâma ve tahsil olunan eşyanın mümzâ defterini irsâle mübâderet eyleyüp ser-i mû iğmâz ve tesâmuhdan ve celb-i menfaat dâiyesiyle vâkı‘ın hilâfını tahrir birle mazhar-ı ikân olmaktan be-gâyet tevakkî ve mübâadet eylemek bâbında; fî **evâsıt-ı S sene 1196.**

[s.40]

(354) Cezayir-i garb ve Tunus ve Trablusgarb ocakları sefâyininden Bahr-i Sefîd’de bulunan gemierin kapudanlarına hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü’l-karârımla Rusya devleti beyninde mün‘akid olan şurût-ı musâmaha ve uhûd-ı musâlahanın te’kîd ve te’yîdini müstelzim hâlâtın istihsâline dikkat olunmak şerâit-i muhâdeneden olduğuna binâen bu esnâda Rusya kapudanlarından Samuel Koman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefînesiyle li-ecli’t-ticâre yedinde olan izn-i sefîne emri mûcebince Âsitane-i aliyyemden Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd etmekle siz ki mârru’z-zikr ocakların kapudanları mümâileyhimsiz kapudan-ı mersûm râkib olduğu sefînesiyle Bahr-i sefîdde vâki cezîrelere gidişte ve gelişte size tesâdüf eyledikte gerek sefîne-i merkûme ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve mellâh ve âdemlerine tarafınızdan itâle-i dest-i teaddî ve rencîde olunmayup emnen ve sâlimen zehâb ü iyâbıyla muâmele-i dostâne ibrâzına dikkat eylemeniz içün misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i

şerîfim sudûrunu Âsitane-i aliyemde mukîm Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-arzuhâl istid'â ve divân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukta bundan akdem Rusya kapudanlarından Gibora Katok nâm kapudan süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle bera-yı ticâret Bahr-i sefîd cânibine azîmet etmekle kapudan-ı mersûm sefînesiyle mahâll-i merkûme iyâb u zehâbında sizlerden her kangınıza tesâdüf ederse dostâne muâmele ve sefînesine derûnunda mevcûd emvâl ve mellâhına mugâyir-i levâzım-ı dostî ve musâfât itâle-i dest-i taaruz ve akçe ve hedâyâ mutâlebesiyle harekât-ı nâ-münâsibe vukû'undan mücânebet olunmasını muhtevî sâbıkı misillü işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Muharrem'inde size hitâben bir kıt'a emr-i şerîfim verildiği mukayyed olduğuna binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânım mûcebince amel olunmak fermânım olmağın Devlet-i seniyye-i ebediyyü'l-kıyâmımla Rusya devleti miyânında in'ikâd-pezîr olan şurût-ı hüsn-i müvâlât ve musâlahaya münâfî hâlât … rızâ-yı müsalemet-ırzâ-yı mülûkânem olmayup te'yîd-i şurût-ı muhâdeneyi müstelzim husûsâta ihtimâm matlûb-ı hüsrevânem olduğuna binâen merâsim-i musâlahaya münâfî tarafınızdan ednâ vaz' u hareket vukû'u bir türlü câiz olmadığı malûmunuz oldukta kapudan-ı mersûm süvâr olduğu bir kıt'a Rusya sefînesiyle mahâll-i merkûme zehâb ü iyâbında Bahr-i sefîdde her kangınıza tesâdüf ederse gerek sefînesine ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve mellâh ve âdemlerine tarafınızdan mugâyir-i rızâ-yı şâhânem ve münâfî-i levâzım-ı muhâdene itâle-i dest-i taarruz ve rencîde ve akçe ve eşya ve hedâyâ mutâlebesi misillü harekât-ı nâ-münâsibe vukû'undan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i M sene 1196.**

-Rusya tüccarından Alexi Balkistof(?) nâm tacir bir nefer müste'min hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bozcaada ve Sisam cezîrelerine ve medâyinine arup gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i S sene 1196**.

-Rusya tüccarından Anaştaşi Blasirkiyef nâm tacir berâ-yı ticaret bir nefer müste'min hizmetkârıyla Deraliyye'den berren Nemçe diyârına azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicola Roksa nâm tacir bir nefer müste'min hizmetkârıyla li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir ve Mora ve Bah-i Sefîdde vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya beyzâdelerinden Assor Sergios nâm beyzâde Bucak ve Eflak ve Boğdan memleketlerine âmed-şüd eden Rusya tüccar ve züvvârının umûrlarını ru'yet ve nezâret eylemek üzere bâ-berât-ı âlîşân umûmen konsolos nasb ve tayîn olunduğuna binâen konsolos-ı mersûm yirmi nefer âdemleriyle bu esnâda mâru'z-zikr mahal-i mezbûreye azîmet murâd etmekle ahidname-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket ve hilâl-i râhta muhâfazası emrine ihtimâm ve dikkat olunmak üzere; **evâsıt-ı S sene 1196**.

-Rusya tüccarından Hıristofor Atnasiyef nâm tacir berâ-yı ticaretDeraliyye'den İzmir ve Sakız ve Bozcaada ve Sisam cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Kalakiyef nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve İsfiloş cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Kaliga nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri; **evâil-i Za sene 1195.**

-Rusya tüccarından Dimitri Kadrof nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den Mora'ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn mûcebince mu'tâd üzere yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Anastinof nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Sakız cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Ostani Dimitriyef nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den İnöz ve İzmir ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Brasfra Dimitriyef nâm tacir li-ecli't-ticare Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâsıt-ı Za sene 1195**.

-Rusya kapudanlarından Kostantin Obgonlof nâm kapudan sekiz yüz elli kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle … cânibinden Deraliyye’ye vürûd ve el-hâletü hâzihî demirin kesretine binâen bu tarafta ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ İzmir tarafına nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle Deraliyye’de adem-i lüzûmuna mebnî demir-i mezbûrun sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Mocrati nâm kapudan seksen beş kantar yapağı ve yüz on dört kantar urgan ve ki yüz kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye’de kesretine binâen ihrâc etmeksizin li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd cânibine nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi takdîm olunmakla bu tarafta lüzûmu olmadığına mebnî ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele eşyayı merkûmenin sefîne-i mezkûre ile nakline mümânaat olunmamak bâbında;.

-Rusya reâyâsından Harian Sraylinof bir nefer zevcesi ve bir nefer vâlidesi ve bir nefer müste’min hizmetkârıyla li-ecli’z-ziyâre Deraliyye’den İzmir ve Antalya’ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Maso Sokordiyef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Antonio Banliyof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Pavlof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den Bozcaada ve Sisam ve Santor ve Mikoni cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Antonio Fartboylof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicola Komandinof nâm kapudan kırk iki kantar havyar ve beş yüz elli beş kantar demir ve beş yüz yirmi altı kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’ye Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî bu tarafta kesretine binâen taşra çıkarmayup li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd tarafına nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle Deraliyye’de lüzûmu olmadığına mebnî ber-mûceb-i şurût-ı mukâveleeşya-yı merkûmenin sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

[s.41]

-Rusya tüccarından Georgio Nicolayef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Sakız ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri**; evâil-i Za sene 1195.**

(415) Rusya tüccarından Benayoni Elkervilof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Mora ve Sisam ve Skovilos cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Georgio Krorof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicola Nicolayef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den Eşkilos ve Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anderli Strakof nâm kapudan üç yüz yirmi kantar demir ve üç yüz kantar urgan ve elli kantar tuzlu lahm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî kesretine binâen ihrâc etmeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd tarafına nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle Deraliyye’de lüzûmu olmadığına mebnî ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele eşya-yı merkûmenin sefîne-i mezkûre ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Balgarini(?) nâm kapudan bin otuz dört kantar demir ve yüz yirmi yedi kantar urgan ve yirmi altı kantar havyar ve üç kantar

şem‘-i asel ve bin beş yüz zirâ bez ve seksen çift tilki kuyruğu ve elli çift mersin balığı ve on üç vukiyye zeneb-i feres ve otuz dört top kirpass ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından Deraliyye’ye vürûd ve el-hâletü hâzihî Âsitane-i aliyyede kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd cânibine nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle bu tarafta adem-i lüzûmuna mebnî sefîne-i mezkûre ile ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Georgi Valyakof nâm kapudan bn otuz beş kantar demir ve altmış kantar urgan ve otuz kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından Deraliyye’ye vürûd ve el-hâletü hâzihî kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd tarafına nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi takdîm olunmakla eşya-yı merkûmenin Deraliyye’de adem-i lüzûmuna mebnî ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefîne-i mezkûre ile nakline mümânaat olunmamak içün.

-Rusya tüccarından Leonardo Nicolayef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den Santor cezîresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri; **evâsıt-ı B sene 1195**.

-Rusya tüccarından Hıristofor Borgandilof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Mora ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Valsariyef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticare Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i sefîdde vâki bazı cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Blatinof(?) nâm tacir ru’yet-i mesâlihi içün Deraliyye’den Mora’ya ve ondan Venedik tarafına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Petrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’den Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne hükmü.

-Rusya tüccarından Anastasi Valsamikyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den Santor ve Sisam ve Bozcaada cezîresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(427) Rusya tüccarından Daniel Valsamikyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Ygor Drosof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Sisam ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Stamani Bgorof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya tüccarından Giakomo Banklof(?) ve Feodor Maltiniyof(?) nâm tacirler li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya diyârına azîmet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Samuel Bokan(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Koblet(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya diyârına azîmet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri;.

-Rusya tüccarından Andri Andralkof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bozcaada ve Sisam cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicola Valyekof nâm kapudan iki yüz elli kantar urgan ve iki yüz kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından Deraliyye'ye vürûd ve el-hâletü hâzihî kesretine binâen bu tarafta ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd tarafına nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı

mezkûrenin Âsitane'de lüzûmu olmadığına mebnî sefîne-i merkûme ile nakline ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Teodosio Botof(?) nâm kapudan bin otuz kantar demir ve dört yüz kırk dokuz kantar halat ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Giresun'dan Deraliyye'ye vürûd ve el-hâletü hâzihî bu tarafta kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd cânibine nakl murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de lüzûmu olmadığına ibtinâen sefîne-i mezkûre ile nakline ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele mümânaat olunmamak bâbında**; evâsıt-ı N sene 1195.**

[s.42]

-Üsküdar kādısına ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Şile nâhiyesinin a'yân ve zâbitânına hüküm ki,

Cebor Ciyo Dimterlaf ve Ciyociyo Soralaf ve Badrov Mesalof ve Sava Kramlof nâm dört nefer tâcirlerin mukaddemâ Giresun iskelesinde bi'l-istîcâr ber-mûceb-i defâtir nukūd ve eşyâ tahmîl eyledikleri Ahi Nikola nâm zimmî reîsin üç direkli sefînesi Şile nâhiyesi kurbünde şikest ve bi'l-cümle hamûlesi sâhile çıkdığını tüccâr-ı mesfûrûn taraf-ı şer'a ba'de'l-ihbâr nâhiye-i merkūmenin subaşısı kırk ne-ferden mütecâviz âdem ile varub sefînenin hamûlesini külliyen zabt ve ber-mûceb-i defâtir nukūd ve eşyâdan cüz'iyyât-ı mütemevvilesini tâcirlere teslîm ve kusûr nukūd ve eşyâlarını ketm eylediğinden mâ-adâ mugāyir-i şurût-ı uhûd cebren resm nâmıyla iki yüz guruşların dahi ahz ile gadr-ı küllî arada olunduğu ve yine ol esnâda Şile'ye altı sâ'at mesâfe mahalde dahi karaya düşen diğer bir kıt'a Rusya sefînesinden sâhile çıkan ve ihrâcı mümkün olan eşyânın dahi Tersane-i Âmirem tarafından müte'ayyen çavuş mübâşeretiyle zâhire ihrâc ve ashâbına teslîmi bâbında mukaddemâ sudûr eden emr-i şerîfim ta'yîn olunan mübâşir ile mahalline lede'l-vusûl eşyâ-i muhreceden yalnız dört kıt'a tehî sandık ve bir boş akçe kîsesi ve bir mikdâr asel-i şem' ve eşyâ mübâşire teslîm etdirildiğini muhtevî taraf-ı şer'den i'lâm i'tâsıyla mübâşir-i merkūm i'âde olunduğu hâlâ Der'aliyye'mde mukīm Rusya elçisi Kavalyer de Bulhakof hu-timet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından bundan akdem bâ-takrîr inhâ ve ol bâbda inâyet istid'â olunduğuna binâen Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûdâta lede'l-mürâca'a sefîne-i merkūmeden sâhile çıkup Ahi Çelebi Vakfı kurâsının beytülmâl emîni Ah-

med'in karz eylediği eşyâ elçi-i mûmâ-ileyh tarafından müte'ayyin âdeme teslîm olunduğunu müş'ir Şile nâibinin vürûd eden i'lâmının mazmûnu emr-i merkūmun kaydı bâlâsına şerh verilmiş olduğu mastûr ve mâdde-i merkūmeye dâir Rusya ve Françe ve İngilterelü'nün ahidnâmelerinde mukayyed şurût ba'de'l-ihrâc sefîneteyn-i mezbûreteynden sâhile çıkan nukūd ve eşyâdan gayr ez-teslîm ahz olunan nukūd ve emti'a bi't-taharrî ocak mübâşiri ma'rifetiyle zâhire ihrâc ve subaşı-i merkūmun dahi mugāyir-i ahidnâme-i hümâyûn resm nâmıyla aldığı meblağ-ı merkūm tamâmen tahsîl ve ashâbına redd ü teslîm ve eğer sâhile çıkan nukūd ve eşyâ-yı mektûmenin ihrâcında resm olarak alınan akçeyi dahi subaşı-i mezbûr bî-vech edâda muhâlefet eder ise Der'aliyye'me ihzârına mübâderet eylemeleriyçün Şile nâibine ve a'yân ve zâbitâna hitâben doksan beş senesi evâyil-i Zilhicce'sinde te'kîdi hâvî emr-i şerîfim sudûr etmişiken tama'-ı hâme teba'iyyetle infâzına dikkat olunmadığı mukaddemce bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i hümâyûnum olduğundan mâ-adâ Ağva nâhiyesine tâbi' Boğaz iskelesinde karaya düşen tüccâr sefâyininden Debrek Habib ve Santur karındaşı Abbas ve el-Hâc Hüseyin oğulları Süleyman ve Ahmed ve diğer karındaşı ve Adalı Mehmed ve Ya'kublu karyesinden Kırım Mahmud oğlu ve Tobuzoğlu Ahmed demekle ma'rûf kimesneler leylen sefînelere duhûl ve sermâye sandığını ahz ve Göksu karyesinden Koçveli Ahmed ve yazıcısı Monla Ahmed ve Ya'kublu karyesinden Çakerlioğlu Mahmud nâm kimesneler dahi eşyâ-i sâirelerini gasb eyledikleri ve Şile nâhiyesinde fenâ-pezîr olan sefîneden dahi subaşı Hasan ve karındaşları Yusuf ve Mustafa ve Darıcalı bir uşak ve hizmetlerinde olan Osman ve Serdâr Mustafa nâm kimesneler ile Ahman Lici oğlu zimmî ve iki nefer oğulları ve Harmer Kethüdâ ve Kandil oğlu ve Braşkoh nâm zimmîlerin ahz ve sirka eyledikleri eşyadan üç beş yüz vukıyye şem'-i asel ile bir sîm tüfeng ve bir tamlı kılıç ve bir çift piştov ve yağlık ve âlât-ı(?) müteferrika el'ân yedlerinde mevcûd olup eşyâ-yı sâireyi ahz eyledikleri erbâb-ı vukūf ihbârlarıyla tahkīk olunduğuna binâen mukaddemâ şeref-sudûr olan emr-i münîfim mûcebince ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sefîneteyn-i mezbûreteyn hamûlesinden gayr ez-teslîm gerek bâlâda isimleri mastûr kesânın mektûmen zimmetlerinde olan ve gerek subaşı-i mezbûrun ahz eylediği ber-mûceb-i defter-i müfredât emti'a ve eşyâ ile mugāyir-i ahidnâme-i hümâyûn resm olunarak ahz eylediği meblağ-ı mezbûr alâ-eyyi-hâl tamâmen tahsîl ve ashâbına redd ü teslîm birle ihkāk-ı hakka ihtimâm ve eğer bu def'a dahi emr-i şerîfimle adem-i itâ'at birle ihrâc ve teslîmde bî-vech muhâlefet eyledikleri sûretde subaşı-i merkūm

Der‘aliyye’me ihzâr ve zimmetlerinde eşyâ-yı merkūme tahakkuk eden merkūmların dahi muktezâ-yı te’dîbleri icrâsıyçün isim ve resimleriyle Der‘aliyye’me i‘lâma müsâra‘at eylemenizi muhtevî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, sana ve Şile nâhiyesinin a‘yân ve zâbitânı mûmâ-ileyhime hitâben işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Safer’inde dahi mü’ekked bir kıt‘a emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Bu def‘a Şile nâibi Hâfız Mehmed Sâdık zîde ilmühûnün vârid olan i‘lâmında emr-i şerîf-i merkūm iki nefer tâcirlerin yanlarına terfîkan Rusya elçisi tarafından ta‘yîn olunan Razito yazıcı ve husûs-ı merkūma müstakillen ocak tarafından mübâşir ta‘yîn olunan sâbık Küçük Çavuş vekîli Hasan zîde mecdühû ile Şile mahkemesine vusûl, der-akab kasaba-i mezbûre ahâlîleri meclis-i şer‘a da‘vet ve muvâcehelerinde kırâat birle derûn-ı emr-i âlîde mastûru’l-ism mesfûrların yedlerinde olan ber-mûceb-i defâtir nukūd ve eşyâları sırran ve alenen tecessüs ve tefahhus olundukda defâtir-i merkūmede mezkûru’l-ecnâs nukūd ve eşyâ deryâdan taşra çıkup lâkin nâib-i sâbık Mustafa Efendi ile subaşı Hasan ve karındaşları Yusuf ve Mustafa ve hizmetlerinde olan Darıcalı Osman ve diğer Osman ve sâbık serdâr Civelek Mustafa ve Horoz oğlu Ahmed nâm kimesneler ile zümre-i eşirrâdan Meyhaneci Aci Kalcin oğlu Yanaki [ve] oğlu Nikolaki ve Harbor ve iki nefer oğulları ve Loli ve oğlu ve Braşkoh ve Sava ve Kandil oğlu Kandil ve hâlâ Tahsîldâr Vasnoranoz nâm zimmîlerin evvel gece vakt-i seherde şikest olan sefînenin üzerine varub ber-mûceb-i defâtir ketm ü ihfâ eyledikleri nukūd ve eşyâ el’ân menzillerinde olduğunu mezkûretü’r-resm kimesneler ihbâr etmeleriyle mezbûrûnun ihzârlarıyçün taraf-ı şer‘den ta‘yîn olunan kimesne tecessüs ve tefahhus birle subaşı-i merkūm ve hizmetkârı Darıcalı Osman ve Kandil oğlu ve Harmor oğulları ve Tahsildâr Vasnoranoz ve Bubek oğlu firâr edüp subaşı-i merkūmun karındaşları mezbûrûn Yusuf ve Mustafa ve Osman ve Civelek Mustafa ve Horoz Ahmed ile zimmiyyûn-ı mesfûrûndan Aci Kalcin oğlu Yanaki ve oğlu Nikolaki ve Harboz ve Braşkoh ve Sava meclis-i şer‘a ve ber-mûceb-i defâtir nukūd ve eşyâ suâl olundukda zikr olunan nukūd ve eşyâdan yed ve zimmetlerimizde bir akçe ve bir hılâl olmadığına kasem billâh eylediklerinden sonra nâib-i mûmâ-ileyh bi’n-nefs kasaba-i mezbûre ahâlîleri ve zâbitân ve iş erleriyle ma‘an subaşı-i merkūmun karındaşları Yusuf ve Mustafa sâkin oldukları menzil derûnunda tâcir-i mesfûrların ketm ü ihfâ eyledikleri eşyâdan iki parça kırmızı mektûb mumu ve iki parça netzuda(?) ve bir sîm gülbeşeker kaşığı ve bir tâmlı kılıç ve bir İngiliz kamçısı ve beyâz kabaralı demir takım sandık ve bir kilid ve yine demir takım siyâh boyalı sandık ve sagīr piştahta ve otuz do-

kuz vukiyye kendir ipliği ve bir zenbil derûnunda seksen dokuz aded kedi derisi ve yüz yirmi buçuk vukiyye at kuyruğu ve bir demed pars kalemi ve rişte(?) kalemiyle tahrîr olunmuş bir kıt‘a defter ve bir kıt‘a Nemçe ve Rum ve Yunan lisânları üzre tercümeler ve mesfûrân Braşkoh ve Sava’nın menzillerinde Üsküdarlı bâzergâna subaşı-i merkūm yedinde fürûht olunan üç yüz vukiyyeden mütecâviz şem‘-i asel ve Darıcalı mezbûr Osman’a hibe eylediği sîmli tüfeng ve birkaç aded rile ve mezbûr Yusuf’un yedinde olan kebîr bıçağa sarf olunan beş aded rile ile bâkī rile ve altunlar karındaşımız firârî mezbûr subaşı zimmetindedir deyü ikrâr u i‘tirâf eylediklerinden sonra mesfûr Aci Kalçin oğlu Yanaki menzilinde on beş vukiyye şem‘-i asel ve oğlu Nikolaki menzili kapısında çıkan yüz on vukiyye şem‘-i asel ve Harmoz menzilinde altı aded kuzu derisi ve bi’l-cümle zâhire ihrâc olunan eşyâ tâcir-i mesfûrlara mübâşir ma‘rifetiyle teslîm ve ba‘dehû mübâşir-i mûmâ-ileyhin habsine verilen mezkûru’l-esâmî ehl-i İslâm ve zimmiyyûn nâib-i sâbık Mustafa Efendi’nin ketm ü ihfâ eylediği nukūd ve eşyâ suâl olundukda camedân derûnundan ihrâc olunan Macar altunları rileleri subaşı-i merkūm ile beynlerinde taksîm ve nâib-i merkūm dahi bir mikdâr Macar altunu ve bir mikdâr rile ahz edüp lâkin adedi ma‘lûmumuz olmayup Karga oğlu sefînesiyle iki yüz vukiyyeden mütecâviz ve Yusuf oğlu sefînesiyle dört kurevî şem‘-i asel Âsitâne-i Aliyye tarafına irsâl ve derûn-ı defâtirde noksân olan nukūd ve eşyâ dahi kasaba-i mesfûra istifsâr olundukda nâib-i merkūm ile subaşı-i mezbûr ve firârî mesfûrlar ile mübâşir-i merkūmun habsinde olan kimesneler bilir deyü kasaba-i mezbûre ahâlîleri kirâren ve mirâren haber verdikleri tahrîr ve inhâ ve Rusya elçisi mûmâ-ileyhin takdîm eylediği memhûr takrîr kâğıdında dahi Şile pîş-gâhında fenâ-pezîr olan sefîneden tüccâr-ı mersûmenin mâlı olmak üzere gasb olu-nup gayr ez-tahsîl mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i‘lâmı nâtık olduğu üzere tahkīk olunan nukūd ve eşyâ-i mektûmenin alâ-eyyi-hâl tahsîli zımnında subaşı-i merkūm Şile’ye i‘âde ve irsâl ve merkūmun ve ahâlînin ihbâr ve i‘tirâflarıyla mârru’z-zikr nukūd ve eşyâdan sâbık nâible serdârın zimmetlerinde kalan eşyâ dahi bu tarafda kendülerden istirdâd olunmak içün ecnâs ve mikdârları Der‘aliyye’me alâ-vechi’l-îzâh i‘lâm ve Boğaz nâm mahalde kazâ-zede olan diğer sefîne-i mezkûreden sâhile çıkan nukūd ve eşyâ mâddesi emr-i şerîf-i merkūm mûcebince sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mukaddemce tarafınıza verilen mürâselede tasrîh ve tezkîr olunmadığından eşyâ-yı merkūme alâ-hâlihâ kaldığından bahs ile mâdde-i merkūme zımnında dahi tarafından mahsûs Şile nâibine mürâsele tahrîriyle mârru’z-zikr sefîneden gasb olunan nukūd ve

eşyânın dahi vâzı‘u’l-yed olanlardan bi-eyyi-hâl tahsîl ve ashâbına redd ü teslîmi tahrîr ve istid‘â olunduğu ecilden vech-i meşrûh ve mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfim mûcebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın te’kîden ve ihtimâmen işbu emr-i âlî-şânım dahi ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. Bâlâda tafsîl ü beyân olunduğu üzre mârru’z-zikr sefînelerden Rusya tâcirleri mesfûrûnun gasb u ahz olunan nukūd ve eşyâdan nâib-i mûmâ-ileyhin i‘lâmı nâtık olduğu vechile gayr ez-tahsîl kusûr kalan nukūd ve eşyâ-yı mektûmenin mübâşiri ma‘rifetiyle alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve vâzı‘u’l-yed olanlardan tamâmen tahsîl ve subaşı-i mezbûrun mugāyir-i şurût-ı uhûd resm olarak aldığı meblağ-ı mezbûr dahi merkūmdan istirdâd ve ashâbına teslîm birle Rusya tâcirlerinin irzâları kat‘iyyen matlûb-ı mülûkânem olduğu cihetden ba‘d-ezîn a‘zâr u illet bir vechile karîn-i ısgā olmayacağı ve subaşı-i mesfûr dahi bostancıbaşı ma‘rifetiyle mahalline i‘âde etdirildiği ma‘lûmun oldukda mârru’z-zikr Boğaz nâm mahalde şikest olan sefîneden gâret olunan nukūd ve eşyâ-yı mektûmenin bi-eyyi-hâl îcâb edenlerden tahsîli içün tarafından mahsûs mürâsele-i müekkede tahrîr ve irsâliyle gerek sefîne-i mezbûre ve gerek Şile pîş-gâhında fenâ-pezîr olan sefîneden i‘lâm ve inhâ ve tahkīk olunduğu üzre gasb u ahz olunan nukūd ve eşyâdan kusûr kalan nukūd ve emvâl-i mektûmenin bir hılâli ve bir akçesini ketm olunmayarak ve a‘zâr-ı vâhiyeleri ısgā olunmayarak bi-eyyi-vechin-kân subaşı-i merkūmdan ve sâir vâzı‘u’l-yed olanlardan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle bi-eyyi-hâl tamâmen zâhire ihrâca ve subaşı-i merkūmun mugāyir-i şurût-ı mu‘âhede resm nâmıyla aldığı meblağ-ı mezbûru dahi kâmilen tahsîl ve ashâbına redd ü teslîm ile infâz-ı hükm-i münîfime ve tüccâr-ı mersûmenin irzâ ve iskâtları husûsuna mezîd-i ihtimâm ü ikdâm ve ahâlînin ihbârları üzre nâib-i sâbık ve serdârın me’hûzları olup el’ân zimmetlerinde olan nukūd ve eşyâ-yı sâirenin dahi ecnâs ve kemmiyetlerini mübeyyin mümzâ defteriyle Der‘aliyye’me alâ-vechi’s-sıhha i‘lâma müsâra‘at olunup ser-i mû iğmâz u rehâvet ve hâtır ve gönüle ri‘âyeten vâki‘in hilâfı tahrîr ile tekrâr iştikâ ve isti‘câli mûcib olur hâlât-ı gayr-ı marziye vukū‘undan be-gāyet tevakkī ve mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî evâhır-ı Râ sene [1]196

[s.43]

Dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden hâlâ Tombasar Hâssı voyvodası olan el-Hâc Mustafa zîde mecdühûye hüküm ki,

Ahidnâme-i hümâyûnun in‘ikādı ve tasdîknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin re‘âyâsından ba‘zıları âhar bir töhmet ve adem-i itâ‘at veyâhûd hıyânet edüp devleteynin birine ihtifâ veyâhûd ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye’ye dîn-i İslâm’ı kabûl ve Rusya devletine tanassur edenlerinden mâ-adâ aslâ bir bahâne ile kabûl ve himâyet olunmayup der-akab red veyâhûd hiç olmaz ise ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki bu misillü yaramazların sebebi ile iki devlet beynine mü’eddî-i burûdet veyâhûd bâ‘is-i bahs-i gıybet olur aslâ bir ma‘nâ vâki‘ olmaya deyü Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyûnumda mastûr olduğuna binâen ber-muktezâ-yı şurût-ı mu‘âhede amel ü hareket ve mugāyiri hâlet vukū‘undan mücânebet olunarak îfâ-yı şerâyit-ı safvet ve icrâ-yı merâsim-i hem-civârîye ri‘âyet ü dikkat olunmak re’s-i hudûdda olan hukkâm ve zâbitânın cümleden ziyâde vâcibe-i zimmetleri olduğu müstağnin ani’l-beyân iken re’s-i hudûdda Rusya-lu zabtında olan Asyadet Grod nâm kal‘anın cenerali tarafından Der‘aliyye’mde mukīm Rusya elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr cânibine bu def‘a vârid olup derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm olunan mektûbu tercümesinde bun-dan akdem kal‘a-i mezbûre neferâtından Laslik nâm bir nefer Rusya soltatı İvan Kaykon ve Mebikayb Stohok nâm iki nefer katanalar ile firâr ve Olta tarafına geldik-lerinde Olta zâbiti mesfûrları kabûl ve sâhiblerini tırâş ve Balta zâbitine irsâl olundu-ğu ba‘de’l-istintâk topçu neferâtı zümresine idhâl içün mesfûrân katanaları Bender cânibine tesyîr ve soltat-ı mersûmu yanında tevkīf eyledikden sonra soltat-ı mesfûr firâr ve yine kal‘a-i merkūmeye avdet ve keyfiyeti ceneral-i mersûma beyân eylediği ve geçen mâh-ı Şubat’da Tosak ve Krakof nâm iki nefer katanalar dahi Mesfotarim nâm Rusya boyarının piştov ve sâir takımıyla üç yüz ruble kıymetli iki re’s bârgîrle-rini ahz ve firâr, ol dahi Olta’ya vardıkda zâbit-i mezbûr anları dahi kabûl ve bârgîr-leri yedlerinden alup kendülere üçer guruş verüp memleket-i İslâmiye tarafına irsâl etdiği ve geçen mâh-ı Nisan’da dahi Setantino nâm bir nefer katana alenen Aksu’yu ubûr ve ehl-i İslâm karagoluna gelüp ol dahi Olta’ya tesyîr etmekle ceneral-i mersûm tarafından firârî-i mesfûr mutâlebe olundukda teslîmden imtinâ‘ olunduğu ve bunlar-dan mâ-adâ Rusya memâlikinde ba‘zı tühem ile firâr ve ilticâ dâ‘iyesiyle ol havâlîye varan soltatlar dahi kabûl ile mugāyir-i şurût-ı uhûd ve münâfî-i rusûm-i hem-civârî ve hudûd harekâta tasaddî olunageldiği ve yine Rusya memleketinde vâki‘ Orlak nâm mahalde menzil nezâretine müte‘ayyin Mayor Bolovic nâm Rusya zâbitinin mektûbu tercümesinde dahi zâbit-i mersûmun hizmetinde olan Rûsiyyü’l-asıl on se-

kiz yaşında Mihayil Mikenki geçen mâh-ı Şubat'ın ibtidâ gecesi zâbit-i mesfûrun sandığında mevcûd nukūd ve sâir üç yüz rublelik eşyâsıyla bir çift İngiltere çizmesini sirka ve firâr ve Aksu müncemid olmak hasebiyle re's-i hudûdda vâki' mârru'z-zikr Olta'ya gelüp ol esnâda mahall-i mezbûrda zâbit vekîli bulunan Monla Mustafa nâm kimesne eşyâsıyla mesfûru kabûl ve ihfâ ve ale's-sabâh taharrî esnâsında hılâl-i râhda düşürdüğü çizme bulunduğundan ol tarafa mürûru istidlâl ve tahsîl-i vukūf olunduğuna binâen mesfûr eşyâ-yı mesrûka ile ceneral-i mersûm tarafından mahsûs âdem irsâliyle mutâlebe olundukda ibtidâ-yı emirde o misillü âdem geldiği yokdur deyü cevâb ve ba'dehû re's-i hudûdda çizmenin bulunması mesfûrun ol cânibe varmasına delîl-i vâzıh idüğü inhâ olundukda teftîş ve tefahhus edeceğini va'd edüp lâkin bir mikdâr şey me'mûlüyle mesfûru ihfâ kaydında olduğu ve sen ki mûmâileyhsin, Tombasar'a lede'l-vusûl keyfiyet-i hâl zâbit-i mersûm tarafından sana dahi tahrîr olundukda firârînin ve eşyânın zâhire ihrâcını ihbâr ve ber-mûceb-i defter-i müfredât sandıkda mevcûd eşyâyı taharrî ve tahkīk içün sandığın miftâhını taleb ve küşâd ile ber-mantûk-ı defter eşyâdan altmış ruble on kopike noksân zuhûr eyledikde mezbûr Mustafa Aksu Nehri sâhilinde sandığı bulup kendü hânesinde hıfz eylemişdir deyü cevâb ile zâhire çıkan eşyâ ve sandığı zâbit-i mersûma teslîm ol dahi ba'de't-tesellüm noksân olan eşyânın dahi zâhire ihrâcı ve sârik-ı mesfûr ve üzerinde bulunan kırk rublelik esvâbının tarafına reddolunmasını tahrîr eyledikde hüsn-i irâdetiyle tarafımıza geleni reddetmek olmaz, istediği mahalle azîmet eylemek üzre küşâd verilecekdir deyü cevâb verdiğini ve sârik-ı mesfûrun sâbıklarda dahi bu makūle tühem ve ef'âl-i kabîhası vâki' olduğunu ve serhaddât-ı İslâmiye'den töhmet ile firâr ve tarafına ilticâ edenler istirdâd olunduğunu ihbâr eyledikde mücerred mesfûru ve eşyâ-yı mesrûkayı reddetmek içün mesfûru hıtân ve telkīn-i şurût-ı İslâm eylediğini ve bundan mâ-adâ Olta ve Balta ve Tombasar zâbitlerinin ve Özi sükkânından şekāvetle meşhûr Hüseyin Bayrakdâr ve Tokmakçı Bayrakdâr'ın İncükırak nâm mahalde çiftlikleri olmak hasebiyle Haydamak makūlesi melce' ittihâz edinüp gasb ve sirka eyledikleri eşyâyı ol tarafa götürüp anlara teslîm eylediklerini ve bu vechile Nehr-i Turla'dan Olta'ya gelince Rusya ulaklarının emniyetleri münselib olduğu tastîr ve inhâ ve mugāyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn kabûl olunan mârru'z-zikr firârîler yanlarında bulunan eşyâ-yı mesrûka ile istirdâd ve ba'd-ezîn dahi ahidnâme-i hümâyûn şerâyitına münâfî hâlât vukū'a gelmemesine sa'y ü ictihâd olunması istid'â olunmuş, Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla Rusya devleti miyânında mün'akid ve üs-

tüvâr olan uhûd-ı musâfât ve şurût-ı müsâleme ve müvâlâtın yevmen fe-yevmen te'yîd ü teşyîdini mûcib hâlâta ihtimâm ve ikdâm olunup mugāyir-i ahidnâme-i hümâyûn ednâ mertebe vaz' u hareket vukū'una bir dürlü rızâ-yı şâhânem olmamağla ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel ü hareket ve her hâlde rusûm-i hem-civârîye ri'âyet ve mugāyir-i mu'âhede vaz' u hâlet hudûsünden hazer ve mübâ'adet olunmak fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve ( )[71] ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin, keyfiyet ma'lûmun oldukda hudûdda mukīm sâlifü'z-zikr ceneral ve zâbit ile bi'l-muhâbere tahkīk-i mevâd zımnında taraflarından vârid olan tercümân muvâcehelerinde mukaddemâ Rusya memâlikinden firâr ve hâlâ ol havâlîde meks ü karâr üzre olan Rusyaluları bi'l-istintâk içlerinden hüsn-i rızâlarıyla dîn-i İslâm'ı kabûl eyledikleri ikrârlarıyla tahakkuk edenlerin ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince redleri iktizâ etmemekle o misillülerin fakat yanlarında Rusyalu mâlı olarak mevcûd bulunan eşyâ-yı mesrûka ashâbına reddolunmak üzre tercümân-ı mersûma tamâmen teslîm ve tanassur üzre olan Rusyaluları dahi eşyâlarıyla bilâ-te'hîr velâ-ta'allül red ve sebîllerini tahliye ile îfâ-yı şurût-ı mu'âhedeye ihtimâm ü dikkat ve fîmâ-ba'd dahi sirka ve katl ve sâir gûne töhmetler ile Rusya memâlikinden firâr ve ilticâ dâ'iyesiyle ol havâlîye tevârüd edenlerin keyfiyet-i hâllerine tahsîl-i vukūf ve ittilâ' olundukdan sonra gerek o makūlelerin ve gerek mevâdd-ı uhrâ vukū'unda re's-i hudûdda mukīm Rusya ceneral ve zâbitânıyla dostâne muhâbere ve taraflarından tercümân ve âdemlerini isticlâb ve anların muvâcehelerinde firârîler tekrâr istintâk ve ahidnâme-i hümâyûn şurûtuna tatbîkan tarafeynin ihtimâm ve ittifâkıyla rü'yet ve tanzîmine mezîd-i sa'y ü dikkat olunarak i'âdesi iktizâ eden firârîleri ve reddi lâzım gelen eşyâ-yı mesrûkayı bilâ-muhâlefeten derhâl ahidnâme-i hümâyûn şurûtu muktezâsınca teslîm ile kat'-ı rişte-i münâza'aya mübâderet ve mazmûn-ı emr-i münîfime tarafından hudûdlarda mukīm zâbitlere dahi ifâde ve tefhîme dikkat ederek her hâlde îfâ-yı hukūk-ı hem-civârîye ri'âyet ve ol havâlîden li-ecli'l-maslaha âmed şüd eden Rusya ulaklarının def'-i vahşet ve tahsîl-i emniyetlerini müstelzim hâlâta dikkat ve münâfî-i şerâyit-ı musâfât bir gûne hâlet-i gayr-ı marziye hudûsünden ve Rusya zâbitânı taraflarından li-ecli'l-istihbâr tarafına yazılan mâddelere sükût ve iğmâz mu'âmelesi izhârından nâşî fîmâ-ba'd şikâyet vukū'uyla sâmi'a-i Devlet-i Aliyye'mi tahdîşden ve bu vechile müstahıkk-ı eşedd-i ıkāb olmakdan begāyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

[71] Metinde boş bırakılmıştır.

[Bu hükmün üzerine şöyle yazılmıştır]:

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl Bender ve havâlîsinde tefahhus olundukda Mayor Bolovic nâm zâbitin sandığını sirka eden hizmetkârı ahz ve Orlak nâm mahalde menzil nezâretine müte'ayyin zâbit tarafından gelen tercümân sandığın hey'etine nazar ve zarar isâbet etmemiş diyerek miftâhıyla küşâd ve ber-mûceb-i defter eşyâları zâhire ihrâc ve teslîm olunduğu tefhîm olundukda harekât olunup(?) zâyi' olan eşyâ bahâsı olmak üzre altmış iki ruble ile hizmetkârı taleb eyledikde İslâm'ı kabûl ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn esvâbının bahâsı olmak üzre kırk ruble taleb eyledikde cem'an yüz iki ruble tercümân-ı mesfûra teslîm ve zâbit-i mersûma tesyîr ve zabtı müş'ir sened îsâl edüp mâ-adâ bir nesne vukū' bulmadığını Tombasar voyvodası tarafından vürûd eden kāimesinin mazmûnu şerh verildi, **13 B sene [1]196.**

Bir sûreti Özi vâlîsi ve muhâfızı Vezîr el-Hâc Ali Paşa'ya ve Özi kādısına ve yeniçeri ve sâir zâbitâna tahrîrât-ı merkūme serd olundukdan sonra re's-i hudûdda vâki' Rusya memâlikinden sirka ve katl ve sâir gûne töhmetler ile bundan akdem firâr ve ilticâ dâ'iyesiyle Özi tarafına gelüp kabûl ve ol cânibde tevkīf olunmuş Rusyalu var ise ketm ü ihfâ olunmayup derhâl geldiği mahallin ceneraliyle dostâne muhâbere ve gönderilen tercümân muvâcehesinde istintâk ve içlerinde hüsn-i rızâsıyla dîn-i İslâm'ı kabûl etmişler olduğu sûretde ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümâyûn o misillülerin fakat yanlarında bulunan eşyâ-yı mesrûka red ve tanassur üzre olanları eşyâlarıyla bilâ-ta'allül tercümâna teslîm ü i'âdeye mübâderet ve bundan böyle dahi o makūle firârî zuhûrunda istintâk ve derhâl vürûd eylediği mahallin zâbitiyle muhâbere ile ber-muktezâ-yı şurût-ı mu'âhede amel ü hareket ve mugāyiri hâlet vukū'undan mücânebet ve her hâlde merâsim-i hem-civârîye ri'âyet ve li-ecli'l-maslaha ol havâlîden âmed şüd eden Rusya ulaklarının dahi def'-i vahşet ve tahsîl-i emniyetlerini müstelzim olur hâlâta dikkat olunup ba'd-ezîn münâfî-i şurût-ı müsâleme iştikâyı mûcib tahdîş-i sâmi'a-i Devlet-i Aliyye'yi müstevcib harekât-ı gayr-ı marziye zuhûruyla müstahikk-ı ıkāb olmakdan mübâ'adet olunmasını muhtevî.

[Bu hükmün üzerine şöyle yazılmıştır]:

Özi ve Bender'de o makūle kimesne olmayup dâimâ şurût-ı musâlahaya dikkat olunup ba'd-ezîn dahi ber-mantûk-ı emr-i âlî amel ü harekete müte'ahhid olun-

duğunu nâtık Özi ve Bender muhâfızlarının vürûd eden mektûb ve arzlarının mefhûmu şerh**, 13 B sene [11]96**

[s.44]

Bir sûreti Bender muhâfazasına me'mûr ( )[72] dâme ikbâlühûye ve Bender kādısına ve yeniçeri zâbiti ve sâir zâbitâna inhâ olunduğu üzre mukaddemâ Balta zâbiti tarafından sâhibleri tırâş ile Bender cânibine irsâl olunan iki nefer firârî katanalar fî-nefsi'l-emr ol tarafda oldukları sûretde gerek mesfûrları ve gerek ba'zı töhmet ile firâren ol cânibe vürûd etmiş âhar Rusyalu dahi var ise anları ketm ü ihfâ eylemeyüp derhâl geldikleri mahallerin cenerâl ve zâbitiyle dostâne muhâbere ve gönderilen tercümân muvâcehesinde mesfûrlar istintâk ve içlerinden kendü hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâm'ı kabûl eyledikleri şer'an tahakkuk edenlerin ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümâyûn fakat üzerlerinde bulunan emvâl-i mesrûka tamâmen red ve tanassur üzre olanlar eşyâlarıyla ma'an bilâ-ta'allül tercümâna teslîm ü i'âde ve ba'd-ezîn dahi Rusyalu tarafından ilticâ dâ'iyesiyle o makūle firârî zuhûrunda istintâk ve keyfiyet-i hâllerine tahsîl-i ıttılâ' olundukda derhâl geldiği mahallin ceneraliyle bi'l-muhâbere ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn amel ü hareket ve mugāyiri hâlet vukū'undan mücânebet ve her hâlde rusûm-ı hem-civârîye ri'âyet ve hasbe'l-iktizâ ol havâlîde âmed şüd eden Rusya ulaklarının tahsîl-i emniyet ve refâhiyetleri emrine dikkat olunup bundan böyle münâfî-i şurût-ı mu'âhede iştikâyı mûcib vaz' u hareket zuhûrundan mübâ'adet olunmasıyçün.

-Şile nâhiyesi nâibine ve serdârına ve ocakdan mukaddemâ bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhümâya hüküm ki,

Nâhiye-i merkūma tâbi' Ağva nâm mahalde Boğaz iskelesinde ve Şile pîşgâhında bundan akdem fenâ-pezîr olan iki kıt'a Rusya tüccâr sefînelerinden sâhile çıkup nehb ü gāret olunan nukūd ve eşyâdan gayr ez-tahsîl ma'lûmü'l-esâmî kesânın ber-mûceb-i defter ve i'lâm-ı şer'î ketm ü ihfâ eyledikleri nukūd ve eşyânın dahi mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve vâzı'u'l-yed olanlardan tahsîl ve ashâbı Rusya tüccârına redd ü teslîm ile irzâları emrine ihtimâm olunmak içün mukaddemâ sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince te'kîdi hâvî işbu sene-i mübâreke evâhir-i Rebî'ulevvel'inde dahi mufassalan bir kıt'a emr-i münîfim sâdır

[72] Metin boş bırakılmıştır.

olmuşidi. Bu def‘a Der‘aliyye’mde mukīm Rusya elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm olunan bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdında emr-i şerîf-i merkūm Şile’ye ba‘de’l-vusûl fakat Şile pîşgâhında şikest olan bir kıt‘a sefîneden çıkan eşyâyı gasb edenler buldurulup tüccâr-ı mersûmenin yedlerinde olan i‘lâm-ı şer‘î nâtık olduğu vechile sen ki nâib-i mûmâileyhsin, selefin huzûrunda lede’t-terâfu‘ bedel-i ma‘lûme mukābelesinde sulh ve bedel-i sulh-i mezbûr yirmi bir gün mürûrunda edâ olunmak üzre tüccâr-ı mesfûreye temessükât i‘tâ olundukdan sonra nâib ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâ ber-mûceb-i emr-i âlî Ağva tarafına varmak üzre iken nâib-i mûmâ-ileyhin azli haberi ol tarafa vâsıl olduğu ânda temessükâtı verenler firâr ve sen dahi Ağva cânibine azîmetden imtinâ‘ ile bu husûsda infâz-ı emr-i âlî olunmadığı tahrîr ve inhâ ve mukaddemâ sudûr eden emr-i münîfim mûcebince mârru’z-zikr Ağva tarafına kara[ya] düşen sefîneden sâhile çıkup gāret olunan nukūd ve eşyâ-yı mektûmenin dahi bi’t-taharrî hârice ihrâc ve vâzı‘u’l-yed olanlardan tamâmen tahsîl ve ashâbı tâcirlere redd ü teslîm ile emr-i münîfimin icrâsına ikdâm eylemeniz içün size hitâben te’kîdi müştemil müceddeden emr-i âlî-şânım sudûru istid‘â olunduğuna binâen mukaddemâ şerefsudûr bulan emr-i şerîfimin infâz ve icrâsına ihtimâm ve dikkat olunmak fermânım olmağın te’kîden ve ikdâmen işbu emr-i münîfim dahi ısdâr ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve serdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemâ sudûr eden emr-i şerîfimde tafsîl ü beyân olunduğu üzre Ağva cânibinde fenâ-pezîr olan sefîneden hilâf-ı Şerî‘at-ı garrâ ve mugāyir-i rızâ Rusyalu mâlı olarak gāret olunan nukūd ve eşyânın dahi bi’t-taharrî zâhire ihrâcıyla ashâbının irzâ ve iskâtları matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda özür ve illet bir vechile karîn-i ısgā olmayacağı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer sefîne-i merkūmeden sâhile çıkup nehb olunan nukūd ve emvâl-i mektûme dahi bi’t-taharrî tahkīk ile mukaddemâ sâdır olan hükm-i celîlü’l-kadrim mûcebince bir hılâli ve bir habbesi ketm ü ihfâ olunmayarak ve gāret edenlerin a‘zâr-ı vâhiyelerine kulak tutulmayarak alâ-eyyi-hâl cümlesini zâhire ihrâc ve şer‘an îcâb ve vâzı‘-ı yed edenlerden kâmilen tahsîl ve ashâbına redd ü teslîm birle ihkāk-ı hakka ve tenfîz-i emr-i münîfime bi’l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve sa‘y-ı mâ-lâ-kelâm eyleyüp iğmâz ve rehâvet ve gasbları himâye gûne hareket ile hilâf-ı merzâ imrâr-ı vakt ve ibtâl-i hukūku mûcib hâlet zuhûruyla mazhar-ı ıtâb olmakdan begāyet hazer ve mücânebet ve keyfiyet-i hâli ve tâcirlerin sûret-i irzâlarını Der‘aliyye’me tahrîr ve i‘lâma müsâra‘at eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i R sene [1]196

-Şile nâhiyesi nâibine ve serdâr ve zikri âtî husûsa mukaddemâ ocakdan mübâşir ta‘yîn olunan ( ) zîde kadrühümâya hüküm ki,

Bundan akdem Şile pîş-gâhında fenâ-pezîr olan bir kıt‘a sefîneden Rusya tüccârının sâhile çıkup gasb olunan nukūd ve eşyâ-yı mektûmenin vâzı‘u’l-yed olanlardan zâhire ihrâc ve tahsîli bâbında şeref-sudûr bulan emr-i münîfim mûcebince Şile mahkemesinde lede’t-terâfu‘ bedel-i ma‘lûm mukābelesinde musâlaha olduklarını muhtevî cânib-i şer‘îden Rusya tüccârı yedlerine verilen i‘lâm-ı şer‘îde isimleri mastûr kimesneler bedel-i sulh-i merkūmu yirmi bir gün tamâmında edâ eylemek üzre tüccâr-ı mersûma temessükât vermişler iken ibtâl-i hak sevdâsıyla ol tarafdan firâr ve Âsitâne-i aliyyeme vürûdlarında yalnız subaşı Hasan ve ehl-i zimmet re‘âyâdan bir neferi ele getürülüp mâ-adâsı tekrâr Şile’ye avdet edüp zimmetlerinde edâsı lâzım gelen bedel-i sulhu mugāyir-i temessük edâda muhâlefet ve gadr irâdesinde oldukların hâlâ Âsitâne-i aliyyemde mukīm Rusya elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr bâ-takrîr inhâ ve ber-vech-i muharrer tüccâr-ı mersûmeye temessük i‘tâ edenlerden hâlâ ol tarafda bulunanlar ahz ve ber-mûceb-i temessük bedel-i musâlaha olarak zimmetlerinde sâbit ve mahkûmun-bih olan meblağ tamâmen tahsîl ve ihkāk-ı hak ve mugāyir-i temessük edâda muhâlefet edenler mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle li-ecli’l-ihkāk Dersa‘âdet’ime ihzâr olunmak bâbında size hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve serdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer def‘-i münâza‘a zımnında bedel-i sulh olarak ahâlîden i‘lâm-ı şer‘îde isimleri mastûr kimesnelerin edâsına müte‘ahhid oldukları meblağ-ı merkūmun bi-eyyi-hâl tamâmen tahsîl ve ashâbına teslîmi ile ihkāk-ı hukūk ve bu vechile kat‘-ı rişte-i nizâ‘a ihtimâm olunmak matlûb idüğü ma‘lûmunuz oldukda ahâlîden ber-mûceb-i i‘lâm-ı şer‘î tüccâr-ı mersûmûna temessük i‘tâ edenler hâlâ ol tarafda mevcûd olanları bi’t-taharrî meclis-i şer‘a ihzâr ve ber-mûceb-i temessük zimmetlerinde sâbit ve mahkûmün-bih olan meblağ her ne ise bilâ-ta‘alllül tamâmen tahsîl ve ashâbına teslîm birle ihkāk-ı hakka mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve mugāyir-i temessük ve musâlaha edâda ta‘allül edenleri li-ecli’l-ihkāk mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle Dersa‘âdet’ime irsâl ve ihzâra müsâra‘at ile infâz-ı emr-i münîfime mübâderet eyleyüp iğmâz ve rehâvet vukū‘u ve a‘zâr-ı vâhi-

yelerini ısgā ile meblağ-ı merkūmun adem-i tahsîliyle tekrâr iştikâ olunmakdan hazer ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i R sene [1]196

-Cezâyir-i Garb ve Tunus ve Trablus-ı Garb ocakları sefâyininden Bahr-i Sefîd'de bulunan gemilerin kapudanlarına hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü'l-karârımla Rusya devleti beyninde mün‘akid olan şurût-ı müsâleme ve uhûd-ı musâlahanın te'kîd ü te'yîdini müstelzim hâlâtın istihsâline dikkat olunmak şerâyit-ı muhâdeneden olduğuna binâen bu esnâda Rusya kapudanlarından Ciyoz Yeyri nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle li-ecli't-ticâre yedinde olan izn-i sefîne emri mûcebince Âsitâne-i aliyyemden Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd etmekle siz ki mârru'z-zikr ocakların kapudanları mûmâ-ileyhimsiz, kapudan-ı mersûm râkib olduğu sefînesiyle Bahr-i Sefîd'de vâki‘ cezîrelere gidiş ve gelişde size tesâdüf eyledikde gerek sefîne-i mezbûra ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve mevâdda ve âdemlerine tarafınızdan itâle-i dest-i ta‘addî ve rencîde olunmayup emnen ve sâlimen zihâb ü iyâbıyla mu‘âmele-i dostâne ibrâzına dikkat eylemeniz içün misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu Âsitâne-i aliyyede mukīm Rusya devletinin orta elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-arzuhâl istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda bundan akdem Rusya kapudanlarından Samoyen Koman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefînesiyle berây-ı ticâret Bahr-i Sefîd cânibine azîmet etmekle kapudan-ı mersûm sefînesiyle mahâll-i merkūma iyâb u zihâbında sizlerden her kangınıza tesâdüf eder ise dostâne mu‘âmele ve berâtı [mûcebince] sefînesine ve derûnunda mevcûd emvâl ve mevâddına mugāyir-i levâzım-ı dostî ve musâfât itâle-i dest-i ta‘arruz ve akçe ve hedâyâ mutâlebesiyle harekât-ı nâ-münâsibe vukū‘undan mücânebet olunmasını muhtevî sâbıkı misillü işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharrem'inde size hitâben bir kıt‘a emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunduğuna binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel olunmak fermân olunmağın imdi devlet-i seniyye-i ebed-kıyâmımla Rusya devleti miyânında in‘ikād-pezîr olan şerâyit-ı hüsn-i müvâlât ve musâlahaya münâfî hâlât hudûsüne rızâ-yı müsâlemet-irtizâ-yı mülûkânem olmayup te'yîd-i şurût-ı muhâdeneyi müstelzim husûsâta ihtimâm matlûb-ı hüsrevânem olduğuna binâen merâsim-i müsâlemeye münâfî tarafınızdan ednâ vaz‘ u hareket vukū‘u bir

dürlü câiz olmadığı ma‘lûmunuz oldukda kapudan-ı mersûm süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle mahâll-i merkūma zihâb ü iyâbında Bahr-i Sefîd’de her kangınıza tesâdüf eder ise gerek sefînesine ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve mevâdda ve âdemlerine tarafınızdan mugāyir-i rızâ-yı husrevânem ve münâfî-i levâzım-ı muhâdene itâle-i dest-i ta‘arruz ve rencîde ve akçe ve eşyâ ve hedâyâ mutâlebesi misillü harekât-ı nâ-münâsibe vukū‘undan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâyil-i Ca sene [1]196

-Rusya tüccârından Atnaşi Takarlık nâm tâcir berây-ı ticâret Der‘aliyye’den Bozcaada’ya varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri, **evâhir-i R sene [11]96**

-Rusya tüccârından Nikolay Vaydorof nâm tâcir berây-ı ticâret Der‘aliyye’den Sisam ve Santur cezîresine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

[s.45]

-Ruscuk kādısına ve a‘yân ve zâbitânına hüküm ki,

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukīm Rusya elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bu def‘a derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği takrîr kâğıdında bundan akdem Devlet-i Aliyye-i ebediyyü’l-karârımla Rusya devleti beyninde şurût-ı müsâleme ve uhûd-ı musâlaha şîrâze-bend-i karâr u istikrâr olaldan berü Rusya cânibinden Der‘aliyye’me ve Der‘aliyye’mden Rusya tarafına âmed şüd eden Rusya ulakları bilâ-te’hîr mürûr ve ubûr edegelüp hılâl-i râhda ve Ruscuk tarafından bu âna dek tevkīf ve mürûrdan men‘ olundukları yoğiken bu esnâda gerek Âsitâne-i aliyyemden umûr-ı mühimme-i müsta‘cele ile Rusya cânibine azîmet ve gerek Rusya memâlikinden Der‘aliyye’me tevârüd edecek ulaklar Ruscuğ’a vürûdunda Ruscuk a‘yânı el-Hâc Mustafa nâm kimesne mugāyir-i levâzım-ı dostî ve musâfât bilâ-mûcib tevkīf ve mürûrdan men‘ ile ircâ‘ edüp bu vechile umûr-ı müsta‘celenin pes-mânde-i ukde-i te’hîr olmasına bâdî olduğun inhâ ve şerâyit-ı müsâleme lâzımesince kemâ-fi’s-sâbık ulaklarının Ruscuk’dan iyâb ü zihâblarına mümâna‘at olunmayup bilâ-te’hîr sâlimen mürûr ve ubûr ile himâyet ve sıyânetleri

hâlâtına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve a‘yân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, devlet-i seniyye-i ebed-kıyâmımla Rusya devleti miyânında müstakır ve pâyidâr olan şerâyit-ı musâlaha ve revâbıt-ı müsâleme muktezâsınca mevâdd-ı müsta‘cele ile kendü hâllerinde âmed şüd eden Rusya ulaklarının hılâl-i râhda ve bir mahalde tevkīf ve mürûr ve ubûrlarına mümâna‘at gûne hareket vukū‘una rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma‘lûmunuz oldukda fîmâ-ba‘d kazânız derûnundan kendü hâllerinde iyâb ü zihâb eden Rusya ulakları bilâ-mûcib münâfî-i resm-i müvâlât tevkīf ve mürûrdan men‘ olunmayup kemâ-fi’s-sâbık bilâ-te’hîr emnen imrârlarıyla himâyet ü sıyânetleri hâlâtına ihtimâm ve mugāyir-i emr-i âlî hareket vukū‘uyla mazhar-ı ıkāb olmakdan mücânebet eylemeniz bâbında.

-Kocaeli sancağı mutasarrıfı Hüseyin Hâmid Paşa dâmet me‘âliyehû ve Şile nâibine ve ocakdan zikr-i âtî husûsa müceddeden mübâşir ta‘yîn olunan ( ) zîde mecdühûya hüküm ki,

Der‘aliyye’mde mukīm Rusya elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından bu def‘a derbâr-ı atûfet-kararıma takdîm olunan bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdında bundan akdemce Karadeniz sâhilinde Şile nâhiyesine tâbi‘ Ağva nâm mahalde fenâ-pezîr olan bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesinden sâhile çıkup ahâlîsinin gasb ve ketm ü ihfâ eyledikleri eşyâ ve nukūdun zâhire ihrâc ve tahsîl ve ashâbı Rusya tâcirlerine teslîmini hâvî mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim Tersâne-i Âmirem çavuşânından ta‘yîn olunan mübâşir ile mahalline lede’l-vürûd ahâlî-i merkūme eşyâ-yı mağsûbeden birkaç aded şikest sandıklar ile bir tehî kîse ve birkaç vukiyye revgan ve asel ve kedi postunu ihrâc ve teslîm ile mübâşire i‘âde eyledikleri ba‘de’l-inhâ mahalline varub nukūd ve eşyâ-yı mektûme bi-eyyi-hâl vâzı‘u’l-yed olanlardan tahsîl olunmak bâbında Şile nâibine ve serdârına hitâben ve Şile sâhilinde karaya düşen diğer bir kıt‘a sefîneden çıkan eşyânın dahi tahsîline me’mûr olan mübâşirine hitâben bu âna dek bi’d-defa‘ât evâmir-i aliyye-i mü’ekkede şeref-sudûr olunmuşiken nâib ve serdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyhim Şile pîş-gâhında fenâ-pezîr olan sefîneden çıkan eşyânın ihrâcıyla iştigāl edüp Ağva tarafına azîmetleri te’hîr ve bu esnâda müceddeden Şile nâibi nasb olunan mevlânâ-yı mûmâ-ileyh dahi Ağva’ya varmakdan imtinâ‘ ile husûs-ı mezbûrun tanzîmi sen ki Kocaeli mutasarrıfı paşa-yı mûmâ-ileyhsin, sana hitâben emr-i şerîfim sudûruna muhtâc olduğunu mevlânâ-yı

mûmâ-ileyh i‘lâm etmeğin husûs-ı mezbûr bu âna dek pes-mânde-i ukde-i te’hîr olduğu ve ber-vech-i muharrer Ağva sâhilinde şikest olan sefîneden ve âhar eşyâ ve nukūd sâhile çıkup gasb olunduğu, necât bulan mellâhların ve mahalline varan çavuş-ı mezbûrun ve Rusya bâzergânlarının takrîrlerinden ma‘lûm olduğundan başka hâlâ Şile serdârı ve Şile nâibi sâbık Hâfız Mehmed Sâdık zîde ilmühû ve ocak mübâşiri merkūm bu mâddeyi tecessüs eylediklerinde sefîne-i mezbûreden sâhile çıkan eşyâ ve nukūdu gasb edenler beynlerinde taksîm ederler iken üzerlerine varan bir nefer sabîye iskât içün verdikleri akçeyi vâlidesine götürdükde şuyû‘ ve tevâtür bulduğu ve eşyâ ve nukūd-ı merkūmeyi mukāseme edenlerin hissesi noksân verilen refîklerinden birinin dahi ihbârından zâhir ü nümâyân olmağla Rusya tâcirleri mersûmların mârru’z-zikr Ağva tarafında sefîneden çıkup ahâlînin gasb ve ihfâ eyledikleri nukūd ve eşyânın bi-eyyi-hâl bir ân evvel zâhire ihrâc ve tahsîli bâbında emr-i şerîfim sudûru tastîr ve istid‘â olunduğuna binâen sen ki paşa-yı mûmâ-ileyhsin, ma‘rifetin ve ocakdan ta‘yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle mârru’z-zikr nukūd ve eşyâ-yı mektûmeyi alâ-eyyi-hâl îcâb ve iktizâ edenlerden tamâmen tahsîl ve ashâbı Rusya tâcirlerine teslîm birle ihkāk-ı hakka ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın te’kîden ve ihtimâmen işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki paşa-yı mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i muharrer Ağva ahâlîsinin gasb ve ihfâ eyledikleri nukūd ve eşyânın taharrî bi-eyyi-vechin kân îcâb edenlerden ma‘rifetinle tahsîl ve ashâbına teslîm ile kat‘-ı rişte-i nizâ‘a ihtimâm eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ma‘lûmun oldukda ma‘rifetin ve ocak mübâşiri mûmâ-ileyh mübâşeretiyle ahâlî-i merkūmenin Ağva tarafında şikest olan Rusya sefînesinden sâhile çıkup gasb u ketm ü ihfâ eyledikleri eşyâ ve nukūddan gayr ez-teslîm kusûr kalan her ne ise mezîd-i dikkat ve taharrî birle zimmetlerinde tahakkuk ve îcâb edenlerin a[‘]zâr-ı vâhiyelerine havâle-i sem‘-i ısgā olunmayarak mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘le tamâmen ashâbına redd ü teslîm ile ihkāk-ı hukūka ve tüccâr-ı mersûmenin irzâ ve iskâtları emrine mezîd-i ihtimâm ve cehd-i tâm eyleyüp mugāyir-i rızâ-yı aliyyem iğmâz ve rehâvet vukū‘u ve gāsıbları ketm ü himâye ile tekrâr iştikâ olunmakdan gāyetü’l-gāye tevakkī ve mücânebet ve keyfiyet-i nizâmı sıhhati üzre tahrîr ve i‘lâma mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Ca sene [1]196

-Dergâh-ı mu‘allâm kapıcıbaşılığı pâyesiyle Sinob cânibinde olan Altıkulaç-zâde ( ) dâme mecdühûye ve Kastamonu sancağı dâhilinde vâki‘ Gerze nâm mahallin tâbi‘ olduğu kazânın kādısına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Devlet-i Aliyye’mde mukīm orta elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın derbâr-ı atûfet-kararıma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdında bundan akdem Rusya memâlikinde vâki‘ Vreli nâm şehir sükkânından Glokof nâm tâcir yeğeni İlye Glokof nâm tâcir iki nefer karındaş-larıyla beş sene mukaddem alâ-tarîkı’t-ticâret Cezîre-i Kırım’a varub bey‘ u şirâdan sonra karındaşları mersûmânı bir mikdâr emti‘a ve eşyâ ile Rusya tarafına i‘âde ve kendisi dahi bir mikdâr mâl ile bahren Gözleve’ye varmak niyetiyle Balta nâm ma-halde muvâfık havâya müterakkıb iken cezîre-i merkūmenin ihtilâli zuhûr ve bir gürûh Tatarlar mersûmu ahz ve Hacı Mehmed nâm sergerdelerinin yanında iki ay mikdârı kayd u bend ile tevkīf ba‘dehû zikr olunan Tatarlar bir sefîneye süvâr ve Anadolu tarafına firâr eylediklerinde mesfûru dahi ma‘iyetlerine alup Sinob’dan dört sâ‘at mesâfede vâki‘ Gerze nâm kasabada sâkin Hacı Gence nâm kimesneye esîr olmak üzre fürûht ve hâlâ kasaba-i mezbûrede merkūm Hacı Gence’nin yanında ol-duğunu tâcir-i mesfûr İlye Glokof Rusya devleti tarafına tahrîr ve inhâ eylediğine binâen mesfûr Rusyalu ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn kayd-ı esrden tahlîs ve vilâyetine i‘âdesi devleti cânibinden kendüye tavsiye ve sipâriş olunmağla Tatar-ı mezbûr Hacı Gence’nin esîr-i mersûmu ketm ü ihfâsına irâ’et-i ruhsat ve a‘zâr-ı vâhiyesi ısgā olunmayarak taht-ı yedinde olan esîr-i mesfûr İlye Glokof zâhire ihrâc ve şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn mûcebince tahlîs ve kendüye teslîm içün Der‘aliyye’me irsâl ve ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gerek zükûr ve gerek inâs cinsinden olan bi’l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esîrler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arâzîlerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden müslimîn ve Devlet-i Aliyye’mde yine hüsn-i irâdetleriyle dîn-i Muhammedî’yi kabûl eden Hıristiyanlardan mâ-adâ bi’l-cümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdîknâmeleri mübâdelesinden sonra der-akab ve aslâ bir dürlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ivaz ve bi-gayr-ı semen âzâd ve istirdâd ve teslîm olunalar. Ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in‘ikādından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkāk olan Rusya re‘âyâları Devlet-i Aliyye’mde bulun-

dukça redd ü teslîm olunalar. Kezâlik Devlet-i Aliyye'min re'âyâları hakkına bi-aynihî ve mu'âmele-i müteşâbihe üzre hareket etmeğe Rusya devleti ta'ahhüd eder deyü münderic ve mastûr olduğuna binâen ve mahall-i merkūm Sinob'a karîb olup sen ki mûmâ-ileyhsin, Sinob'da olduğuna binâen ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince esîr-i mersûm Rusyalu bi't-taharrî zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le bi'l-istintâk kendü hüsn-i irâdetiyle dîn-i İslâm'ı kabûl eylemeyüp tanassur üzre olduğu tahakkuk eylediği sûretde bi-eyyi-hâl bilâ-semen kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mûmâ-ileyhe teslîm içün Der'aliyye'me irsâl ve tesyîre ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın imdi ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn amel ü hareket olunup mugāyiri vaz' u hâlet vukū'una kat'â rızâ-yı şâhânem olmadığı ma'lûmunuz oldukda inhâ olunduğu üzre mârru'z-zikr Gerze nâm mahalde Tatar-ı merkūm Hacı Gence'nin yanında esîr olarak mevcûd olan mesfûr Rusyalu'yu ketm ü ihfâya ruhsat vermeyüp ve merkūmun a'zâr-ı vâhiyesin ısgā eylemeyüp alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve huzûr-ı şer'a ihzâr ve merkūmun muvâcehesinde bilâ-haber istintâk olunup fî-nefsi'l-emr ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince kendü hüsn-i irâdetiyle dîn-i İslâm'ı kabûl eylemeyüp tanassur üzre olduğu lede'ş-şer' tahakkuk eylediği sûretde muktezâ-yı şerâyit-ı mu'âhede üzre bilâ-ta'allül ve bilâ-semen kayd-ı esrden tahlîs ve istirdâd ve Der'aliyye'mde Rusya elçisi mûmâ-ileyh tarafına teslîm içün Der'aliyye'm tarafına irsâl ve tesyîre mübâderet olunup mugāyir-i ahidnâme-i hümâyûn esîr-i mersûmu ketm ü ihfâ misillü hâlet-i gayr-ı marziye ve hilâf-ı Şerî'at-ı garrâ hareket vukū'unu tecvîzden mübâ'adet ve keyfiyeti Der'aliyye'me tahrîr u i'lâma müsâra'at eylemen bâbında.

Fî evâil-i C sene [11]96

-Rusya kapudanlarından Bogor Marislof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i Sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne hükmü**, evâsıt-ı Ra sene [11]96**

-Rusya kapudanlarından Atnaşi Agof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesiyle Der'aliyye'den Bahr-i Sefîd cânibine azîmet murâd etmekle mu'tâd üzre izn-i sefîne hükmü.

-Rusya kapudanlarından Bogorisfend Rakof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmekle mu‘tâd üzre yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nikolay Bizof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Der‘aliyye’den Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri, **evâsıt-ı R sene [11]96**

-Rusya kapudanlarından Nikolal Lakanzof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Der‘aliyye’den Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne hükmü.

[s.46]

Trabzon vâlîsi Vezîr el-Hâc Ali Paşa’ya …… istimâ‘ında vâki‘

(452) Ünye kādîsine ve serdâr ve zâbitânına hüküm ki

Rusya devletinin Dersaâdet’de mukîm orta elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın bu def‘a der-bâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdına doksan üç senesinde Kuban tarafında Matoy Osterofski(?) nâm Rusyalu istirkâk ve Ünye cânibine getirilip anda füruht olunduğu ve mesfûrdan mâ-adâ mukaddemâ esnâ-yı muhârebede kayd-ı esre giriftâr olan üserâdan hâlâ Ünye tarafında ba‘zı kesân yedlerine ma‘lûmü’l-esâmî on dört nefer Rusyalu dahi esir olarak mevcûd idiği ihbâr olunduğu ber-muktazâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn mesfûr Matoy ile diğer on dört mesfûrûn Rusyalular mahal-i merkûmda buldurulup ma‘rifet-i şer‘le bi’l-istintâk….. kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mûmâ ileyh tarafına teslîm olunmasıyçün Âsitâne-i Aliyye’mde mukîm kapudân tarafına irsâle mübâderet eylemen için sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz Rusyaluya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gerek zükûr ve gerek inâs cinsinden olan bilcümle üserâ-yı muhârebe ve sâ’ir esirler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arâzîlerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye’mde yine hüsn-i irâdetleriyle dîn-i Muhammedî’yi kabûl eden Hristiyanlardan mâ-adâ bilcümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdîknâmeleri mu‘âdelesinden sonra der-akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ivaz ve bi-gayr-i semen âzâd ve istirdâd ve teslîm olunalar ve

kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in‘ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya re‘âyâları devlet-i aliyyemde bulundukça red ve teslîm olunalar. Kezâlik Devlet-i Aliyye’min re‘âyâları hakkına bi-aynihî ve mu‘âmele-i müteşâbihe üzre hareket etmeğe Rusya devleti ta‘ahhüd eder deyü münderic ve mastûr olduğuna binâ’en sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince üserâ-yı mesfûre ma‘rifetinle bi’t-taharrî bulundukları mahalde zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘le ale-l-infirâd istintâk olunarak kendi hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâm’ı kabûl eylemeyüp tanassur üzre oldukları tahakkuk eylediği sûretde bi-eyyi hâl kayd-ı üserâdan tahlîs ve elçi-i mûmâ ileyhe teslîm olunmak içün kapu kethüdân tarafına tesyîr olunmaları fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâ’ir mûmâ ileyhimsiz, ber-muktazâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn amel ve hareket olunup mugâyiri vaz‘ u hareket vukû‘una kat‘â rızâ-yı aliyyem olmadığı ma‘lûmunuz oldukda inhâ olunduğu üzre gerek esnâ-yı muhârebede ve gerek ba‘de’l-musâlaha istirkâk ile kayd-ı esire giriftâr olan mesfûrûn on beş nefer Rusyalu kazâ-i mezbûrda her kimlerin yedlerinde ise bi’t-taharrî zâhire ihrâc ve meslis-i şer‘a ihzâr ve elçi-i mûmâ ileyh tarafından gönderilen Rusyalu hâzır olduğu hâlde ale’l-infirâd ma‘rifet-i şer‘le istintâk ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn kendü hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâm’ı kabûl eylemeyüp hâlâ tanassur üzre oldukları inde’ş-şer‘ tahakkuk eylediği üzre muktazâ-yı şurût-ı mu‘âhede üzre bilâ-semen ve lâ ta‘allül bend-esirden tahlîs ve istirdâd ve kethüdân tarafına irsâl ve tesyîre mübâderet ve infâz-ı emr-i münîfime dikkat eyleyüp mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn üserâ-yı mersûmeyi ketm ü ihfâ misillü hâlet-i gayr-i marziyye ve hilâf-ı şerî‘at-ı garrâ hareket vukû‘undan hazer ve mücânebet ve gönderilen üserânın aded ve isimlerini mübeyyin keyfiyeti Dersa‘âdet’ime i‘lâma müsâra‘at eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Câ 96

(453) İnhâ ve ibka ? sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, ber-vech-i mâlikâne uhdende olmak mülâbesesiyle ma‘rifetinle Ziştovi kazâsı nâ’ibiyle re’isi-i hudûddan Der-aliyye’me gelince yol üzerinde vâki‘ sâ’ir kuzât ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve gümrük ümenâsı ve cizyedârân ve sâ’ir zâbitâna hüküm ki

Hâlâ devlet-i âsitânemde mukîm Rusya devletinin orta elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderip Devlet-i Aliyye’min memâlikinde emr-i ticârete dâ’ir bi-aynihî Françe ve İngiltere

misillü devlet dost-ı ahabb olup ziyâde müsâ'ade buyurulan milelin müsâlemât ve mu'âfiyâtıyla ticâret-i miyâh misillü berren ticâret etmek gerek emr-i ticâret ve gerek Rusya tüccârının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrîr olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhûrunda mârru'z-zikr iki milletin ve sâ'irlerin şurûtları mer'î ve mu'teber tutula, milel-i mezbûrûn verdikleri rusûmâtı müşâkilesini ve aynını edâ etdiklerinden sonra Rusya tâcirleri her türlü emti'a makûlesini nakl ve ihrâc edip Karadeniz ve sâ'ir deryâların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantîniyye'ye varmaları câ'iz ola deyü Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümâyûnda münderic olduğuna binâ'en Rusya tüccârının kendi memleketinden doğru Deraliyye'ye getirip füruht ile resm-i gümrüklerini Âsitâne-i sa'âdetime edâ edecekleri emti'alarından hılâl-i râhda mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn resm-i gümrük matâlibesiyle Rusya tüccârına ta'addî iktizâ etmez iken o makûle Rusya tüccârından esnâ-i râhda ba'zı mahallerde hilâf-ı mu'tâd gümrük ümenâsı taraflarından gümrük mutâlebe ve cebren ahz ve istirdâda vesîle olmamak içün edâ tezkiresi dahi vermeyüp ol vechile tâ'ife-i tüccâra ızrâr u ta'addî oluna geldiğinden başka bundan akdemce yine Rusya tüccârından Belbirlo Lenfoski(?) nâm tâcir doğru Âsitâne-i Aliyye'me nakl içün Rusya zehâyirinden istishâb eylediği emti'asıyla bundan akdemce Ziştovi kasabasına hîn-i vürûdunda Ziştovi gümrükcüsü ( ) nâm kimesne mugâyir-i mu'tâd tâcir-i mersûmdan resm-i gümrük nâmıyla dört buçuk guruş ahz ve yedine edâ tezkiresi i'tâ eylediğin inhâ ve gümrükçü-i mezmûmun hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn aldığı meblağ-ı mezbûr misli mesbûkuna kıyâsen istirdâd ve bu def'a dahi tâcir-i mersûmun mahal-i âharda bey' eylemeyüp kezâlik doğru Âsitâne-i Aliyye'me nakleylemek üzre Rusya memleketinden getireceği emti'asının gerek mahall-i mezkûrda ve gerek hılâl-i râhda gümrük talebi ve cizye ve pîşkeş nâmı ve sâ'ir vergi mutâlebesiyle münâfî-i ahidnâme-i hümâyûn ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Devlet-i hümâyûnumda mahfûzan Françelüye verilen ahidnâme-i hümâyûn ve kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda bey'i içün ihrâc olunan müsâ'ade mâ-adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde meta'larından gümrük taleb eylemeyeler. Ve âhar iskeleye eğlenmeye mâni' olmayalar deyü Françe ahidnâmesinde musarrah ve Rusya tüccârından olan tâcir mukaddemâ Rusya memâlikinden ba'zı emti'a ile Dersa'âdet'ime azîmetlerinde Özü gümrüğü nâzırı resm-i gümrük olarak mesfûrlardan ma'lûmü'l-mikdâr akçe ahz ve yedlerine mechûl edâ tezkiresi verdiği mukaddemâ Rusya elçisi tarafından inhâ ve meblağ-ı merkûmun

rû-yı istid‘â olunduğu bâlâda muharrer Rusya ve Frınçe ahidnâmeleri ba‘de’l-ihrâc sâlifü’z-zikr tâcirler fi’l-hakîka Rusya tüccârından olup ve getirdikleri emti‘ayı kendi vilâyetlerinden ihrâç ve doğru Dersa‘âdet’ime getirmek için tahmîl eylemiş oldukları sûretde bu makûle Âsitâne’ye gelecek emti‘a ve eşyâdan taşralarda resm-i gümrük almak mu‘tâda mugâyir olduğundan tüccâr-ı mesfûrûnun memleketlerinden getirdikleri emti‘alarndan nâzır mezkûrun gümrük nâmıyla meblağ-ı mezkûru alup yedlerine ol vechile gayr-i mesbûk şukkalar verdiği muhakkak olur ise bilâ ta‘allül me’hûzu olan akçe istirdâd ve fîmâ-ba‘de o misillü harekete tasaddîden mücânebet eylemesini hâvî bin yüz doksan senesi evâhir-i Cemâziyelûlâsında emr-i şerîfim verildiği mukayyed olmağla ahidnâme-i hümâyûn şurûtu ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin, gümrükçü-i merkûmu huzûr-ı şer‘a ihzâr ve bi’l-istintâk sâbıkü’z-zikr tâcir nefsü’l-emr Rusyâ tüccârından olduğu ve getirdiği emti‘ayı kendi vilâyetinden ihrâca ve ol tarafda bey‘ eylemeyüp doğru Dersa‘âdet’ime nakl edecek iken hilâf-ı şurût-ı ahidnâme ve muhâlif-i mu‘tâd-ı resm-i gümrük nâmıyla ol mikdâr guruş aldığı muhakkak olur ise meblağ-ı mezkûru gümrükçü-i merkûmdan istirdâd ve mesfûrlara teslîme mübâderet ve bundan sonra o misillü harekât-ı nâ-marziyye[den] mübâ‘adet eylemesini tenbîh ve te’kîde dikkat ve siz ki sâ’ir mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz, Rusya tüccârı Malaski müstahabı olan emti‘ayı taht-ı kazâlarınızda füruht eylemeyüp doğru Deraliyye’me nakl ile mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn ve muhâlif-i mu‘tâd, hilâf-ı râhda resm-i gümrük mütâlebesi ve cizye ve pîşkeş ve vergi nâmı ve âhar vechile ta‘addî ve rencîde vukû‘undan mücânebet ve sıyâneti husûsuna dikkat eylemeniz bâbında

Fî evâsıt-ı Câ sene 196

(454) Rusya kapudanlarından Ciyoz Yeyri nâm kapudan on bin kantar berk-i duhan ve yüz kantar tuzlu lahm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye’de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd cânibine nakl murâd eyledükde elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşyâ-yı merkûmenin bu tarafda lüzûmu olmadığına ibtinâ’en sefîne-i merkûme ile ber-vech-i mûceb-i şurût-ı mukâvele nakline mümâna‘at olunmamak bâbında

[s.47]

(455) Hâlâ Mora muhassılı vezîr es-seyyid Ahmed Paşa'ya ve Kalavrita kâdîsine hüküm ki;

Rusya tüccârından Atrar Maslandra(?) nâm tâcirin Kalavrita kazâsının koca başılarından ma'lûmu'l-esâmî re'âyâ zimmetlerinde bâ-temessük alacağı on bin guruşdan tahmîl ve tâcir-i mersûma teslîmi mukaddemâ Rusya elçisinin iltimâsıyla Mora muhassıllarına hitâben bi'd-defa'ât evâmir-i aliyyem sâdır olmuşiken muhassılların celb-i mâl dâ'iyesine mebnî iğmâzları sebebiyle infâz-ı evâmir-i şerîfe mümkün olmadığı tekrâr elçi-i mûmâ ileyh tarafından lede'l-inhâ emr-i âlî hâlâ kapudân-ı deryâ vezîrin Gâzî Hasan Paşa iclâlehû cânibinde muhassıl-ı esbak müteveffâ İbrahim'e buyuruldu tahrîr olunmakdan nâşî meblağ-ı merkûmun beş bin guruşunu tevzî' ve beş bin guruşa dahi geçen vakit zarfında edâ olunmak üzre tanzîm olunduğundan tevzî' olunan beş bin guruşun tahsîlinde iştiyâh yoğiken yine edâ olunmadığı cihetde meblağ-ı mezbûr mübâir ma'rifetiyle alâ-eyyi hâl tahsîl ve tâcir-i mersûma teslîm etdirmesini muhtevî sene-i mâziyede şeref-sudûr bulan emr-i münîfim mûmâ ileyhe mübâşeretle ol tarafa lede'l-vusûl meblağ-ı mezkûr içün Mora muhassılı sâbık tarafından bin guruş teslîm ve kusûru dahi yüz yirmi güne dek tekmîl olunmak üzre cevâb vermişiken böyle hîle-kârların ahvâl-i fâsidelerinden nâşî bakâyâ-yı merkûmenin adem-i tahsîli …….mübâşir-i müteveffâ Hurşid Osman tarafından mukaddemâ tahrîr olundukda meblağ-ı mezbûr re'âyâ zimmetinde midir yoksa tahsîl olunup muhassılının zimmetine mi geçmişdir. Tahsîl olunduğu sûretde ne mikdârı tahsîl olunup ve ne mikdârı bâkî kalmış alâ-eyyi hâl tahakkuk ve zâhire ihrâc ve tahsîl olunmamış varsa tahsîli ve Deraliyye'ye tesyîr ve muhassıl zimmetine geçmiş akçe var ise anın dahi keyfiyeti sahîhan Dersa'âdet'e arz u i'lâm olunmasını müştemil siz ki muhassıl-ı müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız, size hitâben doksan beş senesi evâsıt-ı Recebinde dahi bir kıt'a mü'ekked emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. El-hâletü hâzihî bu âna dek beş bin guruşa edâsı mezbûr kalan beş guruşu dahi re'âyâ zimmetlerinde olduğu tahkîk olunduğuna binâ'en meblağ-ı mezbûr içün Kalavrita sükkânından Hristodov ve Anakposti ve Anastaş ve Yanako ve Dimitraki ve Yani ve Kafalov Rafroyopolo ve Nikola ve Pavlov ve Anderya ve Benalot nâm on nefer kocabaşı ve re'âyânın imzâlarıyla mümzâ tâcir-i mersûma verilen bir kıt'a temessükün sûreti ihrâc ve emr-i şerîfime matviyyen irsâl olunmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, ber-mûceb-i temessük meblağ-ı bâkî-i mezkûru îcâb edenlerden alâ-eyyi hâl tahsîl ve kırk gün

tamâmına dek bu tarafda tâcir-i mersûma teslîm olunmak üzre Deraliyye'yemde kapu kethüdân tarafına irsâl ve îsâle bezl-i habl-i himmet birle mersûmun iskânı husûsuna mübâderet eylemen fermânım olmağın te'kîden ve ikdâmen işbu emr-i âlîşânım isdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi meblağ-ı merkûmun tahsîli zımnında bi'd-defa'ât evâmir-i şerîfem sudûr etmişiken adem-i itâ'at sûretini izhâr ile a'zâr-ı vâhiye ve illet-i gayr-i vâkı'a îrâd ü beyân olunarak tâcir-i mersûm tarafından nakden mesfûrlara teslîm olunan meblağ-ı bâkî-i merkûmun bu âna dek adem-i tahsîli sebebiyle vakt-be-vakt elçi-i mûmâ ileyh cânibinden iştikâ vukû'u sâmi'-i devlet-i aliyyemin tahdîşini mûcib olmak hasebiyle mesfûrların te'dîbi lâzım geldiği ve beher hâl meblağ-ı mezkûrun ber-mûceb-i temessük îcâb edenlerden tahsîl ve vakt-i mu'ayyene tamâmına dek kapu kethüdân tarafına îsâlî kat'â senden matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer gayr-ez-teslîm kusûr kalan beş bin guruşunu bu def'a emr-i şerîfime melfûfen gönderilen temessük mûcebince îcâb edenlerden bi-eyyi vechin kân bilâ-kusûr ve lâ-mu'allel tamâmen tahsîl ve bundan böyle fark-ı yekûn tamâmına dek tâcir-i mersûma teslîm olunmak içün serî'an kapu kethüdân mûmâ ileyh tarafına irsâl ve îsâle mezîd-i ihtimâm ve dikkat ile tâcir-i mersûmun iskâtına ve sâmi'-i devlet-i seniyyemin tahdîşinden vikâyesi zımnında inkıyâd-ı emr-i şerîfime mübâderet eyleyüp mugâyir-i tenbîh-i şâhâneme ser-i mû tesâmuh ve iğmâzın vukû'undan nâşî tahrîrât-ı beyhûde irsâliyle vakt-i mev'ud-ı mezkûr hitâmına dek meblağ-ı merkûmun adem-i vürûduyla mazhar-ı itâb olmakdan gâyetü'l-gâye tavakkî ve mücânebet olunmak bâbında

Fî evâsıt-ı Câ sene 196

(456) Marmara cezîresi karşısında Anadolu sevâhilinde vâki' Kemer nâm mahallin tâbi' olduğu kazânın kâdîsine hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i devletü'ş-şânımda mukîm orta elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın der-bâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği memhûr takrîr kağıdında Rusya re'âyâsından olan Masof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefînesiyle iki üç ay mukaddem Bahr-i Sefîd cânibine azîmeti…….muhâlif hava zuhûru sebebiyle mârru'z-zikr Kemer nâm mahalle lengerendâz olup lüzûmu olan ba'zı me'kûlât tedârikiyçün kapudân-ı mersûm karaya çıkdığında mahall-i mezbûr zâbiti olan Mustafa Efendi dimekle ma'rûf kimesne münâfî-i şürût mu'âhede ve mugâyir-i mu'tâd palamar.akçesi nâmıyla iki guruş on para

mütâlebe ve kapudân-ı mesfûr müste'men sefâinlerinden o gûne resm alınmak mu'tâd değildir talebinde ısrâr ile ahzını müş'ir bir tezkire verir isen eda ederim deyü cevâb eyledikde zâbit-i mezkûr şetm ü habs ü rencîde vaz' misillü muhâlif-i rusûm-ı müsâlemete olan tasaddîsi hasebiyle kapudân-ı mersûm kendüyü tahlîs içün Bulgar'dan(?) matlûbu olan akçeyi eda etdiğini ve zâbit-i mezbûrun bu gûne vaz' u hareketi kavâ'id-i dostluğa ve ahidnâme-i hümâyûn şurûtuna münâfî olduğunu beyân ile mugâyir-i mu'tâd olan meblağ-ı merkûmun istirdâdı ve ba'de izin dahi Rusyalu haklarında bu misillü teklîfât ve mu'âmelât vukû'unun indifâ'ı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Rusyalunun emr-i ticârete dâ'ir maddelerde makîsün aleyhleri olan Françelüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyûna lede'l-mürâca'a Devlet-i Aliyye'min mu'tâd üzre iskelelerine Françe sefâyini yanaşdıklarında dostluk mu'âmelesi olunup diğer gün nakl içün kapudan ve kocabaşılarını akçeleriyle alup bu makûle olan ve mukîm zehâyirinin bey' u şirâsına ve tahmîl olunmasına mümâna'at olunmayup ve bu bâbda resm ve vergi dahi taleb olunmaya deyü mastûr olduğuna binâen münâfî-i ahidnâme-i hümâyûn resm-i mezbûr nâmıyla zâbit-i mezkûrun aldığı meblağ-ı mezbûr istirdâd olunup fî-mâ ba'd dahi bu gûne metâlibât-ı gayr-i mu'tâde ile Rusya kapudanları ta'addî ve rencîde etdirilmemek fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin, Françe ve İngilterelü ve düvel-i sâ'ire kapudanlarından ber-muktazâ-yı şurût-ı mu'âhede alına gelen rusûmât-ı vezîr Köprülü ahidnâme-i hümâyûn şerâ'itına münâfî Rusya kapudânâtından mütâlebe ile habs ü tazyîk olunmalarına bir türlü rızâ-yı aliyyem olmadığı ma'lûmun oldukda zâbit-i merkûmun mugâyir-i şurût-ı uhûd ve kapudân-ı mersûmdan palamar akçesi nâmıyla cebren aldığı meblağ-ı mezbûr lede't-tahkîk bilâ tagallüb istirdâd ve kapudân-ı mersûma teslîm ve fî-mâ ba'd dahi hulâsa şurût-ı müsâlemete bu gûne teklîfât-ı gayr-i mu'tâde ile Rusya kapudânları ta'addî ve ra'iyyet olunmasına ruhsat ve cevâz göstermeyüp men' u tahzîre mübâderet eylemen bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Cemâziyelâhiresinde sene 196

(457) Âsitâne-i Aliyye'mden berren Eflak'a varıncaya yol üzerinde vâki' kuzât ve nüvvâb ve voyvodalar ve a'yân ve sâ'ir zâbitâna ve cizye-dârlara hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitâne-i Devletü'ş-şâhânemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl getürüp Eflak ve Boğdan ve…(lekeli) taraflarının ….(lekeli) iden Rusya tüccârının ümûrlarını

ru'yet ve nezâret eylemek üzre bundan akdem bâ-berât-ı âlî konsolos nasbolunup hâlâ ol tarafda mukîm Serhatos Laskran(?) zîde ruştühûnün iyâli on nefer müste'men âdemleriyle bu esnâda berren Dersa'âdet'den Eflak tarafına azîmet üzre olmağla mahall-i merkûma varıncaya uğradığı yerlerden götürtülüp tahsîl-i emniyeti husûsuna dikkat ve iktizâ eden me'kûlât ve levâzım-ı sâ'iresinin rızâlarıyla satanlardan akçesiyle tedârik ve iştirâsına mu'âvenet, mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahi yanına kadar kifâye muktedir ve müsellah cebelü ta'yîni ile hılâl-i râhda muhâfazası ve himâyet ü sıyâneti hâlâtına mübâderet olunarak emnen ve sâlimen mahall-i maksûduna îsâline bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve meşiyet âdemleri mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn cizye talebi ve sâir gûne mutâlebât ile ta'addîden mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzre amel olunmak üçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 196

[s.48]

(458) Trabzon valisi vezir el-Hâc Ali Paşa'ya ve Canik sancağında vâki Ünye kadısına ve serdâr ve zabitân zîde kadruhüme hüküm ki,

93 senesinde Kuban tarafından Manoi Osteroski(?) nâm Rusyalu istirkâk ve Ünye cânibine getürülüp füruht olunduğu ve mesfûrdan mâ-adâ mukaddema esnâ-yı muhârebede kayd-ı esre giriftâr olan üserâdan hâlâ Ünye tarafında bazı kesân yedlerinde ma'lûmü'l-esâmî on dört nefer Rusyalu dahi esir olarak mevcûd idüğü Deraliye'mde mukîm Rusya elçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından mukaddemce tahrir ve inhâ ve Canik sancağı sn ki vezir-i müşârunileyhsin, ber-vech-i mâlikâne uhdende olmak mülâbesesiyle marifetinle ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mesfûrûn Rusyalular buldurtulup marifet-i şer'le bi'l-istintâk tanassur üzere oldukları ba'de't-tahkik bend-i esrden tahlîs ve elçi-i mümâileyhe teslim olunmak içün Deraliyye'mde mukîm kapukethüdan tarafına irsâle mübâderet eylemen içün sana hitâben emr-i şerifim sudûrunu istisd'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta gerek zükûr ve gerek inâs cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-i muhârebe ve sâir üserâ her ne pâye ve ne rutbede ise iki devletin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn Devlet-i aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle

din-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i semen azâd ve istirdâd ve teslim olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı beliye-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar kezâlik Devlet-i Aliyye'min reâyâları hakikaten bi-aynihî ve muâmele-i müşâbehe üzere hareket etmeye Rusya devleti teahhüt eder deyü münderic ve mestûr olduğuna binâen sen ki müşârunileyhsin, ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince üserâ-yı mesfûre ma'rifetinle bi't-taharrî bulundukları mahalde zâhire ihrâc ve huzûr-ı şer'de ale'l-infirâd istintâk olunarak kendü hüsn-i irâdetleriyle din-i İslam'ı kabul eylemeyüp tanassur üzere oldukları muhakkak idüğü surette bi-eyyi-hâl bilâ-semen kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mümâileyhe teslim olunmak içün Deraliyye'mde kapukethüdan tarafına tesyîre dikkat olunmasını muhtevî sana ve mevlânâ ve serdâr ve zabitân-ı mümâileyhime hitâben bundan akdemce bir kıt'a emr-i şerifim sâdır olmuş idi. Bu defa yine Ünye sekenesinden Konzobor oğlu Hacı İsmail'in yanında Asil nâmında bir nefer ve Hacı … Osman'da Aleksi nâmında bir nefer ve birinci oğlu Hacı Hacı Hasan'da Mustovi isminde bir nefer ve … bölükbaşında İvan ve Şehe(?) nâmlarında iki nefer ve Sağ kol oğlu nâmında Petre nâm bir nefer ve Zari Hacı oğlunda kezâlik Petre nâmında bir nefer ve Ford Birakdar demekle arîf kimesnenin yanında Kirkor nâm bir nefer bölükbaşının yanında kezâlik Kirkor nâm bir nefer ve Yeğen oğlu Derviş Mehmed'de bir nefer Sentan ve İndetdik'te(?) İvan nam bir nefer ve Bartınlı ve Kandi demekle maruf kimesnenin yanında dahi bir nefer Sentan ile zevcesi ve iki oğulları ve iki kızları altı nefer ki cem'an ber-mûceb-i defter 17 Rusyalu olan esir olarak merkûmûnun yanlarında idüğü ihbâr ve ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ma'rifetinle kayd-ı esrden ıtlâkları istircâ olunduğuna binâen ber-mûceb-i defter üserâ-yı mesfûrûn dahi ma'rifetinle zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le bi'l-istintâk mukaddemce ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn şeref-sudûr bulan emr-i münîfim mûcebince amel ve hareket olunarak kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mümâileyh tarafına teslim içün Deraliyye'mde kapukethüdân tarafına irsâle ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi siz ki vezir-i müşârunileyh ve mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz, ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn amel ve hareket olunup mugâyiri

vaz‘ u hareket vukû‘una kat‘â rıza-yı aliyyem olmadığı malumunuz oldukta gerek esnâ-yı muhârebede ve gerek ba‘de’l-musâlaha istirkâk ile kayd-ı esre giriftâr olan Rusya üserâsından mukaddemce sudûr eden emr-i münîfimde muharrer ve gerek bu defa ber-mûceb-i defter ıtlâkları istid‘â olunan Rusyalu bâlâda isimleri mastûr kimesne ve sâir her kimin yedlerinde ise bi’t-taharrî zâhire ihrâc ve meclis-i şer‘a ihzâr ve ale’l-infirâd ashâbı müvâcehelerinde ma‘rifet-i şer‘le istintâk ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn kendü hüsn-i irâdetleriyle din-i İslâm’ı kabul eylemeyüp hâlâ tanassur üzere oldukları inde’ş-şer‘ tahakkuk edenlerin muktezâ-yı şurût-ı muâhede üzere bilâ-semen ve lâ-teallül bend-i esrden tahlîs ve istirdâd ve Dersaadet’imde Rusya elçisi mümâileyhe teslim olunmak içün sen ki vezir-i müşârunileyhsin kapukethüdan cânibine irsâl ve tesyîre mübâderet ve infâz-ı emr-i münîfime dikkat eyleyüp mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn üserâ-yı mersûmeyi ketm ü ihfâ misillü hâlet-i gayr-ı marziyye ve hilâf-ı şerî‘at-i garrâ hareket vukû‘una irâet-i ruhsattan hazer ve mücânebet ve gönderilen üserânın adet ve isimlerini mübeyyin defterile keyfiyeti Dersaadet’ime tahrir ve i‘lâma müsâraat eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i C sene 1196.**

-Rusya tüccarından Atnash Dimitrief nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri; **evâil-i Câ sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Stamini Ygarrof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Mohra nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Francesko Rotof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü; **evâsıt-ı Câ sene 1196.**

Rusya kapudanlarından Georgio Valgakof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

(464) Rusya kapudanlarından Stefan Michailof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü; **evâhir-i Câ sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Noel Masof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından İvan Koblien ve Samuel Vaklanof nâm tacirler bir nefer müstemen hizmetkârıyla ve bir nefer simsar ile li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir’e ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anderie Tranof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri**; evâil-i C sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Brasimo Falkof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Mtamini Michailof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri.

(470) Rusya kapudanlarından Carl Anderson nâm kapudan bin yüz otuz yedi kantar demir ve yüz kırk atı kantar demir tahtası ve yüz kırk dokuz kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve eşya-yı mezbûrenin el-hâletü hâzihî Deraliyye’de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine nakl murâd etmekle elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı mezbûrenin bu tarafta lüzumu olmadığından sefine-i mezbûre ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

[s.49]

-Rusya kapudanlarından Georgi Linarikof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri; **evâhir-i C sene 1196**.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Komandinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Valinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

(474) Rusya kapudanlarından Kostantin Olikoynof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü.

-Rusya tüccarından Kostantin Gariforief nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Antonio Banilief nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri; **evâil-i B sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Alie Boskovic nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Hıristolo Beozrof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü.

-Rusya kapudanlarından Yakormar Nasilof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine hükmü.

(480) **Re's-i hudûddan Deraliyye'me gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve gümrük ümenâsı ve cizye-dârân ve sâir zabitâna hüküm ki,**

Hâlâ Âsitane-i devlet-aşiyânemde mukim Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetüme mühürlü arzuhâl gönderüp Devlet-i Aliyye'mizde emr-i ticarete dâir bi-aynihî France ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyade müsaade olunan milel müsâlemât ve muâfiyetiyle ticaret-i miyâh misillü berren ticaret etmek gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhurunda France ve İngilterelü ve sâirlerin şurûtları mer'î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtı müşakilesini ve aynını edâ ettiklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emti'a makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnda münderic olduğuna binâen Rusya tüccarının kendü memleketlerinden doğru Deraliyye'me getürüp füruht ile resm-i gümrüklerin Âsitane-i saadetimde edâ edecekleri emti'alarından hilâl-i râhta gümrük ümenâsı tarafından mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük mutâlebesiyle Rusya tüccarına teaddî iktizâ etmez iken o makûle Rusya tüccarından esnâ-yı râhta bazı mahallerde hilâf-ı mu'tad gümrük mutâlebe ve cebren ahz ve istirdâda vesile olmamak içün edâ tezkiresi dahi vermeyüp ol vechile taife-i tüccara ızrâr ve teaddî olunageldiğinden bahisle yine Rusya tüccarından Georgio Dimitri nâm tacir mahall-i âharda bey' eylemeyüp doğru Âsitane-i aliyyeme nakl ve icâb eden gümrüğünü Deraliyye'mde edâ eylemek üzere Rusya memleketinden getürdüğü emti'asından hilâl-i râhta gümrük talebi ve cizye ve peşkeş nâmı ve sâir vergü mutâlebesiyle münâfî-i ahidnâme-i hümayûn teaddî ve rencide ettirilmeyüp himayet ve sıyânet olunmak bâbında misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukta Rusya tüccarından Sierlolnikoski(?) nâm tacir Rusya diyarından istishâb eylediği emti'asıyla Ziştovi kasabasından hîn-i azimetinde Ziştovi gümrükçüsü tacir-i mersûmdan resm-i gümrük nâmıyla ma'lûmü'l-miktâr akçe ahz ve yedine edâ tezkiresi verdiğin elçi-i mümâileyhe mukaddemce bâ-arzuhâl inhâ ve meblağ-ı merkûmun reddini ba'de-izin o makûle tüccar emti'asından esnâ-yı râhta gümrük nâmıyla akçe mutâlebe olunmamasın istid'â eylediğine binâen France-

lü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûn ve ahkâm kuyûdâtı lede't-tetebbu' bey' içün ihrâc olunan metâ'dan mâ-'adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ'larından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü Françe ahidnâmesinde musarrah ve istid'â olunduğu cihetle Rusyalu'ya mukaddemâ emr-i şerifim verildiği mukayyed olduğuna ibtinâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve emsâli mûcebince gümrükçü-i mezbûrun aldığı meblağ-ı mezkûr tacir-i mesfûra istirdâd…

[s.50]

Ve bundan sonra tacir-i mersûmun doğru Deraliyye'me getüreceği emti'asından gerek Ziştovi'de ve gerek hilâl-i râhta bir mahalde gümrük talep ve sâir vergü mutâlebesiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn teaddî ettirilmemesini havî mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz, size ve Ziştovi nâibine hitâben işbu sene-i mübâreke Cemâziyeluhrâsında emr-i şerifim verildiği mukayyed olmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve mukaddemce sâdır olan emr-i âlîşânım mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer Rusya tacirleri merkûm icân eden gümrüğünü Âsitane-i Aliyye'mde edâ etmek üzere kendü memleketlerinden alup doğru Dersaadet'ime getüreceği emti'asını mademki taht-ı hükümetinizde taşra çıkarup bey' etmeyüp doğru Dersaadet'ime nakl ile mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ve muhâlif-i mu'tâd ve münâfî-i emr-i münîfim hilâl-i râhta resm-i gümrük talebi ve cizye ve peşkeş nâmı ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddî ve rencide vukû'una irâet-i ruhsat ve cevâzdan mübâadet ve ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında; fî evâsıt-ı C sene 1196.

Bir sûreti

(482) Rusya tüccarından İvan Steyanof nâm tacir bu esnâda li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya cânibine varub gelmek murâd etmekle tacir-i mersûmun memnûattan olmayup Deraliyye'den alup ve icâb eden gümrüğünü bu tarafta edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi verilen emti'a ve eşyasından ve kezâlik iktizâ eden resm-i gümrüğünü ber-mu'tad Deraliyye'de edâ etmek üzere Rusya memleketinden alup bir mahalde bey' eylemeyüp doğru Âsitâne'ye getüreceği emti'asından hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük talebi ve cizye ve peşkeş nâm ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddî ettirilmemek içün ber-vech-i muharrer.

-Hâlâ Boğdan voyvodası Ekrad-zâde Alexandri voyvodaya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr derbâr-ı ma'delet-unvânıma … olunan bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında Rusya reâyâsından Geo Alexi nâm tacir geçen mâh-ı Şubat'în Yakvo de Diamandi nâm bir nefer Eflaklu hizmetkârıyla Giresun'dan memleketinde vâki Zifnikia(?) nâm mahalle varub yanında olan sandık ve eşyasını hizmetkâr-ı mesfûr ile mahall-i merkûmda bırakup kendüsü li-ecli'-ticâre civârda vâki mahallere azîmeti esnâsında hizmetkârları mesfûr tacir-i mersûmun altı yüz ruble akçesiyle pasaport kâğıdı mevzû olan sandığını sirka ve Soroka'ya(?) firar eylediğine binâen tacir-i mesfûr dahi hizmetkârını taharrî içün Soroka'ya vardıkta mahall-i merkûmda selefin Boğdan voyvodası tarafından Sravnik tabir olunur Sandile ve Siryataki nâm iki nefer zâbitler mesfûru ber-mûceb-i emr-i … alıkoyup on gün miktarı hapseyledikten sonra on yedi rublesini dahi cizye nâmıyla ahz ve Boğdan ve Eflak câniblerine azîmeti men' eylediklerinden memleketine avdet ve o tarikten Yaş kasabasına varub Boğdan voyvodası mümâileyhe keyfiyeti beyân zımnında beş kıt'a kâğıt tahrîr olunmuş iken voyvoda-i mümâileyhe isâl mümkün olmayup me'yûsen Âsitane'ye gelüp hakkının istirdâdı re'sinde(?) olmakla husus-ı mezbûr mahallini tefahhus ve suâl birle tâcir-i mersûmu bilâ-mûcip haps u kabz eden mesfûrân esir ve … teczîmen aldıkları on yedi ruble tahsil ve sirka olunan meblağın sârikleri mesfûrân re'sen iktizâ edenlere bi-eyyi-hâl buldurulup meblağ-ı mesrûk dahi icâb edenlerden istirdâd ve mersûma teslim ve bu gûne nâ-merzî ve muhâlif-i rüsûm-ı dostî harekâta tasaddîleri muâhaze ve gûşmâl olunmaları bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûru tahrîr ve istid'â olduğuna binâen vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olunmak fermanım olmağın imdi sen ki voyvoda-i mümâileyhsin li-ecli't-ticâre mamleket-i Boğdan'dan kendü hâllerinde âmed-şüd eden Rusya tüccarına ve emvâl ve erzâkına hilâf-ı şurût-ı muâhede ve mugâyir-i rüsûm-ı müvâlât bilâ-mûcip bir gûne teaddî ve zarar vukû'una kat'a rızâ-yı aliyyem olmayup himâyet ve sıyânet olunarak mutmainnü'l-bâl … iyâb ü zehâbları hususu ve bâlâda tahrîr olunduğu üzere sâriklerin bi-eyyi-hâl zâhire ihrâcıyla tâcir-i mersûmun gerek sirka ve gerek teczîmen ahz olunan akçesi bi-eyyi-hâl icâb edenlerden tahsil ve mersûma teslim ile irzâsı matlûb idüğü malûmun oldukta mesfûrun Rusya tacir ve ve mersûmdan bilâ-mûcip ve bi-gayr-i hakkın cizye nâmıyla cebren ahz eyledikleri on yedi ruble tamamen tahsil, sirka olunan meblağın

dahi sârikleri her kimler ise mesfûrân esir … ve sâir iktizâ edenlere alâ-eyyi-hâl buldurup meblağ-ı merkûmu dahi lazım gelenlerden kâmilen tahsil ve tacir-i mersûma teslim birle ihkâk-ı hak dikkat ve ba'de-izin bu gûne nâ-merzî ve muhâlif-i tavr-ı dostî hareketten mübâadet eylemen üzere yedine tenbih ile tahzîr ve terhîbleri emrine mübâderet ve infâz-ı emr-i şerifime ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı B sene 1196.**

-İzmir mollasına ve İzmir hassı voyvodası zîde mecdühûye hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında Rusya reâyâsından Ezderhanlı Avans Anton(?) nâm tacir bir müddetten berü li-ecli't-ticâre medîne-i İzmir'de vâki Şahin kızı demekle marûf cânibde müsâfereten sâkin ve kendü hâlinde arzıyla mukayyed iken işbu sene-i mübârekede mâh-ı Haziran'ın 5. günü saat 11'de odasına gider iken … kapusunu … olup açtırmak içün hancısını çağırdığında hancı kapu eğerçi küşâd edüp lâkin sekran üzere bulunduğundan tacir-i mesfûra tavassut ve Rusya milleti hakkında şütûm ve tehdîd-âmiz kelimât-ı şenî'a ile itâle-i lisândan sonra tacir-i mesfûra tasallut ve rencide ve tekdir ve buna dahi adem-i kanâat ile tacir-i mesfûru odasına ba'de'l-vürûd hancı-i merkûm kolluğu çağırup tacir-i mesfûrun odasının kapusunu şikest ve yatağında bulduğu kisve ile ahz u darp ederek taşra ibkâ ve helâk derecelerini iktisâb ve bundan başka sen ki voyvıda-i mümâileyhsin konağında bilâ-mûcip haps eğerçi sebili tahliye olunup lakin şiddet-i darp hasta-hâl ve mûcib-i firâş olduğundan mâ-'adâ hîn-i … odasına açık konulduğundan bir kese derûnunda mevcûd yüz altunu ve on ruble ve altı altmışlık ve altı top … kutusu sirka olunduğunu ihbâr ile kendüye terettüp eden … tazminini rica ve keyfiyet-i merkûme vech-i muharrer üzere olduğu musaddak ve medîne-i merkûmede mukîm Françe konsolosu tarafından dahi tahrir ve inhâ beyne'd-devleteyn derece-i kemâle resîn hukûk ve müvâlâta nazaran hareket-i mersûmeye mütesaddî olanlar müstehak-ı te'dib oldukları zâhir ve rû-nümâ olmakla hancı-i merkûmeile kasaba-i merkûmede sâir medhali olanların te'dib ve sâbuku'l-beyân nükûd ve eşya-yı mesrûkanın icâb ve iktizâ edenlerden tahsili bâbında emr-i şerifim sudûrunu tahrir ve istid'a ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta mademki Devlet-i Aliyye'miz arazisinde ikâmet ederler kendülerine bir türlü dahl ü taarruz olunmayup kuyûd-ı

ahkâm-ı şerîʻat muktezâsınca tamamen himâyet ve sıyânet olunalar deyü münderic olduğuna binâen Rusya taciri mersûmun sirka olunan nükûd ve eşya-yı mezbûresi bi't-taharrî şerʻan icâb edenlerden maʻrifet-i şerʻle tamamem tahsil ve mesfûra redd ü teslim ve fîmâ-baʻd mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn Rusya tacirine dah lü taarruz olunmayup ber-mûceb-i ahkâm-ı şerʻiyye himâyet ve sıyâneti hâlâtına dikkat olunması tenbih ve terhîb ve tahzîre mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki, mevlânâ ve voyvoda-i mümâileyhsiz, Devlet-i ebediyyü'l-kıyâmımla Rusya devleti miyânında müstakarr ve istikrâr(?) olan şerâit-i muâhede ve müsâlemeye münâfî Rusya tüccarına ve emvâl ve erzâkına dahl ü taarruz vukûʻuna bir türlü rızâ-yı mülûkânem olmadığı malûmunuz oldukta ber-vech-i muharrer Rusya tüccarı mersûm Avans'ın sirka olunan nükûd ve eşyasını bi't-taharrî zâhire ihrâc ve şerʻan icâb ve iktizâ edenlerden maʻrifet-i şerʻle tamamen tahsil ve mesfûra redd ü teslim birle ihkâk hakka mübâderet ve baʻde-izin Rusya tacirlerine mugâyir-i şerâit-i müsâleme bir türlü müdâhale ve taarruz olunmayup ber-imûceb-i ahidnâme-i hümayûn muktezâ-yı ahkâm-ı şerʻiyye üzere himâyet ve sıyânetleri emrine dikkat olunmasını iktizâ edenlere tenbih ve menʻ u terhîb ile ifâ-yı şurût-ı muâhede ve müvâlâta ihtimâm ve hilâfı hareket vukûʻuna irâet-i ruhsattan ittikâ-ı tâm olunmak bâbında; **fî evâil-i Ş sene 1196.**

-Özi muhâfızı vezirim Süleyman Paşa'ya hüküm ki,

Botkali kazakları Özi ve havalisi ve Tuna'nın orta taraflarında eğlendirilmeyüp cümlesi Tuna'nın berü cânibine imrâr ve münâsip kazalara iskân olunmak bâbında iktizâ eden mahallere kerraten-baʻde-uhrâ eslâfın Özi muhâfızlarına ekîd ve şedîd evâmir-i şerifemle tenbih ve te'kid olundukta bu taraflarda zikrolunan Kazaklardan sekene kalmadı deyü tahrirâtları vârid olduktan sonra Özi havalisinde vâfir Kazak mevcûd idüğü ve hududa ve beru ve öte taraflarda icrâ-yı ve şekâvete ibtidâr eyledikleri ve hatta bu keyfiyet Deraliyye'mde mukîm Rusya elçisi Cavalier de Bulgakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından mukaddemâ südde-i saadetime lede'l-inhâ eslâfının tahrirâtlarına mebnî ol havalîde Kazak kalmadığı zuhûr ederse hududa zâbitiniz ahz u haps etsün deyü elçi-i mümâileyhe ifâde olunup ol dahi Kremçon Kontraki Patarikof(?) nâm generale ol vechile tahrîr etmiş olduğundan bu esnâda taife-i mezbûreden Rusya hudûdu dâhilinde mürûr ile bazı gûne efʻâl-i kabîhaya mütesaddî

olan üç nefer Kazakları ahz ve lede'l-istintâk Tuna havâlisinde ve kurb u civârda vâki Özi ve Aksu tarafında vâfir Kazaklar sâkin olmak hasebiyle selefin mesfûrları ol havâliden tard ve beru cânibine imrâr lâzime-i zimmeti iken karar ve temkinlerini(?) tecvîz ile mesfûrların kapukethüdası olarak bir neferini yanında tevkif ettirdiğini mesfûrûn üç neferden birini dahi bir müddet yanında yazıcılık hizmetinde istihdâm ve mesfûrlara bir adet kilisa binâ ve ihdâsını tevcîz eylediğini ve kendü rüfekâsından gasb u gâret-i emvâl içün Rusya hudûduna mürûr edegeldiklerini ve havâli-i merkûmede vâfir Kazak olduğunu itiraf ve ihbâr eylediklerini genral-i mersûm bu defa elçi-i mümâileyh tarafından tahrir ve inhâ etmekle sen ki vezir-i müşârunileyh-sin hudûdda olan general-i mersûm ile dostâne muhâbere ve ahz u haps eylediği üç nefer Kazakları mutâlebe ve ahz ve li-ecli'l-istintâk mahbûsen bir âdemiyle Deraliy-ye'me isâle ihtimâm ve dikkat ve fîmâ-ba'd havâli-i mezkûreyi daima tecessüs birle zikrolunan Kazaklardan bir ferdin hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn Özi ve havâlisinde ve selefin misillü yanında ikâmet ârâmına zinhâr ve zinhâr cevâz ve ruhsat göstermeyüp ve muktezâ-yı şurût-ı mukâvele mukaddemâ nizâm verildiği üzere Tuna'nın berü tarafı kazalarına îvâ ve iskân içün serî'an sevk u irsâllerine nisâr-ı vüs' u miknet ey-lemen fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur; imdi Bonkali Kazaklarının Özi ve havâlisinde ve'l-hâsıl Tu-na'nın öte taraflarında ikâmetleri Devlet-i Aliyye'mle Rusya devleti beyninde mün'akid ve müstekarr olan şerâit-i uhûda mugâyir idüğü ve ber-vech-i muharrer üç nefer mahbûs Kazakları tarafına teslim eylemek üzere elçi-i mümâileyh cânibinden general-i mersûma bu defa tahrîr ve tavsiye olunduğu malûmun oldukta evvelemirde general-i mümâileyh ile dostâne muhâbere ile hapiste olan üç nefer Potkali Kazakla-rını talep ve ahz ve üçünü dahi derhal li-ecli'l-istintâk mahbûsen Dersaadet'ime irsâle ikdâm ve dikkat ve ba'dehû ve etrafı bi't-taharrî Özi ve havâlisinde tâife-i mezbûreden ferd-i vâhidin karâr ve ârâmına ve selefin misillü yanında istihdâmlarına bir tarikle ruhsat göstermeyüp mevcûd olanları bi-eyyi-hâl oldukları mahalden tahrik ve Tuna'nın berü taraflarına iskân ve îtân içün irsâle ikdâm ve gayret ve ba'de-izin mugâyir-i şurût-ı mukâvele ve münâfî-i rızâ-yı dâverânem bir neferi o taraflarda geşt ü güzâr eylediği ihbâr ve istimâ' ile mazhar-ı itâb-ı şedîd-i şahânem olmaktan bundan tehaşî ve mücânebet ve her hâlde şurût-ı muâhedenin te'kîdini mûcib olur hâlâta dik-kat eylemen bâbında; **fî evâhir-i Ş sene 1196**.

-Kocaeli sancağı mutasarrıfı dâme ikbâlühû ve Şile nâibine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında çend mâh mukaddem Giresun iskelesinden kırk beş bin guruşluk emti'a ve eşya ile mahmûlen Âsitane-i Aliyye'me gelür iken Şile nâhiyesine tâbi Ağva nâm mahalde fenâ-pezîr olan bir kıt'a Rusya sefinesinden sâhile çıkan eşyanın icâb edenlerden tahsîl ve ash3abına redd ü teslim içün ol esnâda bâ-fermân tayîn olunan Tersâne-i Âmire'm çavuşu Rusya tüccarı ile mahalline vardıklarında ahalinin gasb eyledikleri nükûd ve eşyanın fakat şikest ve tahkiye olunan kese ve sandıklarından gayrı bir nesne olmayup boş kese ve sandıkları ahz ile avdet edüp tacirleri sâhile sâhile çıkan emti'a-i sâir ve eşya ne miktar olduğu meçhûlleri olup lakin zikrolunan nişânla kese ve sandıklarda mevzû olup ahali-i mezbûre gasb u ahz eyledikleri nükûd ve eşya on dört bin yüz otuz dört guruşa bâliğ olduğu meczûmları olduğundan tahlisi istid'â eylediklerine binâen tekrâr bu hususa dair şeref-sudûr olan emr-i âlîşânımla tayîn olunan ocak çavuşu ve maiyetine terfîk olunan Rusyalu sen ki Kocaeli mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mümâileyhsin tarafından tayîn olunan mübâşir ile me'an Ağva'ya vardıklarında meblağ-ı merkûm tahsile ikdâm olunmayup Şile nâibi mevlânâ-yı mümâileyhsin, tayîn olunan çavuş-ı mezbûra bir kıt'a ilâm i'tâsıyla Deraliyye'me iâde olunup lakin i'lâm-ı merkûm mantûkunca Rusya tacirleri mersûmun müdde'âları olan nükûd ve eşyaya vâzı'u'l-yed olanlar kimler olduğu malûm dahi tahlîs-i girîbân içün sâhile çıkan eşyayı kaybolan subaşı Koca Ahmed ve avenesi ve oğlu ve yazıcısı merkûmûna telsin eylediklerini ihbâr ve ikrâr eylediklerine binâen tüccar-ı mersûmenin müdde'âları nefsü'l-emre muvâfık ve hakları zâhir ve nümâyân olduğu tahrîr ve inhâ ve mârru'z-zikr tüccarın hakkı icâb edenlerden tahsîl ve alıverilmesi bâbında emr-i münîfim sudûrunu istid'â olundupu ecilden mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince Rusya tüccarının sâhile çıkan emvâline bu defa ihbâr ve i'lâm olunduğu üzere vâzı'u'l-yed edenler bi-eyyi-hâl bi't-taharrî buldurulup zimmetlerinde tahakkuk eden nükûd ve eşya tamamen tahsil ve ashâbına redd ü teslim birle ihkâk-ı hak ve infâz-ı emr-i şerifime ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın te'kîden işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi siz ki mîr-i mîrân ve mevlâna-yı mümâileyhimâsız, i'lâm olunduğu üzere tüccar-ı mersûmenin gayr-ez-tahsîl kusûr olan nükûd ve eşyasının bi-eyyi-vechin-kân şer'an lâzım gelenlerden

tahsîl ve sâhiblerine redd ü teslimle kat‘-ı rişte-i iştikâ olunmasına ihtimâm ve ikdâmınız matlûb-ı mülûkânem idüğü malûmunuz oldukta Rusya tüccarı mersûmûnun sefine-i mezbûreden sâhile çıkan emvâlinden kusûr kalan nükûd ve eşyaya bu defa ihbâr ve i‘lâm olunduğu üzere vâzı‘u’l-yed olanlar bi-eyyi-hâl bulduru-lup zimmetlerinde tahakkuk eden emvâl bilâ-tereddüd tamamen tahsîl ve zâhire ihrâc ve ashâbına redd ü teslim birle ihkâk-ı haka mezîd-i ihtimâm olunup ser-i mû kusûr ve rehâvet ve zimmetlerinde eşya-yı muhrac mütehakkık olanları mugâyir-i rızâ ketm ü ihfâ ve himâye gûne hareket birle emr-i şerifimin adem-i infâzıyla tekrar iştikâ olunmaktan ve bu vechile gardıma mazhariyetten be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i N sene 1196.**

(487) Rusya tüccarından İvan Sanatof nâm tacir bir nefer oğlu müstemen ile li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri; **evâhir-i B sene 1196.**

-Rusya tüccarından Simone Makolbo nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den (silik) ve Kıbrıs ve İskenderiye’ye varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya tüccarından Cbakmo Benfelof ve Vasili Kisle ve Maksimon(?) nâm üç nefer tacirler iki nefer müstemen hizmetkârlarıyla berâ-yı ticâret Deraliyye’den Ro-dos ve Kıbrıs ve İskenderiye’ye varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn mûcebince ber-mu‘tad yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Brakliyef nâm tacir iki nefer müstemen hiz-metkârıyla li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir’e ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezire-lere ve Mora ve Selanik’e varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tad yol emri; **evâhir-i B sene 1196**.

[s.52]

(491) Tuna sevâhilinde vâki kaza ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve Sünne Boğazı muhâfazasına memûr ser-turnaî Seyyid Mustafa zîde mecdühûya ve sâir zabitân ve iskele ümenâsına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim ey-

lediği bir kıt‘a memhûr kâğıdın Devlet-i Aliyye’miz memâlikinde emr-i ticarete dâir bi-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyade müsaade olunan milel müsâlemât ve muâfiyetiyle ticaret-i miyâh misillü berren ticaret etmek ve Rusya reâyâlarına Devlet-i Aliyye’miz cânibinden ruhsat verilüp ber-minvâl-i muharrer Nehr-i Tuna’da geşt ü güzâr edeler gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhurunda mârru’z-zikr iki milletin ve sâirlerin şurûtları mer‘î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtı müşakilesini ve aynını edâ ettiklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emti‘a makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye’ye varmaları câiz ola deyü ahidnâme-i hümayûnda münderic iken bu esnâda Rusya tüccar sefâini kapudanlarından Masof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Nehr-i Tuna derûnuna li-ecli’t-ticâre duhûl murâd eyledikte Sünne Boğazı zabiti ser-turnaî mümâileyhe mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn … mümânaat etmekle(?) şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mantûkunca kapudan-ı mersûm ve sâir bu makûle Rusya tüccar sefâininin Nehr-i Tuna-i mezbûra li-ecli’t-ticâre duhûllerine ve dâhil-i Tuna’da vâki iskelelere yanaşup kesb ü ticaret eylemelerine mümânaat olunmamak ve düvel-i sâire misillü icâb eden resm-i gümrüklerin ba‘de’l-edâ hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn ziyâde resm-i gümrük mutâlebe eylemeyüp ve gümrüklerin bir defa bir mahalde tamamen eda ve yedlerine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi aldıkça mükerrer gümrük ve sâir gûne resm mutâlebe ettirilmemek üzere emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed idüğü ecilden sefine-i mezbûre ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn tüccar sefinesi olduğu halde mugâyir-i şurût ve muâhede li-ecli’t-ticâre mürûruna mümânaat olunmamak fermanım olmağın imdi sen ki mevlânâ ve Sünne zâbiti ve sâir mümâileyhimsiz bu makûle Rusya tüccar sefâininin ber-muktezâ-yı şurût ve muâhede li-ecli’t-ticâre Tuna’ya iyâb ü zehâb ve ticaretlerine hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn mümânaat olunduğuna rızâ-yı mülûkânem olmamakla inhâ olunduğu üzere kapudan-ı mersûmun râkib olduğu sefine-i merkûme Rusya tüccar sefinesi ise sefine-i merkûmenin ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn Tuna’ya duhûl ve li-ecli’t-ticâre iskelelere yanaşmasına tarafınızdan hilâf-ı şurût-ı muâhede bir vech[ile] mümânaat olunmayupğ ve Rusya tacirlerinin iştirâ eyledikleri memnûâttan olmayan eşyanın icâb eden resm-i gümrüğün dü-

vel-i sâire tüccarı misillü tamamen edâ eylediklerinden sonra ziyâde gümrük mutâlebe ve gümrüklerin bir defa bir mahalde tamamen verüp yedlerine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi olanlardan mükerrer gümrük ve sâir gûne resm-i muhaddes talebiyle Rusya tüccarına dahl ü taarruz olunmayup ber-mûceb-i şurût-ı muâhede himâyet ve sıyânetleri emrine dikkat ve münâfî-i şerâit-i muâhede ve müsâleme hareket vukû‘una irâet-i ruhsattan mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i L sene 1196.**

-Sâbıkâ Mora valisi ve hâlâ Kandiye muhâfızı vezir es-Seyyid Ahmed Paşa’ya ve hâlâ Mora mütesellimi zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i saadetimde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan memhûr takrir kâğıdında Rusya tüccarından Andrei Stostron(?) nâm tacirin altı seneden berü Mora cezîresinde vâki Flavorta(?) reâyâsından ma‘lûmü’l-esâmî reâyâ zimmetlerinde bâ-temesskük alacağı olan on bin guruşun bi’d-defeât tahsiline evâmir-i aliyyem sâdır olmuş iken meblağ-ı merkûmun fakat nısfı olan beş bin guruşu geçen sene sen ki vezir-i müşârunileyhsin, Deraliyye’mde kapukethüdan yediyle tacir-i mesfûra ve kusûr kalan beş bin guruşun edâsına ba‘de’t-taahhüt avk u te’hir ile imrâr[-ı vakt] olunduğundan üç ay mukaddem meblağ-ı merkûmun serî‘an tahsil ve bu tarafa tesyîli Mora(?) tercümanına tefvîz olunduğuna binâen tercüman-ı mersûm meblağ-ı bâkî-i mezbûru reâyâdan tahsil ve bu tarafa göndermek üzere iken meblağ-ı merkûmu sen ahz ve hesâbı âhara mahsûb dâiyesinde olduğunu ve tacir-i mesfûr müddet-i vâfire çiftlik tahsili içün Dersaadet’imde ikâmet ile mesârıf-ı kesîre ve düyûn-ı vefîreye giriftâr ve … diğer gün ve mağdûr olup bundan böyle tevakkufa mecâli kalmadığını inhâ ve meblağ-ı mezkûrun serî‘an tahsil ve mersûma edâ ve teslimine istid‘â eylemiş meblağ-ı merkûm tacir-i mesfûrun mukaddemâ reâyâ-yı mesfûrânem bâ-temessük nakden olunmuş hakk-ı sarîhi olmak hasebiyle bi’d-defeât evâmir-i aliyyem ısdâr ve sadr-ı azam-ı esbak taraflarından dahi mekâtib-i tahrir ve tesyâr ile tahsiline ikdâm olunmuş iken mugâyir-i evâmir-i şerifem iğmâz ve rehâvet ve tahrirât-ı beyhûde irsâliyle imrâr-ı vakt olunarak bu âna dek meblağ-ı merkûmun tekmîlen tacir-i mesfûra adem-i teslimi ve bu defa tahsil olunmuş iken tarafından ahz olunması heyecân-ı gadab-ı mülûkânemi mûcib bir keyfiyet olmakla sen ki vezir-i müşârunileyhsin inhâ olunduğu üzere me’hûzün olan beş bin guruşu bu defa sadr-ı azam çukadarlarından tayin olunan mübâşire bilâ-teallül ve lâ-te’hir bi-eyyi-hâl bir

iki gün zarfında teslim ve bir saat evvel Deraliyye'me tesyîre kemâl-i ihtimâm ve müsâraat eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve sadr-ı azam çukadarlarından mübâşir tayin olunan ( ) zîde kadruhû ile irsâl olunmuştur. İmdi meblağ-ı bâkî-i mezbûr tacir-i mersûmun hakk-ı sarîhi ve bundan mukaddemce reâyâdan tahsil olunmuş olmakla bilâ-tevakkuf meblağ-ı merkûmu mübâşir-i mümâileyhe alâ-eyyi-hâl teslim ve serî'an bu tarafa tesyîre mübâderet ile tacir-i mersûmun iskâtı kat'â matlûb-ı mülûkânem olduğu cihetten ba'de-izin gadr u illet ve kable'l-edâ hareketin veyahud tahsilini inkâr ile reâyâ zimmetinde a'zârı irâda(?) hasâretin hakkında rehâvetini müstelzim idüğü malûmun oldukta emr-i münîfim tarafına vâsıl olduğu saat meblağ-ı merkûm beş bin guruşu bilâ-teallül kâmilen iki gün zarfında çukadar-ı mümâileyhe tarafından edâ ve teslim ve bir dakika mukaddem bu tarafa tesyîl ile terbie-i zimmet ve ikâb-ı şedîd-i hüsrevâneme mazhariyetten nefsini sıyânet eyleyesin ve sen ki mütesellim-i mümâileyhsin ber-mûceb-i emr-i âlî meblağ-ı mezbûru müşârunileyhten talep ve ol taraftan kable'l-hareke bi-eyyi-hâl bir iki gün zarfında tamamen tahsil ve mübâşir-i mümâileyhe teslim ve Deraliyye'me irsâle ihtimâm ve cehd-i tâm eyleyesin, şöyle ki sen dahi mugâyir-i tenbîh-i şahanem ikdâmda kusûr ve rehâvet ile meblağ-ı mezbûru edâ etmeksizin müşârunileyh ol cânibden hareket ve ba'dehû tarafından a'zâr-ı vâhiye irâdına tasaddî olunduğu surette özr u illetin bir tarikle karîn-i ısgâ olmayup zimmetinde mğtekarrır deyn-i müeyyed gibi meblağ-ı mezbûr ceren senden tahsil olunacağı bî-iştibâhdur ona göre hareket ve iğmâz ve tesâmuhten be-gâyet tevakkî ve mübâadet eylemen bâbında**; fî evâsıt-ı L sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Nicola Vansof nâm kapudan Rusya memâlik mahsûlâtından olmak üzere iki yüz elli yedi kantar demir ve üç yüz yirmi dört kantar mismâr ve iki yüz otuz sekiz kantar hullân ve yüz on top kirpâs ve yüz on kıt'a dülger keser(?) ve dört yüz yetmiş beş kıt'a kalafatçıların i'mâml eylediği demir kalem ve yüz on iki kıt'a demir pergel ve yirmi beş kıt'a demir balta, on kıt'a demir tahtası, otuz kıt'a demir kürek sekiz adet demir kazgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden Deraliyye'ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin el-hâletü hâzihî bu tarafta kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi takdim etmekle eşya-yı mezbûrenin Deraliyye'de lüzumu

olmadığından sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i B sene 1196.**

[s.53]

-Belgrad mollasına hüküm ki,

Hâlâ Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüp Devlet-i Aliyye'min memâlikinden emr-i ticarete dâir bi-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyade müsaade olunan milel müsâlemât ve muâfiyetiyle ticaret-i miyâh misillü berren ticaret etmek gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrir olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhurunda mârru'z-zikr iki milletin ve sâirlerin şurûtları mer'î ve muteber tutula; milel-i mezbûrûn verdikleri rüsûmâtı müşakilesini ve aynını edâ eylediklerinden sonra Rusya tacirleri her türlü emti'a makûlesini nakl ve ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryaların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnda münderic olduğuna binâen Rusya tüccarının doğru Deraliyye'me getürüp füruht ile resm-i gümrüklerin Deraliye'mde edâ edecekleri emti'alarından hilâl-i râhta gümrük ümenâsı taraflarından mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük mutâlebesiyle Rusya tüccarına teaddî iktizâ etmez iken bu esnâda Rusya tüccarından Kostantin Albaisof(?) nâm tacirin malı olarak … mukîm şerîki Nikof nâm Rusyalu tacir Belgrad tarîkinden müstemen âdemi yediyle resm-i gümrüğü Âsitane'de edâ olunmak üzere getürdüğü emti'a ve eşyadan Belgrad gümrüğü nâzırı ( ) nâm kimesne hilâf-ı mu'tad resm-i gümrük mutâlebe ve cebren ahz ve istirdâda vesile olmamak içün edâ tezkiresi dahi vermeyüp ol vechile tacir-i mersûmun ızrâr ve teaddî olunduğu beyanıyla mahall-i âharda bey' eylemeyüp doğru Âsitane-i aliyyeme nakl ve icâb eden gümrüğünü Deraliye'mde edâ eylemek üzere tacir-i mersûmun göndereceği emti'adan Belgrad gümrüğü nâzırı mezkûr gümrük mutâlebesiyle münâfî-i ahidnâme-i hümayûn teaddî olunmamak bâbında misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukta Rusya tüccarının resm-i gümrüğü Deraliyye'mde verilmek üzere Rusya memleketinden doğru Dersaadet'ime getürdükleri emti'adan hilâf-ı râhta mugâyir-i mu'tâd gümrük talep ve ahzıyla tâife-i

tüccara teaddî ve gadr olunduğun elçi-i mümâileyh mukaddemce bâ-arzuhâl inhâ ve o makûle tüccar emti‘asından esnâ-yı râhta gümrük mutâlebe olunmamasın istid‘â eylediğine binâen Françelü’ye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûn ve ahkâm kuyûdâtı lede’t-tetebbu‘ bey‘ içün ihrâc olunan metâ‘dan mâ-‘adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ‘larından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeye mâni olmayalar deyü musarrah ve ber-minvâl-i muharrer Rusyalu’ya mukaddemâ emr-i şerifim verildiği mukayyed olduğuna binâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve emsâli mûcebince Rusya tüccarının doğru Deraliyye’me getüreceği emti‘adan hilâl-i râhta bir malahde gümrük talep ve sâir haste(?) mutâlebesiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn teaddî ettirilmemesini havî işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cemaziyelâhirinde bir kıt‘a emr-i şerifim verildiği mukayyed olunmakla mukaddemce sâdır olan emr-i şerifim mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki, mevlânâ-yı mümâileyhsin ber-vech-i muharrer Rusya tacir-i mersûmun şeriki mesfûr resm-i gümrüğü Âsitane’de edâ olunmak üzere Bec tarafından berren doğru Dersaadet’ime göndereceği emti‘a mademki Belgrad’da taşra çıkarup bey‘ olunmayup doğru Deraliyye’me naklolunan mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i emr-i şerifim gümrük ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddî ve rencide vukû‘undan mübâadet ve bu bahâne ile âharın emti‘a ve eşyasını tacir-i mersûmun malına karıştırmasına irâet-i ruhsattan mücânebet olunmakbâbında; **fî evâsıt-ı L sene 1196**.

(495) Trabzon valisi vezir el-Hâc Ali Paşa’ya ve Canik sancağında vâki Ünye kadısına ve serdâr ve zabitâna hüküm ki,

Gerek zükûr ve gerek inâs cinsinden olan bi’l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rutbeden ise iki devletin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye’mde yine hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî’yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-‘adâ bi’l-cümle ahidnâme-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-‘akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ivaz ve bi-gayr-i semen azâd ve istirdâd ve teslim olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in‘ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye’mde bulundukça redd ü teslim olunalar kezâlik Devlet-i Aliyye’min reâyâları hakkına dahi bi-‘aynihî ve muâmele-i müşâbehe üzere hareket etmeye Rusya devleti teahhüt eder deyü

ahidnâme-i hümayûnda münderic ve mestûr olduğuna binâen mukaddemâ esnâ-yı muhârebede ve ba‘dehû birer takrîb esre giriftâr olan üserâdan ber-mûceb-i defter on yedi nefer ma‘lûmül-esâmî Rusyalu emrine sen ki isimleri mazbût kimesnelerin yanlarında esir olarak mevcûd idüğü Rusyalu’nun hâlâ Âsitane-i saadetimde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından bundan akdemce bâ-takrîr inhâ ve Canik sancağı sen ki vezir-i müşârunileyhsin ber-mûceb-i mülûkâne uhdende olmak mülâbesesiyle üserâ-yı mersûmenin ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ma‘rifetinle kayd-ı esrden tahlis ve ıtlâkları istid‘â olunduğu cihetten üserâ-yı mersûmûn her kimin yedlerinde ise bi’t-taharrî meclis-i şer‘a ihzâr ve münferiden ashâbı müvâcehelerinde ma‘rifet-i şer‘le istintâk ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince kendü hüsn-i irâdetleriyle din-i İslâm’ı kabul eylemeyüp hâlâ tanassur üzere oldukları inde’ş-şer‘ tahakkuk edenlerin muktezâ-yı şurût-ı muâhede üzere bilâ-semen tahlîs ve Dersaadet’imde elçi-i mümâileyhe teslim olunmak içün kapukethüdan cânibine irsâle mübâderet eylemeni muhtevî sana ve Ünye kadısı ve sâir mümâileyhime hitâben işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cemaziyel âhiresinde bir kıt‘a emr-i münîfim sâdır olunmuştu; bu defa elçi-i mümâileyhin takdim eylediği bir kıt‘a memhûr kâğıtta emr-i şerif-i merkûm tarafına lede’l-vusûl husus-ı mezbûru Ünye’de olan mütesellimine havâle ol dahi ol cânibe on bir nefer Rusya üserâsını bulup yanına ihzâr ve mesfûrlara İslâm’ı kabul etmelerini teklif ve onlar dahi adem-i kabul ile Nasrâniyet’te musır olduklarından mesfûrları haps ve … gûne cebr u tazyîk birle bir nefer Okçibal İvan Kratnik ve Vasili Aleksiyef ve Manol Oster ve Sebki ve Anton ve Zoasi ve dört nefer âdemlerini ve İvan Giende ve Pezzo Karirof ve Stefan ve Aleksi Bonkof nâm on dört nefer Rusyalu’ya ahbâbı yedlerine redd ü teslim ve mesfûrûn on bir neferi üserâdan fakat iki neferi Deraliyye’me irsâl ve elçi-i mümâileyh tarafına irsâl olunmakla mersûmân lede’l-istintâk keyfiyet-i merkûme vech-i muharrer üzere olduğu ve hâlâ Ünye’de dokuz nefer Rusyalu mevcûd olup sekiz neferi ve bir neferi okçibal olarak esirlikte ibkâ olduklarını ve üserâ-yı mesfûreden bir nefer yine sahibi Eflaklu câriyesini teslim edüp dört nefer evlâdı olduğunu takrir etmeleriyle bu makûle giriftâr-ı bend-i esr olan bi’l-cümle Rusyalu’nun bilâ-semen sebilleri tahliye olunmak muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn olduğu beyânıyla okçibal-i mersûm ve üserâ-yı sâirenin sebilleri tahliye ve tarafına teslim içün Dersaadet’ime tesyîr içün mücerreden te’kîdi havî emr-i şerifim

sudûrunu istidʻâ eylediği ecilden okçibal-i mersûm bu tarafta li-ecli'l-istintâk Deraliyye'me irsâl ve üserâ-yı sâire yine ol cânibde maʻrifet-i şerʻle istintâk ve bermûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ve harekete saʻy-ı bî-mehâl olunmak fermânım olmağın te'kîden ve istiʻcâlen işbu emr-i âlîşânım dahi ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki vezir-i müşârunileyhsin ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn amel ve hareket olunup mugâyir-i şurût-ı muâhede vazʻ u hareket vukûʻuna bir türlü rızâ-yı şahanem olmadığı maʻlûmun oldukta Rusyalu okçibal-i mersûm bu tarafta cebr u tazyîk olunmayarak maʻrifet-i şerʻle istintâk ve fi'l-hakîka din-i İslâm'ı kabul eylemeyüp tanassur eylediği tahakkuk eylediği surette ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn elçi-i mümâileyh tarafına teslim ve eğer şeref-i İslâm ile müşerref olduğu ikrârıyla sâbit olduğu halde yine ol cânibe iâde olunmak içün okçibal-i mersûmu serîʻan bu tarafa tesyîre mübâderet ve üserâ-yı sâire dahi her kimin yedlerinde ise zâhire ihrâc ve ol cânibde huzûr-ı şerʻa ihzâr ve ale'l-infirâd ashâbı müvâcehelerinde mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn

[s.54]

kendü hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâm'ı kabul eylemeyüp hâlâ tanassur üzere oldukları inde'ş-şerʻ tahakkuk edenlerin muktezâ-yı şurût-ı muâhede üzere bilâsemenin kayd-ı esrden tahlîs ve istirdâd ve Deraliyye'mde elçi-i mümâ-ileyhe teslim olunmak içün kapukethüdan tarafına irsâl ile infâz-ı emr-i şerîfime ihtimâm ve dikkat eyleyüp mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn üserâ-yı mersûmeyi ketm ü ihfâ ve dîn-i İslâm'ı kabûl eylemelerini cebr u tazyîk sûretlerini irâe ve imâ misillü hâlât-ı gayr-ı marziyye ve hilâf-ı şerîʻat-i garrâ hareket vukûuna ruhsat göstermekten hazer ve mücânebet ve gönderilen üserânın adet ve isimlerini mübeyyin defterleriyle keyfiyeti Dersaadet'ime tahrîr ve iʻlâma müsâraʻat ve siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz; siz dahi mazmûn-ı emr-i şerîfim üzere amel ve hareket eyleyüp mugâyir-i emr-i âlî ve münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn hâlet vukûʻundan tevakkî ve mübâadet eylemeniz bâbında**; fî evâsıt-ı L sene 1196.**

-Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılığı pâyesiyle Sinop cânibinde olan Altıkulaçzâde ( ) dâme mecdühûya ve Kastamonu sancağı dâhilinde vâki Gezre(?) nâm mahallin tâbi olduğu kuzâtın kadısına hüküm ki,

Bundan akdem Rusya memâlikinde vâki Vreli nâm mahal sükkânından Glokof nâm Rusyalu tacir iki neferkarındaşlarıyla altı sene mukaddem alâ-tarîki't-ticâre cezîre-i Kırım'a varub karındaşları mesûmânı bir miktar emti'a ile Rusya tarafına iâde ve kendüsü dahi birmiktar mal ile bahren Gözlü'ye varmak niyetiyle Yalta nâm mahalde muvâfakat-i havaya müterakkıb iken cezîre-i merkûmenin ihtilali zuhûr ve bir gürûh Tatar merkûmu ahz ve Hacı Mehmed nâm sergerdelerinin yanında iki ay miktarı kayd ü bend ile tevkîf ve ba'dehû zikrolunan Tatarlar bir sefîneye süvâr ve Anadolu tarafına hîn-i firârlarında mesfûru dahi yanlarına alup Sinop'tan dört saat mesâfede vâki Gezre nâm kasabada sâkin Hacı Gence nâm kimesneye esîr olmak üzere füruht edüp merkûm Hacı Gence'nin yanında olduğunu tacir-i mersûm Glokof mukaddemce devleti tarafına tahrîr ve inhâ eylediğine binâen ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn kayd-ı esrden tahlîs ve vilâyeti cânibine iâdesi devleti tarafından kendüye tevcîh olunduğu Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından bundan mukaddemce bâ-takrîr inbâ ve şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mûcebince kayd-ı esrden tahlîs ve kendüye teslim içün Deraliyye'me tesyîri istid'â olunduğuna binâen divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûna mürâcaat olundukta gerek zükûr ve gerek inâs cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arazîlerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle dîn-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle ahidnâme-i mübârekenbin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i semen âzâd ve istirdâd ve teslim olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâddan sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar kezâlik Devlet-i Aliyye'min reâyâları hakkında bi-aynihî ve muâmele-i müşâbehe ile hareket etmeye Rusya devleti taahhüt eder, deyü münderic ve mestûr ve mahal-i merkûm Sinop'a karîb olup ve sen ki mümâ-ileyhsin sen dahi Sinop tarafında olduğun cihetten ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince esîr-i merkûm Rusyalu'yu bi't-taharrî zâhire ihrâc ve marifet-i şer'le bi'l-istintâk kendü hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâm'ı kabul eylemeyüp tanassur üzere olduğu tahakkuk eylediği sûrette bi-eyyi-hâl bilâ-semenin kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mümâ-ileyhe teslîm içün Deraliyye'me tesyîre ihtimâm ve dikkat eylemen içün sana ve mevlânâ-yı mümâ-ileyhe hitâben

işbu sene-i mübâreke evâil-i Cemaziyelahîresinde bir kıt‘a emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunduğuna nazaran ber-mûceb-i emr-i âlî mersûmu bi’t-taharrî olduğu mahalden zâhire ihrâc ve marifet-i şer‘le ba‘de’l-istintâk ber-mûceb-i ahidname-i hümayûn amel ve harekete kıyâm eylemen lâzime-i zimmetin iken emr-i merkûmu ol tarafa lede’l-vusûl taharrî olunmaksızın esîr-i merkûm bu tarafta bulunmadı deyü tarafından müdâfaa gûne cevap tahrîr olunup lakin mesfûr Giresun’da mütemekkin olan karındaşına vakt be vakt kâğıtlar tastîr ve irsâlinden hâlî olmadığı cihetten hâlâ Gerze’de mevcûd idüğü zâhir ve âşikâr olduğu elçi-i mümâ-ileyh tarafından bu tarafa(?) dahi bâ-takrîr inhâ ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn tahlîsi recâ olunduğuna binâen esîr-i mersûmu bi-eyyi-hâl bulunduğu mahalden bi’t-taharrî zâhire ihrâc ve bi’l-istintâk mukaddemâ şeref-sudûr olan emr-i şerîfim mûcebince amel ve harekete dikkat eylemen fermânım olmağın te’kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi elçi-i mümâileyhin tahrîr ve nazaran esîr-i merkumu hâlâ Gerze’de olduğu vâreste-i kayd-ı iştibâh olmak hasebiyle ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn amel ve hareket olunmak içün mersûmu alâ-eyyi-hâl bulunduğu mahalden bi’t-taharrî zâhire ihrâc ile infâz-ı emr-i münîfime ikdâmın matlûb-ı mülûkânem idüğü malûmun oldukta inhâ olunduğu vechile merkûm Hacı Gence’nin âzâr-ı vâhiyesini ısgâ eylemeyüp kendüsünden mutâlebe ile bi-eyyi-hâl esîr-i merkûmu zâhire ihrâc ve merkûmun muvâcehesinde bilâ-cebr marifet-i şer‘le istintâk olunup fî-nefsi’l-emr kendü hüsn-i irâdetiyle kendü hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâm’ı kabul eylemeyüp tanassur üzere oldukları lede’ş-şer‘ tahakkuk eylediği sûrette ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince bilâ-teallül ve bilâ-semen kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mümâileyh tarafına teslim içün Deraliyye’me irsâl ve tesyîre mübâderet eyleyüp mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i emr-i âlî mersûmu ketm ü ihfâ ve taharrîde iğmâz ve rehâvet gûne hareket birle tekrar isti‘câli mûcib olmaktan ve vâkı‘ın hilâfını tahrîre cesâret birle azâb-ı şedîde mazhariyetten be-gâyet tevakkî ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâhir-i L sene 1196.**

-Rusya tüccarından İvan Dimitriyef nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den berren Rusya diyârına azîmet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri**; evâil-i Ş sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Atnasi Lagof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

(499) Rusya kapudanlarından Teodosi Botof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri;.

-Rusya kapudanlarından Carl Anderson(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Kondrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Georgie Granir(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Kostantin Algonyof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri; **evâsıt-ı Ş sene 1196**.

[s.55]

(503) Rusya reâyâsından İvan Kladof nâm müste’min li-ecli’l-maslaha bahren Venedik körfezinde vâki Coka(?) adasına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tâd üzere yol hükmü; **evâsır-ı Ş sene 1196.**

-Rusya tüccarından İvan Yanklof(?) ve Aleksi Magoroski nâm tacirler berâ-yı ticâret Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefîd’de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Georgio Nicolayef nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den İzmir ve Limni cezîresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Vasili Arciyaskof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere iki yüz kantar demir ve on üç kantar demir çubuğu ve yetmiş dört kantar yağlanmış halat ve on üç kantar mismâr ve yüz on yedi kantar urgan ve yirmi üç kantar kendir ve yüz kırk dokuz top kirpâs ve bin adet dülger baltası ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Giresun iskelesinden Âsitane'ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd tarafına nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ ve musarrah defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı mezkûrenin bu tarafta lüzûmu olmadığından sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Vlasiyef nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere üç bin dört yüz kantar tütün yaprağı ve bin kantar kendir ve dört yüz doksan altı top kirpass ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Giresun iskelesinden Âsitane'ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı mezkûrenin bu tarafta lüzûmu olmadığından ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Françesko Rinared(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere seksen beş kantar demir ve altıyüz doksan sekiz kantar yağlanmış urgan ve iki yüz kantar beyaz urgan ve altmış kantar kendir üstüpüsü ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Giresun iskelesinden Deraliyye'ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin Dersaadet'te kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd tarafına nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı mezkûrenin bu tarafta lüzûmu olmadığından ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında**; evâil-i N sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Dimitri Adalni(?) nâm kapudan râkib olduğu Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefîd cânibine azîmet murâd etmekle mu'tâd üzere izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Tomasso Robin(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’den Bahr-i Sefîd cânibine azîmet murâd etmekle mu‘tâd üzere izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Georgi Sfendrakof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’den Bahr-i Sefîd tarafına azîmet murâd etmekle mu‘tâd üzere izn-i sefîne emri.

(510) Rusya tüccarından Dimitri Giovanni nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den bahren Selanik’e ve ondan berren Rusya cânibine azîmet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tâd üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Yani Nicolayef nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefîd’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tâd üzere yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Saviç nâm tacir bir miktar gayr-ı memnû emti‘asını berren Rusya tarafına göndermek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tâd üzere yol emri;

-Rusya tüccarından İvan Stroyef nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den berren Uzuncaâbâd’a ve ondan Rusya cânibine varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tâd üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Petrus Balsinyof(?) nâm müste’min bir nefer zevcesi ve üç nefer akrabası müste’mine ile Deraliyye’den alâ-tarîki’z-ziyâre Kudüs-i Şerif’e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol hükmü.

-Rusya kapudanlarından Lavrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’den İzmir’e varmak murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Konçitof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört yüz otuz kantar demir ve yirmi kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından Deraliyye’ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin Âsitane’de kesretine binâen taşra ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘

Bahr-i Sefîd cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzûmu olmadığından ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i Ş sene 1196**.

[s.56]

-Rusya tüccarından Feodor Anastasiyef(?) nâm tacir bir nefer müste'min hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya memleketine varmak murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i L sene 1196.**

-Rusya tüccarından Daniel Antonoviç(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den berren Rusya diyârına varmak murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tâd üzere yol hükmü**; evâsıt-ı L sene 1196.**

(519) Rusya reâyâsından Dimitri Blasrof(?) nâm müste'min Anderli Dimitriyef bir nefer müste'min hizmetkârıyla alâ-tarîki't-ticâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Cabakroraf(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefîd tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri; **evâhir-i L sene 1196**.

-Rusya kapudanlarından Teodor Danikyen(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefîd cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Giovanni Balgrinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefîd tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya tüccarından Pavez Begosof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Stefani Bogorof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin beş yüz yetmiş bir kantar demir ve iki yüz kantar urgan ve yüz yetmiş bir kantar havyar ve yetmiş beş kantar halat ve on kıt‘a halçe-i(?) Rusya ve yüz otuz iki adet post-ı telatin ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından Âsitane’ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin Deraliyye’de kesretine mebnî taşra ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefîd cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm etmekle eşya-yı mezbûrenin bu tarafta lüzûmu olmadığından ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Georgio Karanlarinof nâm kapudan Françe memleketinde vâki Marsilya iskelesinden iştirâ eylediği dört varil ceviz ve sekiz varil badem ve iki varil defne ve kırk iki varil şeker ve yüz yetmiş bir varil ham sirke ve yüz yirmi sandık ham sirke ile memlû şişe ve yüz sandık zeytin ve yüz sandık gübre ve yüz yetmiş beş sandık ançube(?) balığı ve on üç sandık şekerleme ve on sekiz sandık balık ve yedi sandık erik ve sekiz sandık mıktaran ve bir sandık harîr kumaş ve yedi sandık fağfûr ve on iki sandık sacta imâl olunan yağ ve gubâr ve üç sandık şurup ve bir sandık esb takımı ve bir sandık oda takımı ve üç sandık ve iki çuval ve iki çuval hızâme ve iki çuval anason ve on çuval portakal kabuğu ve bir denk Frenk’e mahsûs kirpâs ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle iskele-i mezbûreden Deraliyye’ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin Âsitane’de kesretine binâen taşra ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm etmekle eşya-yı mezkûrenin bu tarafta lüzûmu olmadığından sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak içün hisâr gümrüğü emînine hitâben ahidnâme ve mukâvele-i şurût derciyle emr-i şerîf yazılmıştır**; evâil-i L sene 1196**.

Rusya kapudanlarından Georgio Natof nâm kapudan Françe memleketinde vâki Marsilya iskelesinden iştirâ eylediği on varil envâ-‘ı boya ve yirmi iki varil ceviz ve altı varil mazı ve on dokuz varil şap ve on iki varil portakal ve on yedi varil tortu-i hamr ve altı sandık mıktaran ve üç varil kırmız ve iki sandık demir tarak ve iki varil nişadır ve on sandık zâc-ı Kıbrıs ve yetmiş yedi denk envâ-‘ı boya ve yirmi dört denk yabani enginar ve altı yüz on yedi kıt‘a envâ-‘ı sandal ağacı ve on yedi sandık hamr ile memlû şişe ve iki yüz otuz dokuz varil hamr ve iki sandık cübnî âvânı ve üç

varil kalay âvânı ve kırk üç varil şeker ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle iskele-i mezbûreden Deraliyye’ye vürûd ve eşya-yı mezkûrenin Dersaadet’te kesretine binâen taşra ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm etmekle eşya-yı mezkûrenin bu tarafta lüzûmu olmadığından sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak içün ahidnâme ve mukâvele-i şurût indirâcıyla emr-i şerîf yazılmıştır**; evâhir-i L sene 1196**.

-Rusya kapudanlarından Vasili Arciyansof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Âsitane-i Aliyye’mden berren Rusya hudûduna varub gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve serdâr ve âyân ve sâir zâbitân ve menzilcilere hüküm ki,

Devlet-i âliye-i dâimiyyü’l-karârımla Rusya devleti beyninde bundan akdem tahaddüs eden muhâsama ve muâdât mübeddel-i hüsn-i müvâlât ve musâfât ve bermûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn meyânede mün‘akid ve pâyidâr olan müsâleme ve muhâdenenin yevmen fe-yevmen tezayüd ve istikrârını mûcib hâlâtın istihsâline mübâderet ve mugâyiri vaz‘ u harekete tasaddî edenlerin men‘ u tahzîr ve terhîbleri te’kîd-i asâyiş-i safvet olunmak matlûb-ı mülûkânem olmaktan nâşî derbâr-ı atûfet-karârımda mukîm Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın bu defa takdîm eylediği memhûr arzuhâlinde Rusya devleti tarafından Âsitane-i saadetime âmed-şüd eden ulaklarının esnâ-yı râhta üzerlerine kuttâ‘-ı tarîk ve sayd eşkıyâsı hücum ve ahidnâme-i hümayûn şurûtuna mugâyir ve mukaddemâ ulaklar yedlerine i‘tâ olunan emr-i şerîfe muhâlif îsâl-i zarar ve hasârdan hâlî olmadıkları ecilden ulakların emniyetleri meslûb ve bu vechile umûr-ı mühimme-i müsta‘celenin te’hîrine sebep ve illet oldukların inhâ ve bu makûle Dersaadet’ten re’s-i hudûda ve re’s-i hudûddan Âsitane-i aliyyeme iyâb ü zehâb eden ulakların tahsîl-i emniyet ve selâmetleri içün mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına müsellah âdemler tayîn ve hilâl-i râhta taaddiyâttan muhâfaza ve himâyet olunarak bir menzilden âhar menzile emnen îsâllerine dikkat

[s.57]

ve menzilhânelerde ücret-i mu‘tâdeden ziyâde akçe mutâlebesi veyahut âhar bahâne ile yedlerinde olan menzil ahkâmı mûcebince iktizâ eden bârgîrlerin i‘tâsına muhâlefet ile menzilhânelerde tevkîf ve te’hîr olunmamak bâbındada misl-i mesbûkuna kıyâsen müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukta vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve mugâyir-i şurût-ı musâfât vaz‘ u hâletten mücânebet olunmasını havî bin yüz doksan bir senesi evâhir-i Rebiulâhirinde emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimâsız; beyne’d-devleteyn mevzû ve müstakar olan bünyân-ı silm ü müvâlâtın yevmen fe-yevmen istihkâmı murâd-ı şahânem olduğu cihetten Rusya devletinin Deraliyye’me âmed-şüd eden ulaklarına menzilhânelerde ve esnâ-yı râhta münâfî-i şurût-ı musâfât kimesne tarafından vechen-mine’l-vücûh îsâl-i cevr u teaddî birle meks ü tevk3iflerine ve adem-i emniyetlerini mûcib hâlet vukû‘una bir türlü rızâ-yı şahânem olmayup mashûben bi’l-emn iyâb ü zehâbları matlûb idüğü malûmunuz oldukta fîmâ-ba‘d Âsitane-i saadetimden re’s-i hudûda ve re’s-i hudûddan Deraliyye’me âmed-şüd eden ulakları her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa emîn ve mahfûz mahallere kondurulup ve yedlerinde olan menzil ahkâmı mûceblerince ücret-i mu‘tâd ile iktizâ eden bârgîrlerin derhâl tedârik ve i‘tâsına ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına kadr-i kifâye müsellah ve mutemed âdemler tayîn ve esnâ-yı tarîkte muhâfaza ve himâyet ve sıyânetlerine ihtimâm olunarak gidişte ve gelişte emnen ve sâlimen birbirinize îsâl ve adem-i emniyetlerini müstelzim hâlatın def‘ u ref‘ine bi’l-ittifâk sa‘y u dikkat ve bârgîre intizâran menzilhânelerde meks ü tevakkuflarıyla umûr-ı müsta‘celelerinin pesmânde-i akde te’hîr olunmasına irâet-i ruhsattan hazer ve mücânebet eyleyesiz; şöyle ki bundan böyle hilâf-ı şurût-ı muâhede ve mugâyir-i tenbih-i şahânem her kangınızın taht-ı kazâsında o misillü ulaklara kuttâ‘-ı tarîk ve sayd eşkıyâsı ve sâir erbâb-ı şekâvet taraflarından ser-i mû îsâl-i zarar ve taaddî ve ücret-i mu‘tâdeden ziyâde akçe mutâlebesiyle ve cihât-ı uhrâ ile cevr u ezâ ve te’hîr olunduğu ihbâr olunmak lazım gelür ise hâl ve şânınıza göre mazhar-ı eşedd-i ıkâb ve ıtâb olduğunuz muhakkaktır. Ona göre mashûben bi’s-selâm mürûr ve ubûrları husûsâtına dikkat ve hilâfından hazer ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâil-i Za sene 1196.**

Bir sûreti

Mevlânâ-yı mümâ-ileyhime ve sâire hitâben başka başka üç kıt‘a

-Özi muhâfızı vezîr Süleyman Paşa’ya ve Özi kadısına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği memhûr takrîr kâğıdında Devlet-i Aliyye’mizin memâlikinde emr-i ticârete dâir bi-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyâde müsâade olunan milelin müsâlemât ve muâfiyâtıyla ticâret-i miyâh misillü berren ticaret etmek gerek emr-i ticâret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafz-be-lafz tahrîr olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhûrunda mârru’z-ikr iki milletin ve sâirlerin şurûtları mer‘î ve muteber tutula milel-i mezbûrûn veregeldikleri rüsûmâtı müşâkilesini ve aynını eda ettikten sonra Rusya tüccarları her türlü emti‘a makûlesini nakl ü ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryâların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye’ye varmaları câiz ola deyü ahidnâme-i hümayûnumda münderic ve mestûr olduğu binâen Özi havâlîsinde Giresun iskelesinden li-ecli’t-ticâre sefînesiyle Deraliyye’me âmed-şüd eden Rusya tacirleri Özi kal‘ası pişgâhından mürûr ve ubûrlarında emti‘alarını li-ecli’l-bey‘ taşra ihrâc etmiş değiller iken sen ki muhâfız-ı müşârun-ileyhsin tarafından mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i mu‘tâd mürûriye nâıyla on beşer ve yirmişer guruş ahz ile Rusya tacirlerine teaddî olunduğun inhâ berâ-yı ticâret Deraliyye’me mürûr ve ubûr eden o misillü Rusya tüccarından hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i mu‘tâd esnâ-yı râhta vergü mutâlebesiyle rencîde ve teaddî ettirilmemek bâbında inâyet istid‘â ve divan-ı hümayûnumdan muktezâsı suâl olundukta Rusya tacirleri kendü memleketlerinden tüccar sefînesiyle doğru Deraliyye’me getürdükleri emti‘a ve eşyalarını mademki hilâl-i râhta li-ecli’l-bey‘ taşra ihrâc eylemeye o makûle tüccardan mürûr eyledikleri mahallerde hilâf-ı şurût-ı ahidnâme gümrük ve münâfî-i mu‘tâd muhaddes vergü mutâlebesiyle teaddî ettirilmemek üzere emr-i şerîfim i‘tâsı iktizâ eylediği tahrîr olunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında; fî **evâhir-i Za sene 1196.**

-Hâlâ Eflak voyvodası Karaca Nicolai voyvoda ve Boğdan voyvodası Alexandri voyvodaya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği memhûr kâğıdında Devlet-i Aliyye'mizin memâlikinde emr-i ticârete dâir bi-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyâde müsâade olunan milelin müsâlemât ve muâfiyâtıyla ticâret-i miyâh misillü berren ticaret etmek ve Rusya devletinin reâyâlarına Devlet-i Aliyye'miz cânibinden ruhsat verilüp ber-minvâl-i muharrer nehr-i Tuna'da dahi geşt ü güzâr ederler gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede fakat lafzan be-lafzin tahrîr olunduğu gibi her türlü emti'a makûlesini nakl ü ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryâların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye'ye varmaları câiz ola deyü Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğu binâen Rusya tüccarı kendü memleketlerinden memâlik-i mahrûseme ve memâlik-i Devlet-i Aliyye'mden kendü vilâyetlerine götürdükleri emti'a ve eşyanın fakat bey' u şirâsı vâki olan mahallerde bermûceb-i ahidnâme-i hümayûn Françe ve İngiltere tüccarı misillü yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüklerin tamamen ba'de'l-edâ mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ziyâde gümrük ve âhar gûne resm ve vergü mutâlebesiyle mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn teaddî olunmaları icab etmez iken bir müddetten beri Rusya tüccarının Eflak ve Boğdan memleketlerine götürüp ol taraflardan gayr-ez-memnû alup getürdükleri eşyadan mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn yüzde üçten ziyâde gümrük mutâlebe olunduğundan mâ'-adâ tüccar-ı mesfûrûn memleketlerinden Deraliye'me veyahut memâlik-i mahrûsemde vâki âhar mahalle getürüp resm-i gümrükleri ol taraflarda edâ edecekleri emti'adan münâfî-i şurût-ı mer'iyye hilâl-i râhta gümrük talebi veyahut Âsitane-i saadetimden ve Devlet-i Aliyye'min âhar mahallinden alup icâb eden resm-i gümrüklerin tamamen ba'de'l-edâ yedlerine me'mûlün-bih edâ tezkiresi olan eşyayı kendü memleketlerine nakl içün memleketeyn-i mezbûreteynden hîn-i mürûr ve ubûrlarında muhâlif-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i mu'tâd mürûriye nâmıyla akçe mutâlebesiyle Rusya tacirleri teaddî olunduğun inhâ ve ba'dezin tüccar-ı mersûmenin Eflak ve Boğdan memleketlerinde bey' u şirâ eyledikleri eşyadan ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn

[s.58]

yüzde üçten ziyâde resm-i gümrük mutâlebe olunmamak ve resm-i gümrükleri bey‘ olunduğu mahalde edâ olunmak üzere kendü memleketlerinden Dersaadet’ime veyahut Devlet-i Aliyye’min sair mahallerine getürdükleri emti‘alarından resm-i gümrük ve kezâlik Âsitane-i Aliyye’mden memâlik-i mahrûse-i sâiremden alup resm-i gümrüklerini ba‘de’l-edâ yedleribde ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi olan eşyalarından memleketeyn-i mezbûreteynden hîn-i mürûr ve ubûrlarından mükerrer gümrük ve mugâyir-i mu‘tâd mürûriye nâmı ve sair gûne muhaddes resm ü vergü mutâlebesiyele rencîde olunmamak bâbında siz ki voyvodagân-ı mümâileyhimâsız size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukta bundan akdem Rusya tüccarının ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn icâb eden resm-i gümrüğü Dersaadet’imde edâ olunmak üzere berren Eflak ve Boğdan’dan getürdükleri ve Deraliyye’mden alup Rusya diyârına nakl içün resm-i gümrüğü edâ olunmul gayr-i memnû götürdükleri emti‘a ve eşyalarıyla memleketeyn-i mezbûreteynden esnâ-yı mürûr ve ubûrlarında münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük talebi ve sâir gûne rüsûmât-ı muhaddese mutâlebesiyle teaddî olundukları elçi-i sâbık tarafından bâ-takrîr inhâ ve mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ol vechile vâkşi olan teaddiyâtın men‘i lede’l-istid‘â Françe tüccarı ahidnâme-i hümayûn mûcebince yüzde üç gümrüklerin gümrük ümenâsına edâ ve mu‘tâd üzere edâ tezkiresi ahz ve … eylediklerin mu‘tâd olup tekrar resm-i gümrük ve hâdis olan kassâbiye ve reft ve bâc ve … ve üç yüz akçeden ziyâde selâmetlik resmi talep olunmaya deyü Françelü’nün ahidnâmesi ve Halep ve Mısır ve sâir memâlik-i mahrûsede İngiltere tüccarı ve ona tâbi olanlar kendü hallerinden alışveriş edüp cemî‘-i metâ‘ından mukaddemâ alınagelen yüzde üç akçe gümrük verüp ziyâde bir akçe ve bir habbe vermeyeler deyü İngilterelü’nün ahidnâmesi ba‘de’l-ihrâc Rusya tüccarının Deraliyye’mden alup memnûâttan olmayup berren Rusya diyârına getürdükleri emti‘anın resm-i gümrüğü İstanbul gümrüğünde edâ olunduğunu müş‘ir yedlerinde edâ tezkiresi olanlardan mükerrer gümrük ve Rusya diyârından resm-i gümrüğü Âsitane’de edâ olunmak üzere getürdükleri emti‘alarından dahi resm-i gümrük ve rüsûmât-ı muhaddese mutâlebesiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn Rusya tüccarı rencîde olunmamasını muhtevî doksan beş senesi evâhir-i Cemaziyelâhire’sinde emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed olmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak bâbında ( )

vusûl-i amel(?) dahi siz ki voyvodagân-ı mümâ-ileyhimâsız fîmâ-ba‘d Rusya tüccarının Eflak ve Boğdan memleketlerinde li-ecli’t-ticâre gayr-ez-memnû bey‘ u şirâ eyledikleri emti‘a ve eşyalarından ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn yüzde üç hesâbı üzere verdiklerinden sonra mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ziyâde resm-i gümrük mutâlebe olunmayup ve kendü memleketlerinden resm-i gümrüğü bey‘ eyledikleri mahalde edâ olunmak üzere Deraliyye’me veyahut memâlik-i mahrûsemin sâir mahallerine getürdükleri eşyadan dahi memleketeyn-i mezbûreteynden hîn-i mürûr ve ubûrlarında gümrük talebi ve kezâlik Deraliyye’mden veyahut Devlet-i Aliyye’min âhar memleketinden alup resm-i gümrüklerini ba‘de’l-edâ yedlerinde ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi olan eşyalarındn dahi mükerrer gümrük ve mugâyir-i mu‘tâd mürûriye nâmı ve sâir gûne rüsûmât-ı muhaddese mutâlebesiyle Rusya tacirleri teaddî ve rencîde ettirilmeyüp ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunup mazmûn-ı emr-i şerîfimle âmil olasınız; **evâhir-i Za sene 1196**.

-İzmir mollasına ve İzmir hâssı voyvodası ( ) zîde mecdühûya ve gümrük emini ve sâir zâbitâna hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdında menfaat-i devleteyn içün memâlikini teraşşuh eden cümle deryâlarında iki devlete müteallık gemi ve tüccar sefînesine bi-gayr-i mümânaatin serbestiyet üzere geşt ü güzâr eylemeleri akd ü taahhüt olunup ve iskelelerine ve her mahalle mutâbık(?) sâitr devletlerin icrâ ettikleri ticaretlerinde kâm-yâb oldukları vech üzere Rusya gemileri ticâret sefâyinine dahi Devlet-i Aliyye’m cânibinden ruhsat verile ve Karadeniz ve Akdeniz’e mürûr ve âmme-i sevâhil ve … limanlarında mârru’z-zikr deryâlar ittisâlinde olan memer ve Boğazlarında meks edeler işbu maddeye dair bâlâda izâh olunduğu üzere Devlet-i Aliyye’mizin memâlikinde emr-i ticârete dair bi-aynihî Françe ve İngiltere misillü dost-ı ehabb olup ziyâde müsâade olunan milelin müsâlemât ve muâfiyâtıyla ticâret-i miyâh misillü berren ticaret etmek ve Rusya devletinin reâyâlarına Devlet-i Aliyye’miz cânibinden ruhsat verilüp ber-minvâl-i muharrer nehr-i Tuna’da dahi geşt ü güzâr ederler gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarının hakkında işbu maddede lafzan be-lafzin tahrîr olunduğu gibi her türlü ihtiyâc zuhûrunda mârru’z-ikr iki milletin ve sâirlerin şurûtları mer‘î ve mu-

teber tutula milel-i mezbûrûn veregeldikleri rüsûmâtı müşâkilesini ve aynını eda ettikten sonra Rusya tüccarları her türlü emti‘a makûlesini nakl ü ihrâc edüp Karadeniz ve sâir deryâların sevâhil ve limanlarına ve mahrûse-i Kostantiniyye’ye varmaları câiz ola deyü bilâ-istisnâ umûmen sulerında emr-i ticâret ve seyr-i sefâin maddesini tarafeyn reâyâlarına tecvîz birle kendü tacirlerine iki devlet cânibinden ruhsat verilir ki ru’yet-i mesâlih ve idâare-i ticaretlerine lazım olan müddette tarafeyn memâlikinde ikâmet edeler bu bâbda tarafeynden teahhüt olunur ki dost olan sâir devletlerin reâyâlarına erzân kılınan serbestiyet ve müsâlemet Rusya tüccarına dahi erzâni kılına ve hırâst-ı nizâm maddesi cümle keyfiyâtta mevâdd-ı elzemden olmakla Rusya devleti tarafından lazım görülecek âmme-i mevâdda(?) konsoloslar ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i Aliyye’miz cânibinden ruhsat verilüp dost olan sâir devletin konsolosları itibâr olundukları gibi merkûmlar dahi muteber tutulalar ve işbu konsolos ve konsolos vekillerine ruhsat verile ki berâtlu tabir olunur berât-ı padişâhânem ile müsellem tercümanlar maiyetlerinde tutup İngiltere ve Françe ve sair milletlerin hizmetlerinde bulunan emsâlleri kâm-yâb oldukları muâfiyâta bunlar dahi nâil ve kâm-yâb olalar ve Rusya devletinin dost-ı ehabbı olan milelin imtiyâzât ve muâfiyâtı ile berren ve bahren Rusya memâlikine ticaret etmekle ve rüsûm-ı mu‘tâdeyi edâ ettiklerinden sonra Devlet-i Aliyye’miz reâyâlarına Rusya devleti cânibinden ruhsat verilüp ve seyr-i deryâ esnâsında kazâya düçâr olan sefâyine tarafeynden vücûhla iânet ve bu gûne kazâlar zuhûrunda dost-ı ehabb olan milelin hakkında icrâ olunan muzâheret ile muâvenet olunalar kendülerine lazım olan eşya narh-ı cârî ile kendülerine alıverile deyü Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnun on birinci maddesinde muharrer ve mestûr olduğuna binâen hâlâ bâ-berât-ı âlîşân medîne-i İzmir’de mukîm Rusya konsolos ve tüccar ve züvvârı ve li-ecli’t-ticâre ol tarafa âmed-şüd eden Rusya tüccar sefâyini haklarında lede’l-iktiza gerek bâlâda mestûr şurût-ı uhûd ve gerek Kaynarca ahidnâmesi ve Aynalıkavak tenkîhnâmesinde muharrer muâhede ve müvâlât muktezâsınca amel ve hareket olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta şurût-ı muâhede-i merkûme ve vech-i muharrer üzere olduğu mestûr ve mukayyed olmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda ve zâbitân-ı mümâ-ileyhimsiz Devlet-i Aliyye-i ebediyyü’l-istimrârımla Rusya devleti meyânında mukaddema in‘ikâd-pezîr olan Kaynarca aihtnamesi ve ba‘dehû Aynalı-

kavak'ta tanzîm olunan tenkîhnâmede muharrer ve mestûr şurût-ı muâhede ve müsâleme muktezâsınca amel ve hareket olunarak te'kîd-i şirâze-i müvâlât ve musâfâta ihtimâm matlûb-ı hüsrevânem idüğü malûmunuz oldukta ber-vech-i muharrer İzmir'de mukîm Rusya konsolosları mersûm ve tüccar ve züvvârı li-ecli't-ticâre ol tarafa âmed-şüd eden tüccar sefâyini maddelerinde ahidnâme ve tenkîhnâme-i hümayûnumda mestûr ve muharrer şurût-ı muâhede ve musâfât muktezâsınca amel ve hareket ve muhâlif-i şerâit-i uhûd ve müvalât vaz' u hâlet vukû'una irâet-i ruhsattan mübâadet olunarak Rusya tüccarının sıyânetleri husûsuna dikkat olunmak bâbında; **fî evâhir-i Za sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Stefan Mancaylof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mutâd izn-i sefine emri**; evâil-i Za sene 1196.**

[s.59]

-Cezâyir-i Garb ve Tunus ve Trablusgarb ocakları sefâyininden Bahr-i Sefid'de bulunan gemilerin kapudanlarına hüküm ki,

Bundan akdem Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü'l-karârımla Rusya devleti beyninde mün'akid olan şurût-ı musâlaha ve uhûd-ı musâlahanın te'kîd ve te'yîdini müstelzim hâlâtın istikmâline dikkat olunmak şerâit-i muhâdeneden olduğuna binâen bu esnâda Rusya kapudanlarından Bogolhri Vlasiyef nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle li-ecli't-ticâre yedinde olan izn-i sefîne emri mûcebince Âsitane-i Aliyye'mden Bahr-i Sefîd tarafına azimet murâd etmekle siz ki mârru'z-zikr ocakların kapudanları mümâ-ileyhimsiz kapudan-ı mersûm râkib olduğu sefînesiyle Bahr-i Sefîd'de vâki mahallere berâ-yı ticâret gidişte ve gelişte size tesâdüf eyledikte gerek sefîne-i merkûm ve gerek derûnunda mevcûd emvâl ve ellâh ve âdemlerine tarafınızdan itâle-i dest-i teaddî ve rencîde olunumayup emnen ve sâlimen zehâb ve iyâbıyla muâmele-i dostâne ibrâzına dikkat eylemeniz için misl-i mesbûkuna kıyâsen emr-i şerîifm sudûrunu Âsitane-i Aliyye'mde mukîm Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-arzuhâl istid'â ve düvan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâme mürâcaat olundukta bundan akdem Rusya kapudanlarından Hyoria Yedi(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıy'a Rusya tüccar sefînesiyle berâ-yı ticaret Bahr-i Sefîd cânibine azimet etmekle kapudan-ı merkûm sefînesiyle mahall-i

merkûma iyâb ü zehâbında sizlerden her kangınıza tesâdüf ederse dostâne muâmele ve gerek sefîne ve derûnunda mevcûd emvâl ve mellâhına mugâyir-i levâzım-ı dostî ve musâfât itâle-i dest-i taarruz ve akçe ve hedâyâ mutâlebesiyle harekât-ı nâmünâsibe vukû'undan mücânebet olunmasını muhtevî sâbıkı misillü işbu sene-i mübâreke evâil-i Şaban'ında size hitâben bir kıt'a emr-i şerîfim verildiği mukayyed olduğuna binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânım mûcebince amel olunmak bâbında fermân; **fî evâsıt-ı Ş sene 1196**.

Bir sûreti

Mümâ-ileyhime Rusya kapudanlarından Giakmomarin(?) nâm kapudan içün ber-vech-i muharrer

Bir sûreti

Rusya kapudanlarından Thomasso Rayine(?) nâm kapudan içün ber-vech-i muharrer

-Mirson nâm Rusyalu mersûm Maksud Giray Han'ın vârisleri selâtinden alacağı olan akçenin tahsili içün selâtin-i mümâileyhimin oldukları mahallere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i Za sene 1196.**

-Rusya reâyâsından Marine(?) nâm Nasrâniyye alâ-tariki'z-ziyâre Deraliye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Georgio Sfendrakof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri;.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Kligof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin elli yedi kantar demir ve seksen beş kantar havyar ve seksen beş kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından vürûd ve eşya-yı mezbûrenin el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle

eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzûmu olmadığından sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya reâyâsından Oraş Asferof ve Asfador Batrorof(?) li-ecli'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri**; evâsıt-ı Za sene 1196**.

-Rusya kapudanlarından Stani Benof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Sefîd cânibine azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

(543) Rusya tüccarından Marenroz Stefanoviç(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den bahren Özi'ye ve ondan Rusya diyârına azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Lavrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Radof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört yüz yirmi sekiz kantar demir ve iki yüz kantar havyar ve yüz elli kantar urgan ve üç yüz zirâ minder bezi ve seksen kantar kendir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından vürûd ve eşya-yı mezbûrenin el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdîm etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzûmu olmadığından sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında;.

-Rusya kapudanlarından Carl Anderson nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin yüz yetmiş beş kantar demir ve iki yüz kırk bir kantar urgan ve altmış sekiz kantar havyar ve bir kantar mismar ve yetmiş yedi top Moskof bezi ve on altı adet olmak üzere yirmi yedi kantar lenger ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefîd cânibine nakl u azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ [defterini] dahi takdîm

etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzûmu olmadığından sefîne-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında..

-Rusya tüccarından Georgio Lamircef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den Mora ve Sisam cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i Za sene 1196.**

-Rusya tüccarından Karlo Lokçiyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve bazı Bahr-i Sefîd'de kâin cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Sidor Ygorof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir'e ve Santor cezîrelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

[s.60]

(550) Rusya tüccarından Dimitri Nikolayef nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliye'den İzmir'e ve Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurût-u mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Valnirof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tad izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Daniel Lasamkin(?) nâm kapudan bin yüz on yedi kantar urgan ve on yedi kantar şem'-i asel ve yirmi yedi kantar at yelesi ve yüz kantar havyar ve iki yüz zirâ kaba çuka ve elli kıt'a hâlice ve üç bin adet kedi postu ve yetmiş kantar halat ve on kantar tuzlu lahm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen bu tarafta taşra ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine nakl ve azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin lüzumu olmadığından sefine-i mezbûre ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

(552) Rusya kapudanlarından Pri(?) nâm kapudan Françe memleketinde vâki Marsilya iskelesinden iştirâ eylediği dört yüz altmış iki varil hamr ve yirmi sandık

çini âvânı ve iki sandık ayine ve bir sandık küçük sofra se-pâları ve bir sandık küçük sofra ve on beş sandık … ve yedi sandık çuka perdâhına müteallık âvânlık ve on üç sandık kâğıt ve senken denk boyaya i'mâl olunan nebâtât ve kırk iki adet sandalye ve iki kıt'a kebîr sandalye ve bir kıt'a çekmece ile dolap ve iki kıt'a sofra ve yirmi dört adet iskemle ve yirmi dört deste harîr ve … ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle iskele-i mezbûreden Deraliyye'ye vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Siyah'la Rusya memleketine nakl ve azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığından sefine-i mezkûre ile nakline mümânaat olunmamak bâbında,

-Rusya kapudanlarından Georgio Valyakof(?) nâm kapudan dört yüz yirmi sekiz kantar demir ve yüz kırk iki kantar havyar ve iki yüz kantar beyaz urgan ve yetmiş kıt'a gön ve elli top alaca ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığından sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında;

-Rusya kapudanlarından Konstatin Politof(?) nâm kapudan üç yüz yetmiş beş kantar çubuk demir ve üç yüz on beş kantar demir nahte(?) ve iki yüz yirmi sekiz kantar beyaz urgan ve yüz yetmiş bir kantar katranlı urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen taşra ihrâc eylemeyüp ber-mûceb-i nizâm li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı mezkûrenin bu cânibde lüzumu olmadığından sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında;

-Rusya kapudanlarından Gebozie Françiyef(?) nâm kapudan dokuz yüz altmış bir kantar çubuk demir ve sekiz yüz elli yedi kantar nahte(?) demir ve iki yüz yetmiş üç kantar urgan ve dokuz kantar mismâr ve on üç vukiyye çay ve altı top çuka ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup

ber-mûceb-i nizâm li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eylediğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığından sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında;

(556) Rusya tüccarından Georgio Margoniyef(?) nâm tacir bir nefer müstemen yazıcısı berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri;

-Rusya tüccarından Dimitri Nikolayef nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Büyükada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurût-u mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Arton Manoyleviç nâm Rusyalu merhûm İslam Giray sultanın veresesinden ve Devlet Giray sultandan bâ-temessük alacağı olan meblağı talep içün mümâileyhimin sâkin oldukları çiftliklerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurût-u mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nikolai Komandinof(?) nâm kapudan dört yüz yirmi sekiz kantar demir ve yüz kırk iki kantar havyar ve seksen beş kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup ber-mûceb-i nizâm li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eylediğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığı cihetten sefine-i mezbûr ile nakline mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i Zâ sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Bagor(?) nâm kapudan bin yüz yetmiş iki kantar demir ve dört yüz yirmi sekiz kantar urgan ve iki yüz kantar tuzlu lahm-i bakar ve yüz kırk üç rı'y ve yüz adet gön ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup ber-mûceb-i şurût-ı nizâm li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı mezkûrenin bu cânibde lüzumu olmadığından sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında,.

-Rusya kapudanlarından İlia Moskoviç(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tad izn-i sefine emri.

[s.61]

(562) İzmir voyvodasına ve bundan mukaddemce ol tarafa mübâşir tayin olunan ( ) ve zabitân ve âyân-ı memlekete hüküm ki,

Âsitane-i devlet-aşiyânemde mukîm Rusya elçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime bir kıt‘a memhûr takrir kâğıdı takdim edüp tercümesinde bundan mukaddemce Cezayir’e gitmek üzere medine-i İzmir’de tecemmu‘ eden eşyasın zapt u raptlarında tekâsül ve … (silik) cihetinde vâki olan ihtilâfta katlolunan bir nefer müstemenin kâtillerinden olmak zannıyla bir nefer Rusyalu mellâh ahz olunup İzmir’de mukîm Rusya konsolosu tarafından Rusyalu-yı mezkûr talep olundukta mevlânâ-yı mümâileyh tarafından izhâr-ı tereddüt olunmakla tercümanları vesâtetiyle siz ki mümâileyhimsiz tarafınıza haberler irsâl ve eğer mesfûra azv u töhmet olunur ise davası elçi-i mümâileyh ma‘rifetiyle Âsitane-i saadetimed egörülmek üzere İstanbul’a ihzâr olunması iltimâs olundukça kat‘â ısgâ ve itibâr olunmadığından başka varan tercümanları dahi şütûm ve terzîl ile tekdir olunduğu ve hilâf-ı rüsûm-ı dostî bazı kelimâta ibtidar ve konsolos-ı mezbûrun müvâcehesinde davası görülmeksizin mellâh-ı mezbûr alenen salb ve berdâr olunduğu ve bu keyfiyet beyne’d-devleteyn derkâr olan ahidnâme-i hümayûn ve dostluğa mugâyir ve Rusyaluların sekenesini aczlerini(?) mûcib idüğü derc ve iş‘âr olunmuş mesfûrun madde-i katlin üzerine sübûtuna mı mebnîdir ve sübûtuna mebnî olduğu halde dahi müstemen tâifesinden birinin davası zuhûrunda konsolosları veya tercümanları esnâyı ru’yet-i davada hâzır bulunmak ahidnâmeler şerâitinden iken tercümanlarının def‘ olunması ve müvâcehelerinde görülmemesi neden neş’et etmiştir; yoksa madde-i katl sâbit olmayup hemen ashâb-ı ağrâz inhâları ve bilâ-cerem azv ü isnâd töhmetiyle salb olunmuştur ve eğer madde-i katlin sübûtunda salb olunmuş ise şahadet edenler kimlerdir ve tezkiye ve tahfîf olunmuş mudur ve tercümanları müvâcehelerinde görülmemenin sebebi nedir? Kizb ü dürûğdan ârî ve ağrâz ve nefsâniyetten berî olarak hakikat-i hal i‘lâm ve tahrirât-ı ma‘mûlün-bihâ ile Deraliyye’e vukû‘u üzere bildirilmek fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur; imdi Devlet-i Aliyye’mle Rusya devleti beyninde mün‘akid olan şerâit ile silm ü

musafâtın mürâatıyla memâlik-i mahrûsemde bulunan Rusyaluların ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânetleri matlûb-ı hümâyûnum ve mugâyir-i ahd ü peymân ser-i mû vaz‘ u hâlet sünûhu min-külli’l-vücûh mğünâfî-i rıza-yı dâverânem olduğu ve bu maddenin hakikatini bilmesi murâd-ı şahanem idüğü siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta es’ile-i mezkûreyi yegân yegân mutâbık ve her birine cevap olunarak hakikat-i hâş nice ise ba‘de-izin şekk ü iştibâh vâki olmayacak ve hilâfı haber verilmeyecek vechile alâ-vukû‘ihî i‘lâm ve tahrirât-ı ma‘mûlün-bihâ Deraliyye’me inhâya bi’l-ittifâk ikdâm ve dikkat ve vâkı‘ın hilâfını tahrir ile mazhar-ı eşedd-i te’dib olmaktan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mümâileyhsin keyfiyet mefhûm-ı emr-i münîfimden malûmun oldukta ber-minvâl-i meşrûh hakikat-i hâlin i‘lâm olunmasına ve vâkı‘ın hilâfı tahrir olunmamasına dâmen-dermiyân-ı ibret ile icrâ-yı mübâşeretine sarf-ı küll-i miknet ve kusûr ve rehâvetten be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı Z sene 1196.**

-Âsitane-i Aliyye’mden bahren Bahr-i Siyah’ın Rum ve Anadolu sevâhilinde nihâyet-i hududa varınca vâki kazalar ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve âyân ve zabitânına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i Aliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan bir kıt‘a memhûr arzuhâlinde Rusya reâyâsından 93 nefer müstemen yolcular Rusya memleketine gitmek üzere bu esnâda Deraliyye’mden isticâr olunan ehl-i İslâm’dan Abbas nâm reisin sefinesiyle Giresun iskelesine azimet murâd eylediklerin inhâ ve mârru’z-zikr Rusyalu müstemenler mahall-i merkûma varınca hilâl-i râhta muhâlif hava veyahut iktizâ-i hâl sebebiyle her kangı mahalle dâhil olur mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn cizye ve vergü ve âhar gûne mutâlebesiyle rencide olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet iktizâ eden me’kulâtlarının akçe ile tedârik ve iştirâsına muâvenet olunarak sâlimen imrârları hususuna dikkat olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu isitd‘â eylediğine binâen reâyâ-yı Deraliyye’mden olmayan 93 nefer müstemen yolcuların mürûrlarına mümânaat olunmamak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz Rusya memleketine azimet içün reâyâ-yı Devlet-i seniyyemden olmayan 93 nefer müstemen yolcular reis-i mezbûrun sefinesiyle Giresun iskelesine varınca hilâl-i râhta muhâlif hava veyahut iktizâ-i hâl

sebebiyle her kangınızın taht-ı kazâsında vâki iskelelere dâhil olur ise mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn cizye ve vergü ve mutâlebe-i sâire ile mütesaddî olunmayup ve iktizâ eden me'kulâtlarının akçesiyle tedârik ve iştirâsına muâvenet ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince sıyânetleri hususuna ikdâm ve dikkat ve minâfî-i şurût-ı müsâleme vaz' u hâlet vukû'una irâet-i ruhsattan mübâadet olunmak bâbında; **evâil-i M sene 1197.**

-İzmir mollasına ve İzmir hâssı voyvodasına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın derbâr-ı atûfet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrir kâğıdında medine-i İzmir'e li-ecli't-ticâre varan Rusyalu bu âna dek medine-i merkûmede düvel-i sâirenin iyâb ü zehâb edegelen tüccar ve âdemlerinin İzmir'de mukîm oldukları hanlarda ve odalarda bi'l-icâre sâkin olageldiğin ba'de-izin zikrolunan hanlarda Rusya reâyâsı ikâmet ettirilmemek üzere bu esnâda siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mümâileyhimâsız tarafınızdan mârru'z-zikr hanların ashâbına tayin olunup bundan böyle medine-i merkûmeye li-ecli't-ticâre varan Rusyalu'nun mahall-i ikâmeti kalmadığı hâlâ İzmir'de mukîm Rusya konsolosu tarafından elçi-i mümâileyhe tahrir olunmakla bu makûle hareketin zuhûru dostluğa mugâyir şayan-ı …(?) emr-i ticâretin tervîcine münâfî olduğu beyânıyla ber-vech-i muharrer vukû bulan … men' u def'i bâbında emr-i şerifim sudûru istid'â olunduğuna binâen siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mümâileyhimâsız Rusya devleti Devlet-i Aliyye'min dorum olup memâlik-i mahrûsemde tüccar ve züvvârının sâir dost olan düvel tüccarı misillü mer'î ve masûn tutmaları matlûb olmakla müstemen tacirlerinin sâkin oldukları hanlarda bunların dahi bi'l-icâre ikâmetlerini men'den ve hilâf-ı uhûd-ı dostî hâlet vukû'undan hazer ve mücânebet olunmak fermanım olmağın imdi Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü'l-karârımla Rusya devleti miyânında müstakar ve payidâr olan şurût-ı müsâleme ve musafât lâzimesince memâlik-i mahsûretü'l-mesâlik-i(?) daverâneme âmed-şüd eden tüccar ve züvvârının esbâb-ı asâyiş ve rahatlarını müstelzim hâlet vukû'una bir türlü rıza-yı aliyyem olmayup sâir dost olan düvelin tüccarı misillü himâyet ve sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem idüğü malûmunuz oldukta medine-i İzmir'de müstemen tacirlerinin sâkin olageldikleri hanlarda Rusya tüccar ve züvvârının dahi kendü hallerinde bi'l-icâre ikâmetlerini men'den ve hilâf-ı uhûd-ı dostî ve

müvâlât hâlet vukû‘undan be-gâyet tevakkî ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt- Z sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından İvan Kriliof(?) nâm kapudan iki yüz seksen beş kantar demir ve seksen beş kantar urgan ve altmış üç kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin Deraliyye’de kesretine binâen taşra ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine nakl murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhal inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığı cihetten sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i Z sene 1196.**

-Rusya kapudanlarından Petro Nasrin(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulü olmak üzere bin kantar demir ve dört yüz yirmi sekiz kantar urgan ve ve bir beden tilki postu ve kırk çift tilki boğazı ve beş bedeb zincap ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve eşya-yı merkûmenin bu tarafta kesretine binâen taşra çıkarmayup eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid cânibine nakl murâd eyledüğün kezâlik mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;

[s.62]

(566) Özi vâlisi vezir Mehmed Paşa’ya ve Tulca kadısı ile zikrolunan Kazakların bulundukları mahallerin kadısı zîde kadruhümâ ve Tulca mukâtaası voyvodası el-Hâc Mehmed zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i Aliyye’mde mukim ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdında Rusya tüccarından İvan Konlis ve Samuel Bihvakof(?) nâm tacirler Rusya kapudanşarından Mestden(?) nâm kapudanın sefinesine Bahr-i Sefid cânibinde kırk altı bin dokuz yüz yetmiş guruşluk emti‘a ve eşyâ-yı mütenevvi‘ tahmîl ve li-ecli’t-ticâre geçen(?) Teşrin-i sânînin 8. günü Âsitane-i Aliyye’mden Bahr-i Siyah tarafından Giresun iskelesine azimet eyledikte mâh-ı merkûmun 10. günü fırtına zuhûrundan nâşî sefine-i merkûme Tulca mukâtaası dâhilinde vâki Tuna Boğazı kurbünde … karaya düşüp bi’l-cümle hamûlesi taşra hurûc etmiş iken ol havâlide mütemekkin Kazak tâifesi emvâl-i muharreclerini gasb u gâret eyledikleri tacirân-ı mesfûrânın ol esnâda sefine-i merkûmede mevcûd olup halâs bulan yazıcısı

bu tarafta tacirân-ı mesfûran tahrîr eylediğinden mâ-'adâ sen ki Tulca mukâtaası voyvodası mümâileyhsin sen dahi keyfiyet vech-i muharrer üzere olduğunu mübeyyin ve musaddık mesfûrana mektup tahrîriyle inhâ eylediğine binâen ocaktan mu'temed ve kâr-güzâr mübâşir tayin ve maiyetine tacirân-ı mesfûrân terfîk ile o tarafa lede'l-vusûl sefine-i merkûmeden hurûc eden eşya-yı mağsûbeleri vâzı'u'l-yed olanlardan tamamen tahsil ve tacirân-ı mesfûrâna teslim olunmak bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûru tastîr ve istid'â olunduğu cihetten ocaktan mübâşir ma'rifetiyle hamûle-i mağsûbe-i mezkûre lazım gelenlerden bâ-ma'rifet-i şer' tamamen ve kâmilen tahsil ve tacirân-ı mersûmâna teslim olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve vezir-i müşâr ve voyvoda-i mümâileyhimsiz, hamûle-i merkûme sahipleri tacirân-ı mesfuâran mübâşir-i mümâileyh maiyetiyle ol tarafa irsâl olunmakla vusûllerinde husus-ı merkûmu marifetiniz ve ocaktan tayin olunan mübâşir-i mümâileyh marifetiyle bi't-taharrî tashih ve tahkik birle sefine-i merkûmeden taşra hurûc eden hamûle-i mağsûbe-i mezkûreye vâzı'u'l-yed olanlar her kimler ise marifet-i şer'le tamamem tahsil ve tacirân-ı mesfûrâna bî-kusûr redd ü teslim ile ihkâk-ı hakka ve infâz-ı emr-i şerifime ihtimâm ve dikkat eyleyüp taharrîde iğmâz ve rehâvet vukû'undan nâşi eşyâ-yı mağsûbenin tahsilini ve tacirân-ı mesfûrâna özr irâsını mûcib hâlet-i gayr-ı … zuhûrundan hazer ve mücânebet eşyâ-yı mağsûbenin mersûmâna teslim olunduğunu müş'ir yedlerinden sened-i şer'î ahzıyla Deraliyye'me tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı S sene 1197.**

Rusyalu içün müddet –i mesiretden berü memleket-i Eflak'ta bulunup bu esnâda vatanlarına ric'ate tâlip olan on yedi neferin defterini Rusya konsolosu lede'l-ibrâz her bir neferibi Eflak voyvodası muâyene ve istintâk ve sahîh Rusyalu olduğunu ve millet-i asliye üzere(?) kaldıklaını bi't-taharrî alenen tashîh ve tahakkuk edüp iki nefer mukaddemce teehhül etmiş olduğundan zehâbdan men' ve on beş neferin kendü irâdetleriyle vatanlarına muâvedeye tâlip olanların defteri irsâl olunduğunu ve ba'de'l-yevm bakıyye kalanların diyârlarına avdete tâlip oldukça vech-i muharrer üzere hareket olunarak Devlet-i Aliyye reâyâsından âhar kimesnenin hurûcundan ittikâ olunacağını nâtık ve Eflak voyvodasının gelen mektubun mefhûmu … gurre-i C sene 1197.

(568) Bucak ve Yergöğü ve İbrail kadılarına ve Tomisar(?) hâssı voyvodası ve Bucak zâbiti zîde mecdühûya ve Eflak ve Boğdan voyvodalarına hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr derbâr-ı atûfet-karârıma memhûr bir kıt'a takrîr kâğıdı takdim edüp mazmûnunda ahidnâme-i mübârekenin in'ikâdı ve tasdiknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin reâyâsından bazıları âhar bir töhmet ve adem-i itâat veahut ihânet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye'mde din-i İslâm'ı kabûl ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ-'adâ asla bir bahâne ile kabûl ve himâyet olunmayup der-'akab redd veyahut hiç olmazsa ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki, kezâlik tarafeyn reâyâsından olup gerek ehl-i İslâm ve gerek Hıristiyan zümresinden bir kimesne bir türlü taksirât edüp her ne mülâhaza ile bir devletten evvel bir devlete ilticâ ederse bu misillü bir talep olundukça bilâ-te'hir reddolunalar deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâmenin 2. maddesinde gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rutbeden ise iki devletin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle ahidnâme-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ivaz ve bi-gayr-i semen azâd ve istirdâd ve teslim olunalar ve kezâlik giriftâr-ı bend-i istirkâk olan bi'l-cümle Hıristiyanlar yani Lehlü ve Boğdanlu ve Eflaklu ve Moralu ve ahali-i cezâyir ve Gürcüler ve sâir bi'l-cümle ve bilâ-istisnâ ve bilâ-semen ve gayr-ı ivaz âzâd olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar kezâlik Devlet-i Aliyye'min reâyâları hakkına bi-'aynihî ve muâmele-i müşâbehe üzere hareket etmeye Rusya devleti teahhüt eder deyü kezâlik ahidnâme-i hümayûnumun 25. maddesinde mestûr ve muharrer olunduğuna binâen Eflak ve Boğdan ve Bucak(?) memleketlerinde mukaddemâ âvân-ı muhârebe ve ba'dehû in'ikâd-ı sulh akabinde Rusyalu'nun ol havâliden … âvânında perâkende olmuş ve ba'dehû Rusya memâlikinden birer takrîb karar ile mahâll-i merkûmeye vürûd etmiş vâfir Rusyalu mevcûd olduğuna binâen o misillülerden vatanlarına avdete tâlip olan Rusyalu'nun defterini memâlik-i merkûmede mukîm amden Rusya konsolosu tarafında irâet ile vatanlarına iâde ve irsâlini murâd eyledikte siz ki Bucak zâbiti ve Eflak ve Boğdan Voyvodaları mümâileyhimsiz, mesfûr Rusyalu gerek ric'ati şurût-ı

muâhedeye mebnî olduğu beyânıyla mesfûrların vatanlarına ric‘ate ruhsat verilmesini müş‘ir size hitâben bir kıt‘a emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediğine binâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunarak sahîh Rusyalu olduğu ba‘de’t-tahkîk mugâyir-i şurût-ı muâhede avdetine mümânaat olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve Bucak zâbiti voyvodagân-ı mümâileyhimsiz taht-ı hükümetiniz de vâki mahallerde kâin Rusyalu olarak kendü tâlipleriyle vilâyetlerine konsolos-ı mersûmun iâde murâd eylediği kesân konsolos-ı merkûma veyahut tarafından vekili hazır olduğu halde getürdülüp huzûrunuzda muâyene ve bi’l-istintâk fi’l-asl Bucak ahâlisinden ve Eflak ve Boğdan reâyâlarından olmayup fi’l-hakika mukaddemâ âvân-ı muhârebede ol havâlide kalmış veyahut ba‘de’l-musâlaha birer takrîb vilâyetlerinden firâr etmiş sahih Rusyalu olduğu ve bermuktezâ-yı şurût-ı muâhede kendü irâdetleriyle din-i İslâm’ı kabul etmeyüp tanassur üzere olduğu gereği gibi tashih ve tahkik olunduktan sonra o makûle sahih Rusyalu olanların yine avdetlerine mümânaat olunmayup isim ve şöhretleri ve eşkâllerini mübeyyin defterini Deraliyye’me tesyîre mübâderet ve bu vechile taharrî ve terfîkle(?) isimleri ve keyfiyetleri ve ne gûne oldukları tahkîk olunarak sebt-i defter olunmadıkça bir ferdin men‘i bir vechle hurûclarına ve ihrâclarına rızâ-dâde olmaktan ve Deraliyye’me arz u ifâdesine iğmâz ve ihmâlden mübâadet eyleyesiz, şöyle ki bu vesileyle sahih Rusyalu değil iken âharın tahrîk ve idlâline ve kendüsünün talep ve ilhâhına mebnî tebdil-i hey’et ve tağyîr-i sûret ile Bucak ahalisinden ve Eflak ve Boğdan reâyâsından bir nefernin adem-i dikkatinizden nâşî mugâyir-i şurût-ı müsâleme ve hilâf-ı şerî‘at-ı Nebeviyye Rusya tarafına azimetine ruhsat ve cevâz ile mazhar-ı ikâb-ı elîm olmaktan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı S sene 1197.**

-Rusya tüccarından Dimitri Vamirpolof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri; evâhir-i B sene 1196.

-Rusya tüccarından Londi İvanof nam tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den İzmir’e varub gelmek murâd etmekle yol emri.

(571) Rusya tüccarından Hıristo Dimitri nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den İzmir ve Sisam ve Bozcaada’ya varub gelmek murâd etmekle yol emri.

-Rusya tüccarından Anderli Drakof nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den Selanik'e varub gelmek murâd etmekle yol emri.

-Pavel Korborof(?) nâm Rusyalu li-ecli'l-maslaha Deraliyye'den Çoka adasına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emr..

[s.63]

Emr-i âli lede'l-vusûl yasakçılar tebdil ve zâbitleri ma'rifetiyle yerlerine âhar mücerreb kimesneler tayin olunduğunu nâtık paşa-yı mümâileyhin mektubu gelmiştir**; 28 Câ sene 1197.**

-Bender muhâfızı Ebubekir dâme ikbâlühûya ve kadısına ve yeniçeri zâbiti zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya devletinin ulakları Bender yolundan âmed-şüd edegeldiklerindne Rusya ratafından gelen olaklar re's-i hudûdda elçi cânibinden müteayyin yasakçı bulunduğu surette zikrolunan yasakçılara veregeldikleri ücret ile yanlarına birer neferi terfîk içün re's-i hudûd olan Golta(?) nâm mahalde Bender yamakâtından altı nefer kefillü yamak tertip ve tayin ve mahall-i mezbûrda iskân ile hîn-i iktizâda hidemât-ı lâzimelerinde kıyâm eylemeleri içün bundan akdem ocak mektubu mûcebince bir kıt'a emr-i şerifim sâdır olduğuna binâen Bender yamakâtından ehl-i ırz makûlesinden ber-mûceb-i emr-i âlî altı nefer mu'temed yamak intihâb ve mahall-i mezbûra tayin ve lede'l-iktizâ birer neferi terfîk ile bir müddet Rusya ulakları mutmainnü'l-bâl mürûr edegelmişler iken bu esnâda mechûlü'l-hâl bir kimesne merkûmların üzerlerine bayraktar nâmıyla terhîl(?) ve ol dahi mukaddem tayîn olunan ehl-i ırz yamakları def' u ihrâc(?) ve yerlerine hevâsına tâbi esâfil ve erâzil makûlesi şekâvet-şümârları tahsîs ve istihdâm edüp onlar dahi redâet-i cibilliyeleri üzere hilâf-ı marzî ve ırz … mûcib envâ'-ı şekâvet ve hıyânete ictisârlarından nâşî âmed-şüd eden Rusya ticcarı ve ulaklarının ve sâir mârrîn ve âbirînin emniyetleri bi'l-külliyye meslûb olduğu bi'l-ihbâr sâmi'a-res-i mülûkânem olupmukaddemâ mahall-i merkûma kefillü yamak tayini irâde olunmaktan maksûd u merâm mücerred Rusya ulakları ve tacirlerinin mashûben bi'l-emn mürûr ve ubûrlarıyle adem-i emniyetlerini müstelzim hâlet

vukû‘a gelmemesi maslahatına mebnî idüğü zâhir ve aşikâr iken mugâyir-i emr-i münîfim ehl-i ırz makûlesi olanların ihrâc ve yerlerine mechûlü’l-ahvâl eşhâsın ibkâsı ile münâfî-i rızâ hareket ve teaddî sen ki zâbit-i mümâileyhsin senin etrafa adem-i nezâtedinden neş’et eylediği bedîdâr olup bu bâbda müstehakk-ı itâb âdemin-le emr-i şerifim vâsıl olduğu sâat gerek bayraktar nâmına olan ve gerek nefer olarak sonradan tayin olunan eşhâs derhâl ihrâc ve mukaddemâ bâ-emr-i âlî nizâm verildiği vechile yerlerine Bender yamakâtından mu‘temed ve kefillü altı nefer ehl-i ırz yamak intihâb ve tayîn ve içlerinden birini üzerlerine zâbit tahsis ve mahall-i merkûmda iskân ile hîn-i iktizâda müteayyine terfîk olundukları Rusya ulaklarının hilâl-i râhta emniyet ve rahatları levâzımının istihsâliyle sâlimen imrârları hususuna dikkat eylemelerini ve ırz ve edebiyle olmaları tenbih ve te’kîd[e] mübâderet ve sen dahi daima merkûmların keyfiyet-i hallerini istihbâr ve tahsil-i vukûfa ibtidâr ile ba‘de-izin hilâf-ı merzî hareket vukû bulmaması emrine nezâret eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi re’s-i hudûd olan mahall-i merkûme mukaddemâ yamak tayîn ve tahsis ne irâdeye mebnî idüğü ve ba‘de-izin mugâyir-i tenbih hareket vukû‘u hakkınızda vehâmeti mûcib olacağı malûmunuz oldukta şekâvetleri inhâ olunan merkûmları derhâl bilâ-tevakkuf kaldırup yerlerine ehl-i ırz altı nefer kefillü yamak tayîn ve içlerinden münâsibi üzerlerine zâbit tahsis ve mahall-i merkûmda iskân ve lede’l-iktizâ birer neferi Rusya ulakları müteayyine terfîk olunmak üzere tanzîm ve lâzım gelen vesâyâ ve tenbihâtı gûş-ı hûşlarına ilkâ ve siz dahi daima harekât ve sekenâtlarını istihbâr ve hallerine tahsîl-i vukûf ederek bundan böyle nâ-merzî hâlet vukû bulmayup Rusya ulaklarının mutmainnü’l-bâl sâlimen iyâb ü zehâbları emrine dikkat ve muhâlif-i tenbîh-i mülûkânem rica ve şefaate ve celîl-i(?) menfaate mebnî erbâb-ı şekâvetten olan eşhâsın yamak lafzıyla tayîn ve hizmet-i merkûmede istihdâmıyla ırz-ı ocağa nakîsa îrâsını mûcib hâlât-ı nâ-merziye zuhûruyla giriftâr-ı ikâb olmaktan be-gâyet hazer ve mübâadet eyleyesiz deyü dergâh-ı muallâm yeniçerileri ağası olan Mehmed Ağa dâme ulüvvühû tarafından mühürlü mektup vermekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında; **fî evâhir-i S sene 1197.**

(575) Hâlâ Tombasar hâssı voyvodası zîde mecdühûya hüküm ki,

Devlet-i Aliyye-i dâimiyü’l-karârımla Rusya devleti beyninde müstakar ve payidâr olan şurût-ı muâhede ve müsâleme muktezâsınca ol havâliden âmed-şüd eden

Rusya ulakları ve tüccarının emnen ve sâlimen mürûr ve ubûrları ve hâss-ı mezbûr re’s-i hudûdda vâki olmak hasebiyle bir takrîb Rusya memâlikinden firar ve ol câni-be gelüp ihtifâ eden sahih Rusyalu’nun lede’l-mutâlebe zâhire ihrâc ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunarak şerâit-i müsâlemenin ifâsına sikkat sen ki mümâileyhsin lâzime-i zimmetin iken re’s-i hudûd olan Golta nâm ma-halle tarafından zâbit olarak kâimmakâm nâmıyla nasbolunan âdemin mechûlü’l-hâl esâfil ve edânî makûlesinden olduğundan tahsil-i emniyeti müstelzim hâlâta adem-i dikkatinden nâşî ol taraftan iyâb ü zehâb eden Rusya ulakları ve tacirlerinin islâb-ı emniyetleri âzürde(?) ve rencide olanlarını mûcib-i hâlât-ı nâ-merziyye vukû‘undan mâ-‘adâ Rusya memleketinden birer takrîb firâr ve o tarafa gelüp ihtifâ eden Rusa-lu’yu dahi ihfâ birle zâhire çıkarmakta tereddüt ve bi’l-âhere zâhire eğerçi ihrâc edüp lakin sirka ettükleri emvâli ketm ve … mugâyir-i şurût-ı muâhede harekete tasaddîsi bi’l-ihbâr vâsıl-ı sâmi‘a-i mülûkânem olup ber-muktezâ-yı dikkat ü hal mahall-i merkûma böyle bî-idrâk ve muhîl esâfil makûlesini zâbıta nasbeylemek tamamca adem-i rüşd ü şuûrunu iş‘âr etmekle derhal merkûmu mahall-i mezbûrdan ihrâc ve yerine mu‘temed ve mücerrebü’l-etvâr ve müteyakkız bir âdeminle tayîn ve tenbihât-ı mukteziyeyi gûş-ı hûşuna ilkâya mübâderet ve ihfâ eylediği emvâl-i mesrûka her ne ise zâhire ihrâc ve istirdâd ba‘de-izin münâfî-i şurût-ı müvâlât hâlât-ı nâ-merziyye vukû‘undan mücânebet ve Rusya tüccar ve ulaklarının tahsil-i emniyetleriyle mashûben bi’s-selâm iyâb ü zehâblarına dikkat eylemesini dahi tefhîm ve te’kîd ve sen dahi daima nezâret ile muhâlif-i rızâ-yı mülûkânem hareket vukû‘a gelmemesi emrine sarf-ı makderet eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve tahzîren işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur; imdi keyfiyet malûmun oldukta ber-vech-i muharrer re’s-i hudûd olan Golta nâm mahalle mukaddemâ tarafından zâbit tayîn olunan şahs-ı merkûmu vusûl-i emr-i şerifimde ihrâc ve yerine kâr güzâr ve mücer-rebü’l-etvâr bir âdemini nasb ve hidemât-ı lâzimesine(?) dair iktizâ eden vesâyâ ve tenbihâtı sem‘-i intibâhına bir hoşça ilkâ ve mugâyir-i rızâ ve tenbîh hareket vukû‘undan mübâadet ve ol tarafların istihsâl-i emniyetini müstelzim hâlâta dikkat eylemesini dahi gereği gibi tefhim ve te’kîde sa‘y-ı evfâ ve sen dahi daima itinâ ve nezâret ve merkûmun harekât ve sekenâtını istihbâra mübâderet ederek bundan böyle Rusya ulakları ve tacirlerinin mutmainnü’l-bâl ve müreffehü’l-hâl âmed-şüd ile em-niyetleri levâzımının isticlâbı emrine ve mevâdd-ı sâirede dahi ber-muktezâ-yı şurût-ı

muâhede amel ve hareket olunmasına sarf u sa‘y u kudret ve emvâl-i mesrûkanın istirdâdına mübâderet birle rehâvet-i sâbıka-i bî-ensâba(?) ve fîmâ-ba‘d münâfî-i resm-i müvâlât hâlet zuhûruyla iştikâ vukû‘a gelmemesine dikkat eyleyüp ser-i mû iğmâz ve tesâmuhun sebebi ile ikâb-ı şedîde mazhariyetten be-gâyet hazer ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâhir-i S sene 1197.**

-Rusya tüccarından İvan Baroskof(?) nâm tacir li-ecli’l-aslaha Deraliyye’den Nakşa(?) ceziresine varub gelmek murâd etmekle ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mu‘tad üzere yol hükmü**; evâhir-i B sene 1196.**

-Rusya tüccarından Apostol Antonioviç nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Bozcaada ve Sakız ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Emanuel Nasrinof(?) nâm tacir bir nefer müstemen yazıcısını berâ-yı ticaret Bozcaada ve Sisam ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Bufenconof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir’e varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

(580) Rusya tüccarından Yorgi Nicolayef nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Bozcaada ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

[s.64]

(581) Şumnu kadısına ve âyân ve zabitân ve menzilcisine hüküm ki,

Deraliyye-i dâimiyyü’l-karârımla Rusya devleti beyninde müstakar ve payidâr olan esâs-ı silm ü musafât muktezâsınca Deraliyye’mden Rusya re’s-i hudûduna ve ondan Deraliyye’me âmed-şüd eden Rusya ulakları ve yasakçılarının yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerifem mûceblerince iktizâ eden bârgîrlerin bilâ-muhâlefetin i‘tâsıyla te’hir ve tekdîrleri mûcib hâlet vukû‘a gelmemesi ve sıyânetleri hâlâtına dikkat olunmak iktizâ eder iken bu esnâda iyâb ü zehâb eden Rusya ulakları ve yasakçılarına Şumnu menzilcisi merkûm yedlerinde olan menzil ahkâmına mugâyir bârgîr i‘tâsında muhâlefet ve eziyet edüp zabitân-ı mümâileyhime şikâyet olundukta

onlar dahi münâfî-i rızâ-yı mülûkânem iğmâz ve rehâvert ve tahkîr ve tekdîrlerine mübâderet eyledikleri bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olmakla fimâ-ba'd o misillü mugâyir-i rızâ vaz' u hareketten mübâadet ve bârgîr i'tâsı ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn muâvenette kusûrdan mücânebet olunmak fermanım olmağın tenbîhan ve tahzîran işbu emr-i münîfim ısdâr olunmuş idi; imdi siz ki âyân ve zabitân-ı mümâileyhimsiz ber-vech-i muharrer âmed-şüd eden Rusya ulakları ve yasakçılarına ücretle iktizâ eden bârgîrlerin i'tâsında muhâlefet ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn her ne kusûr ve rehâvet vukû'uyla tekdîrlerine rıza-yı mülûkânem olmadığı malûmunuz oldukta ba'de-izin o misillü hilâf-ı merzî ve münâfî-i … dostî vaz' u hareketten mücânebet ve yedlerinde olan menzil ahkâmı mûceblerince ücretiyle iktizâ eden bârgîrlerin bilâ-mümânaatin i'tâsı hususuna mübâderet ve me'kûlâtlarının akçeleriyle iştirâsına muâvenet eyleyüp iğmâz ve rehâvatten nâşî iştikâ vukû'uyla muâteb olmaktan be-gâyet tevakkî ve mübâadet eyleyesiz ve sen ki mevlânâ-yı mümâ ileyhsin fîmâ-ba'd mugâyir-i tenbîh-i mülûkânem vaz' u harekete tasaddî olunduğu surette Deraliyye'me i'lâma mübâderet ve infâz-ı emr-i şerifime dikkat eylemen bâbında; **fî evâhir-i Râ sene 1197.**

-Şumnu kadısına ve âyân ve zabitâna hüküm ki,

Âsitane-i Aliyye'mde mukîm Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdından mukaddemâ esnâ-yı muhârebede kayd-ı esre giriftâr olan Rusya üserâsından Michael Ykolof Serdanski(?) ve Sergey Prohrof ve İvan Ksalof(?) nâm üç nefer Rusyalu el-yevm Şumnu kasabasında ehl-i İslâm'dan bir nefer kimesnenin yanında esir olarak mevcûd olduklarını yine kasaba-i mezbûrsa esir olup geçen sene firâr ve Rusya diyârına azimet eden bir nefer Rustalu ihbâr eylediğine binâen mesfûrûnun kayd-ı esrden tahlîs ve vatanlarına irxâ'ı hususunu iltimâs eylemesi devleti tarafından kendüye tecvîz olunduğu beyânıyla mesfûrûn üç nefer Rusyalu'nun ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn sebilleri tahliye ve tayin olunan âdeme teslim olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûn a mürâcaat olundukta gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rutbeden ise devleteynin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i

irâdetleriyle din-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle ahidnâme-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ivaz ve bi-gayr-i semen azâd ve istirdâd ve teslim olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar ve Devlet-i Aliyye'min reâyâları hakkında bi-'aynihî ve muâmele-i müteşâbihe üzere hareket etmeye Rusya devleti teahhüt eder deyü Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnda mestûr olduğuna binâen siz kim mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz mesfûrûn Rusyaluları bi't-taharrî bulundukları mahalden alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket birle Deraliyye'e tesyîre mübâderet eylemeniz fermanım olmağın imdi inhâ olunduğu vechile üserâ-yı mesfûre el-yevm millet-i asliyelerinde ısrâr üzere oldukları surette ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn bilâ-semen bulundukları mahalden tahlîs, Deraliyye'me irsâlleri matlûb idüğü malûmunuz oldukta bâlâda isimleri mestûr üç nefer Rusyalu kasaba-i merkûmede her kimin yanında iseler ve bi't-taharrî alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le istintâk olunup fi'l-hakîka ahidnâme-i hümayûn şurûtu muktezâsınca mesfûrlar kendü hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî'yi kabul eylemeyüp el-ân Nasrâniyet'te musır oldukları lede'ş-şer' tahakkuk eylediği halde bi-eyyi-hâl bilâ-semen kayd-ı esrden tahlîs ve elçi-i mümâileyh tarafından tayin olunan âdeme teslim ve Deraliyye'me irsâl ve tesyîre ihtimâm ve dikkat birle ahidnâme-i hümayûn şerâitini icrâya mübâderet ve mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve muhâlif-i şerî'at-i garrâ hâlet vukû'undan ve emr-i şerifime münâfî tahrirde kusûr ve iğmâz sebebiyle adem-i ihrâclarından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında; **evâhir-i Râ sene 1197.**

-Hâlâ Mora valisi vezir Raif İsmail Paşa'ya hüküm ki,

Rusya tüccarından Anderie Sostron(?) nâm tacir altı seneden berü Mora cezire-sinde vâki Kalavrita reâyâsından ma'lûmü'l-esâmî reâyâ zimmetlerinde bâ-temessük alacağı olan 10.000 guruşun nısfı geçen sene sâbık Mora valisi ve hâlâ Eğriboz mu-hafızı vezirim es-Seyyid Ahmed Paşa iclâlühûnün Deraliyye'mde kapukethüdası yediyle tacir-i mesfûra teslim ve küsûr kalan beş bin guruşunun dahi edâsına ba'de't-taahhüt avk u te'hir ile imrâr-ı vakt olunacağından sırren(?) tahsil ve bu tarafa tesyîli hususu mukaddemâ Mora tercümanına tefvîz olunup ol dahi meblağ-ı mezbûru

reâyâdan tahsil ve bu tarafa gönderilmek üzere iken meblağ-ı mezbûru selefin müşarunileyh Ahmed Paşa ahz ve hesâb-ı âhara mahsûn dâiyesinde olduğu inhâ olunduğuna binâen bundan akdem bi'd-defeât evâmir-i aliyyem ısdâr ve sadr-ı azam-ı esbak ve sâbık taraflarından dahi mekâtip tahrîr ve tesyârı ile tahsiline ikdâm olundukta tahrirât-ı beyhûde irsâliyle ifâte-i vakt edüp tacir-i mersûmun hakkını edâ eylemediği bundan akdem Rusya elçisi tarafından tekrar inbâ ve serî'an tahsili ricâ olunmaktan nâşî me'hûzü olan meblağ-ı merkûm beş bin guruşu ol cânibe … (silik) sadr-ı azam çukadarlarından tayin olunan mübâşire bilâ-teallül bir gün iki gün zarfında alâ-eyyi-hâl teslim ve bir saat evvel Deraliyye'me tesyîre kemâl-i ihtimâm ve dikkat olunmak içün te'kidi havî müşârunileyhe ve Mora mütesellimine hitâben bir kıt'a emr-i şerifim sâdır olduğuna nazaran meblağ-ı merkûmun bilâ-te'hir mübâşir-i merkûma teslim ve Dersaadet'ime tesyîriyle tacir-i mersûmun ırzâ ve iskâtı hususuna dikkat lâzime iken bu âna dek bir haber ve eseri dahi zuhûr eylemeyüp mübâşir-i merkûmun hâlâ ol tarafta ikâmet ve müşârunileyhin dahi cânibine azimeti ve meblağ-ı mezbûrun âzâr-ı vâhiye irâdıyla henüz tahsil olunmadığını îmâ ve iş'âr etmekle sen ki vezir-i müşârunileyhsin meblağ-ı mezkûr mübâşir-i merkûma teslim olunmaksızın müşârunileyh ol tarafa hareket etmiş olduğu surette meblağ-ı sâbıku'l-beyân kimin zimmetinde kalmıştır ve bu âna dek sebeb-i te'hiri nedir bi't-taharrî tashîh ve tahkik olunması icâb edenlerden min-gayr-i te'hir tamamen bi-eyyi-hâl tahsil ve mübâşir-i mümâileyhe teslim ve mu'accelen Deraliyye'me tesyîr ve keyfiyeti tahrir ile tacir-i mersûmun iskâtı ve infâz-ı emr-i münîfime ikdâm ve sa'y-i mâlâ-kelâm eylemen fermanım olmağın te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuş idi; imdi meblağ-ı merkûmu mukaddemâ tacir-i mesfûr tarafında kocabaşılara nakden teslim olunmuş akçe olmak hasebiyle hakk-ı sarîhi olduğu zâhir ve bu âna dek bi'd-defeât evâmir-i aliyyem ısdâr ve mübâşirle tesyârıyla tahsiline ikdâm olunmuş iken iğmâz ve rehâvet ve âzâr-ı vâhiye irâdına mübâderet olunarak bu âna dek adem-i tahsili heyecân-ı gadab-ı mülûkâneme bâdî ve vakit-be-vakit tacir-i mersûmun ilhâhına mebnî elçi-i mümâileyh cânibinden istihbâr ile tahsili hususuna ikdâm suretleri mesâmi'-i Devlet-i Aliyye'min tahdîşini mûcib bir keyfiyet olduğu cihetten meblağ-ı merkûmun bi-eyyi-hâl tahsili senden matlûb idüğü malûmun oldukta emr-i şerifim tarafına vâsıl olduğu saat meftûr olduğun kâr-âgâhî ve fetânet lâzimesince mersûs-ı merkûmu ol tarafta ikâmet üzere olan mübâşir ve Mora mütesellimi sâbık mümâileyhimâdan ve sâir vukûfu olanlardan bi't-taharrî suâl ve gereği

gibi tashîh ve tahkik birle meblağ-ı bâkî-i mezbûr 5.000 guruş kimin zimmetine geçüp ve el-ân kimden tahsili icâb

[s.65]

ederse bilâ-te'hir ve lâ-teallül tamamen ve kâmilen iktizâ edenlerden alâ-eyyi-hâl tahsil ve mübâşir-i mümâileyhe teslim ve serî'an Deraliyye'me tesyîl ile tacir-i mersûmun iskât ve ırzâ ve emr-i münîfimin infâz ve icrâsıyla kat'-ı rişte-i iddiâya bezl-i cüll-i himmet eyleyüp ba'de-izin mugâyir-i emr-i âlî özr u illet irâdıyla meblağ-ı merkûmun adem-i tahsiline ve tahrîrât-ı beyhûde irsâliyle imrâr-ı vakt olunmasına ve tekrar isti'câli mûcib hâlet vukû'una irâet-i ruhsattan hazer ve mübâadet ve keyfiyet-i alâ-vechi's-sıhha Deraliyye'me tahrir ve i'lâma müsâraat eylemen bâbında; **fî evâhir-i Râ sene 1197.**

(584) Özi kadısı vezir Seyyid Mehmed Paşa'ya ve Dergâh-ı muallâ m kapucubaşlarından hâlâ İsmail kalesi binâ emini Selim dâme mecdühûya ve Tulca ve Babadağı kadılarına ve yasakçı ve İsmail mütevellilerine ve Tulca ve Süne yeniçeri zâbitleri zîde mecdühümâya ve ocaktan mukaddemâ bu hususa mübâşir tayin olunan Mehmed Çavuş zîde kadruhûya hüküm ki,

Sen ki vezir-i müşârunileyhsin, bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrirâtında ve Tulca ve Babadağı kadıları mevlânâ mümâileyhimâyanın i'lâmlarında ve mübâşir-i merkûmun bir kıt'a arzuhâlinde Rusya tüccarından İvan Foylin ve Samuel nâm tacirler Rusya kapudanlarından İstan nâm kapudannın sefinesine Bahr-i Sefid cânibinden krık altı bin dokuz yüz yetmiş guruşluk emti'a ve eşya-yı memnû'a tahmîl ve li-ecli't-ticâre Bahr-i Siyah tarafında vâki Giresun iskelesine azimet ve muhâlif geçen mâh-ı Teşrin-i sâninin 3. gününde Tulca mukâtaası dâhilinde Tuna boğazı kurbünde karaya düşüp şikest oldukta ol havâlide bulunan Kazakları tâifesi emvâl-i muhracelerini gasb u gâret eyledikleri bundan akdem tacirân-ı mesfûrâna tahrir ve inhâ olunduğuna binâen emvâl-i mağsûbe-i mezkûre ocaktan mübâşir ma'rifetiyle lazım gelenlerden ma'rifet-i şer'le tamamen tahsil ve taciran-ı mersûmâna teslimi bâbında sana hitâben ve sâire hitâben hâlâ Devlet-i Aliyye'mde mukîm Rusya elçisi

Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr istid'âsıyla emr-i âlîşânım sâdır ve ocaktan mümâileyh Mehmed Çavuşmübâşir tayin ve tacirân-ı mersûmân dahi maiyetine terfîk olunup ol tarafa lede'l-vusûl emr-i şerifim Tulca mahkemesinde kırâat ve tâife-i mesfûra bâ-mürâsele-i şer'iyye huzur-ı şer'a davet olundukta Berlü(?) Kazakları gelüp mefhûm-ı emr-i âlî malûmları oldukta zâhire ihrâc eyledikleri 9.628 guruşluk eşyayaı 5.000 guruş yedek(?) verilmedikçe edâ etmeyeceklerini beyân eylediklerinde tacirân-ı mersûmân dahi eşya-yı mezbûreye vaz'-ı yed içün alâ-halihî ibkâ ve mukaddemâ Kuban cânibinden gelüp ve Nuh(?) boğazında ve ol havâlide iskân olunan Ağtad(?) Kazakları dahi davet-i şer' olundukta adem-i itâat ve nâ-hemvâr hareket ve cesaret etmeleriyle tâife-i merkûmenin gâret-i emvâl misillü hareket âdet-i müstemirreleri olmaktan nâşî eşya-yı mezkûre zimmetlerinde olup ve kimesneye itâat etmeyeceklerini erbâb-ı vukûf ihbâr eyledikleri tahrir ve inhâ ve sâbıku'z-zikr Kazakların ber-vech-i muharrer adem-i inkıyâd suretini izhâr ile gasb eyledikleri emvâl-i muhracenin bilâ-bedel reddinde vukû bulan gadr u muhâlefetlerini ve bu vechile kendülere zarar ve hasâr terettüp eylediğini muhtevî tacirân-ı mesfûrândan mersûm gönderdiği mektûbun tercümesi dahi elçi-i müma ileyh tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma takdim ve bi-eyyi-hâl eşya-yı mağsûbenin tahsil ve fezâhat-i merkûmeye mütecâsir olanların tard ve te'dibini ba-takrîr iltimâs bulmuş Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâmımın dost-ı ehabbı olan Rusya devleti tüccarının emvâline itâle-i dest-i taarruz olunmasına ve zarar ve hasarlarını mûcib hâlet vukû'una bir türlü rızâ-yı mülûkânem olmamakla siz ki vezir-i müşâr ve kapucubaşı ve mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz birbiriniz ile bi'l-muhâbere tacirân-ı mersûmânın kazâzede olan sefineden sahile çıkan eşyasını gâret eden Kazaklardan bi-eyyi-hâl ikdâmınla(?) tamamen tahsil ve sâhiblerine redd ü teslim birle ihkâk-ı hakk olunduktan sonra mugâyir-i rızâ-yı aliyyem fezâhat-i merkûmeye tasaddî edenler her kimler ise ba'de't-tahkîk tard ve ib'âd ile te'dîb ve emsâlleri terhîb olunmak fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuş idi; imdi Rusya tacirleri mersûmânın ber-vech-i muharrer gâret-zede olan emvâl ve eşyalarının istirdâd ve sâhiblerine teslim ile zarar ve ziyandan sıyânet ve ırzâ ve iskâtları emrine dikkat olunmak kat'â matlûb-ı hüsrevânem idüğü malûmunuz oldukta emr-i münîfim tarafınıza lede'l-vusûl birbiriniz ile muhâbere ve ber-vech-i suhûlet suret-i tahsilini istihsâl birle bi-eyyi-vechin-kân vaz'-ı ed olanlardan emvâl-i mağsûbeyi bi-tamâmihâ zâhire ihrâc ve tahsil ve tacirân-

ı mersûmâna redd ü teslim ile ifâ-yı hakka bi'l-ittifâk mezid-i ihtimâm ve ikdâm ve ba'de't-tahsîl harekât-ı nâ-merziyye-i mezkûreye tasaddî eden Kazaklar kimler ise bi't-taharrî tashih ve tahkik olunup tard ve ib'âd ile te'dîb ve sâirlerinin terhîb ve tahzîri hâlâtına cehd-i tâm ve ihrâc olunan eşya içinden zabitân tarafından yüzde on resm ve avâid mutâlebesiyle teaddî vukû'una irâet-i ruhsattan ittikâ-ı tâm ederek ırzâ ve tatyîbleri emrine ve beher-hâl infâz-ı hükm-i münîfime mezîd-i sa'y u dikkat ve mugâyir-i emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yı daverânem tacirân-ı mersûmâna özr vukû'unu tecvîz ve emvâl-i mağsûbenin adem-i tahsilini mûcib olur iğmâz ve rehâvet gûne hareket-i gayr-ı merzıyye zuhûruyla muâteb olmaktan gâyetü'l-gâye tevakkî ve mübâadet ve keyfiyet-i tahsilini Deraliyye'me tahrîr ve i'lâma müsâraat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân yazılmıştır; **fî evâsıt-ı R sene 1197.**

[s.66]

(585) Gelibolu nâibine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-i âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında bundan akdem Seddü'l-bahr kalesi pişgâhında sefinesi kazâzede olan Rusya kapudanlarından Giovanni nâm kapudan cebren mahall-i merkûmda vaz'-ı lenger-i ikâmet ettirilmekten nâşî sefinesi fenâ-pezîr olduğu beyânıyla şer'an lazım gelen zararının icâb edenlerden tazminini iddiâ eyledikte husus-ı mezbûrun ru'yet ve fasl u temşiyeti içün hâlâ Kapudan-ı deryâ düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Gazi Hasan Paşa edâmellâhü teâlâ iclâlehû ma'rifetiyle tayin olunan kimseler ol tarafa lede'l-vusûl kapudan-ı mesfûr Seddü'l-bahr kalesi pişgâhına varmasına cebr olunduğunu isbât ederse zararın tazmini iktizâ eder deyü cevaba tasaddî edüp ba'dehû kapudan-ı mesfûrun gıyâbında Çanakkale nâibi bi'n-nefs gümrükte iken kapudan-ı mezkûr kendü rızasıyla kal'a-i merkûmeye varmağa tâlip olduğunu mübeyyin bir kıt'a i'lâm olunup lakin kapudan-ı mersûm i'lâm-ı merkûmun mazmûnunu inkâr ve müddeâsını isbâta iktidârı olduğunu iddiâ eylediğini inhâ ve Seddü'l-bahr kal'ası Gelibolu nahiyesi muzafâtından olmakla madde-i merkûme kal'a-i mezbûre ahalisinden dahi ma'rifet-i şer'le tefahhus ve suâl ve hakikat-i hâl Deraliyye'me arz u i'lâm olunmak bâbında sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin sana hitânen emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen husus-ı

mezbûr tekrar Kapudan-ı deryâ vezir-i müşârunileyhten isti‘lâm olundukta kapudan-ı mesfûr mukaddemâ Seddü’l-bahr kal‘ası pişgâhında lenger-endâz olmak niyetinde olduğunu alâ-melei’n-nâs izhâr eyledikte bazıları dostâne men‘ etmiş iken memnû‘ olmayup niyetinde ısrâr ile kendü ihtiyarıyka Sultan kal‘ası limanından kara(?) lenger-i ikâmet kal‘a-i merkûme ahalileri ve gümrük hademesi tevâtüren ihbâr eylediklerini müş‘ir i‘lâm-ı şer‘î vârid olduğunu ba‘de’l-beyân bu defa dahi tashih-i madde içün elçi-i mümâileyhin iltiması üzerine sana hitâben emr-i münîfim ısdârına müsâade-i aliyyem erzânî kılınmasını vezir-i müşâr i‘lâm etmekle i‘lâmı ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın isti‘lâmen ve istifhâmen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur; imdi bu hususun bi’t-taharrî erbâb-ı vukûftan suâl ve istihbâr ile tashih ve tahkiki matlûb idüğü malûmun oıldukta Rusya kapudanı mersûm kazâzede olan sefinesiyle Sultan kal‘ası limanından hareket ve Seddü’l-bahr kal‘ası pişgâhına varub lenger-endâz olması mücerred kendü re’y ü talep ve rızâsıyla mıdır yoksa âharların ta‘sîr u cebr u ibrâmıyla mı vâki olmuştur. Sirran ve alenen … mevsûku’l-kelim erbâb-ı vukûftan bi’t-taharrî tefahhus ve suâl ve gereği gibi tashih ve tahkik-i hâl eyledikten sonra ehad cânibini himâyeden ârî vechile vukû‘u üzere keyfiyeti Deraliyye’me i‘lâma mübâderet ve taharrîde iğmâz u rehâvet ike vâkı‘ın hilâfını tecvîzden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı Râ sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Dimitri Malsikyef(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri; **evâil-i M sene 1197.**

-Rusya tüccarından Krila Kosalof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den İzmir ve Sakız ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Pawel Benyatorof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den İzmir’e ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

(589) Rusya tüccarından Nicolai Frodorif(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den İzmir’e ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Siridlon Kaiflof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Sfendrakof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere yüz elli kantar demir ve yüz elli kantar urgan ve üç bin zirâ kaba bez ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı mezkûrenin Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle eşya-yı mezkûrenin bu tarafta lüzumu olmadığı cihetten ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında,

-Rusya kapudanlarından Hıristofor Vigorof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere iki bin beş yüz kantar demir ve yüz kantar havyar ve yüz kantar urgan ve elli kantar rişte-i kendir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı mezkûrenin Deraliyye'de kesretine binâen bu tarafta ihrâc eylemeyüp li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığı cihetten ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında,.

-Rusya tüccarından İvan Georgiof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bozcaada ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(594) Rusya tüccarından İvan Basiliof(?) nâm tacir Bogor Kodorof(?) nâm müstemen hizmetkârıyla berâ-yı ticaret İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada'ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Georgio Torlostof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Mykonos ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Atnas Blarskiyef(?) nâm tacir Hıristo Monakso(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den İzmir ve İskopos(?) ve Sisam cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Kanlerof(?) nâm tacir Atnas Balbatoro (?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bozcaada ve Sisam cezirelerine irsâliyle varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Petrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine hükmü.

[s.67]

-Rusya tüccarından Kostantin Tırboklof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Bogor İskov(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Sakız ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(601) Rusya tüccarından Hıristofor Vigorof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Petrof Simani nâm bir nefer müstemen yazıcısını Santor ve Sisam cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Benai Valsamkief(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Anastas Balsamkief(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Giovanni Bortona nâm bir nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den Sisam ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri**; evâhir-i S 1197.**

-Rusya tüccarından İvan Bokirolyof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bozcaada ve Sisam cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; M.

(605) Rusya tüccarından Georgio Lamiriyef(?) nâm tacir Kostantin Valyakof nâm müstemen yazıcısını berâ-yı ticaret Deraliyye'den Sisam ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Soriforof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Valyakof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere beş yüz otuz kantar demir ve iki yüz yetmiş altı kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı mezkûrenin Deraliyye'de kesretine binâen taşra çıkarmayup li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle eşya-yı merkûmenin bu tarafta lüzumu olmadığı cihetten ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele sefine-i merkûme ile nakline mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Kostantin Petrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri; **evâsıt-ı S sene 1197.**

(609) Rusya kapudanlarından MArtolomi Main(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Kirkor Avansof(?) nâm müstemen alâ-tariki'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Stefanov(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri;.

-Rusya tüccarından İvan Boziyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Sakız ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Leonard Vikoliyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye'den Antonio Fimanyof(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını Sisam ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Yanalon Dimirriyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Hrolimo Varoli nâm bir nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den Sisam ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(615) Rusya kapudanlarından Anderli Tranof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Georgio Michailof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye'den İzmir ve Sisam ve Santor cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâsıt-ı Râ sene 1197.**

-Rusya tüccarından Fenolo Koçokiyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Yani Cevaliyef(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den Bozcaada ve Sisam cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Marino Sakordiyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret bir nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den Sisam ve … ve Santor cezirelerine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâhir-i Râ sene 1197.**

-Rusya tüccarından Marino Sakordiyef(?) nâm tacir Anderli Atvanini(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını berâ-yı ticaret Deraliyye'den Zağra'ya ve İskepolos ceziresine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(620) Rusya tüccarından Michael Malsof(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Giovanni Kandori(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Kostantin Vasiliyef(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye'den Siroz ve Belgrad'a varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri;

-Rusya kapudanlarından Georgio Granir(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibineazimet murâd etmekle mu'tâd üzere izn-i sefine emri; **evâhir-i R sene 1197**.

-Rusya kapudanlarından Bogor Marnefsipolof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere yedi yüz kantar demir ve otuz kantar revgan-ı sâde ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Deraliye'me vürûd ve el-hâletü hâzihî eşya-yı merkûmenin bu tarafta kesretine binâen taşra çıkarmayup li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid cânibine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defteri dahi takdim olunup ve nakl-i zehâyir ahidnâme-i hümayûn … üzere tanzim olunacak mevâddan olmadığından defterde mezkûr revgan-ı sâdenin mürûruna mümânaat iktiza etmemekle sefine-i merkûme ile ber-mûceb-i defter demir ve revgan-ı sâdenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i R sene 1197**.

[s.68]

-Hâlâ Vidin muhâfızı sadr-ı sâbık vezir-i yegân(?) el-Hâc Mehmed Paşa'ye ve Vidin kadısına hüküm ki,

Mukaddemâ esnâ-yı muhârebede kayd-ı esre giriftâr olan Rusya üserâsından Michael Yikolif Serdinski ve Sergey Prohrof ve İvan Ksalof(?) nâm üç nefer Rusyalu Şumnu kasabasında ehl-i İslâm'dan bir nefer kimesnenin yanında esir olarak mevcûd olduklarını yine kasaba-i mezkûrede esir olup geçen sene firâr ve Rusya diyârına azimet eden bir nefer Rusyalu ihbâr eylediğine binâen mesfûrûn kayd-ı esrden tahlis ve vatanlarına ircâ'ı hususunu iltimas eylemesi devleti tarafından kendüye tahrîr olundupu beyânıyla mesfûrûn üç nefer Rusyalu'nun ber-mûceb-i ahidnâme-i hü-

mayûn sebilleri tahliye ve tayin olunan âdeme teslim olunması Rusya devletinin Âsitane-i Aliyye'mde ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bundan akdem bâ-takrîr istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu'ya i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma lede'l-mürâcaa gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rutbeden iseler devleteynin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle ahidnâme-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab ve asla bir türlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ivaz ve bi-gayr-i semen azâd ve istirdâd ve teslim olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar ve Devlet-i Aliyye'min reâyâları hakkında bi-'aynihî ve muâmele-i müteşâbihe üzere hareket etmeye Rusya devleti teahhüt eder deyü mestûr olduğuna binâen mesfûrûn bulundukları mahalden zâhire ihrâc ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket birle Deraliyye'me tesyîre mübâderet eylemelerini muhtevî Şumnu kadısına ve sâire hitâben işbu sene-i mübâreke evâhir-i Rebiulevvelinde bir kıt'a emr-i şerifim sâdır olmuş idi; bu defa elçi-i mümâileyh tarafından takdim olunan bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında üserâ-yı mesfûreden mersûm Michael Yikolif Serdinski mukaddemâ Şumnu sekenesinden serdengeçti ağavâtından Hacı Bekiroğlu Selim nâm kimesnenin yanında iken merkûm Selim mukaddemce mahall-i mezbûrdan esir-i mesfûr ile me'an Vidin tarafına azimet ve el-yevm ol cânibde olduğu isitimâ olunduğu inhâ ve mesfûrun ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn kayd-ı esrden tahlis ve Eflak'ta mukîm Rusya konsolosuna teslimi bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediği ecilden siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız, inhâ olunduğu üzere mesfûr Rusyalu ol tarafta mezbûr kimin yanında mevcûd ve millet-i asliyesinde musır olduğu surette zâbiti ma'rifetiyle zâhire ihrâc ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunarak tahlis ve konsolos-ı mersûma teslime ikdâm olunmak fermânım olmağın, işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi keyfiyet malûmunuz oldukta ihbâr ve inhâ olunduğu vechile mesfûr Rusyalu hâlâ ol cânibde serdengeçti-i mezbûr Selim'in yanında mevcûd olduğu bi't-taharrî ba'de't-tahkîk zâbiti ma'rifetiyle esir-i mesfûru zâhire ihrâc ve mezbûr Selim hazır olduğu

halde ma‘rifet-i şer‘le istintâk olunup fi’l-hakîka mesfûr kendü hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî’yi kabul eylemeyüp el-ân Nasrâniyet’te musır olduğu lede’ş-şer‘ sâbit ve mütehakkık olduğu ahidnâme-i hümayûn şurûtu muktezâsınca bilâ-semen kayd-ı esrden tahlîs ve Eflak’ta mukîm konsolos-ı mersûma teslimi emrine ihtimâm ve dikkat ve mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve muhâlif-i şerî‘at-i garrâ hâlet vukû‘undan ve merkûmun âzâr-ı vâhiyesini ısgâ ile mesfûrun adem-i tahlisinden hazer ve mücanebet olunmak bâbında; **fî evâil-i Câ sene 1197.**

(626)Özi vâlisi vezir Mehmed Paşa’ya ve Silistre kadısına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukim ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr tarafından bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma takdim olunan defterde in‘ikâd-ı musâlahadan sonra Rusya memâlikinde sâkin ve mutavattın Tre Kazaklarından(?) ma‘lûmü’l-esâmî Kazaklar birer takrîb oldukları kazadan firâr ve gelüp Tuna sevâhilinde ve havâlisinde kâin kasabât ve nevâhîye ve Özi suyu yolunda sâkin ve mevcûd oldukları beyânıyla ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn mesfûrların oldukları mahallerden bi’t-taharrî tahrik ve Rusya memâlikinde evtân-ı kadîmelerine nakl ve ircâları içün Eflak’ta mukîm Rusya konsolosuna teslimi bâbında emr-i şerifim sudûru istid‘â oldunuğuna binâen divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûna mürâcaat olundukta ahidnâme-i mübârekenin in‘ikâdı ve tasdîknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin reâyâsından bazıları âhar bir töhmet ve adem-i itâat veyahut hıyanet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye’mde din-i İslâm’ı kabul ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ-‘adâ asla bir bahâne kabul ve himâyet olunmayup der-‘aka redd ve hiç olmaz ise ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki, bu misillü yaramazların sebebi ile iki devlet beyninde mûris-i bürûdet bâis-i bahs-i abes olur asla bir mâni vâki olmaya kezâlik tarafeyn reâyâsından olup gerek ehl-i İslâm ve gerek Hıristiyan zümresinden bir kimesne bir türlü taksîrât edüp her ne mülâhaza ile bir devletin ol bir devlete ilticâ ederse o misillüler talep olundukça bilâ-te’hîr reddolunalar deyü mestûr ve mukayyed olduğuna binâen sen ki vezir-i müşârunileyhsin inhâ olunduğu üzere ba‘de’l-musâlaha Rusya memâlikinden birer takrîb ile karar ve havâli-i merkûmeye gelüp ikâmet ve ihtifâ eden mesfûrûn Tre Kazaklarını defter-i mezbûr nâtık olduğu üzere oldukları mahal-

lerden bi't-taharrî zâhire ihrâc ve huzurunu ihzâr ve Silistre kadısı mezbûr mümâileyh ve Eflak'ta mukîm Rusya konsolosu mersûmun âdemi hazır olduğu halde istintâk ile ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn din-i İslâm'ı kabul eylemeyüp el-ân Nasrâniyet'te ısrârları tahakkuk edenleri bilâ-te'hir ve lâ-teallül konsolos-ı mersûma redd ü teslim ile ifâ-yı şurût-ı muâhedeye dikkat olunmak fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve defter-i mezbûr dahi tarafına ba'ş ü tesyâr olunmuştur. İmdi Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü'l-karârımla Rusya devleti miyânında mün'akid ve müstakar(?) olan şurût-ı muâhede ve müsâlemeye mugâyir hâlet vukû'una bir türlü rızâ-yı mülûkânem olmayup her halde mûceb-i muktezâsınca amel ve hareket olunarak te'yid-i şirâze-i müvâlât ve musâfâta ikdâm matlûb-ı hüsrevânem idüğü malûmun oldukta emr-i şerifim tarafına lede'l-vusûl defter-i merkûma imrâr-ı nazar olunup inhâ olunduğu vechile ba'de-in'ikâdi'l-musâlaha Rusya memâlikinden bir takrîb firâr ve taht-ı hükûmetinde Tuna sevâhili ve ve havâlisinde vâki kasabât ve nevâhîde ve Özi suyu yolunda kâin mahallere gelüp (silik) eden Tre Kazaklarını bi't-taharrî oldukları mahallerden bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve tarafına ihzâr ve mevlânâ-yı müma ileyh ve konsolos-ı mersûmun âdemi hazır olduğu halde yegân yegân istintâk olunarak hüsn-i rızâ ile din-i İslâm'ı kabul eylemeyüp hâlâ tanassur üzere oldukları lede'ş-şer' tahkik edenleri ahidnâme-i hümayûn şurûtu mantûkunca bilâ-te'hir ve lâ-teallül evtân-ı kadîme kurbüne(?) (silik) ve ircâ' içün ber-mûceb-i defter konsolos-ı mersûm tarafına redd ü teslime mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve o makûle Nasrâniyet'te ısrârları zâhir olanlardan gitmekte tereddüt edenleri olur ise mugâyir-i şurût-ı muâhede kabul olunmayup derhal bilâ-te'hir redd ü teslimleri ile ifâ-yı şerâit-i müsâlemeye bezl-i cüll-i himmet ve istirdâd ve teslim olunanların mahall-i ikâmetleri ve isimleri ve miktarlarını mübeyyin defterini Deraliyye'me irsâl ve tesyîre mübâderet eylemeyüp iğmâz u rehâvetten ve hilâf-ı şerî'at-i Nebeviye mugâyir-i şurût-ı muâhede hâlet vukû'undan hazer ve mübâadet olunmak bâbında; **fî evâil-i Câ sene 1197.**

[s.69]

-Âsitane-i Aliyye'mden bahren re's-i hudûdda kâin Giresun iskelesine varınca vâki mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve âyân ve sâir zabitâne ve Hisar gümrüğü eminine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya kapudanlarından Panayot nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'mden alup götürdüğü memnûattan olmayan emti'a ve eşyasının icâb eden gümrüğün sâir müstemenler veregeldikleri üzere edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi aldıktan sonra Rusya memleketine gitmek üzere istishâb eylediği 150 nefer müstemen yolcular ile Giresun iskelesine azimet murâd eylediğin inhâ ve sefine-i merkûme mu'tâd üzere yoklanup derûnunda memnûâttan bir nesne olmadıkça kat'â tevkîf ve te'hir ettirilmemek ve muhâlif havâ takribiyle her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn müstemen-i mesfûrûndan cizye ve vergü mutâlebesiyle teaddî ve rencide olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere sefine-i merkûme ve 150 nefer müstemen yolcuların mürûrlarına mümânaat olunmamak fermânım olmağın imdi sen ki gümrük-i mezbûr emini mümâileyhsin ber-vech-i muharrer Rusya kapudan-ı mersûmun râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'mden alup götürdüğü emti'a ve eşyasının ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn sâir müstemenler veregeldikleri üzere icâb eden gümrüğün edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi verilmiş ise mu'tâd üzere yoklanup mademki derûnunda memnûâttan bir nesne ve Devlet-i Aliyye'm reâyâsından mellâh olmayup ve sefine-i merkûme dahi fi'l-hakîka Rusya tüccar sefinesi ola mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i emr-i münîfim gümrük sefine-i merkûme ile ol miktar müstemen Giresun iskelesine varınca muhâlif havâ sebebiyle her kangınızın taht-ı hükûmetinde vâki mahallere dâhil olur ise hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i cizye ve vergü ve mutâlebe-i sâire ile teaddî ve rencide olmayup himâyet ve sıyânet birle sâlimen mürûrları hâlâtına ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında**; evâsıt-ı Câ sene 1197**.

Birer sûreti

Mümâileyhime Rusya kapudanlarından Mari Loskordiyolof nâm kapudan sefinesiyle yüz nefer ve Giovanni Kondori kapudanın sefinesiyle yüz nefer ve Giovanni Margoviyof kapudanın sefinesiyle iki yüz nefer müstemen mürûruna mümânaat olunmamak üzere ber-vech-i muharrer başka başka üç kıt'a… **Emr-i âlî lede'l-vusûl cümle müvâcehesinde kırâet olunup husus-ı mezbûr muhâfız-ı sâbık Süleyman Paşa … olunmak mülâbesesiyle Rusyalu tarafına vü-**

rûd eden evrâka mebnî şurût-ı musâlaha zımnında voyvodası tarafından lede'l-iştirâ tashîha mezkûr mal ile def' edüp o makûle ketm ü ihfâsı mümkün olmadığı gelen mektûb varub kâsıran arzın mefhûmu; fî evâil-i C sene 1197.

Birer sûreti

(630) Hâlâ **Bender muhâfızı Ebubekir dâmet meâliyehûya ve Bender kadısına ve yeniçeri zâbiti zîde mecdühû ve sâir zâbitâna hüküm ki,**

Sen ki muhâfız paşa-yı mümâileyhsin Rusya generallerinden Yelotnaf ve Bokongi(?) nâm generaller ile Mayor Bonciye(?) nâm okçibalin mukaddemce tarafına tahrîr edüp bu defa derbâr-ı atûfet-karârıma gönderdiğin evrâkın hulâsa-i tercümelerinde Rusya memleketinde vâki Oloyopoli(?) nâm mahalde mukîm piyâde … Todorlo Nikof ve Nicola Simnokof nâm iki nefer soltatlar ile Berbergora Brayesof(?) nâm diğer bir nefer Rusyalu bundan akdem beylik sandığından ve bazı Rusyalulardan vâfirce eşya sirka ile arazi-i İslâmiye'ye firâr eyledikleri general-i mersûm Bonnafe'ye(?) ihbâr olundukta ol dahi lede't-tahrîr mesfûr Nicola (silik)

[**s.70]**

(632)Devlet-i Aliyye'mle Rusya devleti beyninde Aynalıkavak'ta bundan akdem rabıt-pezir olan tenkihname muktezası üzere Rusya tüccarından bir muahede-i münferide tanzimi la-büdd olduğundan bu defa Rusya elçisi bi'l müzakere mevadd-ı mezkure seksen bir madde olarak karar-dade olup mezkurenin Bahr-i Sefid'in adalar ve sevahilinde ve deryada icrası iktiza eden maddelerin mahallerine göre neşr ü beyanı ve ale'd-devam mucib ve muktezalarının ifası mühim ve muktezi olduğuna binaen mevadd-ı mezburenin bi-ibaretiha bir sureti ihrac ve resm-i gümrük yüzde üç alınmak içün karar bulan tarife defterinin suretiyle me'an tarafına i'ta olunmak la mütalaa ve her mahalle kangı maddelerin beyanı iktiza ederse o kakule maddelerin mazmunlarına ihrac buyruldular ve tahriratınla (silik) azakları ve sâir Rusyalu'dan (silik)

(633)Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyamımla Rusya devleti beyninde mukaddema şirazebend olan Aynalıkavak tenkihnamesi muktezasınca emr-i ticarete dair bir muahede-i münferide tanzimi lazım gelmekten naşi mevadd-ı mezkureden Bahr-i Siyah ve Tuna sevahilinde icraası iktiza eden maddelerin bilinmesi ve muktezasınca harekete şimdiden mübaşeret olunması la-büdd olmakla Devlet-i Aliyye'nin bi'l-cümle denizlerin-

deve sularında ve Nehr-i Tuna'da ve Rusya reayalarına seyr-i sefain ve icra-yı ticaret el verecek her mahalde serbestiyet üzere sefineleriyla geşt ü güzar ve ticaret etmekle ale'l-ıtlak bi'l-cümle Rusya reayasına taraf-ı Devlet'i Aliyye'den kamilen ruhsat verildiği ve Rusya bayrağı altında olan bil-cümle Rusya tüccar sefaini Karadeniz'den ve Akdeniz'e ve Akdeniz'den Karadeniz'e Kostantiniyye mermerinden güzar ile serbestiyet üzere mürur ve ubur eylemeleri ve ziikrolunan sefinelerin en küçüğü bin en büyüğü on altı bin kile yahut sekiz bin kantar hamuleyi mütehammil olmaları karar verildiğini ve sefain-i merkume Rusya memleketinden Devlet-i Aliyye'me tabi olmayan sair memalike götürmek için yahut sabıku'z-zikr memalikten Rusya memleketine nakl içün zehayir ve me'kulat ile mahmul olurlar ise madem ki Devlet-i Osmaniye'nin zir-i hükmünde olan memleketlerden olmaya zikrolunan sefinelerin Devlet-i Aliyye'nin hiçbir mahallinde tevkif ettirilmemesi ve Rusya tüccarının ve emti'anın resm-i gümrükleri eşya-yı mezbureyi bey' eyledikleri mahallerde ve memalik-imahruseden alup kendü memleketlerine götürecekleri emti'a ve eşyanın resm-i gümrükleri dahi iştira eyledikleri mahallerde tarife mucebince yüzde üç hesabı üzere verilmesini ve ahidname-i hümayun muktezasınca yüzde üç resmini eda edüp mu'tad üzere eda tezkiresini aldıktan sonra zikrolunan eda tezkiresi ibraz olundukta muteber tutulup memalik-i Osmaniye'nin her kangı mahalline emti'alarını getürürler ise bir vechile kendülerden mükerrer resm ve bey' içün ihrac olunmayan meta'larından rüsum iddia olunmaması ve mevadd-ı muahede-i mezkure muktezasından olduğuna binaen fima-ba'd Karadeniz ve Tuna sevahilinden mürur ve ubur eden Rusya tüccarı ve sefineleri haklarında şurut-ı muahede-i merkume muceblerince amel ve hareket ve mugayiri vaz' u halet vuku'undan mücanebet ile (silik) bazıları dahi birer takrîb eşya-yı mesrûka ile ol cânibe firâr ettikleri beyânıyla mesfûrların ( ) ma'rifetinle bi't-taharrî ol taraflarda bulundukları halde emvâl-i mesrûka ile re's-i hudûda irsâl olunmalarını dostâne tastîr ve rica eylemişler. Ahidnâme-i hümayûn ve tasdiknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin reâyâsından bazıları bir töhmet ve adem-i itâat veyahut hıyânet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye'mde din-i İslâm'ı kabul ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ-'adâ asla bir bahâne ile kabul ve himâyet olunmayup der-'aka redd ve hiç olmaz ise ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki, bu misillü yaramazların sebebi ile iki devlet beyninde mûris-i bürûdet bâis-i bahs-i abes olur asla bir mâni vâki olmayadeyü ahidnâme-i hümayûnumda mestûr olduğuna binâen fî-nefsi'l-emr

tahrîr ve inhâ olunduğu üzere mesfûrûn Rusyalular ol taraflarda ise bi't-taharrî bulundukları mahallerden bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le bi'l-istintâk hüsn-i rızâlarıyla din-i İslâm'ı kabul etmiş oldukları halde ber-mûceb-i şurût-ı uhûd mesfûrların reddi iktizâ etmemekle yedlerinde olan emvâl-i mesrûkayı ber-mûceb-i defter ashâbına verilmek üzere irsâl ve eğer millet-i asliyelerinde ısrâr üzere iseler eşyalarıyla me'an hudûdda mukîm generale teslim ile ifâ-yı şurût-ı muâhede ve icrâ-yı merâsim-i hem-civârîye riayet ve dikkat ve keyfiyetini Deraliyye'me tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur; imdi siz ki muhâfız paşa ve mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz mukaddemâ dahi bazı Rusyalu'nun emvâl-i mesrûka ile Bender tarafına firâr ve ilticâ eyledikleri Rusya elçisi cânibinden lede'l-inhâ ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn amel ve hareket birle beyne'd-devleteyn müstakar olan şerâit-ı ahd ü misâkın ifâsına dikkat olunması bâ-emr-i âlî tenbih ve te'kid olunduğundan mâ-'adâ vakt ü hâle nazaran bu makûle maddelere itinâ ve nezâret lâzime-i zimmet idüğü malûmunuz oldukta fi'l-hakîka inhâ olunduğu vechile iki nefer firârî ile sâir Rusyalu Kazaklar ol taraflarda iseler bi't-taharrî ala-eyyi-hâl bulundukları mahallerden zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le istintâk edüp rızâlarıyla dîn-i İslâm'ı kabul etmişler oldukları halde yedlerinde bulunan eşya-yı mesrûkayı ber-mûceb-i defter redd ve eğer el-ân Nasrâniyet üzere oldukları ikrârlarıyla tahakkuk ederse eşyalarıyla bilâ-teallül ve lâte'hir hudûdda olan Rusya generaline irsâl ve teslim ve keyfiyeti dahi dostâne tahrîr ve tefhîm ile icrâ-yı şurût-ı muâhedeye dikkat ve bundan böyle dahi bu makûle firârîler zuhûr ederse derhâl lâzime-i dostî üzere muhâbere ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn hareket olunarak merâsim-i hem-civârîye riâyet ve münâfî-i levâzim-i müsâleme vaz' u hâlet vukû'una irâet-i ruhsattan mücânebet ve keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha Deraliyye'me tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i C sene 1197.**

Bir sûreti

Özi muhâfızı vezire ve Özi kadısına ve eniçeri zâbitine hâlâ Bender muhâfızı Ebubekir Paşa dâmet meâliyehûya,

-Bundan akdemce Rusyalu tarafından vürûd eden kâğıdın hulâsasında dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından Tombasar hâssı ve voyvodası esbak Abdülbaki dâme

mecdühû ile gediklülerden voyvoda-i sâbık el-Hâc Mustafa zîde mecdühûnun mukaddemâ zaman-ı voyvodalıklarında Rusya tarafından iki nefer Kazaklar gerü(?) sâir eşya veyahu sirka ile ol cânibe firâr eylediklerinde mümâileyhimâ hapsedüp ba‘dehû mesfûrân Özi tarafında bir nefer serdengeçtinin yedine geçüp din-i İslâm’ı kabul eyleyüp lakin sirka eyledikleri emvâl ve eşya ashâbı yedlerine vâsıl olmadığı beyânıyla tahsîli istid‘â olunduğu tahrîr ve inhâ ve kâğıd-ı merkûm dahi paşa-yı mümâileyh tarafından Dersaadet’ime nakl ve olunmuş inhâ-yı merkûm vâkı‘a mutâbık olduğu halde bu makûle rızâsıyla din-i İslâm’ı kabul eden Rusyalu’nun reddi iktizâ etmeyüp fakat yedlerinde zuhûr eden emvâl-i mesrûkanın ashâbına reddi lâzime-i şurût-ı uhûd olduğuna binâen tahrîr olunduğu üzere rızâlarıyla din-i İslâm’ı kabul eden iki nefer Kazaklar hâlâ ol tarafta her kimin yanında iseler bi’t-taharrî zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘le istintâk ve sâir erbâb-ı vukûftan dahi tefahhus ve istihbâr olunup fî nefsi’l-emr merkûmun ol cânibe cürûdlarında yedlerinde o misillü emvâl-i mesrûka olarak bârgîr ve nükûd ve eşya olduğu tahakkuk eyledikte bilâ-teallül ve lâ-noksân tahsîl ve ashâbına reddolunmak üzere hudûdda vâki Rusya generaline teslim ve yedinden sened ahz ve eğer hîn-i vürûdlarında o makûle eşya ve nükûd olmadığı şer‘an mütehakkık olur ise keyfiyeti alâ-vechi’s-sıhha dostâne tahrîr ve ifhâm ve Deraliyye’me i‘lâm ve bundan böyle dahi Rusya tarafından o misillü firârî zuhûrunda derhâl bi’l-muhâbere ahidnâme-i hümayûn şurûtu muktezasınca amel ve hareket olunarak ifâ-yı şerâit-i muâhede ve icrâ-yı merâsim-i hem-civârîye riâyet eylemeleri içün

[s.72]

(637) Sâbıkâ Kırım Hanı Selim Giray han dâmet meâliyehûye ve Edirne bostancıbaşısı Mir Ali dâme mecdühûya hüküm ki,

Rusya bezirgânlarından Karabet nâm tacirin müteveffâ Maksud Giray Han zimmetinde bâ-temessük alacağı olan yüz elli kese akçenin emvâl ve eşyasına vâzı‘u’l-yed olan oğullarından mâl-i müteveffâdan sen ki han-ı sâbık müşârunileyhsin ma‘rifetinle tahsil ve tacir-i mesfûra teslim birle ifâ-yı hak ve ırzâsı hususuna mübâderet olunmasını hâvî sadr-ı âzam cânibinden birkaç defa mektup tahrir ve tarafına tesyîr olunduğuna binâen meblağ-ı merkûmu babaları müteveffâ-yı müşârunileyhin emvâlinden te’diye ile mesfûru ırzâ ve iskât etmeleri lazım iken âzâr-ı vâhiye irâd ile bu âna dek edâ etmediklerinden mâ-‘adâ li-ecli’t-terâfu‘ taraflarından vekil-i

şer‘î göndermeleri dahi tarafından ifâde ve tenbih olunmuş iken adem-i ısgâ birle mugâyir tavr alup(?) ve hilâf-ı şer‘-i mutahhar vekil irsâlinden dahi imtinâ‘ ve tereddüd ile ibtâl-i hakk ve tacir-i mersûma gadr irâdesinde oldukları bu defa Rusya elçisi cânibinden inhâ ve ber-mûceb-i temessük meblağ-ı merkûmun mümâileyhimden bi-eyyi-hâl tahsili isitd‘â olunduğuna binâen tahsil ve tacir-i mersûma teslim ve eğer bu defa dahi bî-vech edâda muhâlefet ederlerse taraflarından vekil-i şer‘îlerini Deraliye’me irsâle ikdâm eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi tacir-i mersûmun yedinde me’hûz olan temessük babaları müteveffâ-yı müşârunileyhin olup ve hîn-i vefâtında dahi emvâl ve eşya ve emlâkine vaz‘-ı yedd eyledikleri surette babalarının düyûn-ı misliyyesini te’diye eylemeleri lazım geldikten başka özr u illet beyânıyla muhâlefetleri mugâyir-i şer‘ ve münâfî-i rızâ-yı aliyyem olmakla vüsûl-i emr-i şerifimde ber-mûceb-i temessük meblağ-ı mezbûru babalarının emvâlinden bilâ-teallül edâ ve teslim ile mersûmu ırzâya mübâderet eylemelerini tarafından mümâileyhime gereği gibi tahrir ve te’kîde ihtimâm ve eğer bu defa dahi bi-vech-i şer‘î edâda teallül eder ise li-ecli’t-terâfu‘ taraflarından vekîl-i şer‘îlerini bi-eyyi-hâl Deraliyye’me irsâl ve tesyîr ile tacir-i mersûmu ırzâ ve iskât eylemeleri levâzımının istihsâline bi’l-ittifâk ikdâm ve infâz-ı emr-i münîfim mezid-i ihtimâm eyleyüp iğmâz ve rehâvetten ve mugâyir-i şer‘i’n-nûr âzâr-ı gayr-ı makbûlelerini ısgâ ve mümâileyhi himâye ile imrâr-ı vakti mûcib hâlet vukû‘una irâet-i ruhsattan mücânebet ve keyfiyeti alâ-vechi’s-sıhha derbâr-ı atûfet-karârıma tahrîr ve i‘lâma müsâraat eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı C sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Georgio Margo nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri; **evâil-i Câ sene 1197**.

-Rusya kapudanlarından Carl Fransua nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Pirle Kont nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

(641) Rusya kapudanlarından Steli Bana nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri**; evâsıt-ı Câ sene 1197**.

-Rusya kapudanlarından İvan Sfirakolof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Yezof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Stefani Yegorof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri; **evâhir-i M 1197**.

(645) Rusya kapudanlarından Stefan Dimitri nâm kapudan berâ-yı ticâret Deraliyye’den İzmir’e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-u‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anderni Konçikof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri; **evâil-i C sene 1197**.

-Rusya elçisi yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Avans veled-i Asafdor bazı ru’yet-i mesâlih zımnında Deraliyye’den Brusa’ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince yol emri.

(648) Rusya kapudanlarından İvan Karisof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Kaliga nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Radof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye’den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

(651) Rusya tüccarından Yagor Ebvanof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Kuşadası ve Sisam ceziresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Payeslo ve Brasimo ve Nekodimo nâm üç nefer Rusyalu râhibler iki nefer müstemen hizmetkârıyla Deraliyye’den Kalas’a ve ondan Yaş kasabasına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Simone Bremyof nâm tacir Mıgırdiç Artanof nâm bir nefer müstemen yazıcısı li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Toklar(?) ve ondan Bahr-i Siyah Rusya memleketine varub irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri; **evâhir-i Ş sene 1197**.

-Rusya tüccarından Leonardo Neforadiyof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den bahren Özi’ye ve ondan Rusya cânibine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri; **evâsıt-ı N sene 1197**.

-Rusya tüccarından Georgio Kayoranof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri;.

(656) Rusya tüccarından Avans Isferorof ve Kodia Osfanof ve Ogan Bedorzof ve Sergiz Abramof ve diğer Avans Isferof ve Karabet Sezabof nâm altı nefer tacirler dört nefer hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre Rusya memleketinden Deraliyye’ye gelüp yanlarında olan eşyaların çıkarmayup li-ecli’l-bey‘ İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki cezîrelere varub gelmek murâd eyledükte inhâ etmekle şurût-ı mukâvele üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Antonio Drakof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı mukâvele üzere yol emri.

[s.73]

-Liman nâzırı ve kavak ustasına ve Hisar gümrük eminine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp bu defa Rusya kapudanlarından Yegorskand Rakof nâm kapudan Bahr-i Sefid'de memâlik-i mahrûsemden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine bu defa elçi-i mümâileyh tarafından takdim olunan ma'mûlün-bih defter mantûkunca tahmîl eylediği üç bin beş yüz dizi incir ve bir yük on bin üç yüz on vukiyye ham sirkenin karar verilen tarife mûcebince yüzde üç hesabı üzere icâb eden gümrüğünü eşya-yı mezbûreyi iştirâ eylediği mahalde tamamen edâ ve yedine ma'mûlün-bih memhûr edâ tezkiresi ba'de'l-ahz hamûle-i mezbûreyi li-ecli't-ticâre Rusya memâlikine nakl içün Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve ber-mûceb-i şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin eşya-yı mezbûre ile Bahr-i Siyah cânibine mürûruna mümânaat ve tevkif olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve sefine-i merkûmenin zikrolunan hamûlesi defteri divan-ı hümayûnum kaleminde hıfz ve ibkâ olunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i mezbûrenin hamûle-i mezbûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki liman nâzırı ve gümrükçü ve kavak ustası mümâileyhimsiz kapudan-ı mesfûr eşya-yı mezbûre ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Boğaz'a hîn-i vürûdunda yedine i'tâ olunan işbu izn-i sefine emr-i münîfime ba'de'n-nazar hamûlesi olan mâru'z-zikr eşya ve ham sirkenin iştirâ eylediği mahalde icâb eden gümrüğünü tamamen edâ eylediğini müş'ir yedinde ma'mûlün-bih memhûr edâ tezkiresi olduğu suretde tekrar resm-i gümrük mutâlebesi iktizâ etmemekle ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn üç yüz akçe selâmet resmini aldıktan sonra mükerrer gümrük ve yetirme(?) nâmı ve ziyâde selâmet akçesi ve âhar gûne resm mutâlebesiyle mugâyir-i şerâit-i muâhede bir türlü tevkîf ve te'hirden ve hamûlesi yoklanmaktan mücâneet ve sâlimen imrârına dikkat ve eğer sefine-i mezbûre derûnunda Devlet-i Aliyye'm reâyâsı olduğuna şüphe ârız olur ise yoklanup mademki derûnunda Devlet-i Aliyye'm reâyâsı bulunmaya kat'â tevkîf ve te'hir olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet olunmak bâbında; **evâil-i B sene 1197.**

(660) Rusya kapudanlarından Georgio Valyakof nâm kapudan Bahr-i Sefid'de memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmil eylediği dört yüz vukiyye revgan-ı zeyt ve iki bin beş yüz vukiyye sirke ve sekiz yüz vukiyye limon suyu ve yüz altmış vukiyye guraf(?) ve üç yüz altmış vukiyye portakal kabuğu ve üç yüz vukiyye zeytin ve üç kantar incir ve kırk altı bin vukiyye ham sirkenin karar verilen tarife mûcebince gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve memhûr edâ tezkiresin alup Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve musahhah defterini dahi takdim etmekle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin hamûle-i mezbûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Anderli Trakof nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştira ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği doksan beş kantar incir ve üzüm ve üç bin vukiyye sirke ve beş bin vukiyye limon suyu ve yirmi üç bin vukiyye ham sirkenin gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve memhûr tezkiresi aldığı beyânıyla Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediği inhâ ve musahhah defteri hıfz olunmakla sefine-i merkûme hamûle-i mezbûresiyle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede mürûruna mümânaat olunmamak bâbında..

-Rusya kapudanlarından Daniel Valsmikief(?) nâm .kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine Bahr-i Sefid'den iştirâ eylediği elli kantar harir(?) ve yetmiş kantar kuru yemiş ve elli sekiz bin kantar ham sirke tahmil ve gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve ma'mûlün-bih edâ tezkiresi alup Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Alie Yosfoviç(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid cânibinden iştirâ ve râkib olduğu sefinesine tahmil eylediği iki yüz elli kantar harîr ve on bin kantar sirke ve otuz bin vukiyye ham sirkenin gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve yedine ma'mûlün-bih tezkire alup Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

(664) Rusya kapudanlarından Kostantin Nerof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu sefinesine tahmil eylediği üç bin vukiyye limon suyu ve kırk altı bin dizi incir ve yetmiş beş bin vukiyye ham sirkenin gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ edüp Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defteri takdim olunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâsıt-ı B sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Nicola Valinof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu sefinesine tahmil eylediği yirmi bin vukiyye limon suyu ve dört bin vukiyye sirke ve otuz bin vukiyye ham sirkenin gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve tezkiresin ahz ve Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defteri takdim olunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak bâbında,.

(666) Rusya kapudanlarından Bartheleo(?) nâm kapudan Âsitane-i Saadet'imden iştirâ eylediği yirmi dört kantar ak gönlek ve iki yüz on beş zirâ' ve on iki top alaca ve on iki top tülbend ve dört top tamgahane(?) ve yirmi bir adet dolap ve on iki kıt'a peştahta ve iki adet sofra ve altı kıt'a iskemle ve iki adet sandalye ve bir adet çekmeceli dolap ve dokuz adet avize ve dört deste eldiven ve kırk dört adet ayine ve üç yüz zirâ' tafne(?) ve iki yüz elli vukiyye duhân ve on dört adet kebe dört çift şem'dân ve yedi yüz vukiyye ham sirkenin gümrüğünü bu tarafta edâ ve yedine ma'mûlün-bih tezkire alup Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresiyle mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;.

-Rusya kapudanlarından Geozie Garayz(?) nâm kapudan bin beş yüz kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Taygan tarafından alup bu tarafa lede'l-vürûd ihrâc eylemeyüp Bahr-i Sefid tarafına nakl murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defteri takdim olunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede mürûruna mümânaat olunmamak bâbında**; evâhir-i B sene 1197**.

-Rusya kapudanlarından Simone Siman Mihailof nâm kapudan yüz on iki kantar demir ve yüz seksen kantar revgan-ı sâde ve iki yüz kırk dört kantar demir ve beş yüz yirmi kantar duhâ ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle

Giresun iskelesinden bu tarafa vürûd ve emri‘a-i mezkûreyi ihrâc eylemeyüp Bahr-i Sefid tarafına nakl murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i Ş sene 1197**.

[s.74]

-Âsitâne-i Aliyye’mden berren Yanya’ya ve ondan re’s-i hudûda varınca yol üzerinde vâki kazaların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve gümrük ümenâsı ve cizyedârân ve sâir zabitâna hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp Devlet-i Aliyye memâlikine âmed-şüd eden Rusya reâyâsı ve tüccarı cizye ve sâir tekâlif edâsına icbâr ve rencide olunmayup haklarında dostâne muâmele olunmak şurût-ı muâhede üzere Rusya memâlikinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti‘a ve eşyanın füruht eyledikleri mahallerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memâlikine götürecekleri emti‘a ve eşyanın dahi ancak iştirâ eyledikleri mahallerde bir defa resm-i gümrüklerini yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife defteri mantûkunca tamamen edâ edüp bilâ-muhâlefetin yedlerine ma‘mûlün-bih eda tezkiresi verilmek ve vech-i meşrûh üzere bir defa ve bir mahalde resm-i gümrükleri alındıktan sonra mürûr ve ubûr eyledikleri mahallerin gümrükçüleri taraflarından mükerrer resm-i gümrük veyahut mürûriye ve sâir bir türlü resm mutâlebesiyle rencide olunmamak ve işbu nizâma mugâyir tüccâr-ı mesfûrûndan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirilmek hususunu bu esnâda beyne’d-devleteyn emr-i ticarete dair in‘ikâd-pezîr olan şurût-ı muâhede mezâmininden(?) olduğuna binâen bu defa Rusya reâyâsından Dimitri Biçof(?) nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Âsitane-i Aliyye’mden Yanya’ya ve ondan Rusya memleketine azimet murâd eylediğin inhâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede amel ve hareket esnâ-yı râhta mükerrer gümrük talebi ve mürûriye ve sâir gûne vergü veyahut cizye mutâlebesiyle hilâf-ı şurût-ı uhûd tacir-i mesfûr rencide ve teaddî ve mürûr ve ubûr ve ticaretine müdâhale ve muhâlefet olunmayup ber-mîceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden şurût-ı muâhede mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz Rusyalu

tacir-i mesfûr Devlet-i Aliyye'm memâlikinden alup götürdüğü memnû'attan olmayan emti'a ve eşyanın fakat iştirâ eylediği mahallerde ve Devlet-i Seniyye'm memâlikine getüreceği eşyanın dahi ancak füruht ettiği yerlerde ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife defteri mantûkunca icâb eden resm-i gümrüğün tamamen edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi aldıktan sonra esnâ-yı râhta mugâyir-i şurût-ı muâhede mükerrer gümrük talebi ve mürûriye nâm ve sâir gûne vergü veyahut cizye mutâlebesiyle tacir-i mesfûra teaddî ve rencide ve mürûr ve ubûruna ve ticaretine müdâhale ve mümânaat olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında; fî **evâil-i B sene 1197**.

(670) Rusya tüccarından Teodosi Alasief(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Sakız ve İstanköy cezirelerine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri; **evâhir-i B sene 1197**.

-Rusya tüccarından Samuel Makhivalof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri,

-Rusya tüccarından Michael Maliof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Kuşadası ve Rodos ceziresine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri,

-Rusya tüccarından Setrioz Karbe(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve İstanköy ceziresine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

(674) Rusya tüccarından Nicola Yilnof(?) nâm tacir bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve İnöz'e ve ondan berren Rusya'ya irsâl murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri; **evâil-i Ş sene 1197.**

-Rusya tüccarından Borgandobolof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Nakşa ceziresine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri,

-Rusya tüccarından Stefani Borgandobolof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Nakşa ceziresine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

Rusya tüccarından Aliso Koçif(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre iki nefer müstemen yazıcısını Deraliyye'den İzmir ve Sisam ve Santor ve Bozcaada ve İstanköy ve Aşkapolos cezirelerine irsâl murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Fredorif Hitzlez(?) nâm müstemen bir nefer zevcesi müstemen ve bir nefer sagîr veledi ve bir nefer müstemen hizmetkârıyla Deraliyye'den bahren Kalas'a ve ondan Bükreş'te mukîm Rusya konsolosu yanına azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tâd [üzere] yol emri.

(679) Rusya tüccarından Manuel Valniyof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den Kıbrıs ve İskenderiye taraflarına varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri**; evâsıt-ı Ş sene 1197.**

-Rusya tüccarından Hristofor Kondogrof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den Kıbrıs ve İskenderiye câniblerine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Michailof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tad yol emri; **evâil-i N sene 1197**.

-Rusya tüccarından Yanaloi Aleksiyof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Nicola Doksa nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de kâin cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitri Kalrinof nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya tüccarından Hıristo Dimitriyef nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla berâ-yı ticaret Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

Marini nâm Rusyalu tercüman li-ecli'l-maslaha Sakız'a varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd emri.

[s.75]

(687) Boğaz hisarları nâiblerine ve dizdârân ve gümrük eminine ve Bahr-i Sefid'de geşt ü güzâr üzere olan Cezayir ve Tunus ve Trablusgarb ocakları sefâyininin kapudanlarına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya kapudanlarından Dimitri Yeziptorof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid cânibinden emti'a ve eşya iştirâ ve tahmil eylemek üzere bu defa Deraliyye'mden Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve şurût-ı muâhede üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat ve kat'â tevkîf olunmayup sâlimen imrârına ihtimâm olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen şurût-ı muâhede üzere sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmak fermanım olmağın imdi siz ki Boğaz hisarları nâibleri mevlânâ ve dizdarân ve gümrükçü-i mümâileyhimsiz kapudan-ı mersûm Bahr-i Sefid tarafından hamûle iştirası içün râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Boğaz hisarlarına vürûdunda yedine verilen işbu izn-i sefine emr-i şerifime nazar olunup mademki ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn ol miktar akçe selâmet resmini tamamen edâ eylemeye mugâyir-i şurût-ı uhûd ziyâde selâmet akçe ve sâir gûne resm mutâlebesiyle bir türlü tevkîf ve mürûruna mümânaat olunmayup derhal sâlimen imrârına mübâderet ve eğer sefine-i merkûmenin mellâhları arasında Devlet-i Aliyye'm reâyâsı olduğuna şüphe ârız olursa bu tarafta mukîm Rusya konsolosu ma'rifetiyle mellâhları yoklanup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet eyleyesiz ve siz ki zikrolunan ocakların kapudanları mümâileyhimsiz Rusya devleti Devlet-i Aliyye'min dost-ı ehabbı ve sefine-i merkûme dahi tüccar sefinesi olmakla kapudan-ı mersûm Bahr-i Sefid'de her kangınıza tesâdüf ederse sefine ve kapudan ve mellâhlarına beyne'd-devleteyn mer'î olan muâhedeye mugâyir tarafınızdan inhâ ve zinhar bir gûne

taarruz olunmayup muâmele-i dostâne ibrâzıyla sâlimen mürûru husûsuna ve miktarı zerre hilâfı ve sûret-i mücânebet hâlâtına dikkat eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i Câ sene 1197.**

(688) Rusya kapudanlarından Bneai Glam nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle emti‘a ve eşya iştirâ ve tahmîl eylemek züere Bahr-i Sefis tarafına azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri; **evâsıt-ı Ş sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Dimitri Kaçriyef(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle emti‘a ve eşya iştirâ ve tahmîl eylemek züere Bahr-i Sefis tarafına azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Kondorof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle emti‘a ve eşya iştirâ ve tahmîl eylemek züere Bahr-i Sefis tarafına azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri**; evâil-i N sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Yigor Marinkilof(?) nâm kapudan memâlik-i [aliyye-den] iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmil eylediği on altı bin vukiyye hamr ve üç bin vakıyye limon suyu ve iki yüz kantar kuru üzüm ve iki yüz elli kantar kuru incir ve kırk beş kantar boya ve on dört kantar harnubun(?) karar verilen tarife mûcebince gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi alup Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;

-Rusya tüccarından Nicolai Palyaldof nâm tacir berâ-yı tücâret Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût mukâvele üzere yol emri; **evâsıt-ı N sene 1197.**

-Rusya tüccarından Linar Dokloprolof nâm tacir berâ-yı tücâret Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût mukâvele üzere yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Gasirof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Eflak ve Boğdan tarikiyle re's-i hudûda varub gelmekle şurût-ı mukâvele üzere yol emri.

(695) Rusya tüccarından Konlokçiyof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre bir nefer müstemen yazıcısını İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere irsâl murâd etmekle şurût-ı mukâvele üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Geozie Azanief(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmil eylediği iki yüz yirmi kantar boya ve üç yüz otuz kantar ak gönlek karar verilen tarife mûcebince gümrüğünü iştirâ eylediği mahalde edâ ve yedine edâ tezkiresi alup Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı mukâvele üzere mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Krlfranmakornof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere üç bin dört yüz keyl hınta ve kırk iki kantar duhân ve otuz dört kantar revgan-ı don ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden bu tarafa lede'l-vusûl taşra çıkarmayup Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsede füruht eylemek üzere Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı mukâvele üzere mürûruna ve nakline mümânaat olunmamak bâbında;.

-Rusya kapudanlarından Panaloni(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere üç keyl hınta ve bin keyl şîr ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vürûd bu tarafta ihrâc eylemeyüp Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsede füruht eylemek üzere Bahr-i Sefid tarafına nakl ve azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı mukâvele üzere mürûruna ve nakline mümânaat olunmamak içün izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolai Vlasief(?) nâm kapudan Françe memâlikinden iştirâ eylediği altmış beş varil hamr ve iki varil kuş üzümü ve seksen yedi denk sarı boya ve on sandık hamr ve bir sandık kadife(?) ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a

tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah tarafına nakl ve azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri…

[s.78]

(727) Bender muhâfazasına me'mûr Ebubekir Paşa dâmet meâliyehû ve kadısına ve Tomisar voyvodası ve yeniçeri zâbitine hüküm ki,

Rusya devletinin ulakları Bender yolundan âmed-şüd edegeldikleri cihetten Rusya tarafından gelen ulaklar re's-i hudûdda elçi cânibinden müteayyin yasakçı olmadığı surette zikrolunan yasakçılara veregeldikleri ücret ile yanlarına birer neferi terfîk olunmak içün re's-i hudûd olan Golta(?) nâm mahalle Bender yamakâtından altı nefer kefillü yamak tertip ve tayin ve mahall-i mezbûrda iskân ile hîn-i iktizâda hidemât-ı lâzimelerinde kıyâm ettirilmesini muhtevî işbu sene-i mübâreke evâhir-i Saferinde ocak mektubu mûcebince bir kıt'a emr-i şerifim sâdır olmuş idi; el-hâletü hâzihî Rusya devletinin Âsitane-i devlet-aşiyânemde mukîm murahhas ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa Deraliyye'me bir kıt'a takrir gönderüp mazmûnunda mârru'z-zikr yamaklar bu esnâda Rusya tarafından gelen ulağı mümânaattan mücânebet ve mu'tâddan ziyâde mutâlebe-i ücret ve irâd-ı envâ-ı özr u illet ile umûr-ı me'mûrelerini icrâdan tekevvül(?) ve ric'at eyledikleri ve re's-i hudûdda Rusya menzilinin nezâretine me'mûr okçibal husus-ı mezkûru Tomisar voyvodası mümâileyh tarafından havâli-i merkûmenin zaptına me'mûr Osman nâm kimesneye ifâde birle yamakât-ı mezbûreyi ilzâm veyahut kendü âdemlerinden birini şimdilik tayin ile ulağı imrâr ettirmesini ve keyfiyeti dahi size beyân zımnında tahrir eylediği mektubu li-ecli'l-isâl bir âdemini tesyîr eylemesini istid'â etmiş iken bir türlü mukayyed olmadığı ve okçibal-i mersûm ulağ-ı mezkûru yalnız irsâl murâd eyledikte ona dahi razı olmayup mademki yamaklar tabtîl ile onlardan birisi ulağın maiyetine varmaya ben dahi bir vechile bargîr ve araba vermem deyü cevab-ı ye's verdüğü ve ulağ-ı mezkûr tarik-i âhardan mürûr ile bu tarafa vürûda mecbûr olduğu ve bundan kat'-ı nazar üç nefer soltatları firar ve mezbûr Osman'ın yanında ihtifâ ve firar eylediklerinden bahisle merkûm Osman'ın men' u tahziri ve yamakâtın ihrâc ve yerlerine mu'temedün-aleyh kimesnelerin nasbı bâbında emr-i şerifim sudûru istid'â olunmuş mukaddemâ mahall-i merkûma kefillü yamak tayini erâdesiyle emr-i âlî tenbih olunmaktan maksûd mücerred Rusya ulaklarının mashûben bi'l-emn mürûr ve

ubûrlarına ve insilâb-ı emniyetlerini müstelzim hâlât vukû'a gelmemesine ikdâm olunmak maslahata mebnî idüğü aşikâr iken mugâyir-i emr-i âlî inhâ olunduğu üzere hareket vukû'u nasp eyledikleri yamakların mechûlü'l-ahvâl olduklarından ve bu bâbda adem-i ihtimâm ve nezâretinizden neş'et eylediği bedîdâr olmakla emr-i şerifim … sâbıku'z-zikr altı neferi derhal ihrâc ve mukaddemâ nizâm verildiği vechile yerlerine yine Bender yamakâtından mu'temed ve kefillü ve bu misillü evzâ'dan mücânib altı nefer ehl-i ırz yamak intihâb ve tayin ve mukaddem ve muahhar sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince amel ve hareket eylemeniz içün iktizâ eden vesâyâyı tefhîm ve telkin ve tenbihe mübâderet ve daima nezâret ve fîmâ-ba'd marzî hareket ve bir gûne şikâyet vukû bulmaması emrine ikdâm ve dikkat eylemeniz fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim tastîr ve tesyîr olunmuştur; imdi Rusya devleti Devlet-i Aliyye'min dost-ı ehabbı olup umûr ve husûslarıyla âmed-şüd eden ulaklarının vechen mine'l-vücûh rencide vukû'una kat'â rızâ-yı şahanem olmadığı ve be'de'l-yevm cesaret eder olurlar ise icrâ-yı te'diblerinde tecvîz ve kusûr olunmayacaüı siz ki paşa ve sâir mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta hilâf-ı rızâ hareketleri inhâ olunan merkûmûn altı neferi bilâ-tevakkuf kaldırup Bender'e celb ve yerlerine ehl-i ırz ve hilâf-ı rızâ hareket ve umûr-ı me'mûrunda rehavetten mücânebet eder makûleden altı nefer kefillü yamak tayin ve içlerinden münâsibi üzerlerine zâbit tahsis ve mahall-i mezkûra irsâl ve lede'l-iktizâ birer neferi Rusya ulakları maiyetine terfîk olunmak üzere tanzim ve lazım gelen vesâyâ ve tenbihâtı ve mefhûm-ı emr-i münîfimi gûş-ı hûşlarına ilkâ ve siz dahi daima harekât ve sekenâtlarını istihbâr ve hallerine tahsil-i vukûf ederek bundan böyle Rusya ulaklarından birisine ednâ mertebe cevr u teaddî vukû' bulmayup mutmainnü'l-bâl oldukları halde sâlimen imrârları hâlâtına mezîd-i sa'y u gayret ve bunlar dahi selefleri misillü etvâr-ı nâ-bercâya tasaddî etmek ihtimâli olur ise sizin tekâsülünüze haml ile mazhar-ı itâb olacağınız bî-iştibâhtır; ona göre amel ve hareket ve rehâvet-i sâbıkanızı inbâya(?) mübâderet ve sen ki Tomisar voyvodası mümâileyhsin âdemin merkûm Osman'ın ihtifâ eylediği mârru'z-zikr üç nefer soltatları bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince din-i İslâm'ı kabul etmemişler ise Rusyalu tarafına teslime ikdâm ve âdemin merkûmun bu bâbda lazım gelen terbiye ve te'dibine ve ba'de'l-yevm bu misillü harekette bulunmamasına sarf-ı miknet ve ednâ rehâvet ile muâteb olunmaktan mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i L sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Barnolo Mavmovin nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a sefinesine Giresun iskelesinden tahmil eylediği üç yüz kantar demir ve iki bin keyl hıntayı bu tarafta ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye’me nakl ve azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere mürûruna mümânaat olunmamak bâbında**; evâil-i Zâ sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Risardo Cabof(?) nâm kapudan yirmi altı bin vukiyye hamr ve üç yüz kantar kuru incir ve üç yüz kantar kuru üzüm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

(730) Rusya kapudanlarından Konstantin Loslofkiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği sekiz yüz kantar kuru üzüm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; .

-Rusya kapudanlarından Arankori Flovihof(?) nâm kapudan sekiz yüz beş kantar demir ve seksen yedi kantar don yağı ve sekiz kantar şem‘-i revgan ve on bir kantar havyar ve seksen çift keçe ve elli bir adet … ve üç yüz elli keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid’de vâki Devlet-i Aliyye’m memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; .

-Rusya kapudanlarından Daniel Valsamikief(?) nâm kapudan iki bin yüz otuz dört kantar demir ve yüz yetmiş bir kantar revgan-ı sâde ve seksen beş kantar havyar ve on dört kantar don yağı ve yüz adet keçe ve iki yüz elli zirâ urbalı(?) bez beş yüz kırk keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd edüp eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid tarafına nakl ü

azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

(733) Rusya kapudanlarından Nicolai Kofrikof(?) nâm kapudan iki bin dokuz yüz beş kantar demir ve bin iki yüz yetmiş beş keyl hınta ve kırk beş çift keçe ve kırk dört top kirpass ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd eşyasını ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Yakof Bravskof(?) nâm kapudan yüz doksan beş kantar revgan-ı sâde ve doksan dört kantar revgan-ı don ve altı yüz on dört kantar kazanlu(?) urgan ve iki yüz elli kantar beyaz urgan ve elli yedi kantar duhân ve altmış kantar demir ve seksen yedi kantar şem‘-i asel ve iki bin elli keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid cânibinde vâki memâlik-i mahrûseme nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;.

[s.79]

-Liman nâzırı ve kavak ustasına ve Hisar gümrük eminine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i devlet-âşiyânem’de mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya kapudanlarından Nicola Kalariof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle yirmi beş nefer müstemen mellâhlarından başka Rusya memleketine gitmek üzere istishâb eylediği iki yüz nefer müstemen yolcular ile sefine-i merkûme emti‘a ve eşyadan tehî olarak Giresun iskelesine azimet murâd eylediğin inhâ ve şurût-ı muâhede üzere sefine-i merkûmenin müstemenân-ı mesfûrûn ile Bahr-i Siyah tarafına mürûruna mümânaat bir türlü bahane [ile] tevkîf ve te’hir ettirilmemek bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere sefine-i merkûme ve iki yüz sekiz nefer müstemen yolcuların mürûrlarına mümânaat olunmamak fermanım olmağın imdi siz ki liman nâzırı ve kavak ustası ve gümrük emini mümâileyhimsiz ber-vech-i muharrer Rusya kapudanı mersûm hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Boğaz’a vü-

rûdunda yedine verilen işbu izn-i sefine emr-i münîfime nazar olunup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn üç yüz akçe selâmet resmini aldıktan sonra ziyâde selâmet akçe ve sâir gûne resm ve vergü mutâlebesiyle gerek sefine-i merkûme ve gerek iki yüz nefer yolcu müstemenânın tevkîf ve te'hir ve mürûrlarına mümânaattan mübâadet ve eğer sefşne-i merkûme derûnunda Devlet-i Aliyye'm reâyâsı olduğuna şüphe ârız olursa yoklanup mademki derûnunda Devlet-i Aliyye'm reâyâsı bulunmaya kat'â tevkîf olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunamak bâbında; **fî evâhir-i L sene 1197.**

-Rusya kapudanlarından Nicolai Vlasiyef nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine gitmek üzere bâ-defter Françe memleketinden aldığı hamûlesinden ve kırk altı nefer mellâhlarından … istishâb eylediği iki yüz yirmi sejiz nefer müstemen yolcular ile Giresun iskelesine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ eyledikte sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresiyle ve iki yüz yirmi sekiz nefer müstemen ve müstemene yolcular ile ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede mürûruna mümânaat olunmamak içün; **evâil-i Zâ sene 1197.**

-Rusya tüccarından Balsari Alvakof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd eylediğin inhâ etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Anastasi Valsikief nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(739) Rusya tüccarından Nicolai Valyakof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Anastasi Valsikief nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Roel Akyof nâm müstemen li-ecli'z-ziyâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Mikailof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Mboso Kordilof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Mora ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(744) Rusya tüccarından Yantilo Frido(?) nâm tacir Kostantin Yidilof(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısı li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâsıt-ı Zâ sene 1197.**

-Rusya tüccarından Georgio Vardikyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicola Karçiyof(?) nâm kapudan yetmiş beş kantar urgan ve yüz seksen beş kantar demir ve yüz kantar duhân ve on kantar yapağ ve on kantar don yağı ve on iki kantar şem'-i revgan ve bin sekiz yüz elli keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Giresun iskelesinden vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Anderli Karantof(?) nâm kapudan iki bin dokuz yüz keyl hınta ve iki yüz kırk iki kantar tuz(?) ve yirmi altı kantar şem'-i asel ve yüz on iki kantar revgan-ı sâde ve yirmi yedi top kirpâs ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Feodor Mahnekiyof(?) nâm kapudan sekiz yüz keyl hınta ve bin kantar demir ve yüz kantar revgan-ı sâde ve seksen beş kantar havyar ve yüz çift keçe ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid’de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

(749) Rusya tüccarından Savahiyorkiyef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliy-ye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu‘tâd üzere yol hükmü; **evâhir-i Zâ sene 1197.**

-Rusya tüccarından İvan Stefani(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İz-mir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol hükmü.

-Rusya tüccarından Yanaloti(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hü-mayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol hükmü.

(752) Rusya tüccarından Paolo Hlosi(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol hükmü.

-Rusya tüccarından Manelo Mhorkiyef(?) nâm tacir Kozma Masili(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısı li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Hıristo Dimitri(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Özi’ye ve ondan Giresun cânibine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hü-mayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Sterio Hfariyef ve Teodosile Arnikof ve Fedor İvanof ve Michael Dimitriyef(?) nâm dört nefer tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Özi’ye ve

ondan Rusya memleketine azimet murâd etmeleriyle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

[s.80]

-Çeşme nâibine ve bu defa Deraliyye'mden husus-ı âti'z-zikre hassaten mübaşir tayin olunan ( ) zîde mecdühûya ve Sakız gümrükçüsü Sakız âyân ve eşrâfına hüküm ki,

Bundan akdem Sakız'da lenger-endâz-ı karar olan bir kıt'a Rusya tüccar sefinesi kapudanı ve mellâhları haklarında mugâyir-i rızâ-yı mülûkâne kuzâtın mübâşir ma'rifetiyle bi't-taharrî tashih ve tahkik ve mütecâsir olanların ahz u haps ve isim ve şöhretleriyle Deraliyye'me i'lâm (silik) bâbında bir kıt'a müekked emr-i şerifim sâdır olmuş idi; el-hâletü hâzihî Deraliyye'mde mukîm Rusya elçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr derbâr-ı ma'delet-karârıma takdim olunan memhûr takrir kâğıdında Rusya tüccar sefinelerinden Michael Armenhal(?) ismiyle müsemmâ Rusya bayrağıyla bir kıt'a kapudanı Kostantif Bolitof(?) nâm Rusya kapudanı medine-i İzmir'den ve Sisam ve Santor cezirelerine ve ol taraflardan Sakız ceziresine … etmek içün medine-i merkûmeden Yorgi nâm bir nefer kılavuz alup Sakız'a vürûdunda geçen mâh-ı haziranın yedinci günü kılavuz-ı mesfûru ücretini edâ ile yanından def' eyledikten sonra kapudan-ı mesfûr yevm-i mezbûrede karaya çıkup Pazar yerine vardıkta ehl-i İslâm bir nefer kimesne kapuda-ı mesfûrun libâs istimâl eylediğiillet ile muâheze ve libâsını pâreleyüp kapudan-ı mesfûr dahi bu gümrükçüye iştikâya vardıkta gümrükçü-i mezkûr otuz bu cezirenin ahalisi asilerdir deyü nasihat gûne cevâb-ı icâb mesfûr dahi münzam olup derhal sefinesine avdet ve mah-ı mezbûrun dokuzuncu günü vakt-i dört saat mürûrunda kamarasına yüz iken Beç bulunan elçisi Müslimîn ile mahlû birkaç kıt'a kayık üzerlerine doğru şütum-ı galîza ile şetm ederek geldüklerini kapudan-ı mesfûr ve merkûmların sefinesine taarruz gördükte ne malı içün geldiklerini lede's-suâl mezkûrlar misillü üzerine hücûm niyetinde olduklarını müşâhede etmekle sefinenin bulunan bayrağı sütuna sarılup evvelâ sefinenin derûnuna eden iskele nezâretine me'mûr zabitinin çukadarı oğlu Ahmed ve babasının iki nefer oğulları ve … oğlu ve Kafçı oğlu nâm kimesneler dal kılıç oldukları halde kapudanın üzerine hücûm ve ( ) olan sâir sahi sefineye alup cümlesi ellerinde olan kılıç ile mellâhları dahi ibrâz ve kapudandan başka isbât ve ihtifâya

dikkat dört neferi cerh ve kapudan-ı mesfûr kemâl-i tevâzu ile (silik) deyü lede'l-karada bir nefer ehl-i İslâm'ı cerh edü gemiye ilticâ etmiş âdemi isteriz deyü cevap eylediklerinde kapudan-ı mesfûr âdem sefinesine ilticâ ve ihtifâ eylemesinden bî-haber olduğunu beyân eyledikte merkûmlar taharrî içün aşağı inüp kamarasından bir bayrak olup onu dahi pâreleyüp ba'dehû karada bir nefer Müslüman'ı cerh eden budur deyü kapudanın birkaç … mukaddem yanından def' eylediği mesfûr kılavuzunu bulup kılıcı darp ve karaya çıkarup yaraladıkları esnâda voyvoda dühûle şitâb ve kapudanı ve sefinesinde bulunanların cümlesini alup karaya ihrâc ve tahlis içün gemine idhâl ve ihtifâ ve harekât (silik) merkûmeye cesâret eden ehl-i İslâm kemâl-i ırzlarından nâşî sefine-i merkûmenin birkaç nefer âdemlerini dahi ihlâk niyetiyle gerek vardıklarından voyvodanın yanına gittiler deyü gümrük yeniçerileri mezkûrların def' etmeleriyle mezkûresine avdet ve İsmail firkatesi sefine-i merkûmenin yanında olmak hasebiyle mellâhları merkûmları def'a sâ'î olmadıklarından sefine onlar ile şikest ve ber-mûceb-i defter nakli mümkün emvâl ve eşyayı gâret eyledikleri ve mâh-ı mezbûrun onuncu günü voyvoda ve sâirleri mersûmu sefine avdet eyle deyü tergîb kaydında olduklarında kapudan-ı mesfûr tahaddüs eden keyfiyeti İzmir konsolosuna veyahut Akdeniz cezirelerinde olan konsolosa ihbâr içün kayık göndermek murâd etmekle izin vermediklerinden sefinesi bayraksız kaldı yoktur deyü cevap ve taifesi dahi havflerinden nâşî bir vechile sefineye ric'at istemediklerinden sefinesini altı yüz guruş fol(?) ile isticâr ve cümlesi sefine-i merkûmeye rükûb ve bu tarafa geldiklerini takrir ve ihbâr eylediği ve merkûmlar (silik) ictisârları ahidnâme-i hümayûn şurûtuna mugâyir ve rızâ-yı mülûkâneme muhâlif idüğü ve Rusya kapudanı ve tüccarı haklarında bu bâbda vukû' bulan zarar ve masârıf ve faizlerinin tazmini ve müttehemlerin te'dibi hususâtı ahidnâmelerin şurût u uhûd-ı muteberesine muvâfık olduğu beyânıyla ol bâbda emr-i şerifim sudûru istid'â olunmuş ve Rusya devleti Devlet-i Aliyye dost-ı ehabbı olup sefâin ve tüccar ve âdemlerinin vechen mine'l-vücûh mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn rencide olmalarına rızâ-yı daverânem olmadığı kat'ı nazar muktezâ-yı şefkat-meşîme-i padişahânem üzere dahi zaman-ı ma'delet-nişân-ı hüsrevânemde (silik) ve ağrâza bir gûne teaddî ve tecâvüz ve ednâ mertebe hazer ve hasar vukû'una rızâ-yı mülûkânem olmadığı zâhir ve celî … beyne'd-devleteyn üstüvâr ve payidâr olan şurût-ı muâhede ve müsâleme lâzimesince Rusya bandırasıyla memâlik-i mahrûsem-i şahaneme âmed-şüd eden tüccar sefâini ve kapudan ve

mellâhları her halde himâyet ve sıyânet ve istihsâl-i emniyetleri hâlâtına ihtimâm murâd daverânem idüğü … müstağnî olduğuna binâen hükkâm ve zabitân dahi bu hususlara daimâ nezâret ve mugâyir-i rüsûm-ı musafât ednâ ahrekete tasaddî edenlerin beher-hâl men‘ u def‘ ve tahzîr ve te’dibleri ile vikâye-i şerâit-i müvâlâta dikkat (silik) zimmetleri iken mahall-i merkûmda zinhar ve zinhar rızâ-yı mülûkâneme muvâfık olmayan ve şurût-ı muâhede ve safvete vücûhla mugâyir … bu misillü harekete … hâkim ve zabitânın kemâl-i iğmâz ve rehâvet ve belki fezâhat-i merkûmeye mütecâsdir olanlara irâet-i ruhsat eylemeniz (silik) nişân eylediği bedîdâr olduğundan zikrolunan Rusya sefinesine dühûl ve fezâyıh-ı mezkûreyi icrâya cesaret edenlerin mezbûrân (silik) gayrilerdir. Bilâ-imhâl ahz ve fezâyih-i mezkûreye cezâretleri mücâzâtına beher-hâl mazhar kılınmaları hususuna ve bundan mâ-‘adâ zabitân ve hukkâmdan bunların zimmetlerinde rehâvet edenler ve bu mertebe icrâ-yı şekâvetlerine irâet-i ruhsat etmiş varsa onların dahi (silik) azlen ve ba‘dehû(?) gereği gibi te’dibleri icrâ olunmak hâlâtına kat‘â irâde-i daverânem tealluk edüp sen ki mübâşir-i mümâileyhsin senden vücûhla sadakat ve istikâmet me’mûl olmakla husus-ı mezbûrda irâde-i padişâhânemi icrâ eyleyesin intihâb ve mübâşir tayin olunmuşsundur; imdi serî‘an bu taraftan hareket ve bir saat evvel Sakız’a varub kavl-i emrde(?) şenâat-i (silik) vukûfu olanları sirran ve alenen istintâk ve gereği gibi taharrî ederek merkûmlar mıdır ve bunlardan mâ-‘adâ refikleri var mıdır, … âharlar mıdır? Her kimler ise zâbitleri ma‘rfietiyle alâ-eyyi-hâl ele getürüp ahz ve hapse vaz‘ ve müstehak oldukları muâhazâtın icrâ (silik) serî‘an ketm(?) ve şöhretleriyle Deraliyye’me tahrîr ve inhâya müsâraat ve elçi-i mümâileyh tarafından tevdî olunup emr-i münîfime (silik) yediyle teslim olunan müfredât defteri nâtık olduğu üzere esnâ-yı ma‘rekede gâret-zede olan emvâl ve eşyanın mevcûdlarını bi-a‘yânihâ zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘le istirdâd ve itlâf ve izâat olunanlarının ber-mûceb-i defter kıymet ve bahâlarıyla kapudan-ı mesfûr irâs eden zarar ve ziyân nevl-i(?) sefine her ne miktar ise icâb ve iktizâ edenlerden marifeti ve ma‘rifet-i şer‘le alâ-eyyi-hâl tamamen tazmin ve tahsile mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve Sakız nâibi ve voyvoda ve sâir zâbitânından fezâhat-i mezkûrenin hudûsüne sebep ve illet olanları mütecâsir oldukları ketm ve himâye kaydında olanlar ve men‘ u def‘i hususunda iğmâz ve rehâvet edenler kimler olduğunu sirran Müslimîn ve reâyâ başka başka suâl ve taharrî birle gereği gibi tashih ve tahkik eylediğinden sonra sen ol cânibde ikâmet ve onların dahi lazım gelen muâmele ve bilâ-imhâl mazhariyetleri içün isim ve şöhretleri ve derece-

i kabahatlerini tasrîh ve izâh ederek madde-i merkûmeyi alâ-vechi's-sıhha ve Dersaadet'ime i'lâm ve iş'âra mübâderet ve be'dehû muâhazât ve te'dibâta dair ne vechile emr-i münîfim sâdır olur ise mûcebiyle amel ve dikkat eylemen fermanım olmağın te'kîden ve ikrâren mahsûs işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve yedine i'tâ olunmuştur; imdi Devlet-i Aliyye ve Rusya devleti miyânında râbıta-pezîr ve nizâm ve istikrâr olan şerâit-i muâhede ve revâbıt-ı müsâlemenin te'kidini mûcib olur vesâilin istihsâline ihtimâm-ı ehass metâlib-i daverânem idüğü ve mugâyir-i şurût-ı musafât ednâ mertebe hareket vukû'una rızâ-yı mülûkânem olmadığı cümleye ifâde ve ifhâm olunmakta iken tahaddüs eden hâlât şenî'a(?) şurût-ı muâhedeme münâfî tenbihât-ı şahanemin vücûhla hilâfı olmak hasebiyle beher-hâl bu fazîhaya ictisâr edenlerin tahkikiyle haklarında icâb(?) eden muâhazât ve te'dibâtın ifâsı kat'â murâd-ı hüsrevânem ve bu bâbda mezîd-i sadakat birle irâde-i padişâhânemi tervîce ikdâm matlûb-ı mülûkânem olduğu ve tahkik-i maddede ve mütecâsirlerin ahz u hapslerinde hilâf-ı me'mûl ednâ kusûr ve rehâvet gönle riâyet veyahut tama'-ı hama tebaiyet ile eşya-yı merkûmeden birisini himâyet misillü vaz'a cesâretin tahkik olunmak lazım gelür ise onların haklarında lazım gelen ukûbât bilâ-tevakkuf senin hakkında icrâ olunacağı cezmen ve teayyünen malûmun oldukta işbu şerif-i celâlet-unvânım ike bu cânibden ve Sakız'a vusûle müsâraat ve baðe'l-vusûl bâlâda beyân olunduğu üzere ibtidâ-yı emrde münâfî-i şurût u uhûd harekât-ı bâğıyâneye cesâret edenler bi-aynihâ(?) zikrolunan Rusya sefinesine mütecâsir olanlar her kimler ise ma'rifetin ve mümâileyhim ma'rifetleriyle sırrî ve alenî ve kemâl-i dikkat ve taharrî vechile ehl-i İslâm'dan (silik) suâl ve gereği gibi tahkîk birle bi-eyyi-vechin-kân ele getürüp zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve lazım gelen muâmelenin haklarında icrâsı içün mahpese vaz' ve isim ve şöhretleriyle Dersaadet'ime tahrîr ve inhâya müsâraat ve gönderilen defterde mestûr ve emvâl-i menhûbenin dahi mevcûdları bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le istirdâd ve itlâf olanların kıymet ve bahâlarıyla kapudan ve tüccar ve âdemlerine irâs eden zarar ve ziyân ve nevl-i sefineyi ber-mûceb-i defter icân edenlerden ma'rifet-i şer'le tamamen tahsil ve mersûmûna bir akçe zarar terettüp etmemiş derecelerde tazmine ihtimâm ve dikkat voyvoda ve zabitân dahi bu fazîhaya ictisâr edenleri men' u def'de iğmâz ve rehâvet ve himâyet ile madde-i merkûmenin bu mertebe vukû' ve hudûsüne sebep ve illet olanlar her kimler ise bi't-taharrî sirran tecessüs ve şek ve şüpheden ârî vechile tahkik edüp bir gûne mülâhazaya tebaiyet ile ketm dâiyesinde olmayarak haklarında lazım gelen muâmelenin ifâsı içün tahkik edüp sıhhati

üzere bir saat evvel tahrîre mübâderet ve sen ol cânibde ikâmet ve ba‘dehû sudûr edecek emr-i şerifim mûcebince amel ve harekete dikkat ve infâz-ı emr-i şerifime bezl-i vüs‘ u kudret eyleyesin şöyle ki bu maddenin sana havâlesi mutlaka senden sadâkat ve istikâmet ve tenbihât-ı şahanem üzere hareket me’mûlüne mebnî idüğü ifâde olunmuş iken maâzallâhü teâlâ hatır ve gönle riâyet ve tama‘-ı ham-ı vehâmet-encâma tebaiyet ile mevâdd-ı merkûmeyi tahrîre ve eşkıyâ-yı mezbûrenin mecmû‘unun ahz ve hapsinde kusûr ve rehâvet ve tarafgîrlerinin gayr-ı vâki inhâlarına rağbet hakikat-i halin hilâfı tahrir ve inhâ ve zabitân ve hukkâmdan ve bu bâbda medhali olan ketm ü ihfâ lazım gelürse faidemiz olmayacağı vechile mazhar-ı (silik) ve te’dîb olacağın mahûftur; ona göre amel ve hareket ve vasâyâ-yı şahanemi ifâya sarf-ı kudret ile kazadan sıyânet eyleyesin ve siz ki Çeşme nâibi ve Sakız gümrükçüsü ve sâir mümâileyhimsiz husus-ı mezbûr mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayup işbu emr-i şerifim mûcebince tanzimi kat‘â matlûb-ı şahanem olduğu ve bu

[s.81]

hususta bir kereden ednâ rehâvet ve hatır ve gönle riâyet ile bu … fazîhaya cesâret misillü hâlet sünûh etmek ihtimali olursa zinhar ve zinhar cevaba kâdir olamayup faide vermeyecek vehâmete giriftâr olacağınız bî-iştibâh idüğü muhakkakan ma‘lûmunuz olarak mübâşir-i mümâileyh ile bi’l-ittifâk emr-i münîfime dâmen-dermiyân-ı gayret eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i Ş sene 1197**.

-Tire kazası nâibine ve Tire voyvodasına hüküm ki,

Rusya devletinin Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrmühürlü arzuhâl gönderüp Rusya tüccarından Diamanti Baladimoniç(?) nâm tacirin Tire kazasında mütemekkin ( ) nâm zimmî zimmetinde 1190 senesinden berü bâ-temessük bin altı yüz elli guruş alacak hakkı olup kable’l-ahz zimmî-i mesfûr mürd olmakla yine kasaba-i merkûmeden terekesine vâz‘-ı yed eden veresesinden meblağ-ı mezbûr ber-mûceb-i temessük tahsil ve tacir-i merkûma teslim ettirilmek bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mümâileyhimâsız, ma‘rifet-i şer‘le hakkı tahsil olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mümâ ileyhimâsız ma‘rifetiniz ile mürd-i mesfûrun terekesine vâzı‘u’l-yed olan veresesini mahallinde meclis-i şer‘a ihzâr ve tacir-i mersûm ile hakk u adl üzere terâfu‘-ı şer‘ ve

mukaddemâ bir defa şer‘le görülüp faslolunmayan hususların kemâl-i hakkâniyet vechiyle ru’yet ve ber-vech-i muharrer Rusya tacir-i mersûmunun ber-mûceb-i temessük mürd-i mesfûr zimmetinde şer‘an sâbit ve mütehakkık olan ol miktar guruş hakkın hükmedüp verese-i merkûmdan ve mürd-i mesfûr malından tamamen tahsil ve min-gayr-i noksanin tacir-i mersûme redd ü teslim birle ihkâk hakka ihtimâm ve dikkat eyleyüp ibtâl-i hakkı mûcib ve ehad-i tarafeyne özr ve himâyeti müstelzim hâlet vukû‘una irâet-i ruhsattan mücânebet eylemeniz bâbında; fî **evâsıt-ı N sene 1197**.

-Erzurum valisine ve Erzurum mollasına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrmühürlü arzuhâl gönderüp mefhûmunda Rusya devleti reâyâsından Bohalis Azayas Şavlan nâm tacirin İzmir mütemekkinlerinden Acı(?) Manol ve oğlu nâm zimmîler zimmetlerinden 1190 senesinden berü iki kıt‘a temessük mûcebince dört bin seksen beş guruş alacak hakkı olup mutâlebe olundukta mücerred ibtâl-i hakk sevdâsıyla iflâs suretine ibtidâr ve mesfûr Manol’un Erzurum’da mütemekkin hizmetkârı Anastas zimmî yedinde külliyetli malı olmaktan nâşî meblağ-ı mezbûru mukaddemâ havâle eylemişken el-hâletü hâzihî onu dahi inkâr ve mal-ı mezbûru ihfâ eylemesi içün oğlu mesfûru Erzurum’a irsâl eylediği ihbâr olunduğundan bahisle ber-mûceb-i temessük ol miktar guruş hakkı mesfûr Manol’ün şeriki ve mârru’z-zikr temessüklerde imzâsı olup ol tarafa azimet eden oğlu mesfûrdan ve hizmetkârı mesfûr yedinde olan emvâlinden tamamen tahsil ve tacir-i mersûmun vekili olup Erzurum’da sâkin olan Bogos ve Mosis nâm zimmîlere teslim ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında size hitâben emr-i şeridim sudûrunu [istid‘â] eylediğine binâen siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız, ma‘rifetiniz ile şer‘le görülüp ber-muktezâ-yı şer‘ mazhar-ı ihkâk-ı hakk olunmak fermânım olmağın imdi mesfûr ber-minvâl-i muharrer mesfûr Manol’un hizmetkârıı mesfûr yedinde külliyetlü malı olup ol vechi-le şnkâr ve ihfâ eylemesi ibtâl-i hakk sevdâsına mebnî olduğu müstebân olmakla oğlunu ve hizmetkârı mesfûru mahallinde meclis-i şer‘a ihzâr ve hizmetkârı mesfûr yedinde zimmî mersûm Manol’ün inhâ olunduğu üzere külliyetlü malı olduğu tahkik olduğu halde ve tacir-i mersûmun zimmî-i mesfûr Manol ve oğlu mersûm zimmetlerinde ber-mûceb-i temessükât ol miktar guruş alacak hakkı lede’ş-şer‘ sâbit olduğu surette ber-muktezâ-yı şer‘ mazhar-ı meblağ-ı mezbûru

(silik) ber-mûceb-i temessükât oğlu mersûmdan ve hizmetkârı mesfûr yedinde olan malından tamamen tahsil ve tacir-i mersûma li-ecli'l-ittisâl bî-kusûr(?) vekili mesfurâna teslim birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat olunup ibtâl-i hakkı mûcib ve ehad-i tarafeyne özr u himâyeyi müstevcib hilâf-ı şer‘ hâlet vukû‘undan hazer ve mücânebet olunmak bâbında; **fî evâsıt-ı N sene 1197**.

[s.82]

-Özi valisi vezir Seyyid Mehmed Paşa'ya ve hâlâ İsmail kalesi binâ emini olan dergâh-ı muallâm kapucubaşılarından Selim dâme mecdühûya ve Tolca ve Babadağı kadılarına ve İsakçı ve İsmail Kapudanlarına ve Tolca ve Bosna yeniçeri zâbitlerine ve ocaktan mukaddemâ bu hususa mübâşir tayin olunan Mehmed (silik) zîde kadruhûya hüküm ki,

Sen ki vezir-i müşârunileyhsin bu defa Deraliyye'me vârid olan iki kıt‘a mektubunda ve İsmail kalesi binâ emini mümâileyh Selim dâme mecdühûnün tahrirâtında ve İsmail kadısı ve Tolca nâibi mümâileyhimânın birer kıt‘a i‘lâmlarında bundan akdem Rusya tüccarından İvan Kilni ve Samuel İncoiden nâm tacirler Rusya kapudanlarından Aspan nâm kapudanın sefinesine emti‘a ve eşya tahmil ve Bahr-i Siyah tarafından Giresun iskelesine azimeti inbâsında (silik) İlyas(?) Boğazı kurbünde kara düşüp eti‘a-i mezbûreyi ihrâc ve gasp eden ol havâlide sâkin Kazaklardan her kimlerin zimmetlerinde ise tahsil ve tacirân-ı mesfûrâna teslim olunması bâbında mukâbelen sana ve sâir mümâileyhime hitâben ocaktan mümâileyh Mehmed Çavuş mübâşeretiyle sâdır olan emr-i şerifim mûcebince İsmail kasabasına ihzâr olunan yerlü ve ve Ağnad Kazakları sergerdelerden on nefer Kazaklardan me‘rifet-i şer‘le cümle müvâcehesinde keyfiyet suâl olundukta mesfûrlar Hızır İlyas Boğazı'nda sâkin olup sefine-i mezbûre boğaz-ı mezkûre iki buçuk saat mahalde şikest ve kapudanı ve yazıcısı ve kılavuzu ve iki nefer tâifesi gark ve derûnunda olan emvâl bahr iöinde perakende olduğunu ve tacirânın malları üzerinde mevcûd Vasile nâm hizmetkârları emvâl-i muhracenin nısfını mesfûrlara i‘tâ eylemek üzere mukâveleyi nâtık yedlerine senet i‘tâ eylediğinden mesfûrlar dahi rûy-ı deryâda müteferrik olan malı ihrâc mübâşeret ve mukâveleye menbî bedel-i mutâlebesine cesâret eylediklerini beyân ve hizmetkâr-ı mersûm dahi ikrâr ve itirâf eyledikten (silik) yerlü Kazaklarının ikrâr eyledikleri dokuz bin altı yüz yetmiş dokuz guruşluk mal bi-tamâmihâ yerlü Kazak-

larından bilâ-ücret ve bilâ-bedel tahsil ve tacirân-ı mesfûrâna teslim olunduğu ve Kuban Kazaklarına dahi yerlü Kazakları haber gönderüp onlar dahi varub tacirân-ı mesfûrânın mallarından ihrâc eyledikleri dokuz fıçı revgan … mevcûd ve … füruht olunup bundan mâ-ʻadâ mesfûrlar da tacirânın malı olmadığı ihbâr eyledikleri ve Kubanlı Kazaklarının dahi ikrâr eyledikleri dokuz fıçı yağdan mevcûdunun aynı veya mevcûdunun semeni bin yüz yetmiş guruşluk mal bi-tamâmihâ kezâlik bilâ-bedel ve bilâ-ücret tahsil ve tacirân-ı mesfûrâna teslim olunup lakin tacirân-ı mesfûrân defterimiz mûcebince kırk altı bin dokuz yüz guruşluk mal sefinesi içün almış(?) idin mecmûʻunu mesfûrûn Kazaklardan matlûb ederiz deyü iâde (silik) eylediklerinden mesfûrûn Kazaklar dahi istirdâd olunan emvâl-i mezkûreden gayrı yedimizde mal yoktur sefine-i mezbûredir, ân-ı şikestte ve icrâsı perişan olup vücûdundan eser yok iken … bir gün sonra ve bazılarımız üç gün mürûrunda varub telâtum-ı deryâdan sâhile karîb mahallerde rûy-ı deryâda cemʻ edebildiklerimiz ancak bu kadar eşyadır deyü emvâl-i sâire-i matlûbenin ahz u kabzlarını bi'l-külliyye inkâr ve tacirân-ı mesfûrân dahi (silik) tenbihten izhâr-ı acz eylediklerinden başka erbâb-ı vukûftan dahi lede's-suâl bu makûle ân ve âharda gark olan sefine derûnunda olan eşyanın mecmûʻu sâhile çıkmak mümteniâttan olup Kazakların ahz eyledikleri eşya rûy-ı deryâdan dest-res oldukları olup sefineden âsâr olmadığını haber verdikleri ve bâlâda beyân olunduğu üzere ol miktar eşya zâhire ihrâc olunup mâ-ʻadâsını bi'l-külliyye inkâr eylediklerinde tacirân-ı mersûmân eşya-yı mezkûreyi bazı mahallerde füruht eyledikleri haber alınup âdemlerini irsâl ve tefahhus eyledikte (silik) ve ol cânibler-de bazı eşyasını füruht eyledikleri tashih eylediğinden mâ-ʻadâ zâyiâtını dahi talep edüp lakin şerʻan sübûtu mümkün olmadığı tahrir ve inhâ ve Deraliyye'mde mukîm Rusya elçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından takdim olunan takrîr kâğıdında dahi mesfûr Kazakların ikrâr eyledikleri fakat on bin yedi yüz yirmi dokuz guruşluk malın bazen aynı ve bazen füruht eyledikleri eşyadan es-mân-ı mağsûbeleri tahsik ve Rusya tacirleri mersûmâna eğerçi (silik) teslim olunup lakin mesfûr Kazakların ikrâr etmeyüp ol havâlide Eflak ve Boğdan taraflarına götü-rüp beyʻ eyledikleri eşyanın tahsiline ikdâm olmadığı ve mesfûr Kazakların zikrolu-nan sefineden çıkan maldan Eflak ve Boğdan ve Leh'e götürüp sattıklarını müşʻir zikrolunan mahallerin gümrükçülerinden tacirân-ı mesfûrân senedât aldıkları ve ken-dülerine aynen ve müsemmenen teslim olunan meblağ-ı merkûmdan gayrı

mesfûrânlarda vâfir mal mevcûd olup etraf ve (silik) götürüp sattıkları Tolca ahalisinin malûmu olup lakin edâ-yı şehâdetten ihtizâr eyledikleri tacirân-ı merkûman bu defa bir kıt‘a arzuhâlleriyle ihbâr ve hâric-ez-teslim mesfûr Kazakların gasp u itlâf ve hafiyyeten etrafa götürüp füruht eyledikleri mal-i bâkinin dahi semeni tahsil ettirilmesini ricâ ve niyaz eylediklerinden başka tacirân-ı mersûmâna bu vechile terettüb eden zararın tamamen tahsil ve tazminine ve müttehemlerin te’dib ve gâret-i emvâle mütecâsir olan Kazakların ol taraftan tard ve ib‘âdlarını mukaddemâ elçi-i mümâileyh devleti tarafından me’mûren bir kıt‘a mümzâ takrir kâğıdı takdimiyle iltimas eylediğine binâen ber-vech-i muharrer sudûr eden emr-i münîfim icrâ olunmadığı beyânıyla tacirân-ı mersûmânın emvâli tamamen tahsil ve fezâhat-i merkûme tasaddî eden Kazakların mukaddemâ sudûr eden emr-i şerifim mûcebince ib‘âdı hususunu tekrar tastîr ve istid‘a etmekle fi’l-hakîka inhâ olunduğu üzere aynen ve müsemmenen istirdâd olunan eşyadan mâ-‘adâ tacirân-ı mesfûrânın sefineden muhrec emvâlinden olarak Kazakların etrafa götürüp bey‘ eyledikleri lede’ş-şer‘ mütehakkık odluğu surette mâl-i merkûmun dahi semeni bilâ-teallül tamamen icâb edenlerden tahsil ve tacirân-ı mersûmâna redd ü teslim ile iskât ve ırzâları hususuna bi’l-ittifâk ikdâm ve Kazaklardan fezâhat-i merkûmeye tasaddî edenler her kimler ise mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfim mûcebince ba‘de’t-tahkik tard u ib‘âdlarıyla emsâllerini terhîb (silik) ihtimâm ve isim ve şöhretleriyle Deraliyye’me tahrir ve i‘lâm ile beher-hâl infâz-ı emr-i şerifime dikkat etmeniz fermanım olmağın te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i âlî-şânım dahi ısdâr ve irsâl onmuştur; imdi Rusya tacirleri mersûmânın gayr-ez-tahsil Kazakların ketm ü ihfâ ve mahâll-i sâirede bey‘a (silik) eyledikleri eşyanın dahi ba‘de’t-tahkik aynının bilâ-kusûr istirdâdıyla mukaddemce sudûr eden emr-i münîfimin bi-eyyi-hâl infâzı sizden matlûb-ı hüsrevânem idüğü malûmunuz oldukta emr-i şerifim tarafınıza lede’l-vusûl tahrir ve inhâ olunduğu üzere aynen ve müsemmenen redd ü teslim olunan eşyâdan mâ-‘adâ tacirân-ı mesfûrânın sefine-i merkûmeden çıkan emvâlinden olarak taife-i mesfûrenin mahall-i sâirede eşya bey‘ eyledikleri tahakkuk eylediği surette mesfûrları kat‘â himâye ve iğmâz eylemeyüp ber-vech-i sühûlet suret-i istirdâdını istihsâl ile bi-eyyi-hâl tamamen ve kâmilen tahsil ve mesfûrâna redd ü teslim birle ihkâk hakk ve infâz-ı emr-i münîfime bi’l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve harekât-ı nâ-marziyye-i mezkûreye tasaddî eden Kazaklar dahi her kimler ise bi’t-taharrî tashih ve tahkik ile min-gayr-i himâye tard ve ib‘âd ve isim ve şöhretleriyle Deraliyye’me tahrir ve i‘lâma mübâderet ve bu

vechile sâirlerinin dahi ba‘de-izin bu makûle harekâta tasaddîden men‘ u tahzirleri hâlâtına mübâderet ve zabitân tarafından resm ü avâid mutâlebesiyle teaddî vukû‘una irâet-i ruhsattan mücânebet ederek mesfûrânın beher-hâl zarar ve ziyândan sıyânet ve ırzâ ve iskâtları emrine ve tenfîz-i emr-i şeridime kemâl-i sa‘y u dikkat eyleyüp mugâyir-i emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yı aliyyem tacirân-ı mesfûrâna özr vukû‘unu tecvîz ve emvâl-i bakiye-i (silik) adem-i tahsilini müstelzim olur iğmâz ve rehâvet gûne hareket zuhûru ve tahrîrât-ı bî-meâl tesyîriyle tekrar emr-i münîfim sudûrunu mûcib olmaktan be-gâyet tevakkî ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı N sene 1197.**

-Tire kazası nâibine ve Tire voyvodasına hüküm ki,

Rusya tüccarından Diamanti Baladima(?) nâm tacirin Tire kazasında mütemekkin ( ) nâm zimmî zimmetinde 1190 senesinden berü bâ-temessük bin altı yüz elli guruş alacak hakkı olup kable’l-ahz zimmî-i mesfûr mürd olmakla yine kasaba-i merkûmeden terekesine vâz‘-ı yed eden veresesinden meblağ-ı mezbûr ma‘rifet-i şer‘le tahsil ve tacir-i merkûma teslim edilmesini hâvî Rusya devletinin hâlâ Devlet-i Aliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr istid‘asıyla işbu sene-i mübâreke evâıt-ı Ramazanında size hitâben emr-i şerifim sâdır olmuş idi; bu defa elçi-i mümâileyhin takdim eylediği takrîr kâğıdında emr-i şerif-i merkûmun adem-i icrâsı beyânıyla ihkâk-ı hakk olunmadığı ve mürd-i mesfûrun bilâ-vâris hâlik olduğundan metrûkârını kasaba-i mezbûrede sâkin kadı-i sâbık ile kaza-i mezbûre zâbitân beynlerinde taksim eylediler, cevâbıyla tacir-i mersûma iâde olunmuş olup metrukât-ı mezbûreden sâir ashâb-ı düyûnun alacakları tamamen ba‘de’l-edâ vâfir malı dahi bâki kalup velâyet-i zabitânı beynlerinde taksim ve ancak kadı-i sâbık hissesi içün altı yüz elli guruş ve hâlâ mütesellim ( ) nâm kimsenin iki yüz elli guruş aldıklarını ve el-hâletü hâzihî mürd-i mesfûrun bir bâb mülk-i menzili yeğeni ( ) nâm zimmînin tasarrufunda olduğunu ahal-i kazadan tacir-i mersûm istihbâr eylediğinden bahisle meblağ-ı merkûmun tahsil ve istirdâdı bâbında müceddeden emr-i şerifim sudûru istid‘â olunmuş Rusya devleti Devlet-i Aliyyem [beyninde] kadimî dostî olup tüccar ve âdemlerinin zarar ve hasarları hususuna bir vechile rızâ-yı daverânem olmadığına binâen husus-ı merkûmun sıhhati üzere alâ-vechi’t-tahkîk Deraliyye’me arz u i‘lâm olunmasına irâde-i kâtı‘a-i mülûkânem tealluk etmeğin hassaten işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur;imdi Devlet-i aliyye-i ebediyyü’l-

istimrârımla dost-ı muâhed olan düvel reâyâlarının ednâ mertebe zarar ve ziyân vukû'undan himâyet ve sıyânetleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat olunmak lazım-ı rüsûm-ı dostî ve musafât olduğu cihetten madde-i merkûmenin alâ-vechi's-sıhha (silik) matlûb-ı kat'î-i şahanem idüğü malûmunuz oldukta siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mümâileyhimâsız, ber-minvâl-i muharrer keyfiyeti erbâb-ı vukûftan sırren ve alenen bi't-taharrî gereği gibi tashhi ve tahkik birle şekk ve şüpheden ârî ve özr u himâyeden ve murâât-ı hâtır dâiyesinden berî olarak vukû'u ve sıhhati üzere alâ-vech (silik) Deraliyye'me tahrire mezîd-i ihtimâm ve dikkat edüp ser-i mû kusûr ve rehâvet ve vâkı'ın mugâyirini kaleme almağa cesâret ile mazhar-ı itâb olmaktan begâyet hazer ve mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i L sene 1197**.

[s.83]

-Dergâh-ı muallâm kapucubaşlığı pâyesi olup husus-ı âtîye müceddeden mübaşir tayin olunan Karabekirzâde el-Hâc Ahmed dâme mecdühûya ve eşrâf-ı kuzâttan bâ-işâret Şeyhulislâmı … tayin olunan Seyyid mehmed zîde ilmühûye ve dergâh-ı muallâm yeniçerileri ocağında mübâşir-i mümâileyh maiyetine terfîk olunan çavuş ve Sakız gümrükçüsü e cezire-i Sakız'ın âyân ve eşrâfına hüküm ki,

Rusya tüccar sefinelerinden Michael Armihal ismiyle müsemmâ Rusya bayrağıyla bir kıt'a Bragandi(?) kapudanı Kostantin Kolstof (silik) Rusya kapudanı medine-i İzmir'den rehnümâlık etmek içün istishâb eylediği Yorgi nâm bir nefer kılavuz delâletiyle Sakız'a vürûdunda kılavuz-ı mesfûru yanından def' eyledikten sonra kapudan-ı mesfûr karaya çıkup Pazar yerine vardıkta ehl-i İslâm'dan bir nefer kimesne kapudan-ı mesfûrun libâsına taarruz ve ve bıçağıyla libâsını pâreledığine binâen gümrükçükye iştikâ ve sefinesine avdet eylediği gün mürûrunda (silik) ile memlû birkaç kıt'a (silik) şütûm-ı galîze ile şetm ederek korsan misillü sefine-i merkûme üzerine hücûm ve iskele nezâretine me'mûr yeniçeri zâbitinin çukadarı ve (silik) oğlu Ahmed ve (silik) başının iki nefer oğulları ve Şerif Doğanlı oğlu ve … oğlu nâm kimesneler dal kılıç oldukları halde derûn-ı sefineye duhûl ve kapudanın üzerine hücûm ve cerh ve sefinenin bayrağını çark(?) ve zikrolunan kayıklarda mevcûd sâir refiklerini dahi sefineye halel ve cümlesi ellerinde olan kılıçlarıyla mellâhlarını dahi darba ibtidâr ve kapudandan başka dört nefer mellâhlarını dahi cerh etmelerinden

nâşî kapudan-ı mesfûr kemâl-i tevâzu ile merâm ve matlûbunuz ve bu vaz‘ları neden neş’et etmiştir deyü suâl eylediğin karadan(?) ehl-i İslâm’dan bir nefer cerh olundu cârihi işbu sefineye firâr eyledi, onu isteriz deyü cevap edüp kapudan-ı mesfûrun keyfiyâttan asla haberi olmadığı beyân eyledikte merkûmları taharrî içün aşağı inüp kamarasında bulunan bir kıt‘a bayrağını dahi pâreleyüp ba‘dehû cârih mezkûr mezkûr budur deyü kapudan-ı mesfûrun birkaç gün mukaddem yanından def‘ eylediği kılavuz-ı mesfûru olup kılıcıyla cerh ederek karaya çıkarup pâreledikleri esnâda voyvoda kulu(?) derhal sefineye vürûd birle kapudanı ve sefinesinde olanların cümlesini istishâb ve karaya ihrâc ve tahlis içün gümrüğe idhâl ve ihtifâ eylediklerin sonra mezkûrûn fezâhat-i merkûmelerine kâni olmayup ahali sefinenin birkaçını(?) dahi ihlâk niyetiyle gümrük kapusuna vürûd ve gümrük bekçileri dahi bunda kimesne yoktur, voyvoda konağına gittiler deyü cevap etmeleriyle tekrar sefineye avdet ve İsmâil’in fırkatesi demekle marûf fırkate mellahları mezkûrunun tasallutlarını def‘ etmedüklerinden başka onlar dahi mezkûrûn ân-ı infâzda(?) sefine-i mezbûrede olan sandıkları kırup ber-mûceb-i defter nakli mümkün olan emvâl ve eşyayı gâret ve kapudan-ı mesfûr tahaddüs eden tuğyânı(?) İzmir konsolosuna veyahut Akdeniz cezirelerinde olan konsolosa ihbâr içün kayık göndermek murâd eyledikte voyvoda tarafından mübâderet olunduğu ve kapudan ve mellâhları havflarından nâşî sefineye ric‘at edemediklerinden bir kıt‘a Venedik sefinsiyle bu tarafa geldiklerini Rusya devletinin Âsitane-i Saadetimde mukîm murahhas ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr memhûr takrîr kâğıdıyla bundan akdem lede’l-inhâ Devlet-i Aliyye’min dost-ı ehabbı olan Rusya devletinin tüccar sefinesi hakkında bu misillü hareket tekevvünü hâkim ve zâbitânın kemâl-i iğmâz ve rehâvet ve belki fezâhat-i mezkûreye mütecâir olanlara irâet-i ruhsat eylemelerinden neş’et eylediği bedîdâr olduğundan zikrolunan Rusya sefinesine dühûl ve fezâyih-i mezkûreyi icrâya cesaret edenlerin gerek mezbûrûn ve gerek gayrlerdir bilâ-imhâl ahz ve fezâyih-i mezkûreye cesâretleri mücâzâtına beher-hâl mazhar kılınmaları hususuna ve bundan mâ-‘adâ zabitân ve hukkâmdan bunların def‘lerinde rehâvet edenlerin ve bu mertebe icrâ-yı şekâvetlerine irâet-i ruhsat etmiş var ise onların dahi elbette ve elbette azlen ve nefyen gereği gibi te’dibleri icrâ olunmak hâlâtına irâde-i kâtı‘a-i şehriyârânem tealluku ile dergâh-ı muallâm gönüllülerinden el-Hac İbrahim mübâşir tayin ve serî‘an Sakız’a varub evvelemirde şenâat-i mer‘iyyeye cesâret edenler her kimler ise ehl-i

İslâm ve reâyâdan vukûfu olanları sırren ve alenen istintâk ve gereği gibi taharrî ederek merkûmlar mıdır ve bunlardan mâ-ʻadâ refikleri var mıdır, yoksa âharlar mıdır; her kimler ise zâbitleri maʻrifetiyle alâ-eyyi-hâl ele getürüp ahz ve hapse vazʻ ve müstehak oldukları mücâzâtın icrâsı içün isim ve şöhretleriyle Deraliyye'me tahrîr ve inhâya müsâraat ve elçi-i mümâileyh tarafından takdim olunup müfredât defteri nâtık olduğu esnâ-yı maʻrekede gâret-zede olan emvâl ve eşyanın mevcûdlarını biaʻyânihâ zâhire ihrâc ve maʻrifet-i şerʻle istirdâd ve itlâf ve izâat olunanlarının bermûceb-i defter kıymet ve bahâlarıyla kapudan-ı mesfûra bu bâbda irâs eden zarar ve ziyân nevl-i sefine her ne miktar ise icâb ve iktizâ edenlerden … marifeti ve maʻrifet-i şerʻle alâ-eyyi-hâl tamamen tazmin ve tahsile mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve Sakız nâibi ve voyvoda ve sâir zâbitânından fezâhat-i mezkûrenin hudûsüne sebep ve illet mütecâsir olanları ketmve himâye kaydında olanlar ve menʻ u defʻi hususunda iğmâz ve rehâvet edenler kimler olduğunu sirran Müslimîn ve reâyâdan başka başka suâl ve taharrî birle gereği gibi tashih ve tahkik eylediğinden sonra sen ol cânibde ikâmet ve onların dahi lazım gelen muâmele ve te'dibâta bilâ-imhâl mazhariyetleri içün isim ve şöhretleri ve derece-i kabahatlerini tasrîh ve izâh ederek madde-i merkûmeyi alâvechi's-sıhha vukûʻu üzere Dersaadet'ime iʻlâm ve işʻâra mübâderet ve beʻdehû muâhazât ve te'dibâta dair ne vechile emr-i münîfim sâdır olur ise mûcebiyle amel ve harekete dikkat eylemesi bâbında mübâşir-i merkûm ve Çeşme nâibi ve sâire hitâben müekked ve müşedded emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuş idi; el-hâletü hâzihî mübâşirin ve Çeşme nâibi ve sâirlerin vârid olan tahrîrât ve iʻlâmları mütehâliku'lmezâmîn(?) olduğundan başka muhalif mefhûmalarına nazaran fezâyih-i mezkûrede yedi neferden gayrı kimesnenin cürmü olmamak ve onların dahi birisi elde ve altı neferi firârda olup hemân onlar dahi tahrîc olunmak suretleri beyân olunmuş bu surette mübâşir-i merkûmun mazmûn-ı emr-i şerifi tefehhümden kemâl-i gafleti ve hâkim ve zâbitinden kaziye-i kerîhede medhali olanların iğfâllerine … olması icâb etmekten nâşî tahrirât-ı mezkûre bir vechile itibâra şayân olmadığından katʻ-ı nazar elçi-i mümâileyhin bu defa takdim eylediği memhûr takrîr kâğıdında dahi mübâşir-i merkûm elçi-i mümâileyh tarafından terfîk olunan Marini nâm tercümân ile cezire-i merkûmeye baʻde'l-vürûd tercümân-ı mersûmun işbu mâh-ı Ağustos'un yirmi üçüncü günü tarihiyle müverrah kapudan-ı mesfûr vesâtetiyle elçi-i mümâileyh tarafına gönderiği bir kıtʻa mektubu müfâdında tercüman-ı mersûm zikrolunan mübâşir ve sefine-i merkûmenin kapudan ve tüccar ve mellâhlarıyla mâh-ı mezbûrun altıncı gü-

nü cezire-i merkûmeye vürûd ve gümrüğe nüzûl eylediklerinde mübâşir-i mezkûr gümrükçüye varub fermân-ı âlîyi ibrâz eylediği gibi müsellimi davet ve mübaşir-i mezkûr mantûk-ı emr-i şerife nazaran Çeşme nâibiyle gümrükçü mezbûrdan mâ-ʻadâya me'mûriyetini vbildirmek iktizâ etmez iken hilâf-ı me'mûriyet emr-i şerif-i mezkûru müsellim-i mümâileyh dahi ibrâz eylediğinden başka hakikat-i maddeye tahsil-i vukûf etmeksizin iki [gün] mürûrunda müsellimin konağına varub cezire-i mezbûrenin kadısını ve müfettişini ve serdâr ve topçubaşı ve …başı ve sağ kol ve sol kol ağalarını ve'l-hâsıl fezâhat-i mezbûrenin sebeb-i zuhûru olanların cümlesini davet ve fermân-ı âlîyi alenen kırâat ve sefine-i merkûmeye kimler girdi ve bayrağı kimler şakk etti ve kimler bâdî oldu zâbitleri maʻrifetiyle ahz olunsunlar deyü mesfûrlara beyân eyledikte mezkûrlar dahi müttehem olanların ekseriyetle karâbet ve teallukları ve kendü âdemleri olmak ve fezâhat-i mezkûre onların muzâheretiyle … olmak cihetiyle suretâ semiʻnâ ve ataʻnâ deyüp her biri ben filanı bilirüm ve kendüm ahz ve hapsederim diyerekve serdâr dahi ben çukadarıma tekeffülle suretlerini iş'âr eyleyerek meclisten tefarrul ve mâh-ı mezbûurun dokuzuncu günü Çeşme nâibi ve Sakız kadısı ve bi'l-cümle zâbitân ve âyân mütesellim konağına tecemmuʻ ve emr-i şerif-i mezkûru tekrar kırâat ve mefhûmunu tefhime mübâşirin adem-i kudret ve liyâkati hasebiyle hemân ücret-i mübaşeret ahzıyla iktisâb-ı(?) maiyetinde ne içün gönderilmiş vâdilerinde Sadr-ı azam mektubunu eşya-yı mağsûbesinin yedine verilen defteri dahi ibrâz etmeyüp kapudan-ı mesfûr fezâhate cesâret edenlerin isim ve şöhretlerini beyân etmişken bu fezâhati edenler bazı ecnebi Arnavutlardır kelâmıyla zikrolunan zâbitlerin iʻtizârlarını hemân ısğâ edecek olduğu ve cezire-i merkûme sükkânının ve rivâyetlerine göre bayrağı şakk edenler kimler idüğü ve gemide vâfir kan döküldüğü ve mellâhların ekseri cerh olunduğu ve birkaç günden sonra …

[s.84]

sefinede … zuhûrla tetebbuʻ olundukta anbarında fışılar arasında iki nefer Rusya mellâhı maktûl bulunduğu ve sefinenin sandalı zikrolunan İsmail'in gemisinde bir iki gün bağlı kaldığı ve kapudan ve mellâhları gemiden çıkartulup sekiz saat miktarı gümrükte alıkonulduğu ve ol esnâda sefine-i mezbûre gasp olunduktan sonra mesfûrlar gümrükçünün âdemleri ile sefinelerine irsâl olunduğu ve sefineye hücûm ve bu fezâhatleri icrâ edenler Sakız ceziresi sekenesinin ehl-i İslâm'ından iki yüz neferden mütecâviz kimesneler olduğu ve işbu fesâda ve sefinenin bayrağı ve

hamûlesinin gâretine müftî ve kadı ve karındaşı(?) ve sersâr ve cebecibaşı ve topçubaşı ve sağ kol ve sol kol ağarlı sebep ve bâdî oldukları ve bunlar mütecâsirlerin … ketm ü ihfâ birle himâyet ve bazılarının âhar mahallere firârlarına irâet-i ruhsat eyledikleri ve bazıları dahi el-yemm esvâk ve pazarda bî-pervâ geşt ü güzâr üzere olduklarını ve tercüman-ı mezbûr her ne kadar mübâşir-i mezbûra fermân-ı âlî-şânın mantûkunu ifhâm ve muktezâsının icrâsını tergîbe ve keyfiyeti Deraliyye'me hakikati üzere tahrire tahrik ve ricâ ve iltimâs etmişse müfîd olmayup mübâşir-i mezkûr müsellem ve Sakız kadısı ve zabitân-ı sâire ile ittifâk birle tercümânın ma'rûzâtına ve iltimâsına rağnbet etmeyüp "ben işimi bilürüm" deyü redd-i cevâb ve birkaç gün zikrolunan Sakız kadısı ve müsellem ve zâbitleriyle meşveret eyledikten sonra hakikat-i hâle külliyen mugâyir olarak merakları üzere tahrirât ve i'lâm irsâl eylediği ve mücerred fezâhatlerini setr ve müstehak oldukları te'dibâttan vâreste olmak dâiyesiyle Sakız ulemâsından ve zâbitânından bazıları bu tarafa gönderdikleri tercüman-ı mersûmun tahrirât-ı mezkûresinde münderici düğü ve bu takdirce sudûr eden emr-i şerif-i mezkûrun muktezâsı icrâ olunmadığı ve mübâşir-i mezkûr bu gûne hareketiyle fezâhat-i mezkûreye mütecâsir olanlardan ziyâde müttehem olmakla emr-i şerif-i mezkûrda münderic ve … müstehak olduğun ve böyle bir madde-i cesîmenin tavtîdine(?) bâis ve bu bâbda kadı ve zâbitânın cümlesi müttehem olduklarından gayrı bu gûne adâleti tahkîr ve rezâletin … ve Rusya reâyâsının katli ve emvâl ve eşyalarının gasbı cihetiyle serî'an icrâsı lazım gelen tazmîn ve tarziyenin şimdiye dek icrâ olunmamasını vukû'-ı fezâhatten … ve … olunduğun inhâ eder böyle bir emr-i cesîmde yedine verilen emr-i âlî-şânım kemâ-hüve-hakkuhû icrâsında rehâvet ve bâlâda mestûr olduğu üzere muhâlifü'l-mazmûn tahrirât irsâline ve me'mûrunun hilâfı harekete ibtidârı mübâşir-i merkûmun adem-i şuûr ve kemâl-i gaflet ve rehâvetini iş'âr etmekten nâşî mübâşeretten azl ve serî'an Deraliyye'me avdet etmesi kendüye tahrir olunup yerine sen ki mübâşir-i mümâileyhsin tayin ve muhâlifü'l-mazmûn olan tahrirât-ı mezkûre ile gelenler mahbûsen maiyetine terfîk olunmalarıyla serî'an bu taraftan hareket ve bir saat evvel Sakız'a varub evvelemirde şenâat-i merkûmeye cesâret edenler her kimler ise mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince ehl-i İslâm ve reâyâdan vukûfu olanları sırren ve alenen istintâk ve gereği gibi taharrî ederek merkûmlar mıdır ve bunlardan mâ-'adâ refikleri var mıdır, yoksa âharlar mıdır; her kimler ise zâbitleri ma'rifeti ve ocaktan maiyetine terfîk olunan çavuş-ı merkûm marifetiyle ne vechile ve ne tarîkle olursa olsun elbette ve elbette ele getürüp edenler

cevabı verilür ise beher-hâl taraftârlarının zîr-i hümâyelerinde müstakar olduklarında kat‘â şüphe olmamakla bu makûle âzâr-ı zinhar dinlemeyüp bi-eyyi-vechin-kân zâhire ihrâc ve ahz ve hapse vaz‘ ve müstehak oldukları mücâzâtın bilâ-imhâl icrâsı içün isim ve şöhretleriyle Deraliyye’me tahrîr ve inhâya kemâl-i dikkat ve ihtimâm ve elçi-i mümâileyh tarafından mukaddemâ lede’t-takdîm selefin mübâşir-i merkûm yedine verilen defteri merkûmun yedinden ahz ve nâtık olduğu esnâ-yı ma‘rekede gâret-zede olan emvâl ve eşyanın mevcûdlarını bi-inâyetihâ zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘le istirdâd ve itlâf ve izâat olunanlarının ber-mûceb-i defter kıymet ve bahâlarıyla kapudan-ı mesfûra bu bâbda irâs eden zarar ve ziyân nevl-i sefine her ne miktar ise bir akçe gerüye kalmayarak ve noksan olmayarak iktizâ edenlerden cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le alâ-eyyi-hâl tazmin ve tahsile dâmen-dermiyân-ı gayret ve Sakız nâibi ve voyvoda ve sâir zabitândan mukaddem ve muahhar inhâ olunduğu üzere fezâhat-i mezkûrenin hudûsüne sebep ve illet olanlar ve cesâret edenleri ketm ü himâye kaydına düşenler ve hengâm-ı zuhûr-ı fezâyihte men‘iyle(?) muannid olmayup iğmâz ve rehâvet eyleyenler kimler olduğunu sırren Müslimîn ve reâyâdan başka başka suâl ve taharrî birle gereği gibi tashih ve tahkik eylediğinden sonra sen ol tarafta ikâmet ve onların dahi kabahatlerine göre azlen be nefyen haklarında lazım gelen muâmele ve te’dibâta kezâlik min-gayr-i imhâl icrâ ve tenfîz olunmak içün isim ve şöhret ve mertebe-i medhal ve kabahatleri tasrîhiyle serî‘an arz u inhâya ikdâm ve dikkat ve ba‘dehû ifâ-yı merâsim-i tarziye zımnında icrâ-yı mücâzâta ve te’dibâta dair her ne vechile emr-i âlî-şânım sâdır olur ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve harekete şedd-i nitâk-ı hamiyyet eylemek fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve yedine i‘tâ olunmuştur; imdi Devlet-i Aliyye ve Rusya devleti miyânında râbıta-bend-i istikrâr olan şirâze-i(?) dostî ve muâhedenin ednâ mertebe ihlâlinden min-külli’l-vücûh sıyâneti daverânem olduğu cümlenin malûmu olduğundan kat‘-ı nazar mukaddem sudûr eden emr-i âlî-şânımda dahi mufassalan beyân ve izâh olunmuş iken Devlet-i Aliyye’min dost-ı ehabbı değil efrâd-ı reâyâ haklarında ikâ‘ı câiz olmayan bu misllü fezâhate cesâret ve ba‘de’l-vukû‘ ber-iminvâl-i muharrer sâdır olan emr-i âlî-şânımın kemâ-hüve-hakkuhû icrâsında bu mertebe rehâvet ne derecelerde mühim gadab-ı şehriyârânemi mûcib olduğu müstağnî-i tarif ve beyân ve fezâyih-i mezkûra cesâret edenlerin gereği gibi tahkikiyle haklarında lazım gelen mücâzât ve te’dibâtın elbette ve elbette icrâsı murâd-ı kat‘î-i şahanem idüğü zâhir ve ayân olup sen ki mübâşir-i mümâileyhsin senin (okunaksız) emsâlinden intihâb ve

bu emr-i ehem ve ikdâma mübâşir tayin olunmandan maksûd ve merâm mazmûn-ı emr-i âlî-şânımın bi-inâyetihâ icrâsına ve bu bâbda lazım gelen merâsim-i tarziyenin ifâsına mezîd-i dikkat ve ihtimâm eylemek maslahatı olduğu ve kol çavuşu(?) merkûmun maiyetine terfîki dahi erbâb-ı fezâhatten olanlar askerinin iddiâsında oldukları halde ma'rfietiyle ahz olunmaları irâdesine mebnî olduğu ve mu'tâd olduğunu selefin mübâşir-i sâbık merkûm misillü gaflet ve fezâhat-i merkûmeye cesâret edenlerin ahz u hapslerinde rehâvet ve hâtır ve gönle riâyet veyahut tama'-ı hama tebaiyet ile eşya-yı merkûmeden birisini sıyânet ve hâkim ve zabitândan kazıyyede medhali olanların derece-i kabahatlerini Deraliyye'me tahrirde kusûr ve himâyet olunmak lazım gelürse onlar haklarında icrâ olunacak ukûbet bilâ-imhâl senin hakkında icrâ olunacağı cezmen ve teayyünen malûmun oldukta bâlâda mestûr vesâyâ-yı mülûkânem muktezâsı üzere amel ve hareket ve ednâ mertebe rehâvet … mezkûre-i şahaneme mazhariyetten be-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve siz ki bâ-işâret-i Şeyhu'-l-İslâmî … tayin olunan mevlânâ ve kol çavuşu ve sâir mümâileyhimsiz madde-i mühime-i mezkûrede mübâşir-i mümâileyhe min-külli'l-vücûh iânet eşya ve zararın istirdâdı ve tazmini ve dâhil-i sefine olan şekâvetkârların bir neferi gerüye kalmayarak ahz u haps ve Deraliyye'me i'lâmları ve hâkim ve zabitândan kazıyyede medhali olanların tahkiki ve min-gayr-i ketmin Deraliyye'me tahrir ve inhâ olunmaları ve ba'dehû icrâ-yı mücâzât ve te'dibât ile ifâ-yı merâsim-i tarziyeye dâir sudûr edecek emr-i âlî-şânımın tenfîzi kazıyyelerinde dâmen-der-miyân-ı gayret ve ser-i mû kusûr ve rehâvet ve te'hir-i maslahata cesâret ile giriftâr-ı eşedd-i ıkâb ve şahanem olmaktan be-gâyet tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında**; fî evâsıt-ı L sene 1197.**

-Sabıkâ Kırım hânı Selim Giray han dâmet meâliyehû hüküm ki,

Rusya bezirgânlarından Karabet nâm tacirin müteveffâ Maksud Giray Han zimmetinde bâ-temessük alacağı olan yüz elli kese akçenin emvâl ve eşyasına vâzı'u'l-yed olan oğulları selatinden mal-ı müteveffâdan ma'rifetinle tahsil ve tacir-i mersûma teslim birle ifâ-yı hak ve irzâsı hususuna mübâderet olunmasını ve edâda muhalefet eyledikleri surette taraflarından vekil-i şer'îlerini Dersaadet'ime irsâl eylemelerini muhtevî Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-aşiyânemde mukim ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın inhâ ve iltimasıyla kerraten ba'de-uhrâ evâmir-i şerifem tastîr ve kezâlik Sadr-ı a'zam tahrirâtı tesyîr olunduğuna

nazaran babaları müteveffâ-yı müşârunileyhin düyûn-ı müsbitesini te'diye etmeleri lazım iken bu defa elçi-i mümâileyhin takdim eylediği takrir kâğıdında tacir-i mersûmun el-ân hakkı ihkâk olunmadığı ve oğulları selâtinin meblağ-ı matlûbeyi edâya iktidârları olmadığı ve babalarından kendülere vâfir mal kaldığı cümlenin malûmu idüğü ve tacir-i mersûmun bu bâbda mağdûr ve perişânü'l-ahvâl kaldığı beyânıyla ihkâk-ı hakk olunmasın istid'â ve sen ki, han-ı sâbık-ı müşârunileyhsin bu tarafta olan silahtarın Mustafa zîde kadruhû istintâk olundukta selâtin-i mümâileyhim İstanbul'a vekil irsâlinden ve mahall-i uhrâda murâfaadan imtinâ' birle kendüleri bi'n-nefs Âsitane'ye gelecekleri suretlerin beyân eyledikleri takrir etmekle evvelemirde tarafından mukaddem âdemler tayini ile selâtin-i mümâileyhimi yanına celb ve madde-i merkûmeyi kemâl-i hakkâniyet vechile ru'yet ve ihkâk-ı hakk birle tacir-i mersûmu ırzâ ve iskât eylemeleri levâzımının istihsâline ikdâm ve kat'-ı nizâ'a ihtimâm ve eğer tarafına gelmekte ve deynlerini edâda muhâlefet ederlerse kendü kavilleri üzere li-ecli't-terâfu' kendülerini Dersaadet'ime ihzâr ve irsâle ikdâm ve dikkat ve eğer Dersaadet'e gelmekte dahi tereddüt ve teallül ederlerse cânib-i mîrîden muayyen olan salyâneleri kendülere verilmeyüp deyn-i mezkûrlarına nakzen tacir-i mesfûra i'tâ olunacağından başka tasarruflarında olan mecmû'-ı akâr ve çiftliğin ve sâir irâdları cânib-i mîrîden zapt ve hâsılları kezâlik tacir-i mersûma i'tâ olunacağı muhakkak olduğunu kendülere ifâde eylemek fermanım olmağın imdi, tacir-i mesfûrun müteveffâ-yı müşârunileyh zimmetinde bâ-temessük alacağı olan mebâliğin bu âna dek bi'd-defeât evâmir-i aliyye sudûruyla tahsiline ikdâm olunmuş iken âzâr-ı vâhiye irâdıyla mübâderet olunarak şimdiye dek adem-i tahsili heyecân-ı gadab-ı mülûkâneme bâdî ve

tacir-i mersûmun ilhâhına mebnî elçi-i mümâileyh cânibinden tahsili hususuna ikdâm suretleri mesâmi'-i Devlet-i Aliyye'nin tahdîşini mûcib bir keyfiyet olduğu cihetten meblağ-ı mezkûrun bi-eyyi-hâl tahsil ve teslimi ile kat'-ı nizâ'a ihtimâm olunması matlûb-ı kat'î-i padişahanem idüğü malûmun oldukta ber-minvâl-i muharrer tarafından âdemler tayini ile selâtin-i mümâileyhimi yanına celb ile tacir-i mersûmun ırzâ ve iskâtı ve emr-i münîfimin infâz ve icrâsıyla kat'-ı rişte-i iddiâya bezl-i cüll-i himmet ve mazmûn-ı emr-i hümayûnumu mümâileyhimin gûş-ı hûşlarına gereği gibi ifâya mübâderet bundan sonra dahi yanına gelmekte ve deynlerin vermekte teallül ve şer'î cevapları olduğu halde li-ecli't-terâfu' kendü kavilleri üzere

bi'n-nefs kendüleri Dersaadet'ime azimetinde imtinâ ve tereddüt ederlerse meblağ-ı mezbûr salyâne ve mutasarrıf oldukları çiftlik ve emlâk ve akâr ve irâdları hasılâtından tacir-i mersûma i'tâ olunmak hususuna nizâm verilmek içün keyfiyeti serî'an ve âcilen Dersaadet'ime tahrir ve iş'âra müsâraat eylemen bâbında; **fî evâil-i M sene 1198.**

[s.85]

Hâlâ Özi valisi vezire ve Tulca ve Babadağı nâiblerine ve İsakçı ve İsmail mütevellilerine ve Tulca ve Sünne yeniçeri zâbitlerine ve mukaddemâ ocaktan bu hususa mübâşir olup bu defa müceddeden mübâşir tayin olunan ( ) zîde kadruhûya hüküm ki,

Rusya kapudanlarından Stefan nâm kapudanın bundan akdemce Tulca Boğazı'nda karaya düşen sefinesi derûnunda Rusya tüccarından alup Kali ve Samuel nâm tacirlerin malı olmak üzere havali-i merkûmede sâkin Kazak tâifesi gâret eylediler deyü inhâ olunan emti'a ve eşyanın ma'rifet-i şer' ve mukaddemâ ocaktan me'mûr çavuş mübâşeretiyle ber-vech-i sühûlet cümlesi ihrâc ve tacirân-ı mersûmâna redd ü istirdâd olunmasını havî kerraten-ba'de-uhrâ sabıkâ Özi valisi vezirim Seyyid Mehmed Paşa iclâlühûya ve sâire hitâben şeref-sudûr olan evâmir-i şerifeme imtisâlen eşya-yı mezkûre min-gayr-i noksânin teslim ve tacirânı ırzâ ve iskât ile kat'-ı rişte-i iddiâ olunmak hâlâtına vâli ve hukkâm ve zabitân taraflarından ihtimâm ve dikkat olunmak iktizâ eder iken vezir-i müşârunileyhin muahharan vârid olan mektubunda ve Tulca ve Babadağı nâibleri mevlânâ-yı mümâileyhimânın i'lâmlarında ber-mûceb-i emr-i âlî amel ve hareket ve kemâl-i ikdâm ve dikkat ederek tacirân-ı mesfûrânın emvâli üzerine tevkil eylediği Vasil nâm hizmetkârın ve Peşte subaşısının defterleri mantûkunca yerlü Kazakların deryâdan ihrâc eyledikleri dokuz bin altı yüz yetmiş dokuz guruşluk mal bilâ-bedel ve ücret tacirân-ı mesfûrâna teslim olunduğu ve gayr-ez-teslim zimmetlerinde bir nesne olmadığını beyân eylediler(?) ve tacirler dahi ityân-ı beliyyeden âciz oldukları ve Kuban Kazakları dahi aldıkları dokuz fıçı yağın(?) mevcudunun aynı veya mevcûdunun bin yetmiş guruş semenini kezâlik bilâ-ivaz teslim edüp zimmetlerinde ziyâde bir şey kalmadığını onlar dahi lede'l-inhâ tacirân-ı mersûmân şahidimiz vardır deyü iddiâlarında ısrar birle zikrolunan Kuban Kazakları ellişer kantar hamûle alursanız kıt'a duya(?) tabir olunue kayıklarına

emvâl-i mezkûreden tahmîl ve karyelerine götürdüklerini … sükkânından eski Mehmed Beşe'ye ve Tulca sâkinlerindne Amerald(?) nâm kimesnelerin alâ-tariki'ş-şehâde ihbârlarıyla ispat eyledikleri ve bu takdirce tacirân-ı mesfûrânın mârru'z-zikr Kuban Kazaklarına dört yüz kantar malları eğerçi zâhir olup lakin sühûletle tahsili mümkün olmadığı tahrir ve inhâ kerek aynî ve gerek bedenî olarak tacirân-ı mersûmâna mecmû' teslim olunan on bin yedi yüz yetmiş kurula bâliğ olduğundan bahisle bâlâda mezkûr inhâyı musaddık mübâşir çavuş-ı mümâileyh bâ-takrîr inbâ ve Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukim ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime takdim eylediği takrir kâğıdında emvâl-i mağsûbeden ancak bir fırka kazak ikrâr eyledikleri bir miktar eşyayı teslim ve diğer fırkası inkâr ve zabitân taraflarından ikdâm olunmadığından nâşî kıymeti yirmi dört bin beş yüz guruşa bâliğ olur dört yüz kantar emti'a el-yevm Kuban Kazakları yedlerinde kaldığı beyânıyla ber-muktezâ-yı şurût tahsil ve teslimi bâbında sudûr-ı emr-i şerifim istid'â olunmakla siz ki vezir-i müşâr ve sâir mümâileyhimsiz fi'l-hakika inhâ ve ihbâr olunduğu üzere sefine-i merkûmeden muhrec emvâlden olarak sâbıku'z-zikr Kuban Kazaklarının kayıklarına tahmil ve karyelerine götürdükleri ne miktar eşya ise ma'rifet-i şer'le lede's-sübût mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince özr u illetlerine havâle-i nigâh ve itibar olunmayarak ma'rifetiniz ve mübâşir-i mümâileyh ma'rifetiyle bi-eyyi-hâl tamamen tahsil ve bilâ-kusûr tacirân-ı mesfûrâna teslime bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermanım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerifim ısdâr ve mübâşir-i mümâileyh ile irsâl olunmuştur; imdi işbu emr-i münîfimin tenfîz ve icrâsı kat'an ve cezmen matlûb-ı hümayûnum idüğü siz ki vezir-i müşâr ve sâir mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta inha ve ihbâr olunduğu vechile gayr-ez-teslim sefine-i merkûmenin ihrâc olunan emvâlden olarak Kuban Kazaklarının sekiz kıt'a kayıklarına tahmil ile karyelerine götürdükleri eşya ne miktar ise vechen-mine'l-vücûh özr u illetleri ısgâ olunmayarak ve kat'â himâye ve ednâ iğmâz ve müsâmaha etmeyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i seniyyem mûcebince alâ-eyyi-hâl tahsil ve mesfûrâna teslim birle ihkâk-ı hakk ve kat'-ı nizâ'a bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y u rağbet ve hilâf-ı şer' ve mugâyir-i rızâ irtikâb-ı kusûr ve rehâvet ve bu maddeyi vesile ittihâzıyla tama'an veyahut ağrâza ibtinâen ehad-i tarafa gadr ve âharı himâyenin,

[s.86]

tahrirât-ı beyhûde irsâliyle tekrar iştikâ ve isti‘câli ve iptâl-i hakkı mûcib hâlât vukû‘uyla mazhar-ı ıtâb-ı hüsrevânem olmaktan cümleniz hazer ve mücânebet ve fîmâ-ba‘d bu misillü hilâf-ı rızâ hâlet vukû bulmaması taht-ı zâbıtaya idhâl ile beyne’d-devleteyn cârî olan rüsûm-ı müvâlât ve musafât-ı kâmilenin ifâ ve icrâsına ve istihsâl-i refâh ve ebnâ-i sebîle(?) ikdâm ve sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mümâileyhsin seni bu hususa tayinden maksûd mukaddemâ me’mûriyetin ta‘zîliyle hakikat-i hâle ve kavlinden nâşî mazmûn-ı emr-i âlî-şânımı icrâya bezl-i mechûd eylemen maslahatı olmakla muktezâ-yı me’mûriyetin üzere ol tarafa varub ber-minvâl-i muharrer tenfîz-i emr-i şerifime sarf-ı vüs‘ ve bezl-i nâ-ma‘dûd birle ihkâk-ı hakk ve icrâ-yı mübâşeretine ikdâm ve dikta ve ser-i mû hilâfından sen dahi ziyâde ittikâ ve mübâadet eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı S sene 1198.**

(764) Tombasar Hassı voyvodası ( ) zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime gönderdiği memhûr takrîr kâğıdında Rusya memleketinden veyahut sâir Avrupa memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine ve Devlet-i Aliyye memâlikinden Rusya memâlikine ve düvel-i sâire memleketlerine emr-i ticâretleri içün berren varub gelen Rusya reâyâsı ve tüccarı Rusya reâyâları olduklarını mübeyyin yedlerinde pasaporta tabir olunur mürûr kâğıtları olduktan sonra Devlet-i Aliyye’nin vülât ve kuzât ve sâir zabitânı ve hiçbir fert tarafından cizye ve sâir teklif edâsına icbâr ve rencide olunmayup haklarında dostâne muâmele eyleyeler ve işbu muâhede-i münferide lâzimesince gerek Rusya memleketinden ve sâir düvel memâlikinden Devlet-i Aliyye’m memâlikine getürecekleri ve gerek Devlet-i Aliyye’nin memâlikinden alup Rusya memâlikine ve sâir düvel memleketlerine götürecekleri emti‘a ve eşyanın bir defa ve bir mahalde resm-i gümrükleri alındıktan sonra mürûr ve ubûr edecekleri mahallerin gümrükçüleri zikrolunan tacirleri mükerrer resm-i gümrük veyahut sâir bir türlü resm mutâlebesiyle cebr etmeyeler ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahzedenlerden gerüye reddettirile; bâ-husus Eflak ve Boğdan mütemekkinlerinden cümle nizâm ve kavâide mugâyir gümrükçüler ve zâir zâbitler ol mahallerden mürûr eden Rusya tacirlerini gûnâ-gûn tesmiyeler ihdâsıyla rusûmât-ı memnû‘a-i mürûriye edâsına icbâr eylemeyeler ve tüccar-ı merkûme Rusya memâlikinden yahut âhar düvel memâlikinden zikrolunan iki memleketlere ve Devlet-i Aliyye’nin sâir mahalleri-

ne getürecekleri eşya ve emti‘alarının gümrüğünü yüzde üç hesabı üzere ve ancak bir defa emti‘a-i mezbûrelerini füruht eyledikleri mahallerde verüp ve kezâlik zikrolunan tacirler Memleketeyn-i merkûmeteynden ve Devlet-i Aliyye’min sâir mahâllinden işbu muâhede-i münferide muktezâsı üzere Rusya memâlikine veyahut âhar düvel memleketlerine nakl içün alup götürecekleri emti‘a ve eşyanın gümrüğünü ancak bir defa ve yüzde üç hesabı üzere emti‘a-i merkûmelerini iştirâ eyledikleri mahallerde edâ edüp işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olursa bir türlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergü mesfûrlardan mutâlebe ve tahsili memnû olup gümrüğü edâ eyledikleri mahallerde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülerine verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye’min cemî‘-i mevâkiinde muteber tutulmak hususâtı beyne’d-devleteyn mukaddemce emr-i ticârete dair in‘ikâd-pezîr olan şurût muâhede muktezâsından olduğuna binâen bundan akdem Rusya tüccarının kendü memleketlerine nakl içün memleket-i Eflak ve Boğdan’da iştirâ eyledikleri hamrın ber-mûceb-i şurût icâb eden resmini iştirâ eyledikleri mahalde edâ edüp mürûr eyledikleri mahallerde tekrar resm ve mürûriye mutâlebesi iktizâ etmez iken tüccar-ı mesfûre Koşan ve Tombasar’dan hîn-i mürûrlarında sen ki voyvoda-i mümâileyhsin âdemlerin iktizâ eden resmi iştirâ eyledikleri mahalde edâ olunmuş hamrın beher fıçısı içün mugâyir-i şurût-ı muâhede on bir guruş aldıkları ecilden Eflak’ta mukîm Rusya konsolosu bu keyfiyeti sana bâ-mektup lede’l-vürûd sen dahi ba‘de-izin kendü âdemlerinden resm-i mezbûr mutâlebe olunmayacağını va‘d etmiş iken ba‘dehû ol cânibden mürûr eden Rusya tüccarının memâlik-i Devlet-i Aliyye’den kendü memleketlerine veyahut âhar düvel memâlikine götürmek içün iştirâ eyledikleri gerek hamr ve gerek sâir memnûattan olmayan emti‘a ve eşyanın karar verilen tarife mûcebince yüzde üç hesabı üzere icâb eden resmini iştirâ eyledikleri yerlerde edâ edüp yedlerine edâ tezkiresi verildikten sonra kendülerine verilen edâ tezkiresi eğer Rumî ibâresinde ise dahi amel olunup kendülerinden mükerrer resm ve mürûriye ve âhar bir türlü tekâlîf mutâlebe olunmamak ve bu gûne mugâyir-i şurût Rusya tüccarından mükerrer ahz olunmuş resm gerüye reddolunmak bâbında sana hitâben emr-i âlî-şânım sudûrunu istid‘â eylediğine binâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki voyvoda-i mümâileyhsin bâlâda tafsil ve beyân olunduğu vechile tanzim olunan şurût-ı muâhede-i ticâretin muktezâsıyla dâima amel ve hareket olunmak ve binâenaleyh resmi iştirâ olunan mahalde edâ olunmuş gayr-ez-memnû‘ emti‘a ve eşyadan Rusya tücca-

rından tekrar resm ve âhar vechile nesne mutâlebe olunmamak muktezâ-yı şurûttan olduğu ve inhâ olunduğu üzere Rusya tacirlerinden âdemlerinin akçe aldıkları vâki olduğu surette ve me'hûzları her ne ise ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede reddi lazım geldiği malûmun oldukta meblağ-ı mezbûru bilâ-teallül min-gayr-i noksânin tüccar-ı mersûma redd ü teslime mübâderet ve fîmâ-ba'd bu gûne nâ-merzî hâlâta tasaddîden mübâadet eylemelerini âdemlerine gereği gibi tenbih ve te'kîde ihtimâm ve dikkat birle Rusya tüccarını himâyet ve sıyânet eylemen bâbında; **fî evâil-i S sene 1198.**

(765) Rusya kapudanlarından Marlo Françesko(?) nâm kapudan altı yüz kantar kuru incir ve dokuz yüz on beş kantar kuru üzüm ve kırk kantar pirinç ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid'den vürûd ve bu tarafta ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında**; evâil-i Zâ sene 1197.**

-Rusya tüccarından Blaserkief(?) nâm tacir Geovanni Damiko nâm bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Dimitrio Sbaiç(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(768) Rusya tüccarından Michael Malsof(?) nâm tacir Georgio Hivali(?) nâm bir nefer yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Özi ve ondan Giresun iskelesine irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Barlo Lokavigoroviç(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri**; evâsıt-ı Zâ sene 1197**.

-Rusya tüccarından İvan Brof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Barlodakiyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(772) Rusya tüccarından Maloyle Tokiakiyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri;.

-Rusya tüccarından Marinie Brebraklof(?) nâm Nasrâniye Mavri ve bir nefer müstemene ile li-ecli'l-maslaha Deraliyye'den İzmir ve Sakız cezirelerine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri;.

-Rusya tüccarından Maen Valsamakiyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından İvan Masrovilsof(?) nâm tacir iki nefer müstemen hiz-metkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(776) Rusya tüccarından Hıristof Marisof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

[s.87]

-Rusya kapudanlarından Elie Loskoviç(?) nâm kapudan iki bin yüz kırk beş keyl hınta ve sekiz yüz kantar demir ve kırk kantar şem'-i asel ve yüz yetmiş bir kan-tar revgan-ı sâde ve elli yedi kantar havyar ve iki kantar şem'-i revgan ve elli çift keçe ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve bu cânibde ihrâc eylemeyüp Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;

(778) Rusya kapudanlarından Gargof Puvalya(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan tarafından tahmîl eylediği iki yüz elli yedi kantar rev-

gan-ı sâde ve yüz kırk iki kantar demir ve seksen beş kantar urgan ve bin keyl hınta ile bu tarafa vürûd ve eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;

-Rusya kapudanlarından Geovanni Kondorgoriyof nâm kapudan beş yüz elli kantar kuru üzüm ve yüz kantar harnub Bahr-i Sefid'den iştirâ râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve Bahr-i Siyah'a nakl ü azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; M.

Rusya kapudanlarından Anderli Trakof nâm kapudan bin kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve bu cânibde ihrâc eylemeyüp Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; .

-Rusya kapudanlarından Steni Nebayef nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ eylediği yedi yüz kantar kuru üzüm ve yedi yüz kantar kuru incir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve Bahr-i Siyah'a nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; .

(782) Rusya kapudanlarından Michael Frabeyof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ eylediği bin kantar kuru üzüm ve beş yüz kantar kuru incir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında; .

-Rusya kapudanlarından Birle Konda(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ eylediği bin kantar kuru üzüm ve dört yüz kantar kuru incir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah cânibine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri;.

-Rusya kapudanlarından Antonio Drakof nâm kapudan üç yüz elli kantar kuru üzüm ve elli kantar kuru incir ve dört yüz adet Rum şişe(?) ve dört yüz elli adet hamr şişe(?) ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid’den bu tarafa vürûd ve eşyayı mezkûreyi ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;

-Rusya kapudanlarından Benai Galsiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ eylediği yedi yüz on sekiz kantar kuru üzüm ve sekiz yüz on üç kantar kuru incir ve beş kantar sünger ve yüz yirmi iki kantar harnub ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri; .

-Rusya kapudanlarından Diamanti Kaçariyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ eylediği dokuz yüz yirmi altı kantar kuru üzüm ve üç yüz seksen üç kantar kuru incir ve otuz kantar ak gömlek ve on kantar revgan-ı zeyt ve yirmi yedi kantar sabun ve on sekiz kantar badem ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri; .

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Adilinof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ eylediği beş yüz kantar kuru incir ve beş yüz kantar kuru üzüm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah cânibine nakl ü azimet murâd etmekle mümzâ defterini dahi göndermekle şurût-ı muâhede üzere nakl ü azimetine mümânaat etmemekle;

-Rusya kapudanlarından Yanaloni Kondoriyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ eylediği altı yüz kantar kuru üzüm ve beş yüz kantar kuru incir ve üç yüz kantar harnub ve yüz kantar diri incir ve on bin adet limon ve on bin üç yüz hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri; .

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Babatorof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ eylediği yirmi kantar kuru … ve yirmi kantar mazu ve on beş bin vukiyye Frenk kahvesi ve on kantar asfur boya ve dört yüz elli kantar kuru üzüm ve yüz kantar ak gömlek ve yüz vukiyye balık yumurtası ve yüz top kırmızı … ve on dokuz adet sahtiyan ve bir kantar Frenk peyniri ve üç bin vakıyye revgan-ı zeyt ve dört yüz vukiyye rişte-i penbe ve otuz dört çift harir çorap ve bir sandık çini tabak ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah cânibine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri;

(790) Rusya kapudanlarından Ostakiyef Dodnikof(?) nâm kapudan on bir buçuk kantar şem'-i asel ve iki yüz yetmiş kantar demir ve iki yüz yetmiş dört kantar revgan-ı sâde ve on bir kantar don yağı ve on bir kantar yağ ve kırk kantar mismar ve iki yüz yirmi beş keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan tarafından vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri,

-Rusya tüccarından Anastasi Blasarkiyef(?) nâm tacir Hayokli Froli(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Özi'ye ve ondan Giresun iskelesine irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Nicolai Dokiçof nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Alexandro Alexonlof(?) nâm tacir yani Kalfa(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(794) Rusya tüccarından İvan Sfendrakof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Bgor Blifkiyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

[s.88]

-Rusya tüccarından GeorgioFromdiyef(?) nâm tacir Nicola Blaniyef(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya diyârına irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i M sene 1198.**

-Rusya tüccarından Striliyof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâreDeraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Yfor Sfendrakof(?) nâm tacir Yfor Franyociyef(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâre Deraliyye'denİzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(799) Rusya tüccarından Yfor Gvanliyef(?) nâm tacir Vasilbliyef(?) nâm bir nefer müstemen yazıcısını li-ecli't-ticâreDeraliyye'denİzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri;evâsıt-ı M sene 1198.

-Rusya tüccarından Manuel Fritoyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Yaş'a ve ondan Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından GeorgioBilfrini(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâhir-i M 1198.**

-Rusya tüccarından Ygorgonliyef(?) nâm tacir Ostrali Formin(?) nâm bir nefe rmüstemen âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelereirsâlmurâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Manuel Lonksof(?) nâm tacir İvan Bkent(?) nâm bir nefer âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Hıristo Davlopniyef(?) nâm tacir Margrini(?) nâm bir nefermüstemenâdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'denBursa'ya irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(805) Rusya tüccarından İvan Bogoilef(?) nâm tacir İvan Bogorof(?) nâm bir nefermüstemenâdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Veyforof(?) nâm tacir NicolaiİvanOf(?) nâm bir nefer müstemen âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelere irsâl murâd eylediğin inhâ etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Atnam Arakolof(?) nâmkapudan bin yedi yüz elli keyl hububât ve elli bir kantar revgan-ı sâde ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan tarafından Deraliyye'me vürûd ve bu cânibde eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'devâki Devlet-i Aliyyeme mâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarındanPetro Slatrof(?) nâmkapudan bin iki yüz elli keylhububâtve iki yüz seksen beş kantar demir ve yirmi sekiz buçuk kantar havyar ve on altı kantar revgan-ı sâdeve yedi bin zirâbreyot(?) ile mahmûlrâkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Taygan iskelesinden vürûd ve ihrâceylemeksizin Bahr-i Sefid'devâki Devlet-i Aliyye memâlikinenakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

(809) Rusya tüccarından Yforyoilof(?) nâm tacir AmirloDyanof(?) nâm bir nefer müstemen âdemini li-ecli't-ticâreDeraliyye'denEdirne'ye irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Maloni Rigirof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i S sene 1198**.

-Rusya tüccarından Georgio Dimitriyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den Mesuri(?) ve Edirne'ye ve ondan Rusya memleketine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Ohannes Bedrozof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den Amasya ve Köprü ve Marsovan'a varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Manuel Timonof ve Tafhin Gregor(?) nâmiki nefer tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Amasya ve Köprü ve Marsovan'a varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

(814) Rusya tüccarından BenaloiGiovanni(?) nâm tacir li-ecli't-ticâreDeraliyye'denberren Rusya cânibinevarub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Hristorfor Vigorof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâreDeraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Jean Manuel Masof(?) nâm kapudan hamûle iştirâsı içünrâkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefidcânibine azimet murâd et-mekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Atnaşlkof(?) nâm kapudan hamûle iştirâsi içün râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Maritonâm bir nefer müstemen hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Rus hududuna varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol hükmü.

-Rusya tüccarından Michaila(?) nâm tacir Brasimoligna Rdopolo(?) nâm bir ne-fer müstemen âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere irsâlmurâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından İvakofnâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya diyârına varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere ber-mu'tâd yol emri.

[s.89]

-Rusya kapudanlarından MalkonArakolof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle hamûle iştirâsı içün Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri; **evâil-i R sene 1198.**

-Rusya kapudanlarındanCarlo Anderson(?) nâm kapudanBahr-i Sefid'de Devlet-i Aliyye'm memâlikinden iştirâ eylediği üç yüz seksen kantar kuru üzüm ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle bu tarafalede'l-vürûd eşya-yı merkûmeyi ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah cânibinenakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri.

(824) Rusya kapudanlarından KirkorAntonof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de Devlet-i Aliyyem memâlikinden iştirâ eylediği üç yüz yirmi dokuz kantar kuru üzüm ve yüz yetmiş beş kantar kuru incir ve yüz doksan üç vukiyye suhân ve yüz altmış altı vukiyye zeytün ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle bu tarafalede'l-vürûd eşyayı merkûmeyi ihrâc eylemeyüp Bahr-i Siyah cânibine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri;**evâsıt-ı R sene 1198**.

(825) Rusya kapudanlarından Nicolo Komandinof(?) nâm kapudan beş bin vukiyye sirke ve bin vukiyye revgan-ı zeyt ve yirmi kantar kuru üzüm ve otuz üç bin vukiyye ham sirke ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle kezâlik bu tarafa vürûd ve ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâ ileyhbâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri. .

-Rusya tüccarından Dimitri İvanof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere ber-mu'tâd yol emri.

Rusya kapudanlarındanGolimoMaritof(?) nâmkapudanrâkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle hamûleiştirâsıiçün Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere izn-i sefine emri**; evâhir-i R sene 1198**.

(828) İstanbul ve Galata kadılarına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm orta elçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüb mukaddemâ Rusya elçisi ve hâlâ elçi-i mümâileyh yanında Yakoveled-i Nişan(?) bâ-berât-ı âlî-şân tercüman olup ve bu makûle tercümanların hizmetinde olanlar ve oğulları ve ikişer nefer hizmetkârları haraç ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir-rüsûm ve tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmamak berâtları şurûtundan olmaktan nâşî tercüman-ı mersûmun iki nefer hizmetkârından Alexandri veled-i Alexi tercüman-ı mersûmun hizmetiyle İstanbul ve Galata ve havâlisinde geşt ü güzâr eylediği mahallerde hilâf-ı şurût-ı berât cizye mutâlebesi ve âhar vechile teaddî ettirilmeyüp şurût-ı berâtı mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz nişân-ı hümayûnum kuyûdâtına mürâcaat olundukta Yako veled-i içün nişan mukaddemâ Deraliyye’mde mukîm Rusya elçisi yanında tercüman olmak üzere yüz seksen sekiz senesi Zilhiccesinin 27. günü tarihiyle müverrah berât-ı şerifim verildiği mukayyed ve tercümanlık hizmetinde ve oğulları ve ikişer nefer hizmetkârları haraç ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmamak berâtlarında münderic olmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Atnasi Koricof(?) nâm kapudan Devlet-i Aliye’deniştirâ eylediği beş bin dört yüz dizi incir ve yüz altmış bir kantar kuru incir ve yüz kırk altı kantar kuru üzüm ve yirmi kantar harnub ve üç kantar kına ve bir kantar gömlek ve otuz dört kantar zeytün ve on kantar hurma ve yedi kantar badem ve altı kantar duhân ve elli vakıyyerişte-i penbe ve iki bin sekiz yüz vukiyye limon suyu ve altı yüz vukiyye sirke ve yüz elli kutu şekerleme ve otuz iki top bürüncek(?) ve on top ve otuz adet penbe kûfe(?) ve bir sandık basma Frengi kitap ve on adet hasır ve dört bin adet portakal ve bin adet limonile mahmûr-râkib-i olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle bu tarafa Bahr-i Siyah cânibinenakl ü azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i defter hamûleninmürûruna-

mümânaat olunmamak içünmuâhedeşurûtu muhassılı(?) üzere izn-i sefine emri;**gurre-i Câ sene 1198.**

-Rusya reâyâsından Dimitri Cafrofnâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Karabet Avanrofnâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den berren Amasya ve Sinop'a ve ondan bahren Kırım cânibine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri**; evâsıt-ı Câ sene 1198**.

-Rusya kapudanlarından Stamini Ygorofnâmkapudan Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyyem memâlikinden iştirâ eylediği dört yüz on beş kantar harnub ve kırk dokuz bin iki yüz vukiyye ham sirke ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i defter hamûlenin mürûruna mümânaat olunmamak üzere.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Valsamikiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyyem memâlikinden iştirâ eylediği doksan üç bin yüz elli altı vukiyyehamr ve altı yüz kırk vukiyye gömlek ve iki bin vukiyye limon suyu ve yüz elli vukiyye revgan-ı zeyt ve beş yüz vukiyye mıktaran ve elli kantar hurma ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i defter eşyanın nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya reâyâsından Karabet Avanzofnâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Amasya ve Sinop'a ve ondan bahren Kırım tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Thomas Sirgerofnâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den Amasya ve Tokat ve Sinop'a ve ondan bahren Rusya memleketine azimet murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Benali Krinilof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'devâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

[s.90]

-Sabıkâ Kırım Hanı Selim Giray Han dâmet meâliyehûye ve dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından hâlâ Edirne bostancıbaşısı el-Hac Ahmed dâme mecdühûya hüküm ki,

Rusya bezirgânlarından Karabet nâm tacirin müteveffâ Maksud Giray Han zimmetinde bâ-temessük alacağı olan yüz elli kese akçenin emvâl ve eşyasına vâzı‘u’l-yed olan oğulları selâtinden mal-ı müteveffâdan tahsil ve tacir-i mersûma teslim birle ifâ-yı hak ve irzâsı hususuna mübâderet olunmasını ve edâda muhalefet eyledikleri surette taraflarından vekil-i şer‘îlerini Dersaadet’ime îsâl eylemelerini havî bir defa ve ba‘dehû deynlerini edâda tereddüt ederlerse bi’n-nefs ve li-ecli’t-terâfu‘ Deraliyye’me ihzâr ve irsâl olunmalarına emrine ikdâm olunması içün tehdit ve inzârı muhtevî birkaç defa hâlâ Rusya devletinin Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın istid‘âsıyla evâmir-i şerifem tastîr ve kezâlik bi’d-defeâ Sadr-ı a‘zam tahrirâtı tesyîr olunduğuna nazaran selâtin-i mümâileyhim deynlerini edâ etmelerini şer‘î cevapları olduğu halde emr-i şerifime imtisâlen gelüp hasımlarını(?)âşikâre ile kat‘-ı nizâ eylemeleri lazime-i zimmetlerinde iken ve ber-mûceb-i emr-i âlî Deraliyye’me geleceklerini müş‘ir tahrirât dahi vârid olmuş iken el-hâletü hâzihî tevârüd eylemediklerinden elçi-i mümâileyh tarafından bu defa dahi tacir-i mersûmun vücûhla mağdûr ve perişânü’l-ahvâl kaldığı beyânıyla meblağ-ı mezbûrun tahsil ve teslimiyle ihkâk-ı hakk olunmasın istircâ ve tacir-i mersûmun vekilini sen ki, han-ı sâbık-ı müşârunileyhsin silahtarın Mustafa zîde kadruhû terfîkan tarafına irsâl olunmaktan nâşî siz ki hân-ı sâbık-ı müşâr ve bostancıbaşı mümâileyhimâsız, selâtin-i mümâileyhime tarafınızdan mahsûs birer âdeminiz tayin ve nizâ‘-ı mezbûrun kat‘ı zımnında bâ-vekil-i şer‘îlerini Deraliyye’me irsâl veyahut içlerinden birisi âharlarına vekil olarak bi’n-nefs Dersaadet’ime gelmeye ikdâm eylemelerini tavsiye ve telkine ihtimâm birle vekil ve asillerinden birinin bu vechile serî‘an bu tarafa ihzârlarına dikkat veyahu ba‘de-izin iddiâ ve olunmayacak vechile ol tarafta musâlaha ile vekil-i mesfûru ırzâ ve kat‘-ı iddiâya mübâderet ederlerse tanzim ve fasl-ı maddeye sarf-ı miknet ve eğer vekil ve asillerinden biri Deraliyye’me gelmeyüp veyahut hasımlarını iskât eylemeyüp âzâr-ı beyhûdeye ibtidâr ve tereddüt ve muhâlefet ve imrâr-ı vakt misillü etvâra ictisâr ederlerse müba-

şerân-ı merkûmân selâtin-i mümâileyhim yanlarından ikâmet edüp selâtin-i mümâileyhim emr-i veliyyü'l-emre ademi itâat ettikleri içün Cezayir-i Bahr-i Sefid'den birer baîd cezireye nefy ü iclâ ve meblağ-ı mezbûr cânib-i mîrîden muayyen olan sâlyane ve çiftlik ve sâir akâr ve irâdlarından tacir-i mersûma i'tâya taraf-ı Devlet-i Aliyye'mden ikdâm olunmak içün keyfiyeti alâ-vechi't-ta'cîl Dersaadet'ime tahrir ve inhâya bezl-i vüs' ve ikdâm eylemeniz fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlî-şânım dahi ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi selâtin-i mümâileyhimin evâmir-i şerifime bu mertebe adem-i itâatleri haklarında heyecan-ı gadab-ı mülûkâneme bâdî ve bundan sonra dahi işbu emr-i münîfim mefhûmu üzere hareket etmezlerse kendüleri cezâyirden birine beher-hâl nefy ü iclâ ve deynleri sâlyanelerinden ve çiftliğin akâr ve sâire semenlerinden te'diye ve ifâ ettirileceği malûmunuz oldukta siz ki hân-ı sâbık-ı müşâr ve bostancıbaşı mümâileyhimâsız, ber-minvâl-i muharrer selâtin-i mümâileyhime tarafınızdan mukaddem ve kâr-güzâr birer mübâşir irsâl ve mazmûn-ı emr-i münîfimi mümâileyhimin gûş-ı hûşlarına bir bir hoşa vaz' u ifâya ve muhâlifi hareket inhâ olunmak ihtimâli olursa hanedân-ı Cengiziyye'ye hisbân olunmayan muâmeleyi kendü yedlerine celb etmiş olacaklarını gereği gibi ifâde ve tefhîme mübâderet ve bundan sonra dahi vekil ve asilden birini göndermekte veyahut ol tarafta deynlerini vekil-i mersûma vermekte elçi (silik) imrâr-ı vakt ederlerse mücerred emr-i münîfime adem-i itâatlerini te'kîd etmiş olacakları muhakkak olmakla kendüleri bier baîd cezireye nefy ü iclâ ve düyûn-ı misliyyeleri sâlyane ve mutasarrıf oldukları çiftlik ve emlâk ve akâr ve irâdları hasılâtından tacir-i mersûma i'tâ olunmak içün emr-i şerifim sâdır olmak üzere keyfiyetlerin serî'an Dersaadet'ime i'lâm ve emr-i şerif-i mezkûr varıncaya dek mübâşirlerinizi selâtin-i mümâileyhim yanlarında ibkaya ikdâm-ı tam ve ba'dehû ber-vech-i meşrûh sudûr edecek emr-i münîfimi infâza sa'y-i mâlâ-kelâm eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı Câ sene 1198.**

-Karamürsel Nâibine ve âyân ve zabitân ve gümrük eminine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü takrir kâğıdı gönderüp mazmûnunda Rusya reâyâsından Karlo Lokani nâm tacir iki sene mukaddem Rusya'dan Deraliyye'me vürûd ve li-ecli't-ticâre Bahr-i Sefid tarafına azimet edüp mersûmun Rusyalu'ya ve sâir müstemen bezirgânlarına düyûn-ı kesîresi olmak hasebiyle müddet-i merkûmeden berü nâ-bedîd olmuş iken bu defa bu tarafa vürûd

etmekle elçi-i mümâileyh tarafından ahz u haps ve hal ve keyfiyetlerinden lede's-suâl Bahr-i Sefid'den bir kıt'a sefine ile Karamürsel iskelesine vâfir mal getürüp el-yevm iskele-i mezbûrede iki bân muattal(?) mahzen derûnunda bin dört yüz guruşu nakd akçe ve beş yüz yirmi vukiyye Flemenk barutu ve yüz yirmi vukiyye Yemen kahvesi ve doksan kazevi pirinç pirinç ve kırk vukiyye şem'-i asel ve bir kavanoz revgan-ı ıtr ve elli sekiz bin tabaklı fincan mevcûd idüğünü vbe kasaba-i mezbûre ahalilerinden ma'lûmü'l-isim kimesneler zimmetlerinde dahi bin guruş alacağı olduğunu ve İbrahim nâm bir nefer müstemen yazıcısını kasaba-i merkûmede bıraktığını tacir-i mesfûra ifâde ve beyân eylediği cihetten ashâb-ı düyûna taksim içün emvâl ve eşya-yı mezkûreyi bu tarafa nakl ve zimmetinde olan meblağ-ı mezbûru ahz u kabz ve yazıcısı mesfûru dahi bu tarafa ihzâr zımnında Marini nâm tercümanı kasaba-i merkûmeye irsâl murâd eylediğinden bahisle tercüman-ı mersûmun gerek mârru'z-zikr emvâl ve eşya ve yazıcının bu tarafa nakline kimesne cânibinden mümânaat olunmamasını ve gerek zimmetinin tahsil ve teslimine iânet olunmasını ve eşya-yı mezkûrenin gümrüğü ol cânibde verilmiş ise edâ tezkiresi verilmesini ve yüzde üçten ziyâde resm alınmış ise ziyâdesi tercüman-ı mersûma reddettirilmesini ve el-hâletü hâzihî resm-i gümrüğü alınmamış olduğu halde gümrüğü Âsitane-i Aliyye'mde edâ olunmak üzere ba'de-izin ol tarafta gümrük mutâlebesiyle teaddî ettirilmemesini havî size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcdebince ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz husus-ı mezkûru iksâr derecesine îsâl etmeyerek ve tercüman-ı mersûma min-külli'l-vücûh muâvenet ederek sâbıku'z-zikr nukûd ve eşya ve yazıcı-i mesfûrun bu tarafa nakl ü isâline ihtimâm ve ikdâm ve ahali zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan ol miktar alacağının dahi icâb edenlerden tamamen tahsil ve min-gayr-i noksânin tercüman-ı mersûma edâ ve teslime dikkat-i tâm ve eğer eşya-yı mezkûrenin resm-i gümrüğü mukaddemce ol tarafta verilmiş ise ma'mûlün-bih edâ tezkiresin i'tâya ve hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn yüzde üçten ziyâde resm alınmış ise ziyâde alınan her ne ise ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn bilâ-teallül tercüman-ı mersûma redd ü teslime sarf-ı vüs' ve bezl-i miknet ve eğer henüz resm-i gümrüğü alınmamış ise bundan sonra resm-i gümrük nâmı ve âhar bahane ile akçe mutâlebesiyle tercüman-ı mersûma teaddî ve ızrârdan mücânebet ve her halde himâyet ve sıyânet olunmak bâbında; **fî evâsıt-ı Câ sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Marlo Kostantinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle hamûle iştirâsı içün Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Zoel Bosinof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Amasya ve Sinop’a ve ondan bahren Rusya tarafına varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

(841) Rusya kapudanlarından Anderli Kaçayinof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği yetmiş üç bin yedi yüz vukiyye hamr ve yedi yüz vukiyye limon suyu ve yüz otuz vukiyye gömlek ve beş yüz vukiyye sünger ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle ber-mûceb-i defter eşya-yı mezkûre ile sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında**; evâhir-i Câ sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Brasimo Kalfa(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ eylediği otuz beş bin vukiyye hamr ve iki yüz kantar harnub ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede eşya-yı mezkûre ile sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya kapudanlarından Yanakoli Nikoliyef(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ edüp tahmîl eylediği bin iki yüz elli keyl hınta ve on yedi kantar dakik ve yüz adet gön ile bu tarafa vürûd ve Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede eşya-yı mezkûre ile sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

[s.91]

-Rusya kapudanlarından Feodor Mororikiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ eylediği otuz üç bin vukiyye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd

eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini dahi takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede mürûruna mümânaat olunmamak bâbında.

-Rusya reâyâsından Dimitrio Vasilef(?) nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İslimye'ye ve ondan Rusya memleketine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i C sene 1198.**

-Rusya reâyâsından İvan Fakmirof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye'den İslimye'ye varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mu'tâd üzere yol emri.

-İzmir kadısına ve voyvodasına,

Elçi-i mümâileyh arzuhâl gönderüp Rusya devleti tarafından lazım görülecek âmme-i mevâki'de konsolos ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i Aliyye'miz cânibinden ruhsat verilüp dost olan sâir düvelin konsolosları itibâr olundukları gibi merkûmlar dahi muteber tutulalar, deyü ahidnâme-i hümayûnda münderic olduğuna binâen İzmir ve ona tâbi iskelelere gelüp giden Rusya tüccarının umûr ve maslahatların ru'yet eylemek üzere doksan altı senesi Ramazanı tarihiyle müverrah yedine berât-ı âlî-şânım verilüp rusyalulara umûmen konsolos nasp olunan Kolazki Asavitiyef(?)bu esnâda helâk olmaktan nâşî yerine konsolos nasp olununcaya değin bşr konsolos vekilinin nasbı lâ-büdd olduğuna ibtinâen müstemenândan Teodoro Matroskin(?) nâm Rusyalu mahall-i merkûma müceddeden konsolos vekili tayin olunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince müstemen-i mersûm zikrolunan mahallerde Rusyalu'ya müteallık olan tüccar taifesinin umûrlarını ru'yet ve mukayyed olan konsolota resmini ahz edüp konsolosluk vekâleti umûruna ve konsolota resminin ahzına hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn muhâlefet ve taarruz olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere zapt ettirilmek fermanım olmağın imdi; siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mümâileyhimâsız ber-minvâl-i muharrer İzmir ve ona tâbi iskelelere gelüp geiden Rusya tüccarının vâki olan umûr ve hususlarını konsolos vekili nasp olunan mersûm Teodoro ru'yet ve konsolosluk-ı mezbûr asıl konsolos tayin olununcaya dek zapt ve konsolota resmini olageldiği üzere ahz edüp mugâyir-i emr-i âlî tarafınızdan ve cânib-i âhardan vechen-mine'l-vücûh vekâleti umûruna dahl ü taarruz olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında; **evâil-i C sene 1198**.

-Liman nâzırı ve kavak ustasına ve Hisar gümrük eminine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp bu defa Rusya kapudanlarından Sevan nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye'me tâbi olmayan düvel-i sâire memâliki mahsûlâtından olmak üzere elçi-i mümâileyh tarafından bu defa takdim olunan defter-i ma'mûlün-bih mantûkunca yetmiş beş varil(?) hamr ve otuz dört varil revgan-ı zeyt ve yirmi varil ırâk(?) ve iki varil pastırma ve dört varil şeker ve bir varil kahve-i Efrenç ve dört sandık şarap ve yedi sandık mıktaran ve yirmi dokuz sandık ançuye(?) ve yirmi dokuz sandık gübre ve yirmi dokuz sandık meyve şekerlisi ve yirmi dört sandık envâ'-ı me'kûlât ve yirmi altı sandık zeytin ve altı sandık evânî ve bir sandık ak meşe ve üç sandık eczâ ve bir denk ağacı mantarı ve beş sandık meyve-i huşk ve iki denk kâğıt ve iki şişe şekerleme ve dört sandık envâ'-ı buhûr ve iki sandık sabun-ı Efrenç ve yirmi dört adet sandalye ve Şarturin ceziresinden iltirâ eylediği yüz kırk dört varil ham sirke ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafından Deraliyye'me vürûd ve hamûle-i merkûmeyi bu tarafta ihrâc eylemeksizin ber-mûceb-i şurût-ı muâhede doğru Rusya memâlikine nakl içün Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve şerâit-i muâhede üzere sefine-i merkûmenin eşya-yı mezbûre ile Bahr-i Siyah tarafına mürûruna mümânaat ve bir türlü bahane ile tevfîk ve te'hir ettirilmemek bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve ber-vech-i muharrer kapudan-ı emsfûr eşya-yı mezbûreyi doğru Bahr-i Siyah tarikiyle Rusya memâlikine nakl edeceğini mübeyyin zikrolunan defteri divan-ı hümayûnum kalmeninde hıfz ve ibkâ olunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede sefine-i mezbûrenin hamûle-i merkûmesiyle mürûruna mümânaat olunmamak fermanım olmağın imdi, siz ki liman nâzırı ve kavak ustası ve gümrükçü mümâileyhimsiz ber-vech-i muharrer düvel-i sâire mahsûlâtıyla Şarturin ceziresinden aldığı yüz kırk dört varil ham sirke ile mahmûl kapudan-ı mersûm râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle Boğaz'a vürûdunda yedine i'tâ olunan işbu izn-i sefine emr-i münîfime ba'de'n-nazar cezire-i merkûmeden iştirâ eylediği ol miktar ham sirkenin iştirâ eylediği mahalde icâb eden gümrüğünü tamamen edâ eylediğini müş'ir yedine memhûr ve ma'mûlün-bih edâ tezkiresi olduğu surette mükerrer resm-i gümrük mutâlebesi iktizâ etmemekle ber-imûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn üç yüz akçe selâmet resmi alındıktan sonra mademki rızâsıyla kapudan-ı mersûm

hamûlesinden bua tarafta eşya çıkarup bey‘ eyleme mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn gümrük ve ziyâde selâmet akçesi ve sâir gûne resm mutâlebesiyle bir türlü tevkîf ve te’hir ve mürûruna mümânaatten mübâadet ve eğer hamûlesinden bir miktarını hüsn-i rızâsıyla çıkarup bey‘ ederse karar verilen tarife mûcebince yalnız füruht eylediği eşyanın yüzde üç hesabı üzere gümrüğünü ba‘de’l-edâ ziyâde gümrük ve âhar vechile resm ve vergü mutâlebesinden ve hamûlesi yoklanmaktan mücânebet ve sâlimen mürûruna dikkat ve eğer sefine-i merkume derûnunda Devlet-i Aliyye’m reâyâsı olduğuna şüphe ârız olursa yoklanup mademki derûnunda Devlet-i Aliyye’m reâyâsı bulunma kat‘â tevkîf ve te’hir olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında; **evâil-i C sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Timona Onrolen(?) nâm kapudan Devlet-i Aliyye’ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâliki mahsûlâtından olmak üzere on bir sandık şurup ve yüz altmış sekiz sandık pastırma ve dört sandık buhûr-ı mütemevvi‘a ve iki sandık eczâ ve altı sandık mıktaran ve on sandık evânî ve üç sandık zeytin ve üç sandık hır-davat ve bir sandık matbah takımı ve yirmi bir sandık envâ‘-ı tu‘ûm(?) ve dokuz fıçı meyve-i huşk ve yirmi fıçı diğer mıstaran ve yetmiş bir fıçı hamr ve beş fıçı revgan-ı zeyt ve beş fıçı şekerleme ve yedi fıçı şeker ve dört fıçı şişe ve elli fıçı kahve-i Ef-renç ve iki çuval … kenarı ve Şarturin ceziresinden iştirâ eylediği yüz otuz sekiz varil ham sirke ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafına vürûd ve hamûle-i merkûmeyi ihrâc eylemeksizin Rusya memâlikine nakl içün Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere mürûruna mümânaat olun-mamak içün.

-Rusya reâyâsından Stefan Baktrof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret Deraliyye’den İslimiye’ye ve ondan Siroz’a ve ondan dahi Rusya cânibine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri; **evâsıt-ı C sene 1198.**

-Eflak ve Boğdan konsolosu yanında kançılar(?) olan Istva İvan Forsimo nâm Rusyalu’nun memleket-i Yaş’ta li-ecli’l-maslaha bu esnâda Deraliyye’me gelmesi muktazî olduğun elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ eylediğine binâen mersûm dört beş nefer müstemen âdemleriyle Boğdan’dan Deraliyye’ye gelince mürûruna

mümânaat olunmamak ve muhâtara olan yerlerde yanına müsellah âdemler terfîk ve ezâ isâl olunmak içün ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Georgio Aloncof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği yüz adet miskâl … ve üç yüz elli kantar kuru incir, elli ve üç yüz elli kantar kuru üzüm ve yedi bin vukiyye hamr ve altı yüz vukiyye sirke ve sekiz vukiyye zeytün ve iki yüz vukiyye zeytin ve bin vukiyye limon suyu ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle bu tarafa vürûd ve eşya-yı mezkûreyi ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin inhâ ve elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede üzere ber-mûceb-i defter eşyanın nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında..

[s.92]

-Hâlâ Özi valisi vezire ve Tulca ve Babadağı ve İsmail ve İsakçı mütevellilerine ve Tulca ve Sünne yeniçeri zâbitlerine ve ocaktan mükerreren bu husûsa mübâşir tayin olunan Mehmed Çavuş zîde kadruhûya hüküm ki,

Rusya kapudanlarından Astuvan nâm kapudanın akdemce Tuna Boğazı'nda karaya düşen sefinesi derûnunda Rusya tüccarından İvan Kali ve Samuel nâm tacirlerin emvâlini havâli-i merkûmede sâkin Kazak taifesi gâret eylediler deyü mukaddemâ lede'l-inhâ emvâl-i mağsûbenin ma‘rifet-i şer‘le ber-vech-i sühûlet cümlesi zâhire ihrâc ve tacirân-ı mersûmâna istirdâd olunmasını havî birkaç kıt‘a ve ba‘dehû ol taraftan vürûd eden tahrirât ve i‘lâmâtta yerlü Kazakların deryâdan ihrâc eyledikleri dokuz bin altı yüz yetmiş dokuz guruşluk mal bilâ-bedel tacirâna teslim olunduğu ve mâ‘adâ zimmetlerinde bir nende kalmadığı ve diğer Kuban Kazakları dahi aldıkları dokuz fıçı yağın mevcûdunun aynını ve nâ-mevcûdunun yetmiş guruş kıymetini bilâ-ıvaz kezâlik ba‘de't-teslim ziyâde bir nesne kalmadığını takrir eyledikleri ve sâbıku'z-zikr Kuban Kazakları ellişer kantar hamûle alursanız kıt‘a kayıklarına emvâl-i mezkûreden tahmil ve karyelerine götürdükleri ma‘lûmü'l-ism kimesneler alâ-tariki'ş-şehâde haber verdükleri tahrir ve inhâ ve Deraliyye'mde mukîm Rusya elçisinin dahi mukaddemâ takdim eylediği takrir kâğıdında zikrolunan Kuban Kazakları zimmetlerinde gayr-ez-teslim kıymeti yirmi dört bin beş yüz guruşa bâliğ olur dört yüz kantar emti‘a olan yine bâki kaldığı tastîr ve inbâ ve tahsili istid‘â olunduğuna

binâen fi'l-hakîka inhâ ve ihbâr olunduğu üzere sefine-i mezbûreden muhrec emvâlden olarak sâbıku'z-zikr Kazakların kayıklarına tahmil ve karyelerine nakl eyledikleri ne miktar eşya ise ma'rifet-i şer'le lede's-sübût mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince özr u illetlerine havâle-i sem'-i ısgâ olunmayarak ma'rifetiniz ile bieyyi-hâl tahsil ve tacirân-ı mersûmâna teslim olunmasını muhtevî size hitâben işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Saferinde bir kıt'a evâmir-i aliyyem sâdır olmuş idi; binâenaleyh emvâl-i müsbitenin reddi ve tacirân-ı mersûmânın ırzâ ve iskâtıyla kat'-ı rişte-i iddiâya bi'l-ittifâl ihtimâm ve dikkat birle husus-ı mezbûrun fasl ve ismini(?) mübeyyin tarafınızdan tahrirât vürûdu me'mûl iken bu defa Tulca mevlânâ-yı mümâileyh Osman zîde ilmühûnun vürûd eden i'lâmında ber-mûceb-i emr-i âlî tarafınızdan âdemler tayin ve emvâl-i mezkûrenin tahsiline eğerçi ikdâm olunup lakin tâife-i merkûme inâdlarında ısrâr birle kâh kelimât ve âzâr-ı gayr-ı makbûleye ibtidâr ve kâh yedlerimizde bir nesne kalmadı deyü inkâr eyledikleri beyânıyla emvâl-i mezkûrenin ber-vech-i sühûlet tahsili mümkün olmayacağı derc ü iş'âr olunmuş; siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ ve mütevelliyân ve zabitân ve mübâşir-i mümâileyhimsiz; tarafeyni mahallinde huzûr-ı şer'a ihzâr ve terâfu' ve ber-muktezâ-yı şer'-i mutahhar mârru'z-zikr Kazakların zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkık olup reddi lazım gelen eşyanın mevcûdunun aynı ve nâ-mevcûdunun kıymetini bu defa dahi edâda teallül ve muhâlefet ederlerse bîvech-i(?) şer'î özr u illetlerine itibâr olunmayarak ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le zecren tamamen tahsil ve kabzına me'mûra bilâ-kusûr teslim ile kat'-ı rişte-i iddiâya ikdâm ve dikkat olunmak fermanım olmağın te'kîden be inzâren işbu emr-i şerifim dahi ısdâr ve mübâşir-i mümâileyh ile irsâl olunmuştur; imdi Rusya devleti Devlet-i Aliyye'min dost-ı ehabbı olup tüccar ve reâyâsının mübtelâ-yı zarar ve hasâr olmalarına rızâ-yı şahanem olmadığı ve bu misillü hukûkun ber-muktezâ-yı şer'-i mutahhar ihkâkına ihtimâm ve dikkat lâ-büdd olmaktan nâşî emr-i şerifimin tenfiz ve icrâsı matlûb olduğu siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ ve mütevellîler ve zâbitler ve mübâşir-i mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer ma'rifetinizle tarafeyni mahellinde terâfu'-ı şer' ve ber-muktezâ-yı şer'-i kavî zikrolunan Kazaklar zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan eşya ne miktar ise mevcûdunun aynı ve gayr-ı mevcûdunun semenini ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le tamamen ve kâmilen tahsil ve eğer sâbit olan hukûku edâda yine teallül ve muhâlefet ederlerse ber-minvâl-i muharrer zecren tahsil ve kabzına me'mûra edâ ve teslime bezl-i vüs'-i kudret eyleyesiz; şöyle ki bu defa dahi

mahsus emr-i şerifimle tenbih ve te'kîd olunmuş iken itâat etmediler ve zimmetlerinde şer'an sâbit olan malı vermediler cevâbıyla emr-i şerifimin icrâsına ikdâm olunmamak ihtimâli olur ise sizin rehâvet ve taksirâtınıza haml ile muâheze olunacağınız muhakkaktır; ona göre bi'l-ittifâk infâz-ı emr-i hilâfet-unvânıma sarf-ı vüs' u liyâkat eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı C sene 1198.**

(853) Sinop kadısına ve âyân ve zabitânına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın bu defa Dersaadet'ime takdim eylediği memhûr kâğıdında Rusya kapudanlarından Yani Balof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesiyle sene-i mezbûre evâil-i şitâsından Taygan iskelesinden mahmûlen Âsitane-i saadetime gelür iken şiddet-i şitâ takribiyle Sinop limanına varub ve mahall-i merkûmda kışlayup ba'dehû bu tarafa hîn-i azimetinde liman-ı merkûmda sefine-i mezkûre kazazede olup hamûlesinin miktarı denizde kalup kapudan-ı mezbûr el-yevm ihrâcına mübâderet üzere olduğundan bahisle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede hamûle-i merkûmenin tahlisi hususuna tarafınızdan iânet ve müzâheret olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnuma lede'l-mürâca'a kazâen Rusya sefineleri Devlet-i Aliyye'nin sevâhiline düşer ise Devlet-i Aliyye tarafından emvâllerinin aranması ve kazazede olan sefinelerinin tamiri hususuna vücûhla lazım olan iânet olunacağı ba'de'-tahlis mahall-i maksûda nakl içün âhar sefineye tahmil olunan emti'adan mademki evvelki mahalde bey' olunmayalar bir türlü resm ve vergü mutâlebe olunmaya ve bi'l-mukâbele Rusya devleti tarafından taahhüt olunur ki eğer Osmanlu gemilerinden biri bir nev'-i kazaya uğrayup veyahut fenâ-pezîr olursa vücûhla iânet olunup ale'l-ıtlâk Devlet-i Aliyye'nin ticaret eden reâyâsı hakkına bu gûne hâlette lazım olan ihtimâm i'mâl oluna deyü bundan akdemce beyne'd-devleteyn emr-i ticarete dair in'ikâd-pezîr olan şurût-ı muâhededе münderic olduğuna ibtinâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer kapudan-ı mersûmun sefinesi hamûlesinin zâhire ihrâcı matlûb-ı mülûkânem idüğü malûmunuz oldukta mahall-i mezbûrda kazaya düçâr olan sefine-i mezkûre hamûlesinin ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn min-külli'l-vücûh iânet ve müzâheret birle zâhire ihrâc ve kapudan-ı mesfûra teslim ile ifâ-yı şurût-ı uhûd ve bu

vechile infâz-ı emr-i münîfime bezl-i mechûd eyleyüp iğmâz ve rehâvetten ve kâbil-i ikân olan emti‘a ve eşyanın adem-i ihrâcını mûcib etvâra tasaddîden mücânebet ve ihrâc olunan eşyadan dahi bâlâda tahrir olduğu üzere bey‘ olunmaya münâfî-i ahidnâme-i hümayûn resm ve vergü mutâlebesiyle kapudan-ı mesfûrun iz‘âc ve ızrârını müstelzim hâlât vukû‘unu tecvizden mübâadet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı C sene 1198.**

-Esnâ-yı râhta fırtınaya tesâdüf ile hamûlesini deryâya ilkâ ederek gerü avdet ve Boğaz’dan ücrâya dühûl ve ba‘dehû Dersaadet’e zahîre nakli içün cânib-i Tuna’ya azimet etmek üzere olduğu gümrükçü-i mümâileyhin işbu emr-i âlî zahrına i‘lâm eylediği cihetten emr-i merkûm hıfzolunmuştur.

Mosiling(?) reâyâsından Yani nâm zimmî reisin bu defa takdim eylediği arzuhâlinde râkib olduğu bir direkli marinoz(?) tabir olunur sagîr sefinesine kendü malı olmak üzere memnû‘attan olmayan ham sirke tahmîl ve li-ecli’t-ticâre Özi kurbünde vâki‘ Giresun iskelesine azimet murâd eylediğin inhâ ve nizâm-ı cedid şurûtuna tatbik ve kefile rapt ile i‘lâm eylemek üzere gümrük emini mümâileyhe havâle olundukta reis-i mesfûrun Venedik reâyâsından Zalta(?) cezîresinden Yani ve Yorgi ve Astati ve Yenalot ve diğer Yorgi ve âhar Astati ve Anderya nâm yedi nefer Zantelü ve Apostol ve Anastasi ve Yani ve diğer Yani ve Yali ve Anton nâm altı nefer reâyâ mellâhlarını ve reis-i mesfûru yanına getürdüp sefine-i mezbûre-i ecnebiye füruht olunmayup yine sefinelerine avdet edeceklerini yine reâyâ-yı mesfûre birbirlerine ve reis-i mesfûr dahi reâyâ-yı mesfûrûn mellâhlara tekeffül ve Âsitane-i Aliyye’mde Galata’da mütevattın tüccardan Çorbacı Hanında Moravî Bağcı Yani dahi reis-i mesfûra kefâlet eylediğine ibtinâen reis-i mesfûr sefine-i merkûme ile Deraliyye’me gelüp Boğaz’dan mürûru esnâsında ibrâz edilmek üzere yedine emr-i âlî-şânım i‘tâsına müsâ‘ade-i aliyyem erzânî kılınmasını emin-i mümâileyhe i‘lâm etmekle i‘lâmı ve nizâm-ı cedîd şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında; **fî evâsıt-ı Câ sene 1198.**

(855) Rusya kapudanlarından Brasimo Lenardikiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yirmi sekiz bin vakıyye hamr ve bin vukiyye mıktaran ve yüz şişe mıktaran … ve dört yüz otuz üç adet hamr … ve iki yüz otuz beş şişe rev-

gan-ı zeyt ve yüz dört adet … şişe ve dört yüz kırk vakıyye revgan-ı zeyt ve iki yüz şişe zeytün ve iki kantar boya ve otuz üç kantar incir ve yirmi beş kantar diğer incir ve yüz top alaca(?) ile Bahr-i Sefid'den bu tarafa lede'l-vürûd taşra ihrâc eylemeksizin li-ecli't-ticâre Bahr-i Siyah tarafına nakl ü azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i defter eşya-yı mezkûrenin nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak bâbında**; evâhir-i C sene 1198.**

[s.93]

(856) Rusya kapudanlarından Nicolai Kavakof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği seksen beş bin vukiyye hamr ve yüz elli kantar incir ve yüz elli kantar üzüm ve yirmi kantar hurma ve on altı kantar rişte-i penbe ve on altı kantar badem ve yüz yetmiş beş kantar harnub ile bu tarafa lede'l-vürûd eşya-yı mezbûreyi ihrâc eylemeyüp li-ecli't-ticâre Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i defter eşya-yı mezkûre ile sefine-i merkûmenin mürûruna mümânaat olunmamak bâbında;

-Rusya kapudanlarından Nicolo Valyanof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği doksan dokuz bin vukiyye hamr ve üç yüz kantar harnub ile Deraliye'me vürûd ve taşra ihrâc eylemeksizin Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurûtu muâhede izni havî.

-Rusya kapudanlarından Nicolo Kavrolof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yüz on dört bin kırk vukiyye hamr ve üç bin vakıyye limon suyu ve üç bin vukiyye revgan-ı zeyt ve beş yüz vukiyye zeytün ve elli kantar incir ve elli kantar üzüm ile bu tarafa gelüp ve taşra çıkarmayup li-ecli't-ticâre Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurûtu muâhede izni havî.

-Selanik valisi vezire ve Selanik mollasına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa südde-i saadetime getürdüğü memhûr takrîr kâğıdında Rusya reâyâsından Hıristofor Vkondogorlof(?) nâm müstemen mukaddemce Kahire-i Mısır'da Venedik reâyâsından Vlopetr Lolasimo(?) nâm Venediklinin bâ-sened mülk-i müşterâsı olan bir kıt'a sefinesini mahrûse-i mezbûrede mukîm Venedik konsolosu ma'rifetiyle ve senediyle beş bin guruşa iştirâ ve Akdeniz ceziresilerinde mukîm Rusya konsolosundan Rusya bayrağı demekle izn … almak me'mûlüyle Rusya bayrağı vaz' eylemeksizin hîn-i iştirâsında sefinede bulunan reâyâ mellâhlarını istihdâm ederek ve sefineye vâfir emti'a ve eşya tahmil ve reâyâ bayrağıyla Akdeniz'e eğerçi tevârüd edüp lakin Rusya konsolosu mersûm bayrak demeke me'zûn olmadığından bayrak vermemekle hey'et edâsıyla(?) Selanik'e gelüp sefine-i merkûmeyi füruht etmek murâd eyledikte Arnavut tâifesimdem Süleyman nâm kapudan almaya talip ve beş bin guruşa kat'-ı pazar(?) birle beş yüz guruşu ba'de't-teslim iki bin guruşu beş güne dek ve diğer iki bin guruşu dahi sekiz güne dek edâ olunmaz ise sefine-i mezbûre gerüye reddolunmak üzere mukâvele olunmuş iken mezkûr Süleyman kapudan fakat beş yüz guruştan mâ-'adâsını vermeksizin ve sefinenin hamûlesi ve Rusyalu'nun ve mellâhların eşyaları tahliye olunmaksızın birkaç nefer âdemiyle sefineye dühûl ve bir adet … ve Osmanlu bayrağı vaz' ve derûnunda bulunan mellâhları def' ve sefine ve hamûle ve Rusyalu mersûmun eşyasını fuzuli zapt eylediği cihetten Rusyalu-yı mersûm sen ki vezir-i müşârunileyhsin seninle gümrükçüye varub keyfiyeti lede'l-ifâde kapudan-ı mezbûr ihzâr ve ma'rifet ve ikdâmınla iki bin guruş dahi tahsil ve Rusyalu mesfûra teslim olunduktan sonra kapudan-ı mezbûr mücerred iptali hak sevdâsıyla şiddete sülûk birle kâh sefineyi iki bin beş yüz guruşa Pazar eyledin ve kâh sefinenin nısfı Mesenri(?) ceziresi reâyâsından Selanik'te mevcûd olan iki nefer zimmîler … dahi nâ-mevcûd bir nefer Müslimindri deyü cevâba âgâz eyledikte merkûmun … olduğu kelimâtı hilâf ve mahza tezvîr olduğundan bahisle hakikat-i hâli Selanik'te mukîm Sicilyateyn konsolosu sana ifâde ve inbâ eylemiş iken bir vecihle mukayyed olmayup bu bâbda müstemen-i mersûm mağdûr olduğunu mübeyyin konsolos-ı mersûmun tahrirâtıyla müstemen-i mesfûr bu esnâda elçi-i mümâileyhe gelüp tezallüm-i h3al eyledüğü beyânıyla kağudan-ı mezkûr zimmetinde bâkî kalan iki bin beş yüz guruş ile sefine-i mezkûrede mevcûd olan hamûle ve eşyanın ve bu bâbda müstemen-i mesfûra irâs eden zarar ve

ziyânın tamamen tahsil ve Rusyalu mesfûra teslim olunup eğer ol tarafta ihkâk-ı hakk birle müstemen-i mesfûr ırzâ olunmaz ise li-ecli't-terâfu' kapudan-ı mezbûr … sefine bizimdir deyü merkûmun tahrîkle davâya sülûk eden mârru'z-zikr iki nefer zimmîler Deraliyye'me ihzâr ve sefine-i merkûme dahi me'an irsâl olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen ve Rusya devleti Devlet-i Aliye'min dost-ı ehabbı olup memâlik-i mahrûsemde olan âdemlerinin bir gûne mübtelâ-yı zarar ve hasârlarına rızâ-yı şahanem olmadığına ibtinâen sen ki vezir-i müşârunileyhsin kapudan-ı mezbûr ve reâyâ-yı mesfûrân ma'rifetinle ahz ve mevlânâ-yı mümâileyh huzûruna ihzâr ve bi'l-müvâcehe sefine maddesini ve mukâvele hususunu mezîd-i taharrî ve dikkat ve kemâl-i hakkâniyet üzere ru'yet ve fi'l-hakîka mevâdd-ı merkûme inhâ ve ihbâr olunduğu vechile hakk-ı müstemen-i mesfûr yedinde olup kapudan-ı mezbûrun kizb ve hilâfı irtikâbı şer'an zâhir ve meblağ-ı mezkûrun reddi lazım geldiği surette ba'de-izin özr ü illete havâle-i iltifat olunmayarak gayr-ez-teslim zimmetinde sâbit ve mukakkak olan iki bin beş yüz guruş ile fuzuli zapt eylediği Rusyalu'nun ve mellâhların emvâl ve hamûlesi her ne ise tamamen tahsil ve müstemen-i mersûma ve ashâbına teslime ikdâm ve dikkat ve yine teallül ve muhâlefet birle Rusyalu mesfûr ırzâ ve olunmadığı halde kapudan-ı mezbûr ve mesfûrân bu tarafa ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve şer'an terettüb eden zarar ve ziyân dahi tazmîn ettirilmemek içün hakikat-i keyfiyet serî'an Deraliyye'me tahrir ve i'lâm olunmak fermanım olmağın işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi Devlet-i Aliye'mşle dost-ı ehabb olan düvel reâyâlarının memâlik-i mahrûsemde ednâ mertebe zarar ve ziyân vukû'undan himâyet ve sıyânetleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat olunmak lâzime-i rüsûm-ı dostî musâfât olduğu ve bu misillü hukûkun ber-muktezâ-yı şer'-i mutahhar ihkâk-ı hakk ve kat'-ı rişte-i iddiâya mübâderet lâ-büdd idüğü sen ki vezir-i müşarunileyhsin ma'lûmun oldukta kapudan-ı mezbûru ve zimmî-i mesfûrânı ma'rfietinle mevlânâ-yı mümâileyh huzûruna ihzâr ve mazmûn-ı emr-i münîfimi tefhîme mübâderet ve madde-i mezbûru bi't-taharrî ve't-tedkîk ve adl üzere ru'yet ve ber-minvâl-i muharrer kapudan-ı mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerif iptal-i hakk sevdâsıyla şiddete sülûkü nefsü'l-emre muvâfık ve müstemen-i mesfûrun mukâvele ve iddiâsı şer'a zâhir ve inhâsına mutâbık olduğu halde kapudan-ı mezbûrun bî-vech-i şer'î özr u illete havâle-i nigâh etmeyerek zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan gayr-ez-teslim iki bin beş yüz guruşu ve fuzuli zapt eylediği hamûle ve emvâli bilâ-teallül

ve min-gayr-i noksân bi-eyyi-hâl tahsil ve müstemen-i mersûma ve mellâhlara teslim birle ihkâk-ı hakk ve müstemen-i mersûmun ırzâ ve iskâtı hususuna mübâderet eyleyüp şöyle ki bundan sonra dahi zimmetinde şer'an sübût bulan meblağ ve emvâli ve ol tarafta edâda muhâlefet ve bîvech iddiâsında ısrâr ile iskât-ı müddeî etmez ise üçünü dahi bu tarafa ihzâr ve mürâfaa ve ihkâk-ı hakk ve zararları şer'le tazmin olunmak içün keyfiyeti Deraliyye'me alâ-vukû'ihî tahrîr ve inhâya müsâraat eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i C sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Anderli Trakof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yirmi beş bin vukiyye hamr ve beş bin vukiyye limon suyu ve beş bin vukiyye sirke ile Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurûtu mukâvele izni havî.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Yorazki nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine Akdeniz cezirelerinden iştirâ eylediği otuz dört bin vukiyye hamr ve bin vukiyye revgan-ı zeyt ve bin vukiyye mıktaran ile Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurûtu mukâvele izni havî.

-Rusya kapudanlarından George Garanir(?)nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtından olmak üzere râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmil eylediği iki bin iki yüz kırk yedi kantar demir ile bu tarafa lede'l-vürûd Bahr-i Sefid tarafına nakl ü azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurûtu muâhede izni havi.

[s.94]

-Rusya kapudanlarından Georgio Krandinef nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere iki bin beş yüz kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Deraliyye'ye vürûd ve bu tarafta ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsede bey' içün Akdeniz cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh inhâ ve ma'mûlün-bih defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede [üzere] izn-i sefine emri.

(864) Rusya kapudanlarından Nicolai Stamat nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği üç bin kile hınta ile Deraliyye’ye vürûd ve bu tarafta ihrâc eylemeyüp li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid tarafına âzim olduğun elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve ma‘mûlün-bih defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından İvan Snatrof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’mden Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle şurût-ı muâhede üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Karabet Masrof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’mden İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Pakof(?) nâm kapudan Deraliyye’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği elli sekiz kantar kına ve altı kantar kuru üzüm ve beş bin altı yüz altmış iki vukiyye duhân ve altmış vakıyye yün ve üç yüz otuz vukiyye zeytün ve iki bin iki yüz yirmi top beyaz ve dokuz yüz kırk top yapağı alaca ve taşradan iştirâ olunan dokuz kantar penbe ile Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eyledüğün elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve ma‘mûlün-bih defterini irsâl etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sedine emri; **evâil-i B sene 1198**.

-Rusya kapudanlarından Carl Anderson nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği dört bin kile [hınta] ile Deraliyye’ye vürûd ve li-ecli’l-bey‘ Bahr-i Sefid tarafına âzim olduğun elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Antasi malarof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Bahr-i Sefid’de vâki İzmir ve cezirelere varub gelmek murâd etmekle be-mûceb-i şurût yol emri.

-Rusya reâyâsından Anderi Konsceki nâm râhib alâ-tariki’z-ziyâre Deraliyye’den Keşiş Dağı’na ve Kudüs-i Şerife ve sair ol havâlide vâki sâir ziyâretgâhlara varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Charles Karansivaraniyod(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere tahmîl eylediği üç yüz on yedi kantar kenevir ve yüz yetmiş bir kantar don yağı ve yedi kantar bal ve yedi yüz elli keyl hıntayı Devlet-i aliyye'ye tâbi olmayan düvel memâlikine nakl içün Akdeniz tarafına azimet murâd etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Kiveto(?) nâm kapudan Deraliyye'den iştirâ eylediği yirmi sekiz bin yetmiş vakıye hamr ve sekiz yüz vukiyye pekmez ve bin iki yüz vukiyye zeytün ve iki bin yedi yüz kırk vukiyye sirke ve yüz vukiyye duhân ve dokuz yüz yirmi beş vukiyye gönün ve kırk altı vukiyye şekerleme ve iki bin kırk beş vakıyye usfûr boya ve yirmi dokuz adet selvi tahta ve dört adet selvi sandık ve yirmi bin adet limon ve dört bin adet portakal ve taşradan iştirâ olunan iki yüz vukiyye rişte-i penbe ve kezâlik üç yüz elli vukiyye şehr ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı mukâvele izn-i sefine emri.

(874) Âsitane-i Aliyye'mden re's-i hudûda varınca yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâb ve âyân ve sâir zabitâna hüküm ki,

Rusya devleti tarafından Dersaadet'ime âmed-şüd eden ulakların ekserinin yedlerinde cebelü evâmiri olup binâenaleyh mahûf olan mahallerde yanlarına ücretiyle ehl-i İslâm'dan mu'temed cebelüler terfîkiyle mashûben bi'l-emn bir kazadan âhar kazaya îsâlleri hususuna hükkâm ve zabitân taraflarından ihtimâm ve dikkat olunmak iktizâ eder iken bir müddetten berü o makûle ulakların mürûr ve ubûrlarında cebelü verilmediğinden emniyetleri meslûb olduğundan bahisle o misillü Dersaadet'imden re's-i hudûda ve re's-i hudûddan Deraliyye'me iyâb ü zehâb eden ulakların tahsil-i emniyet ve selâmetleri içün mahûf olan mahallerde yanlarına ücret-i mu'tâdesiyle cebelü neferâtı tayin ve hılâl-i râhta muhafaza ve himâyet olunarak gidişte ve gelişte mashûben bi's-selâm sevb-ı maksûdlarına îsâlleri hususuna ikdâm ve gayret olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusya devletinin Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr istid'â eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz beyne'd-devleteyn derkâr olan silm ü müvâlât muktezâsı üzere müşârunileyhin re's-i hudûddan Deraliyye'me ve Deraliyye'mden re's-i hudûda

âmed-şüd eden ulaklarının esnâ-yı râhta münâfî-i şurût-ı musâfâr kimesne tarafından vechen mine'l-vücûh îsâl-i cevr u teaddî birle meks ü tevakkuflarına ve adem-i emniyetlerini mûcib hâlet vukû'una bir türlü rızâ-yı padişâhânem olmayup mashûben bi'l-emn iyâb ü zehâbları matlûb-ı şahânem idüğü malûmunuz oldukta Rusya ulaklarını her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise istihsâl-i esbâb-ı emniyetlerine dikkat ve mahûf olan mahallere ücret-i mu'tâde ile ehl-i İslâm'dan iktizâ eden cebelülerin derhâl tayin ve tefîkiyle esnâ-yı râhta muhâfaza ve himâyet olunartak gidişte ve gelişte emnen ve sâlimen birbirinize irsâllerine ve adem-i emniyetlerini müstelzim hâlâtın def' u ref'ine bi'l-ittifâk sa'y-i behemahâl ile mashûben bi'l-emn ve's-selâm savb-ı maksûda îsâllerine bezl-i vüs' u mecâl eyleyesiz şöyle ki bundan sonra dahi mugâyir-i tenbih-i şahanem ulakların cebelüye intizâren her ne mahalde meks ü tevakkuflarıyla umûr-ı müsta'celenin pesmânde-i ukde-i te'hir olmasına irâet-i ruhsat olunduğu elçi-i mümâileyh tarafından ihbâr ve iştikâ olunmak lazım gelür ise özr ü illetiniz karîn-i ısgâ olmayup muâteb olacağınız muhakkaktır; ona göre mûcib-i emr-i âlî-şânım üzere amel ve hareket eylemeniz bâbında; **fî evâil-i B sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Alexander(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle hamûle iştirası içün Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri; **evâsıt-ı C sene 1198.**

-Rusya reâyâsından Dimitri İvanof nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye'den berren Orşe'ye(?) ve ondan Rusya memâlikine varub gelmek murâd etmekle bermu'tâd yol emri.

(877) Rusya kapudanlarından James Hall nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesi tahmîl eylediği iki yüz elli yedi kantar urgan ve bin kırk dokuz kantar demir ve iki yüz elli top kirpâs ile bu tarafa gelüp doğru Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan düvel memâlikine nakl içün Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mûceb-i defter eşyanın nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak içün ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

[s.95]

-Hâlâ kapudan-ı deryâ vezirim Gazi Hasan Paşa'ya hüküm ki,

Rusya devleti tarafından laızm görülecek âmme-i mevâki‘de konsoloslar ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i Aliyye’miz cânibinden ruhsat verilüp dost olan sâir devlet konsolosları itibâr olundukları gibi merkûmlar dahi muteber tutulalar ve devleteynin reâyâsına cânibeynin memâlikine emti‘a ve eşyalarını götürmeye ruhsat verilmekle tarafeyden kavl ü karar olundu ki, emti‘alarını vaz‘ u hıfz içün münâsip mahaller ve mahzenler ve sâkin olmak içün hâneler isti‘mâline me’zûn ola ve müteahhid olan tarafeynin … umûru cânibeynin reâyâları beyninde hâne ve mahzenler icâr ve isticâr senedâtının akdine ve akdeyledikleri senedât ve mukâvelelerinin ifâsına nezâret ve ihtimâm edüp işbu şerâitin adem-i riâyetine dair şikâyet olunur ise her vechile iânet ve icrâ-yı hakk eyleyeler deyü Rusyalu’ya i‘ta olunan ahidnâme-i hümayûn ve muâhede-i münferidede eğerçi münderic olup lakin gerek ahidnâme-i hümâyunumda ve gerek Meknos ve sâir cezirelere Rusya konsolosu nasp olunan Porta Borkonliyef Konne Giovanni Vyonvik(?) nâm beyzâdenin yedine verilen konsolosluk berâtında konak binâ ve sefine inşâ ve emlâk ve arazi iştirâ eylemek hususu musarrah değil iken cezire-i merkûme nâibinin bundan akdem Deraliyye’me vârid olan i‘lâmında konsolos-ı mersûm cezire-i mezkûreye ba‘de’l-vusûl arazi iştirâ ve üzerine konak binâ ve bir adet kayık inşâ edüp on üç kürek vaz‘ olunur fırkatun(?) dedikleri bir adet sefinenin dahi inşâsına mübâşeret üzere olduğu tahrir ve inhâ olunduğuna binâen keyfiyet-i hâl Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrdan suâl olundukta konsolos-ı mersûmun arazi iştirâ eylediğinin aslı olmayup temekkün içüb bir menzil isticâr ve icâresine mahsûben ancak iki oda binâ ve sefine dedikleri dahi fırkatun olmayup heman kendüsü râkib olmak irâdesiyle bir kayık inşâ eylemiştir deyü elçi-i mümâileyh mukaddemâ ihbâr ve inhâ eylediğine ibtinâen husus-ı mezbûr sen ki vezir-i müşârunileysin sana lede’l-ifâde binâ olunan iki oda mıdır ve konak mıdır ol dahi icâreye mahsûben midir yoksa binâ-yı mezbûrun arsası konsolos-ı mersûm tarafından iştirâ ve ol vechile mi binâ olunmuştur ve bu surette arsa-i mezkûre kimden iştirâ olunmuştur ve kayık ne makûle kayıktırve top ve âlât el-ân istimâli kâbil midir, hakikati tekrar mahallinden tashih olunmak üzere tarafından bâ-buyruldu mübâşir tayin olunan Tersâne-i Amire’m çavuşlarından Mustafa Çavuş cezire-i mezkûreye lede’l-vusûl keyfiyet ahali-i cezireden istifsâr olundukta konsolos-ı mersûmun binâ eylediği konak cezire-i mezkûre sükkânından Kalora nâm Nasrâniye’nin menzili olup hizâsında elli arşın miktarı denizi doldurup beş adet mermer direk üzerine kemer ile mücedde-

den menzil-i mezbûra muttasıl altı oda binâ ve menzil-i mezbûrun kadim olan altı adet odalarını dahi min-gayr-i ihtiyâc tamir ve cümlesi on iki adet oda olduğu ve yine cezire-i mezbûrede mütemekkine Kiryaki nâm Nasrâniye ber-vech-i tahmin dört dönüm miktarı tarlasını Kapudan Dimitraki nâm zimmîye füruht ve mesfûr dahi konsolos-ı mersûma bey‘ ve mesfûr konsolos dahi üç bâb vaz‘ıyla kebîr duvar ve bir bi’r hafr eylediği ve on zirâ ve üç çift kürek ile istimâl olunur bir kıt‘a kayık yaptırdığı ve iktizâ eden kereste ve amelesi ve sâir levâzımâtı hâzır u müheyyâ olarak bir adet fırkatun tabir olunur sefine dahi binâ etmek dâiyesinde olduğu nâib-i mümâileyhin bu defa tevârüd eden i‘lâmında tahrir ve çavuş-ı merkûm dahi i‘lâm-ı mezkûru tasdik eylediğinden başka konsolos-ı mersûm mârru’z-zikr menzilin sâhile karîb iki mahalline iki adet kârgir burçlar binâ ve kadlerini menzili döşemesine dek imlâ birle band-pâre(?) sütunu vaz‘ etmek üzere olup band-pârenin cevânibine şenlik topları vaz‘ edeceği malûm ve diğerine ne vaz‘ edeceği nâ-malûm idüğün ve mesfûr Dimitraki tavassutuyla iştirâ eylediği tûl ve arzı yüz otuz adım bir kıt‘a tarlanın dahi cevânib-i erba‘asın murabba‘u’ş-şekl kale duvarı mânendi kârigr duvar ile ihâta ve zahirâ bahçe ve ma‘nen kale gibi bir mahall olup vasatından dahi kezâlik kârgir duvar ile ihâta ve duvar-ı mezbûr hâricinin cevânib-i erba‘asına sagîr menziller binâ etmek üzere olduğu ve el-hâletü hâzihî beş ve altı adedini nısf derecelerine îsâl vegûyâ menâzil-i merkûme bahçıvan odaları ve saman ve men‘ olunacak mahaller olmak suretlerini işâ‘a eylediği ve duvarları Osmanlu duvarı gibi olmayup bayağı kale duvarı gibi aralık aralık kârgir ayaklar vaz‘ıyla Frengâne binâ ve cümlesini tremellük eylediğini ve yaptırdığı kayık dahi bayağı firkate olup hey’etiyle iskelede mevcûd iken zevrâklarını leylen ihrâc ile kalyon fulkası(?) şekline koyup el-ân ol vechile mevcûd olduğunu ve bir kıt‘a fırkatun binâsını dahi irâde etmekle mecmû‘ el-ân on altı kantar halat ve kerestesi müheyyâ idüğünü çavuş-ı merkûm takrir ve inhâ ve elçi-i mümâileyh dahi bu defa takdime ylediği mütercem takrîr kâğıdında konsolos-ı mezbûrun hakkında ber-minvâl-i muharrer vukû‘ bulan inhâ ve iştikâ arzına mebnî idüğü ve husus-ı mezbûru konsolos-ı merkûma tahrir ve hakikati istihbâr eylediği beyânıyla mersûmun sâkin olduğu menzil kendünün olmayup âharın olduğu ve adem-i vüs‘ati sebebiyle hâne sahibi ile ba‘de’l-mukâvele kendü masârıfıyla birkaç oda binâ eylediği ve lüzumu miktarı sebzevât yetiştirmek içün kendü akçesiyle âharın ismine kâidesi üzere sened akdiyle bir miktar bahçe tedârik etmiş olduğunu ve cezire-i mezkûrede her-bâr balık ve sâir mahaller misillü kayık bulunmadığından bazen balık avlamak

için bir küçük kayık yaptırdığını ve Bahr-i Sefid taraflarında mukîm düvel-i sâire konsoloslaru ev ve emlâk ve arazi temellük eder iken ve bir mahalde ikâmet eden konsolosa mahall-i süknâ ve bir bahçe ve kayık misillü nesnelerin lüzûmu derkâr iken konsolos-ı mersûma ikide birde ifk ü iftirâ ihtirâ‘ı cezire-i merkûme hâkimi ve müdîri olan Mavronik karındaşının nefsâniyetinden neş’et eylediğinden bahisle hilâf-ı inhâya itibâr olunmayup mugâyir-i şurût u uhûd muâmelâtı ihtiyâr edenlerin haklarından gelinmek içün emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve niyâz ve mevâdd-ı merkûmenin bi’l-külliyye aslı olmayup isnâd-ı mâ-lem-yekün kabîlinden olduğunu ve daima teaddî ve istihzâdan hâlî olmadıklarını ve çavuş-ı mezkûra bezl-i rüşvet birle avdet ettirdiklerini nâtık konsolos-ı mersûmun gönderdiği mektubun tercümesini ibrâz etmekle zevâbıt-ı kavâid-i memleketiyyenin halelden vikâyesi lâ-büdd ve mukaddem ve muahhar vâki olan inhâların sıhhat ve adem-i sıhhati tahakkuk ve şekk ü şüpheden ârî ve garez ve nefsâniyetten ve mürâât-ı hâtır dâiyesinden berî olarak vukû‘u üzere bilinmesi ve ahidnâme-i hümayûn şerâitinin icrâsı ve hâric-ez-ahd olan evzâ‘ kangı taraftan sünûh eder ise men‘i lazım olup sen ki vezir-i sadâkat-semîrim müşârunileyhsin; zâtında olan rüşd ü firâset ve dûr-endîşî ve kiyâset muktezâsınca umûr ve riyâsetin müfevviz-i uhde-i sadâkatin olmaktan nâşî bi-tevfîki’llâhi’l-meliki’l-muîn…

[s.96]

Bahr-i Sefid cânibine şirâ‘-küşâ-yı azîmet olduğunda bu hususu gereği gibi tahatrrî ve tahkik ve inhâ olunduğu vechile mugâyir-i ahidnâme ve münâfi-i berât konsolos-ı mersûmun hâlât-ı memnû‘aya ibtidârı indinde mütehakkık olduğu surette dostluğa lâyık ve bâlâda mestûr ahidnâme-i hümayûn şurûrutuna muvâfık men‘ u tanzimi içün keyfiyeti bu tarafa inhâya ihtimâm ve dikkat ve keyfiyet elçi-i mümâileyhin inhâsı üzere ise konsolos-ı mersûma mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn teaddî edenlerin teaddîleri men‘i ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyâneti hususuna bezl-i cüll-i himmet eylemen fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur; imdi tervîc-i emr-i ticâret ve ve muhafaza-i şurût-ı uhûd ve müsâleme içün düvel-i Nasârâ taraflarından memâlik-i mahrûsemde vâki‘ büldân ve emsârda olan konsoloslar bi-tariki’l-müsâfere müste’ciren meks ü ikâmet edegelüp temellük-i emlâk câiz olmadığı ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet-i sâire dahi sirâyet ile mazarrât-ı adîdesi derkâr olan hâlâttan olduğu ve

i‘lâmât ve tekârîr mefâhîmi birbirine münâfî olduğundan husus-ı mezbûr gereği gibi taharrî olunmadığından kangı tarafın inhâsı sahih idüğü malûm olamadığı ve Bahr-i Sefid’de vâki‘ adaların kâffe-i umûru uhde-i nezâretine muhavvel mevâddan olduğundan olmakla bu maddenin ba‘de’t-tahkîk ber-muktezâ-yı şurût-ı müsâleme dostâne ve munsıfâne ve hakîmâne ru’yeti ve ahidnâme-i hümayûn şurûtuna tevkîf ile mugâyir-i şurût u uhûd olan hâlâtın men‘i matlûb-ı şâhânem idüğü malûmun oldukta ve inâyet-i Bârî ve reberî-i Tevfîk-i ni‘me’r-refîk-i cenâb-ı Kirdkârî ile mashûben bi’s-selâm donanma-yı hümayûnumla Bahr-i Sefid’e hîn-i azimetinde cezire-i mezbûre havâlisine lede’l-vusûl mevâdd-ı merkûmeyi gereği gibi taharrî ve tahkike ikdâm ve konsolos-ı mersûmun mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ve münâfî-i berât o misillü konak ve bağçe iştirâ ve temellük eylediği ve firkate misillü kayık yaptırdığı indinde mütehakkık olduğu halde tedâbir-i hakîmâne ve muâmele-i dostâne ibrâzıyla mevâdd-ı mezbûrenin ahidnâme-i hümayûn şurûtuna tevfîkan ve tatbîkan tesviyesine ve hâric-ez-aht vaz‘ u hareketin men‘ u def‘ine mezîd-i itinâ ve dikkat ve beyne’d-devleteyn câri olan rüsûm-ı müvâlât ve musâfâtın ifâsına sarf-ı vüs‘ u miknet ve ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve konsolos-ı mersûmun yedine verilen berât-ı âlî-şânım mezâmîni üzere amel ve hareket olunup şurûtuna mugâyir gerek konsolos tarafından ve gerek cezirelü câniblerinden ednâ hâlet vâki olmamasına ve’l-hâsıl husus-ı mezbûre itinâ ve dikkat götürür mevâddan olup ber-tıbk-ı ahidnâme-i hümayûn tahzimi hasîran sana ihâle olunmakla ona göre hareket ve tarafından hilâf-ı ahd vaz‘ sünûhunu tecvîz etmeyerek ka‘-ı fasl-ı maddeye ikdâm ve dikkat ve konsolos-ı mersûmun inhâ olunduğu üzerere hâric-ez-ahd hareketi sahih olup ol tarafta dostâne men‘ ile memnû‘ olmadığı halde bu tarafta elçi-i mümâileyh ma‘rifetiyle men‘ olunmak içün sıhhati üzere keyfiyeti etrafıyla Deraliyye’me i‘lâm ve inhâya mübâderet eylemen bâbında; **fî evâhir-i C sene 1198.**

(879) Rusya kapudanlarından Daniel Valsimakief(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği bir yük üç bin vukiyye hamr ve yüz on kantar üzüm ve yüz iki kantar harnub ile gelüp Bahr-i Sefid cânibinde vâki‘ Rusya memâlikine götürmek murâd eyledüğün inhâ ve ma‘mûlün-bih defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sedine emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Kopa(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yirmi yedi bin beş yüz vukiyye hamr ile li-ecli’t-ticâre Bahr-i Siyah’ta vâki‘ Rusya memâlikine azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

(881) Tutrakan nâibine,

Rusya tüccarı Rusya memâlikinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti‘a ve eşyanın füruht eyledikleri mahallerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memâlikine ve düvel-i sâire memleketlerine götürecekleri emti‘a ve eşyânın dahi ancak iştirâ edecekleri yerlerde bir defa ve bir mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife defteri mantûkunca tamamen edâ edüp işbu kâide ve nizâma mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir tülü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergünün mesfûrlardan mutâlebe ve tahsili memnû‘ olup gümrüğü edâ eyledikleri mahalde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülere verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye’nin cemî‘-i mevâki‘inde muteber tutula ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden gerü reddettirilmek hususu beyne’d-devleteyn emr-i ticarete dair in‘ikâd-pezîr olan şurût-ı muâhededе münderic olduğuna binâen Rusya tüccarının taşra taşra çıkarup bey‘ eylemedikleri emti‘a ve eşyalarından bir mahalde gümrük ve sâir nesne mutâlebe olunmak muktezâ-yı şurûttan iken bu esnâda Rusya tüccarından üç nefer tacirler Petro nâm Rusyalu vesâtetiyle Âsitane-i Aliyye’mde bey‘ ve resm-i gümrüğü dahi bu tarafta edâ olunmak üzere kendü vilâyetinizden alup doğru Deraliyye’me götürdükleri ma‘lûmü’l-adet kürkler ile müstemen-i mersûm Tutrakan iskelesinden hîn-i mürûrunda iskele-i mezbûre gümrük nâzırı olan ( ) nâm kimesne resm-i gümrük nâmıyla mugâyir-i şurût cebren üç yüz elli guruş ahz ve mesfûr yedine edâ tezkiresi vermiş olduğu ve ba‘dehû bu tarafa vürûdunda İstanbul gümrüğü emini dahi mârru’z-zikr kürklerin icâb eden resm-i gümrüğünü ahz eylediği ve bu vechile mükerrer resm-i gümrük alındığı ve şurût-ı muâhede muktezâsınca nâzır-ı merkûmun me’hûzü reddolunmak lazım geldiği beyânıyla nâzır-ı mezbûrun münâfî-i şurût aldığı meblağ-ı mezbûr istirdâ ve fîmâ-ba‘d hilâf-ı şurût o gûne nâ-merzî hâlâta tasaddîden mübâadet eylemesi içün tenbihi havî emr-i şerifim sudûrunu Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bâ-takrîr istid‘â eylediği ecilden

ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince meblağ-ı mezbûrun tahsil ve istirdâdı fermanım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin ber-minvâl-i muharrer Rusya tacirlerinin vilâyetlerinden getürdüğü eşyanın icâb eden gümrüğü füruht olunan mahalde edâ olunmak muktezâ-yı şurûttan olduğuna binâen Tutrakan'da bey' olunmayan eşyadan mugâyir-i şurût gümrük nâmıyla alınan meblağın istirdâdı lazım geldiği malûmun oldukta nâzır-ı merkûmu meclis-i şer'a ihzâr ve inhâ olunduğu üzere tacir-i mersûmun ol cânibde ihrâc ve bey' eylemediği eşyasından muhâlif-i şurût resm-i gümrük nâmıyla akçe aldığı nefsü'l-emre muvâfık olduğu surette makbûzu her ne ise bilâ-teallül min-gayr-i nuksânin tahsil ve tacir-i mersûma redd ü teslime ihtimâm ve dikkat ev fîmâ-ba'd Rusya tüccarının doğru Dersaadet'e getürecekleri o misillü emti'a ve eşyalarından mademki bu tarafta bey' eylemeyeler resm-i gümrük ve cizye ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddîden mübâadet ve bâlâda zikr u beyân olunan şurût-ı muâhede muktezâsıyla daima amel ve hareket eylemek üzere nâzır-ı merkûma ve sâir iktizâ edenlere gereği gibi tenbih ve te'kîde mübâderet ve mugâyiri hareket vukû'una irâet-i ruhsattan mücânebet eylemen bâbında; **fî evâhir-i B sene 1198.**

[s.97]

(882) Rusya kapudanlarından Marpolo(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği kırk bin vukiyye hamr ve beş bin vukiyye limon suyu ve yirmi kantar harnub ve yüz kile pirinç ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine nakl ü azimet murâd eylediğin inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri; **evâhir-i B sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Siman Michailof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği yirmi beş bin vukiyye hamr ve on bin tane çam … ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'da kain Rusya memâlikine nakl ü azimet murâd etmekle defterini hıfzetmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Save Bogorof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere iki bin keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu sefinesiyle Deraliye'ye vürûd ve hamûlesin taşra çıkarmayup li-ecli'l-bey' Bahr-i Sefid'de vâk

memâlik-i mahrûseye nakl murâd etmekle ber-mûceb-i defter ve şurût-ı muâhede nakl ü mürûruna mümânaat olunmamak üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Samuel Loman nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle hamûle iştirâsı içün Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

(886) Rusya tüccarından Anastasi Georgio nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye’den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Ostali Dodolof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yirmi beş bin vukiyye hamr ve bin vukiyye mıktaran ve on kantar üzüm ve yirmi kantar sünger ve seksen zirâ‘ deymi sandal ve on üç adet harir kuşak ve on iki adet Venedik … ve altı deste bıçak ve on beş deste kaşık ve sekiz deste enfiye kutusu ve iki yüz top harir şerit ve doksan alaca ile li-ecli’t-ticâre Bahr-i Siyah tarikiyle Rusya memâlikine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Anastasi Arakof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ eylediği yetmiş bin yüz dokuz vukiyye hamr ve yüz vukiyye portakal kabuğu ve seksen kantar harnub ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Kanaf(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği on sekiz bin vakıyye hamr ve üç bin vukiyye mıktaran ve bin beş yüz vukiyye limon suyu ve seksen vukiyye duhân ve on kantar vukiyye ve on beş zirâ çuka ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Kostantino Canilef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûsemden iştirâ eylediği elli sekiz bin vakıyye hamr ve bin dokuz [yüz] seksen vakıyye rişte-i penbe ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar

sefinesiyle Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Paolo Kondori(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmil eylediği kırk altı bin vukiyye hamr ile Bahr-i Siyah cânibine azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

(892) Hâlâ Özü valisi vezire ve Tulca ve Babadağı nâiblerine ve İsmail ve İsakçı mütevellilerine ve Sünne yeniçeri zâbitleri ve âyân ve mukaddemâ ocaktan bu hususa tayin olunan Mehmed Çavuş zîde kadruhûya hüküm ki,

Rusya tüccarından İvan Kalni ve Samuel nâm tacirânın mukaddemâ Tuna Boğazı'nda karaya düşen sefinesi derûnunda olan mallarını ol havâlide mukîm Kazak tâifesi gâret eylediler deyü Rusyalu tarafından inhâ olunduğuna binâen zikrolunan Kazakların sefine-i merkûmeden mührac emvâlden olarak gayr-ez-teslim yedlerinde ne miktar eşya var ise ma'rifet-i şer'le ba'de's-sübût bi-eyyi-hâl tamamen tahsil ve bilâ-kusûr tacirân-ı mesfûrâna teslim olunmasını havî birkaç defa ve ba'dehû Kuban Kazaklarının inâdlarında ısrârlarından nâşî emvâl-i mezkûrenin ber-vech-i sühûlet tamamen tahsili mümkün olmayacağı Tulca nâibi mevlânâ-yı mümâileyhin mukaddemce vârid olan i'lâmında iş'âr olunduğuna ibtinâen tarafeyn mahallinde huzûr-ı şer'a ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ber-muktezâ-yı şer'-i mutahhar zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkık olup reddi lazım gelen eşyanın mevcûdunun aynı ve nâ-mevcûdunun semenini edâda muhâlefet ederlerse bîvech-i şer'î özr u illetlerine itibâr olunmayarak ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le zecren tahsil ve kabzına me'mûra teslim ile kat'-ı rişte-i iddiâya ikdâm ve dikkat eylemenizi muhtevî işbu sene-i mübâreke evâil-i Cemaziyelâhire'sinde dahi bir kıt'a emr-i münîfim ısdâr ve mübâşir-i mümâileyh ile irsâl olunmuştur. Kazaklardan Deraliyye'mde olan birkaç neferi emvâl-i mezkûreden zikrolunan Kazaklar yedlerinde bir nesne olmadığı ve bu madde zımnında hilâf-ı şer'-i şerif ve bilâ-mûcib teaddî ve mutazarrır olduklarını takrîr ve beyân ve takrirlerini mısdak-ı kıbel-i şer'den verilen huccet-i şer'iyyeyi ibrâz ve ol vechile vâki olan tasallut ve teaddî üzerlerinden men' u def' olunmak bâbında merhamet-redîf sudûrunu istid'â ve niyâz eyledikleri ecilden siz ki vezir-i müşâr ve sâir

mümâileyhimsiz tarafeynden biri himâye olunmayarak mukaddemâ sâdır olan erm-i şerifim mûcebince husus-ı mezbûr ma‘rifetiniz ile hakk u adl üzere ru’yet olunmak ve fi’l-hakîka Kazaklar yedlerinde bir nesne olmadığı şer‘an sâbit ve zâhir olduğu surette hilâf-ı şer‘-i şerif ahz u haps ve tecziye misillü teaddî ve rencide olunmayup mezâlimden himâyet ve sıyânetlerine dikkat olunmak fermanım olmağın imdi zaman-ı adâlet-efzan-ı dâverânemde hilâf-ı şer‘-i şerif bir ferde zulm ü teaddî olunduğuna rızâ-yı şahanem olmadığı ve her halde ihkâk-ı hakkı mütezammın şeref-rîz-i sudûr olan emr-i münîfimin icrâ ve infâzına ikdâm ve dikkat olunmak matlûb-ı şehinşâhânem olduğu siz ki vezir-i müşâr ve sâir mümâ ileyhimsiz malûmunuz oldukta husus-ı mezbûra min-gayr-i himâyet madde-i mezbûru mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince mezîd-i taharrî ve dikkat ve kemâl-i hakkâniyet ve … üzere şer‘le ru’yet ve fî-nefsi’l-emr Kazaklar zimmetlerinde şer‘an bir nesne sâbit ve mütehakkık olur ise bâlâda mezkûr emr-i şerif mûcebince tahsil ve şer‘an üzerlerine bir nesne sâbit olmaz ise hilâf-ı şer‘-i şerif ve mugâyir-i rızâ-yı mülûkânem kat‘â teaddî ve rencide etmeyüp ve ettirmeyüp ve ahz u haps ve tecziye olunmalarını tecvîz eylemeyüp refâh-ı hâl ve itmi’nân-i bâllerine ihtimâm ve dikkat ve bu vesile ile hatır ve gönle riâyet ve tama‘-ı hâma tebaiyet birle ahad-i tarafa gadr ve âharı himâyet misillü münâfî-i rızâ-yı mülûkânem hâlet vukû‘unu tecvîzden mübâadet ve keyfiyeti sıhhat ve hakikati üzere Deraliyye’me bi’l-ittifâk tahrîr ve inhâya müsâraat eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i B sene 1198.**

[s.98]

-Rusya reʿâyâsından Hristo Delüboynuk nâm tâcir berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden Yenişehir Fener ve Tıraboliçe ve andan Rusya tarafına varub gelmek murâd itmekle ber-muʿtâd yol emri **evâ’il-i Şevval sene 98**

-Rusya reʿâyâsından Filakin Hoporok nâm tâcir berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden Yenişehir Fenere ve andan Rusya memâlikine varub gelmek murâd itmekle ecnebîler kabûl emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Kunduri nâm kapudan Bahr-i sefîd’de vâkiʿ memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği 30 bin vukkıye hamr ve 3200 limon suyu ve 500 kantar harnup ile mahmûl râkibi olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i

siyâh tarafına azîmet murâd eyledüğün elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterin kılub itmekle ber-muʿtâd sefîneleri emri

-Rusya kapudanlarından Çayakomo Braviskok nâm kapudan Bahr-i siyâhda dâhil-i memâlik-i mahrûseden iştirâ eylediği on bin yetmiş iki vukkıye hamr ve bin vukkıye rugan zeyt ve yüz otuz kantar üzüm ve elli kantar incir ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet murâd itmekle ber-muʿtâd üzere sefîne emri.

-Şile nâ'ibine hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm orta elçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime gönderdiği mühürlü arzuhâlinde Rusya tüccârından Samuel Kobelin nâm tâcirin Kürekçi tâ'ifesinden Papasoğlu Acı Hristo ve Yorgi Hristokaki ve Riv Apostol ve Var Atnaş nâm zimmîler zimmetlerinde birbirlerine kefîlü'l-mâl olarak kürek bahâsından temessüklü bin yüz doksan senesinden bir ve bin yüz altmış guruş on para alacakları olup mesfûr zimmîler ale'l-hisâb 718 guruşunu teslîm eylediklerinden sonra mesfûrân Yorgi ve Apostol vatanları olan Şile kasabasına azîmet eyledikleri cihetinden gayr-ı ez-teslîm bâkî kalan 441 guruş on para bu tarafda mütemekkin mesfûr Aci Hristodan taleb olundukda mezbûr deynim deynim değildir Şileye giden mesfûrânın deynidir deyu ihbâr ve zikr olunan temessükün mevzûʿ mührünü dahi inkâr eylediği ecilden zimmî-i mesfûrânın ile yine tâcirân-ı mersûmânın hâric-ez-teslîm 360 guruş alacakları olup kable'l-edâ kendilerinin mukaddemce Şileye firâr eden Vasili lavendiv ve Yorgi Hristokaki nâm zimmîlerden hîyne't-terâfuʿ Çavuş mübâşeretiyle Derʿaliyyeme ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ itmekle mesfûrdan ber-mûceb-i temessük deynlerini edâ eylemedikleri halde çavuş mübâşeretiyle Derʿaliyyeme ihzâr olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin maʿrifetin ve taʿyîn olunan çavuş-ı mûmâ ileyh maʿrifetiyle mesfûrûnu mahallinde meclis-i şerʿa ihzâr ve hakk u adl üzere ferden ferden terâfuʿ-ı şerʿ ve mukaddemâ bir defʿa şerʿile görülüb faslolunmak husûsların-da kemâl-i hakkâniyyet vechile ru'yet ve temessüklerine nazar idüb göresin inhâ olunduğu üzere gayr-ı ez-teslîm zimmetlerinde ber-mûceb-i temessük olmikdâr guruş verecekleri şerʿan tebeyyün ve zâhir olduğu sûrette meblağ-ı mezbûru bilâ-taʿaddî min-gayr-i noksân tahsîl ve tâcir-i mersûmâna tamâmen ve kâmilen teslîm birle

ihkâk-ı hakka mübâderet eyleyesin. Şöyle ki ol cânibde deynlerini edâ eylemedikleri halde li-ecli't-terâfuʿ dördünü dahi çavuş-ı mûmâ ileyh mübâşeretiyle bu tarafa ihzâr ve irsâle müsâraʿat ve muğâyir-i emr-i şerîfim mesfûrânın özür ve illet-i beyhûdelerine havâle-i semʿ-i ısgâ ile ibtâl-i hakkı mûcib ve adem-i ihzârlarını müstelzim hâlât vukûʿunu tecvîzden mübâʿadet eylemek bâbında.

-Rusya reʿâyâsından Dimitri Babun nâm tâcir berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden bahran Tunaya ve andan beren Rusya çarına varub gelmek murâd itmekle ber-muʿtâd yol emri. **evâ'il-i Şevval sene 98**

-Rusya kapudanlarından Carl Anderiş nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle emtiʿa iştirâ eylemek üzere Bahr-i siyâh cânibine azîmet murâd itmekle ber-muʿtâd imrâr-ı sefîne emri **evâsıt-ı Şevval sene 98**

-Rusya kapudanlarından Peter Vakalife nâm kapudan Bahr-i sefîd'de vâkiʿ memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkibi olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 30 bin vukkıye hamr ile li-ecli't-ticâre Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i meşrût muvakkat imrâr-ı sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Evans Kosof nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine Bahr-i siyâhda vâkiʿ memâlik-i mahrûsede iştirâ ve tahmîl ile 81 vukkıye hamr ve 274 kantâr üzüm ile Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i meşrût muvakkat imrâr-ı sefîne emri

-Rusya konsolosunun vekîli olarak ol tarafda mukîm olan Maçuri voyvoda-i mûmâ ileyhe irâ'e eylediği bir kıtʿa defteri üzere doksan altı nefer Rusyalu getirtilip Maçur-ı mesfûr tarafından muʿayyen olan hazar-ı tevkîfi hâlde her birini başka başka istintâk ettirip müddet-i medîdeden beri ol cânibe vürûd ve tavattun etmiş sahîh Rusyalu oldukları baʿde't-tahkîk cümlesi vatanlarına ricʿate tâlib olduklarına binâ'en vekîl-i mersûmun yedine teslîmen vatan-ı aslîlerine ircâʿ olunduğunu ve isimlerini mübeyyin defteri Derʿaliyyeye gönderildiğini nâtık voyvoda-i mûmâ ileyhin bir kıtʿa kâ'imesi vürûd etmekle memleket-i mezbûrede Rusya reʿâyâsı bu mikdâr olduğu mezbûr kâ'imeden müstebân olmağla fîmâ-baʿd bundan ziyâde zuhûr eder ise iʿtibâr

olunmamak üzere sudûr eden musahhah fermân-ı âlî mûcebince işbu emrin kaydı bâlâsına şerh ve defter mûcebince hıfz olunmuşdur. **Fî 16 Şevval sene 98**

-Hâlâ Boğdan voyvodası Aleksandri voyvodaya hüküm ki

Ahidnâme-i mübârekenin inkıyâdı ve tasdîknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin reʿâyâsından bazıları âharı töhmet ve adem-i itâʿat yahud hıyânet idüb devleteynin birine ihtifâ ve ilticâ kasdında olur ise devlet-i aliyyemde dîn-i İslâmı kabûl ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâʿadâ aslâ bir bahâne ve ile kabûl ve himâyet olunmayub derʿakab red veyahud hiç olmaz ise ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki bu misillü yaramazların sebebi ile iki devlet beynine bürûdet veyahut bâʿis-i bahs-i abes olur aslâ bir maʿnâ vâkiʿ olmaya. Kezâlik tarafeyn reʿâyâsından olup gerek ehl-i İslâm ve gerek Hıristiyan zümresinden bir kimse bir dürlü taksîrât idüb her ne mulâhaza ile devletden ol bir devlete ilticâ eder ise bu misillüler taleb olundukça bilâ-te'hîr redd ve gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâ'ir esîrler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin hizmetlerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden müslimîn ve devlet-i aliyyemde yine hüsn-i irâdetleriyle dîn-i Muhammedîyi kabûl eden Hıristiyanlardan mâʿadâ bi'l-cümle işbu musâlaha-i mübârekenin tasdîknâmeleri mübâdelesinden sonra derʿakab ve aslâ bir dürlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve takyîd-i be's âzâd ve istirdâd ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin inʿikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı istirkâk olan Rusya reʿâyâları devlet-i aliyyemde bulundukça redd ü teslîm olunmaları husûsâtı Rusyaluya iʿtâ olunan ahidnâme-i hümâyûnumda münderic olduğuna binâ'en evlak ve boğdan ve mahâll-i sâ'irede mukaddemâ olan muhârebede ve baʿdehû inʿikâd-ı sulh akıbinde Rusyalunun imtidâd eden hurûbları evânında perâkende olmuş ve baʿdehû Rusya memâlikinden birer takrîb firâr ile mahâll-i merkûmeye firâr etmiş vâfir Rusyalu mevcûd olduğundan bahsile o misillülerden vatanlarına avdete tâlib olan Rusyalunun defteri ol tarafda Rusya konsolosu tarafından irâ'e ile

[s.99]

vatanlarına ricʿate ruhsat verilmesini şâmil emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Derʿaliyyemde mukîm Rusya elçisi mukaddemâ istidʿâ eylediği cihetden ahidnâme-i

hümâyûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunarak sahîh Rusyalu olduğu baʿde'ttahkîk muğâyir-i şurût-ı muʿâhede avâ'idîn-i mezbûre alınmamasını müştemil sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin sana ve Eflak voyvodasına vesâ'ire hıtâben 1197 senesi evâsıt-ı Saferinde bir kıtʿa emr-i şerîfim sâdır olduğuna binâ'en Rusyaludan müddet-i çendîden beru memleket-i Eflakde bulunup vatanlarına ricʿate tâlib olan on yedi neferin defterini Rusya konsolosu Eflak voyvodasına ibrâz eylediğine ibtinâ'en her bir neferini voyvoda-i mûmâ ileyh getirtip muʿâyene ve istintâk ve sahîh Rusyalu olduğunu ve millet-i asliyelerinde kaldığını alenen tashîh ve tahkîk birle iki neferini mukaddemce te'ehhül etmiş olduğundan zehâbdan menʿ olunduğunu mübeyyin voyvoda-i mûmâ ileyhin sene-i merkûmede bir kıtʿa mektûbu ve kendü irâdetleriyle muʿâvedeye tâlib olan on beş neferinin dahi defteri vârid olmuşidi. El-hâletü hâzihî dürerbâr-ı atûfet-karârdan vürûd eden arzuhâlinde Rusya konsolosunun tarafına bir kıtʿa takrîr kağıdı gelüb mazmûnunda Yaş kasabasından hâric memleket-i Boğdanın vesâ'ir kazâlarında mevcûd olan Rusyalu bulundukları mahallerde bi't-taharrî vatanlarına ircâʿ olunmalarıçün kendü tarafından mahsûs bir adam taʿyînine me'zûniyetini taleb eylediği tahrîr olunmuş olduğu derc ve tastîr ve takrîr-i mezkûr dahi tesyîr olunmuş konsolos-ı mersûmun me'mûriyeti Rusya tüccârının tesviye-i umûrlarıçün olduğu ve bâlâda beyân olunan emr-i şerîfim mantûku üzere ve kendü dilhâhlarıylea vatanlarına avdete tâlib olan sahîh Rusyaluların zükûr ve inâsdan devlet-i aliyyem reʿâyâsını istishâb etmeksizin Rusya diyârına ricʿatleri tecvîz olunmuşiken inhâ olunduğu üzere kazâ be-kazâ bahâne-i tecessüs ile konsolos ademîninin geşt ü güzârı beyne'r-reʿâyâ nice mahzûru mûcib ve nizâm-ı mülkiyeye muhâlif olmağla bermûceb-i ahidnâme-i hümâyûn reddi iktizâ eden sahîh Rusya reʿâyâsı neferâtının hangi mahallinde var ise ism ve resmleriyle defterini konsolos-ı mezbûrdan taleb ve mukaddemâ ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd şeref-rîz-i sudûr olan emr-i münîfim mûcebince getirdüb huzûrunda Rusya konsolos veyahud vekîli hâzır olduğu halde muʿâyene ve bi'l-istintâk tanassur üzere olup gitmeğe tâlib oldukları lede't-tahkîk vilâyetlerine avdetlerine muhâlefet olunmamak fermânım olmağın imdi sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin nizâm-ı memleketin ârıza-i ihtilâlden sıyâneti vâcibâttan olduğu derkâr ve konsolos-ı mersûmun tecessüs irâdesiyle ademi geşt ü güzâr eylemesi reʿâyânın tevahhuşunu mûcib ve ihtilâl-i nizâm-ı memleketi müstevcib olduğu bedîdâr idüğünü konsolos-ı mersûma dostâne ifâde ve memleketinde Rusya reʿâyâsı olduğuna şüphesi var ise ism ve resm ve mahalleri tasrîhiyle tarafına defterini vermesini ve ber-mûceb-

i defter huzûruna getirtip istintâk ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn reddedeceğini beyân birle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mantûku ve siyâk-ı mezkûr üzere amel ü hareket iderek Boğdanın hangi mahallinde sahîh Rusya reʿâyâsı var ise bilâ-ketm ve himâye konsolos-ı mersûm tarafından verilen defter ile tarafından ademler taʿyîn ve huzûruna celb ve konsolos veya vekîli hâzır olduğu halde bi'l-muʿâyene ve bi'l-istintâk fi'l-asıl Boğdan ve sâ'ir devlet-i aliyyem reʿâyâsından olmayub fi'l-hakîka evân-ı muhârebede ol havâlîde kalmış veyahud baʿde-inʿikâd-ı musâlaha birer takrîb-le vilâyetlerinden firâr etmiş sahîh Rusyalu olduğu ve el'ân tanassur üzere kaldığı gereği gibi tashîh ve tahkîk olundukdan sonra o makûle sahîh Rusyalu olanların zükûr ve inâs devlet-i aliyyem reʿâyâsı istishâb etmeksizin avdetlerine mümânaʿat olunmayub isim ve eşkâllerini mübeyyin defterini Derʿaliyyeme tesyîre mübâderet ve sahîh Rusyalu değil iken âharın tahrîk ve ıdlâliyle ve kendüsünün taleb ve ilhâhına mebnî tahrîre kusûra mübtenî tebdîl-i hey'et ve tağyîr-i sûret ile reʿâyâ-yı devlet-i aliyyemden bir neferinin muğâyir-i şurût-ı müsâleme ve hılâf-ı rızâ-yı dâverânem Rusya tarafına Boğdan tarîkıyle azîmetine ruhsat ve civârdan mübâʿadet eylememeğin bâbında.**Fî evâ'il-i Receb sene 198**

-Selanik mollasına ve dergâh-ı muʿallâm kapıcıbaşılarından Selanik müteselli-mine hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkubuhû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime bu defʿa gönderdiği takrîrin ındında Rusya reʿâyâsından Hristokoro Kobrogorlof nâm tâcirin bundan akdem cânib-i Mı-sırda ve Türklüden bir kıtʿa sefîne iştirâ ve Rusya bayrağı dikmeksizin lede'l-vusûl sefîne-i merkûmeyi arkod? ve tâ'ifesinden Süleymân nâm kapudana 5000 guruşa beyʿ eylediğine binâ'en meblağ-ı mezbûrun beş yüz guruşunu teslîm ve mâʿadâsını dahi vakt-i muʿayyenede edâ etmez ise sefîne-i mezbûru geriye reddolunmak üzere mukâvele olunmuşiken kapudan-ı mezbûr meblağ-ı fey'-i merkûmu vermeksizin birkaç nefer ademiyle sefîneye duhûl ve Osmanlı bayrağı vazʿ ve derûnunda bulunan mellahları defʿ ve sefînenin hamûlesi ve Rusyalunun eşyâsını fuzûlî zabt eylediğine ibtinâ'en müste'men-i mersûm tebeʿiyyeti sâbıkâ Selanik valisine ifâde eylediğinde müşârun ileyhin ikdâmıyla 2000 guruşunu tahsîl ve baʿde't-teslîm kapudan-ı mezbûr şirrete sülûk birle şayka-i mezbûreyi gâh teslîm eylediğim mikdâr meblağ Pazar ey-ledik ve gâh sefînenin nısfı Selanikde mukîm iki nefer zimmîlerindir ve rubʿu dahi

nâmık-cûd? bir nefer müslimindir deyu cevâba tasaddî ve mütesaddî olduğu akvâl ve iʿtilâlden gayrı kendüye gadrolunduğu müste'men-i mersûm bu tarafa gelüb elçi-i mûmâ ileyhe ifâde ve tazallum ve tahsîlini niyâz ve inhâsını musaddık Selanikde mukîm şehbender konsolosunun tahrîrâtını ibrâz eylediği mukaddemâ elçi-i mûmâ ileyh tarafından inhâ ve olbâbda tahsîl ve tazmîni istidʿâ olunduğu ecilden kapudan-ı mezbûr ve nısf-ı sefîne bizimdir deyu iddiʿâ eden zimmî-i mesfûrân vâlî-i sâbık-ı müşârun ileyh maʿrifetiyle ahz ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin huzûruna ihzâr ve bi'l-müvâcehe sefîne maddesi ve mukâvele husûsu kaydı taharrî ve dikkat vechile ru'yet ve fi'l-hakîka mevâdd-ı merkûmenin inhâ ve ihbâr olunduğu hak müste'men-i mersûm yedinde olup kapudan-ı mezbûrun kizb ve hılâfı irtikâbı şerʿan zâhir ve meblağ-ı mezbûrun edâsı lâzım geldiği sûretde özür ve illetine havâle-i âgâh olunmayarak gayr-ı ez-teslîm zimmetinde sâbit ve mütehakkak olan ikibin beşyüz guruş ile fuzûlî zabteylediği Rusyalu-ı mesfûrun ve mellâhların emvâl ve eşyâsı her ne ise tamâmen tahsîl ve müste'men-i mersûma ve ashâbına teslîme dikkat-i tâm ve yine taʿallül ve muhâlefet birle Rusyalu-ı mesfûr irzâ olunmadığı halde mezbûr kapudân ve zimmî-i mesfûrân bu tarafa ihzâr ve terâfuʿ-i şerʿ ve şerʿan terettüb iden zarar ve ziyân tazmîn ettirilmek hakîkat-i hâl serîʿan Derʿaliyyeme arz u iʿlâm olunmak üzere vâlî-i müşârun ileyhe ve sana hıtâben işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cemâziye'l-âhiresinde şeref-rîz-i sudûr olan oltarafa kable'l-vusûl kapudân-ı mezbûr vâlî-i sâbık-ı müşârun ileyhin ve Selanik gümrükçüsünün vesâ'ir hukkâm ve zâbitânın ihmâl ve iğmâzlarından nâşî sefîne-i mezbûreyi top ve neferâtıyle techîz ve Tunus bayrağı diküb ve korsan olmak mülâbesesiyle korsanlık etmek içün bahr-i sefîde azîmet idüb bu vechile muʿtâd emr-i âlî yerine getirilmeyüb müste'men-i mersûmun hakkı muʿattal kaldığı ve hakîkat-i hal minvâl-i muharrer üzere olduğunu mübeyyin olcânibde mukîm düvel konsolosları tarafından tekrâr şehâdet-nâmeler geldiği beyânıyla meblağ-ı bâkî ve hamûle ve eşyâ ve tertîbâtından zarar u ziyân vâlî-i sâbık-ı müşâr ve gümrükçü vesâ'ir lâzım gelenlerden tahsîl ve tazmîn olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru eğerçi istidʿâ olunmuş lâkin sefîne-i merkûmenin beyʿ u şirâsı husûsu nevechile olmuşdur ve katʿ olunan bahâsı verilmemişdir ve verilmemesinin sebebi nedir ve derûnunda olan Rusyalunun ve mellâhların hamûle ve eşyâları ne makûle şeydir ve nemikdârdır ve böyle nizâʿlu sefîneler müddeʿîsi olan kimsenin fas ü hasm olunmaksızın mahall-i âhara hareket ve nakline adem-i irâ'e-i ruhsat ve izin ve hukkâm ve zâbitânın lâzıme zimetleri iken kapudân-ı mezbûrun cevânib-i hârice

azîmetin hikmeti nedir erbâb-ı vukûf ve vüsûkdan bi't-taharrî tashîh ve tahkîk ve kizb ve hılâfdan ârî vechile Derʿaliyyeme iʿlâm olunmak fermânım olmağın imdi kapudan-ı mezbûrun akvâli sahîh olsa bile mâdemki vukûʿa gelen nizâʿ külliyen katʿ u fasl-ı merʿîsi iskât olunmıya bu makûle münâzaʿun aleyh olan kimsenin mahall-i âhara salıverilmeyüb keyfiyeti sıhhati üzere serîʿan bu tarafa bildirmek vülât-ı hükkâm ve zâbitânın

[s.100]

vâcibe-i dikkatleri iken kapudan-ı merkûmun inhâ olunduğu harekât-ı nâ-marziyyeye cesâreti vâlî-i sâbık-ı müşârun ileyhin ve gümrükçünün vesâ'ir zâbitânın rehâvet ve iğmâz ve naksları irtikâblarından sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin senin dahi sükût muʿâmelesini ihtiyârından neş'et idüb bu bâbda mürtekib-i rehâvet olnaların mu'âheze olunmalarını mûcib bir keyfiyet idüğü ve devlet-i aliyyemle dost ve muʿâhed olan düvel reʿâyâsının ednâ mertebe zarar u ziyân vukûʿundan himâyet ve sıyânetleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat olunmak lâzım-ı rüsûm-ı dostî ve musâfât olduğu cihetten mâdde-i merkûmenin alâ-vechi's-sıhhat bilinmesi matlûb-ı şâhânem olduğu ve kapudan-ı mezbûru li-ecli't-terâfuʿ bahr-i sefîdde bulunduğu mahalde ahz ve sefînesiyle maʿan Derʿaliyyeme ihzâr ve irsâl olunmasıçün kapudan paşaya başka emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunduğu siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ ileyhimâsız maʿlûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer sefîne-i merkûmenin alınıp satılması husûsu ne gûne olmuşdur ve katʿolunan bahâsı fi'l-hakîka edâ olunmamışmıdır ve edâ olunduğu halde verilmemesi niçündür ve katʿ-rişte-i iddiʿâ ve nizâʿ olunmaksızın kapudan-ı mezbûrun adem-i te'hîr ve tevkîfinin sebebi nedir ve sefîne derûnunda olan hamûle ne makûle nesnedir ve kıymetleri ne mikdâr erbâb-ı vukûfdan sirran ve alenen bi't-taharrî gereği gibi tashîh ve tahkîk birle şek ve şüpheden ârî ve gadr ve himâyeden ve murâʿât-ı hâtır dâʿıyesinden beri olarak vukûʿu ve sıhhati üzere alâ-vechi'l-îzâh Derʿaliyyeme iʿlâm ve izhâra sürʿat eyleyüb ser-i mû kusûr ve rehâvetten ve vâkıʿın hılâfını kaleme almağa cesâret ile mu'âhaze olunmakdan mücânebet eylemeniz bâbında. **Fî evâsıt-ı Şaʿbân sene 198**

Bir sûreti

Kapudan-ı deryâ vezîr Gazi Hasan Paşaya

-Mukaddemâ selâmı ve istiʿlâmı hâvî emir yazıldığı beyânıyla müstevlî-i mezkûrenin ol cânibe vürûdunda muktezâsının icrâsı ve nizâʿ-ı mezkûrun fasl ve indifâʿıyla Rusyalu-ı mesfûrun ilzâm ve iskâti kapudan-ı mezkûrun beher hal bu tarafda bulunmasına mevkûf olup el-hâletü hâzihî ne mahalde olduğu her ne kadar nâmaʿlûm ise dahi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin makdûr olduğun dirâyet ve firâset ve dûr-endîşî ve kiyâset muktezâsınca ahz ve Derʿaliyyeme irsâlinde sana suʿûbet olmayub vücûhla eshel idüğü bî-rayb ü iştibâh olmağın kapudan-ı mezbûr bi-eyyi-hâl maʿrifetinle bulunduğu mahalde ahz ve hey'etiyle li-ecli't-terâfuʿ Dersaʿâdetime ihzâr ve irsâl olunmak fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ile irsâl olunmuşdur. İmdi yakîn maʿlûmun ve kapudan-ı merkûmun sefînesiyle maʿan bu tarafa ihzâr ve irsâli mücerred senden matlûb-ı hümâyûnum olduğu meczûmun oldukda merkûm Süleyman kapudanı bahr-i sefîdde bulunduğu mahalde maʿrifetinle ahz u katʿ-rişte-i iddiʿâ ve fasl-ı daʿvâ ve müddeʿîsini iskât ve irzâ olunmak içün hey'etiyle alâ-eyyi-hâlin Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr ve irsâle ihtimâm ve ikdâm eyleyüb tesâmüh ve ihmâlden ve bulunmadı deyu tahrîrât irsâliyle veyahud aʿzâr-ı gayr-ı makbûlesini ısgâ ve adem-i ihzârını tecvîz ile nizâʿ-ı mezkûru katʿ olunmamasına sebeb olmakdan ictinâb-ı tâm eylemeğin bâbında.

-Rusya kapudanlarından Lenba Bogolsi nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 3000 kile hınta ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Akdenizde vâkiʿ memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd eyledüğün elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-muʿtâd imrâr-ı sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Deryamendi Kaçari nâm kapudan kezâlik 2900 kile hınta ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Saluli Kunduri nâm kapudan kezâlik 4700 kile hınta ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Bahr-i Sefîdde vâkiʿ memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Akdenize azîmet murâd ettiğin inhâ ve mümzâ defterini takdîm etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Ulilu Marinden nâm kapudan kezâlik 4000 kile hınta ile mahmûl sefînesiyle Bahr-i Sefîde azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya tüccârından Sorso Holayık nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmire ve Bahr-i Sefîdde kâin bazı Cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd izn emri.

-Rusya beğzâdelerinden ve mayorlarından Baron de Feridrik ve Karlomiler nâm iki nefer Rusyalu bir nefer müste'men dilmaçları ve dört nefer müste'men hizmetkârlarıyla alâ-tarîkı's-seyâhat Derʿaliyyeden İskenderiyeye ve Mısıra varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince ber-muʿtâd izn emri.

-Rusya reʿâyâsından Abram Manuyelof nâm Yahudi Sara nâm zevcesiyle li-ecli'z-ziyâre Derʿaliyyeden Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince izn emri**. Evâhır-i Şaʿbân sene 98**

-Rusya reʿâyâsından İvan nâm tâcir Dimitrov Vilasoli nâm bir nefer müste'men âdemini li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmire ve Bahr-i Sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd izin emri

-Rusya kapudanlarından Mihael Karayanik nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 4500 kile hınta ve 285 kantar demir ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Bahr-i Sefîdde memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Akdenize azîmet murâd eylediğin inhâ ve maʿmûlün bih defterini takdîm etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya tüccârından Agob Dilsokof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden bahran Eflak ve andan berren Rusya tarafına varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd izn emri.

-Rusya tüccârından İvan Danhoca nâm tâcir berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden bahran Eflak ve andan berren Rusya diyârına varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd izn emri.

-Rusya kapudanlarından Nikolof Raçok nâm kapudan Bahr-i Sefîdden iştirâ eylediği 28 bin vukkıye hamr ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Kostantin Boltof nâm kapudan Francadan iştirâ olunmuş 136 vukkıye frengi kahve ve taşradan iştirâ olunmuş 98 kantar penbe ve kezâlik 1007 kantar rişte-i penbe ile Derʿaliyyeden tahmîl eylediği 158 kantar kına ve 190 kantar üzüm ve 1877 vukkıye duhân ve 1730 top akça ve 120 top boyası ve 80 zirâʿ hınta-i Franca dört çeki kağıd ve yetmiş sandık cüzdan ve biri biriyle? diğeri de mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle li-ecli't-ticâre Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle defteri hıfzolunub ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

[s.101]

-Rusya tüccârından Apostopal Rakif nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmir ve Bahr-i Sefîdde vâkiʿ cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd izn emri.

-Rusya tüccârından İvan Dergobolof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmir ve Bahr-i Sefîdde vâkiʿ cezîrelere varub gelmek murâd eylediğin inhâ etmekle ber-muʿtâd izn emri.

-Rusya kapudanlarından Harasimo Kilnarpoloc nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere tahmîl eylediği 2500 kile hınta ile Derʿaliyyeye gelüb Bahr-i Sefîdde vâkiʿ memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Akdeniz cânibine azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Nikola Komunlarino nâm kapudan kezâlik sefînesine tahmîl eylediği 3000 kile hınta ile Bahr-i Sefîde azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

Hizmetkârı muʿâfiyet emridir. Emri tisyâr olundu.

Derʿaliyyede mukîm Rusya elçisi yanında 98 senesi Recebinin yirmi birinci günü tarihiyle müverrah verilen berât mûcebince tercümân olan Nikolaki veled-i Yorgaki Cifni nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârından

Yorgi veled-i Aci Baraskova nâm bir neferi muğâyir-i berât cizye mutâlebesi ve âhar vechile taʿaddî edilmemek üzere muʿâfiyetini hâvî emr-i şerîf yazılmışdır.

Yerine arz 901 taht-ı âhar taʿyîn olunmağla sûret hıfz olunup tarih-i merkûmda emir yazılmışdır. **Evâhir-i Şaʿbân sene 98.**

-Memleket-i Eflak ve Boğdan ve bucakda Rusya konsolosu yanında 98 senesi Ramazânının üçüncü günü tarihiyle müverrah verilen berât mûcebince tercümân olan Atnaso Vasilyo Kesoğlu nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârından Sipudi Aci Dasi? nâm bir neferi muğâyir-i berât cizye mutâlebesi ve âhar vechile taʿaddî edilmemek içün muʿâfiyetini hâvî emr-i şerîf yazılmışdır.

Hizmetkâr yol emridir. Bu dahi hıfzolunmuşdur.

-Memleket-i Eflakden Âsitâne-i aliyyeye gelüb gidince yol üzerinde vâkiʿ kuzât ve nüvvâb zîyde fazluhüm ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ziyde kadruhüme

-Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçikof hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime mühürlü arzuhal gönderüb Eflak ve Boğdan ve Bucak memleketlerinde Rusya konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Atnaso Vasilyo Kesoğlu nâm tercümân Sipudi Aci Dasi nâm bir nefer hizmetkârını bazı mesâlihini ru'yet zımnında memleket-i Eflakden İstanbul cânibine irsâl etmekle azîmet üzere olduğunu bildirüb hizmetkâr-ı mesfûrun Derʿaliyyeme gelüb gidinceye mürûruna mümânaʿat olunmayub tercüman hizmetkârı olduğunu şâmil yedinde olan tuğrâlı emr-i şerîfim mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz nişân kaydı ve ahkâm kuyûdâtı tetebbuʿ olundukda mesfûr Atnaso Vasilyo Kesoğlu konsolos-ı mersûm yanında 98 senesi Ramazânının üçüncü günü tarihiyle verilen berât-ı şerîfim mûcebince tercümân olduğu ve mesfûr Sipudi Aci Dasi dahi tercümân-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından olduğu ve şurût-ı berât mûcebince himâyet olunmasını muhtevî emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın yedinde olan tuğralı emr-i şerîfim mûcebince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi hizmetkâr-ı mesfûrdan emr-i şerîf-i mezkûru taleb idüb göreler tercüman-ı mersûmun hizmetkârı olduğunu hâvî verilen asıl tuğralı emr-i şerîfim yedinde mevcûd ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve himâyet ve memleket-i Eflakden İstanbula gelüb

gidinceye ber-mûceb-i şurût-ı berât himâyet ve sıyânet ve mürûr ve ubûrlarına mümânaʿatten mübâʿadet etmeniz bâbında **evâ'il-i Ramazân sene 98.**

Tercüman yol emridir

Memleket-i Eflakden Âsitâne-i Aliyyeye gelüb gidince yol üzerinde vâkiʿ kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ziyde kadruhüme

-Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-mesîhiyye Kavalyer de Bolçikof hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime mühürlü arzuhal gönderüb Eflak ve Boğdan ve Bucak memleketlerinde Rusya konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Atnaso Vasilyo Kesoğlu nâm tercümân bazı mesâlihini ru'yet zımnında memleket-i Eflakden İstanbul cânibine gitmek murâd eylediğin inhâ ve tercümân-ı mesfûrun Derʿaliyyeme gelüb gidinceye mürûruna mümânaʿat olunmayub yedinde olan berâtı mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz nişân kaydı tetebbuʿ olundukda mesfûr Atnaso Vasilyo Kesoğlu konsolos-ı mersûm yanında tercümân olmak üzere 98 senesi Ramazânının üçüncü gününde berât-ı şerîfim verildiği mukayyed ve tercümanlık hizmetinde bunlar ve ademleri ve yine yedlerine tuğralı evâmir-i şerîfe verilen iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kasâbiye akçesi vesâ'ir rüsûm ve tekâlif-i örfiye teklîfi ile rencîde olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak husûsu ber-muktezâ-yı şurût-ı nizâm berât-ı mezkûrede mastûr olmağla ancak tercüman-ı mersûmun mürûruna mümânaʿat olunmamak fermânım olmağın imdi tercüman-ı mesfûrdan berât-ı şerîf-i mezkûru taleb idüb göreler tercüman-ı mersûmun konsolos-ı mezbûre yanında tercüman olduğunu hâvî verilen asıl tuğralı emr-i âlîşânım yedinde mevcûd ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve ve hılâfına irâ'et-i ruhsattan mücânebet olunarak ancak tercüman-ı mersûmun mürûruna adem-i mümânaʿat ve min külli'l-vücûh himâyet ve sıyânet olunmak bâbında.

[s.102]

-Rusya reʿâyâsından Antonyon nâm tâcir İzmir ve Bahr-i sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden varub gelmek murâd itmekle ahidnâme-i hümâyûn mûcebince ber-muʿtâd yol emri **evâsıt-ı Ramazân sene 98**

-Rusya kapudanlarından Teodor Morostakör nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 651 kantar demir ve 2000 kile hınta ve 40 aded keçe ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Akdenizde vâkiʿ memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd eyledüğün inhâ ve maʿmûlün bih defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Civani Françesko nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 10 fıçı top yağı ve 37 denk kendir ve 33 kantar keten ve 6800 kile hınta ve 1600 kile çavdar ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb eşyâ-yı mezbûreyi bu tarafda ihrâc eylemeksizin ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede düvel-i sâ'ire memleketine nakl ve azîmet murâd itmekle maʿmûlün bih takdîm olunan defteri hıfz olunup eşyâ-yı merkûme ile sefîne-i mezkûrenin Bahr-i sefîd cânibine nakl ve azîmetine mümânaʿat olunmamak üzere izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Çayak Maren nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine Franca memleketinden iştirâ ve tahmîl eylediği 41 fıçı hamr ve 14 fıçı mukattarât ve 82 fıçı rugan zeyt ve iki fıçı limon suyu ve 69 fıçı envâʿ tuzlu me'kûlât ve 9 fıçı şeker ve 9 fıçı envâʿ evânî ve bir fıçı duhan ve 68 denk pirinç ve iki denk çuka ve 29 sandık şurûb-i mütenevviʿa ve bir sandık çikolata ve yedi sandık taban ve 11 sandık üzüm ve bir sandık zoka? Ve altı sandık buhur ve üç sandık harîr ve ekmişe ve üç sandık me'kûlât ve sekiz sandık ev takımı ve altı şişe şeker ve 24 deste iskemle ve 8 aded tehî küp ve bu tarafa gelüb hamûle-i mezbûreyi taşra çıkarmayub Rusya memâlikine nakl murâd eyledüğün inhâ ve defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede Bahr-i siyâha nakl ve mürûruna mümânaʿat olunmamak içün izn-i sefîne emri

-Amasya kadısına ve mütesellimine

Elçi-i mûmâ ileyh arzuhâl gönderüb Rusya reʿâyâsından Karabit Evansof nâm tâcirden Sadin oğlu Mesruk nâm tâcir 97 senesinde iştirâ eylediği yağın 1900 guruşa mahsûben ziyâde bahâ takdîriyle 1000 guruşluk esb virüb kusûr kalan 800 guruşa virmeyüben tâcir-i mesfûr vilâyeti olan Amasyaya azîmet eylediğin inhâ ve husûs-ı

mezbûr mahallinde şerʿile görülüb meblağ-ı mezbûr tâcir-i mersûma alıverilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ eylediği mahallinde şerʿle ihkâk-ı hak olunmak içün emrî şerîf yazılmışdır**. Evâhir-i Ramazân sene 98**

-Rusya kapudanlarından İvan Kondogorof nâm kapudan Rusya memâliki maʿmûlâtı olmak üzere 200 kile hınta ve 100 aded keçe ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Bahr-i sefîdde vâkiʿ memâlik-i İslâmiyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Dimitri Vasamakif nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 4500 kile hınta ve 100 kantar demir ve 15 kantar keten ve 11 kantar şemʿ-i asel ve 150 aded keçe ile Bahr-i siyâhdan vürûd idüb ve eşyâ-yı mezbûreyi bu tarafa ihrâc eylemeyüb Bahr-i sefîdde kâin memâlik-i devlet-i Aliyyeye nakliçün Akdeniz cânibine azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

Hizmetkârı muʿâfiyet emridir. Emri aslı mahfûz.

-Eflak ve Boğdan ve Bucakda Rusya konsolosu yanında 98 senesi Ramazânı-nın üçüncü günü tarihiyle müverrah verilen berât mûcebince tercümân olan Atnaso Vasilyo Kesoğlu nâm tercümânın ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı cedîd iki nefer hiz-metkârlarından Andon Aleksi veled-i İkonomo nâm bir neferi muğâyir-i berât cizye mutâlebesi ve âhar vechile taʿaddî edilmemek içün muʿâfiyetini hâvî emr-i şerîf ya-zılmışdır. **Evâsıt-ı Ramazân sene 98**

Hizmetkâr yol emridir

-Tercümân-ı mersûm Atnaso Vasilyo Kesoğlu hizmetkârı mesfûr Aleksi veled-i İkonomoyu bazı mesâlihini ru’yet zımnında memâlik-i Eflakden Derʿaliyyeye irsâl murâd itmekle yedinde olan tuğralı emr-i şerîfim mûcebince amel memleket-i mezbûreden Dersaʿâdete gelüb gidinceye mürûr ve ubûruna mümânaʿat olunmamak üzere emsâline verildiği misillü yol emri yazılmışdır. **Evâhır-i Ramazân sene 98.**

Hizmetkârı muʿâfiyet emridir. Emri aslı ve sûreti mahfûz.

-Derʿaliyyede mukîm Rusya elçisi yanında 98 senesi Recebinin yirmi birinci günü tarihiyle müverrah verilen berât mûcebince tercümân olan Nikolaki veled-i Yorgi Cifni nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Kostanti Aci Vail nâm bir neferi muğâyir-i berât cizye mutâlebesi ve âhar vechile taʿaddî ettirilmemek içün muʿâfiyetini hâvî emr-i şerîf yazılmışdır. **Evâhır-i Ramazân sene 98**

-Rusya reʿâyâsından Anastasyo Andiya nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmir ve Bahr-i sefîdde vâkiʿ cezîrelere varub gelmek murâd itmekle ber-vech-i muʿtâd yol emri

-Rusya reʿâyâsından Gaspar Menkinof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Kastamonuya ve andan Bahr-i siyâh cihetine ve andan dahi bahran Rusya memâlikine azîme murâd itmekle ber-muʿtâd yol emri

-Rusya reʿâyâsından Bezirli Modmenof ve Bodur Alakdesör ve Yorgi Vazdeskalaf nâm üç nefer tâcirler li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Mısıra varub gelmek murâd itmekle ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn yol emri

[s.103]

-Rusya reʿâyâsından Hristokoro Dimitirlof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmire ve andan Bahran İnboza ve andan dahi berren Rusya diyârına azîmet murâd itmekle ber- muʿtâd yol emri

-Rusya kapudanlarından Antarino Derakof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlü olmak üzere 2000 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Akdenizde vâkiʿ memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Bahr-i sefîd tarafına âzim olmaklığını elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından İvan Kondogorof nâm kapudan kezâlik 2000 kile hınta ve yüz aded keçe ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa sefînesiyle li-ecli'l-beyʿ Bahr-i sefîd tarafına âzim olmağın elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Andreya Kaçanbof nâm kapudan kezâlik 2600 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle gelüb Bahr-i sefîdde li-ecli'l-beyʿ âzim olmağın elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defterini dahi takdîm itmekle ber-minvâl-i muharrer izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Stamati Yoriyef nâm kapudan kezâlik 3800 kile hınta ve 39 kantar demir ve 40 kantar keten ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa sefînesiyle gelüb li-ecli'l-beyʿ Bahr-i sefîde âzim olmağın elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defterini takdîm itmekle ber-vech-i muharrer izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Alp Boskoviç nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâkiʿ memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 300 kantar kuru üzüm ve 89 bin vukkıye hamr ve 531 vukkıye mukattarât ve 111 vukkıye rişte-i penbe ve 650vukkıye rugan zeyt ve 351 şişe hamr-ı efrencî ve 90 aded şişe-i rûmî ile li-ecli't-ticâre Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl ve defterini takdîm itmekle ber-vech-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-İzmir kadısına ve voyvodasına hüküm ki

Bu esnâda li-ecli't-ticâre medîne-i İzmire tevârüd iden Rusya memâliki sükkânından Molla Mustafa nâm kimesne medîne-i merkûmede câmiʿ-i şerîf kapusu önünde vakt-i namaza müterakkıb iken sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin o mahalde mürûr eylediğine binâ'en mezkûrun ne cinsden ve ne milletten olduğunu su'âl eylediğinde mezkûr Mustafa dahi Müslim olduğunu ihbâr ve ikrârı esnâsında neferâtını üzerine tasallut ve değnek ve bıçak arkasıyla darb u tahkîr ve izʿâc ederek konağına götürüb tekrâr darb-ı şedîd ile darb ve üzerinde mevcûd 55 guruş nakd akçesini ahz eylemişsin. Mezbûra bu vechile gadreylediğin Âsitâne-i saʿâdetimde mukîm Rusya orta elçisi Kavalyer de Bolçikof hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr tarafından dahi inhâ ve bu cânibden emr-i şerîfim sudûru istidʿâ olunup kimesne hakkında şerʿ-i şerîfe muğâyir vazʿ-ı sünûhuna bir vechile rızâ-yı şâhânem olmadığından başka mezbûr ehl-i İslâmdan iken hakkıdna hılâf-ı şerʿ-i şerîf ve bi-gayr-ı hakkın o makûle taʿaddiyâta ibtidâr rızâ-yı hümâyûnuma vücûhla muğâyir olduğu âşikâr olmağla mezbûrun her nesi almış ise tamâmen kendüye istirdâd ve fîmâ-baʿd o misillü atvâr-ı nâ-marzıyyeye cesâret itmekden ve ettirmekden ittikâ ve mübâʿadet eylemen fermân

olmağın imdi ber-minvâl-i muharrer mezbûr Molla Mustafanın her nesi ahz olunmuş ise min-gayr-i noksân redd ve teslîme mübâderet ve bundan sonra rızâ-yı tâcdârâneme muğâyir atvâr ve evzâʿ tasdîrinden mübâʿadet ve dikkat eyliyesin şöyleki baʿdez-în o makûle vazʿa tecâsür etmek istenilir olu ise behemehal vehâmetin müşâhede ideceğin meczûmun oldukda ona göre hareket ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin tenfîz-i emr-i şerîfime sen dahi kemâl-i saʿy ü gayret eylemen bâbında **fî evâhir-i Ramazân sene 98.**

-Rusya reʿâyâsından Pavistan Fromdof nâm tâcir li-ecli't-ticâre İzmire varub gelmek murâd itmekle ber- muʿtâd izn-i sefîne emri **evâ'il-i Ramazân sene 98**

-Rusya reʿâyâsından Teodosyo Valadima nâm tâcir li-ecli't-ticâre Nikolay İvanof nâm bir nefer müste'men hizmetkârını Derʿaliyyeden Uzuncaâbâda irsâl murâd itmekle ber- muʿtâd izn-i yol emri

-Rusya reʿâyâsından Yigor Riyaskoy nâm tâcir berâ-yı ticâret İlistam Rostok nâm bir nefer müste'men âdemini Derʿaliyyeden Moraya irsâl murâd itmekle ber-muʿtâd yol emri

-Rusya kapudanlarından David Galesi nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2500 kile hınta ve 43 kantar şemʿ-i asel ve 14 kantar keten ile mahmûl râkib olduğu sefînesiyle eşyâ-yı mezbûru Bahr-i sefîdde vâkiʿ Devlet-i aliyyeye tâbiʿ memâlikde füruht içün Akdenize azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-Rusya reʿâyâsından Sopaçi Kaspar nâm Rusyalu bir nefer zevcesi müste'mene ve bir nefer kezâlik müste'men oğlu ile li-ecli'z-ziyâre Derʿaliyyeden Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd itmekle ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn yol emri e**vâsıt-ı Şevval sene 98**

-Rusya reʿâyâsından Penya Dor Nikoflof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Moeri Mıkırnikif nâm bir nefer müste'men âdemini bahran Özi ve andan berren Rusya memâlikine irsâl murâd itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede yol emri

-Rusya kapudanlarından Teodoro Gosolvilof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 1500 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle gelüb Bahr-i sefîdde memâlik-i devlet-i aliyyede beyʿ içün Akdenize azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdîm itmekle ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede izn-i sefîne emri

-Rusya kapudanlarından Rişar Dohal nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle hamûle nakli içün Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd itmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

-Rusya reʿâyâsından Karar ve Dimitri Bakof nâm iki nefer müste'men li-ecli'z-ziyâre Derʿaliyyeden Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd itmekle ber-muʿtâd yol emri **evâhir-i Şevval sene 98**

[s.104]

-Mudanya nâibine ve âyân ve zâbitânına hüküm ki,

Elçi-i mümâileyh arzuhâl gönderüp bâ-berât-ı âlî yanında tercüman olan Nicolaki veled-i Çıkti(?) nâm tercüman kendü malı ve on dört denk olmak üzere kıymeti bin sekiz yüz guruşa bâliğ yüz otuz altı kantar otuz altı vukiyye keten bundan akdem Yani veled-i Nicola nâm âdemi yediyle li-ecli'l-beyʻ Deraliyye'mden Mudanya'ya irsâl ve âdemi mesfûr dahi altı denk miktarını ol tarafta füruht ve bakî sekiz dengi mevcûd iken mürd olmakla mesfûrun metrûkâtı siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz tarafınızdan zapt olunduğundan bahisle tercüma-ı mersûmun malı olan ol miktar ketenden füruht olunan semeni ve mevcûdunun aynı bu tarafa li-ecli'l-îsâl bu defa gönderdiği âdemine teslim olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istidʻâ eylediğine binâen mahallinde şerʻle görülüp tamamen mesfûra teslim edilmek bâbında; **evâsıt-ı L sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Samuel nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dokuz bin keyl hınta ile mahmûlen râkib olduğu bir kıtʻa Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'de li-ecli'l-beyʻ Akdeniz'e azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri; M.

-İstanbul gümrüğü eminine hüküm ki,

Elçi-i mümâileyh mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya tüccarından Alexandro nâm tacir bundan akdem Taygan iskelesinden Rusya diyarı mahsulâtından on bin kantar miktarı ham demir getürüp ve iktizâ eden resm-i gümrüğün tamamen edâ edüp yedine ma'mûlün-bih tarafından eğerçi edâ tezkiresi verilüp lakin Deraliyye'mde demirin revâcı olmadığından bin kantarını li-ecli'l-bey' İzmir'e göndermek murâd eylediği beyânıyla nakline mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz mukaddemce beyne'd-devleteyn in'ikâd-pezîr olan ticaret muâhedesine müracaat olundukta Rusya tüccarı işbu ahidnâmenin muktezâsı üzere yüzde üç resmini edâ edüp mu'tâd üzere edâ tezkiresi aldıktan sonra zikrolunan edâ tezkiresi ibrâz olundukta muteber tutulup memâlik-i Osmâniye'nin kangı mahalline emti'alarını götürürlerse bir vechile kendülerden mükerrer resm-i gümrük iddiâ olunmaya deyü mestûr ve mukayyed ve olmakla el-hâletü hâzihî Deraliyye'mde demir kesret üzere olup lüzûmu olmadığı bi't-taharrî tashih olunmakla ve mezkûr demir dahi Devlet-i Aliyye'm memâlikine emti'asından olmayup Rusya memleketi mahsûlâtından olmakla Devlet-i Aliyye'm tüccar sefinesiyle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede bu tarafa nakline mümânaat olunmamak ve bu bahâne ile miktar-ı mezkûrdan ziyâde ve memâlik-i mahrûsem hasılâtından olan demirin nakline ruhsat göstermekten mübâadet olunmak fermanım olmağın imdi sen ki gümrük emini mümâileyhsin, inhâ olunduğu üzere demirin el-hâletü hâzihî Deraliyye'mde kesreti olup lüzûmu olmadığı bi't-taharrî tashih olunduğuna binâen ve demir-i mezkûr dahi Devlet-i Aliyye'm memâliki emti'asından olmayup Rusya memleketi mahsulâtından olduğuna ibtinâen bin kantar demirin Devlet-i Aliyye'm tüccar sefinesiyle İzmir'de bey' olunmak içün ber-mûceb-i şurût-ı muâhede bu cânibden nakline adem-i mümânaat ve bu vesile ile miktar-ı mezkûrdan ziyâde ve memâlik-i mahrûsem hasılâtından olan demirin nakline irâet-i ruhsattan ve hilâf-ı şurût-ı muâhede mükerrer gümrük mutâlebesinden hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **evâhir-i L sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Loli Gaş nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere (silik) dört yüz elli yedi kantar don yağı ve on bir kantar duhân ve yirmi kantar keten ve dört yüz yirmi sekiz kantar kendir ve bin beş yüz keyl hınta ve beş yüz keyl çavdar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i

Siyah'ta vâki Rusya memleketi iskelesinden vürûd ve hamûlesini ihrâc eylemeksizin Bahr-i Sefid'de kâin Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan sâir düvel memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

(959) Ankara sancağı dâhilinde Kavun Ovası(?) demekle arîf mahalde kâin çiftliğin tâbi olduğu kazânın kadısına ve livâ-i kezbûr mütesellimine hüküm ki,

Gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetiyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle üserâ musâlaha-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab asla bir türlü bahane ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i semen âzâd ve istirdâd ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğuna binâen Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa südde-i saâdetime mühürlü arzuhal takdim edüp mefhûmunda çiftlik-i mebzûrun sahibi Ömer Ağa demekle marûf kimesnenin yanında el-hâletü hâzihî yirmi beş yaşında bir nefer Rusyalu esir olduğu ve mukaddemâ hîn-i tahrîr-i üserâda ihfâ olunmuş olduğu esir-i mesfûr bir takrib haber gönderdiği tahrir ve inhâ ve mesfûr ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn kayd-ı esrden tahlis ve tarafına teslim olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mesfûr buldurulup lede'l-istintâk tahkik-i madde ile mutezâ-yı ahdi edâ zımnında Âsitane-i Aliyye'me irsâl olunmak fermanım olmağın imdi ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn mesfûru bi't-taharrî bulunduğu mahalde zâhire ihrâc ve lede'l-istintâk tahkik-i madde ile muktezâ-yı ahdi edâ zımnında Deraliyye'me irsâle mübâderet ve mugâyir-i ahidnâme ve münâfî-i şer'-i nebeviyye hareket vukû'undan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı L sene 1198.**

(960) Rusya kapudanlarından Konstantin Koba nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine Deraliyye'den tahmil eylediği üç bin dokuz vukiyye sirke ve bin yedi yüz altmış vukiyye zeytin ve sekiz yüz vukiyye duhân ve üç bin

adet lüle ve dört kıt‘a halının gümrüğün bu tarafta ba‘de’l-edâ ber-mûceb-i şurût-ı muâhede Bahr-i Siyah’la Rusya memleketine nakl içün azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri; **evâil-i Zâ sene 1198**.

-Rusya reâyâsından Hayosi(?) nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliyye’den Manastır’a varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Konstantin Tahili(?) nâm tacir iki nefer müste’men hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Kavala ve havâlisine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

[s.105]

-Mudanya nâibine ve âyân ve zâbitâna hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Nicolaki veled-i Çıkti(?) nâm tercüman kendü malı olmak üzere bin sekiz yüz guruşluk keteni bundan akdem li-ecli’l-bey‘ âdemi Yani veled-i Nicola yediyle ol tarafa irsâl ve âdemi mesfûr dahi bir miktarını füruht edüp mâ-‘adâsı mevcûd iken mürd olmaktan nâşî mahallinde şer‘le görülüp tercüman-ı mersûmun malı olmak üzere mütehakkık olan ketenden füruht olunanın semeni ve mevcûdunun aynı tamamen tercüman-ı mersûm tarafından gönderilen âdeme teslim olunmak içün elçi-i mümâileyh istid‘âsıyla işbu [1]198 senesi evâsıt-ı Şevvâl’inde emr-i şerifim sâdır olmuş idi.bu defa elçi-i mümâileyhin südde-i saâdetime takdim olunan takrîr kâğıdında infâz-ı emr-i âlî mümkün olmadığı ve sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin; emvâl-i mezkûreden resm-i kısmet nâmıyla tarafından dört yüz elli guruş alındığı ve mâ-‘adâsını dahi kazâ-i mezbûr voyvodası zapt eylediği ve mürd-i mesfûrun metrûkâtı üç yüz doksan sekiz guruş altı akçeye bâliğ olduğunu ve ziyâde bir nesnesi olmadığını mübeyyin hod-behod bir kıt‘a defter-i kassâm tanzimi ve ol vechile âdemi mesfûr tehî-dest iâde olunmuş olduğu tahrir ve inhâ ve ol miktar guruşluk keten tercüman-ı mersûmun malı olduğunu müş‘ir Galata kadısı Mevlânâ Abdülbâkî zîdet fezâilühû imzâsıyla mümzâ ve sene-i merkûmun yirmi dokuzuncu günü tarihiyle müverrah verilen huccet-i şer‘iyyeyi ibrâz birle zikrolunan ketenin gerek el-hâlwtü hâzihî mevcûdunun aynı ve gerek âdemi mesfûr kabe’l-vefât füruht ile zimem-i nâsta kalanın ve gerek ba‘de’l-

helâk vaz‘-ı yedd edenlerden semeni icâb edenlerden ve kezâlik mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i kısmet nâmıyla alınan akçe lazım gelenlerden mübâşir ma‘rifetiyle tamamen tahsil ve bu defa tercüman-ı mersûm cânibinden irsâl olunan âdemine bilâ-kusûr teslim ve redd ve ba‘de-izin resm-i kısmet mutâlebesinden keff-i yedd olunmak bâbında müceddeden emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve niyâz ve divân-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta Rusya reâyâsından biri mürd oldukta emlâk ve eşyası hiçbir kimesne müdâhaleye cesâret etmeksizin vasîlerine teslim ve eğer vasîsiz mürd olursa metrûkâtı konsolosunun vesâtetiyle hemşehrilerine emân verilüp bu bâbda kasâmlar ve beytü’l-mâlciler bir türlü muhâlefet ve bir vechile müdâhale eylemeyeler Rusya reâyâları hakkına riâyet olunan bi’l-cümle muâfiyât ve müsâlemât ile Rusya elçisinin ve konsoloslarının hizmetinde olan tercümanlar ve sâir âdemleri dahi mütemetti‘ olalar deyü beyne’d-devleteyn mün‘akid olan ticaret muâhedesine mestûr ve mukayyed olunmakla çavuş mübâşeretiyle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi ber-minvâl-i muharrer tercüman-ı mersûmun malı olmak üzere bâ-huccet-i şer‘iyye mütehakkık olan ol miktar guruşluk ketenin bir vukiyyesi ve bir akçesi ketm ü ihfâ olunmayarak ve lâzım gelenlerden tahsil ve zâhire ihrâc ve aynı ve semeni tamamen ma‘rifetiniz ve çavuş-ı mümâileyh ma‘rifetiyle âdemi mesfûra istirdâd ve resm-i kısmet nâmıyla alınan meblağ dahi her ne ise min-gayr-ı nuksânin redd ü teslime mübâderet ve bu vechile kat‘-ı rişte-i iddiâ olunduğu müş‘ir meb‘ûs olan âdemi mesfûrdan sened ahzıyla keyfiyeti Deraliyye’me inhâya müsâraat ve muhâlif-i şurût-ı muâhede resm-i kısmet talebi ve mugâyir-i emr-i âlî mevcûd olan keten ve nükûdun ve zimem-i nâsta olan semenin icâb edenlerden tahsil ve tesliminde tesâmuh ve tekâsül vukû‘u hasebiyle muâheze olunmaktan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Z sene 1198.**

(964) Selanik mollasına ve Dergâh-ı muallâm kapucubaşılarından Selanik mütesellimi ( ) dâme mecdühûya hüküm ki,

Rusya reâyâsından Hıristofor Vkondorgolof(?) nâm tacirin cânib-i … iştirâ edüp medîne-i Selanik’te Arnavut Süleyman nâm kapudan beş bin guruşa bey‘ eylediği sefinenin beş yüz guruşunu edâ ve mâ-‘adâsını vermeksizin kapudan-ı mezbûr sefine-i merkûmeyi derûnunda mevcûd Rusyalu mersûmun ve mellâhların emvâl ve eşyalarını zapt eylediğine binâen tacir-i mesfûr keyfiyeti sâbıkâ Selanik valisine le-

de'l-ifâde iki bin guruşu dahi kapudan-ı mezbûr[dan] tahsil olunduktan sonra mezbûr kapudan hileye sülûk ve garda tasaddî eylediği inhâ ve ihbâr olunduğuna binâen kapudan-ı merkûm huzûr-ı şer'a ihzâr ve bi'l-müvâcehe husus-ı mezbûr ru'yet ve zimmetinde şer'an sâbit olan gayr-ez-teslim sefine bahâsıyla fuzuli zapt eylediği emvâl ashâbına redd ve muhâlefet eylediği sûrette bu tarafa ihzâr ve şer'an terettüp eden zarar ve ziyân tazmin ettirilmek içün hakikat-i hâl serî'an Deraliyye'me arz u i'lâm olunmak vâlî-i sâbık-ı müşârunileyh ve sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin sana hitâben mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim ol tarafa kable'l-vusûl ihmâl ve iğmâz vukû'u hasebiyle kapudan-ı mezbûr sefineye süvâr ve korsanlık içün Bahr-i Sefid'e azimete ictisâr ve ol vechile tacir-i mersûmun hakkı muattal kaldığı beyânıyla meblağ-ı … ve hamûle ve irâs eden zarar ve ziyân tekâsülleri sebebiyle vâlî-i sâbık ve Selanik gümrükçüsü ve sâir lâzım gelenlerden tahsil olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof mukaddemâ bâ-takrîr istid'â eylediği ecilden sefine-i merkûmenin bey' u şirâsı hususu ne vechile olmuştur ve kat' olunan bahâsı verilmemiştir ve verilmemesinin sebebi nedir ve derûnunda olan Rusyalu'nun ve mellâhların hamûle ve eşyaları ne makûle şeydir ve ne miktardır ve böyle nizâ'lu sefine ve müdde'îsi olan kimesnenin fasl u hasm olunmaksızın hod-be-hod azimetinin hikmeti nedir; erbâb-ı vukûf ve sübûttan bi't-taharrî tashîh ve tahkik ve kizb ü hilâftan ârî vechile keyfiyeti Deraliyye'me i'lâma müsâraat eylemeniz bâbında işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Şaban'ında tekrar emr-i şerifim sâdır olmuş idi. Binâenaleyh madde-i merkûmu tahkik ve alâ-vechi's-sıhha i'lâmını serî'an Deraliyye'me tesyîr eylemeniz tabiat-i maslahattan iken bu defa elçi-i mümâileyhin takdim eylediği takrîr kâğıdında tacir-i mersûm ber-mûceb-i emr-i âlî i'lâm-ı mezkûre müterakkıyen bu âna dek medîne-i mezkûre ikâmet üzere olduğu ve kapudan-ı mezbûrun azimeti men'inde iğmâz eden gümrükçü-i mezbûrun töhmeti setr içün gayr-ı vâki i'lân olunmak hususu musahhah iken muhâlefeti i'lâm etmeye tacir-i mesfûrdan mebâliğ-i vâfire mutâlebe olunduğunu ve kapudanı mezbûr dahi kesb-i servet ü sâr birle avdet ve sefinesi İstanköy ceziresinde karaya alınup firâr eylediği ihbâr olunduğu cihetten tacir-i mersûm ol cânibde ve mukaddemâ kapudan-ı mezbûrdan vâlî-i sâbık-ı müşârunileyh ikdâmıyla tahsil olunan bâlâda mezkûr iki bin guruş el-ân tacir-i mersûma teslim olunmayup medîne-i merkûmede bazı kimesnelere emânete verilüp zimmetlerinde kaldığı beyânıyla meblağ-ı mezbûr iki bin guruş her kimde ise tahsil ve bu tarafa li-ecli'l-irsâl ol tarafta mukîm Sicilyateyn konso-

losuna teslime ihtimâm ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifin tenfîz ve icrâsına mübaderet olunmak içün müceddeden emr-i şerif sudûru istid‘â olunduğuna binâen bâlâda mezkûr iki bin guruş her kimin yed ve zimmetinde ise ma‘rifet-i şerle zâhire ihrâc ve ber-vech-i istid‘â Sicilyateyn konsolosuna teslim ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel olunmak fermanım olmağın isti‘câli havî işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi Devlet-i Aliyye’min Rusya devleti hakkında derkâr olan safvet-i kâmile ve müvâlât-ı tâmmesi muktezâsınca memâlik-i mahrûsemde tüccar ve reâyâsının vechen mine’l-vücûh mübtelâ-yı ızrâr ve hasar olmalarına rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve hakikat-i hâlde bilinmesi matlûb-ı hümayûnum olduğu siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mümâileyhimâsız; malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer mukaddemâ kapudan-ı mezbûrdan tahsil ve alâ-tariki’l-emâne bazı kesâna tevdî‘ olunan iki bin guruş el-hâletü hâzihî tacir-i mersûma teslim olunmamış ise ma‘rifetiniz ile icâb edenlerden tamamen zâhire ihrâc ve tahsil ve min-gayr-i nuksânin konsolos-ı mersûma teslime ihtimâm ve dikkat ve teslimi müş‘ir yedinden sened ahzına mübâderet ve sefinenin dahi mukaddemâ sâdır olan emrim mûcebince alınup satılması hususu ne gûne olmuştur ve kat‘ olunan bahâsı tamamen niçün edâ olunmamıştır ve kağudan-ı mezbûr hitâm-ı nizâ‘a dikkat iktizâ ederken kat‘-ı rişte-i iddiâ ve nizâ‘ olunmaksızın mahall-i âhare azimeti ve adem-i te’hîrinin sebeb ü illeti nedir ve sefine derûnunda olan hamûle ne makûle nesnedir ve kıymetleri ne miktardır; erbâb-ı vukûftan sırren ve alenen gereği gibi tashih birle şekk ü şüpheden ârî ve özr ü himâyeden ve mürâât-ı hâtır dâiyesinden berî olarak es’ile-i merkûmenin ecvibesini vukû‘u ve sıhhati üzere alâ-vechi’l-izâh Deraliyye’me tahrir ve inhâya müsâraat eyleyüp kemâ-fi’l-evvel kusûr ve rehâvetten ve vâkı‘ın hilâfını kaleme almaya cesâret ile muâhaze olunmaktan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Z sene 1198.**

[s.106]

-Rusya kapudanlarından Richard Dehal(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği dokuz yüz kırk kantar inciri li-ecli’t-ticâre Bahr-i Siyah’ta kâin Rusya iske-

lelerine nakl murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle şurût-ı muâhede mûcebince izn-i sefine emri; **evâsıt-ı Zâ sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Georgio Krandinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine Deraliyye’den tahmîl eylediği iki bin dört yüz vukiyye hamr ve altmış vakıyye limon suyu ve yedi kantar kuru incir ve yüz yirmi vukiyye hurmayı li-ecli’t-ticâre Bahr-i Siyah’ta kâin Rusya iskelelerine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ miktar-ı hamûle-i mezkûreyi mübeyyin mümzâ defterini dahi takdim etmekle ber-mûceb-işurût-ı muâhede izn-i sefine emri..

(967) Özü valisine ve Niğbolu ve Rusçuk kadılarına ve eflak ve Buğdan voyvodalarına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bu defa südde-i saâdetime mühürlü arzuhalinde Dimitri veled-i Aci Liko(?) nâm zimmî iki üç seneden mukaddem Rusya memleketine varub Rusya reâyâsından Yorgi nâm tacirin yanında ikâmet [eder iken] tacir-i mersûmun on bin guruşluk malını sirka ve firâr ve el-hâletü hâzihî mahall-i mezkûrede geşt ü- güzâr üzere olduğun ihbâr olunmaktan nâşî tacir-i mersûm zimmî-i mesfûru li-ecli’t-tefahhus mahall-i merkûmeye azimet murâd eyledüğün inhâ ve zimmî-i mesfûr havâli-i mezbûrede bulunduğu mahalde ahz ve murâfaa ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle firârî mesfûr Niğbolu ve Rusçuk ve Eflak ve Buğdan câniblerinden kangısında bulunur ise ahz ve huzûr-ı şer‘a ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunup eğer davâsı faslolunmak mümkün olmadığı halde kefili ahz olunmaksızın sebili tahliye olunmayup keyfiyeti Deraliye’me arz u i‘lâm olunmak fermanım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve sâir mümâileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer firârî-i mesfûru taht-ı hükûmet ve kazânız dâhilinde taharrî ve tecessüs birle bulunduğu mahalde ahz ve tacir-i mersûm ile hakk u adl üzere terâfu‘-ı şer‘ ve emvâl-i mesrûka zimmetinde şer‘an sâbit olduğu surette tamamen tahsil ve tacir-i mersûma bilâ-kusûr teslim birle ihkâk-ı hakka mübâderet ve şöyle ki davâ-yı merkûme faslolunmak mümkün olmaz ise kefili ahz olunmaksızın zimmî-i mesfûrun sebili tahliye olunmayup keyfiyeti Dersaadet’ime tahrîr ve i‘lâma müsâraat ve mesfûru taharrîde ve ba‘de’l-ahz infâz-ı emr-i münîfimde rehâvet ve kesâletten hazer ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

-İnebolu(?) kadısıyla re's-i hudûdda Devlet-i Aliyye'mden Mora'ya gelince vâki' kuzât ve nüvvâb ve âyân ve cizyedârân ve sâir zabitâna hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhal gönderüp sâir düvelin reâyâlarına verilen fermanlar ve yol emirleri Rusya reâyâsına dahi vech-i lâyıkı üzere edâ oluna; memâlik-i Osmâniye'de sâkin olan gerek evlü ve gerek bekâr Rusya reâyâlarından her ne rütbeden iseler dahi cizye mutâlebe olunmaya deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûn ve ticaret muâhedesinde münderic olduğuna binâen Rusya reâyâsından Varlaham nâm râhib trebdil-i havâ içün bu esnâda Alikoya'dan(?) Mora ceziresine gelüp bir müddet ikâmet etmek murâd eylediğin inhâ ve râhib-i mersûm hilâl-i râhta ve hîn-i meksde hilâf-ı şurût-ı ahd cizye talebi ve peşkeş nâmı ve sâir gû[ne] mutâlebesiyle teaddî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediği ecilden ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz; ber-minvâl-i muharrer râhib-i mersûm esnâ-yı râhta ve âvân-ı ikâmetinde mugâyir-i şurût-ı uhûd cizye talebi ve peşkeş nâmı ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddî ve rencîde ve libâs ve kıyâfete müdâhale ve taarruz olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında; **evâhir-i Zâ sene 1198.**

(969) Rusya reâyâsından Yorgi Nicolayef nâm tacir berâ-yı ticaret Deraliye'den Niğbolu ve İslimye ve Uzuncaâbâd'a ve ondan Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mûceb-i şurût-ı muâhede yol emri; M.

-Belgrad mollasına, Belgrad'dan Âsitane-i Aliyye'me gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve gümrük ümenâsı ve cizyedârân ve sâir zâbitâna hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhal gönderüp Rusya tüccarı Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti'a ve eşyâlarının füruht eyledikleri mahallerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memleketlerine götürecekleri emti'a ve eşyalarının dahi ancak iştirâ eyledikleri yerlerde bir defa ve bir mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife

defteri mantûkunca tamamen edâ edüp işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir türlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergünün mesfûrlardan mutâlebe ve tahsili memnû‘ olup gümrüğü edâ eyledikleri yerlerde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülere verilecek edâ tezkiresi memâlik-i Devlet-i Aliyye’nin cemî-‘i mevâki‘inde muteber tutulmak ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirilmek Rusya reâyâları hakkına râiyet olunan bi’l-cümle muâfiyât ve müsâlemât ile Rusya elçisinin ve konoslosларının hizmetinde olan tercümanlar ve sâir âdemleri dahi mütemetti‘ olmak husûsâtı bundan akdemce beyne’d-devleteyn mün‘akid olan ticâret muâhedesinde münderic olduğuna binâen elçi-i mümâileyh yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Atnaşi Kasoglo(?) nâm tercümanın kendü malı olmak ve icâb eden gümrüğü Deraliyye’mde edâ olunmak üzere müste’men âdemi vesâtetiyle bu esnâda Bec tarafından li-ecli’l-bey‘ doğru Deraliyye’me gelecek emti‘a ve eşyadan Belgrad’da ve esnâ-yı râhta resm-i gümrük ve murûriyye ve sâir gûne vergü mutâlebe olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi Rusya tüccarının kendü memleketlerinden ve sâir düvel memleketlerinden getürdükleri eşyanın iktizâ eden gümrüğü ber-mûceb-i şurût-ı muâhede yüzde üç hesabı üzere füruht olunan mahalde edâ olunmak ve taşra çıkarup bey‘ eyledikleri emti‘alarından bir mahalde gümrük ve sâir nesne mutâlebe olunmamak multezâ-yı şurûttan olduğu siz ki, mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer tercüman-ı mersûmun âdemi müste’men-i mesfûr vesâtetiyle doğru Deraliyye’me gelecek emti‘a ve eşyasından mademki ol tarafta bey‘ olunmaya hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük ve cizye ve mürûriyye ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddîden mübâadet ve daimâ bâlâda zikr u beyân olunan şurût-ı muâhede muktezâsıyla amel ve harekete ikdâm ve hilâfı hareket vukû‘undan ittikâ-ı tâm eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i Zâ sene 1198.**

-Elçi-i mümâileyhin yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan merkûm Atnaşi Kasoglo(?) Rusya’dan müste’men âdemi vesâtetiyle Deraliyye’de füruht olunmak ve kendü malı olmak üzere gelecek emti‘a ve eşyadan re’s-i hudûdda ve esnâ-yı râhta

gümrük ve sâir nesne mutâlebe olunmamak üzere ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-vech-i muharrer emr-i sefine yazılmıştır.

-Rusya tüccarından Cahik Bgorof(?) nâm tacir İbrahim Marozof nâm bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye, Halep'e ve Bağdad'a ve Basra'ya varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince yol emri.

-Rusya reâyâsından Cahik Bgorof(?) nâm [tacir] bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Kabane(?) nâm müstemen bir nefer müste'men hizmetkârıyla Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e kezâlik varub gelmek üzere.

[s.107]

(975) Rusya kapudanlarından Giovanni Kana nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere iki bin dört yüz yirmi beş keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûsede li-ecli'l-bey' Akdeniz cânibine azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Gerasimo Lekiardopolof(?) nâm kapudan kezâlik sekiz bin keyl hınta ve kırk üç kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu sefinesiyle Karadeniz'den Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve mümzâ defteri hıfzolunmakla izn-i sefine emri.

(977) Rusya kapudanlarından Carl Anderson nâm kapudan dokuz bin keyl hınta ile Bahr-i Siyah'tan gelüp kezâlik Bahr-i Sefid'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Michael Karbanliyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği sekiz yüz kantar incir ve beş yüz kantar kuru üzüm ve altı bin vakıyye hamrı li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azimet murâd etmekle ve miktar-ı eşya-yı mezkûreyi mübeyyin defteri hıfzolunmakla ber-vech-i mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Josef Granir(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği on sekiz sandık hurma ve on altı sandık gömlek ve beş denk zaferân ve bin yüz yirmi dört kantar kuru envâ'-ı meyve ve iki sandık nişadırı li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azimet murâd etmekle ve mümzâ defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

(980) Rusya reâyâsından Dimitrio Myoviç(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir'e ve ondan İnöz'e ve ondan da berren Rusya cânibine azimet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Anastasi Tondaklof(?) nâm tacir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'e ve ondan Rusya cânibine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince yol emri.

-Rusya reâyâsından Dimitrio Oloniyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Sakız ve Kandiye'ye cânibine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Deraliyye'de mukîm Rusya elçisi yanında [11]98 senesi Rebiulevvelinin 25. günü tarihiyle müverrah verilen berât-ı âlî mûcebince tercüman olan Cidor veled-i Filiboz(?) nâm tercümanın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Stefan veled-i Sahterz(?) nâm bir neferi mugâyir-i berât cizye mutâlebesi ve âhar vechile teaddî olunmaması içün muâfiyeti havî emr-i şerif yazılmıştır; **fî evâil-i Zâ sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Afnasi Mlarof(?) nâm kapudan memâlik-i Devlet-i Aliyye'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yedi yüz yirmi yedi sandık ve fıçı kuru incir ve altı yüz altmış altı sandık varil kutu ve torba kuru üzüm ve on denk penbe ve üç torba rişte-i penbe ve dört denk yorgan ve iki denk çuka-i Efrenç ve yirmi dokuz top kırmız(?) ve alaca ve iki sandık mıktarân-ı Efrenciye ve dört desti revgan-ı zeyt ve bir denk şem'-i asel ve üç rıtl(?) pirinç ve on beş rıtl harnub ve sekiz fıçı hamr ve bir denk [?] li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azimet murâd etmekle ve mümzâ defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri; **evâhir-i Zâ sene 1198**.

-Rusya kapudanlarından Lsima Ondradof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere yüz on altı kantar havyar ve on bir kantar keten ve on bir kantar şem‘-i revgan ve iki bin beş yüz keyl hınta ve iki yüz elli top penbe ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah’tan gelüp Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye’de bey‘ içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla izn-i sefine emri; **evâil-i Zâ sene 1198**.

(986) Rusya kapudanlarından Giokamo Vravskof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere üç bin keyl hınta ve yüz keyl şa‘îr ve yüz elli keyl dakîk ve on dört kantar keten ve yüz seksen kantar demir ile mahmûl râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Siyah’tan gelüp memâlik-i mahrûsede bey‘ içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunup izn-i sefine emri yazılmıştır.

-Rusya tüccarından Hıristofor Zoyef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki cezâyir’e varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

[s.108]

-Mudanya kazası nâibi mevlânâ Ahmed zîde ilmühûya ve divan-ı hümayûnum çavuşlarından bu hususa me’mûren ol tarafta olan Mehmed Çavuş zîde kadruhûya hüküm ki,

Sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin bu defa Deraliyye’me vârid olan âdeminde Rusya devletinini Deraliyye’mde mukîm elçisi yanında bâ-berât-ı aliyye tercümân olan Nikolaki veledi Hayfi nâm tercüman ol cânibde bey‘ olunmak içün âdemi yediyle irsâl eylediği bin sekiz yüz guruşluk ketenin bir miktarı füruht olunup mâ-‘adâsı mevcûd iken âdem-i mesfûr mürd olduğu elçi-i mümâileyh tarafından mukaddemâ ihbâr ve ba‘dehû ol miktar ketenin tercüman-ı mersûmun kendü malı olmak üzere verilen huccet-i şer‘iyye ibrâz ve kasaba-i mezbûre nâibi dahi şurût-ı ahidnâme-i hümayûna mugâyir resm-i kısmet nâmıyla dört yüz elli guruş aldığı iş‘âr olduğuna binâen gerek hâkimi mezbûr tarafından alınan meblağ-ı mezbûr ve gerek bey‘ olunan ketenin semeni ve mevcûdunun aynı icâb edenlerden ma‘rifet-i şer‘le ve çavuş-ı mümâileyh mübâşeretiyle tamamen tahsil ve kanzına me’mûr tercüman-ı mersûmun âdemine teslim olunmak üzere elçi-i mümâileyh inhâsıyla muahharan sâdır olan emr-

i şerifimin vusûlünden ve resm-i kısmet nâmıyla meblağ-ı me'hûza selefinden ve bâ-defter-i Rumî perakende … semen-i keten olan üç yüz altmış altı guruş lazım gelen-lerden ve mâ-ʻadâsı dahi Hüdâvendigâr mütevellisi olup kasaba-i mezbûr voyvodası olan ( ) nâm kimesneden iktizâ eylediğinden bahisle mesfûrûn kable'l-helâk bir miktarını itlâf eylemiş olduğunu bî-garîz kimesneler haber verdikleri derc ü tastîr olunmuş selefinden iddiâ olunan resm hususu li-ecli'l-ihkâk bu tarafta şerʻ-i şerife havâle olunmakla sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin ol tarafta gerek voyvoda-i merkûm yedinde ve gerek sâir âhâd-ı nâs zimmetlerinde şerʻan sâbit be mütehakkık olan keten ve bahası her ne ise mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mantûku ve lâzime-i hakkâniyet üzere maʻrifetin ve çavuş-ı mümâileyh mübâşeretiyle bilâ-muhâlefetin min-gayr-i nuksânin tahsil ve tamamen ol tarafta olan âdemi mesfûra teslim ve ırzâya ikdâm ve hilâfından ittikâ-i tâm olunmak fermanım olmağın imdi sen ki mevlânâ mevlânâ-yı mümâileyhsin ber-minvâl-i muharrer ol miktar ketenden füruht ile zimmetlerinde şerʻan sâbit ve mütehakkık olan semen ve mevcûdunun aynı er ne ise ve her kimde ise bir akçe ve bir vukiyyesi ketm ve bir türlü himâye eyle-meksizin mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerifim mûcebince ve lâzime-i hakkâniyet üzere teveccüh edenlerden tamamen tahsil ve âdemi mesfûra kâmiken teslim birle katʻ-ı rişte-i iddiâya ziyâde ihtimâm eyleyüp iğmâz ve rehavetten ve bî-vecih özr ü inâdları ısgâ ile imrâr vakt ve ibtâl-i hakkı mûcib vazʻdan ve şerʻ-i şerife muhâlif hareketten ittikâ-i tâm ve sen ki çavuş-ı mümâileyhsin sen dahi muktezâsı me'muriyetin üzere emr-i şerifimin infâzıyla icrâ-yı mübâşeretine ikdâm ve itmâm-ı maslahata saʻy-i mâlâ-kelâm eylemen bâbında; fî **evâil-i Z sene 1198**.

-Bursa kadısına ve Hüdavendigâr mütesellimine ve çavuş-ı mümâileyhe Mu-danya nâibi mevlânâ-yı mümâileyhin vârid olan iki kıtʻa iʻlâmında emr-i şerif-i merkûmun vusûlünden ve mürd-i mesfûr kable'l-helâk bir miktarını itlâf eylediği ihbâr olunduğundan veya defter-i Rumî semen-i keten olan üç yüz altmış altı guruş perakende zimemât(?) gelenlerden ve mâ-ʻadâsı dahi Hüdâvendigâr mütevellisi ve kaza-i mezbûr beytü'l-mâlcısı el-Hâc Mahmûd nâm kimesneden iktizâ eylediğinden bahisle mütevelli-i merkûm el-hâletü hâzihî dâhil-i hükûmetinde olmayup mahrûse-i Bursa'da sâkin olduğu ve mefhûm-ı emr-i âlî bi'd-defeât bâ-tahrirât tefhîm olunmuş iken adem-i ısgâsından nâşî bir türlü müsmir olmadığı tahrir ve inhâ olduğuna binâen mütevell-i merkûm maʻrifetleriyle mahallinde şerʻa ihzâr ve husus-ı mezbûr lâzime-i

hakkâniyet vechile ru'yet ve inhâ olunduğu üzere zimmetine geçüp şer'an reddi iktizâ eden her ne ise tamamen tahsil ve tercüman-ı mersûm tarafından varan âdeme teslime mübâderet ve hilâf-ı şer'-i şerif vaz' u hareket vukû'undan mübâadet eylemeleri içün çavuş-ı mümâileyh diğer emr-i münîfimin infâzıyla ba'de-itmâmi'l-maslaha mahrûse-i Bursa'ya varub işbu emr-i şerifimin dahi icrâsıyla ifâ-yı mübâşerete dikkat eylemesi derciyle başka …

-Zikri âtî sefinenin kazâzede olduğu mahallin tâbi olduğu kazanın kadısına ve âyân ve zabitâna hüküm ki,

Elçi-i mümâiley arzuhâl gönderüp kazâen Rusya sefinesi Devlet-i Aliyye'nin sahiline düşer ise Devlet-i Aliyye tarafından emvâllerinin aranması ve kazâzede olan sefinenin tamiri hususunda vücûhla lazım olan iânet olunup ba'de't-tahlîs mahall-i maksûda nakl içün âhar sefineye tahmîl olunan emti'adan mâdemki evvelki mahalde bey' olunmaya bir türlü resm ve vergü mutâlebe olunmaması ve vülât(?) ve kadılar ve sâir zabitân onlara iânet ve kazâzede olan sefineden halâs olan bi'l-cümle eşyaları onlara bilâ-muhâlefetin redd ü teslim olunması hususâtı ticâret muâhedesi mezâminden olduğuna binâen bu defa Rusya kapudanlarından Anderli Sefidrakof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Taygan iskelesinden mahmûl bu tarafa gelür iken Anadolu sevâhilinde vâki Karasu nâm mahalde kazâya düçar olduğundan ve kapudan ve âdemlerinin ekseri halâs olduğundan ve derûnunda olan emti'a ve eşyanın vâfiri sâhile çıkarıldığından ve mahall-i mezbûr ma'mûr olmadığından bahisle gasb u gâretten sıyânet ve âhar sefineye vaz' birle bu tarafa sevk ve tesyîl olunması hususuna iânet ve ber-mûceb-i şurût-ı muâhede amel ve hareket olunmak içün size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve âyân ve zabitân-ı mümâileyhimsiz, sahile çıkarılan emti'anın hırâset olunması ve ber-minvâl-i muharrer bu tarafa gönderilmesi matlûb- idüğü malûmunuz oldukta emvâl-i muhraceyi bir habbesi zâyi olmaksızın âhar sefine ile bu tarafa irsâle ihtimâm ve dikkat ve lazım gelen muâvenet ve muzâhereti icrâya mübâderet ve ser-i mû kusûr ve rehâvetten ve emvâl-i mezkûreden bâlâda tahrir olunduğu vech üzere mâdemki ol tarafta bey' olunmaya bir türlü resm ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddîden mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Zâ sene 1198**.

-İstanbul gümrüğü eminine hüküm ki,

Elçi-i mümâileyh arzuhâl gönderüp Rusya tüccarı işbu ahidnâmenin muktezâsı üzere ( ) edâ olunmaya deyü ticaret muâhedesinde münderic olduğuna binâen elçi-i mümâileyhin yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Nikolaki nâm tercüman Rusya memâliki mahsulâtından ve Rusya diyârına tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden getürdüğü demirin icâb eden gümrüğü tamamen edâ ve tarafından eğerçi yedine ma'mûlünbih edâ tezkiresi verilüp lakin bu tarafta revâcı olmadığından bin beş yüz kantarını li-ecli'l-bey' İzmir'e gönderilmek murâd eylediği beyânıyla nakline mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle Âsitane-i Aliyye'mde lüzumu olmamakla mürüruna mümânaat olunmamak fermanım olmağın imdi sen ki gümrükçü-i mümâileyhsin inhâ olunduğu [üzere] demirin el-hâletü hâzihî bu tarafta kesreti olup lüzumu olmadığına binâen ve demir-i mezkûr dahi Rusya memâliki mahsûlâtı olduğuna ibtinâen bin beş yüz kantar demirin Devlet-i Aliyye'm veyahut Rusya tüccar sefinesiyle İzmir'de bey' içün ol cânibden nakline adem-i mümânaat ve bu vesileyle ziyâde ve memâlik-i mahrûsem hasılâtı olan demirin nakline irâet-i ruhsattan ve hilâf-ı şurût-ı muâhede mükerrer gümrük mutâlebesinden hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **evâsıt-ı Zâ sene 1198.**

-İşbu emr-i âlî … sadr-ı âlî Ahmed mübâşeretiyle lede'l-vusûl tacir-i müşârunileyhin akd olunan meclis-i şer'de tacirân-ı mesfûrân eşyayı Kazaklardan ahzı ve Kazaklar dahi inkâr ve tacirler izhâr-ı acz eylediklerinden bu Kazaklara teveccüh etmekle ve tacirler dahi yemin Kazaklara istid'â bir nesne lazım gelmeyüp kat'-ı rişte-i münâzaa olduğunu havî mevlânâ-yı mümâileyhin vürûd eden arzın mefhûmu ve mukaddemâ Kazakların asâlet ve vekâletleri suâl olunmaksızın mübâşir ve Kazakları ibkâ(?) misillü izâfet ve tatbik eylediklerinden kerhen musalaha birle akçeyi gönderelim diyerek tahlis-i cân eylediklerinden Kazaklar takrir eyledikleri olundukta murâfaada(?) olunup mütevelli beyninde İbrahim Efendi'ye lede's-suâl takrirleri tasdik eylemeleri müşârun ileyhin ektûbunun mazmûnu berât-ı âlî-şânım verilmiştir.

[s.109]

-Rumeli valisi ve hâlâ İsmail seraskeri vezirim Abdi Paşa'ya ve İsmail Geçidi mahkemesinde kâtip olup bu defa zikrî âtî hususa bâ-işâret-i Şeyhü'l-İslâmî mevlâ(?) tayin olunan es-Seyyid İbrahim zîde ilmühûya hüküm ki,

Hâlâ Özü valisi ve Silistre cânibi seraskeri Ebubekir Paşa iclâlühû tarafından bu defa Deraliyye'me vârid olan tahrirât ve Tulca ve Babadağı ve İsmail Geçidi kazalarının kuzât ve nüvvâbı câniblerinden tevârüd edcen i'lâmât mefhûmlarında Rusya kapudanlarından Stefan kapudanın bundan akdem Tuna Boğazı'nda karaya düşen sefinesi derûnunda Rusya tüccarından İvan Fini ve Samuel nâm tacirlerin Kuban cânibinden gelüp havâli-i merkûmede Ağnad(?) Kazaklarının gasp ettikleri emvâl ve eşyadan gayr-ez-teslimât zimmetlerinde kalan yirmi dört bin beş yüz guruşluk emvâli edâda muhâlefet eyledikleri mukaddemâ lede'l-inhâ tacirân-ı mesfûrânın zikrolunan Kazaklar zimmetlerinde sâbit ve mütehakkık olan emvâl ve eşyaları zecren tahsîl birle tacirân-ı mesfûrân ırzâ ve iskât olunmak bâbında muahharan sâdır olan emr-i şerifim ocaktan mübâşir tayîn olunan Mehmed Çavuş ile lede'l-vürûd tacirân-ı mesfûrân ile zikrolunan Kazaklar mahallinde terâfu'-ı şer'le olundukta bir töhm-i şer'î sâbit olan haklarını zikrolunan Kazaklar yine edâda muhâlefet etmeleriyle eğerçi mezkûr Kazakların beş neferi nezd-i müşârunileyhte mahpûs olup ancak ele girmediklerinden kat'-ı nazar fermanım olduğu üzere emvâl-i misliyyenin zecren tahsiline mübâşeret olunsa dahi tahsili adîmü'l-imkân olduğu ve ber-mantûk-ı emr-i âlî tarafeyn Tulca mahkemesine ihzâr birle terâfu'-ı şer' olundukta ba'de'l-inkâr ve'l-isbât simîn-i müsâlahaya meyl ile gasb-ı emvâle ibtidâr eylediklerini ikrâr eylediklerine binâen min-gayr-i himâyetin tarafeyn ırzâ olunarak Kubanlı Kazakları el-ân iki bin beş yüz guruş vermek üzere akd-i sulh olmaktan nâşî sulh-i mezkûru hatmân ve cemâatleri ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûru beş gün mürûrunda tedârik ve tacirân-ı mersûmâna teslim içün istimhâl eylediklerinde mehl-i şer'î verilmiş iken tacirân-ı mersûmân sulh-i mezkûru kasem ile sulhten bâki kalanı dahi tamamen talep ederiz deyü cevâp verüp ancak sulh-i mezkûrdan bâkî meblağın ber-vech-i sühûlet tahsili adîmü'l-imkân olduğu ve mezkûr Kazaklar hüsn-i rızâlarıyla ol miktar meblağı edâya müteahhit oldukları testîr ve inhâ ve ber-mûceb-i tahrirât ve i'lâmât zikrolunan Kuban Kazaklarından emvâl-i misliyyenin zecren tahsili bâbında emr-i şerifim sudûru Rusya ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından takdim olunan takrîrde istid'â olunmuş olmaktan nâşî zikrolunan i'lâmlarda Kazaklar

Rusya tacirine yirmi beş kese akçe bedel-i sulh olarak i‘tâya râzı olmuşlar iken tacirân-ı mesfûrânın adem-i kabûl ve rızâsı cihetiyle sulh-ı mezkûrun münderic olmakla bu maddenin suret-i sür‘ati ne vechile idüğü Rumeli kazaskeri Mevlânâ Mehmed Arif edâmellâhü teâlâ fezâilehûden lede’l-isti‘lâm sâdır olan ferman-ı âlîye imtisâlen müşârunilyh zikrolunan i‘lâmda ve Ağnad Kazaklarının ve Rusya elçisinin takrîrlerine imrâr-ı nazar eyledikte Rusya kapudanlarından Stefan kapudanın ber-vech-i muharrer sefinesi kazâzede olduğu esnâda Rusya tüccarından ve sefine-i mezkûre derûnunda olan hamûle sahipleri İvan Fini ve Samuel tacirler madde-i mezkûreyi bâemr-i âlî istimâ‘a me’mûr olan sâbıku’l-beyân kazalar hukkâmının Tulca mahkemesinde akd eyledikleri meclis-i şer‘de hâlâ mahall-i mezkûrda iskân olunan Ağnad Kazakları hatmanlarından Sifon(?) ile rüfekâsından ve cemâatleri tarafından söz sahipleri ve ihtiyarlarından Paula ve Yengan ve Branfua ve Suva(?) nâm beş nefer (4 isim zikredilmiş…) Ağnad Kazakları müvâcehelerinde sefine-i merkûme bundan akdem düçar-ı kazâ oldukta derûnunda malımız olan eşyadan gayr-ez-teslîm üç bin beş yüz yirmi vukiyye penbe ipliği ve yüz yirmi kantar huzem-i(?) penbe ve iki yüz kantar revgan-ı zeyti Ağnad Kazakları merkûmûn zeviye deviyye(?) tabir olunur sekiz adet kayıklarına tahmîl ve karyelerine nakletmişlerdir deyü ba‘de’d-da‘vâ ve’l-inkâr Tulca sükkânından Emrullah ve Kile sükkânından Mehmed nâm kimesne dahi şöhret ve tâife-i mezbûreden meclis-i merkûma hazır olan beş nefer Kazak dahi emti‘a-i mezkûreyi sekiz adet deviyye kayıklarıyla sâkin oldukları karyelerine götürdüklerini ikrâr edüp lakin dokuz fıçı revgan-ı zeyt ashâbına teslim olunmuştur deyüp ve mâ-‘adâ revgan ve eşyanın vesâtet-i maslahat on iki bin beş yüz guruşa sulh ve hazırûn-ı merkûmûn sulh-ı merkûmu sâir hatman ve cemâatlerine ihbâr ederek onlar dahi razı olduktan sonra tacirân-ı mesfûrânın sulh-ı merkûmdan tekeffül(?) ile iddiâ eyledikleri eşya-yı muharrerenin bi’l-cümle kıymetlerini talep eylediklerini mevlânâyı mümâileyhim birer kıt‘a i‘lâmları ile eğerçi inhâ edüp lakin tacirân-ı merkûmân emti‘a ve eşya-yı mezkûreyi Ağnad Kazaklarının hatman ve söz sahipleri olup meclis-i şer‘a ihzâr olunan ancak beş neferden da‘vâ ve sulh-ı merkûm dahi ancak ol miktar şahısla mün‘akid olduğu surette sulh-ı merkûm sahih ve i‘lâm-ı mezkûrlar dahi ihticâca sâlih olup ve eğer tacirân-ı mezbûrânın da‘vâları mutlaka Ağnad Kazak’ı tâifesinden ve meclis-i şer‘a ihzâr olunan beş nefer şahs-ı mücerred tâife-i mezbûrenin hatman ve söz sahipleri olduğuna binâen ve tarafeynin sulhları tâife-i merkûmenin cümlesi hakkında câri olmak kasdıyla mün‘akid olmuş olduğu surette

tâifeden nehb ü gâret edenler ma‘lûm olduğu hînde beş efer şahsın vekâletleri münderic olmayup ve ma‘lûm olmayup yahut cümleye sirâyet etmek kasdıyla olduğu halde kavm-i gayr-ı mahsûr tarafından vekâleten yahut min-gayr-i vekâletin da‘vâ ve sulh sahih ve câri olmayup ve bu takdirce i‘lânât-ı mezkûrenin dahi ihticâca salahiyetleri olmadığın kazasker-i müşârunileyh i‘lân eylediğine binâen husus-ı merkûm tekrar muktezâ-yı şer‘-i kavîm ru’yet ve fasl-ı münâzaaya kıyam ve mübâderet lazımeden olmaktan nâşî sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin; husus-ı mezkûru ru’yete mevlâ tayin olunman bâbında emr-i şerifim sudûrunu bi’l-fiil Şeyhü’l-İslâm ve Müfti’l-enâm olan Mevlânâ Dürrîzâde Ataullah edâmallâhü teâlâ fezâilehû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince hâssaten bu defa tayin-i mübâşir ve ol tarafta olan Mahmed Çavuş ma‘rifetleriyle husus-ı merkûmu serasker-i müşârunileyh huzûrunda tekrar ru’yet ve kat‘-ı rişte-i münâzaaye ihtimâm ve dikkat eylemen fermanım olmağın imdi tacirân-ı mersûmânın da‘vâları mukaddemâ meclis-i şer‘a ihzâr olunan Ağnad Kazaklarının hatman ve söz sahiplerinden ancak beş nefer mesfûrûndan olduğu surette ve sulh-ı merkûm dahi ol miktar şahısla mün‘akid olduğu takdirde sulh-ı merkûm sahih ve i‘lâmât-ı merkûme dahi ihticâca sâlih olduğu ve tacirân-ı mersûmânın da‘vâları mutlaka Ağnad Kazak’ı tâifesinden olduğu hînde ve vekâlet ve sulh maddesi kazasker-i müşârunileyhin i‘lâmında tafsil ev beyân olunduğu üzere olduğu halde sulh-ı mezkûr sahih olmayup ve i‘lâmât-ı mezkûre dahi ihticâca sâlih olmadığı sen ki vezir-i müşârunileyhsin, ma‘lûmun oldukta tarafeyni bu defa tayin olunan mübâşir çavuş-ı merkûm ma‘rifetiyle huzûruna ihzâr ve mevlânâ-yı mümâileyh huzûrunda hakk u adl üzere terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakka mazîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı şer‘-i şerif hareket vukû‘unu tecvîzden mübâadet ve medde-i mezbûrebib fasl u hamsine ve bundan sonra nizâ‘ı mûcib bir hâlet kalmamak vechiyle tacirân-ı mersûmânın iskât ve ırzâlarına kemâl-i sa‘y u gayret ve tarafeyni gadr u himâyeden ziyâde mücânebet ve meblağ-ı mezbûr tâife-i mezbûrenin zimmetlerinde inde’ş-şer‘ sâbit ve mütehakkık oldukta cebren ve zecren-lehüm alâ-eyyi-hâl tahsil ve keyfiyeti Dersaadet’ime vukû‘u üzere tahrir ve i‘lâma mübâderet ve taciran-ı mersûmân mukaddemâ sulh olduğumuzdan İsmail’e vârid yirmi beş kese akçeyi sana teslim eyledin deyü Deraliyye’de tercümanımız cevâp etmekle binâenaleyh geldim deyü haber verdiğini…

[s.110]

Emr-i âlî lede'l-vusûl ahâli-i Kaş huzûruna ihzâr ve istintâk olundukta bu misillü sefine ol havâlide şikest ve tacir-i mersûmûnun zâyi olması yirmi otuz seneden berü mesmû'ları ve ahâlinin bu hususdan haber ve olmakla müşârunileyh derûnunda casusa kabz ve lede'l-habs bir taraftan haber alınmayup casus-ı mezbûr ol havâlide vâkı'ın gayrı olduğu üzere…

-Kaş muhâfızı vezir Halil Paşa'ya ve Batum muhâfazasına me'mûr Mehmed dâme izzühûya ve zikri âtî kazâzede olduğu mahallin tâbi olduğu kazanın kadısına ve zabitânına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa südde-i saadetime takdim eylediği takrir kâğıdında Rusya kapudanlarından Nicola Vrof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesi derûnunda beş nefer Rusya tüccarı ve yirmi beş miktarı mellâhlarıyla iki sene mukaddem Deraliyye'mden hareket ve Bahr-i Siyah'ta vâki Hreston(?) iskelesine azimet eylediğinden ve ol vakitten berü bir haber ve eseri zuhûr eylemediğinden ve el-hâletü hâzihî Ejderhan ve Taygan taraflarından vürûd eden Avans ve İvan nâm tacirânın ihbârlarına nazaran sefine-i merkûme hîn-i azimetinde Kaş ve Batum beyninde vâki Kal'acık(?) altında leylen şikest olduğundan ve ol sevâhilin ahâlisi Laz tâifesi kapudan ve mellâh ve tacirleri seby ü istirkâk ve sefineyi gasp eylediklerinden ve üserâ-yı mersûmeden bazıları Mekrek(?) tâifesine esir düşmüş bazı Laz makûlesiyle mübâdele olunduğundan ve hatta tüccar-ı mesfûreden Nicolai ve Ovanof nâm tacirler el-ân esir olmak üzere Mekrek beylerinden Georgie nâm beyin yedinde kaldıklarından bahisle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede amel ve hareket olunmak içün emr-i şerifim sudûru istid'â olunmakla divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta eğer şiddet-i fırtınadan gemileri kumsal olan bir sığ yere veyahut sâhil-i deryâda(?) ilkâ olunur ise vâliler ve kadılar ve sâir zâbitânın onlara iânet eylemeleri ve iki devletin reâyâsından devleteyn memâlikinden bulunan esîrlerden bulundukları mahalde ağleb olan diyâneti kabûl etmemiş olanların tarafeynden redd olunmaları husûsunu beyne'd-devleteyn in'ikâd-pezîr olan ticaret muâhedesinde münderic olmakla siz ki vezir-i müşâr ve muhâfız ve sâir mümâileyimsiz husûs-ı mezbûrun gereği gibi taharrî ve tecessüs ve lâzım gelenlerden suâl birle sefine-i merkûme inhâ ve ihbâr olunduğu üzere mukaddemâ mahall-i mezbûrdaşikest ve kapudanı ve Rusyalu tacirlerini ve

mellâhlarını havâli-i merkûme ahalisi esir eyledikleri muvâfık-ı nefsü'l-emr olduğu surette üserâ-yı mesfûr Devlet-i Aliyye'm tevâbi'inden taht-ı hükûmetinizde her kimin yedinde olurlar ise bir neferi ketm ve ihfâ olunmaksızın ma'rifetinizle zâhire ihrâc ve millet-i asliyelerinde hâzır oldukları halde derhal ahz ve elçi-i mümâileyhe teslim olunmak için bu tarafa irsâle mübâderet birle ifâ-yı şurût-ı muâhedeye itinâ ve dikkat ve ihtimâmı mezkûra vâkı'ın gayrı olduğu takdirde keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha Dersaadet'ime tahrir ve inhâya müsâraat eylemeniz fermânım olmağın imdi madde-i merkûmenin hakikati bilinmesi ve şurût-ı muâhedenin icrâsı matlûb-ı mülûkânem idüğü ve dost-ı muâhede olan Rusya devleti reâyâsı hakkında bu makûle muâmele ve teaddî olunduğuna kat'â rızâ-yı mülûkânem olmadığı siz ki vezir-i müşâr ve sâir mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta keyfiyeti bi't-taharrî tahkik ve tashih birle madde-i merkûme fi'l-hakîka inhâ ve ihbâr olunduğu üzere ise bâlâda mestûr ahidnâme-i hümayûn iktizâsı ve işbu emr-i âlî-şânım muktezâsı üzere amel ve harekete ikdâm ve tahrîre ve ber-minvâl-i muharrer Rusyalular'ın bu tarafa irsâllerinden ihtiyâr-ı tekâsül ve rehâvetten ve vâkı'ın hilâfını tahrîrden ittikâ-ı tâm eylemeniz bâbında; **fî evâsıt-ı Z sene 1198**.

Bâ-fermân-ı âlî sünûh-ı ma'hûd Kaş valisinin vârid olan müşârunileyh mektubu

(994) Rusya reâyâsından Kostantin Karlkof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den bahren Galos ve ondan Selanik'e ve ondan dahi berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i Câ sene 1198.**

-Rusya reâyâsından Giokomo Yankolof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İskenderiye'ye varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Loskaf Potrik(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Nico İvanof nâm tacir bir nefer müstemen hizmetkârıyla berâ-yı ticâret Deraliyye'den Kütahya'ya ve ondan İzmir ve Sakız'a varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâsıt-ı Zâ sene 1198**.

-Rusya reâyâsından İvan Nicolayef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'e ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Kralmi Spirof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(1000) Rusya reâyâsından Strani Amalirof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Yere(?) cezirесine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Dimo Koyof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört bin [keyl] hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden vürûd ve hamûle-i merkûmeyi Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl [inhâ] ve ma'mûlün-bih defterini dahi takdim şurût-ı muâhede üzere sefine-i merkûmenin hamûle-i mezbûresiyle Akdeniz cânibine nakline mümânaat olunmamak içün.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Yanof nâm kapudan kezâlik yedi bin keyl hınta ile mahmûl sefinesiyle gelüp Bahr-i Sefid'de memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl ü azimet murâd etmekle ber-vech-i muharrer izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Asiro Michailoilof(?) nâm kapudan sekiz yüz elli yedi kantar duhân ve iki yüz yirmi sekiz kantar demir ile kezâlik Bahr-i Siyah'tan gelüp Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i Osmâniye'ye azimet murâd etmekle ber-vech-i muharrer izn-i sefine emri.

(1004) Rusya kapudanlarından Timona Vatrolen(?) nâm kapudan ber-mantûk-ı defter iki bin yedi yüz altmış keyl hınta ve dokuz yüz yirmi keyl çavdar ve yüz kırk üç kantar don yağı ve üç yüz elli yedi kantar kenevir ve bir varil asel ile mahmûl kezâlik râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl murâd etmekle ber-minvâl-i muharrer izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Paolo Kondori(?) nâm kapudan ber-mantûk-ı defter bin kantar demir ve iki yüz seksen dört kantar havyar ve bin keyl hınta ile mahmûl

kezâlik râkib olduğu sefinesiyle gelüp Bahr-i Sefid'de kâin memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl murâd etmekle ber-minvâl-i muharrer izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Anderli Trakof(?) nâm kapudan ber-mantûk-ı defter sekiz yüz elli yedi kantar demir ve yüz kırk üç kantar havyar ve kırk üç kantar revgan-ı sâde ve seksen altı kantar kırmızı sahtiyân ve on kantar yün ve bin beş yüz keyl hınta ile mahmûl kezâlik râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Akdeniz'de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl murâd etmekle ber-minvâl-i muharrer izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Panolo Kondori(?) nâm kapudan ber-mantûk-ı defter dokuz yüz elli kantar kuru incir ve bin dört yüz elli sekiz kantar kuru üzüm ve bir top çuka ile mahmûl kezâlik râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Akdeniz'de kâin memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl murâd etmekle ber-minvâl-i muharrer izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Bariflo Mitomayn(?) nâm kapudan ber-mantûk-ı defter yüz seksen üç kantar don yağı ve iki yüz yirmi sekiz kantar duhân ve beş yüz otuz beş keyl hınta ve sekiz yüz elli üç kıt'a gön ile mahmûl kezâlik râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Akdeniz'de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl murâd etmekle ber-minvâl-i muharrer izn-i sefine emri.

[s.111]

-Zikri âtî çiftliğin bey' olunduğu kazanın kadısına ve Ankara sancağı mütesellimine ve Beypazarı voyvodası zîde kadruhümâya hüküm ki,

Gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe ve sâir esirler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arazilerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetiyle tanassur eden Müslimîn ve Devlet-i Aliyye'mde yine hüsn-i irâdetleriyle din-i Muhammedî'yi kabul eden Hıristiyanlardan mâ-'adâ bi'l-cümle üserâ musâlaha-i mübârekenin tasdiknâmeleri mübâdelesinden sonra der-'akab asla bir türlü bahane ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i semen âzâd ve istirdâd ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin in'ikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâk olan Rusya reâyâları Devlet-i Aliyye'mde bulundukça redd ü teslim olunalar deyü Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnumda münderic olduğuna

binâen Ankara sancağı dâhilinde Zon Avasi(?) demekle arîf mahalde kâin çiftlik sâhibi Ömer Ağa demekle ma‘rûf kimesnenin yanında yirmi beş yaşında bir nefer Rusyalu bulunduğu Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi kıdvetü’l-ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr mukaddemâ bâ-takrir inhâ ve kayd-ı esrden tahlis ve tarafına teslim olunmak üzere emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediğine binâen ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince mesfûr buldurulup lede’l-istintâk tahkik-i madde ile muktezâ-yı ahdi icrâ zımnında bu tarafa irsâl olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Şevval’inde siz ki mevlâna ve mütesellim-i mümâileyhimâsız size hitâben emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuş idi; bu defa elçi-i mümâileyhin takdim eylediği arzuhâlinde çiftlik-i mezkûr Beypazarı voyvodasının dâhil-i hükûmetinde olduğun inbâ ve voyvoda-i mümâileyh ma‘rifetiyle esir-i mesfûr tahlis ve bu tarafa göndermek içün mütesellim-i mümâileyhe teslim olunmak bâbında müceddeden emr-i âlî-şânım sudûrunu istid‘a eylediğine ibtinâen siz ki mevlânâ ve mütesellim ve voyvoda-i mümâileyhimsiz mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve voyvoda-i mümâileyhimsiz ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mantûku üzere esiri mesfûr ber-minvâl-i muharrer bulunduğu mahalde ma‘rifetinizle zâhire ihrâc ve lede’l-istintâk tahkik-i madde ile muktezâ-yı ahdi icrâ zımnında Deraliyye’me irsâle mübâderet ve mugâyir-i ahidnâme ve münâfî-i şer‘-i nebeviyye hâlât vukû‘unu tecvîzden mücânebet eylemeniz bâbında; **evâhir-i Zâ sene 1198**.

(1010) İnebahtı muhâfızı vezire hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr arzuhâl gönderüp mazmûnunda Rusya tüccarından Frovinck(?) nâm tacirin Galata hâricinde Dörtyol Ağzı nâm mahalde müste’ciren sâkin olduğu menzilinde vâki‘ kârgîr mahzeni bundan akdemce küşâd ve içinde olan sandıkları şikest ve derûnunda mevzû‘ ma‘lûmü’l-adet cevâhir ile müzeyyen tâife-i nisâya mahsûs haly ve sûretle meskûk sagîr ve kebîr birkaç adet altun ve bir altun saat ma‘a-köstek ve mücevher ve … ile musanna‘ diğer saat … ve sâir resm edevâtı ve âlâtı sirka olunmuş olduğu ve ol esnâda mahzen-i mezbûrun kapusu yanında sâkin olan Aleko Rosino ve Kostandi Anagnosti veled-i Teodosi nâm hizmetin olduğu cihetten mesfûrların ahz u istihdâmı eğerçi irâde olunup lakin mesfûr Kos-

tondi Anagnosti firar etmiş olup ele girmediği ve mesfûr Aleko dahi inkâra ibtidâr eylediği ecilden hakîkat-i hâlin hârice ihrâcı mesfûr Kostandi Anagnosti'nin ele getürülmesine mevkûf olduğu ve mesfûr vilâyeti olan İnebahtı kazasında vâki Molada(?) nâm karyeye firâr eylemesi ihtimâlden ba'îd olduğu beyânıyla mahall-i merkûmda arayup bulduğu takdirde ahz ve Âsitane-i saadetime ihzâren gönderilmek bâbında sana hitâben emr-i şerifim sudûru istid'â olunmakla vech-i meşrûh üzere mesfûrun Âsitane-i Aliyye'me ihzârı fermanım olmağın imdi sen ki vezir-i müşârunileyhsin zimmî-i mesfûrun bu tarafa irsâliyle hakîkat-i hâlin zâhire ihrâcı matlûb-ı mülûkânem idüğü malûmun oldukta mesfûr Kostandi Anagnosti vilâyetinde tecessüs ve bi't-taharrî ele getürüp mahbûsen bu tarafa irsâle mübâderet ve mesfûru taharrîde irtikâb-ı kusûr ve rehâvetten veyahut âzâr-ı vâhiyesini ısgâ ile adem-i ihzârını mûcib vaz'ı tecvîzden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâhir-i Z sene 1198.**

-Rusya kapudanlarından Fralmi Kondori(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin iki yüz kantar demir ve yüz yetmiş bir kantar havyar ve yüz yetmiş bir kantar katranlı halat ve iki bin üç yüz elli keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan düvel-i âhar memâlikine nakl ü azimet murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve miktar-ı hamûle-i mezkûreyi mübeyyin defterini takdim ve inbâ şurût-ı muâhede üzere mürûruna mümânaat olunmaması bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede izni havî emr-i şerif yazılmıştır**; evâhir-i Zâ sene 1198**.

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Kyotof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin iki yüz yirmi kantar duhân ve sekiz yüz yedi kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Karadeniz'den gelüp Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan düvel memâlikine nakl içün Akdeniz tarafına azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-vech-i muharrer izni havî..

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Rari(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere beş yüz yetmiş bir kantar demir ve kırk yedi kantar havyar ve bin keyl hınta ve yüz doksan adet keçe ve seksen bir kantar revgan-ı sâde ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Devlet-i Aliy-

ye memâlikine nakl içün Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla izni havî.

(1014) Rusya kapudanlarından Daniel Valsamikief(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere iki bin iki yüz seksen altı kantar demir ve dört yüz yirmi sekiz kantar havyar ve iki yüz seksen altı kantar revgan-ı sâde ve bin iki yüz elli keyl hınta ve beş torba envâ'-ı kürk ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Devlet-i Aliyye'ye tâbi memâlike nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunup izn-i sefine emri verilmiştir..

-Rusya kapudanlarından Kostantin Bosniolinakiyef(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin yüz elli keyl hınta ve seksen altı kantar demir ve elli bir kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp Devlet-i Aliyye memâlike nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunup izn-i sefine emri yazılmıştır .

-Rusya kapudanlarından Ygor Skandrakof(?) nâm kapudan … bin dokuz yüz yetmiş bir kantar demir ve iki yüz seksen altı kantar katranlı urgan ve yüz kantar revgan-ı sâde ve kırk üç kantar yün ve yetmiş bir kantar tuzlu lahm ve beş bin beş yüz keyl hınta ile mahmûl sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl [içün] Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunup izn-i sefine emri yazılmıştır.

[s.112]

-Özü valisi vezire ve Selvi(?) ve Tırnova kadılarına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime bu defa takdim eylediği takrir kâğıdında Rusya tüccarı Kostantin'den mâ-'adâ Devlet-i Aliyye'min mahâll-i sâiresinden rişte-i penbe iştirâ ve ihrâc ve diledikleri mahallere götürebileler deyü beyne'd-devleteyn mün'akid olan ticâret muâhedesinde münderic olduğuna binâen Rusya tüccarından Georgio Diamandoviç(?) nâm tacir bir nefer müste'men âdemi vesâtetiyle bundan akdemce memâlik-i Devlet-i Aliyye'mden iştirâ eylediği yirmi denk kırmızı rişte-i penbeyi beş nefer ahâli-i İslâm ve bir nefer reâyâ arabalarına tahmil ve Rusya memleketine irsâl eylediğine ibtinâen zikrolunan altı adet araba Sel-

vi ve Tırnova beynine lede'l-vusûl kuttâ‘- tarik makûlesi üzerlerine hücum ve arabacıları katleyledikleri ve ba‘dehû mârru'z-zikr denkler Selvi kazasının âyân ve subaşısının eline geçtiği Eflak'ta mukîm Rusya konsolosunun mesmû‘u olduğuna mebnî konsolos-ı mersûm Trakandi(?) voyvodası kapucubaşı Mustafa dâme mecdühûya keyfiyeti bâ-mektûb inhâ ve sâlifü'z-zikr denklerin âyân ve subaşından istirdâdını istircâ eylediğine mebnî kapucubaşı-i mümâileyh kaza-i mezbûra âdem irsâliyle husus-ı mezbûru lede's-suâl suret-i tecâhülden gelerek keyfiyet malûmumuz değildir deyü âyân ve subaşı-i mezbûr efkâr ve voyvoda-i mümâileyh dahi ol vechile itizâr ve kaza-i mezbûr ahalisine hükmü nâfiz olmadığını konsolos-ı mersûma iş‘âr eylediği cihetten konsolos-ı mersûm Selvi kazası sükkânından Ali Ağa demekle arîf kimesneye bâ-mektûb maddeyi kezâlik ifâde eylediği ecilden öteden berü şekâvetle meşhûr Selvili Hasekioğulları İbrahim ve Hacı Ali ve Hafızoğlu Ahmed ve Süleyman nâm kimesneler mârru'z-zikr arabacı ve yanlarında olan âdemleri helâk ve ol miktar rişte-i penbeyi zapt eylediklerini merkûm Ali ihbâr eylemiş olduğundan bahisle fezâhat-i mezkûreye mütecâsir olanlar her kimler ise buldurulup mâl-i menhûbe zâhire ihrâc ve istirdâd olunmak bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimsiz; husus-ı mezbûru kazâeteyn-i mezbûreteyn ahalilerinden ve sâir lazım gelenlerden sırren ve alenen gereği gibi tefahhus be suâl birle keyfiyet inhâ ve ihbâr olunduğu üzere olduğu surette fezâhat-i mezbûreye cesâret edenler her kimler ise ve her kime müteallık ise bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve gasp eyledikleri emvâl ne miktar ise ma‘rifet-i şer‘le tamamen tahsil ve istirdâd olunmak fermanım olmağın imdi Devlet-i Aliyye'mle Rusya devleti beyninde râbıta-bend-i istihkâm olan safvet ve müvâlât muktezâsınca tüccar ve âdemlerinin zarar ve hasardan vikâyeleri matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu misillü şekâvet ve ızrâr vukû‘una bir vechile rızâ-yı hümayûnum olmadığı siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimsiz malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer şenâat-i mezbûrenin vukû‘u bi't-taharrî nefsü'l-emre muvâfık olduğu halde bî-cürm olanlara isnâd-ı cürm ve taarruzdan mübâadet olunarak cür'et edenler bâlâda isimleri mestûr kimesneler midir; âharlar mıdır? Ve'l-hâsıl her kimler ise ve her kime müteallık iseler alâ-eyyi-hâl buldurulup zâhire ihrâc ve gasp eyledikleri emvâli ma‘rifet-i şer‘le istirdâd ve keyfiyeti sıhhati üzere Deraliyye'me arz u i‘lâm eyleyüp ser-i mû kusûr ve rehâvetten ve eşkıyâ ve emvâl-i mezkûrenin zâhire ihrâc ve istirdâdından betâetten ve şekâvette medhali olmayan bî-cürm kimesnelere gayr-ı mevsûk akvâle ihâle-i

sem‘-i rağbet birle ve celb-i mâl sevdâsıyla itâle-i dest-i taarruz ve teaddîden hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i M sene 1199.**

-Rusçuk ve Yergöğü nâibleri zîde ilmühümâya ve zabitân zîde kadruhüme hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyanemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya memâlikinden veyahut sâir Avrupa memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine ve Devlet-i Aliyye’m memâlikinden Rusya memleketine veyahut sâir düvel memâlikine emr-i ticâretleri içün berren varub gelen Rusya reâyâsın ve tüccarı Rusya reâyâları olduklarını mübeyyin yedlerinde pasaporta tabir olunur mürûr kâğıdı olduktan sonra Devlet-i Aliyye’nin vülât ve kuzât ve sâir zabitânı ve hiç bir fert tarafından cizye ve sâir teklif edâsına icbâr ve rencide olunmayup haklarında dostâne muâmele eyleyeler ve Rusya tüccarı Rusya memâlikinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti‘a be eşyanın iştirâ eyledikleri yerlerde icâb eden resm-i gümrüğü yüzde üç hesabı üzere bir defa ve [bir] mahalde tamamen edâ olunup işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir türlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergünün mesfûrlardan tahsili mutâlebe memnû‘ olup gümrüğü edâ eyledikleri yerlerde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülere verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye’nin cemî-‘i mevâki‘inde muteber tutula ve eğer işbu nizâma mugâyir mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirile deyü mukaddemce mün‘akid olan ticâret muâhedesinde münderic olduğuna binâen Rusya tüccarının taşra çıkarup bey‘ eylemedikleri emti‘a ve eşyalarından bir mahalde gümrük ve Rusya reâyâsı olduğunu müş‘ir yedinde pasaporta kâğıdı olanlardan cizye ve sâir nesne mutâlebe olunmamak muktezâ-yı şurûttan iken bu esnâda Rusya reâyâsından Dimaini Alexief(?) nâm tacir Âsitane-i Aliye’mde bey‘ ve resm-i gümrüğünü dahi bu tarafta edâ eylemek üzere Rusya vilâyetinden alup doğru Deraliyye’me getüreceği emti‘a ve eşyasıyla gelürken Yergöüğü cizyedârı nâm kimesne tacir-i mersûma cebren âlî cizye kâğıdı verdiği ve Rusçuk gümrükçüsü nâm kimesne dahi iki yük emti‘asının beher yükünden yirmi guruş bilâtezkire akçesini aldığı tahrir ve inhâ ve cizyedâr ve gümrükçü-i mezbûrun münâfî-i şurût aldıkları meblağ istirdâd ve fîmâ-ba‘d hilâf-ı şurût bu gûne nâ-merzî hâlâta tasaddîden mübâadet olunmak içün emr-i şerifim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden

ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince meblağ-ı me'hûzün tahsîl ve istirdâdı fermanım olmağın imdi; siz ki mevlânâ ve sâir mümâileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer rusya tacirlerinin vilâyetlerinden ve sâir düvel memleketlerinden getürdükleri eşyanın iktizâ eden gümrüğü füruht olunan mahalde edâ olunmak muktezâ-yı şurûttan bulunduğuna mebnî Rusçuk'ta bey' olunmayan eşyadan mugâyir-i şurût Rusçuk gümrükçüsünün resm-i gümrük nâmıyla aldığı meblağın ve kezâlik cizyedâr-ı mezbûrun me'hûzü olan ekçenin istirdâdı lazım geldiği malûmunuz oldukta merkûmânın makbûzları her ne ise bilâ-teallül tamamen tahsîl ve tacir-i mersûma redd ü teslime ihtimâm ve dikkat ve ba'de-izin dahi Rusya tüccarının doğru Dersaadet'ime getürecekleri o misillü emti'a ve eşyalarından mademki ol tarafta bey' eylemeyeler resm-i gümrük ve cizye ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddîden mübâadet ve bâlâda mestût şurût-ı muâhede muktezâsıyla dûş-ı(?) amel ve hareket eylemek üzere cizyedâr ve gümrükçü ve sâir istizâ edenlere tenbih ve te'kîde mübâderet ve hilâfı hareket vukû'una irâet-i ruhsattan hazer ve mücânebet eylemeniz babında; **evâil-i M sene 1199.**

[s.113]

-Boğdan voyvodası Alexandri voyvoda hutimet avâkıbühû bi'l-hayra hüküm ki,

Rusya devleti tarafından lazım görülecek âmme-i mevâki'de konsolos ve konsolos vekillerinin tayiniyle Devlet-i Aliyye'miz cânibinden ruhsat verilüp dost olan sâir düvelin konsolosları itibâr olundukları gibi merkûmlar dahi muteber tutula deyü Kaynarca ahidnâmesinde münderic olduğuna binâen ve Rusya devleti ahidnâme-i merkûme muktezâsınca memâlik-i Osmâniye'nin cemî'-i mahallerine ve Rusya'nın umûr-ı ticâret içün dilediği yerlerde konsolos nasbetmeye hakkı olmakla Devlet-i Aliyye işbu maddede Rusya konsolosları dost ve ziyâde müsâade olunan tevâbi'den olan Françe ve İngiltere konsolos ve konsolos vekilleri … ve İngiltere konsolosları bulunmadığı mahallerde dahi kendülerine râci' ve hakları olan bi'l-cümle müsâlemât ve imtiyâzât ile mütemetti' olacaklarını taahhüt eder deyü mukaddemce mün'akid olan ticâret muâhedesinde musarrah olduğuna ibtinâen Eflak ve Boğdan ve Ocak(?) memleketlerine berren ve bahren ve nehren âmed-şüd eden Rusya tüccar ve züvvârının umûr ve maslahatların ru'yet içün Bükreş'te ikâmet ile her-bâr ki maslahat-ı ticaret zımnında iktizâsına göre Yaş'a ve ale'l-ıtlâk bu üç memleketten istediği kangı

mahalline varmak ve ikâmet irâde eyledikçe kimesne tarafından mümânaat olunmamak üzere mukaddemâ karar verildiği vechile Rusya beyzâdelerinden Teodorloi Sovilnik İvan Sorin nâm beyzâde memâlik-i selâse-i merkûmede umûmen Rusyalu konsolos nasb ve tayin olunup yedine 1197 Muharrem'inde eğerçi berât-ı âlî-şânım verilmiş idi ancak bu esnâda Boğdan ve Eflak'ta kesret-i ticâret ve konsolos-ı mersûm ekser-i evkât Bükreş kasabasında ikâmet eylemek ve her-bâr ikisinde dahi bulunmak gayr-i mümkin olmak hasebiyle konsolos-ı mezbûr kemâ-kân memâlik-i selâse-i merkûmede umûmen Rusyalu'ya konsolos olarak Boğdan'a iyâb ü zehâb eden Rusya tüccar ve züvvârının umûrların ru'yet içün konsolos vekili nasbı lâzime-i halden olduğundan İvan Salonski(?) nâm müste'men devleti tarafından mühürlü ketûb verildiğinden bahisle müste'men-i mersûm vekil-i konsolos nasb u tayin olunmakla vekâleti umûruna dahl ü taarruz ettirilmemek bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa bâ-arzuhâl istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere Boğdan memleketine gelüp giden Rusya tüccar ve züvvârının umûr ve mesâlihlerin ru'yet içün müste'men-i mersûmun Yaş'ta ikâmet ve vekâleti umûruna müdâhale ve mümânaat olunmamak bâbında; **evâil-i M sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Syani Todoskof(?) nâm kapudan Rusya memâlik-i mahsûlâtı olmak üzere dört bin keyl hınta ve kırk top yelken bezi ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'da vâki' Rusya iskelelerinden vürûd Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'de füruht içün Akdeniz tarafına azimet murâd etmekle defteri hıfzolunup ber-mu'tâd izn-i sefine yazılmıştır; **evâhir-i Zâ sene 1198.**

(1022) Rusya kapudanlarından Brasimo Kaliga(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dokuz yüz elli beş kantar demir ve yüz yirmi dokuz kantar havyar ve üç bin üç yüz yetmiş beş keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan gelüp memâlik-i mahrûsede bey' içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Stani Yanof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere yüz otuz bir kantar demir ve beş yüz otuz iki kantar havyar ve bin yüz yetmiş keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Bahr-i Siyah'tan

gelüp Bahr-i Sefid'de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Valsamikief(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört yüz yirmi dokuz kantar demir ve beş beş bin keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Karadeniz'den gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Teodor Vlai(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört bin beş yüz keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu sefinesiyle Karadeniz'den gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

(1026) Rusya kapudanlarından Anderli Fcaltof(?) nâm kapudan hamûle iştirası içün râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Geyozie Granir(?) nâm kapudan hamûle iştirası içün râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Savals Bandakiyef(?) nâm müste'men li-ecli'l-maslaha Deraliyye'den Mora'ya varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Hıristo Dimitriyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccarından Panaiti Garismaniyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(1030) Rusya reâyâsından Kostantin Kalandrof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Stani Borgandolof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliye'den Mısır ve Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından İvan Banklof ve Maksimi Masorkiyef(?) nâm tacirler li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İskenderiye'ye bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya elçisi yanında doksan sekiz senesi Rebiulevveli'nin 25. günü tarihiyle müverrah verilen berât mûcebince tercümân olan Hcador veled-i Filiop nâm tercüman ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Stefan(?) nâm hizmetkârını bazı maslahatı ru'yet zınında o tarafa irsâl murâd etmekle yedinde olan tuğralı emr-i âlî mûcebince amel ve hareket içün Deraliyye'den re's-i hudûda varub gelmekle mürûr ve ubûruna mümânaat olunmamak bâbında; **evâhir-i Zâ sene 1198**.

[s.114]

(1034) Rusya kapudanlarından Brasimo Bakrdoilof(?) nâm kapudan hamûle iştirası içün Deraliyye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri; **evâil-i M sene 1199**.

-Rusya kapudanlarından Golilmo Fasil(?) nâm kapudan hamûle iştirası içün Deraliyye'den Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Simon nâm müste'men li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Stani Borgandolof(?) nâm tacir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Mısır'a ve ondan li-ecli'z-ziyâre Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn yol hükmü.

(1038) Rusya reâyâsından Brokloktof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâsıt-ı M sene 1199.**

-Rusya reâyâsından Ygor Avanof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Dimitri Nikorof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya elçisi yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Nicolaki Cefni(?) nâm tercüman li-ecli't-ticâre Payni Vindirno(?) nâm bir nefer müste'men Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd şurût-ı muâhede [üzere] yol emri.

-Rusya kapudanlarından Feodor Marzinakyef(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere iki bin beş yüz keyl hınta ve bin on dört kantar demir ve yüz on dört kantar katranlı halat ve kırk üç kantar yün ve yüz on dört kantar revgan-ı sâde ve yüz on dört kantar havyar ve yüz elli adet keçe ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah'dan gelüp Akdeniz'de kâin memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd eylediğin inhâ ve defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine.

-Rusya tüccarı Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti'a ve eşyâlarının füruht eyledikleri mahallerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memâlikine götürecekleri emti'a ve eşyalarının dahi iştirâ eyledikleri yerlerde bir defa ve bir mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife defteri mantûkunca tamamen edâ edüp işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir türlü resm ve ihtirâ' olunmuş vergünün mesfûrlardan mutâlebe ve tahsili memnû' olup gümrüğü edâ eyledikleri yerlerde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülere verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye'nin cemî-'i mevâki'inde muteber tutulmak ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirilmek hususunu beyne'd-devleteyn mün'akid olan ticâret muâhedesi mezâmininden olduğuna binâen Rusya tüccarının taşra çıkarup bey' eylemedikleri emti'a ve eşyalarından esnâ-yı râhta gümrük ve sâir nesne mutâlebesi şurût-ı muâhedeye mugâyir iken Rusya tüccarından

Pavel Elyan(?) nâm tacir Belgrat taraflarından Tuna [ve] Eflak'a nakl murâd eylediği emti'asıyla hîn-i mürûrunda … Gümrükçüsü tarafından resm nâmıyla tacir-i mersûmdan mugâyir-i şurûr cebren yetmiş dokuz alındığını ve bundan başka mukaddemce dahi mahall-i merkûmdan mürûr eden Rusya tüccarından Dimitri Santof ve Anastaşi Birof(?) nâm tacirânın birinden kırk ve diğerinden yüz altmış guruş kezâlik gümrükçü-i merkûm ahz eylemiş olduğu ve yedlerine tezkire dahi vermediği Eflak konsolosu tarafından gümrükçü-i merkûme mektûb tahririyle mebâliğ-i merkûmenin ber-muktezâ-yı şurût reddi iltimâs olunmuş iken âzâr-ı vâhiyeye tasaddî birle vermekte teallül ve muhâlefet eylediği Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i devlet-âşiyânemde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr süde-i saadetime takdim olunan takrir kâğıdında inhâ ve ber-mûceb-i şurût-ı uhûd mebâliğ-i mezbûrenin istirdâdı ve fîmâ-ba'd muhâlif-i şurût bir gûne nâ-merzî harekete tasaddîden mübâadet eylemesi içün tenbihi hâvî emr-i şerifim sudûru istid'â olunduğu ecilden ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir-i müşârunileyhsin gümrükçü-i merkûm ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le mahallinde meclis-i şer'a ihzâr ve ber-minvâl-i muharrer tüccar-ı merkûmûnun ol tarafta ihrâc ve bey' eylemedikleri eşyâlarından münâfî-i şurût-ı ahidnâme-i hümayûn resm nâmıyla akçe aldığı muvâfık-ı nefsü'l-emr olduğu surette makbûzu her ne ise ber-mûceb-i ahidnâme-i hünayûn bilâ-teallül min-gayr-i nuksânin tahsil tamamen ve kâmilen redd ü teslim birle fakat uhûdun ifâsına ihtimâm ve dikkat ve bundan sonra dahi mürûr ve ubûr eden Rusya tüccarı mademki ol cânibde emti'a ve eşya bey' u şirâ eylemeye bu makûle emti'alardan resm-i gümrük ve sâir vergü mutâlebesiyle teaddîden mücânebet ve bâlâda mestûr şurût-ı muâhede muktezâsıyla daima amel ve hareket eylemen üzere gümrükçü-i mezbûra ve sâir iktizâ edenlere gereği gibi tenbih ve te'kîde mübâderet ve mugâyiri hâlet vukû'una irâet-i ruhsattan hazer ve mücânebet olunmak bâbında; **fî evâhir-i M sene 1199.**

Bir sureti

-İrşod(?) nâm mahallin tâbi olduğu kazanın kadısına,

Rusya tüccarından Pavel Elyan nâm tacir ber-mûceb-i şurût icâb eden gümrüğü Belgrat'ta edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi verilen eşyasıyla İrşod'dan hîn-i mürûrunda mahall-i mezbûr gümrükçüsü muhâlif-i şurût resm-i gümrük nâmıyla

ma‘lûmü’l-miktar akçe aldığı bâ-takrir inhâ ve istirdâdı ve fîmâ-ba‘d bu gûne em-ti‘adan gümrük mutâlebesiyle teaddîden mücânebet eylemesini havî emr-i şerifim sudûru istid‘â olunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince ber-vech-i meşrûh bir kıt‘a…

-Rusya reâyâsından Nicola Balnaldo(?) nâm tacir alâ-tariki’t-ticâre Hıristando Vlavirye(?) nâm bir nefer müste’men âdemini Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki cezirelere irsâl murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri; **evâsıt-ı M sene 1199.**

-Rusya reâyâsından İvan Balnaldof(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

[s.115]

-Rusya kapudanlarından Kostantin Bolitof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere üç bin altı yüz yetmiş beş keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah’dan gelüp Akdeniz’de vâki memâlik-i Devşet-i Aliyye’ye nakl murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri; **evâhir-i M sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Nicola Korolkof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört bin keyl hınta ve sekiz bin zirâ bez ve beş yüz adet … ve altmış kıt‘a bez ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah’dan gelüp Akdeniz’de kâin memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye nakl murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine.

-Rusya kapudanlarından Carl Fransuarno(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere sekiz yüz elli yedi kantar don yağı ve on yedi kantar tuzlu lahm ve yedi yüz on beş keyl hınta ve üç yüz elli keyl çavdar ve doksan beş kantar darı ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Siyah’dan gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede izn-i sefine.

(1050) İzmir nâibine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitane-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa südde-i saadetime takdim eylediği takrir kâğıdında Rusya reâyâsından Bohans Svalan(?) nâm tacirin medîne-i İzmir'de mütemekkin Yerodro Mocakiri(?) nâm zimmî zimmetinde yedi bin sekiz yüz guruş alacak hakkı olduğundan ve zimmî-i mesfûrun edâya iktidârı olmadığından ale'l-hesâb bir miktar eşya ile yine medîne-i merkûmede sâkin İplikçi(?) Mustafa demekle arîf kimesnede alacağı olan iki bin guruşun alâ-tariki'l-havâle temessükünü tacir-i merkûma i'tâ ve merkûm Mustafa dahi havâleyi kabul ve rişte-i penbe ile edâya taahhüt edüp ba'dehû tacir-i mersûma bey' eylediği dört bin altı yüz seksen üç guruşluk rişte-i penbenin iki bin guruşunu sâbıku'z-zikr deynine mahsûben ve bâki iki bin altı yüz seksen üç guruşunu an-nakdin tavir-i mersûmdan ahz edüp birbirlerinde alacakları kalmamış iken merkûm Mustafa bu esnâda şirrete sülûk birle zimmî-i mesfûra olan deynini inkâr ve verdüğü temessük mezbûr mevâzi'de(?) verilmiş idi deyü hileye ibtidâr ve meblağ-ı mezbûr iki bin guruşu gerü mutâlebe ve iddiâsında ısrâr ve bi'l-âhire tacir-i mersûmu mahkemeye davet ve şâhid-i zôr ikâmetiyle ve bazı kimesnenin muzâheretiyle bir kıt'a i'lâm ahz ve bu tarafa azimet niyetinde olduğu İzmir'de mukîm Rusya konsolosu vekili gönderdiği mektûbda inhâ ve ihbâr ve merkûm Mustafa yedinde davasına muvâfık tacir-i mersûmun bir türlü senesi olmadığın ifk ü iftirâ ve şâhid-i zôr ikâmetiyle bu gûne davâya tasaddîsi ahidnâme-i hümayûnun mugâyiri idüğü âşikâr olduğundan bahisle husus-ı mezbûr tekrar mahallinde şer'le ru'yet ve merkûm Mustafa'nın meblağ-ı mezbûru havâleten kabûl eylediği edâya râzı ve müteahhit olduğu tacir-i mersûmun yedinde olan senedât ve delâil ba'de't-tahkîk hilâf-ı şer' ve mugâyir-i şurût bilâ-sened ve delâil zâhir olan teaddîsi ol vechile men' olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta Rusya tüccarı ve tercümanları ve konsolosları Devlet-i Aliyye reâyâsıyla bey' u şirâ ve ticâret ve kefâlet ve sâir umûr-ı şer'iyyeleri vâki oldukta kadıya varub tahrik-i mukâvelelerini tertip ve sicille kaydedüp ba'dehû bir nizâ' vâki olur ise muktezâsı tetebbu' ile bu gûne münâzaa üzere olan hususları fasl olunalar binâberin bu gûne delâil ve senedât-ı şer'iyyesi olmayan bir kimesne Rusya reâyâsından birinin aleyhine bir da'vâya tasaddî(?) olunur ise ancak şâhid-i zôr ikâmetiyle olan bu gûne

… tecvîz olunmayup hakka mugâyir iddiâlar istimâ‘ olunmaya deyü münderic ve musarrah olmakla husus-ı mezbûr mahallinde Rusya konsolosu vekili hâzır olduğu halde şurût u uhûda tatbîkan şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i şurût tacir-i mesfûra gadr olunmaktan mübâadet olunmak fermanım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin Rusya tüccarının hilâf-ı şer‘-i şerif ve mugâyir-i şurût-ı uhûd ednâ teaddî ve ızrârlarını müeddî hâlet vukû‘una bir vechile rızâ-yı hümayûnum olmadığı malûmun oldukta ber-minvâl-i muharrer Rusya konsolosu vekili hâzır bulunduğu halde hassı muvâcehesinde husus-ı mezbûru şurût u uhûda tevfîkan mahallinde şer‘le ru’yet ve keyfiyet inhâ ve ihbâr olunduğu üzere olduğu surette merkûm Mustafa’nın hilâf-ı şer‘ ve münâfî-i şurût ol vechile vâki olan teaddî ve tasallutun men‘ u def‘e mübâderet ve tacir-i mersûmu gadrden himâyet ve sıyânet ve hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i şurût hâlât vukû‘unu tecvîzden hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **evâil-i S sene 1199.**

(1051) Hâlâ kapudan-ı deryâ vezir Gazi Hasan Paşa’ya ve dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından Sinop mütesellimi Altıkulaç-zâde el-Hâc Hüseyin dâme mecdühûya ve Sinop kadısına ve Sinop’ta yeniçeri zabiti olan … sâbık Salih zîde mecdühûya ve zikri âtî hususa ocağ-ı âmiremden mahsus mübâşir tayin olunan ( ) zîde kadruhûya hüküm ki,

Rusya devleti tarafından lazım görülecek âmme-i mevâki‘de konsoloslar ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i Aliyye’m cânibinden ruhsat verilüp dost olan sâir düvelin konsolosları itibâr olundukları gibi merkûmlar dahi muteber tutula deyü Rusyalu’ya i‘tâ olunan Kaynarca Ahidnâmesi’nin on birinci maddesinde memâlik-i Osmâniye’de konsolos ve konsolos vekilleri kendü padişahının alâim ve bayraklarını dikmeye valiler ve kadılar ve sâir zabitân taraflarından bir türlü mümânaat olunmaya deyü muahharan in‘ikâd-pezir olan ticaret muâhedesinin elli üçüncü maddesinde münderic ve mestûr iken bu defa Rusya devletinin Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayrın südde-i saadetime takdim eylediği takrîri ve Sinop konsolosundan tevârih-i muhtelife ile kendüye gelen tahrirât tercümelerinde Sinop’ta olan cizyedâr ve tarafeynin(?) kolcuları Rusya reâyâsından cizye mutâlebe ve ahz u haps ve bu hususa konsolos-ı mersûm tarafından tayin olunan tercümanı tahkîr ve tekdîr ve şütûm-ı galîza ile şetm misillü münâfî-i dostî hâlâta tasaddî olunduğu ve bundan mâ-‘adâ konsolos-ı mersûm mahkemeye da‘vet ve kon-

solosluk berâtı ve fermân-ı âlî-şânım cümle muvâcehesinde kırâat olunmuş iken mahkeme havâlisinde mücemmi‘ olan kes’ândan bazı bî-edebler beldemizde konsolos bayrağı küşâdını ve konsolos ikâmetini istemeziz deyü konsolos-ı mersûmu ve tercümanları katl kasdıyla mahkemede üzerlerine hücum ve envâ-ı harekât-ı nâbercâya cesâret etmeleriyle muhassıl vekili ve sâir zâbitân taraflarından mezkûrûnun itfâ-yı şirrât ve fesâd ve mel‘anetlerine eğerçi ikdâm ve tefrîk-i cemiyetlerine ihtimâm olunup ancak konsolos-ı mersûmu cebren kal‘aya nakl ve hânesini yağma ve kendüyü katl irâde-i fâsidesinde oldukları konsolos-ı mersûmun zikrolunan tahrîrâtı tercümesinde ale’t-tafsîl muharrer olmakla cizyedâr-ı merkûmun ve konsolos-ı mersûm üzerine hücûma mütecâsir olanların levâzım-ı terzıyyeyi icrâ zımnında ele getürülmeleri ve bâlâda mestûr uhûdun ve ale’l-husûs ahitnâne-i ticaretin yetmiş sekizinci ve yetmiş dokuzuncu maddelerinin kâmilen icrâsı ve konsolos-ı mersûmun ve etbâ‘ının ve hânesinin ve emr-i ticâret içün Sinop’a tevârüd eden cümle Rusya sefâin ve reâyâsının itmi’nân ve emniyetleri ve beyne’d-devleteyn derkâr olan müvâlât muktezâsınca konsolos-ı merkûm kendüye râci olan cümle müsâlemât ve muâfiyâtla mütemetti‘ olması hususu…

[s.116]

derc ü tastîr ve hilâf-ı rızâ harekete cesâret edenlerin Kürkçüoğlu Abdullah ve Peşlü(?) ağası ve Kırımlı Etmekçi Süleyman ve Öküzoğlu Ali nâm şekâvete teşneler(?) oldukları istihbâr olunmnuş, Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü’l-karâr ve saltanat-ı seniyye-i ebediyyü’l-istimârımla dost olan Rusya devletinin memâlik-i mahrûsetü’l-mesâlik-i şahânemde olan konsolos ve konsolos vekilleri ve tercüman ve âdemlerinin ber-muktezâ-yı uhûd himâyet ve sıyânetleri hâlâtına dikkat ve münâfî-i ve musâfât miktar-ı zerre hareket vukû‘una irâet-i ruhsattan mücânebet ve ahd ü şartın bi-tamâmihâ riâyet ve icrâsına mezîd-i sa‘y u gayret olunmak husûsuna cümle tarafından ikdâm ve dikkat ve mugâyir-i şurût-ı uhûd harekete cesâret edenler ve ruhsat verilenlerin eyyen-men-kân haklarından gelinerek muhâfaza-i şerâit-i ahidnâme-i hümayûn min-külli’l-vücûh riâyet ve matlûb-ı şehriyârânem olmaktan nâşî fezâhat-i mezkûra cesâret edenler merkûmlardan ve sâirden hâsılı her kimler ise bi’t-taharrî ele getürülüp muhkem haps ve müstahak oldukları te’dibâtın icrâsı içün ism ü resmleriyle keyfiyet serî‘an Deraliyye’me arz u i‘lâma mübâderet ve ba‘dehû ne gûne emt-i münîfim sâdır olur ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve bundan böyle dahi

Rusyalu tarafına verilen ahidnâme-i hümayûnda münderic şerâit ve uhûdun icrâlarıyla hilâfına vaz‘ u hareket eden olursa onların ve o makûleleri himâyet edenlerin dahi ism ü resmleri kezâlik Deraliyye’me tahrîr müsâraat olunmak fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi sen ki kapudan-ı deryâ vezir-i müşârunileyhsin, fezâhat-i mezkûreye merkûmlar mı cesâret etmişlerdir, âharlar mıdır? Hâsılı her kimler ise alâ-eyyi-vechin kân ocaktan tayin olunan mübâşir-i mümâileyh ma‘rifeti ve inzimâm-ı re’y u ma‘rifetinle ele getürülüp haps u te’dîbleri icrâsı içün ism ü resmleriyle keyfiyetleri Deraliyye’me i‘lâm olunmak husûsu livâ-i mezkûrun yedinde olmak mülâbesesiyle senden matlûb-ı şehriyârânem olduğu malûmun oldukta sen dahi tarafından mu‘temedün-aleyh bir âdem tayiniyle ve iktizâ edenlere buyruldular tastîriyle ber-vech-i meşrûh amel ve harekete ikdâm ve siz ki mütesellim ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mümâileyhimsiz siz dahi husus-ı mezbûrda kusûr ve rehâvet vukû‘undan mübâadet ederek şekâvet-i mezkûreye mütecâsir olanları alâ-eyyi-hâl ele getürüp haps u te’dîbleri icrâsı içün ism ü resmleriyle keyfiyetlerini Deraliyye’me bi’l-ittifâk i‘lâm ve inhâya dâmen-dermiyân-ı gayret ve ba‘dehû ne vechile emr-i şerif-i itâat-redîfim sâdır olur ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve harekete sarf-ı yârâ-yı liyâkat ve miktar-ı zerre tekâsül ve rehâvetten ve tenfîz-i emr-i âlî-şânımda kusûr ve betâetten gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında

(1052) Rusya reâyâsından Demzio Amrilinyef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri; **evâsıt-ı S sene 1199**.

-Rusya kapudanlarından Demzio Agorof(?) nâm kapudan beş yüz yetmiş iki kantar demir ve iki yüz seksen altı kantar revgan-ı sâde ve iki yüz yirmi dokuz kantar havyar ve bin keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi‘ Bahr-i Siyah iskelelerinden vürûd ile Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye nakl murâd eylediğin elçi-i mümâileyh inhâ ve mümzâ defterini takdim etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine.

-Rusya kapudanlarından Grigorio Alyanof nâm kapudan iki bin yüz kırk dokuz kantar demir ve üç yüz seksen üç kantar revgan-ı sâde ve iki yüz kırk üç kantar havyar ve kırk üç kantar yün ve yüz on kıt‘a yelken bezi ve dört yüz adet keçe ve kırk üç kantar telatin ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya

vilâyetine tâbi‘ Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye nakl ü azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine.

(1055) Rusya kapudanlarından Nicolo Komandinof(?) nâm kapudaniki yüz kantar cemşir(?) ve yüz kantar yapağı ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle kezâlik Bahr-i Siyah’tan gelüp Bahr-i Sefid’de vâki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl murâd eylediğin inhâ ve defteri ibkâ olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine.

-Rusya kapudanlarından Georgio Sakia(?) nâm kapudan üç bin keyl hınta ve seksen kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle kezâlik Karadeniz’den gelüp memâlik-i mahrûseye nakl içün Akdeniz’e azimet murâd eylediğin inhâ ve defteri ibkâ olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine.

-Rusya tüccarından İvan Valyikef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Bırsa Redhal(?) nâm kapudan üç bin keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya vilâyetine tâbi‘ Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye nakl içün Akdeniz’e azimet murâd eylediğin inhâ ve defterini takdim etmekleber-mu‘tâd izn-i sefine.

(1059) Rusya reâyâsından Alessandro Anasnasiyef(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den İzmir ve Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri; **evâhir-i S sene 1199.**

-Rusya reâyâsından Yegordro Nacof(?) nâm müste’men li-ecli’l-maslaha Deraliyye’mden Rusçuk ve Eflak ve Boğdan ve ondan Rusya memleketine varmak murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Avanir Sergizdar(?) nâm tacir berâ-yı ticaret bir nefer müste’men âdemini Deraliyye’den Amasya’ya ve ondan Rusya diyârına irsâl murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolo(?) nâm kapudan hamûle iştirâsı içün Deraliye'den Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

[s.117]

(1063) Sakız nâibiyle zikri âtî zimmînin bulunduğu mahallin kadısına hüküm ki,

Rusya tüccarından Hıristodolo nâm tacirin zimmetinde olan Bragani Alexandi Kostandio veled-i Baba Dimitri(?) nâm zimmî tacir-i mersûmun bu tarafta Yenihan'da vâki odasından dokuz bin guruşluk … ve bin üç yüz guruş nakd akçesini çend rûz mukaddem sirka ve babası mesfûr ile bi'l-ittifâk firâr ve babası mesfûr Sakız kayıklarından Ahmed Reis'in kayığına süvâr ve oğlu mesfûr dahi Stefanor(?) karyesine vardıkta karye-i merkûme subaşısı ahz eylediğine mebnî reis-i mesfûr zimmînin tahlisini subaşı merkûmdan eğerçi ilhâh ve ibrâm edüp lakin subaşı vermediğinden reis-i mezbûr babası mesfûr ile me'yûsen azimet eylediklerini ve emvâl-i mesrûka-i mezkûreyi babası mesfûr ile mukâseme edüp babası mesfûr Sakız tarafına râhî olduğunu sârik-i mesfûr ikrâr eylediği ve kendü yanında olan emvâl-i mezkûrenin nısfı tacir-i mersûma teslim olunduğu beyânıyla nısf-ı âharı dahi li-ecli't-tahsîl babası mesfûr olduğu mahalde ahz ve mukayyeden Deraliyye'me ihzâr ve bulunmadığı halde reis-i merkûmdan suâl olunup ihfâ veyahut inkâr kaydında olursa mezbûr reis bu tarafa irsâl olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusya devletinin hâlâ Deraliye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-takrîr istid'â etmekle kapudan paşa tarafından çavuş mübâşeretiyle vech-i meşrûh üzere ihzâr olunmak fermanım olmağın imdi zimmî-i mesfûrun bu tarafa ihzârıyla emvâl-i mesrûka-i mezkûrenin tamamen zâhire ihrâc ve istirdâdı matlûb-ı mülûkânem idüğü malûmunuz oldukta mesfûr Baba Dimitri el cânibde tecessüs ve reis-i merkûmdan dahi suâl ederek bi'-taharrî ele getürüp çavuş-ı mümâileyhe teslimen Deraliyye'me ihzâra mübâderet eyleyesiz şöyle ki mesfûr bulunmaz ise reis-i mezbûr ihfâ veyahut inkâr kaydında olursa reis-i mezkûru bu tarafa ihzâr ve irsâle müsâraat ve tahrîrda kusûr ve rehâvetten ve âzâr-ı vâhiyesini ısgâ ile adem-i ihzârını mûcib vaz'ı tecvîzden be-gâyet mücânebet olunmak bâbında; fî **evâsıt-ı Râ sene 1199.**

-Hâlâ kapudan-ı deryâ vezirim Gazi Hasan Paşa'ya ve Sinop mütesellimi Altıkulaç-zâde el-Hâc Hüseyin dâme mecdühûya ve Sinop kadısına ve yeniçeri

zabiti … sâbık Salih zîde mecdühûya ve bu hususa mukaddemâ ocak tarafından mübâşir tayin olunan ( ) zîde kadruhûya hüküm ki,

Sinop'ta ikâmet ve Sinop ve tevâbi'i iskelelerine âmed-şüd eden Rusya tüccar ve tüccar sefîyininin umûrların ru'yet eylemek üzere Rusya konsolosunun nasb u tayîni ahidnâme-i hümayûn şurûtuna ve emr-i ticaret irâdesine mebnî ve hakkında riâyet ve himâyeti lazım gelen şurût ve tenbihât yedine verilen berât ve emr-i âlîde münderic iken belde-i merkûme ahalisinden bazı bî-edebler konsolos-ı mersûmu istemeziz deyü kendüsünü ve tercümanlarını katl kasdıyla üzerlerine hücûma cür'et ve konsolos bayrağı dikilmesine adem-i rızâ ve cizyedâr tarafından Rusya reâyâsından cizye mutâlebe ve ahz u hapse cesâret ve nice gûne münâfî-i dostî hâlâta mübâderet eyledikleri ve hilâf-ı rızâ hareket ve evzâ'a cesâret edenler Kürkçüoğlu Abdullah ve Peşlü Ağası ve Kırımlı Etmekçi Süleyman ve Öküzoğlu Ali nâm şekâvet teşneler olduğu istihbâr olunduğu Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrın mukaddemâ Deraliyye'me takdim olunan takrîr kâğıdında ve konsolos-ı mersûmun tahrirâtı tercümesinde tahrîr ve inhâ ve bu misillü rızâ-yı hümâyûnuma mugâyir harekât-ı gayr-ı lâyıkaya mütecâsir olanların levâzım-ı tarziyeyi icrâ zımnında ele getürülmeleri ve şurût-ı uhûdun kâmilen icrâsı ve konsolos-ı mersûm kendüye râci' olan cümle müsâlemet ve muâfiyâtıyla mütemetti' olması bâbında emr-i şerifim sudûru istid'â olunduğuna binâen fezâhat-i mezkûreye merkûmlar mı cesâret etmişlerdir; âharlar mıdır? Hâsılı her kimler ise sen ki vezir-i müşârunileyhsin livâ-i mezbûr mâlikâne-i uhdende olmak mülâbesesiyle tarafından mu'temed âdem tayini ve iktizâ edenlere buyruldular tahririyle inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve kağucubaşı ve sâir mümâileyhim ma'rifet ve ittifâklarıyla bi't-taharrî bi-eyyi-hâl ele getürülüp muhkem haps ve müstehak oldukları te'dîbâtın icrâsı içün ism ve resmleriyle keyfiyet serî'an Deraliyye'me arz ve i'lâma mübâderet ve ba'dehû ne gûne emrim sâdır olur ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve ba'de-izin Rusyalu tarafına verilen ahidnâme-i hümayûnumda münderic şerâit ve uhûdun icrâlarıyla hilâfına vaz' u hareket eden olur ise onların ve o makûleleri himâye edenlerin dahi ism ü şöhretleriyle kezâlik Deraliyye'me inhâya müsâraat olunmasını havî bundan akdem emr-i şerifim sâdır olmuş idi. Binâenaleyh madde-i mezkûre sıhhat ve hakikati üzere tamamen ve âcilen tarafından i'lâm ve inhâ olunmak lazım iken elçi-i mümâileyhin bu defa dahi takdim eylediği takrîrinde ol sefinesi

dört bin yüz beş guruş olarak Rusya tüccarı malı olmak üzere bin dört yüz kırk kantar demir ve bin dört yüz kırk beş bin keyl hınta ve bin sekiz yüz on üç vukiyye havyar ile mahmûl bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Tuna iskelesinden Bahr-i Sefid tarafına hîn-i azimetinde fırtınaya tesâdüf ve su aldığından kalafat etmek içün Sinop’a vürûd ve cümle hamûlesi karaya ba‘de’l-hurûc kalafat olunmak üzere iken belde-i merkûme ahâlisi konsolos-ı mersûmu derûn-ı ka‘aya götürmek ve helâk etmek niyetinde olduklarından konsolos-ı mersûm adem-i emniyetten nâşî bi’z-zarûr leylen sefine-i merkûmeye süvâr ve belde-i merkûmeden fekk-i râbıta-i karâr ve muhâlif havâya düçâr ve Kırım … düşüp ondan dahi berren bu tarafa geldiği ve konsolos-ı mersûmun sâkin olduğu menzilde tahmînen beş bin guruşa bâliğ olur melbûsât ve mefrûşât ve zehâyir ve sâir eşyası ile sefine-i merkûmenin hamûle-i mezkûresi Sinop’ta ve hamûle ashâbı Kırım tarafında kaldığı tahrîr ve inbâ olunmakla ber-mûceb-i emr-i âlî bu âna dek tahrirât vürûd eylememesi bâis-i teaccüp ve istiğrâb olmuştur; imdi Devlet-i Aliyye’mle dost-ı muâhede olan Rusya devletinin konsolos ve konsolos vekilleri ve tercüman ve tüccar ve âdemlerinin memâlik-i mahrûsemde ednâ mertebe cevr u teaddî vukû‘undan himâyet ve sıyânetleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat olunmak lâzıme-i rüsûm-ı dostî ve musafât olduğu cihetten gerek sefine-i mersûmeden muhrac hamûle ve gerek konsolos-ı mersûmun menzilinde terk eylediği bi’l-cümle emvâl ve eşya her ne ise me’men mahalle vaz‘ ve hıfz olunup bir habbesi ve bir hılâli(?)itlâf ve izâ‘at olunmamak ve vukû bulan hâlât-ı nâ-merzıyye ne gûne olmuştur ve kimler cesâret etmiştir; mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mantûkunca serî‘an alâ-vechi’s-sıhha Deraliyye’me arz u i‘lâm olunmak fermanım olmağın tenbihen ve te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i âlî-şânım tsdîr ve tesyîr olunmuştur; imdi Rusya devleti Devlet-i Aliyye’min dost-ı asdakı olup memâlik-i mahrûsemde olan âdemlerinin bir gûne mübtelâ-yı zarar ve hasârlarına rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve husus-ı merkûmun gereği gibi sarf u sıhhate tahsîl-i vukûf ve şuûr ve uhûd ve şurûtun bi-tamâmihâ riâyet ve icrâsına bezl-i vüs‘-i nâ-mahsûr olunmak ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn harekete ibtidâr edenlerin ve ruhsat verenlerin eyyen-men-kân haklarından gelinmek matlûb-ı hüsrevânem olduğu siz ki vezir-i müşâr ve kapucu ve sâir mümâileyhimsiz, malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer hamûle ve emvâl ve eşya her ne ise mahall-i me’mene vaz‘ u hıfz olunup bir habbe ve bir hılâli zâyi ve telef olmamasına mezîd-i itinâ ve dikkat ve fezâhat-i mezkûreye dahi mütecâsir olanlar her kimler ise mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i münîfim mantûku üzere bi-

eyyi-hâl ele getürülüp muhkem haps ve te'dîbleri icrâsı içün ism ü resmleriyle keyfiyeti hamûle ve eşyâ-yı mezkûrenin defterleriyle me'an

[s.118]

(1086) Sakız nâibine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında devlet-i müşârunileyhin Meynos cezîresinde mukîm Port Poskomlol(?) nâm konsolosuna müteallik bazı melbûsât ve mefrûşâta dair eşyası bir nefer zimmî reisin sefînesine tahmîlen konsolos-ı mersûmun yasakçı vesâtatıyla bu esnâda Deraliye'mden cezîre-i merkûme irsâl olunduğundan ve sefîne-i merkûme esnâ-yı azîmetinde kazâzede olduğundan eşya-yı mezbûreden hâric ihrâc olunan bir miktar eşya ile yasakçı merkûm Sakız'a uğramış bulunduğundan ve cezîre-i merkûme gümrükçüsü nâm kimesne hilâf-ı şurût-ı uhûd ve kuyûd resm-i gümrük mutâlebesiyle eşya-yı merkûmu tevakkuf ve isâl-i hasâr eylşediğinden bahisle eşya-yı merkûmeden resm mutâlebe olunmamak ve bilâ-te'hîr min-gayr-ı nuksânin yasakçı-i merkûma teslim olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz ahidnâme ve nişân-ı hümayûn kayıtları tetebbu olundukta Devlet-i Aliyye'nin limanlarında bey' ecli içün tahliye olunan Rusya metâ'larının resmi alınup ve leb-i deryâda olan âhar bilâda gönderilmek üzere olan emti'adan rüsûm talep olunmamak husûsu beyne'd-devleteyn mün'akid olan şurût-ı muâhede mezâmininden ve ol vilâyette sarf olunan avâidi içün gönderdiği nesnelerden bâc ve gümrük talep olunmamak ve âdet üzere konsolosa mahsûs melbusât ve mefrûşât ve me'kûlât ve meşrûbât hangi bendere vâsıl olur ise gümrük ve bâc mutâlebe olunmaması deyü doksan yedi senesi Muharrem'inin üçüncü günü tarihiyle müverrah konsolos-ı mersûm yedine verilen berât-ı âlîşân şurûtundan idüğü mestûr ve mukayyed olmakla ahidnâme-i hümayûn ve berât şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi konsolos-ı mersûma gönderilen kendü eşyasından resm-i gümrük mutâlebe ve tevakkuf olunmaması muktezâ-yı şurûtundan idüğü sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin, malûmun oldukta mazmûn-ı emr-i şerîfimi gümrükçü-i merkûma ifâde birle eşya-yı merkûmeyi bilâ-te'hîr ve bilâ-nuksânin konsolos-ı mersûma isâl içün yasakçı-i merkûma teslime mübâderet ve hilâf-ı şurût u uhûd hareket vukû'una ruhsat göstermekten mücânebet eylemen bâbında; fî **evâhir-i Ca sene 1199.**

-Kandiye muhâfızı vezîre ve Kandiye kadısına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp mazmûnunda bundan akdem âvân-ı muhârebede İsfakiye(?) nâm mahallin sekenesinden olup kayd-ı esre giriftâr ve Kandiye hisâr-ı kebîrinde mukîm Yorgancı oğlu demekle marûf kimesnenin yedinde esir olmak üzere tevkîf olunduğu ihbâr olunan Krina Michael(?) nâm Nasrâniye olduğu mahalden zâhire ihrâc ve istintâk ve fînefsi'l-emr mahall-i mezbûr reâyâsından iken esnâ-yı muhârebede istirkâk ve esîr olarak cebren istihdâm olunduğu lede'ş-şer' merkûmun muvâcehesinde mütehakkık olursa bilâ-te'hîr mesfûre kayd-ı esrden ıtlâk ve sebîli tahliye olunmak içün mukaddemâ eğerçi emr-i şerîfim sâdır olup lakin mesfûre el-ân merkûmun yedinde kaldığı ve o vechile infâz-ı emr-i âlî mümkün olmadığı beyânıyla müceddeden emr-i âlîşânım sudûru istid'â olunmul divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm tetebbu olundukta vech-i meşrûh üzere bin yüz doksan dört senesi evâil-i Şaban'ınd aKandiye muhâfızına ve kadısına hitâben emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi te'kîden ve ikdâmen işbu emr-i âlîşânım tasdîr ve tesyîr olunmuştur; imdi mesfûre NAsrâniye'nin esîr olarak cebren tevkîf ve istihdâmına rızâ-yı mülûkânem olmadığı siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız malûmunuz oldukta vusûl-i emr-i şerifimde Nasrâniye-i mesfûreyi bi'-taharrî zâhire ihrâc ve meclis-i şer'a ihzâr ve hizmetinde olduğu mezbûr Yorgancı oğlunun muvâcehesinde bi'l-istintâk ihbâr olundupu üzere mârru'z-zikr İsfakiye nâm mahallin sekenesinden iken mukaddemâ muhârebe âvânında seby ü istirkâk olunduğunu ve el-ân esîr olarak merkûm cebren hizmetinde istihdâm eylediği inde'ş-şer' sâbit ve mütehakkık olduğu surette mukaddemâ ve bu defa şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyem mûceblerince mesfûreyi bilâ-te'hîr ve lâ-teallül kayd-ı esrden tahlîs ve vilâyeti tarafına azîmet husûsunda tahbîr ile sebîlini tahliyeye mübâderet ve keyfiyet ıtlâkını Deraliyye'me tahrîr ve i'lâma müsâraat eylemeniz bâbında; fî **evâil-i C sene 1199.**

-Rusya tüccârından Hıristo Rakoviç nâm tâcir li-ecli't-ticâre Hıristo Dimiriyef nâm bir nefer müste'min âdemini Der'aliyyemden sevâhil-i Tuna'ya ve ondsan Özi'ye ve ondan dahi Rusya diyârına irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâhir-i Ca sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Jean Teolmas(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle bilâ-hamûle Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Teodor Vemroznikyef(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği kırk bin vukiyye hamr ve elli üç kantar incir ve yetmiş bir kantar üzüm ve altmış kantar harnubu li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd eylediğin inhâ ve mürûruna ber-muktezâ-yı şurût mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istidʿâ ve zikrolunan hamûlenin defterini takdîm etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Anderli Tranof(?) nâm kapudanın kezâlik Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamr ve yüz kırk kantar üzüm ve yetmiş kantar incirin Bahr-i Siyah'a nakl ve mürûruna mümânaat olunmamak içün izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Stefan Bgorof(?) nâm kapudanın kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği takdîm olunan defter mantûkunca elli üç bin yüz vukiyye hamr ve iki bin vukiyye limon suyu ve yüz elli kantar incir ve yüz elli kantar üzüm ve yüz kantar harnubun Karadeniz cânibine nakl ve mürûruna mümânaat olunmamak içün izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Benai Vdamikyef(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği beş bin vakıyye hamr ile Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Marone Vdamikyef(?) nâm kapudan hâkezâ Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği otuz üç bin kırk vukiyye hamr ve yüz kantar incir ve yüz elli kantar üzüm ve yetmiş kantar harnub ile Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ber-mûceb-i şurût-ı uhûd izn-i sefîne emri.

[s.119]

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Valsimikyef(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği elli beş bin vukiyye hamr ve yüz vukiyye mıktaran ve on iki bin dizi incir ile li-ecli't-ticâre Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri; **evâil-i C sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Sakmo Vraskof(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği otuz beş bin vukiyye hamr ve yüz kantar üzüm ile Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Anastasi Valsamikyef(?) nâm kapudan hâkezâ Bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği beş bin vakıyye hamr ve beş bin beş yüz vukiyye limon suyu ve otuz kantar üzüm seksen kantar incir Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolo Stamen(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği yirmi kantar incir ve yirmi yedi kantar penbe ve üç yüz elli vukiyye kahve-i Efrenç ve doksan vukiyye rişte-i penbe ve dört bin üç yüz altmış vukiyye hamr ve elli vukiyye badem ve sekiz yüz kırk top alaca-i … ve yüz yirmi top bogasi ve yüz otuz zirâ çuka-i Efrenç ve otuz zirâ İngiliz … ve dört sandık kamr ile memlû şişe ve iki sandık mıktaran ile memlû şişe ve on adet yağlık ve iki sagîr sandık envâ-'ı hurdavât ile Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Nicolayef(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamr ve on bin vakıyye limon ve yüz altmış kantar harnub ile Bahr-i Siyah cânibine azîmet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Lgardilof(?) nâm kapudan hâkezâ Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği otuz bir bin yedi yüz vukiyye hamr ve yedi yüz kırk iki kantar incir ve yedi yüz kırk iki kantar üzüm ile Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Kondogorof(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği yetmiş bir bin vukiyye hamr ve dört bin vukiyye limon suyu ve yüz kantar üzüm ve kırk kantar incir ile Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Françesko Gagotir(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan düvel-i sâire memleketinden iştirâ ve râkib olduğu sefînesine tahmîl eylediği elli deste varil tahta ve … ve iki deste saz ve yirmi deste iskemle ile Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Georgio Mnaksa(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesine eşya iştirâ ve tahmîl eylemek üzere bilâ-hamûle Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya reâyâsından Anayna Antonof nâm tacirberâ-yı ticâret Arton Simoviç nâm bir nefer müste'min âdemini bir nefer müste'min hizmetkârıyla bahren Eflak(?) ve ondan berren Leh memleketine varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu't-tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anderini Lefordilof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesine eşya iştirâ ve tahmîl eylemek üzere bilâ-hamûle Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1107) Rusya kapudanlarından Hırsifro Kondogorof(?) nâm kapudan Mudanya'dan iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamr ve bin beş yüz vukiyye zeytin ile Bahr-i Siyah'a azîmet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defteri hıfz ve ibkâ olunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Antonio Vdrakof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesine Deraliyye'den tahmîl eylediği yüz elli iki kantar gömlek ve beş kantar sinameki ve ellialtı bin dizi inciri li-ecli't-ticâre Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Ygor Skandrakof(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği altmış yedi bin vukiyye hamr ve iki yüz kantar incir ve yirmi kantar üzüm ile Bahr-i Siyah'a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Pavlov Simonof nâm kapudan taşradan iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccar sefînesine Deraliyye'den tahmîl eylediği iki bin keyl tuzu Bahr-i Siyah'a nakl ü azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri; **evâhir-i C sene 1199**.

-Rusya kapudanlarından Dimitri Olinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccar sefînesine hamûle tahmîl eylemek üzere Bahr-i Siyah'a azimet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

[s.120]

(1086) Sakız nâibine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında devlet-i müşârunileyhin Meynos cezîresinde mukîm Port Poskomlol(?) nâm konsolosuna mütealluk bazı melbûsât ve mefrûşâta dair eşyası bir nefer zimmî reisin sefînesine tahmîlen konsolos-ı mersûmun yasakçı vesâtatıyla bu esnâda Deraliye'mden cezîre-i merkûme irsâl olunduğundan ve sefîne-i merkûme esnâ-yı azîmetinde kazâzede olduğundan eşya-yı mezbûreden hâric ihrâc olunan bir miktar eşya ile yasakçı merkûm Sakız'a uğramış bulunduğundan ve cezîre-i merkûme gümrükçüsü ( ) nâm kimesne hilâf-ı şurût-ı uhûd ve kuyûd resm-i gümrük mutâlebesiyle eşya-yı merkûmu tevakkuf ve isâl-i hasâr eylşediğinden bahisle eşya-yı merkûmeden resm mutâlebe olunmamak ve bilâ-te'hîr min-gayr-ı nuksânin yasakçı-i merkûma teslim olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istidʿâ ve divan-ı hümayûnumda mahfûz ahidnâme ve nişân-ı hümayûn kayıtları tetebbu olundukta Devlet-i Aliyye'nin limanlarında beyʿ ecli içün tahliye olunan Rusya metâʿlarının resmi alınup ve leb-i deryâda olan âhar bilâda gönderilmek üzere olan emtiʿadan rüsûm talep olunmamak husûsu beyne'd-devleteyn münʿakid olan şurût-ı muâhede mezâmininden ve ol vilâyette sarf olunan avâidi içün gönderdiği nesnelerden bâc ve gümrük talep olunmamak ve âdet

üzere konsolosa mahsûs melbusât ve mefrûşât ve me'kûlât ve meşrûbât hangi bendere vâsıl olur ise gümrük ve bâc mutâlebe olunmaması deyü doksan yedi senesi Muharrem'inin üçüncü günü tarihiyle müverrah konsolos-ı mersûm yedine verilen berât-ı âlîşân şurûtundan idüğü mestûr ve mukayyed olmakla ahidnâme-i hümayûn ve berât şurûtu mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi konsolos-ı mersûma gönderilen kendü eşyasından resm-i gümrük mutâlebe ve tevakkuf olunmaması muktezâ-yı şurûtundan idüğü sen ki mevlânâ-yı mümâileyhsin, malûmun oldukta mazmûn-ı emr-i şerîfimi gümrükçü-i merkûma ifâde birle eşya-yı merkûmeyi bilâ-te'hîr ve bilâ-nuksânin konsolos-ı mersûma isâl içün yasakçı-i merkûma teslime mübâderet ve hilâf-ı şurût u uhûd hareket vukû'una ruhsat göstermekten mücânebet eylemen bâbında; fî **evâhir-i Ca sene 1199.**

-Kandiye muhâfızı vezîre ve Kandiye kadısına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüp mazmûnunda bundan akdem âvân-ı muhârebede İsfakiye(?) nâm mahallin sekenesinden olup kayd-ı esre giriftâr ve Kandiye hisâr-ı kebîrinde mukîm Yorgancı oğlu demekle marûf kimesnenin yedinde esir olmak üzere tevkîf olunduğu ihbâr olunan Krina Michael(?) nâm Nasrâniye olduğu mahalden zâhire ihrâc ve istintâk ve fînefsi'l-emr mahall-i mezbûr reâyâsından iken esnâ-yı muhârebede istirkâk ve esîr olarak cebren istihdâm olunduğu lede'ş-şer' merkûmun muvâcehesinde mütehakkık olursa bilâ-te'hîr mesfûre kayd-ı esrden ıtlâk ve sebîli tahliye olunmak içün mukaddemâ eğerçi emr-i şerîfim sâdır olup lakin mesfûre el-ân merkûmun yedinde kaldığı ve o vechile infâz-ı emr-i âlî mümkün olmadığı beyânıyla müceddeden emr-i âlîşânım sudûru istid'â olunmul divan-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm tetebbu olundukta vech-i meşrûh üzere bin yüz doksan dört senesi evâil-i Şaban'ınd aKandiye muhâfızına ve kadısına hitâben emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak fermanım olmağın imdi te'kîden ve ikdâmen işbu emr-i âlîşânım tasdîr ve tesyîr olunmuştur; imdi mesfûre NAsrâniye'nin esîr olarak cebren tevkîf ve istihdâmına rızâ-yı mülûkânem olmadığı siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız malûmunuz oldukta vusûl-i emr-i şerifimde Nasrâniye-i mesfûreyi bi'-taharrî zâhire ihrâc ve meclis-i şer'a ihzâr ve hizmetinde olduğu mezbûr Yorgancı oğlunun muvâcehesinde

bi'l-istintâk ihbâr olundupu üzere mârru'z-zikr İsfakiye nâm mahallin sekenesinden iken mukaddemâ muhârebe âvânında seby ü istirkâk olunduğunu ve el-ân esîr olarak merkûm cebren hizmetinde istihdâm eylediği inde'ş-şer' sâbit ve mütehakkık olduğu surette mukaddemâ ve bu defa şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyem mûceblerince mesfûreyi bilâ-te'hîr ve lâ-teallül kayd-ı esrden tahlîs ve vilâyeti tarafına azîmet husûsunda tahbîr ile sebîlini tahliyeye mübâderet ve keyfiyet ıtlâkını Deraliyye'me tahrîr ve i'lâma müsâraat eylemeniz bâbında; **fî evâil-i C sene 1199.**

-Rusya tüccârından Hıristo Rakoviç nâm tâcir li-ecli't-ticâre Hıristo Dimiriyef nâm bir nefer müste'min âdemini Der'aliyyemden sevâhil-i Tuna'ya ve ondsan Özi'ye ve ondan dahi Rusya diyârına irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri .

-Rusya kapudanlarından Jean Teolmas(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesiyle bilâ-hamûle Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Teodor Vemroznikyef(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği kırk bin vukiyye hamr ve elli üç kantar incir ve yetmiş bir kantar üzüm ve altmış kantar harnubu li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd eylediğin inhâ ve mürûruna ber-muktezâ-yı şurût mümânaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve zikrolunan hamûlenin defterini takdîm etmekle ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Anderli Tranof(?) nâm kapudanın kezâlik Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamr ve yüz kırk kantar üzüm ve yetmiş kantar incirin Bahr-i Siyah'a nakl ve mürûruna mümânaat olunmamak içün izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Stefan Bgorof(?) nâm kapudanın kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği takdîm olunan defter mantûkunca elli üç bin yüz vukiyye hamr ve iki bin vukiyye limon suyu ve yüz elli kantar incir ve yüz elli kantar üzüm ve yüz kantar harnubun Karadeniz cânibine nakl ve mürûruna mümânaat olunmamak içün izn-i sefîne emri..

-Rusya kapudanlarından Benai Vdamikyef(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği beş bin vakıyye hamr ile Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle ber-muʻtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Marone Vdamikyef(?) nâm kapudan hâkezâ Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği otuz üç bin kırk vukiyye hamr ve yüz kantar incir ve yüz elli kantar üzüm ve yetmiş kantar harnub ile Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ber-mûceb-i şurût-ı uhûd izn-i sefîne emri.

[s.121]

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Valsimikyef(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği elli beş bin vukiyye hamr ve yüz vukiyye mıktaran ve on iki bin dizi incir ile li-ecli't-ticâre Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri; **evâil-i C sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Sakmo Vraskof(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği otuz beş bin vukiyye hamr ve yüz kantar üzüm ile Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Anastasi Valsamikyef(?) nâm kapudan hâkezâ Bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği beş bin vakıyye hamr ve beş bin beş yüz vukiyye limon suyu ve otuz kantar üzüm seksen kantar incir Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolo Stamen(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği yirmi kantar incir ve yirmi yedi kantar penbe ve üç yüz elli vukiyye kahve-i Efrenç ve doksan vukiyye rişte-i penbe ve dört bin üç yüz altmış vukiyye hamr ve elli vukiyye badem ve sekiz yüz kırk top alaca-i … ve yüz yirmi top bogasi ve yüz otuz zirâ çuka-i Efrenç ve otuz zirâ İngiliz … ve dört sandık kamr ile memlû şişe ve iki sandık mıktaran

ile memlû şişe ve on adet yağlık ve iki sagîr sandık envâ-‘ı hurdavât ile Karadeniz’e azîmet murâd etmekle ve ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Nicolayef(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamr ve on bin vakıyye limon ve yüz altmış kantar harnub ile Bahr-i Siyah cânibine azîmet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Lgardilof(?) nâm kapudan hâkezâ Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği otuz bir bin yedi yüz vukiyye hamr ve yedi yüz kırk iki kantar incir ve yedi yüz kırk iki kantar üzüm ile Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Kondogorof(?) nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği yetmiş bir bin vukiyye hamr ve dört bin vukiyye limon suyu ve yüz kantar üzüm ve kırk kantar incir ile Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Françesko Gagotir(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye tâbi olmayan düvel-i sâire memleketinden iştirâ ve râkib olduğu sefînesine tahmîl eylediği elli deste varil tahta ve … ve iki deste saz ve yirmi deste iskemle ile Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Georgio Mnaksa(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine eşya iştirâ ve tahmîl eylemek üzere bilâ-hamûle Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya reâyâsından Anayna Antonof nâm tacirberâ-yı ticâret Arton Simoviç nâm bir nefer müste’min âdemini bir nefer müste’min hizmetkârıyla bahren Eflak(?) ve ondan berren Leh memleketine varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Anderini Lefordilof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine eşya iştirâ ve tahmîl eylemek üzere bilâ-hamûle Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1107) Rusya kapudanlarından Hırsifro Kondogorof(?) nâm kapudan Mudanya’dan iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamr ve bin beş yüz vukiyye zeytin ile Bahr-i Siyah’a azîmet murâd eylediğin elçi-i mümâ-ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defteri hıfz ve ibkâ olunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Antonio Vdrakof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine Deraliyye’den tahmîl eylediği yüz elli iki kantar gömlek ve beş kantar sinameki ve ellialtı bin dizi inciri li-ecli’t-ticâre Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Ygor Skandrakof(?) nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği altmış yedi bin vukiyye hamr ve iki yüz kantar incir ve yirmi kantar üzüm ile Bahr-i Siyah’a azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Pavlov Simonof nâm kapudan taşradan iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine Deraliyye’den tahmîl eylediği iki bin keyl tuzu Bahr-i Siyah’a nakl ü azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri; **evâhir-i C sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Dimitri Olinof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine hamûle tahmîl eylemek üzere Bahr-i Siyah’a azimet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

[s.122]

-Rusya kapudanlarından Dyonezbo Darsidyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ ve râkib olduğu bin altı yüz keyl tuzu li-ecli’t-ticâre Rusya memleketine nakl

için Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd eylediğin elç-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ ve defterini takdîm etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri; **evâil-i B sene 1199.**

-Rusya kapudanlarından Nicola Komandinof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği on altı bin vukiyye (?) beş yüz vukiyye ham sirke ile li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl için Karadeniz tarafına azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Manol Valyinof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği yüz kantar harnub ve altmış bin vukiyye hamrı li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl için Karadeniz'e azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Atnasi Malirof(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin yüz yetmiş üç kantar demir ve üç yüz kantar yün ve yüz yirmi adet keçe ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle vürûd ve hamûle-i merkûme de Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'de füruht içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Golimo Kastel(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere yedi yüz elli keyl hınta ve altı yüz kırk üç kantar demir ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle vürûd ve hamûle-i mezkûreyi memâlik-i Devlet-i Aliyye'de füruht içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya kapudanlarından Jean Honore Daniel nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan sâir düvel memleketinden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği otuz bin vukiyye hamr ve yüz on sekiz kıt‘a abanoz ve iki sandık çini tabak ve iki sandık hurdavat ve dokuz sandık şurup ve üç sandık mefrûşât ve iki sandık mıktaran ve bir sandık eczâ ve bir sandık duhân çubuğu ve bir sandık akmeşe ve bir sandık ve yirmi sandık şekerleme ve doksan sandık şişe derûnunda revgan-ı zeyt ve torba zencebil ve bir sandık meyve-i huşk ve bir balya çuka ve iki varil gülle şeker ve altmış çuval kahve-i Efrenç

Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azimet murâd etmekle defteri hıfz olunmakla ber-mu'tâd izn-i sefîne emri.

-Rusya reâyâsından Teodosi Boiliyef nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Özi'ye ve ondan Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Setri Stefan nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İslimye'ye ve ondan Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından İvan Dimitriyeviç nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Özi'ye ve ondan Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(1106) Rusya tüccarından Giovanni Frodinof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Petro Toçenskof ve Kostantin Kazaro nâm iki nefer müste'min âdemlerini Deraliyye'den Özi ve ondan ve ondan leh tarafına varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Kapudan paşaya ve İskenderiye mutasarrıfı Mahmud dâme ikbâlühûya hüküm ki,

Rusya tüccarından Hıristofor Vkanbogozrof nâm tacşr Arnavud Süleyman nâm kapudanın Selanik'te bundan akdem sefîne maddesine dair vâki olan münâzaalarını li-ecli'd-def kapudan-ı mersûm sen ki vezîr-i müşârunileyhsin marifetinle bulunduğu mahalde ahz ve bu tarafa ihzâr olunmak emr-i şerîfim sâdır olalı çend mâh mürûr ve güzâr ve merkûmun ihzârıyla kat'-ı rişte-i iddiâ olunmasına ihtimâm ve dikkatn derkâr ve el-hâletü hâzihî kapudan-ı merkûmun İskenderiye tarafından olduğu ihbâr olunmakla ve merkûmun alâ-eyyi-hâl Deraliyye'me ihzârı matlûb olunmakla te'kîdi havî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi vezîr-i müşâr ve m^r-i mîrân-ı mümâileyhimâsız nizâ-ı merkûmun fasl u inkıtâ'ıyla Rusyalu mesfûrun ilzâm ve iskâtı kapudan-ı mezbûrun beher-hâl bu tarafta bulunmasına mütevakkıf idüğü ve binâenaleyh bi-eyyi-hâl ihzârı matlûb-ı hümayûnum olduğu ve ihmâl ve rehâvet sebebiyle adem-i vürûduna bir vechile rızâ-yı şahânem olmadığı malûmunuz oldukta kapudan-ı mezbûru alâ-eyyi-hâl ahz ve bu tarafta Rusyalu ile bi'l-muvâcehe tahkîk-i

madde olunarak fasl-ı dâvâ ve müddeîsi iskât ve ırzâ ve kat‘-ı riştei iddiâ olunmak içün Deraliyye’me ihzâr ve irsâle ikdâm ve ihmâl ve tesâmuhten ve bu cânibde yoktur deyü tahrîrât irsâlini tecvîzden veyahut beyhûde âzâra teşebüs ile imrâr-ı vakt olunup nizâ‘-ı mezkûrun kat‘ olunmamasına sebep olmaktan ittikâ-ı tam ve bi-eyyi-hâl icrâ-yı emr-i şerîfime sa‘y-ı mâlâ-kelâm eylemeniz bâbında**; fî evâil-i B sene** 1199.

[s.123]

-Rusya kapudanlarından Nsani Nodskof nâm kapudan Bahr-i Sefîd’de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği elli bin vukiyye ham sirke ve iki bin vukiyye limon suyunu li-ecli’t-ticâre Karadeniz’e nakl murâd etmekle defteri hıfz olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri..

-Rusya kapudanlarından Nicolo Kondoryef nâm kapudan otuz iki bin beş yüz vukiyye hamr ve on bin vakıyye sirke ve yedi yüz vukiyye limon suyu ve iki yüz pâre sülün(?) ağacı ve yirmi bin tane limon ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Bahr-i Sefîd’den gelüp Karadeniz’e azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

(1125) Mısır valisine ve Mısır kadısına ve İskenderiye nâibine ve gümrük emînlerine hüküm ki,

Rusya devletinin Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i saadetime takdîm eylediği bir kıt‘a takrîr kâğıdında revleteyn reâyâsına cânibeynin memâlikine emti‘a ve eşyalarını götürmeye ruhsat verilmekle tarafeynden kabûl ve karâr olunduğu emti‘alarını vaz‘ u hıfz içün münâsip mahaller ve mahzenler ve sâkin olmak içün hâneler isti‘mâline me’zûn olalar ve müteahhid olan tarafeynin müdîr-i umûru cânibeynin reâyâları beyninde hâne ve mahzenler icâr ve isticâr ve senedâtının akdine ve akdeyledikleri senedât ve mukâvelelerinin ifâsına nezâret ve ihtimâm edüp işbu şerâitin adem-i riâyetine dâir şikâyet olunur ise her vechile iânet ve icrâ-yı hakk eyleyeler Rusya tüccarı ve reâyâsının Rusya ve düvel-i sâire memâlikinden alup Devlet-i Aliyye’m memâlikine getürecekleri emti‘a ve eşyalarının füruht eyledikleri mahalde ve memâlik-i Devlet-i Aliyye’den alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memâlikine götürecekleri emti‘anın dahi iştirâ eyledikleri yerlerde bir defa ve bir mahalde resm-i gümrüklerin

yüzde üç hesâbı üzere karâr verilen tarife defteri mantûkunca tamamen edâ edüp işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olursa bir türlü resm ve ihtirâ olunmuş vergü mesfûrlardan mutâlebe ve tahsîli memnû olup gümrüğü edâ eyledikleri mahalde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülerine verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye'nin cemî'-i mevâki'inde muteber tutula ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirile. Rusya devleti Kaynarca Ahidnâmesi'nin on birinci maddesi muktezâsı üzere memâlik-i mahrûsenin cemî'-i mahallerine ve Rusya'nın emr-i ticaret içün diledikleri yerlere konsolos nasb etmeğe hakkı olmakla Devlet-i Aliyye işbu maddede Rusya konsoloslaru dost ve ziyâde müsâade olunan tavâyiften olan Françe ve İngiltere konsolosları ve konsolos vekîlleri misillü Françe ve İngiltere konsolosları bulunmadığı mahallerde dahi kendülerine râci ve hakları olan bi'l-cümle müsâlemât ve imtiyâzât ile mütemetti olacaklarını taahhüt eder ve memâlik-i Osmâniye'nin konsolos ve konsolos vekîlleri kendü padişahlarının alâim ve bayraklarını dikemeye vâliler ve kadılar ve sâir zâbitân taraflarından bir türlü mümânaat olunmaya. Rusyalu'ya i'tâ olunan ticaret muâhedesinde musarrah işbu doksan dokuz senesi Receb'inin dokuzuncu günü tarihiyle müverrah verilen berât-ı şerîfle Mısır ve İskenderiye ve ona tâbi bender ve iskelelere âmed-şüd eden Rusya tüccar ve züvvârının umûrlarını görmek içün umûmen konsolos nasb olunan Mayor Yaron Kondrani(?) konsolos nâm beyzâdenin Ünye ehl-i ırz tâifesinden subaşı vesâir kimesne girmeyüp tecâvüz eylemeyeler ve mahâll-i merkûmeye varan Rusya tüccarı Bender'e vâsıl oldukta âdet üzere esvâblarının sûret deftewrlerin mesfûra vereler ve gemileri gitmek istedikte kânun üzere hakkın verüp mümânaat eylemeyeler ve konsolos-ı mezbûr hâne-i avârıza bağlu emlâk ve arazi iştirâ eylemeye ve Rusyalu'ya iânet olunan ahidnâme-i hümayûnda mestûr ve mukayyed olan uhûd ve şurût ile amel olunup hilâfına cevâz gösterilmeye ve ellerinde kalan ahidnâme-i hümayûn ve evâmir-i aliyyemde câri olan âdete mugâyir tüccardan ve gayrıdan bir ferde mümânaat ettirmeyüp daima ahidnâme-i hümayûn mûcebince amel ettirile deyü beyzâde-i mezbûrun yedine verilen konsolosluk berâtı şurûtunda münderic olduğuna binâen bâlâda muharrer şurût u uhûd muktezâsında konsolos-ı merkûmun bayrak dikmesine ümenâ tarafından müdâhale ve mümânaat ve akçe mutâlebesiyle teaddî olunmamak ve konsolosluk(?) resminden hisse iddiâ eylemen ve Rusya tüccarının kendü vilâyetlerinden ve düvel-i sâire memleketlerinden mahall-i merkûma getürecekleri ve mahâll-i merkûmede iş-

tirâ edecekleri emti‘a ve eşyalarından beyne’d-devleteyn karâr verilen tarife defterinden ziyâde rüsûm alınmamak ve sâir devletin konsolosları sâkin olduğu mahallede konsolos-ı merkûma dahi bir münâsip menzil tedârik ve isticâr olunmak bâbında size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle ber-mûceb-i şurût-ı uhûd u berât amel ve hareket ve mugâyiri vaz‘ u hâlet vukû‘undan mücânebet olunmak fermanım olmağın işkbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve gümrük ümenâsı mümâ ileyhimsiz Devlet-i Aliyye’mle Rusya devleti beyninde in‘ikâd-pezîr olan şurût-ı uhûd u müsâkın ale’d-devâm ifâ ve icrâsına dikkat ve ihtimâm matlûb-ı padişâhânem olduğu ve miktar-ı zerre hilâfı hareket vukû‘una vechen mine’l-vücûh rızâ-yı şâhânem olmadığı ve konsolos-ı mersûm ve sâir Rusyalu hakkında riâyeti lazım olan husûsât bâlâ mestûr yedine verilen berât ve ahidnâme şurûtunda muharrer idüğü malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer şurût-ı uhûd ve yedine verilen emr-i âlîşânım mûcebince amel ve hareket ve muhâlif-i şurût-ı muvâlât akçe almaktan ve aldırmaktan mübâadet ve her vechile himâyet ve sıyânet olunmak bâbında **fî evâsıt-ı B sene 1199.**

-Hâlâ Rumeli valisi vezîr Abdi Paşa’ya hüküm ki,

Sen ki vezîr-i müşârunileyhsin, mukaddemâ kapukethüdân Mustafa’nın senin içün yaptırup tarafına gönderdiği bir adet mücevher hançer bahâsından olmak üzere Rusya reâyâsından Yanonim(?) nâm tacir ile Rusya elçisi yanında tercüman olan Nicolaki Çıkna(?) nâm tercümana on iki bin yedi yüz elli guruş eğerçi temessük i‘tâ edüp lain meblağ-ı mezbûru kable’l-edâ kapukethüdân mümâileyh fevt olup meblağ-ı mezbûr Rusyalu tarafından iddiâ olunmağın bir gün evvel tedârik ve irsâl ile Rusyalu’nun ırzâ ve iskâtları emrine bezl-i himmet eylemen hususu bundan akdem bâtahrîrât ifâde ve iş‘âr olunmuş iken el-hâletü hâzihî zuhûr etmemekle ba‘de-izin tecvîz etmeyüp ol miktar guruş tamamen mersûmâna teslim içün bu tarafa irsâle müsâraat eylemen fermanım olmağın mahsûsen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi Rusya devletini Devlet-i Aliyye’min dost-ı ehabbı olmak hasebiyle tüccar ve âdemlerinin her halde zarar ve hasâretten vikâyeleri ve meblağ-ı mezbûr zımnında müteveffâ-yı mümâileyhin tarafından her ne kadar deyn temessükü verilmiş ise sen ki vezîr-i müşârunileyhsin senin deynin olmak mülâbesesiyle bir gün evvel edâsına bezl-i miknet eylemen matlûb-ı hümayûnum olup bu misillü hukûk-ı şer‘iyye iddiâ eden kimesnenin iskât be ırzâlarıyla tebriye-i zimmet ve bu vechile

vikâye-i şân-ı vezâret sarf-ı nakdine miknet olunmak ne derecelerde lâzime-i hâlden idüğü sana muhtâc-ı tarîf ve beyân olmamağın ber-minvâl-i muharrer meblağ-ı matlûbenin bu tarafa mûcibü'l-ibtâl kabzına zamîn-i(?) emrime edâ ve teslimine ibtidâr ve tebriye-i zimmete say'-i bî-şumâr birle Rusyalu'yu iskât ve şân-ı vüzerâya nakîsa irâs eder ednâ rehâvet ve ibtâl-i haktan ve tahrîş-i sâmi'a-i mülûkânem olur hâlâtın vukû'unu tecvîzden mübâadet eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı B sene 1199.**

[**s. 124**]

(1127)Tashîh olunduğu üzere senin ba'dehû Hoca Paşamızın südde-i sa'âdetime takdîm eylediği takrîr kağıdında ser'asker-i sâbık müşârun ileyh muğâyir-i emr-i âlî kazakları himâye eylediği cihetden mevlânâ-yı mûmâ ileyhe hılâf-ı vâki' ve muğâyir-i rızâ i'lâm tahrîr idüb ol vechile tâcirânın hakkı mu'attal kaldığı beyânıyla mesfûrânın hakları tahsîl olunmak içün emr-i âlî ısdârı İsmâil Nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileyh sâil oldu.

-İsmail cânibi Ser'askeri vezîrim Seyyid Ahmed Paşaya hüküm ki

Rusya re'âyâsından İvan Kubilin ve Samuel Bağcıvanof nâm tâcirânın mukaddemâ Tuna boğazında karaya düşen sefîne derûnunda olan mallarını ol havâlîde mukîm kazak tâifesi gâret eylediler deyu hâlâ devlet-i aliyyemde mukîm Rusya elçisi tarafından lede'l-inhâ husûs-ı mezbûr mezîd taharrî ve dikkat ve kemâl-i hakkâniyet ve nasfet üzere şer'le ru'yet ve zimmetlerinde mütahakkık olan emvâl aynen ve kıymeten ve zecren bi't-tahsîl ve mesfûrâna teslîm olunmasını hâvî bi'd-defe'ât emr-i şerîfim sâdır olmuşiken kazakların a'zâr-ı beyhûde îrâdı ve me'mûrların dahi tekâsül ve rehâvetleri mazmûn-ı evâmir-i aliyyem infâz ve icrâ ve kat'-rişte-i iddi'â olunmadığından tekrar tarafeynden sâbıkâ İsmail cânibi Ser'askeri vezîrim Abdi Paşa iclâlehû ve bâ-işâret-i Şeyhulislâmî Mevlânâ ta'yîn olunan İsmail mahkemesi kâtibi es-Seyyid İbrahim ziyde ilmühû huzûrunda ehad-i tarafa gadr ve âharı himâye olunmıyarak terâfu' ve zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan gayr-ı ez-teslîm 49 kese akçe bilâ-ta'allül tamâmen tahsîl ve mesfûrâna teslîm ve fasl-ı nizâ' olunmasını muhtevî mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfime nazaran ihkâk-ı hakka dikkat ve mesfûrânı irzâ ve iskât birle kat'-ı lisânlarına sarf-ı vüs' ve miknet me'mûrlara lâzıme-i zimmet iken bu def'a elçi-i mûmâ ileyh dahi o tarafda olmak hasebiyle hâlâ merkûma su'âl olundukda ber-mûceb-i emr-i âlî müdde'î ve müdde'â aleyh hâzır

oldukları halde lede'l-istintâk tâcirân-ı mersûmân ol mikdâr keselik malı mukaddemce iddiʿâ ve şâhid-i zûr ikâmesiyle isbât esnâsında maʿa'l-kerâhe 25 kese akçe vermek üzere musâlaha sûretine eğerçi rabt olunub mahallinde gayr-ı ez-teslîm bir nesne verecekleri olmadığın zikrolunan kazaklar ihbâr ve tahsîl eyledikleri emvâli âşikâr eylediklerine ber-nehc-i şerʿî ikrâhen tenbîh-i tedârik edemediklerini mübeyyin ikrârları mûcebince şerʿan ol mikdâr kese akçe kendülerden tahsîl olunmak iktizâ eylediğin Mevlânâ-yı mûmâ ileyh bir kıtʿa takrîr ve bir kıtʿa iʿlâmında ifâde ve inhâ ve elçi-i mûmâ ileyhin inhâsını dahi tasdîk ve inbâ etmekle mâdde-i merkûmenin bu mertebe ukde-i te'hîre kalması rızâ-yı hümâyûnumun muğâyiri ve mefâhîm-i emr-i âlîşânımın hılâfı olmakdan nâşî defʿan-li'l-husamâ kazaklardan 20 kese akçe zecren tahsîl ve mesfûrâna teslîm olunmasına irâde-i kâtıʿ-ı husrevânem müteʿallık olmağla vezîr-i müşârun ileyh meblağ-ı mezbûru alâ-eyyi-hâl tahsîl ve teslîm olunmak bâbında fermânım olmağın ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi münâzaʿa-i merkûmenin katʿı ve mesfûrânın irzâ ve iskâtı bu tarafda karâr verildiği vechile meblağ-ı mezkûr 20 kesenin behemehâl kazaklardan tahsîline mevkûf olmakdan nâşî bilâ-taʿallül min-gayr-i te'hîr ve noksân tahsîl ve teslîmi ile nizâʿ-ı mezkûrun faslı katʿan ve cezmen matlûb-i mülûkânem olduğu ve kazaklar mukaddem âli-ecli'l-musâlaha 25 kese akçe vermeğe râzı olmuşlar iken bu defʿa aʿzâr-ı gayr-ı makbûle îrâdına teşebbüs ve ol vechile yine sâmiʿ-i hümâyûnumu tahdîş eylemek ihtimâlleri olur ise bu ana dek haklarında olan müsâʿademin hılâfı muʿâmele müşâhede eyleyecekleri mukarrer idüğü maʿlûmunuz oldukda mefhûm-i emr-i şerîfimi gereği gibi kazaklara tefhîm eyleyerek ve özr ve illetlerine havâle-i semʿ-i ısgâ eylemiyerek meblağ-ı mezbûr 20 kese akçeyi elbette ve elbette hâh ve hâh zecren le tahsîl ve defʿan li'n-nizâʿ tâcirân-ı mesfûrâna teslîm ile katʿ-rişte-i iddiʿâ ve zimmetleri ibrâ ve hakkından tahlîsi ve ziyâde mutâlebe olunmakdan ittikâ ve keyfiyet-i ibrâ Derʿaliyyeme tahrîr ü inhâ olunmak bâbında ûlâ sene

(1128) Hâlâ Özi vâlîsi vezîre ve Selvâ nâibine ve bu husûsa müceddeden mübâşir taʿyîn olunan ziyde mecdühûye hüküm ki

Rusya tüccârından Ciyorciyor nâm tâcir beş aded arabaya tahmîl ve bir nefer müste'men adamıyla Rusya memleketine tesyîr eylediği 20 denk kırmızı rişte-i penbeyi Selva ve Tırnova beyninde kuttâʿ-ı tarîk makûlesi gasb u gâret ve arabacıları katle cesâret eyledikleri mukaddemâ Rusya elçisinin inhâsına ve ol cânibden vürûd eden

tahrîrâta mebnî kazıyyede medhali olmıyanlara taʿaddî ve rencîdeden mücânebet eyleyerek ve mikdâr-ı zerre tecvîz tasavvur eylemiyerek lâzım gelenlerden sirran ve alenen tefahhus ve su'âl olunarak ve fezâhat-i mezkûreye cesâret edenler her kimler ise ve her kime müteʿallık iseler ketm ü himâye olunmıyarak zâhire ihrâc ve emvâl-i mağsûbe her ne ise sâbıkâ Özi valisi ve hâlâ Vidin muhâfızı vezîrim Ebûbekir Paşa iclâlehû maʿrifeti ve maʿrifet-i şerʿle tahsîl ve istirdâd birle katʿ-rişte-i iddiʿâya sarf-ı vüsʿ ve kudret ve şenâʿat-i mezkûreye mütecâsir olanları ele vermekden ve emr-i şerîfimi infâz ve icrâda tesâmüh ve tekâsülden mübâʿadet olunmasını hâvî kerreten baʿde-uhrâ evâmir-i şerîfem ısdâr ve mübâşir ile irsâl olunmuşidi. Bu defʿa dahi muhâfız-ı müşârun ileyhin vârid olan mektûbunda ve Selvâ Nâ'ibinin iʿlâmında tarafından bâ-buyuruldu taʿyîn eylediği adamı mahalline varub Selvâ kazâsı ahâlîsinden keyfiyeti lede's-su'âl bu misillü adamlar kazâ-i mezbûrda katlolunduğu mesmûʿları olunub ve o makûle kuttâʿ-ı tarîk eşkıyâsını kabûl ve himâye eder kimesne olduğunu ve kazâ-i mezbûr sükkânından Hasekioğulları Hacı İbrahim ve Hacı Ali ve Hâfızoğlu AHmed fukarâya muʿîn olduklarını ve Selvâ firârîlerinden Şişman Alinin tecrîd kasdıyla hılâf-ı vâkiʿ ihbârından neş'et eylediğini ahali haber verdikleri tahrîr ve inhâ ve Tırnova nâ'ibinin dahi gelen arzında mâdde-i merkûmenin hakîkati Selvâ kazâsına tâbiʿ Malkoçlu karyesine nezdlerinde Selvâ eşkıyâsından bir mikdâr eşkıyâ üzerlerine hücûm ve katl ve malı gasb eyledikleri havâlî-i merkûmede istimâʿ ve erbâb-ı vukûfdan istihbâr olunduğu derc ve inbâ ve husûs-ı merkûma taʿyîn olunub bu defʿa Derʿaliyyeme avdet iden Sadraʿzam çukadarlarından Ahmed ziyde kadruhûnün takrîrinde muhâfız-ı müşârun ileyh ile maʿan Silistreden hareket ve Selvâ'ya takarrub eyledikde kazâ-i mezbûr ahâlîsi karşu çıkub kelimât-ı tehdîd ve fesâd-âmîze cür'et ve müşârun ileyh dahi kendüye arzolunan 20 kese akçe ve üç ra's beygiri alub mansıbı olan Vidine azîmet ettiğini ve Rusyalunun mâddesini katʿâ müzâkere etmediğini ve keyfiyet böyle olduğunu kazâ'-i mezbûr kadısı ve müftîsi dahi haber verdiğini tastîr ve ifâde olunmuş devlet-i aliye-i dâ'imiyyü'l-karâr-ı husrevânemle Rusya devleti beyninde müşeyyed ve üstüvâr olan beyniyet-i rasînü'l-erkân ve silm ü salâhın ale'd-devâm vikâye-i uhûd u şurûtuna dikkat zimmet-i himmet-i şâhâneme mütehattim ve memâlik-i mahrûseme âmed-şüd eden tüccâr ve adamlarının zarar ve hasâretden vikâyeleri vülât ve hukkâmın himâyet ve sıyânetlerine mevkûf ve bu bâbda mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfemin mezâmîni Rusyaluların hakkı ihkâk ve fezâhate medhali olmıyan ehl-i ırz fukarâ ve zuʿafâya taʿarruz ve taʿaddî ve

tecâvüzden imtinâʿ olunmak meʾâlinden ibâret ve mukaddem ve muʾahhar vârid olan iʿlânât ve tahrîrâtda emvâl-i mezkûreyi Selvâ eşkıyâsı gâret idüb ağniyâları olan Haseki oğlulları tarafına teslîm eyeldikleri muharrer olmağla şimdiye dek biʾd-defeʿât evâmir-i aliyyem sâdır olub bu husûsun katʿ u faslı fermânım olmuş iken muhâlifüʾl-mazmûn tahrîrât ve iʿlâmât irsâliyle imrâr-ı vakte ve ibtâl-i hakka cesâret olunduğu teheyyüc-i gazab-ı husrevânemi bâdî olduğu ve bundan böyle bir dahi emr-i âlî ısdârına muhtâc olmamak vechile ne gûne mümkin olur ise tarîkı bulunub tâcir-i mesfûrun irzâ ve iskâtı murâd-ı mülûkânem idüğü mevâdd-ı mütehakkıkadan olduğuna binâʾen havâlî-i mezbûrede zâyiʿ olan Rusyalunun malı aʿyân-ı merkûmânın zimmetine geçmiş olduğu mütehakkık olduğu halde tamâmen kendülerden tahsîli lâzım geldiği âşikâr ve eğer zimmetlerinde değil ise dahi umûr-ı vilâyeti reviyyete taʿahhüdleri eşkıyânın dahi ibâdullâha taʿaddîleri vukûʿa olmamak üzere hıfz u hirâset eylemek iltizâmlarını îcâb etmekden nâşî zecren lehüm mâl-ı menhûbenin kendülerden tahsîli iktizâ edeceği be-dîdâr olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin maʿrifetinle keyfiyet merkûmlara ifâde birle aʿyân-ı merkûmlar tâcir-i mersûmu irzâ ve iskât eylediler fe-bihâ ve illâ özr ve illet ve taʿallül ve muhâlfet ile kemâ-fiʾl-evvel fezâhat-i mezkûreye mütecâsir olanları himâyet ve setr kabâhat dâʿiyesine düşerler ise fâʾide vermiyecek vechile vehâmete giriftâr olacaklarını bir hoşca tefhîm ve dahi bundan sonra nizâʿı müʾeddî hâlet komayub Rusyalu tüccâr-ı mersûmu irzâ birle katʿ-rişte-i iddiʿâya mübâderet eylemen fermânı olmağın işbu emr-i şerîfi ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi devlet-i aliyyemle dost muʿâhed olan düvel reʿâyâlarının ednâ mertebe zarar ve ziyân vukûʿundan himâyet ve sıyânetleri hâlâtına ve musâfât-ı kâmilenin icrâsına dikkat ve hılâfı hareket vukûʿuna irâʾet-i ruhsatdan mübâʿadet olunmak lâzıme-i rüsûm-i dostî ve müvâlât olduğu ve husûs-ı mezbûr zımnında bu ana dek sudûr olan evâmirin

[s.125]

hâmîlerinin rüşvetlerine tamaʿ ile sükût muʿâmelesini ihtiyâr eylediklerinden neşʾet idüb bu gûne birbirine muğâyir tahrîrât irsâliyle ifâte-i vakte ve ibtâl-i hakka cesâret olunması gazab-ı imtişâr-ı husrevânemin tehyîcine bâʿis bir keyfiyet olduğu ve bu mâdde vesîlesiyle kazıyyede medhali olmayub bî-cürm olan ahâlî-i vilâyet ve zuʿafâyı raʿiyyetden bu defʿa ve bundan böyle akçe mutâlebe ve ahziyle hılâf-ı şerʿ-i şerîf gadr vukûʿuna bir vechile rızâ-yı aliyyem olmadığı eşyâ-yı mezkûreyi gâret edenler

Selvâ eşkıyâsı olub onlar dahi aʿyânları merkûmlara teslîm eylemiş oldukları mukaddem ve muʾahhar gelen iʿlâmât mefhûmlarından müstebân olmakdan nâşî emvâl-i mezkûre fiʾl-hakîka mezbûrların zimmetine geçmiş olduğu sûretde kendülerden tahsîli lâzım geldiği ve zimmetlerinde olmadığı halde dahi muktezâ-yı taʿahhüdleri üzere umûr-ı vilâyeti reviyyet ve ibâdullâhı mazarrat-ı eşkıyâdan hıfz u hirâset eylemeleri lâzıme-i zimmetleri iken iğmâz eyledikleri ve biʾd-defeʿât evâmir-i şerîfem sâdır olmuş iken icrâsına dikkat eylemedikleri hasebiyle emvâl-i mezkûre zecren lehüm kendülerden tahsîli iktizâ edeceği veʾl-hâsıl nizâʿ-ı mezkûrun fasl u katʿı, sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin senden matlûb-i mülûkânem idüğü maʿlûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûku üzere amel ü hareket ve mazmûn-ı emr-i şerîfimi aʿyân-ı merkûmlara ifâde ve tefhîme mübâderet ederek emvâl-i menhûbeyi maʿrifetin ve maʿrifet-i şerʿle ve mûmâ ileyh mübâşeretiyle ne gûne mümkin olur ise tarîkı bulunub zâhire ihrâc ve Rusyaluya teslîm ve iskât ve muğâyir-i tenbîh-i şâhânem irtikâb-ı kusûr ve rehâvet birle infiʿâl-i dâverânemi mûcib olmakdan mübâʿadet ve katʿ-ı nizâʿ ve Rusyaluları irzâ ve iskât olunduğunu mübeyyin Derʿaliyyeme tahrîrât irsâline sarf-ı vüsʿ ve kudret eyleyüb bir dahi emrim varmağa muhtâc eylemeyesin. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin senin bu mâddeye mübâşir taʿyîn olunmandan maksûd mazmûn-ı emr-i âlîşânımı icrâya bezl-i mechûd eylemen maslahatı olmağla muktezâ-yı meʾmûriyetin üzere ol tarafa varub müşârun ileyhin delâlet ve maʿrifeti ve maʿrifet-i şerʿ ve mübâşeretinle emvâl-i matlûbeyi irâde-i husrevânem üzere tahsîl ve tâcir-i mersûma teslîm ve icrâ-yı mübâşeretine ikdâm ve dikkat ve hılâfı hareket vukûʿundan begâyet hazer ve mübâʿadet eylemen bâbında.

(1129)Rusya kapudanlarından Simon Rodof nâm kapudan Bahr-i sefîdde vâkiʿ memâlik-i devlet-i aliyyeden iştirâ eylediği 125 kantar kuru üzüm ve incir ve 5000 vukkıye limon suyu ve 34 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet azîmet murâd eyledikde elçi-i mûmâ ileyh bâarzuhâl inhâ ve defterini takdîm etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri fî evâhır-i Ramazân sene 99

(1130)Rusya kapudanlarından Bırasimo Kalfa nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 10 bin aded limon ve 10 bin vukkıye limon suyu ve 20 bin

vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenize azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1131)Rusya kapudanlarından Teodor Kokloyloli nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden alub süvâr olduğu Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 10 kantâr kuru üzüm ve 8 kantar rugan-ı zeytin ve 27 bin vukkıye hamri Bahr-i siyâha nakl etmek murâd etmekle defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1132)Rusya kapudanlarından Civani Kavnof nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 15 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1133)Rusya kapudanlarından Bırasimo Mikif nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 200 kantar harnup ve bir yük 12 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1134)Rusya kapudanlarından Nikolo Petrof nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine Derʿaliyyeden tahmîl eylediği sekiz kantâr günlük ve 12 kantâr kına ve 5 bin vukkıye hamr ve 160 top basma donu ve 23 top beyaz dülbend ve 1940 top alaca-i İzmir ve 35 santim hardoz ve 3000 aded lüle ve taşra iştirâ olunmuş 170 vukkıye rişte-i penbe ve 7,5 vukkıye harîr ve 670 vukkıye kahve-i efrenc ve 9 kantar penbe-i ham ve 104 top harîr kumaş ile Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1135)Rusya kapudanlarından Civani Sefenderakof nâm kapudan Der-saʿâdetden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 69 kantâr mazı ve 111 kantâr günlük ve 1300 vukkıye zeytin ve 400 vukkıye dühân ve 2200 vukkıye hamr ile Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri **evâ'il-i Şaʿbân sene 99**

(1136)Rusya kapudanlarından Sitani Panof nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 137 kantar kuru incir ve 216 kantar üzüm ve 39 bin vukkıye ham sirke ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1137)Rusya kapudanlarından Pavlo Komidi nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 44 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1138)Rusya kapudanlarından Dimitriv Raznik nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 40 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

[**s. 126**]

(1139)Rusya kapudanlarından Dimir Koya nâm kapudan bahr-i sefîdde vâki‘ devlet-i aliyyeye tâbi‘ olmıyan memleketden iştirâ eylediği 120 kantâr üzüm ve 1000 vukkıye hamrile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1140)Rusya kapudanlarından Nikola Korolgof nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 1000 vukkıye rugan-ı nâbit ve 1500 vukkıye buğday suyu ve 57500 vukkıye hamrile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1141)Rusya kapudanlarından Petro Nalatrof nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 100 kantâr harnup ve 16 kantar incir ve 13 kantar üzüm ve 26000 vukkıye hamrile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1142)Rusya kapudanlarından Sitamenlo Paşa nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu sefînesine tahmîl eylediği 49 bin vukkıye hamri Karadenize nakl ve azîmet murâd etmekle defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1143)Rusya kapudanlarından Teodor Vilabi nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ eylediği ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 7500 vukkıye limon suyu ve 50 bin vukkıye hamri Bahr-i siyâha nakl ve azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1144)Rusya kapudanlarından Dimitirlof Gorok nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 70 kantar palamut ve 2096 vukkıye zeytin ve 5400 vukkıye hamr ve

2738 şişe hamr-i efrenci ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1145)Rusya kapudanlarından Anastas Arkolomof nâm kapudan hamûleden nehy olunarak râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine Karadenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1146)İzmir kadısına ve voyvodasına hüküm ki

Rusya tüccârı Rusya memâlikinden ve düvel-i sâ’ire memleketlerinden devlet-i aliyyem memâlikine getirecekleri emti‘a ve eşyâlarının füruht ettikleri mahallerde ve devlet-i aliyyem memâlikinden alub Rusya memâlikine ve düvel-i sâ’ire memâlikine götürecekleri emti‘a ve eşyâlarının dahi ancak iştirâ eyledikleri yerlerde bir defʿa ve bir mahalde resm-i gümrüklerinde yüzde üç hesâbı üzere tamâmen edâ idüb işbu nizâm ve kâ‘ıdeye muğâyir her ne tesmiye ile olur ise bir dürlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergünün mesfûrlardan mutâlebe ve tahsîli memnû‘ olub gümrüğü edâ etdikleri yerlerde yedlerine edâ tezkiresi verilüb o makûle kendülerine verilecek edâ tezkireleri memâlik-i devlet-i aliyyemin cemî‘ mevâki‘inde mu‘teber tutula ve eğer işbu nizâma muğâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden geriye redd ettirile Rusya reʿâyâları İzmirde ve Devlet-i aliyyenin Kostantiniyyeden mâʿadâ mahâll-i sâiresinde penbe rişte-i penbe iştirâ ve ihrâc ve diledikleri mahallere götürebileler deyu beyne’d-devleteyn inʿikâd-pezîr olan muʿâhede şurûtunda münderic olduğuna binâ’en Rusya tüccârının Rusya memleketine nakliçün İzmirden iştirâ eyledikleri penbe-i ham ve rişte-i penbeden medîne-i mezbûrede bidʿat emîni olan nâm kimesne tüccâr-ı merkûmeden bidʿat resmi mutâlebesiyle aldıkları penbelerini koymamak ve tüccârı dahi her bâr rencîde eylediğinden bahisle emîn-i mezkûrun hılâf-ı şurût-ı Rusya tüccârına vâkiʿ olan taʿaddîsin menʿ ü defʿ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçikof hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr bu defʿa bâ-arzuhâl istidʿâ eylemekle şurût-ı muʿâhede mûceb ve muktezâsı üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi Rusya devleti devlet-i aliyye-i ebediyyü’l-istimrârımın dost-ı ehabbı olmakdan nâşî tüccârının umûr-ı ticâret ve himâyetleri ne derece evc-i matlûb-i mülûkânemde karâr verilen şurût ve nizâmın dahi halelden vikâyesiyle îrâs-ı zarardan sıyânet olunması emrine mültezim idüğü ve hılâfına vazʿ u hareket ve ancak Rusya tüccârı tarafından yüzde üçden ziyâde bir mahalde rüsûmât mutâlebesi iktizâ eylemediği maʿlûmunuz

oldukda ber-minvâl-i muharrer muktezâ-yı şurût ve nizâm üzere dâ'imâ amel ve hareket olunmasına iʿtinâ ve dikkat ve emîn-i merkûm tarafından ve âhar câniblerinden muğâyiri vazʿ u hâlet ve ziyâde mutâlebesi ve noksân teklîfli bac ve muhâlefet vukûʿunu tecvîzden mübâʿadet ve ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn Rusya tüccârını himâyet ve sıyânet eylemeniz bâbında. **Fî evâ'il-i Şaʿbân sene 1199.**

(1147)Zağra kadısına hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defʿa südde-i saʿâdetime gönderdiği memhûr arzuhâlinde Rusya tüccârından Hıristo Velo nâm tâcirin bu tarafda Yeni handa vâkiʿ odasından 9000 guruşluk inci ve 1030 guruş nakd akçesi bundan akdem bi'l-ittifâk sirka idüb firâr iden Zağralı Dimitri ahzolunub babası kostatları ele geçirmediğinden bulunduğu mahalde ahz ve Derʿaliyyeme ihzâr olunmak üzere mukaddemâ eğerçi emr-i şerîf sâdır olub lâkin zimmî-i mesfûr olvakitde ele girmediğinden ve el-hâletü hâzihî Zağrada ahz ü habs olunmuş olduğu inhâ ve mesfûr Kostatları bu tarafa ihzâr olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle mübâşir maʿrifetiyle ihzâr olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur.

İmdi mesfûr Kostantonun Derʿaliyyeme ihzârıyla emvâl-i mesrûkanın tamâmen zâhire ihrâcı matlûb olmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin ber-minvâl-i muharrer zimmî-i mesfûru mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen ve mahbûsen ve mukayyeden bu tarafa ihzâr ve irsâle mübâderet ve iʿtizâr-ı gayr-ı makbûlesini ısgâ ile adem-i ihzârını mûcib hâlât vukûʿunu tecvîzden mübâʿadet eylemen bâbında. Fî **evâ'il-i Şaʿbân sene 1199**

[**s. 127**]

(1148)Kandiye valisine ve kadısına hüküm ki

Rusya devletinin Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb Rusya reʿâyâları Bahr-i siyâh Eflak vesâire tarîklardan Rusya memâlikine götürmek üzere memâlik-i devlet-i aliyyede ve bâ-husûs Bahr-i sefîdde iştirâ eyledikleri hamriçün hamri iştirâ eyledikleri mahalde yüzde üç hesâbıyla resmini edâ idüb bir dürlü tered-

düd olunmaksızın te'diyesi lâzım gelen edâ tezkiresini aldıkdan sonra İstanbul boğazı memerrinden mürûrlarında bitirme vesâir bir dürlü resm vermeğe mecbûr olmıya ve Bahr-i sefîdde vâkiʿ cezîrelerin gümrükcüleri ve voyvodaları ekseri reʿâyâdan olmağla mesfûrların tezkireleri eğer rûmî ibâresinde ise dahi bilâ-muhâlefet maʿmûlün bih iʿtibâr ve amel oluna deyu beyne'd-devleteyn münʿakid olan muʿâhede şurûtunda münderic olduğuna binâ'en Rusya reʿâyâsından Kostantin Kalanderon nâm kapudan Rusya memleketine götürmek üzere Kandiyeden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtaʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği maʿlûmü'l-vukkıye ham sirkenin îcâb eden gümrüğünü ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede tamâmen edâ ve yedine maʿmûlün bih memhûr edâ tezkiresi alub dahl ve taʿarruz olunmak îcâb etmez iken Kandiye yeniçeri zâbiti bitirme nâmıyla kapudan-ı mersûmdan hılâf-ı şurût 740 guruş ahz eyledikde inhâ ve meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve kapudan-ı mezbûra li-ecli'l-îsâl ol tarafda olan Franca tüccârından Mağlof nâm tâcire teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle muğâyir-i rızâ ve hılâf-ı şurût ahzolunan meblağ-ı mezkûr âhar husûsa me'mûr Turnacı başı mübâşeretiyle istirdâd olunmak fermânım olmağın İmdi Rusya reʿâyâsının Rusya memâlikine götürmek üzere memâlik-i devlet-i aliyyemden iştirâ eyledikleri eşyânın ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme yüzde üç hesâbı üzere karâr verilen taʿrife defteri mantûkunca resmini tamâmen edâ idüb yedlerine maʿmûlün bih memhûr edâ tezkiresi aldıkdan sonra hiçbir mahalde tekrar gümrük ve bitirme nâmı vesâir gûne vergi mutâlebe olunmamak muktezâ-yı şurûtdan olduğuna mebnî zâbit-ı mûmâ ileyhin hılâf-ı şurût ve muğâyir-i rızâ aldığı akçenin istirdâdı lâzım geldiği siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz maʿlûmunuz oldukda mûmâ ileyhin me'hûzü her ne ise maʿrifetiniz ve âhar husûsa me'mûr ser-turnacı-i mûmâ ileyh maʿrifetiyle bilâ-taʿallül min-gayr-i noksân tahsîl ve kapudan-ı mersûma îsâl içün Francalu mesfûra tamâmen teslîme ikdâm ve dikkat ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn amel ü hareket ve hılâfı vazʿ u hâlet vukûʿunu tecvîzden mücânebet eylemeniz bâbında

Fî evâ'il-i Şaʿbân sene 1199

(1149)Rusya kapudanlarından Harlimbo Sirof nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 100 kantâr harnup ve 38 kantâr üzüm ve 112 kantâr incir ve 57288 vukkıye hamri li-ecli't-ticâre

Rusya memâlikine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1150)Rusya kapudanlarından Daniyel Volsamkif nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 400 kutu şekerleme ve 8 kantâr erik ve 27 kantâr üzüm ve 5500 vukkıye yemiş suyu ve 1 yük 12 bin vukkıye hamri li-ecli't-ticâre Rusya memâlikine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1151)Rusya kapudanlarından Kostantin Filandarof nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 7 kantâr günlük ve 50 vukkıye portakal kapuğu ve 1500 vukkıye limon suyu ve 50 bin vukkıye hamri Rusya memleketine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1152)Rusya kapudanlarından Harlimbo Kunduri nâm kapudan bahr-i sefîdde vâkiʿ Devlet-i aliyyeye tâbiʿ olmıyan düvel-i sâ'ire memâlikinden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 5000 vukkıye limon suyu ve 50 bin vukkıye hamri doğru Rusya memâlikine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri. **Evâsıt-ı Şaʿbân sene 1199**

(1153)Rusya kapudanlarından David Galsa nâm kapudan kezâlik Devlet-i aliyyeye tâbiʿ olmıyan düvel memâlikinden iştirâ ve süvâr olduğu sefînesine tahmîl eylediği 32 bin vukkıye hamri Rusya memâlikine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1154)Rusya kapudanlarından Vasili Salomon nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 3000 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb Akdenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1155)Rusya kapudanlarından Frasuvi Carl Rarovan nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2 vukkıye ravende ve 99 kantar sarı pamuk ve 377 kantar ton yağı ve 60 kile darı ve 5652 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa

Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb Akdenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1156)Rusya tüccârından Sismo Mihaloylo nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârını li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Bahr-i sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1157)Rusya kapudanlarından Sorsorokof nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ ve bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 14300 vukkıye hamri Rusya memâlikine nakliçün Bahr-i siyâha götürmek murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1158)Rusya kapudanlarından Nikolo Anhelo Bolof nâm kapudan kezâlik iştirâ eylediği 24400 vukkıye hamr ve 33 kantar inciri Karadenize nakl murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1159)Rusya kapudanlarından Atnasi Lefi nâm kapudan kezâlik Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 25 bin vukkıye hamr ve 10 bin vukkıye limon suyu ve 300 vukkıye mukattarât ve yüz şişe hamr ve 28 şişe rugan-ı zeyt ve 199 kantar üzüm ve 24 kantar incir ve 30 kantar harnup ve 50 bin dizi inciri Bahr-i siyâha nakl murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

[s.128]

(1160)Dergâh-ı muʿallâm kapucıbaşılığı pâyesiyle mukaddemce bâ-emr-i âlî bu husûsa me'mûr kılınan Yaʿkûb dâme mecdühûye ve Sinop kadısına ve Yeniçeri zâbiti ser-izzîyi sâbık Sâlih ve Sinop mütesellimi ziyde mecdühümâya ve bu defʿa zikr-i âtî konsolos-ı Sinoba îsâle me'mûr dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından Çavuş ziyde kadruhûye hüküm ki

Sinopda ikâmet ve li-ecli't-ticâre ol tarafa gelüb giden Rusya tüccârının umûr ve mesâlihlerini ru'yet eylemek üzere mukaddemce nasbolunan Rusya konsolosu şurût-ı muʿâhede mûcebince taʿyîn olunmakdan nâşî muğâyir-i ahidnâme-i hümâyûn hareket olunmak îcâb etmez iken mersûmun Sinopda oturmasına ve nişân ve bayrağının dikilmesine ahali-i Sinop tarafından münâfî-i ahd ve muhâlif-i berât ve emr müdâhale ve mümânaʿat olunduğu mukaddemen inhâ ve ihbâr olunduğuna binâ'en bu makûle harekete cür'et ve dostluk ve suğûrun levâzımına yakışmayan hâlât-ı nâ-

marzıyeye cesâret edenlerin menʿine muktedir iken menʿ etmiyenlerin ve o misillüleri himâye eyleyenlerin nefy ve kalʿa-bend ve tebʿîd ile keyfiyetinin Derʿaliyyeme inhâsı ve konsolos-ı mersûmun yine mahalline ikʿâdı ve alâyim ve bayrağının vazʿıyla şurût-ı uhûdun kâmilen îfâsına ve mersûmun Sinopdan hıyn-i azîmetinde sâkin olduğu menzilde terk eylediği emvâl ve eşyânın ve râkib olduğ sefîneden muhrac hamûlenin bir hılâli zâyiʿ olmıyarak tahrîr ve defter imâm-ı mahalleye vazʿ ve hıfz ve defteri gönderilmesi husûsâtına irâde-i katʿiyye-i mülûkânem taʿalluk eylediği cihetden olbâbda evâmir-i evâmir-i şerîfem ısdâr ve kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ile irsâl ve ol tarafa lede'l-vusûl ber-mûceb-i evâmir-i aliyyem te'dîbine irâde-i aliyyem müteʿallık olanları kalʿa ve mahall-i menfâlarına ve Sinopdan tebʿîdi lâzım gelenleri münâsib mahallere irsâl ve beledîyi tanzîm ve baʿde-ezîn mezbûr konsolosun ve müste'men adamlarının ahidnâme muktezâsı üzere tahsîl-i emniyet ve himâyet ve sıyânetleri esbâbını istihsâl ve tetmîm ve ol vechile evâmir-i şerîfe-i mezkûre infâz ve icrâ olunduğunu mübeyyin tahrîrât vürûdunda konsolos-ı mezbûr ol cânibe gönderileceği işʿâr olunmuşidi. Binâ'en aleyh vefk-ı irâde-i husrevânem üzere te'diye-i umûra dâmen-i dermiyân-ı gayret ve matlûb olan tahrîrât ve defteri irsâle müsâraʿat size lâzım-ı zimmet iken fakat kapucıbaşı-ı mûmâ ileyhin bu defʿa vârid olan kâ'imesinde Sinopa vusûlünden ve bi'l-cümle semʿan ve tâʿaten merâsimini edâ eylediklerinden ve emr-i âlîde isimleri mastûr kimesneler mahâll-i menfâlarına gönderildiğinden bahs ile bundan sonranın tafsîlen tahrîrle irsâl olunacağı derc ve tastîr ve Rusya elçisinin dahi südde-i saʿâdetime takdîm eylediği takrîr kağıdlarında tahrîrât-ı matlûbenin şimdiye dek adem-i vürûdu ve konsolos-ı mesfûrun ol cânibe azîmetini musammem olan vaktin hulûl ve mürûru ve mersûmun süvâr olup Sinopdan nehzat eylediği sefîneden muhrac beher kantarı dokuzar buçuk guruşa olmak 1440 kantar demir ve her bir kilesi 110'ar paraya olmak üzere 1445 kile hınta ve beher vukkıyesi 25'er paraya olarak 1813 vukkıye havyar-ı Sinop kaldığı ve mersûmun menzilinde terk eylediği tahmînen 5000 guruşluk emvâl ve eşyâ ve nevl-i sefîne dahi 4105 guruş olduğu ve bu keyfiyetin zuhûru takrîbî ve sefîne-i merkûmenin Kırımda kışlayub kârından gerü kaldığıçün terettüb eden zarar 4105 guruş ve kâʿıde-i Bahr-i siyâh Muratca bahriye üzere sermâyelerinin dahi birinci 7559 guruş ki mecmûʿ-ı zarar u ziyân 34668 guruş 30 akçeden ibâret idüğü beyânıyla konsolos-ı mezbûrun irsâli ve emvâl ve eşyâ ve hamûle-i mezkûreden el*yevm mevcûd olanların aynını ve nâ-mevcûd ve fenâ-pezîr olanlarının fiyat-ı mezbûre ile semeni reddi ve îrâs eden zarar u ziyânın

maʿrifetiniz ve konsolos-ı mersûm maʿrifetiyle ol tarafda bir hüsn-i hâle ifâğı ve ahsen sûret ile ol cânibde katʿı mümkin olmadığı takdîrde bi'l-ittifâk muktezâsı bu tarafa tahrîr olunmasını ve mâddenin dahi te'kîd kılınması bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın te'kîden istiʿcâlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve çavuş-ı mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi devlet-i aliyyemle Rusya muʿâhedâtından düvel reʿâyâlarının memâlik-i mahrûsemde ednâ mertebe zarar ve ziyân vukûʿunda himâyet ve sıyânetleri hâlâtına dikkat olunmak lâzıme-i rüsûm-i dostî ve musâfât olduğu ve konsolos-ı mersûmun vazîfesinden hârice müdâhalesi ve devlet-i aliyyem reʿâyâsını ez-kadîm memnûʿ olan bâtına iʿtâsı ve vücûh-i sâire ile nushat-gûne vazʿı ve tağyîr ve tekdîrini mûcib bir vechile harekete tasaddîsi vukûʿu olmamışken ve ile olsa bile ol tarafda dostâne ve hakîmâne menʿ ve memnûʿ olmadığı halde bu cânibde elçisi maʿrifetiyle menʿ olunmak içün keyfiyet serîʿan Dersaʿâdetime bildirilmek lâzım iken muğâyir-i şurût-ı uhûd bilâ-mûceb Sinoplunun hod-be-hod mütecâsir oldukları atvârları rızâ-yı pâdişâhânemin vücûhla muhâlifi idüğü ve konsolos-ı mesfûr çavuş-ı mûmâ ileyh maʿiyetiyle gönderildiği ve te'dîb ve kûşmâlı lâyık ve müstehak olanlardan ve âhardan fîmâ-baʿd evâmir-i şerîfeme tereddüd ve muhâlefet eder olur ise haklarında âhar gûne muʿâmele olunacağı ve emvâl ve eşyâ ve hamûle-i mezkûre istirdâd olunmadıkça ve iddiʿâ olunan zarar u ziyân dostluğa lâyık ve insâf ve hakkâniyete muvâfık vechile râbıta bulmadıkça ve konsolos müste'men adamlarına emniyet gelmedikçe ıtlâk ve derûn-ı beldeye idhâllerine müsâʿade olunmıyacağı sen ki Kapucıbaşı ve Mevlânâ ve yeniçeri zâbiti ve mütesellim-i mûmâ ileyhimsiz maʿlûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i münîfimi iktizâ edenlere gereği gibi ifâde ve siz dahi bir hoşca mülâhaza birle mukaddemâ sâdır olan evâmir-i münîfimin bi-eyyi-hâl infâz ve icrâsına ve konsolos-ı mesfûrun yerine ikʿâdına ve nişân ve bayrağının vazʿına mezîd ikdâm ve dikkat ve emvâl ve eşyâ ve hamûlenin dahi mevcûdlarını bi-aʿyânihâ istirdâd ve zâyiʿ ve fenâ bulmuşları var ise me'mûr-i beldenin rehâvet ve tekâsülünden neş'et etmiş olmağla kıymetleri ve iddiʿâ olunan zarar u ziyânın ber-minvâl-i muharrer maʿrifetiniz ve konsolos-ı mezbûr maʿrifetiyle ol tarafda hüsn-i kalıba ifrâğı imkânda olmadığı sûretde irzâ ve iskât olunacak ve fukarâya gadr ve zulm olmıyacak derecelerde muktezâ-yı hakkâniyetin icrâsı ve merâsim-i tarzıyenin îfâsı ne makûle sûrete ve ne gûne muʿâmeleye ve ne misillü kimesnelerden tahsîline mevkûf ise hakîkati üzere keyfiyeti bi'l-ittifâk bu tarafa tahrîr ve inhâya müsâraʿat ve bu defʿa ve

bundan böyle ahidnâme-i hümâyûn şurûtu ve yedine verilen berât-ı âlîşânım muktezâsı üzere amel ve hareket olunub şurûta muğâyir gerek konsolos tarafından ve gerek Sinoplu câniblerinden ednâ hâlet vukûʿ bulmamasına kemâl-i iʿtinâ ve dikkat ve hılâf-ı tenbîh-i şâhânem zerre mikdârı hareket ve hâlet vukûʿuyla pişmanlık fâ'ide vermeyecek ukûbete giriftâr olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet ve sen ki çavuş-ı mûmâ ileyhsin konsolos-ı mersûmu istishâb ve emnen ve sâlimen Sinopa îsâle kemâl-i saʿy ve eknâf ve hılâl-i râhda ve hıyn-i vusûlünde hılâf-ı şurût-ı uhûd rencîde ve remîde olmakdan ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında. **Fî evâhır-i Ramazân sene 1199.**

(1161)Rusya kapudanlarından Çabakçabo Manafsa nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 6150 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle vürûd ve hamûle-i merkûmeyi Bahr-i sefîdde dâhili memâlik-i mahrûsede füruht eylemek üzere Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri. **Evâhır-i Şaʿbân sene 99**

(1162)Rusya kapudanlarından Konstantin Kopa nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 883 kantar ton yağı ve 707 kantar demir ve 141 kantar kendir yağı ve 167 kantar kendir ve 11 kantar kenet ve 669 top kirpass ve 620 aded tavşan postu ve 2165 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr Bahr-i siyâha gelüb Devlet-i aliye memâlikine tâbiʿ olmıyan sâ'ir düvel memleketine nakl murâd etmekle ve defteri hıfzolunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1163)Rusya tüccârından İvan Radkoviç nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla Derʿaliyyeden İzmir ve Bahr-i sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

[**s. 129**]

(1164)Hanya muhâfızı vezîr Selîm Paşaya ve Hanya kadısına ve bu defʿa ocakdan me'mûr ser-Turnacı ziyde mecühûye vesâ'ir zâbitân ve aʿyân ve ocak ihtiyârları ve vücûh-i ahâlîye

Devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla Rusya devleti beyninde münʿakid olan ahidnâme-i hümâyûnda Rusya devleti tarafından lâzım görülecek âmm mevâkiʿde konsoloslar ve konsolos vekîllerinin taʿyîniyle devlet-i aliyyem cânibin-

den ruhsat verilüb dost olan düvelin konsolosları iʿtibâr olundukları gibi merkûmlar dahi muʿteber tutulalar deyu münderic ve mastûr olmakdan nâşî Girid cezîresi iskelelerine li-ecli't-ticâre âmed-şüd eden Rusya tüccâr ve tüccâr sefâyininin umûr ve mesâlihlerin ru'yet içün ber-mûceb-i şurût-ı uhûd Rusya beğzâdelerinden Kulzaki İstanorsarl Ofolkıyer nâm beğzâde konsolos nasb olunduğu ecilden ahidnâme-i hümâyûn şurûtu ve ticâret muʿâhedesi muktezâsı ve Franca ve İngilterelüler haklarında olageldiği üzere yedine berât ve emr-i âlî iʿtâ olunub muğâyir-i uhûd ve berât hareket olunmak îcâb etmez iken sâbıkâ Kandiye ve Hanya muhâfızlarıyla Hanya kadısı ve ahâlîsi taraflarından vârid olan mukaddem ve mu'ahhar tahrîrât ve arz ve mahzarda konsolos-ı mersûm olcânibe eğerçi vâsıl olub lâkin bazı aʿzâr îrâdı ve adem-i emniyet izhârı ve mehâzîr-i adîde beyânıyla cezîrede ikâmeti tecvîz olunmayub geri iʿâde olunduğu tahrîr ve inhâ ve konsolos-ı mersûmun dahi bu tarafda Rusya elçisine virüb südde-i saʿâdetime takdîm olunan takrîr kağıdında süvâr olduğu bir kıtʿa Franca sefînesiyle Hanya limanına lede'l-vürûd vali ve ahâlî taraflarından bi'd-defeʿât birkaç nefer kimesneler bazı aʿzâr ve mazarrât îrâdıyla mersûmu adem-i kabûl ve karaya çıkmamak üzere tenbîh ve tahvîf ve bir vechile dostluk ve hukûk-ı levâzımına yakışmıyacak ve bir gûne ubûdiyet merâsimine şâyân olmıyacak atvâr-ı gayr-ı marzıyyeye ahâlî tarafından ibtidâr olunduğu ale't-tafsîl tastîr ve inbâ olunmuş el-hâletü hâzihî Rusya devleti devlet-i aliyyemin dost-ı ehabbı olub beyne'd-devleteyn inʿikâd-pezîr olan ahd ü mîsâkın dâ'imen bi-tamâmihâ riʿâyet ve icrâsına ihtimâm ve dikkat zimmet-i himmet-i şâhâneme lâbüd olduğu misillü memâlik-i mahrûsemde vâkıʿ konsolos ve adamlarının ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd Franca ve İngiltere vesâir dost olan düvelin konsolos ve adamları gibi himâyet ve sıyânetleri hâlâtına iʿtinâ ve nezâret cümle hukkâm ve zâbitâna lâzıme-i zimmet iken ve konsolos-ı mersûm maa-hâzâ berât ve emr-i âlîşânımla gönderilmiş iken ve baʿde'l-vusûl umûrundan hâric vazʿa tasaddîsi ve devlet-i aliyyem reʿâyâsıyla ihtilâfı ve reʿâyâyı ihtilâl ve nizâm-ı memlekete muğâyir hâlâta ictisârı meşhûde olmamışiken ve ihsâs olunduğu sûretde dahi ol cânibde dostâne ve hakîmâne menʿ ile memnûʿ olduğu halde bu tarafda elçisi maʿrifetiyle menʿ olunmak içün keyfiyet bu tarafa serîʿan bildirmek iktizâ eder iken ahâlî-i cezîreden hod-be-hod konsolos-ı mersûmun iʿâdesine cür'et edenlerin ve ruhsat verenlerin te'dîbleri icrâsı lâzım gelmekle konsolos-ı mersûmu adem-i kabûl ile emr u fermân-ı husrevânemin hılâfı hareketi irtikâb eden şekâvet-pîşeler her kimler ise alâ-eyyi-hâl buldurulub haklarında şerʿan lâzım gelen

muʿâkabât-ı şedîdenin bi-eyyi-hâl icrâsı ve zâbitân ve rü’esâdan fesâd-ı merkûmu defʿa kudreti derkâr iken menʿ etmeyenlerin dahi bi-eyyi-vechin-kân iktizâ eden kûşmâl ve te’dîbleri levâzımının îfâsı zımnında nefy ve te’dîb ve tard ve ibʿâd ve cezâ-yı sezâlarının icrâsı içün isim ve resmleriyle keyfiyet serîʿan Derʿaliyyeme tahrîr ve iʿlâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Mevlânâ ve turnacıbaşı vesâir mûmâileyhimsiz konsolos-ı mersûm Devlet-i aliyyemin el-hâletü hâzihî dost-ı asdakı olan Rusya devletine iʿtâ olunan ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince nasbolunmuş olmakdan nâşî cezîre-i merkûme ahâlîsinden kendüyi bilmez bî-edeblerin teşebbüs eyledikleri iʿtizâr-ı vâhiyelerine bir vechile iʿtibâr olunmıyarak ve mümânaʿat eyleyenlerin ve o makûleleri menʿ etmiyen zâbitân ve rü’esânın muktezâ-yı te’dîbleri icrâ olunarak ve mersûm cezîre-i mezbûreye ikʿâd etdirileceği maʿlûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i münîfimi cümleye ifâde ve işâʿat ve ber-minvâl-i muharrer baʿde-ezîn cezîre-i merkûmeye âmed-şüd eden Rusya tüccârının umûrların ru’yet içün konsolos-ı mersûmun ikâmetine müdâhale ve mümânaʿat etmekden ve etdirmekden ferâğat ve mübâʿadet ve Franca vesâ’ir dost olan düvel konsolosu misillü himâyet ve sıyânet ve isâ’et-i sâbıkaları zımnında lâzım gelen te’dîbâtın icrâsıçün ber-vech-i muharrer keyfiyeti Dersaʿâdetime tahrîr ve işʿâra dikkat ve ale’d-devâm ahidnâme-i hümâyûn ve emr-i şerîfim mantûku üzere amel ve hareket ve hılâfı hareket vukûʿunu tecvîzden mübâʿadet eyleyesiz. Şöyle ki bundan sonra dahi tenbîh-i şâhâneme muğâyir ednâ harekete ibtidâr eder olur ise alâ-eyyi-hâl ahz ü habs ve cezâları icrâsıçün isim ve şöhretleriyle Derʿaliyyeme tahrîr ve iʿlâna müsâraʿat ve iğmâz ve rehâvet ve o misillüleri himâyet ve sıyânet misillü hâlet vukûʿunu tecvîz ile nedâmet ve vehâmete dûçâr olmakdan nefsinizi sıyânet eyleyesiz deyu bi’l-fiʿil dergâh-ı muʿallâm yeniçeri ağası Çolak Ahmed Ağa dâme-uluvvühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle ve sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

(1165)Rusya reʿâyâsından Mihayil Karinof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Derʿaliyyeden Bahr-i sefîdde vâkiʿ cezîrelere varub gelmek murâd etmekle bermuʿtâd yol emri. Fî **evâ’il-i Şaʿbân sene 99**

(1166)Rusya reʿâyâsından Ciyorciyo Bolitof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Derʿaliyyeden İzmire varub gelmek murâd etmekle ahidnâme mûcebince ber-muʿtâd yol emri. Fî **evâhır-i Şaʿbân sene 99**

(1167)Rusya reʿâyâsından İvan nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Bahr-i sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere varub gelmek üzere Sitafi Vilahlof nâm bir nefer müste'men adamını irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1168)Rusya reʿâyâsından İvan Manoynof nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Mora cezîresine varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1169)Rusya kapudanlarından Dimitriv Vilaholof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtından olmak üzere 4265 kile hınta ve 86 kantar halat ve 29 kantar urgan ve 600 top kirpass ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb Akdenizde vâkiʿ memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1170)Rusya kapudanlarından Françesko Ortalof nâm kapudan Venedik cezîrelerinden iştirâ eylediği 55 bin vukkıye hamrile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle bu defʿa Bahr-i sefîd cânibinden gelüb Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri**. Fî evâ'il-i Ramazân sene 99**

(1171)Rusya kapudanlarından Brasimo Pana nâm kapudan Venedik cezîrelerinden iştirâ eylediği 72 bin vukkıye hamrile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle bu defʿa Bahr-i sefîd cânibinden gelüb Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1172)Rusya reʿâyâsından Hristofro Dimitrif nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İzmire varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

[s.130]

-Hanya muhâfızı vezîre ve kādîsına ve cezîre-i merkūmeye bâ-emr-i âlî ocaklığına me'mûr turnacıbaşı ( ) zîde mecduhûya ve a'yân ve ihtiyârân ve vücûh-ı ahâlîye hüküm ki

Diğer emr-i âlî-şânımda tavzîh ü beyân olunduğu üzre ber-muktazâ-yı şurût uhûd-ı mukaddemce Girid cezîresine bâ-berât-ı âlî nasb olunan Rusya devleti konso-

losunun adem-i kabûl birle geri i‘âdesi kazıyyesine Hanya yeniçeri zâbiti Yahya’nın ve Sabuncuzâde Mehmed Ağa oğlu Mustafa Emin’in medhalleri olduğu ve otuz bir cemâ‘atin neferâtı dahi hilâf-ı şurût ve mugāyir-i rızâ etvâr-ı nâ-revâya mütecâsir olan eşhâsa pîş-vâ oldukları bu def‘a ihbâr ve istihbâr olunmağla bu gûne irâde-i devlet-i aliyyemin hilâfı ve rızâ-cûyî ve sadâkata münâfî hareket ocaklı ve serhad-nişînâna nâ-sezâ bir hâlet olduğu ve tâ’ife-i merkūmenin iki devlet beyninde mün‘akid olan ahd ü mîsâka münhal ve fîmâ-ba‘d harekât-ı reddiye-i sâbıkalarında ısrârları kendülere ve belki sâ’irlere makarr olacağı bedîdâr ve bu bâbda Turnacıbaşı mûmâ ileyhe ruhsat verilmiş olmağla hareket-i mezkûreye cesâret edenler gerek merkūmlardan ve gerek neferât-ı mezkûreden her kimler ise iktizâ eden te’dîbleri sûreti ne vechile ise edâsına ve orta-i mezbûre neferâtı hafî ve celî yine îkā‘-ı mefsedete cür’et edüp emr-i müstakīme inkıyâd ve etvâr-ı gayr-i marziyelerinden ferâgat etmeyüp te’dîbleri lâzım gelenleri himâye fikrinde olurlar ise bilcümle zâbitân ve ihtiyârân ve neferât ve ortalarına müte‘allik olanlarının Hanya’dan ihrâca ve âhar serdadde nakil ve ib‘âdlarına yoluyla bi’l-ittifâk sarf ve sa‘y olunmak içün keyfiyet-i hâl vukū‘u üzre der-i şevket-karârıma inhâ olunmasına irâde-i kātı‘a-i mülûkânem ta‘alluk etmekle îkāzı müştemil işbu emr-i âlî-şânî isdâr ve ( ) ile tisyâr olunmuşdur. İmdi beyne’d-devleteyn derkâr ve tezâyüdü âşikâr olan nühâb ü nüvâd-i kâmile ve verilen ahidnâme-i hümâyûn muktezâları üzre memâlik-i devlet-i aliyyemde Rusya devletinin konsolos ve sâ’ir adamlarının himâyet ve sıyânetleriyle vikāye-i şurûta ri‘âyet matlûb-ı hümâyûnum idüğü siz ki müşâr ve mevlânâ ve a‘yân ve ihtiyârân ve vücûh-ı merkūmesi ma‘lûmunuz ve ser-turna-yı mûmâ ileyhime verilen ruhsat-ı lâzımesince bu bâbda inhâsı mesmû‘ ve mü’essir olacağı ve sonra nedâmet fâ’ide vermeyeceği yakînen meczûmunuz oldukda mefhûm-ı emr-i âlî-şânım evvel emirde orta-i mezbûre zâbitânı ve neferâtına gereği gibi ifâde ve siz dahi bir hoşça mülâhaza ve mutâla‘a ve ber-minvâl-i muharrer hareket-i mezkûreye cesâret edenler gerek merkūmlardan ve gerek neferât-ı mezkûreden her kimler ise iktizâ eden te’dîbleri sûreti ne vechile ise icrâ birle müfâd-ı berât ve emr-i âlî-şânım yerine getirmeye dâmen der-meyân gayret ve fî-mâ ba‘d hâlât-ı gayr-ı marziye vukū‘ bulmayacak sûret ile taht-ı râbıtaya idhâle ihtimâm ve dikkat eyleyesiz ve sen ki turnacıbaşı mûmâ ileyhsin, serhadd-i mezbûra ba‘de’l-vürûd emr-i şerîfimi infâza dikkat ve eğer bundan sonra dahi orta-i mezbûre neferâtı sırran ve alenen îkā‘-ı mefsedetden ferâgat etmeyip Kafkaslularda ikāmete mümâna‘at kaydına ve te’dîbleri lâzım gelenleri

himâye fikrinde olurlar ise mecmû‘ zâbitân ve ihtiyârân ve neferât ve agavât ve efsârile cezîre-i merkūmeden ihrâca ve serhadd-i âhara nakl ü teb‘îdleri zımnında muktezâ-yı icâzet üzre keyfiyeti bur tarafa tahrîr ve inhâya müsâra‘at ve bir gûne münâza‘a hudûsunu mûcib sû’-i tedbîrden mücânebet ve siz dahi irâde-i şâhânemin hilâfı hareket ile mazhar-ı sû-i cezâ olmakdan ittikā ve mübâ‘adet eyleyesiz deyu hâlâ dergâh-ı mu‘allam yeniçerileri ağası olan Ahmed Ağa dâme uluvvühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle sen ki muhâfız-ı müşârun ileyhsin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında **Fî evâsıt-ı Ş sene 1199**

(1174)Hâlâ İsmail cânibi seraskeri vezîr Ahmed Paşa’ya hüküm ki

Mukaddemâ Tuna boğazında karaya düşen sefîne derûnunda bulunup Rusya re‘âyâsından olan Kavalin ve Samuil Lefcivalofet nâm tâcirânın gâret olunan mallarının ol havâlîde mukîm Kazak tâ’ifesinden tahsîli bâbında Rusya elçisi inhâsıyla birkaç def‘a evâmir-i şerîfem sâdır olmuşiken me’mûrların iğmâz ve ricâ etmelerinden nâşî infâzı mümkün olduğuna ve husûs-ı merkūmeye işâret şeyhülislâmı mevlâ beyninde olan İsmail mahkemesi kâtibi Mir İbrahim zîde ilmühûnun verdiği takrîr ve i‘lâma müdde‘î-i mûmâ ileyhin inhâsına mebnî def‘an li’l-hussâm Kazaklardan yirmi kese akçe zecren tahsîl ve mesfûrâna teslîm olunmasına irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediğine mübtenî meblağ-ı mezbûr sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, ma‘rifetin ve ocakdan me’mûr Mehmed Çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle tahsîl ve teslîm olunmak için işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Recebinde sâdır olan emr-i münîfimin infâz ve icrâsına her ne kadar itmâm ve ihtimâm edeceği meczûm ise dahi te’hîri tecvîz olunmayup meblağ-ı merkūmun beher hâl serî‘an tahsîl ve teslîmi ile kat‘-ı rişte iddi‘â olunması hâssaten senden matlûb-ı mülûkânem olmakla te’kîd ve isti‘câlimi muhtevî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi münâza‘a-i merkūmenin kat‘ı mukaddemce o tarafda karâr verildiği vechile meblağ-ı mezkûr yirmi beş kesenin beher hâl Kazaklardan tahsîline mevfûk olmakdan nâşî bilâ ta‘allül min gayri te’hîr ve noksan tahsîl ve teslîmi ile tâcirân-ı mesfûrânın irzâ ve iskâtı sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, kat‘â ve cezmen senden matlûb-ı hümâyûnum idiğü ma‘lûmun oldukda vusûl-i emr-i şerîfime dek meblağ-ı mezkûru tahsîl eylememiş idin, bundan sonra te’hîri tecvîz eylemeyerek ve Kazakların özür ve illetlerine i‘tibâr olunmayarak meblağ-ı mezkûr alına ve ma‘rifetin ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma‘rifetiyle mukaddemâ ve bu def‘a şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerîfem mûcebince tâcirden zecren

leh tahsîl ve def‘an li’n-nizâ‘ tâcirân-ı mersûmâna tamâmen teslîm ile kat‘-ı rişte iddi‘â ve zimmetleri ibrâ ve noksan ve teklîfi ve ziyâde tahsîlinden ittikâ ve keyfiyet ile serî‘an Deraliyye’me tahrîr ve inhâ olunmak bâbında

Fî evâ’il-i N sene 199

Bundan akdem tuğralı emr-i şerîfem mûcebince amel olup gelüp kimesne mümâna‘at olmayup cemiyet olunmak için emr-i şerîf bâbında

[s.131]

(1175)İzmir nâ’ibine ve voyvodasına hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ der-aliyyemde mukîm orta elçisi Kavaliyer de Bolhakon hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderüp tecdîd olunan mevâddan ve musâfât muktezâsınca bilâ istisna iki tarafa her ne gûne töhmet edenden cümle re‘âyâların tarafından ….cerâyimleri külliyyen affolunup haklarına âhardan bir illet ve bahâne ile ta‘arruz ve ziyan ü zarar ve te’dîb olunmayalar ve âharlar tarafından mezbûrûna bir türlü zarar ü ziyân ve ta‘arruz olunmak tecvîz olunmayup ızrâr ve ta‘arruzlarına kasdedenler te’dîb olunalar ve Rusya tüccârı her ne milletden ve bilâ istisnâ Yehud milletinden dahi dellâllar istihdâm etmek dilerler ise intihâbları re’y-i müte‘allikalarına menût ola deyu devlet-i aliyyemle musâfât üzre olan Rusya devleti tarafından alınup verilen ahidnâme ve şurût-ı mu‘âhede-i münferidede münderic olduğuna binâ’en medîne-i İzmir’e âmed şüd eden Rusya tüccârı medîne-i mezbûre mütemekkinlerinden Sotori nâm zimmîyi dellâllık hidmetinde istihdâm eylediklerinden ba‘zı hasûd zimmîler mesfûru tekdîr kasdıyla gûyâ mukaddemâ esnâ-yı muhârebede Rusya donanmasına zahîre götürdü deyu müftereyât ile ızrâr ve rencîde sevdâsında oldukların inhâ ve muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn vâki‘ olan tasaddî men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekle ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ ileyhimâsız, devlet-i aliyyemle Rusya devleti beyninde mün‘akid olan şerâ’it-i ahd ü mîsâkın aleddevâm îfâ ve icrâsına ihtimâm ve dikkat matlûb-ı mülûkânem idiğü ma‘lûmunuz ve hilâfına hareket vukû‘una bir türlü rızâ-yı hümâyûnum olmadığı meczûmunuz oldukda ber-mûceb-i şurût-ı uhûd amel ü hareket ve mugâyiri vaz‘a tasaddî edenleri men‘ ve def‘a mübâderet ve fî-mâ ba‘d dahi mü-

tebâkî şurût-ı hâlde vukû‘a gelmemesi husûsuna mezîd-i i‘tinâ ve dikkat ve hilâfına irâde-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı N sene 1199

(1176)Ağrıboz vâlîsine ve Atina nâ’ibine hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ der-aliyyemde mukîm orta elçisi Kavaliyer de Bolhakon hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya re‘âyâsından Anderya Kamayton nâm kapudânın Atina sâkinlerinden Osman Bey ve oğlu Mehmed nâm kimesneler zimmetlerine doksan senesinden beri bâ-temessük cihet-i karzından bin üç yüz yirmi guruş alacak hakkı olup kable’l-edâ merkûmân fevt olduğu inhâ ve meblağ-ı mezbûr terekelerine vaz‘-ı yed eden yine kazâ-i mezbûrda sâkin vereselerinden tahsîl ve tamâmen teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekle mahallinde ma‘rifet-i şer‘le ru’yet ve tahsîl olunmak fermânım olmağın imdi müteveffâ-yı merkûmânın terekesine vaz‘-ı yed eden vereselerini mahallinde meclis-i şer‘a ihzâr ve Rusyalu mersûm ile hak ve amel üzre mürâfa‘a ve mukaddemâ bir def‘a şer‘le görülüp kasıd bulunmayan husûsların kemâl-i hakkâniyet vechile ru’yet ve ber-vech-i muharrer kapudân-ı mersûmun ber-mûceb-i temessük müteveffâ-yı mezbûr zimmetlerinden te’min ve mütehakkık olan ol mikdâr guruş hakkı hükmedüp verese-i merkûmdan ve mâl-ı müteveffâdan tamâmen tahsîl ve min gayri noksan kapudân-ı mersûme red ü teslîm birle ihkâk-ı hakka dikkat ve ibtâl-i hakkı mûcib hâlet vukû‘undan mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı N sene 1199

(1177)Bursa mollasına ve Deraliyye’mden Bursa’ya ve andan bahren Rumili sâhiline ve andan dahi berren Rus hudûduna varınca yol üzerinde vâki‘ sâ’ir kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve cizyedârân ve sâ’ir zâbitâna hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ âsitâne-i devlet-i aliyyemde mukîm orta elçisi Kavaliyer dö Bolhakon hutimet avâkıbühû bilhayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderüp tüccâr ve tercümânlar ve ale’l-etrâf cümle Rusya re‘âyâsı devlet-i aliyyenin memâlikinde serbest üzre berren ve bahren varub gelüp bey‘ u şirâ ve ticâret edebileler ve resm-i gümrüklerini ba‘de’l-edâ devlet-i aliyyenin … deryâ ve sâ’ir askeri ta-

raflarından esnâ-yı râhda alıkonulmayup bir türlü illet ve bahâne ile rencîde olunmayalar Rusya tüccârının ve Rusya'ya müte'allik olanların Rusya memâlikinden memâlik-i Osmâniye'ye getürecekleri ve memâlik-i Osmâniye'den alup kendi vilâyetlerine götürecekleri emti'a ve eşyânın rusûmu fakat yüzde üçe hesâbı üzre verilmesi mu'âhede-i mun'akadenin yirminci mâddesinde karâr verildiğine binâ'en işbu ahidnâmede tahsîs olunan rusûmu edâ eylediklerinden sonra vilâyetlerine alup götürecekleri cümle emti'a ve eşyâyı tahmîl ve nakleylemeleri husûsunda kendülere bir türlü muhâlefet eylemeyeceğini devlet-i aliyye müte'ahhid olur, Rusya re'âyâları hakkına ri'âyet olunan bilcümle mu'âfiyet ve müsâlemet ile Rusya elçisinin ve konsoloslarının hidmetinde olan tercümânlar ve sâ'ir adamları dahi mütemetti' olalar deyu mukaddemce beyne'd-devleteyn emr-i tüccârîne dâ'ir in'ikâd-pezîr olan mu'âhede-i mün'akadda münderice olduğuna binâ'en elçi-i mûmâ ileyhin yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Fakoraki Hakni(?) nâm tercümân Rusya re'âyâsından Kafton Leyotic(?) nâm bir .müste'men adamını bu def'a alâ tarîki't-ticâre Deraliye'mden mahrûse-i Bursa'ya ve andan bahren Rumili tarafına ve andan dahi berren Rusya diyârına irsâl murâd eylediğin inhâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı mu'âhede amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle şurût-ı mu'âhede mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ ileyhimsiz, müste'men-i mersûm devlet-i aliyyem memâlikinden gayr ez-memnû'a alup götürdüğü emti'a ve eşyânın îcâb eden gümrüğün ber-mûceb-i ahidnâme olup iştirâ eylediği mahallerda tamâmen edâ ve yedine ma'mûlün bin edâ tezkiresi aldıkdan sonra esnâ-yı râhda mugâyir-i şurût-ı mu'âhede gümrük talebi ve toprak basdı ve yetirme ve mürûriye ve cizye nâmı ve sâ'ir vergi mutâlebesi ile kat'â ta'saddî ve rencîde ve mürûr ve kıyâfet ve ticâretine müdâhale ve mümâna'at olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunmak bâbında

Fî evâsıt-ı N sene 1199

(1178)Belgrad'da mukîm Rusya konsolosu vekîli yanında doksan dokuz sene Ramazânının yirmi ikinci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîfe mûcebince tercümân olan Yani Veldmar Komitri nâm tercümân ba'zı ru'yet-i maslahatı zımnında Belgrad'dan Deraliyye'ye gelmek murâd etmekle emsâline verildiği misillü gelüp kimesne mümâna'at olunmamak üzre emr-i şerîf bâbında

(1179)Bu dahi

Tercümân mesfur ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hidmetkârânı Litaroy veled-i Pavli Zagoni nâm bir nefer hidmetkârını ru'yet-i maslahatiyçün Belgrad'dan Der-saâdet'e irsâl murâd etmekle

[**s.132**]

(1180)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Boğdanda mukîm Rusya konsolos vekîli yanında 99 senesi Ramazânının 22'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercüman olan Yani Viledmar Komistri nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Linardi Vilednavli Zagota nâm bir neferi muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî Boğdan voyvodasına hıtâben emr-i şerîf yazılmışdır**. Fî evâhır-i Ramazân sene 1199**.

(1181)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Tercümân-ı mûmâ ileyhin diğer hizmetkârı Pandeli Antof kezâlik muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî voyvoda-i mûmâ ileyhe hıtâben şukka.

(1182)Kastamonu ve Sinop ve İnebolu ve havâlîlerinde vâkiʿ kasaba ve nevâhînin kuzât ve nüvvâbına ve Kastamonu ve Sinop mütesellimlerine ve mahâll-i merkûmenin aʿyânlarına hüküm ki

Rusya devletinin Derʿalliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma memhûr takrîr kağıdı takdîm idüb mazmûnunda gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâyı muhârebe vesâir esîrler her ne pâye ve rütbeden iseler devleteyn arâzîlerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden müslimîn ve devlet-i aliyyemde yine hüsn-i irâdetleriyle dîn-i Muhammedîyi kabûl eden Hıristiyanlardan mâadâ bi'l-cümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdîknâmeleri mübâdelesinden sonra derʿakab ve aslâ bir dürlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i semen âzâd

ve istirdâd ve teslîm olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin inʿikâdından sonra bir takrîb ile giriftâr-ı bend-i istirkâb olan Rusya reʿâyâları devlet-i aliyyemde bulundukça redd ü teslîm olunalar deyu Rusya devletine iʿtâ olunan ahidnâme-i hümâyûnumda münderic olduğuna binâ'en İnebolu sükkânından Küçük oğlu demekle maʿrûf Ali nâm kimesnenin yanında el-yevm esîr olan Vahmester Pakobila Togof nâm Rusyalu Sinopda mukîm Rusya konsolosuna bir kıtʿa mektûb irsâliyle kayd-ı esrden tahlîsini istirhâm ve mahall-i merkûmda 35 nefer Rusyalular mevcûd olduğunu ifâde ve ifhâm ve konsolos-ı mersûm dahi Kastamonu ve Sinop ve havâlîlerinde vâkiʿ kasaba ve kurâda Rusyalulardan vâfir esir bulunduğunu tahrîr eylediği beyânıyla üserâ-yı mezkûrenin zâhire ihrâc ve konsolos-ı mersûmun tercümânı müvâcehesinde istintâk olunub cebr ve tazyîk olunmıyarak hüsn-i rızâ ile dîn-i İslâmı kabûl eylemeyüb millet-i asliyelerinde musır olanların bilâ-semen sebîlleri tahliye ve konsolos-ı mersûm tarafına teslîm olunmak bâbında size hıtâben emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Mevlânâ vesâ'ire mûmâ ileyhimsiz gerek mezkûr Alinin yanında olan mesfûru ve gerek taht-ı hükûmetinizde vâkiʿ kasaba ve kurâlarda inhâ ve ihbâr olunan üserâyı her kimin yanında ise bi't-taharrî zâhire ihrâc ve konsolos-ı mersûmun tercümânı hâzır olduğu halde getirdilüb huzûrunuzda muʿâyene ve bi'l-istintâk fi'l-hakîka evân-ı muhârebede esir düşmüş veyahud baʿde'l-musâlaha bir takrîble kayd-ı esre giriftâr olmuş sahîh Rusyalu olduğu ve ber-muktezâ-yı şurût-ı muʿâhede kendü irâdetleriyle dîn-i İslâmı kabûl eylemeyüb nasrâniyyete kaldığı gereği gibi tashîh ve şerʿan tahkîk olundukdan sonra o makûlelerin ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn bilâ-semen sebîlleri tahliye ve vatanlarına li-ecli'l-îsâl tercümân-ı mesfûra teslîmen konsolos-ı mersûm tarafına irsâle ve isim ve şöhret ve eşkâl ve mikdârlarını mübeyyin defterini Derʿaliyyeme ibʿâsa mübâderet ve tamaʿa tebeʿiyyet ve hatır ve gönüle riʿâyet birle üserâ-yı mesfûreyi taharrî ve zâhire ihrâc ve tashîh ve tedkîkde iğmâz ve ihmâlden ve sahîh Rusyalu değil iken tebdîl-i hey'et ve tağyîr-i sûret ile devlet-i aliyyem reʿâyâsından bir neferinin muğâyir-i şurût-ı müsâleme ve hılâf-ı şerîʿat-i nebeviye Rusyalu tarafına azîmetine ruhsat ve cevâz ile mazhar-ı ıkâb-ı elîm olmakdan mücânebet eylemeniz bâbında **fî evâsıt-ı Ramazân sene 1199.**

(1183)Dergâh-ı muʿallâm kapucıbaşılığı pâyesiyle bundan akdem Sinopa me'mûr kılınan Yaʿkûb dâme mecdühûye ve Sinop kadısına ve Yeniçeri zâbiti serizzîyi sâbık Sâlih ve Sinop mütesellimi ziyde mecdühümâya hüküm ki

Sen ki Kapucıbaşı-ı mûmâ ileyhsin Sinopa me'mûriyetinin ne içün olduğunu ve îfâ-yı me'mûriyetine ikdâm ne derecelerde matlûb idüğü mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfemden maʿlûm-ı mezâmîn-i ahkâm-ı aliye alâ-haddihî icrâ ve infâz olunduğunu müşʿir şimdiye dek tahrîrât vürûdu me'mûl olub ve hattâ mukaddemce bahran gelen bir kıtʿa muhtasar kâ'imende medîne-i Sinoba vusûlünden ve gûyâ mevâdd-ı me'mûrun karîn-i husûlü me'mûl olduğundan bahs ile keyfiyet tafsîlen tahrîr ve taʿkîben tesyîr olunacağı işʿâr olunduğuna binâ'en Rusya konsolosu ol tarafa gönderilmişiken ve bu makûle hizmet uhdesinden gelmeğe kudretin var mulâhazasıyla bu husûsa me'mûr kılınmışiken şimdiye dek konsolos-ı mersûmun ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd ikʿâdına ve evâmir ve irâde-i devlet-i aliyyemin icrâ ve îfâsına dâ'ir ber-vech-i matlûb mufassalan tahrîrât vârid olmaması senden me'mûl ve muntazar olan kâr-güzârî ve gayretin hılâfı bir keyfiyet olmağla vusûl-i emr-i şerîfime dek mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûkları üzere amel ü hareket ve derûnlarında muharrer es'ilenin ecvibesini tahkîk ve tahrîr ve bu tarafa irsâle mübâderet olunmamış ise baʿde'l-yevm tekâsül ve teğâfül olunmıyarak ve evâmir-i şerîfe-i mezkûre gereği gibi mutâlaʿa olunarak serîʿan muktezâları icrâsına bi'l-ittihâd ikdâm ve sûret-i hal ve nizâm âcilen arz u iʿlâm ve hılâfından bi'l-ittifâk ittikâ-i tâm olunmak fermânım olmağın te'kîden ve istiʿcâlen ve îkâzan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur.

[**s.133**]

Gösterenlerin mahall-i menfâlarına irsâl ve îsâllerini ve bu defʿa ve bundan böyle hılâf-ı ahidnâme-i hümâyûn ve muğâyir-i rızâ hareket vukûʿ bulmamak üzere lâzım gelen vesâ'il ve esbâbının istihsâlini şâmil mukaddemâ bâ-husûs te'kîd-i mâddeyi ve medîne-i merkûmede metrûk emvâl ve eşyâ ve sefîneden muhrac hamûlenin aynen

ve kıymeten reddini ve bu bâbda merâsim-i tarzıyenin îfâsı ol tarafda kâbil olmadığı halde sûret-i keyfiyetin bu tarafa inhâ olunmasını müştemil mu'ahharan şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i münîfemi bir hoşca mutâlaʿa ve min-gayr-ı te'hîrin nassı ve mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket ve sûret-i hâli serîʿan ve âcilen bi'l-ittifâk alâ-vechi's-sıhhat Derʿaliyyeme mufassalan tahrîr ve inhâya mübâderet ve telâfî-i mâ-fâta müsâraʿat ve hılâf-ı evâmir-i aliyyem hareketden ve rızâ-yı hümâyûnuma münâfî olacağı meczûmunuz olan hâlâta meyl ve rağbetden ve evâmir-i şerîfemi icrâda ve tahrîrât-ı matlûbeyi irsâlde tevakkuf ve tekâsül ile pişmanlık fâ'ide vermeyecek vechile ukûbete giriftâr olmakdan cümleniz hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. **Fî evâ'il-i Ramazân sene 1199.**

(1184)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Selanikde mukîm Rusya konsolosu yanında 99 senesi Şevvalinin 5'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Dimço Teodori Mandof nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Lizer Sarkafi nâm bir neferi muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî Selanik kadısına hıtâben emr-i şerîf yazılmışdır. **Fî evâ'il-i Şevval sene 1199.**

(1185)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Tercümân-ı mersûmun diğer hizmetkârı Temeli Abramis nâm bir neferi kezâlik muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî başka

(1186)Hizmetkâr yol emridir.

Selanikde mukîm Rusya konsolosu yanında 99 senesi Şevvalinin 5'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Dimço Teodori Mandof nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Lizer Sarkafi nâm hizmetkârını bazı mesâlihini ru'yet zımnında Selanikden İstanbula irsâl murâd eylediği elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ etmekle yedinde olan tuğrâlı emr-i âlî mûcebince amel ve hareket olunub Selanikden Derʿaliyyeye gelüb gitmesine mümânaʿat olunmamak üzere yol emri yazılmışdır. **Fî evâ'il-i Şevval sene 99.**

(1187)Rusya kapudanlarından Kirkor Antonoyi nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2500 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb Akdenizde vâkiʿ memâlik-i devlet-i aliyyeme nakliçün Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri **fî evâsıt-ı Ramazân sene 1199**

(1188)Rusya kapudanlarından Samuel Noman nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 19900 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb memâlik-i mahrûseme nakliçün Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1189)Rusya tüccârından Teodoslo Balakima nâm tâcir li-ecli't-ticâret Rusya reʿâyâsından İvanoviç nâm bir nefer müste'men adamını Derʿaliyyeden Rusyaya ve andan bahran Rumeli yakasına ve andan dahi berren Rusya memleketine irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1190)Rusya tüccârından Fador Dimitrif nâm tâcir li-ecli't-ticâret İgor Nigostori nâm bir nefer Rusyalu müste'men adamını Derʿaliyyeden İnivize ve andan beren Rusya memleketine irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1191)Rusya kapudanlarından Rişar Dehal nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle hamûleden nehyolarak Bahr-i siyâh cânibine azîmet murâd etmekle muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1192)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Linardekif nâm kapudan 70 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Akdenizden gelüb Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri **evâhır-i Ramazân sene 1199**

(1193)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Kranboni nâm kapudan 42 bin vukkıye hamrile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i sefîdden gelüb Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1194)Rusya kapudanlarından Petro Koba nâm kapudan 18680 vukkıye hamrile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Akdenizden gelüb Karade-

nize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

[s.133]

Ruhsat gösterenlerin mahall-i menfâlarına irsâl ve îsâllerini ve bu defʿa ve bundan böyle hılâf-ı ahidnâme-i hümâyûn ve muğâyir-i rızâ hareket vukûʿ bulmamak üzere lâzım gelen vesâ'il ve esbâbının istihsâlini şâmil mukaddemâ bâ-husûs te'kîd-i mâddeyi ve medîne-i merkûmede metrûk emvâl ve eşyâ ve sefîneden muhrac hamûlenin aynen ve kıymeten reddini ve bu bâbda merâsim-i tarzıyenin îfâsı ol tarafda kâbil olmadığı halde sûret-i keyfiyetin bu tarafa inhâ olunmasını müştemil mu'ahharan şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i münîfemi bir hoşca mutâlaʿa ve mingayr-ı te'hîrin nassı ve mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket ve sûret-i hâli serîʿan ve âcilen bi'l-ittifâk alâ-vechi's-sıhhat Derʿaliyyeme mufassalan tahrîr ve inhâya mübâderet ve telâfî-i mâ-fâta müsâraʿat ve hılâf-ı evâmir-i aliyyem haretden ve rızâ-yı hümâyûnuma münâfî olacağı meczûmunuz olan hâlâta meyl ve rağbetden ve evâmir-i şerîfemi icrâda ve tahrîrât-ı matlûbeyi irsâlde tevakkuf ve tekâsül ile pişmanlık fâ'ide vermeyecek vechile ukûbete giriftâr olmakdan cümleniz hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ramazân sene 99.

(1184)

Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Selanikde mukîm Rusya konsolosu yanında 99 senesi Şevvalinin 5'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Dimço Teodori Mandof nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Lizer Sarkafi nâm bir neferi muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî Selanik kadısına hıtâben emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâ'il-i Şevval sene 99.

(1185)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Tercümân-ı mersûmun diğer hizmetkârı Temeli Abramis nâm bir neferi kezâlik muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî başka

(1186)Hizmetkâr yol emridir.

Selanikde mukîm Rusya konsolosu yanında 99 senesi Şevvalinin 5'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Dimço Teodori Mandof nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Lizer Sarkafi nâm hizmetkârını bazı mesâlihini ru'yet zımnında Selanikden İstanbula irsâl murâd eylediği elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ etmekle yedinde olan tuğrâlı emr-i âlî mûcebince amel ve hareket olunub Selanikden Derʿaliyyeye gelüb gitmesine mümânaʿat olunmamak üzere yol emri yazılmışdır. **Fî evâ'il-i Şevval sene 99.**

(1187)Rusya kapudanlarından Kirkor Antonoyi nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2500 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb Akdenizde vâkiʿ memâlik-i devlet-i aliyyeme nakliçün Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri fî evâsıt-ı Ramazân sene 99

(1188)Rusya kapudanlarından Samuel Noman nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 19900 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb memâlik-i mahrûseme nakliçün Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1189)Rusya tüccârından Teodoslo Balakima nâm tâcir li-ecli't-ticâret Rusya reʿâyâsından İvanoviç nâm bir nefer müste'men adamını Derʿaliyyeden Rusyaya ve andan bahran Rumeli yakasına ve andan dahi berren Rusya memleketine irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1190)Rusya tüccârından Fador Dimitrif nâm tâcir li-ecli't-ticâret İgor Nigostori nâm bir nefer Rusyalu müste'men adamını Derʿaliyyeden İnivize ve andan beren Rusya memleketine irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1191)Rusya kapudanlarından Rişar Dehal nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle hamûleden nehyolarak Bahr-i siyâh cânibine azîmet murâd etmekle muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1192)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Linardekif nâm kapudan 70 bin vukkıye hamr ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Akdenizden gelüb Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla bermuʿtâd izn-i sefîne emri evâhır-i Ramazân sene 99

(1193)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Kranboni nâm kapudan 42 bin vukkıye hamrile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i sefîdden gelüb Bahr-i siyâha azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla bermuʿtâd izn-i sefîne emri

(1194)Rusya kapudanlarından Petro Koba nâm kapudan 18680 vukkıye hamrile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Akdenizden gelüb Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

[s.134]

-Rusya kapudanlarından Tavorva Rafolof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i Sefîd’de hamûle iştirâsiyçün bilâ-hamûle Akdeniz cânibine azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri **Evâhir-i N sene 1199**

(1196)Belgrad mollasına ve Belgrad’dan âsitâne-i aliliyyeme gelince yol üzerinde vâki‘ sâ’ir kuzât, voyvoda ve yeniçeri serdârları ve kürek ustası ve cizyedârân ve sâ’ir zâbitâna hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm orta elçisi Kavaliyer de Bolhakon hutimet akâkıbühû bilhayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderüp tüccâr ve tercümânlarından ve ale’l-etrâf cümle Rusya re‘âyâsı devlet-i aliyyenin memâlikinde serbestiyet üzre berren ve bahren varub gelüp bey‘ u şirâ ve ticâret edebileler ve resm-i gümrüklerini ba‘de edâ devlet-i aliyyenin zâbitân-ı deryâ ve sâ’ir askeri taraflarından esnâ-yı râhda alıkonulmayup bir türlü illet ve bahâne ile rencîde olmayalar. Rusya tüccârının Rusya’ya müte‘allik olanların Rusya memâlikinden memâlik-

i Osmaniye'ye getirecekleri ve memâlik-i Osmaniye'den alup kendi devletlerine götürcekleri emti'a ve eşyânın rusûmu fakat yüzde üçe hesâbı ile verilmesi mu'âhede-i münferidenin yirminci mâddesinde karâr verildiğine binâ'en işbu ahidnâmede tahsîs olunan rusûmu edâ eylediklerinden sonra vilâyetlerine alup getirecekleri cümle emti'a ve eşyâyı tahmîl ve nakl eylemeleri husûsunda kendülere bir türlü muhâlefet eylemeyeceğini devlet-i aliyye müte'ahhid olur. Rusya re'âyâları hakkına ri'âyet olunan bilcümle mu'âfiyet ve müsâlemet ile Rusya elçisinin ve konsoloslarının hidmetinde olan tercümanlar ve sâ'ir adamları dahi mütemetti' olsalar Rusya tüccârı Rusya memleketinden ve düvel-i sâ'ire memâlikinden devlet-i aliyye memâlikine getirecekleri emti'a ve eşyânın füruht eyledikleri yerlerde ve devlet-i aliyye memâlikinden olup Rusya memleketine ve düvel-i sâ'ire memâlikine götürecekleri emti'a ve eşyânın dahi ancak iştirâ eyledikleri mahallerde resm-i gümrükleri ber-mûceb-i şurût edâ eyleyeler deyu beyne'd-devleteyn mun'akid olan ticâret mu'âhedesinde münderic olduğuna binâ'en Belgrad'da mukîm Rusya konsolosu yanında bâ-emr-i âlî tercümân olan Tami veled-i Farkosen(?) nâm tercümân kendi malım olmak ve îcâb eden gümrüğü Deraliyye'mde eda olunmak üzre müste'men adamı vesâtatıyla bu esnâda Nemçe tarafından li-ecli'l-bey' doğru Dersaadet'ime gelecek emti'a ve eşyâsından Belgrad'da ve esnâ-yı râhda resm-i gümrükü ve mürûriye ve sâ'ir gûne vergi mütâlebe olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en şurût-ı mu'âhede mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi Rusya tüccârının kendi memleketlerinden ve düvel-i sâ'ire memâlikinden devlet-i aliyyeme getirdikleri emti'a ve eşyânın îcâb eden resm-i gümrüğü füruht olunan mahalde edâ olunmak ve bey' eyledikleri emti'alarından hiçbir mahalde gümrük ve sâ'ir nesne mütâlebe olunmamak muktezâ-yı şurûtdan olduğu siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ ileyhimsiz, ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer tercümân-ı mersûmun adamı müste'men-i mesfûr vesâtatıyla doğru Asitâne-i aliyyeme gelecek emti'a ve eşyâsından madem ki ol tarafda bey' olunmaya, hilâf-ı şurût-ı uhûd resm-i gümrük ve cizye ve mürûriye ve toprak basdı ve sâ'ir vergi mutâlebesiyle takayyüdden mübâ'adet ve dâ'ima bâlâda zikrolunan şurût-ı mu'âhede muktezâsıyla amel ve harekete ikdâma ve hilâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında **Fî evâ'il-i L sene 1199**

(1197)Hâlâ İsmail cânibi seraskeri vezîr Seyyid Ahmed Paşa'ya hüküm ki

Mukaddemâ Tuna boğazında karaya düşen sefîne derûnunda Rusya re‘âyâsından olan Kavalin ve Samuel Lefcivanof nâm tâcirânın gâret bulunup ol havâlîde mukîm Kazak tâ’ifesinden tahsîli zımnında kerraten ba‘de uhrâ evâmir-i aliyyem sâdır olan malları bedeli bî-ta‘arruz def‘an li’l-hussâm Kazaklardan yirmi kese akçe sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, ma‘rifetin ve ocakdan me’mûr Mehmed Çavuş mübâşeretiyle zecren leh tahsîl ve mesfûrâna teslîm olunmasını hâvî ve ba‘dehû meblağ-ı mezbûrun te’hîri tecvîz olunmayup beher hâl serî‘âne tahsîl ve teslîmi ile kat‘-ı rişte iddi‘â olunmak için te’kîd ve isti‘câli muhtevî sana hitâben evâmir-i şerîfem isdâr ve irsâl olunmuşidi. Bu def‘a Dersaâdet’ime vârid olan tahrîrâtında gûyâ Kazaklardan kırk dokuz kese akçe tahsîl ve istirdâd olunmasını şâmil emr-i âlî geldi deyü tahrîr ve tâ’ife-i mezbûrenin çend nefer söz sâhibleri eğerçi ihâfe olunup lâkin umûmen muhâlefet etmeleriyle meblağ-ı merkûmun cebren tahsîli vakti değildir deyü tastîr olunmuş evâmir-i şerîfem mazmûnuna ve tahrîrât-ı mezkûre mefhûmuna nazaran husûs-ı merkûma kat‘â i‘tinâ ve dikkat olunmayup ağraz ve rehâvet olunduğu istidlâl olunmagla imdi vusûl-i emr-i şerîfimde ednâ te’hîr ve tekâsülü tecvîz eylemeyerek ve Kazakların özr ü illetlerine bir vechile i‘tibâr olunmayarak tahsîline irâde-i kâtı‘a-i mülûkânem ta‘alluk eden yirmi kese akçe mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince alâ-eyyi hâl zecren lehüm tahsîl ve teslîme ikdâm-ı tâm olunmak fermân-ı hümâyûnum olmağın te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i münîfin dahi tasdîr ve te’yid olunmuşdur. İmdi iddi‘â-yı merkûmenin kat‘ı mukaddemce bu tarafda karâr verildiği vechile meblağ-ı mezkûrun beher hâl Kazaklardan tahsîline mevkûf olmakdan nâşî bilâ ta‘allül min gayri te’hîr ve tevakkuf tahsîl ve teslîmi ile mesfûrânın irzâ ve iskâtı sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, kat‘an ve cezmen senden matlûb-ı hümâyûnum olan vezâ’ife-i merkûmenin özr ü illetlerini ısgâ birle imrâr-ı vakt olunmasına vechen mine’l-vücûh rızâ-yı mülûkânem olmadığın murâd-ı muhakkakadan olmağla ba‘de’l-yevm te’hîri tecvîz olunmayarak ve bir dahi emr-i âlî ısdârına muhtâc eylemeyerek vezâ’ife-i merkûme tehdîd ve ihâfe olunarak meblağ-ı mezkûr yirmi kese akçe mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i celîlü’ş-şânım mûcebince ma‘rifetin ve Çavuş-ı mûmâ ileyh mübâşeretiyle tahsîl ve def‘an li’n-nizâ‘ tâcirân-ı mersûmâna tamâmen teslîmi ile kat‘-ı rişte iddi‘â ve zimmetleri ile noksân teklîfi ve ziyâde tahsîlinden ittikâ ve keyfiyet ile serî‘an Deraliyye’me tahrîr ve inhâ ve kemâ fi’l-evvel ağrâz-ı vâhiyeden ibâret tahrîrât irsâliyle ifâte-i vaktden ihtirâz eylemen bâbında **Fî evâ’il L sene 1199**

[s.135]

(1198)Hanya muhâfızı sadr-ı esbak Vezir Silahdar Mehmed Paşa'ya ve Hanya kâdîsına ve mukaddemâ husûs-ı merkûma ocakdan me'mûr Turnacıbaşı ( ) zîde mecduhûya, a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı beldeye hüküm ki

Ber-muktezâ-yı şurût-ı ahd Girit cezîresine bâ-berât-ı âlî nasb olunan Rusya konsolosu ahâlî-i cezîre-i merkûme tarafından ba'zı a'zâr ve ta'addiyât ibrâzıyla ahidnâme-i hümâyûna ve irâde-i devlet-i aliyyeme muhâlif kabûl olunmayup i'âde olunduğuna binâ'en konsolos-ı mersûmu adem-i kabûl ile bir vechile dostluk ve üfüvvet levâzımına şâyân olmayacak bu misillü hareketi irtikâb eden şakâvet-besteler her kimler ise alâ eyyi hâl buldurulup haklarında şer'an lâzım gelen mu'âkâbât-ı şedîdenin bi-eyyi vechin kân icrâsına ve zâbitân ve ru'esâdan fesâd-ı merkûmu def'a kudreti derkâr iken men' etmeyenlerin dahi bi-eyyi hâl iktizâ eden gûşmâl ve te'dîbleri levâzımının îfâsı zımnında nefy ü tard u teb'îd ve cezâ-yı sezâlarının icrâsıyçün ism ü resmleriyle keyfiyet serî'an Deraliyye'ye tahrîr ve i'lâma mübâderet ve konsolos-ı mersûmun ik'âdına mümâna'at etmekden ve etdirmekden mübâ'adet olunmasını hâvî başka ve bu mâddede Hanya yeniçeri zâbiti Yahya'nın ve Sabuncuzâde Mahmud Ağazâde Mustafa eminin medhalleri olduğu ve otuz bir cemâ'atın neferâtı dahi etvâr-ı nâ-revâya mütecâsir olan eşhâsa pîşvâ oldukları ihbâr olunduğuna istinâden hareket-i mezkûreye cesâret edenler gerek merkûmlardan ve gerek neferât-ı mezkûredan her kimler ise iktizâ eden te'dîbleri sûreti ne vechile ise icrâsına ve orta-i mezbûre neferâtı hafî ve celî yine îkâ-ı mefsedete cür'et edüp emr-i münîfine inkıyâd ve etvâr-ı gayr-i marziyelerinden ferâgat etmeyüp konsolosun ikâmetine mümâna'at kaydında ve te'dîbleri lâzım gelenleri himâye fikrinde olurlar ise bilcümle zâbitân ve ihtiyârân ve neferât ve ortalarına müte'allik olanlarının Hanya'dan ihrâcı ve âhar serhadde nakl ve ib'âdlerine yoluyla sarf-ı vüs' u dikkat olunmak için keyfiyet-i hâl dahi vukû'u üzre bu tarafa i'lâm ü inhâ olunmasını muhtevî başka işbu sene-i mübâreke evâ'il-i şa'bânında siz ki mevlânâ ve turnacıbaşı ve sâ'ir mûmâ ileyhimsiz, size ve sâbıkâ Hanya muhâfızı vezir Selim Paşa'ya hitâben ya mükâtebet olunan ale't-tafsîl evâmir-i şerîfemi tasdîr ve turnacıbaşı mûmâ ileyhin bu makûle hidmet uhdesinden gelmeğe liyâkatı var mülâhazasıyla husûs-ı merkûma ta'yîn kılınmışidi, el-hâletü hâzihî bir haber gelmediğinden ve tahrîrât-ı matlûbe vürûd eylemediğinden rehâvetiniz istidlâl olunmakla imdi vusûl-i emr-i şerîfime dek mukaddemâ sâdır olan evâmir-

i münîfem mantûkları üzre amel ve hareket ve matlûb olunan tahrîrât bu tarafa irsâle mübâderet olunamamış ise ba‘de’l-yevm tekâsül ve ta‘âküb olunmayarak ve evâmir-i şerîfe-i mezkûre gereki gibi mutâla‘a ve mülâhaza olunarak serî‘an muktezâları icrâsıyçün sûret-i hâl âcilen arz u i‘lâm ve hilâfından bi’l-itkân ittikâ-i tâm olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen ve îkâzan işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi Rusya devleti devlet-i aliyyemin dost-ı ehabbı olup beyne’d-devleteyn mün‘akid olan şerâit-i ahdin icrâsı matlûb ve mültezem olmak hasebiyle münâfî-i ahd ü peymân hâlât vukû‘ bulduğunu inhâya vesîle ve ol vechile şikâyeti îcâb ve iktizâya dirî‘ olur keyfiyetin hudûsuna irâ’et-i ruhsatdan mücânebet ve iki devlet beyninde cârî ve mer‘î olan dostluk ve üfüvvetin hüsn-i tezâyüd ve terakkîsini mü’eddî harekât-ı esî’et ibrâzına dikkat vülât, hukkâm ve zâbitân ve bilcümle ubûdiyetimle müsta‘id olan tavâyif-i huddâma vâcibe-i zimmet idiği ve ber-mûcebi-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn yedine verilan berât ve emr-i şerîfim mûcebince konsolos-ı mersûmun yerine ik‘âdı matlûb-ı hümâyûnum olduğu ve muhâfız-ı sâbık müşârun ileyhin azli takrîbî ve vesâ’il-i sâ’ire ile te’hîrine bir vechile rızâ-yı aliyyem olmadığı ma‘lûmunuz ve bu bâbda mütekâsilâne hareket mürtekib olanlar ve…gösterenler haklarında müntic-i vahâmet ve nedâmet olunacağı meczûmunuz oldukda mukaddemâ şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i münîfemi bir hoşça mutâla‘a ve min gayri te’hîr nasb ve mûceb ve muktezâları üzre amel ve hareket ve sûret-i hâli serî‘an ve âcilen Deraliyye’me tahrîr ü inhâya müsâra‘at ve telâfî-i mâ-fâta mübâderet ve tahrîrât-ı matlûbeyi bundan sonra dahi irsâline tevakkuf ve betâ’et ile pişmanlık fâ’ide vermeyecek vechile ukûbete giriftâr olmakdan cümleniz hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında **Fî evâ’il-i L sene 1199**

(1199)Bursa mollasına ve Hüdavendigâr sancağı mütesellimi ( ) zîde kadruhûya hüküm ki

Rusya tüccârı Rusya memâlikinden ve düvel-i sâ’ire memleketlerinden devlet-i aliyye memâlikine getirecekleri emti‘a ve eşyâlarının füruht eyledikleri yerlerde ve devlet-i aliyye memâlikinden alıp Rusya memleketine ve düvel-i sâ’ire memleketlerine götürecekleri emti‘a ve eşyâlarının dahi ancak iştirâ eyledikleri mahallerde bir def‘a ve bir mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesâbı üzre tamâmen edâ edüp işbu nizam ve kâ‘ideye mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir türlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş verginin mesfûrlardan mutâlebe ve tahsîli memnû‘ olup gümrüğü edâ eyledikler yer-

lerden yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendilerine verilecek edâ tezkireleri memâlik-i devlet-i aliyyenin cemî‘ mevâki‘inde mu‘teber tutula ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınır ise ahz edenlerden geriye red etdirile Rusya re‘âyâlarından muhdes olan kassâbiye ve reft ve bac ve yasaklulu tesmiye olunur tekâlîf mutâlebe olunmaya. Rusya re‘âyâları İzmir’de ve devlet-i aliyyenin Kostantiniyye’den mâ-adâ mahâll-i sâ’iresinden penbe ve rişte ve harîr iştirâ edüp bilâ mümâna‘a Rusya memleketine nakl etmeğe me’zûn olmaları mukâvele olundu deyu beyne’d-devleteyn mün‘akid olan mu‘âhede şurûtunda münderic olduğuna binâ’en Rusya tüccârından Kostantin Malyonoviç nâm tâcir Rusya memleketine nakl için medîne-i merkûmede iştirâ eylediği harîr-i hâmın ber-mûceb-i şurût-ı uhûd resm-i gümrüğün tamâmen edâ eylemişken ve resm-i mîzânını dahi medîne-i merkûmede resm-i mezkûr emîni ( ) nâm kimesne bâyi‘inden tamâmen almışiken tekrâr hilâf-ı şurût tâcirden dahi reftiye nâmıyla beher vukıyyesinden sekizer para resm aldığın Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm orta elçisi Kavaliyer de Bolhokan hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bâ-takrîr inhâ ve meblağ-ı mezbûrun reddolunmasnı ve fî-mâ ba‘d mugâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn o misillü resm mutâlebe olunmaması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediğine ibtinâ’en ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel ve ahz olunan meblağ istirdâd olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ ileyhimâsız, Rusya tüccârı tarafından yüzde üçden ziyâde hiçbir mahalde rusûmât mutâlebe iktizâ eylemediği ahidnâme-i hümâyûn şerâitinden müstebân olmağla emîn-i mezbûru huzûr-ı şer‘a ihzâr ve ber-minvâl-i muharrer Rusya tâciri mersûmdan münâfî-i şurût reftiye nâmıyla aldığı akçe her ne makûle ise ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn bilâ ta‘allül min gayri noksân tahsîl ve tamâmen red ve teslîm birle şurût-ı uhûdun îfâsına ihtimâm ve dikket ve fî mâ ba‘d dahi bâlâda mastûr şerâit-i mu‘âhede mûcebince amel ve hareket eylemek üzre emîn-i merkûma ve sâ’ir iktizâ edenlere gereği gibi tenbîh ve te’kîde mübâderet ve mugâyiri hâlet vukû‘una irâ’et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında **fî evâ’il-i L sene 1199.**

[**s. 136**]

-Rusya kapudanlarından Alp Poskoviç nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 6665 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr

sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri **evâhır-i Ramazân sene 1199**

(1201)Rusya kapudanlarından Anderli Tarakof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 3000 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i merkûmeyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1202)Rusya kapudanlarından Anaştaşi Kacantof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 3875 kile hınta ve 57 kantar halanda ve 80 top minder-i rey ve 150 top kirpass ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i mezbûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1203)Rusya kapudanlarından Martinborlof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 14 bin kile hınta ve 140 kantar rugan-ı ton ve 43 kantar şemʿ-i asel ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i mezbûreyi Franca memleketine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1204)Rusya kapudanlarından Panayi Kondurlof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 5575 kile hınta ve 250 kile vukkıye ve 29 kantar rugan-ı sâire ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûleyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1205)Rusya reʿâyâsından Santay nâm tâcir ile şerîki Kirkor nâm Rusyalu li-ecli'l-maslaha Rumeli cânibinde Gazi Kürdî Sultanın sâkin olduğu çiftliğe varub gelmek murâd etmeleriyle ber-muʿtâd yol emri

(1206)Rusya reʿâyâsından Anderli Kaçantof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden İskenderiyeye varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

(1207)Rusya kapudanlarından Teodoro Moroznikif nâm kapudan hamûleden nehyolunarak süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Derʿaliyyeden Bahr-i siyâh cânibine azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1208)Rusya kapudanlarından Dimitriyo Kundurif nâm kapudan hamûleden nehyolunarak râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd etmekle muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1209)Rusya kapudanlarından Nikiforo Patlif nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2500 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i mezkûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri **evâ'il-i Şevval sene 99**

(1210)Rusya kapudanlarından Civani Koalmas nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 4570 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i mezkûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1211)Rusya kapudanlarından Brasimo Nordoylof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 3500 kile hınta ve iki kantâr şemʿ-i asel ve 9 kantar rugan-ı sâde ve 30 aded kilim ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i mezkûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1212)Rusya kapudanlarından Ciyorciyof Ronkoylof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 5500 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb hamûle-i mezkûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Bahr-i sefîd tarafına azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1213)Rusya kapudanlarından Framasko Velrak nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 5270 kile hınta ve 15 kantâr ton yağı ve 19 kantar şemʿ-i asel ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb

hamûle-i mezkûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla muʿtâd üzere izn-i sefîne emri

(1214)Rusya reʿâyâsından Bibi Balyamin ve David İzak ve Abram Alb ve Duda Abram ve Samuel Mosa ve Vicemod Vahay nâm müsteʾmenler Derʿaliyyeden liecliʾz-ziyâre Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

-Rusya reʿâyâsından Rafael Barako nâm Rusyalu bir nefer müsteʾmen hizmetkâr ve bir nefer müsteʾmen anası ile Derʿaliyyeden li-ecliʾz-ziyâre Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

[**s. 137**]

(1215)Boğazhisârları nâʾiblerine ve dizdârân ve gümrük emînine hüküm ki

Rusya kapudanlarından Navdor Varakolof nâm kapudan râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle hamûleden nehyolarak Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd eyledikde Rusya devletinin hâlâ Deraliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû biʾl-hayr mukaddemce bâ-arzuhâl inhâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı muʿâhede sefîne-i merkûmenin mürûruna mümânaʿat olunmamak bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Bu defʿa elçi-i mûmâ ileyh takdîm eylediği takrîr kağıdında mukaddemâ Sinop konsolosunu götüren Rusya kapudanlarından Anaştaş Arakolof nâm kapudan Rusya memâliki hâsılâtından ve Sinopda kalan hamûlesi mevcûdundan olmak üzere 442 kantâr demir ve 1087 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa sefînesiyle mukaddemce Âsitâne-i aliyyeme vürûd ve medîne-i Sinopda bâkî kalan hamûlesinin semenini ahz zımnında kendüsü bu tarafda tevakkuf ve zikrolunan sefînesini hamûle-i mezkûresiyle karındaşı Teodor Varakolof nâm kapudan ile Bahr-i sefîd cânibine emriyle tesyîr olunub lâkin şehremîni sefîne-i merkûme bilâ-hamûle azîmet etmek üzere olduğu inhâ olunmuş olduğundan izn-i sefînesi emrinde hamûle-i mezkûresi zikrolunmadığından sefîne-i merkûme Boğazhisârlarına vürûdunda hamûlesinden şüphe îrâsıyla sefîne-i merkûme tarafınızdan tevkîf olunmak murâd olunmuşiken Boğazda mukîm Rusya konsolosu kapudan-ı merkûmun yedinde bulunan efrenciyyüʾl-ibâre senedâta nazar idüb hamûle-i mezkûre Bahr-i siyâh cânibinde vâkiʿ Rusya mahsûlâtı olduğundan bu mâdde zımnında bir gûne suʾâl vâkiʿ olur ise kendüsü cevâb virmeğe zâmin ve müteʿahhid olduğuna binâʾen

sefîne-i merkûmenin zikrolunan hamûlesiyle Akdeniz cânibine mürûruna izin ve ruhsat verilmiş olduğu tahrîr ve inhâ ve ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle hakîkat-i hâl maʿlûm olmak içün işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Mevlânâ ve dizdâr ve gümrükcü-i mûmâ ileyhimsiz keyfiyet maʿlûmunuz oldukda bundan sonra Boğazhisarlarından mürûr eden Rusya tüccâr sefâyini hakkında beyne'd-devleteyn merʿî olan şurût-ı uhûd muktezâsınca amel ü hareket ve izn-i sefîne evâmirine dikkat vechile nazar olunub ednâ bahâne ile baʿde'l-yevm ahidnâme-i hümâyûnuma muğâyir ve rızâ-yı mülûkâneme muhâlif hareket ve hâlet vukûʿuyla mazhar-ı ıkâb olmakdan cümleniz hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

(1216)Mukaddemce sâdır olan emr-i âlî çukadar-ı mûmâ ileyh ile lede'l-vusûl tâcir-i mersûmun vekîli Kere Franko ile an-inkârin Selvâ aʿyânları ifzâʿ ve terhîb olunarak beş bin guruşa musâlaha ve meblağ-ı mezbûr tahsîl ve Rusyaluya teslîm ile iskât ve irzâ olunduğunu nâtık Özi valisinden vârid olan mektûb ve Selvâ kadısının arzının arzı mektûb bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. **Fî 29 Şevval sene 1199.**

-Özi vâlisi vezîrim Mehmed Paşa iclâlehûya ve Selvâ kadısına ve sadraʿzam çukadarlarından olub mukaddemâ bu husûsa mübâşir taʿyîn olunan Ahmed ziyde kadruhûye

Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime takdîm eylediği takrîr kağıdında Rusya tüccârından Ciyorciyor nâm tâcirin bundan akdem bir nefer müste'men adamıyla Rusya memleketine tesyîr eylediği 20 denk kırmızı rişte-i penbeyi Selva ve Tırnova beyninde gâret olunan 20 denk kırmızı rişte-i penbenin zâhire ihrâc ve Rusyalu-ı mesfûra istirdâd olunmak üzere bi'd-defeʿât evâmir-i şerîfe sâdır olmuşiken icrâ olunmadığından ve emvâl-i mezkûreyi Selvâ eşkıyâsı gâret ve aʿyânları olan Hasekioğullarına teslîm eyledikleri mukaddem ve mu'ahhar vârid olan tahrîrâtda işʿâr olunduğundan havâlî-i mezkûrede zâyiʿ olan Rusyalunun malı aʿyân-ı merkûmların zimmetine geçmiş olduğu muhakkak olduğu halde tamâmen kendülerden tahsîli lâzım geldiği ve zimmetlerinde olmadığı sûretde dahi muktezâ-yı taʿahhüdleri üzere umûr-ı vilâyeti ru'yet ve ibâdullâhı mazarrat-ı eşkıyâdan hıfz u hirâset eylemeleri lâzıme-i zimmetleri iken iğmâz eyledikleri ve bu bâbda sâdır olan evâmir-i şerîfemin icrâsına dikkat eylemedikleri hasebiyle emvâl-i menhûbe zecren lehüm merkûm aʿyânlardan tahsîli iktizâ edeceği derkâr olduğundan mazmûn-ı emr-i

münîfi aʿyân-ı merkûmlara ifâde ve tefhîm olunarak mâl-ı mağsûbe ne gûne mümkin olur ise tarîkı bulunub zâhire ihrâc ve tâcir-i mesfûra redd ü teslîm birle katʿ-rişte-i iddiʿâ olunmasını hâvî sen ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ ileyhimsiz size hıtâben mu'ahharan şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfin dahi el-hâletü hâzihî icrâsına dâir bir haber zuhûr eylemediğinden ve mâl-ı mağsûbe eğerçi 6750 guruşdan ibâret olub lâkin mukaddemâ sâdır olan evâmirde takdîm olunmadığından bu ana dek adem-i tahsîli mikdâr-ı mezkûr me'mûrların maʿlûmu olmadığına mebnî ve mebâliğ-i külliye zannolunduğuna mübtenî idüğü mülâhazadan gayr-ı baʿîd olduğundan bahsile te'kîdi hâvî müceddeden emr-i şerîfim sudûru istidʿâ etmekle iʿlâmen ve istiʿcâlen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur.

İmdi emvâl-i menhûbe ol mikdâr guruşluk olduğu siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ ileyhimsiz maʿlûmunuz oldukda ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince tâcir-i mersûmun irzâ ve iskâtı matlûb-i hümâyûnum idüğü meczûmunuz oldukda aʿyân-ı merkûmlar tâcir-i mersûmu irzâ ve iskât etdiler fe-bihâ ve illâ özür ve illet ve taʿallül ve muhâlefet kaydında ve fezâhat-i mezkûreye mütecâsir bulunanları himâye fikrinde olurlar ise sonra pişmanlık fâide vermeyeceğini bir hoşca ifâde eyleyerek ve emvâl-i menhûbe-i mezkûre zımnında bir dahi emr-i âlî sudûruna muhtâc eylemiyerek ne gûne mümkin olur ise çaresi bulunub mukaddemâ ve bu defʿa sâdır olan emr-i münîfim üzere amel ü hareket ve tâcir-i mersûmu irzâ ve iskât ve bundan sonra dahi irtikâb-ı kusûr ve rehâvet birle infiʿâl-i dâverânemi mûcib olmakdan ve katʿ-rişte-i iddiʿâ olduğunu mübeyyin serîʿan Derʿaliyyeme tahrîrât irsâl ve îsâle mübâderet ve bu vesîle ile bî-cürm olan ahâlî-i vilâyete hılâf-ı şerʿ-i şerîf taʿaddî vukûʿ bulmakdan ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında**. Fî evâsıt-ı Şevval sene 1199**

(1217)Mora muhassılı vezîre ve Anadolu kadısına

Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defʿa südde-i saʿâdetime gönderdiği arzuhâlinde Rusya tüccârından Efek Nedri nâm tâcir mukaddemce Rusya memleketinden getürüb iktizâ eden resm-i gümrüğünü ahidnâme mûcebince ve taʿrife defteri mantûkunca Derʿaliyyemde tamâmen edâ ve yedine maʿmûlün bih edâ tezkiresi alub Mora cezîresinde vâkiʿ İnebolu kazâsında Cak nâm müste'men şerîkine gönderdiği Rusya memâliki mahsûlâtından olmak üzere 366 kantar demirinden mahall-i merkûm güm-

rükcüsü nâm kimesne edâ tezkiresine amel olunmayub hılâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn mükerrer olarak

[s.138]

(1217)Yüz guruş resm-i gümrük olduğu inhâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı mu‘âhede meblağ-ı mezkûrun reddi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz Rusya devletine i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda Rusya tüccârı işbu mu‘âhede-i müteferride lâzımesince gerek Rusya memleketinde ve sâ’ir düvel memâlikinden devlet-i aliyye memâlikine getirecekleri ve gerek devlet-i aliyyenin memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâ’ire memâlikine götürecekleri emti‘a ve eşyânın bir def‘a ve bir mahalde resm-i gümrükleri olundukdan sonra mürûr u ubûr edecekleri mahallerin gümrükcüleri zikrolunan tâcirânı mükerrer resm ve gümrük veyahut sâ’ir bir türlü resm mutâlebesiyle tüccâr-ı mesfûre cebr etmeyeler ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınır ise ahz edenlerden geriye red etdirile. Rusya tüccârı işbu ahidnâmenin muktezâsı olan yüzde üç resmini edâ edüp mu‘tâdâne edâ tezkiresini aldıkdan sonra zikrolunan edâ tezkiresi ibrâz olundukda mu‘teber tutulup memâlik-i Osmâniyenin kangı mahalline emti‘alarını götürürler ise bir vechile kendilerinin mükerrer resm iddi‘â olunmaya deyu mastûr ve mukayyed bulunmakla ahidnâme-i hümâyûn mûcebince istirdâd olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşârun ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız, Rusya tüccârından yüzde üçden ziyâde hiçbir mahalde resm-i gümrük mutâlebe olunmaması ve bir yerde emti‘alarının gümrüğünü ber-mûceb-i şurût-ı uhûd yüzde üç hisse üzre tamâmen edâ eylediklerini müş‘ir yedlerine verilen memhûr edâ tezkirelerine i‘tibâr olunması muktezâ-yı şurûtdan olmağla gümrükcü-i mezbûru mahallinden meclis-i şer‘a ihzâr ve Rusyalu mesfûrdan inhâ olunduğu vechile gümrüğü edâ olunmuş ol mikdâr temürden münâfî-i şurût tekrâr gümrük nâmıyla aldığı akçe her ne ise lede’t-tahkîk ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn bilâ ta‘allul min-gayri noksan tahsîl ve tamâmen redd ü teslîm birle şurût-ı uhûdun îfâsına ihtimâm ve dikkat ve dâ’ima bâlâda muharrer şurût mûcebince amel ve hareket ve mugâyir hâlet vukû‘una irâde-i nâ-hakdan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında

Fî evâsıt-ı N sene 1199

(1218)Mısır vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Yeğen es-Seyyid Mehmed Paşa'ya ve ….kâdîsına hüküm ki;

Rusyaluların hâlâ Deraliyye'mde mukîm orta elçisi Kavaliyer dö Bolhakon hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderüp Rusya re'âyâsından Stani(?) nâm tâcir Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzre Rusya memleketi iskelerinden alup bundan mukaddemce Reşid iskelesine nakleylediği beş bin yüz kırk kile hıntadan iskele-i merkûme gümrükcüsü nâm kimesne resm-i gümrük nâmıyla altı yüz yirmi beş guruş aldığı ve hıntadan gümrük alındığı misli mesbûk olmadığı ve alınmak lâzım gelse bile hınta-i mezkûrenin nihâyî aslîsine nazaran bermûceb-i şurût yüzde üç hesâbı üzre resmi ancak yüz elli dört guruşa bâliğ olduğu beyânıyla yüzde üçden ziyâde olarak alınan dört yüz yetmiş bir buçuk guruşun reddi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda Rusya tüccârı Rusya memleketine ve düvel-i sâ'ire memleketlerinden devlet-i aliyye memâlikine götürecekleri emti'a ve eşyâlarının füruht eyledikleri mahallerde ve devlet-i aliyye memâlikinden alup Rusya memâlikine ve düvel-i sâ'ire memleketlerine götürecekleri emti'a ve eşyânın dahi iştirâ eyledikleri yerlerde bir def'a ve bir mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesâbı üzre tamâmen edâ edüp işbu nizâm ve kâ'ideye mugâyir her ne isimle olur ise bir türlü resm ve ihtirâ' olunmuş verginin mesfûrlardan mutâlebe ve tahsîli memnû' olup gümrüğü edâ eyledikleri mahalde yedlerine edâ tezkiresi verilüp o makûle kendülerine verilecek edâ tezkireleri memâlik-i devlet-i aliyyenin cemî' mevâki'inde mu'teber tutula ve eğer işbu nizâma mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınır ise ahz edenlerden geriye redd etdirile deyu ahidnâme-i hümâyûnum mastûr ve mukayyed olunmakla ahidnâme-i hümâyûn mûcebince istirdâd olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz, Rusya tüccârından yüzde üçden ziyâde hiçbir mahalde gümrük mutâlebe ve ahz olunmaması ahidnâme-i hümâyûn şurûtundan müstebân olmakla gümrükcü-i mezkûru mahallinden huzûr-ı şer'a ihzâr ve ber-minvâl-i muharrer Rusyalu mersûma te'diyesiyle ol mikdâr kile hıntasının yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrüğünü edâ eyledikden sonra ber-minvâl-i muharrer ziyâde olduğu her ne mikdâr ise edâ olunmasıyçün ber-minvâl-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn bilâ ta'allül ve min gayri noksân tahsîl ve tamâmen red ve teslîme dikkat ve ihtimâm ve fî mâ ba'd dahi bâlâda muhar-

rer şurût mûcebince amel ve hareket olunmasına sa‘y-ı mâ-lâ kelâm ve mugâyiri hâlet vukû‘una irâ’ete ruhsatdan ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında **fî evâsıt-ı L sene 199**

[s.139]

(1219)Rusya kapudanlarından Dimitro Franflof(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmek mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri **fî evâsıt-ı L sene 1199**

(1220)Rusya kapudanlarından Diyamitri Kacari(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh cânibine azîmet murâd etmek mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri

(1221)Rusya kapudanlarından Rişard Haki(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Sefîd cânibine azîmet murâd etmek mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri

(1222)Rusya kapudanlarından Petro Afont(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh cânibine azîmet murâd etmek mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri

(1223)Rusya kapudanlarından Civani Melisi(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmek mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri

(1224)Lefanbe Mose(?) nâm Rusyalu müste’mene li-ecli’z-ziyâre Deraliyye’mden Kuds-i Şerif’e varub gelmeleri murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri

(1225)Rusya re‘âyâsından Mihail Bakadarof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’mden İzmir ve Sakız ve Midilli cezîrelerine varub gelmek murâd etmek mu‘tâd üzre yol emri

(1226)Rusya re‘âyâsından Senavro Konstantin Slbekof(?) nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’mden Uzuncaabad binâ berîne varub Rusya memleketine azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri

(1227)Rusya kapudanlarından Nembota Vetrolet(?) nâm kapudan elçi-i mûmâ ileyh tarafından takdîm olunan ma‘mûlün bih defter mantûkunca devlet-i aliyyeye tâbi‘ olmayan düvel-i sâ’ire memleketlerinden alup râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği on altı denk ud takımı ve iki sandık melhem ve bir sandık eldivan ve bir Rusya memâlikine nakl içün Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defterde hıfz olunmağla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri

(1228)Rusya kapudanlarından Corciyo Karanlarıno(?) nâm kapudan Rusya mahsûlâtı olmak üzre elli altı bin dört yüz kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Karadeniz’den vürûd ve hamûle-i merkûmeyi memâlik-i devlet-i aliyyeye nakl içün izin zikre azîmet murâd etmekle mahmûlesi defteri hıfz olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri

(1229)Rusya kapudanlarından Atnaş Malbarof nâm kapudan otuz altı bin beş yüz vukıyye hamr ve altı bin vukıyye arpa suyu ve iki yüz kırk vukıyye katran ve iki kantar ve beş yüz çift beyyine kaliçe ve dört yüz çift beyyine usfûre ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i Sefîd’den gelüp hamûle-i merkûmeyi Rusya memleketine nakl içün Bahr-i Siyah cânibine azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri

(1230)Deraliyye’mden Uzuncaabad ve İslimiye panayırlarına varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân ve sâ’ir zâbitâna hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm orta elçisi Kavaliyer dö Bolhakon hutimet avâkıbühû bilhayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderüp Selanik’de mukîm Rusya konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Dimco Tadori Matruha(?) nâm tercümânın iki nefer hidmetkârından olup ber-mûceb-i şurût birle himâyet ve sıyânet olunam üzre mu‘âfiyeti ve tercümân-ı mersûmun ba‘zı umûrunu ru’yet zımnında Deraliyye’ye vürûduna mümâna‘at olmamak için ruhsatı muhtevî yedine evâmir-i şerîfem verilen Azeri Rikaki nâm bir nefer hidmetkâr yine tercümân-ı mersûmun mashalat-ı ticâreti zımnında Deraliyye’mden dahi İslimiye ve Uzuncaabad panayırlarına varub gelmek murâd eylediğin inhâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı mu‘âhede amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz Rusya devletine verilen ahidnâme-i hümâyûn ve kuyûd

ahkâmına mürâca‘at olundukda tüccâr ve tercümânlar ve ale’l-etrâf cümle Rusya re‘âyâsı devlet-i aliyyenin memâlikinde serbest üzre berren ve bahren varub gelüp bey‘ u şirâ ve ticâret edebileler ve resm-i gümrüklerini ba‘de’l-edâ devlet-i aliyyenin zâbitân-ı deryâ ve sâ’ir askeri taraflarından esnâ-yı râhda alıkonulup bir türlü illet ve bahâne ile rencîde olunmayalar. Rusya tüccârının ve Rusya’ya müte‘allik olanların Rusya memâlikinden memâlik-i Osmaniye’ye getirecekleri ve memâlik-i Osmaniye’den alup kendi vilâyetlerine götürecekleri emti‘a ve eşyânın rusûmu fakat yüzde üçe hesâbı üzre verilmesi mu‘âhede-i müteferridenin yirminci maddesinde karâr verildiğine binâ’en işbu maddede tahsîs olunan rusûmu edâ eylediklerinden sonra vilâyetlerine alup götürecekleri cümle emti‘a ve eşyâyı tahmîl ve nakl eylemeleri husûsunda kendilere bir türlü mümâna‘at eylemeyeceğini devlet-i aliyye müte‘ahhid olur. Rusya re‘âyâları hakkına ri‘âyet olunan bilcümle mu‘âfiyât ve müsâlemât ile Rusya elçisinin ve konsolosunun hidmetinde olan tercümanlar ve sâ’ir âdemleri dahi mütemetti‘ olalar. Rusya rüccârı Rusya memleketinden ve düvel-i sâ’ire memâlikinden devlet-i aliyye memâlikine getirecekleri emti‘a ve eşyânın furuht eyledikleri yerlerde ve devlet-i aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâ’ire memâlikine götürecekleri emti‘a ve eşyânın dahi ancak iştirâ eyledikleri mahallerde resm-i gümrüklerin yüzde üçe hesâbı üzre edâ eyleyeler deyu ahidnâme-i hümâyûnumda mastûr ve mesfûr Azeri Rekaki işbu bin yüz doksan dokuz senesi şevvâlinin beşinci günü târîhiyle müverriha verilen berât-ı şerîfimle Selanik konsolosu yanında tercümân olan mersûm Dimco Tadori Matruha(?) ber-mûceb-i nizâm iki nefer hidmetkârından olup inhâ olunduğu üzre mu‘âfiyet ve ruhsatı hâvî târîh-i mezbûrda evâmir-i şerîfem verildiği mukayyed olmakla ber-mûceb-i şurût-ı mu‘âhede tercümân-ı mersûmun kendi malı olmak üzre Rusya memleketinden getirip hidmetkâr

[s.140]

-Mesfûr vesâtetiyle panayır-ı mezkûrelere meb‘ûs emti‘anın füruht olunan yerlerde ve Rusya memleketine naklolunmak içün gayr-ez-memnû‘ mahall-i merkûmeden kezâlik şirâ‘ olunan emti‘anın iştirâ olunduğu mahallerde icab eden resm-i gümrüğü bâlâda muharrer şurût mûcebince edâ etdirilmek ve emti‘a-i menkûle ve muhrace-i mezkûreden esnâ-yı râhda hilâf-ı şurût-ı mu’âhede ve muhâlif-i evâmir-i şerîfe mükerrer gümrük talebi ve cizye ve sâ’ir vergü mütâlebesiyle hizmetkâr-ı mezkûr

ta‘addî ve rencîde etdirilmemek fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâ’ir mûmâ ileyhimsiz, fakat Rusya tüccârının kendi memleketlerinden getürdükleri emti‹anın lâzım gelen gümrüğü füruht eyledikleri yerlerde Devlet-i Aliyye’m memâlikinden alup götürdükleri eşyânın dahi iktizâ eden gümrüğü iştirâ eyledikleri yerlerde yüzde üç hesâbı üzere karâr verilen ta‹rîfe defteri mantûkunca edâ olunmak içün o makûle emti‘alarından yüzde üçden ziyâde gümrük mütâlebe olunmamak ve edâ olunduğunu mübeyyin yedlerine tezkire verilmek muktezâ-yı şurûtdan olduğu ma‹lûmunuz oldukda tercümân-ı mersûmun kendü malı olmak üzere ber-minvâl-i muharrer yedinde iki kıt‹a evâmir-i aliyye mevcûd olan hizmetkâr-ı mesfûrun panayır-ı mezkûra idhâl eylediği emti‹a-i merkûme-i menkûlenin füruht eylediği yerlerde ve mahall-i merkûmeden gayr-ez-memnû‘ olup memâlik-i mezkûreye li-ecli’n-nakl ihrâc eylediği eşyânın dahi iştirâ olunan mahallerde resm-i gümrüğü bâlâda muharrer şurût mûcebince tamâmen ba‘de’l-edâ yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi aldıkdan sonra esnâ-yı râhda mugâyir-i ahidnâme ve münâfî-i evâmir-i aliyye mükerrer gümrük talebi ve cizye ve mürûriye ve sâ’ir gûne tekâlîf mütâlebesiyle te‘addî ve rencîde ve mürûr ve ubûr ve tüccârına müdâhale ve mümâna‘at olunmayup ber-mûceb-i şurût himâyet ve sıyânet olunmak bâbında

Fî evâhir-i L sene 1199

(1231)Rusya re‘âyâsından Kiyorof Oseb(?) nâm müste’min Deraliyye’mden li-ecli’z-ziyâre Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri

(1232)Rusya kapudanlarından Georgio Varakyef nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 3030 keyl tuz ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i sefidden gelüb hamûle-i merkûmeyi li-ecli’t-ticâre Rusya memleketine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri.

(1233)Rusya re‘âyâsından Atnasiyo Belcolo nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’mden berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmek mu‘tâd üzre yol emri

(1234)Terkis Bilos nâm Rusyalu müste’mine li-ecli’z-ziyâre Deraliyye’den Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd etmekle mürûr ve ubûruna müdâhaleve mümâna‘at olunmamak içün

(1235)Rusya kapudanlarından Petro Deskardin(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a Rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri

(1236)Rusya kapudanlarından Georgiyo Mnakse(?) nâm kapudan bilâ hamûle süvâr olduğu bir kıt‘a Rusyâ tüccâr sefînesiyle Bahr-i Siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri

(1237)Rusya kapudanlarından Diyonez Yovirisi nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 6000 keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Devlet-i Aliyyeye vürûd ve hamûle-i merkûmeyi Bahr-i Sefid’de vâki‘ memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye nakl içün Akdeniz’e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-mu‘tâd izn-i sefîne emri

(1238)Hâlâ Özi muhâfızı vezîre ve yeniçeri zâbitine hüküm ki

Kılburun hisârıyla Kobgoy(?) mâbeyninde vâki‘ tuzlalar kadîmden berü Özi ahâlîsinin mu‘ayyen olan tuz göllerinde hâsıl olan tuzu vakt ü zamânıyla tarafeyn zâbitânının izin kâğıdıyla Özi’den gelüp iki devlet mâbeyninde vâki‘ olan dostluk ve hemcivârlık muktezâsı üzere tarafeyn zâbitânının ma‘rifetiyle tuz ihrâc ve nakleyleyeler, müdâhale ve mu‘âraza olunmamak üzere kavil olunmuşdur deyu mukaddemâ tarafeyn muhaddidlerinin alup verdiği senedât-ı mu‘teberede münderic olduğuna binâ’en ahâlî-i merkûme Kılburun havâlîsinde vâki göllerden tarafeyn zâbitânının izn ü ruhsatlarıyla vakt ü zamânıyla tuz ihrâc ve ahz eylemeleri tabi‘at-ı maslahatdan iken Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm orta elçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i sa‘âdetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında ke’enne Özi muhâfızları Kılburun ve Giresun kumandanlarıyla mükâtebelerinde Kılburun havâlîlerinde kâ’in yetmiş aded tuz göllerinden otuz dokuzu Özi’ye mahsûsdur, siyâkında mugâyir-i sened zikr ede geldiklerinden başka bu esnâda kumandân-ı mersûmân taraflarından mâdde-i mezkûre zımnında gönderilen ofiçyaller hakkında dostluğa münâfî mu‘âmele-i nâ-mülâyime ibtidâr olunduğu ve ahâlî-i serhadden bir kimesnenin bir nefer Kazak zimmetinde tuz bahâsından alacağı olan otuz ruble içün bilâ-münâsebet zikrolunan ofiçyallerden biri tevkîf ve meblağ-ı mezkûrun edâsına müte‘ahhid olmadıkça sebîle tahliye olunmadığı ve ahâlî-i mezkûre cemm-i kesîr ve ber-silâh olarak tuz ihrâcına varmak niyetinde olduklarını ve kal‘a-yı mezkûre

ahâlîsinin kifâf-ı nefsleriyçün ne mikdâr tuz iktizâ eylediği ve tahsîs-i mikdâr olunmasını kumandân-ı mersûmân size defa‘atla îrâd ve istihbâr eyledikde bir dürlü mikdâr tahsîs eylemek husûsuna muvâfakat olunmadığını müş‘ir kumandân-ı mersûmân taraflarından mahsûs ulak ile tahrîrât geldiği beyânıyla ahâlî-i serhadd-i merkûmenin kifâf-ı nefsleri içün lâzım olan tuz mikdârının Kılburun generaliyle bi’l-muhâvere bir an akdem takdîr ve tahsîsi ve ta‘yîn-i vakt olunmak ve vakt-i mu‘ayyeneden mâ-adâ evkât-ı sâ’irede mürûrları tecvîz olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â olunmuş Devlet-i Aliyye-i dâ’imiyyü’l-karârımın Rusya devletiyle müte’ekked olan hulûs ve safvetîve ahûd ve kuyûd-ı ma‘kûdeye kemâ-yenbagî ri‘âyeti bir gûne kîl ü kâl götürür mevâddan olmayup dâ’imâ medhal-i tezâyüd-i muhabbet ü sefvet olur hâlâta tarafeynden hâlisâne cidd-i evfâ olunacağı ve cânibeyn müte‘allikâtlarına münba‘is-i refâh olan husûsâtın vech-i lâyıkı üzere teshîl ve tevsî‘i emrine himmet-i dostâne mebzûl kılınacağı âşikâr olup senedât-ı mezkûrede serhadd-i merkûme ahâlîsinin ahz edecekleri tuzun mikdârı musarrah olmadığından bu hâlet üzere olarak

[s.141]

Olunmakdan nâşî bu mâddenin bir kalıb-ı hüsn-i nizâma ifrâğı lâzımeden olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, keyfiyeti etrâfıyla mülâza ve iktizâ edenler ile müzâkere ve âcilen ve âcilen mahzûru îcâb etmemek ve Özi ahâlîsine tuz husûsunda bâ‘is-i müzâyaka olmamak vechile nizâmını mutâla‘a ve general-i mersûm ile muhâbere ederek fîmâ-ba‘d bâ‘is-i güft ü gû olmayacak vechile Özi ahâlîsine lüzûm olacak tuzun mikdârını tahsîs sûretiyle mi olur yoksa münâsib görülen âhar vechile mi râbıta bulur, taht-ı nizâma idhâl ile keyfiyeti der-bâr-ı sa‘âdet-medârıma tahrîr ve inhâya müsâra‘at ve Özi ahâlîsini vakt-i mu‘tâddan mâ-adâ bilâ-mûcib ve bilâ-izin ve müsellehan azîmetden men‘ birle def‘-i nizâ‘a mübâderet olunmak fermanım olmağın hâssaten işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur, imdi Rusya devleti Devlet-i Aliyye’min dost-ı ehabbı olup iki devlet beyninde in‘ikâd-pezîr olan şurût-ı kuyûdunda halelden vikâyesi ve serhadd-i mansûrede sâkin ibâdullâhın tenmîm-i vücûh-ı inti‘âşları matlûb-ı hümâyûnum idüğü ve Kılburun havâlîsinde vâki‘ göllerden ve nehirden Özi ahâlîsinin tarafeyn zâbitânının izn ü ruhsatlarıyla tuz ihrâc ve hatab ve kamış kat‘ u ahz eylemeleri senedât-ı mezkûrede mestûr ve mikdârı gayr-i mezkûr olduğu ve inhâ olunduğu üzere bu keyfiyet vakit vakit bî-vecih kîl ü kâle

mûdî olacağı ve binâ'en aleyh mâdde-i mezkûrenin bir kalıb-ı hüsn-i nizâma ifrâğı iktizâ-yı hâletden idüğü siz ki muhâfız-ı müşâr ve zâbit-i mûmâ ileyhimsiz, ma'lûmunuz oldukda keyfiyeti etrâfıyla mülâhaza ve lâzım gelenlerle müzâkere edüp âcilen ve âcilen mahzûru îcâb etmemek ve Özi ahâlîsi tuz husûsunda mübtelâ-yı muzâyaka husûsunda olmamak üzere nizâm-ı müstahsenesi ne ise etrâfıyla mütâla'a ve general-i mersûm ile muhâbere ederek ba'de-izin mûcib-i güft ü gû olmayacak vechile ahâlî-i Özi'ye lüzûmu olacak tuzun mikdârını tahsîs sûretiyle mi olur yoksa münâsib görülen vech-i âhar ile mi râbıta bulur taht-ı nizâma idhâl ile keyfiyeti Deraliyye'me tahrîr ve inhâya müsâra'at ve Özi ahâlîsinden tuz ahzına vakt ü zamânıyla gidecekler hîn-i teveccühlerinde sizi ihbâr ve siz dahi Kılburun generali ile muhâbere ve yedlerine ol vechile memhûr tezkireler verüp üzerlerine mu'temed âdemler ta'yîn ve husûsî hatab ve kamış kat'ına gidenler her mahalle ve karyenin sekenesinde iktizâ eyledikçe mahalle ve karyeleri ihtiyârlarından birini nazar ve nasb ve iyâb ü zehâblarında müfârakat eylemeyüp maslahatların ru'yet eyledükleri sâ'at gerüye ubûdet eylemelerine mübâderet ve mu'tâd olan vakitden gayrı bilâ-mûceb ve bilâ-izin ve müsellehan bir ferdin azîmet ve mürûruna irâ'et-i ruhsatdan ve Rusya general ve zâbitânı taraflarından li-ecli'l-istihbâr tarafınıza yazılan maddeye sükût ve iğmâz mu'âmelesi izhârından nâşî ba'de-izin şikâyet zuhûrundan ve hilâf-ı dostî ve müsâfât ve mugâyir-i nizâm hâlât vukû'unu tecvîzden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında **Fî evâ'il-i Za sene 199**

(1239)Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılığı pâyesiyle mukaddemâ bâ-emr-i âlî Sinob'a me'mûr Yakub dâme mecduhûya ve Sinop kâdîsına ve yeniçeri zâbiti ( ) ve Sinop mütesellimi ( ) zîde mecduhümâya hüküm ki

Sinop Rusya konsolosunun mukaddemâ süvâr olup medîne-i merkûmeden azîmet eylediği sefînenin hamûlesi olarak mahall-i mezbûrda kalan beher kantarı dokuz buçuk guruş olmak üzere bin dört yüz kırk kantar demir ve her kilesi yüz otuz paraya olarak bin dört yüz kırk beş kile hınta ve her bir vukiyyesi yirmi beş paraya olmak üzere bin sekiz yüz on üç vakıyye havyardan mevcûd olanların aynı nâ-mevcûd ve fenâ-pezîr olanlarının fiyat-ı mezkûre ile semeni reddinin ve navl-ı sefîne olmak üzere iddi'â olunan dört bin yüz beş guruş ve bu bâbda Rusyaluya îrâs eden zarar ve ziyânın ma'rifetiniz ve konsolos-ı mersûm ma'rifetiyle ol tarafda hüsn-i kalıba ifrâğı imkânda olmadığı sûretde muktezâsı bu tarafa tahrîr ve inhâ olunmak içün

bu husûs râbıta bulmadıkça ve konsolos ve müste'min âdemlerine emniyet gelmedikçe nefy ü kal'a bend olanların ıtlâklarına müsâ'ade olunmayacakları beyânıyla Rusya elçisinin inhâ ve iltimâsına mebnî mu'ahharan emr-i şerîfim isdâr ve konsolos-ı mersûm dahi ol cânibe irsâl olunmuşidi. Mukaddem ve mu'ahhar ol tarafdan gelen tahrîrâtda konsolos-ı mersûmun vusûlünden ve yerine ik'âd ve te'dîbi lâzım gelenler kal'a-bend ve diyâr-ı ba'îdeye ib'âd olunduğundan bahis ile eşyâ-yı metrûkesi kendüye teslîm olunduğu tastîr ve inbâ ve elçi-i mûmâ ileyhin dahi takdîm olunan takrîr kağıdında hamûle-i mezkûreden fakat dört yüz kırk iki kantar demir ve bin seksen yedi kile hınta mevcûd olup dokuz yüz doksan sekiz kantar demir ve üç yüz elli sekiz kile hınta ve bin sekiz yüz on üç vukiyye havyar gayr-i mevcûd olduğu tahrîr ve inhâ ve bu madde vesîlesiyle ahâlîden mebâliğ-i külliye tahsîl ve sefîne-i merkûme kapudanına bu bâbda gadr olunduğu bi'l-ihbâr ma'lûm olmakla rahmen li-hâlihî navl-ı sefîne olarak yalnız iki bin guruş kapudana ve def'an li'l-hussâm nâ-mevcûd olan hamûlenin semeni ashâbına teslîm olunmasına irâde-i kâtı'a-ı mülûkânem ta'alluk etmekle siz ki kapucubaşı ve mevlânâ ve zâbit ve mütesellim-i mûmâ ileyhimsiz, gerek mevcûd olmayan hamûlenin îcâb eden semeni ve gerek navl-ı sefîne olmak üzere ol mikdâr guruşun bilâ ta'allül min gayri noksânin Rusyaluya teslîmi ile kat'-ı nizâ'a ikdâm ve dikkat olunmak fermânın olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur, imdi siz ki kapucubaşı ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti ve mütesellim-i mûmâ ileyhimsiz, irâde-i kâtı'a-i mülûkânem ta'alluk eylediği vechile nâ-mevcûd olan hamûle her ne mikdâr ise kıymeti ve iki bin guruş sefîne navlı tecrîm olan ahâlî-i fukarâdan bu def'a ve bundan böyle bir akçe mutâlebe ve ahz olunmamak üzere iktizâ eden mahalden tahmîl ve teslîm ile Rusyalunun kat'-ı iddi'âlarına dikkat, sizden matlûb-ı hümâyûnum olmakdan nâşî meblağ-ı mezbûrenin tekrâr fukarâdan tahsîli kânûn-ı adl ü insâfın mugâyiri idüğü ve nefy ü kal'a-bend olanların ıtlâk ve vilâyetlerine gelmeleri bu maddenin husûlü haberi vürûduna ve fîmâ-ba'd hâlât-ı gayrı marziyyenin adem-i vukû'una ta'ahhüd ve tekeffül olunduğunu mübeyyin tahrîrât-ı tevârüdüne mevkûf olduğu ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer def'an li'n-nizâ' fakat nâ-mevcûd hamûlenin lâzım gelen semenini ve navl-ı sefîne olmak üzere yalnız iki bin guruş bilâ-te'hîr ve noksân Rusyaluya teslîm ile kat'-ı rişte-i iddi'â ve te'diye-i zimmete sa'y-i evfâ ve keyfiyet…….ve lâzımü'l-inhâ olan hâlâtı Deraliyye'me tahrîr ve inhâ ve hilâf-ı irâde ve tenbîh-i şâhânem hareket ve hâlât vukû'unu tecvîzden ittikâ eylemeniz bâbında **Fî evâ'il-i Za sene 1199**

(1240)Mukaddemâ Hanya'ya me'mûr ser-turnacı Keleş Ahmed zîde mecdühûya hüküm ki

Sen ki mûmâ ileyhsin, ol tarafa me'mûriyetinin ne içün olduğu bâ-mektûb ocak isdâr ve yedine i'tâ olunan evâmir-i şerîfem mefâhîminden ma'lûmun olup ol cânibe vürûdunda mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn ve hilâf-ı emr-i âlî hareket ve ahâlîyi ifsâd ve tahrîk edenleri bi't-taharrî zâhire ihrâca ve tecdîd ve ikmâl vazîfe-i hâlin iken tama'a mebnî iğmâz ve rehâvet eylediğin vârid olan tahrîrâtından müstebân olmağla o makûleler kimlerdir gereği gibi tahsîs ve tahrîr eylemen fermânım olmağın te'kîdi hâvî işbu emr-i şerîfim isdâr ve memhûran ve mestûran ( ) ile irsâl olunmuşidi. İmdi bu gûne tama'a teb'iyet ve umûr-ı me'mûrunda mütekâsilâne hareket sana vahâmet-i âkıbet olacağı ma'lûmun oldukda cezîre-i merkûme ahâlîsinden ahidnâme-i hümâyûn ve irâde-i Devlet-i Aliyye'me mugâyir etvâr-ı nâ-revâya mütecâsir olanlar ve o makûleleri tahrîk edenler her kimler ise taharrî ve tecessüs ederek ve ez-ser-i nev bir gûne münâza'a tekevvününü mûcib sû'-i tedbîrden ittikâ eyleyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince zâhire ihrâca ve bundan sonra haklarında sâdır olacak emr-i şerîfim muktezâsıyla amel ve hareket olunmak içün isim ve resimleriyle Deraliyye'me tahrîr ve inhâya müsâra'at birle rehâvet-i sâbıkanı intisâba mübâderet ve fezâhat-i mezkûrede medhali ve o misillülere i'âneti olmayanlara arzına mebnî îsâr-ı töhmet ve mürtekib-i kabz olanları tama'a mebnî ketm ve himâyet ile vâkı'ın gayrı tahrîrden mücânebet eylemen bâbında **Fî evâhir-i L sene 99**

[s.142]

(1241)Hâlâ Özi muhâfızı vezîre ve Özi kadısına hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm orta elçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu def'a südde-i sa'âdetime takdîm eylediği takrîr kağıdında işbu ahidnâme-i mübârekenin in'ikâdı ve tasdîknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devlet re'âyâsından ba'zıları âhar bir töhmet ve adem-i itâ'at veyahut hiyânet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye'mde dîn-i İslama kabûl ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ-adâ asla bir bahâne ile kabûl ve himâyet olunmayup der-akab red veyahut hiç olmaz ise ilticâ edenleri devleteynin memâlikinden tard olunalar ki bu misillü yaramazların sebebi

ile iki devlet beynine mûris-i bürûdet yahut bâ‘is-i bahs-i abes olur aslâ bir mâni‘ vâki‘ olmaya kezâlik tarafeyn re‘âyâsından olup gerek ehl-i İslam ve gerek hristiyan zümresinden birisine bir türlü taksîrât edüp her ne mülâhaza ile bir devletden ol bir devlete ilticâ ederler ise bu misillüler taleb olundukça bilâ te’hîr reddolunalar deyu Devlet-i Aliyye’mle Rusya devleti beyninde mün‘akid olan ahidnâme-i hümâyûnda münderic olduğuna binâ’en Rusya memleketine tâbi‘ Giresun havâlîsinde vâki‘ Stanizlav nâm karyede müceddeden iskân olunan ve kadîmden sâkin olan Rusya re‘âyâsından yüz nefer Rusyalu bu esnâda karye-i merkûmeden mürûr ve liman tesmiye olunur mahalden dahi Rusyalunun birkaç takım ağıllarını sirka birle Özi tarafına mürûr ve azîmet eylemiş olduklarından bahisle ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd gerüye redd ü teslîm olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûru istid‘â olunmuş dâ’imâ ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel ve hareket ve mugâyiri vaz u hâlet vukû‘undan mücânebet olunarak îfâ-yı şerâyit-i safvet ve icrâ-yı merâsim-i hemcivârîye ri‘âyet eylemek re’s-i hudûdda olan vülât ve hükkâmın cümleden ziyâde vâcibe-i zimmetleri olduğu müstağnin ani’l-beyân olmağla siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız, inhâ olunduğu üzere sahîh Rusya re‘âyâsından olup mahal-i mezkûr sekenesinden bu tarafa gelenleri bi’t-tahrîr zâhire ihrâc ve bâlâda muharrer şurût-ı mu‘âhede muktezâsı üzere amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet olunarak İslâmı kabûl etmeyen Rusya re‘âyâsı bilâ ta‘llül velâ te’hîr istirdâd olunmak fermânım olmağın işbu emr-i âlî-şânım isdâr ve irsâl olunmuşdur, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız, Devlet-i Aliyye’mle Rusya devleti meyânında mün‘akid ve üstüvâr olan uhûd-ı müsâfât ve şurût-ı müsâleme ve müvâlâtın te’yîdini mûcib hâlâta itmâm ve ikdâm olunmak matlûb-ı mülûkânem idüğü ve hilâfı hareket vukû‘una bir vechile rızâ-yı hümâyûnum olmadığı ve bi’listintâk içlerinden hüsn-i rızâlarıyla dîn-i İslamı kabûl edenleri ikrârlarıyla tahakkuk edenlerin ber-mûceb-i şurût reddi iktizâ eylemediği ve ancak yanlarında eşyâ-yı mesrûka var ise fakat eshâbına reddolunmak iktizâ eylediği ma‘lûmunuz oldukda berminvâl-i muharrer Rusya memleketinden Devlet-i Aliyye’m memâlikine ilticâ kasdıyla firâren ol havâlîye tevârüd edenlerin keyfiyet-i hallerine tahsîl-i vukûf ve bi’ttaharrî zâhire ihrâc olunarak ve hudûd generali ile dostâne muhâbere ve tarafeynden tercümân ve âdemlerini istishâb ve bi’l-müvâcehe istintâk ve şurût-ı ahidnâme-i hümâyûna tatbîk ederek tarafeynin ittifâk ve ihtimâmıyla ru’yet ve tanzîme dikkat ve i‘âdesi iktizâ eden Rusyaluları bilâ muhâlefetin derhal redd ü teslîm ile îfâ-yı şurût ve

icrâ-yı hukûk-ı hem-civârîye mübâderet ve münâfî-i şurût bir gûne hâlet-i gayri marziyye hudûsundan mübâ‘adet ve fîmâ-ba‘d dahi sirka ve sâ’ir töhmetler ile Rusya memleketinden gelür olur ise ber-muktezâ-yı ahd istirdâda müsâra‘at eylemeniz bâbında **Fî evâ’il-i Za sene 1199**

(1242)Hâlâ Özi muhâfızı vezîre hüküm ki

Zabrova Kazaklarının cerâyim-i güzeşteleri afvı ve dilerler ise Rusya memleketinde sâkin olmaları ve istemedikleri sûretde Tuna’nın beri cânibinde taraf-ı beride Bahr-i Siyah’dan ba‘îd mahallerde îvâ olunmaları husûsu Devlet-i Aliyye’mle Rusya devleti beyninde bundan akdem karâr-gîr-i hüsn-i nizâm mevâdd-ı silm ü müsâfâtı müştemil mübâdele olunan senedlerde mestûr olmakdan nâşî tâ’ife-i mesfûreden berü cânibe gelmek irâde edenlerden bir neferin ol taraflarda eylenmesine ruhsat gösterilmeyüp Tuna’yı ubûr yerinde münâsib mahallerde iskân olunmalarına dikkat olunmak iktizâ eder iken o esnâda Rusya memâlikine tâbi‘ Giresun havâlîsinde Angöl nehri Buğ nehrine muttasıl olduğu mahalde mütemekkin Fayer nâm bir nefer Rusyalu tâcirin menziline Özi Kırı tarafından yirmi nefer Zabrova Kazakları leylen duhûl birle tâcir-i mesfûrun zevcesini ve kayın anasını kayd ü bend ve bir nefer hizmetkârını helâk ve mahal-i mezbûrda olan üç nefer Ten Kazaklarından dahi bir neferini cerh ve silahlarını ahz ve menzil-i mezbûrda mevcûd yedi bin rublelik emti‘a ve eşyâsını gasb ü gâret ve gerü Özi Kırı’na avdet eyledikleri ve ikide birde mahal-i mezbûrdan bu gûne şekâvet-pîşe mürûr ve envâ‘-ı hasârete mütecâsir oldukları Giresun generali tarafından gelen tahrîrâtda muharrer olduğu beyânıyla şekâvet-i mezkûreye cesâret eden mesfûrlar buldurulup eşyâ-yı mağsûbe istirdâd ve haklarında lâzım gelen te’dîbât icrâ ve eğer fezâhat-ı mezkûreye cesâret edenler Zabrova Kazaklarından olmayup Rusya firârîlerinden ise dahi ahz ve ber-minvâl-i muharrer eşyâ-yı mağsûbe ile ma‘an ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd hudûd generaline teslîm olunmasına ve fîmâ-ba‘d ol cânibde bir nefer Kazak tâ’ifesinin sâkin olmamasına sâ‘y-i evfâ olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu Rusya elçisi bâ-takrîr istid‘â etmiş Devlet-i Aliyye’mle Rusya devleti beyninde derkâr ve yevmen fe-yevmen tezâyüd ve istikrârı âşikâr olan safvet ve mübâlât ve kemâl-i dostî ve müsâfâta münâfî mikdâr-ı zerre hâlet vukû‘u ne derecelerde menfûr-ı tab‘-ı safvet tîğ-ı hüsrevânem olduğu müstağnî-i ta‘rîf ve beyân ve tâ’ife-i mezbûrenin ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn Bahr-i Siyah’dan ba‘îd mahallere iskânlarıyla def‘-i mazarratları emrine dikkat olunmak nasıl

ayn-ı ihtimâm-ı mülûkânem olduğu zâhir ve ayân olmakdan nâşî sen ki muhâfız-ı müşârun ileyhsin, mâdde-i mezkûreyi

[s.143]

vefezâyih-i mezkûreye cesâret edenleri gereği gibi tashîh ve bi't-taharrî tahkîk birle derhal ahz ve eşyâ-yı mağsûbeyi ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le tamâmen Rusyaluya redd ü teslîm ve Kazak tâ'ifesinden iseler muktezâ-yı te'dîbleri icrâ ve keyfiyetin Deraliyye'me tahrîr ve inhâya müsâra'at ve eğer Rusya Kazaklarından iseler kezâlik ahz ve diğer sâdır olan emr-i şerîfimde tafsîl ü beyân olunan şurût muktezâsıyla amel ve hareket olunarak gerek eşyâ-yı menhûbenin ve gerek dîn-i İslamı kabûl etmeyen firârîlerin ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le general tarafına redd ü teslîmine mezîd-i ikdâm ve dikkat ve zikrolunan Kazak tâ'ifesinden ol havâlîde bulunanları bundan sonra zinhar ve zinhar eğlendirilmeyüp bir an akdem şurût-ı uhûd mûcebince berü tarafa irsâl ve îvâ olunmaları emrine sarf-ı vüs' u miknet olunmak fermanım olmağın imdi sen ki muhâfız-ı müşârun ileyhsinz, keyfiyet ma'lûmun oldukda bâlâda beyân olunan vesâyâ-yı mülûkânem muktezâsı üzre amel ve hareket eyleyesin, şöyle ki fîmâ-ba'd dahi tâ'ife-i merkûmeden bir neferi o tarafda olduğu haber alınmak ve misillü bir hâlet vukû'u istimâ' olunmak ve eşyâ-yı mağsûbe-i mutehaffife tamâmen istirdâd olunmak ve te'dîbi lâzım gelenleri himâye ile iğmâz ve sükût mu'âmelesini ihtiyâr etmen ve taharrî ve icrâ-yı emr-i şerîfimde kusûr etmen lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olacağı muhakkakdır, ona göre amel ve hareket ve îfâ-yı ahd ve icrâ-yı emr-i münîfime mezîd-i îtinâ ve dikkat ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında **Fî evâ'il-i Za sene 1199**

(1243)Hâlâ Hanya muhâfızı sadr-ı esbak vezîr Silahdar Mehmed Paşa'ya ve Hanya kâzîsına ve hâlâ Hanya yeniçeri zâbiti Mustafa ve mukaddemâ bu husûsa ocakdan me'mûr ser-turnayî Keleş Ahmed zîde mecduhümâya ve bu def'a ocakdan müte'ayyin ( ) çavuş ve a'yân ve zâbitân ve ocak ve ihtiyârlarına hüküm ki

Ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd Girid cezîresine bâ-berât-ı âlî nasb olunan Rusya konsolosu olan cezîre-i merkûme tarafında bundan akdem ba'zı a'zâr ve müftereyât îrâdıyla kabûl olunmayup ahidnâme-i hümâyûn ve irâde-i Devlet-i Aliyye'me muhâlif ifâde olunmuş olduğuna binâ'en ve inzârı ve hareket-i mezkûra cesâret eden-lerin ve etdirenlerin te'dîbleri icrâsıyçün isim ve resimleriyle Deraliyye'me arz ve

i‘lâm olunmasını hâvî bâ-mükâteb-i ocak mufassalan evâmir-i şerîfem isdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşidi. Bu def‘a Hanya kâzîsından vürûd olan i‘lâm ve ahâlînin mahzar ve mübâşir-i mûmâ ileyhin arzuhâllerine öteden berü Rus-yalu tarafından Hanya’da konsolos olmadığına binâ’en serhad-nişîn istib‘âd ve … müstelzim olur mülâhazasına ibtinâ’en mukaddemâ eğerçi kabûl olunmayup lâkin ber-mûceb-i emr-i âlî ve bir vakit irâde-i aliyyem ba‘de’l-yevm Hanya’da ikâmetine bi’l-cümle râzî olanları ve düvel-i sâ’ire konsolosları haklarında îfâ olunan mu‘âmele konsolos-ı mersûm hakkında dahi icrâ olunacağı zâbitân ve agavât ve bi’l-cümle ahâlî deruhde eyledikleri tahrîr ve inhâ olunmuş konsolos-ı mersûmun nasbı ahidnâme-i hümâyûn şurûtuna mebnî ve tervîc-i emr-i ticâret irâdesine mübtenî ve beyne’d-devleteyn mün‘akid olan şerâyit-i ahd ü mîsâkın bi-tamâmihâ icrâsı ve iki devlet beyninde cârî ve mer‘î olan dostluk ve safvetin tezâyüd ve terakkîsi murâd-ı hümâyûnum olduğundan konsolos-ı mersûmun mahalline ik‘âdı ve nişân ve bayrağı-nın ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn vaz‘ıyla şurût-ı uhûdun serî‘an îfâsı husûsuna irâde-i kâtı‘a-ı mülûkânem ta‘alluk etmekle konsolos-ı mersûmu yeniçeri zâbiti ve çavuşu mûmâ ileyhimâ bu tarafdan istishâbve sefîneye irkâb ve cezîre-i merkûmeye îsâle sa‘y ü lede’l-vusûl mahalline ik‘âd olunmasına ve sâ’ir konsolosların sâkin ol-dukları mahalde icâre ile hâne tedârik etmesine ve alâim ve bayrağının vaz‘ına ferd-i vâhid tarafından müdâhale ve muhâlefet olunmamasına ihtimâm ve hilâfından ictinâb olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi Dev-let-i Aliyye’mle Rusya devleti beyninde derkâr olan kâmile ve ahidnâme-i hümayûn muktezâları üzere memâlik-i Devlet-i Aliyye’mde konsolos ve sâir âdemlerinin himâyet ve sıyânetleriyle vikâye-i şurûta ri‘âyet olunmak matlûb-ı şahânem idüğü siz ki vezîr ve mevlânâ ve mübâşir ve zâbitân ve ihtiyârân-ı mümâileyhimsiz; malûmu-nuz oldukta konsolos-ı mersûm ber-minvâl-i muharrer yeniçeri zâbiti ve çavuş-ı mümâileyhimâ ma‘iyyetleriyle vusûlünde ber-vech-i irâde ve inhâ bilâ-tereddüd ye-rine oturtup ve sâir konsolosların sâkin oldukları mahalde kendüsü hâne istîcâr ve nişân ve bayrağını ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn vaz‘ ettürüp emsâli misillü kendüsü ve müste’min âdemleri himâyet ve sıyânet ve dâimâ ahidnâme-i hümayûn şurûtu ve yedine verilen berât ve emr-i şerîfim mezâmini üzere amel ve hareket olu-nup bir taraftan sırren ve alenen ahde mugâyir ve dostluk ve safvet merâsimine ve nizâm-ı mülkiyeye ve cümlenin teahhüdüne münâfî hareket ve hâlet vukû‘ bulduğu-nu inhâya ve böyle olur keyfiyyâtın hudûsüne irâet-i ruhsattan mübâ‘adet ve siz ki

yeniçeri zâbiti ve çavuş-ı mümâileyhimâsız konsolos-ı mezkûru bu taraftan alup sefîneye süvâr ve emnen ve sâlimen Girid cezîresine îsâle sa‘y-i bî-şümâr ve hilâl-i râhta ve hîn-i vusûlünde hilâf-ı rızâ-yı şehriyârânem rencîde ve remîde olunmamasına bezl-i iktidâr ve vusûlünüzü ve irâde-i hüsrevânem yerine getürüldüğünü serî‘an bu tarafa tahrîr ve iş‘âr eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i L sene [1]199.**

-Rusya reâyâsından Yanat Valsamikyef nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Bahr-i Sefîd’de vâki cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Ivan Manoylof nâm tâcir li-ecli’t-ticâre hamûlesi beyânıyla ber-mu‘tâd yedine izn-i sefîne emri verilen Sakızlı Alci Stamani nâm re’îsin sefînesiyle bahren Özi’ye ve ondan Giresun iskelesine azîmet murâd etmekle ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince yedine yol emri verilmişdir; **evâhir-i Za sene [11]99.**

[s.144]

(1246)Özi muhâfızı vezîre ve Özi kadısına ve yeniçeri zâbitine

Rusya re‘âyâsından Azurhanlı İvan Nikorof nâm tâcir çend nefer Rusyalu ile bundan yedi ay mukaddem Rusya memleketinden Özi tarafına gelür iken Özi havâlîsinde vâki‘ Deligöl nâm nehrin kurbunda devlet-i aliyyem tevâbi‘inden birkaç nefer kimesneler üzerlerine hücûm birle tâcir-i mersûmu cerh eylediği ve nefer refîkını katl ve yanlarında bulunan eşyâ ve 2300 macar altunlarını ahz eylediklerini tâcir-i mersûm bu tarafa gelüb haber verdikde Devlet-i aliyyemde mukîm Rusya elçisi tarafından bâ-takrîr inhâ ve olbâbda emr-i şerîfim sudûru istid‘â olunmağla siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhsiz husûs-ı mezbûru gereği gibi etrâfıyla teftîş ve tefahhus eyleyüb keyfiyeti inhâ ve ihbâr olunduğu üzere midir hakîkatiyle zâhire ihrâc ve eğer vâki‘ olduğu sûretde fezâhat-i mezkûreye cesâret eden kimlerdir kazıyyede medhali olmayanlara müdâhaleden mümâna‘at olunarak bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve gasb eyledikleri eşyâ ve nukûd her ne mikdâr ise ma‘rifet-i şer‘le tamâmen tahsîl ve istirdâd olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi devlet-i aliyyemle dost-ı ehabb olan Rusya devleti tüccâr ve adamlarının tekdîr ve ızrârdan vikâyeleri matlûb-i mülûkânem olduğu ve bu misillü fezâhat vukû‘una kat‘â rızâ-yı hümâyûnum olmadığı siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz ma‘lûmunuz oldukda evvel emirde ber-minvâl-i muharrer şenâ‘at-i mezkûrenin havâlî-i merkûmede vukû‘u nefsü’l-emre muvâfık mıdır bâ-taharrî

tahkîk ve vâki‘ olduğu halde kazıyyede medhali olmayanlara isnâd-ı fezâhat ve ta‘arruzdan mücânebet olunarak bu fezâhate hılâf-ı şurût-ı uhûd ve muhâlif-i hukûk-ı hem-civârî her kimn cesâret eyledi ise alâ-eyyi-hâl buldurulub zâhire ihrâc ve gasb eyledikleri eşyâ ve altun her ne mikdâr ise ma‘rifet-i şer‘le tamâmen tahsîl ve bilâ-kusûr redd ü teslîm birle ihkâk-ı hakka ve merkûmların şer‘le lâzım gelen te’dîbleri icrâsıyla keyfiyeti sıhhati üzere Dersa‘âdetime tahrîr ve i‘lâma mübâderet ve şenâ‘at-i mezkûreye mütecâsir olanların ahzinde ve eşyâ ve nukûdun tamâmen istirdâdında ihkâk-ı hak olunmasında kusûr ve rehâvet ve fîmâ-ba‘d dahi bu gûne hılâf-ı gayr-ı marzî hâlât vukû‘undan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında **Fî evâil-i Rebî‘u'l-evvel sene 1199.**

(1247)Rusya kapudanlarından Francesko Avak nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtından olmak üzere 5590 kile hınta ve bir varil şem‘-i asel ve 16 varil toğu ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Devlet-i Aliyyeye tâbi‘ olmıyan mârru’z-zikr Marsilya iskelesine azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri yazıldı.

(1249)Rusya kapudanlarından Antonyo Dırakof nâm kapudan 5800 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a tüccâr sefînesiyle Rusya memleketine tâbi‘ Bahr-i siyâh iskelelerinden gelüb Bahr-i sefîdde vâki‘ memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1250)Rusya kapudanlarından Brasimo Boryaki nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a tüccâr sefînesine tahmîl eylediği taşradan iştirâ olunmuş 20 vukkıye rişte-i pen-be ve 60 vukkıye şekerleme ve iki sandık şise ve 20 sandık harduz ve 24 kantar kına ve 80 vukkıye kahve-i efrenc ve 1100 vukkıye zeytin ve 90 vukkıye duhân ve bir sandık istan lülesi ve 480 top alaca ve 186 top boğasıyı li-ecli’t-ticâre Rusya memle-ketine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1251)Rusya kapudanlarından Garlilmo Kanstil nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesine Bahr-i sefîdden iştirâ ve tahmîl eylediği 85 bin vukkıye ham sirkeyi Rusya memleketine nakliçün Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri. **Evâsıt-ı Zilka‘de sene 1199**

(1252)Rusya kapudanlarından Penayi Galis nâm kapudan bahr-i sefîdden iştirâ ve süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 51440 vukkıye hamr ve 310 vukkıye fındık ve 60 vukkıye harîr ve 100 kantar boya ve iki sandık ızâz eşyâsını Rusya memleketine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1253)Rusya kapudanlarından Polis Bocant nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 8500 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a tüccâr sefînesiyle Rusya memleketine tâbi‘ Bahr-i siyâh iskelelerinden gelüb hamûle-i merkûmeyi Bahr-i sefîdde vâki‘ memâlik-i Devlet-i Aliyyeye nakl içün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri yazıldı.

(1254)Rusya kapudanlarından Nikolo Dofinçof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 5500 kile hınta ve 1143 kantar demir ve 57 kantar havyar ve 171 kantar rugan-ı sâde ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Rusya memleketine tâbi‘ Bahr-i siyâh iskelerinden vürûd ve hamûle-i merkûmeyi Bahr-i sefîdde vâki‘ Devlet-i Aliyye memâlikine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1255)Rusya kapudanlarından Civani Kakito nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 4600 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb Devlet-i Aliyyeye tâbi‘ olmıyan düvel memâlikine gitmek murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri yazıldı. **Evâhır-i Zilka‘de sene 1199**

-Rusya kapudanlarından Rişar Dehal nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ eylediği 600 kantar kuru üzüm ve 300 kantar kuru incir ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle gelüb hamûle-i merkûmeyi Rusya memleketine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

[s.145]

(1257)Boğazhisâr nâ’iblerine ve dizdârân ve gümrükcü ve bahr-i sefîdde geşt ü güzâr üzere olan Cezayir ve Tunus ve Trablusgarb ocaklarının kapudanlarına hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Der‘aliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr südde-i sa‘âdetime mühürlü arzuhâl gönderüb Rusya kapudanlarından Peter Venisof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesine bu def‘a elçi-i mûmâ ileyh tarafından takdîm olunan ma‘mûlün bih defter mantûkunca Der‘aliyyemden tahmîl eylediği 600 kantar hışır ve 24 kantar havyar ve 3,5 kantar keçi kılı ve 80 aded kovanın îcâb eden gümrük ta‘rife mûcebince yüzde üç hesâbı üzere bu tarafda edâ ve yedine ma‘mûlün bih edâ tezkiresi ba‘de’l-ahz hamûle-i merkûmeyi Akdenize nakl etmek murâd eylediğin inhâ ve sefîne-i merkûmenin ma‘lûmu’l-mikdâr hamûlesiyle mürûruna ber-muktezâ-yı şurût-ı mu‘âhede mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve defter-i mezkûr dîvân-ı hümâyûnum zımnında hıfz ve ibkâ olunmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân ve gümrükcü-i mûmâ ileyhimsiz kapudan-ı mersûm ol mikdâr hamûle ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle Boğazhisârlarına vürûdunda yedine verilen işbu izn-i sefîne emr-i münîfime nazar olunub mâdem ki hamûlesinin resm-i gümrüğün ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn edâ eylediğini müş‘ir yedinde ma‘mûlün bih memhûr edâ tezkiresi ola ve 300 akçe selâmet resmini tamâmen edâ eyleye ve sefîne-i merkûme derûnunda devlet-i aliyyem re‘âyâsı olduğuna şübhe ârız olur ise ol tarafda mukîm Rusya konsolosu vekîli ma‘rifetiyle yoklanılub derûnunda devlet-i aliyyem re‘âyâsı olmıya hılâf-ı şurût-ı uhûd tevkîf ve te’hîrden ve ziyâde selâmet akçesi vesâ’ir vergi mutâlebesiyle ta‘addî olunmakdan mücânebet ve siz ki zikr olunan ocakların kapudanları mûmâ ileyhimsiz kapudan-ı mersûm Bahr-i sefîdde her hangi-nize tesâdüf eder ise sefîne ve hamûlesine ve kendüye ve mellâhlarına tarafınızdan kıt‘â dahl ve ta‘arruz olunmayub dostâne mu‘âmele ibrâzıyla emnen imrârı husûsuna dikkat ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet eylemeniz bâbında **fî evâ’il-i Zilka‘de sene 1199.**

(1258)Rusya re‘âyâsından Hristo Dolonoli nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der‘aliyyeden berren Rusya memleketine azîmet murâd etmekle ber-mu‘tâd yol em-ri.

(1259)Rusya kapudanlarından Anderli Alcarid nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2930 kile hınta ve 314 kantar ton yağı ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccâr sefînesiyle bahr-i siyâhdan gelüb hamûle-i merkûmeyi

Francada vâki‘ Marsilya iskelesine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1260)Rusya tüccârından Petro Antonof nâm müste’men li-ecli’z-ziyâre Der‘aliyyeden Kudüs-i şerîfe varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1261)Rusya re‘âyâsından Ondi Dimitrif nâm bir nefer oğlu müste’men ile li-ecli’t-ticâre Der‘aliyyeden bahran Moraya ve andan berren Rusya memleketine azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1262)Rusya re‘âyâsından Benabuni Sinyorif nâm tâcir Anastasyo nâm bir nefer müste’men adamını li-ecli’t-ticâre Der‘aliyyeden Bahr-i sefîdde vâki‘ ba‘zı cezîrelere irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri. **Evâsıt-ı Zilka‘de sene 1199**

(1263)Rusya re‘âyâsından Sivas Potel nâm müste’men Mora konsolosunun adamı olmak hasebiyle bu defʿa Der‘aliyyeden konsolos-ı mersûmun yanına varmak üzere azîmet etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1264)Hizmetkâra yol emridir

Elçi-i mûmâ ileyhin yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Nikolaki Çifti nâm tercümân Rusya re‘âyâsından Emanuel Sakritof nâm bir nefer müste’men adamını li-ecli’t-ticâre Der‘aliyyeden Sakıza varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince ber-mu‘tâd yol emri **fî evâhır-i Zilka‘de sene 1199**

(1265)Rusya re‘âyâsından İvan Kobet nâm tâcir li-ecli’t-ticâre Der‘aliyyeden berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1266)Rusya re‘âyâsından Dibo Doktoroviç nâm tâcir Morocay nâm bir nefer müste’men adamını li-ecli’t-ticâre Der‘aliyyeden bahran Eflak ve andan Rusya memleketine varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

(1267)Rusya kapudanlarından Hıristo Kurıgorof nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 91 vukkıye hamr ve 100 kantar kuru incir ve üzüm ile bu tarafa gelüb hamûle-i merkûmeyi Rusya memleketine nakl içün Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1268)Rusya kapudanlarından Hıristofro Kondugorof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 4000 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb hamûle-i merkûmeyi doğru bahri sefîdde vâki‘ memâlik-i devlet-i aliyyeye tâbi‘ olmıyan sâ’ir düvel memleketine nakl içün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

(1269)Rusya kapudanlarından Fransua Zovat nâm kapudan Franca memleketinden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 40 sandık hamr ve 106 sandık rugan-ı zeyt ile memlû şişe ve üç sandık çikolata ve bir sandık akmişe ve on sandık tabak ve 15 denk çuka ve 15 denk kahve-i efrencî ve üç denk biber ve sekiz denk ud takımı ve 22 varil tuzlu lahm ve 16 varil şeker ve dört varil arpa suyu ve 275 sepet şehriye ve 267 kıt‘a boya ağacı ile bu tarafa gelüb hamûle-i merkûmeyi doğru Rusya memleketine nakl içün Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri.

[s.146]

(1270)Rusya reʿâyâsından İvan Vasilif nâm tâcir bir nefer müste’men hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre Derʿaliyyeden bahran Boğdana ve andan berren Rusya diyârına varub gelmek murâd etmekle muʿtâd üzere yol emri. **Fî evâ’il-i Muharrem sene 1200**

(1271)Rusya kapudanlarından Petro Likont nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 4000 kile hınta ve 70,5 kantar şemʿ-i asel ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Bahr-i siyâhdan gelüb Bahr-i sefîdde devlet-i aliyyeye tâbi olmıyan sâir düvel memâlikine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1272)Rusya reʿâyâsından İvanoviç nâm tâcir Dimitriyev Nikolayeviç nâm bir nefer müste’men adamını li-ecli’t-ticâre Derʿaliyyeden İzmire ve andan İneboza ve andan berren Rusya memleketine varub gelmek üzere irsâl etmekle ber-muʿtâd yol emri.

(1273)Rusya kapudanlarından Dimitriyev Volsamkif nâm kapudan 4000 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb

Bahr-i siyâhda vâkiʿ memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1274)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Frandino nâm kapudan Bahr-i sefîdden iştirâ ve râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 34 kantar kuru üzüm ve 36,5 kantar incir ve 858 vukkıye rugan-ı zeyti Rusya memleketine nakliçün Karadenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1275)Rusya kapudanlarından Civani Kata nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesine tahmîl eylediği 3000 kile hıntayı Bahr-i sefîdde vâkiʿ devlet-i aliyyeye tâbi olmıyan sâir düvel memleketine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1276)Rusya kapudanlarından Lüsipero Kondugori nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 4065 kile hınta ve 404 kantar rugan-ı sâde ve 45,5 kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûsede beyʿ içün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1277)Rusya kapudanlarından Kostantino Hamig nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 286 kantar demir ve 172 kantar havyar ve 114 kantar ton yağı ve 66 kantar şemʿ-i asel ve 63 kantar rugan-ı şemʿ ve 300 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1278)Rusya kapudanlarından İvan Nikolayef nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 429 kantar demir ve 172 kantar rugan-ı sâde ve 343 kantar havyar ve 37 kantar keten ve 30 kantar urgan ve 900 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1279)Rusya kapudanlarından Anceli Ladiko nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2500 kile hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1280)Rusya kapudanlarından Nikolo Komindinof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 3100 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1281)Rusya kapudanlarından Ahnas Valsamkif nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 1535 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1282)Rusya kapudanlarından Sipiro Mihaloyolof nâm kapudan hamûle almak üzere râkib olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle hamûleden nehyolunarak Bahr-i siyâh tarafına azîmet murâd etmekle ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1283)Rusya reʿâyâsından Ancelo Paleviç nâm tâcir Antaşo Sanaklof nâm bir nefer müste'men adamını li-ecli't-ticâre Mora ve Yanya cezîrelerine varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri.

[s.147]

(1284)Mısır valisi sadr-ı esbak vezîriken es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşaya ve Mısır kadısına ve Şeyhulbelde ve İskenderiye nâibine ve gümrük emînlerine hüküm ki,

Rusya tüccâr ve reʿâyâsının Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memâlikinden devlet-i aliyyem memâlikine getirecekleri emtiʿa ve eşyânın füruht eyledikleri mahallde ve memâlik-i devlet-i aliyyemden olub Rusya memleketine ve düvel-i sâ'ire memleketlerine götürecekleri emtiʿa ve eşyânın dahi iştirâ eyledikleri yerlerde bir defʿa ve bir mahalde resm-i gümrüklerini yüzde üç hesâbı üzere karar verilen taʿrife defteri mantûkunca tamâmen edâ idüb işbu nizâm ve kâʿideye muğâyir her ne tesmiye ile olur ise bir dürlü resm ve ihtirâʿ olunmuş vergi mesfûrlardan mutâlebe ve

tahsîli memnûʿ olub gümrüğü edâ eyledikleri mahalde yedlerine edâ tezkiresi virilüb bu makûle kendülere verilecek edâ tezkireleri memâlik-i devlet-i aliyyemin cemîʿ mevâkiʿinde muʿteber tutula ve eğer işbu nizâma muğâyir mesfûrlardan mükerrer gümrük alınur ise ahz edenlerden kendüye reddettirile deyu Rusya devletine verilen ticâret muʿâhedesinde münderic olduğuna binâen ve Rusya Beğzâdelerinden Manor Mazon Kondkarafi nâm beğzâde Mısır ve İskenderiye ve ona tâbiʿ bender ve iskelelere âmed-şüd eden Rusya tüccâr ve züvvârının umûr ve mesâlihlerin ru'yet içün bermuktezâ-yı şurût-ı uhûd mukaddemce konsolos nasb olunduğuna ibtinâ'en konsolos-ı mersûm vesâir Rusyalu hakkında riʿâyeti lâzım olan husûsât yedine iʿtâ olunan berât-ı âlîde mastûr ve ahidnâme-i hümâyûnda mezkûr olmak hasebiyle dâimâ mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket ve hılâf-ı şurût ve muğâyir-i müvâlât akçe almakdan ve aldırmakdan mübâʿadet olunmak ve Rusya tüccârının kendü vilâyetlerinden ve düvel-i sâ'ire memleketlerinden mahâll-i merkûmeye getürdükleri ve kezâlik nakliçün mahâll-i merkûmeden iştirâ eyledikleri emtiʿa ve eşyâlarından beyne'd-devleteyn karâr verilen taʿrife defterinden ziyâde rüsûm alınmamak içün tenbîhât ve mevâdd-ı sâire derciyle mantûk-ı ahidnâme ve berât 1199 senesi evâhır-i Recebinde Rusya devletinin hâlâ derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer De Bolçikof hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr inhâsıyla mufassal ve meşrûh emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Tenfîz-i emr-i hümâyûnumda iğmâz ve rehâvetden mücânebet ve iki devlet beyninde merʿî olan rüsûm ve müvâlât ve musâfât-ı kâmilenin ibkâ ve ihrâsına iʿtinâ ve nezâret-i vülât ve hukkâma lâzıme-i zimmet iken bu defʿa elçi-i mûmâ ileyhin südde-i saʿâdetime taʿzîc eylediği takrîr kağıdında İskenderiye iskelesine ticâretle varan nrusya tüccâr ve tüccâr sefâyini hakkında iskele-i merkûm ümenâ ve zâbitânının ahidnâme ve taʿrife defterine adem-i iʿtibârlarından nâşî Rusya memâliki mahsûlâtınadan sefâyin-i mezkûre ile menkûl hıntanın her 60 kilesinden bir kile ve hatabîden yüzde üç gümrükden başka beher yüz çekiden on çeki ve ber-mûceb-i şurût-ı muʿâhede iskele-i merkûmeden sefâyin-i mezkûreye tahmîl olunan emtiʿanın kezâlik resm-i gümrüğünden gayrı avâ'id nâmı ve beğler îrâdı olarak her bir sefîneden gümrükcüler yüzde yirmi sekiz guruş ve serdâr dahi izn-i tezkire harcı nâmıyla 200-300 guruş ve donanma-yı hümâyûn kalyonu kapudanı dahi avâ'id olarak on onbeş guruş ve üç yüz akçe selâmet resmi mukâbili kalʿa ağası otuz sekiz guruş ve hamûlenin beher kantarından kıymetine göre avâ'id nâmıyla der u nişân şeyhleri ikişer paradan on beş paraya dek mutâlebe eylediklerini ve konsolos-

ı mersûm bu gûne hılâf-ı şurût-ı uhûd mutâlebe olunan rüsûm ve avâ'idi eğerçi verdirmeyüb lâkin cebren kendüsünden tahsîl etmek niyetinde olduklarını konsolos-ı mersûm tahrîr ve inhâ etmiş olduğu tastîr ve inbâ ve Rusya tüccârından bu misillü hılâf-ı şurût avâ'id ve rüsûm mutâlebesiyle zâhir olan tasallut ve taʿaddiyât menʿ u defʿ olunub dâimâ ahidnâme ve taʿrife defteri mûcebince amel ve hareket ve konsolos-ı mersûm taʿcîz ve tekdîrden mübâʿadet ve muʿâmele-i dostâne ibrâzıyla himâyet ve sıyânet olunmak bâbında size hıtâben müceddeden emr-i şerîfim sudûru istidʿâ olunmuş devlet-i aliyyemle Rusya devleti beyninde müşeyyed ve üstüvâr olan bünyân-ı silm ü musâfâtın ale'd-devâm vikâye-i uhûd u şurûtuna dikkat zimmet-i himmet-i şâhâneme mütehattim ve memâlik-i mahrûseme âmed-şüd eden tüccâr ve adamlarının zarar ve hasâretden vikâyeleri vülât ve hukkâmın himâyet ve sıyânetlerine mevkûf ve Rusya tüccârından yüzde üçden ziyâde gümrük vesâir rüsûmât mutâlebe olunmaması bâlâda muharrer ahidnâme-i hümâyûn şurûtundan müstebân ve taʿrife defteri dahi merʿî tutulması meşrût olmağla siz ki vezîr-i müşâr ve Mevlânâ ve Şeyhu'l-beled ve sâir mûmâ ileyhimsiz beyne'd-devleteyn münʿakid olan şurût-ı muʿâhede mûcebince ve ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümâyûn mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve berât-ı âlî mantûkunca amel ve hareket ve hılâfı harekete tasaddî emtekden ve etdirmekden mücânebet ve Rusyalunun himâyet ve sıyânetleri emrine kemâl-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîf-i itâʿatredîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi Rusya devleti devlet-i aliyyemin dost-i ehabbı olmakdan nâşî konsolos ve tüccâr ve züvvârının memâlik-i devlet-i aliyyemde min-külli'l-vücûh himâyet ve sıyânetleri ne derecelerde matlûb-ı hümâyûnum ise karar verilen şurût ve nizâmın dahi halelden vikâyesi ol mertebe mültezem-i mülûkânem olduğu ve hılâf-ı şurût ve nizâm hâlet ve hareket vukûʿuna rızâ-yı husrevânem olmadığı siz ki vezîr-i müşâr ve Mevlânâ ve Şeyhu'l-beled ve sâir mûmâ ileyhimsiz maʿlûmunuz ve Rusya tüccârı vilâyetlerinden ve sâir düvel memleketlerinden getürdükleri ve alub götürdükleri emtiʿa ve eşyânın îcâb eden gümrüğün bâlâda muharrer şurût nâtık olduğu vechile yüzde üç hesâbı üzere füruht ve iştirâ eyledikleri yerlerde tamâmen edâ ve yedlerine maʿmûlün bih edâ tezkiresi aldıkdan sonra mükerrer gümrük ve rüsûmât ve avâid nâmıyla akçe mutâlebesi iktizâ eylemediği meczûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer konsolos-ı mersûm yeidne iʿtâ olunan berât ve emr-i şerîf muktezâsı ve ahidnâme-i hümâyûn muktezâsı üzere dâ'imâ amel ve hareket ve hılâf-ı şurût vâkıʿ olan taʿaddiyâtı menʿ ve defʿa mübâderet ve baʿde'l-

yevm mutâlebe olunmamak içün iktizâ edenlere tenbîh ve te'kîde ikdâm ve dikkat ve konsolos-ı mersûm ve Rusya tüccârı taraflarından bu defa ve bundan böyle hılâf-ı şurût-ı uhûd yüzde üçden ziyâdesini almakdan ve aldırmakdan mübâʿadet ve Rusyaluyı ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet ve şurût ve nizâmı dahi tatarruk ve halelden vikâyet eylemeniz bâbında. **fî evâ'il-i Muharrem sene 1200.**

(1285)Rusya kapudanlarından David Galsi nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere 2000 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Rusya memleketine tâbiʿ Bahr-i siyâh iskelelerinden bu tarafa vürûd ve hamûle-i mezbûreyi li-ecli'l-beyʿ memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd eylediğin elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve hamûlesi defteri hıfz ve ibkâ olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1286)Rusya kapudanlarından Dim Koba nâm kapudan kezâlik 3000 kile hınta ile bu tarafa vürûd ve memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Bahr-i sefîd cânibine azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1287)Rusya kapudanlarından Rusimo Kaliga nâm kapudan kezâlik 2500 kile hınta ve 40 kantar rugan-ı sâde ve 43 kantar keten ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet mutâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1288)Rusya kapudanlarından Manoyla Nikiforakif nâm kapudan kezâlik 4500 kile hınta ile Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

[**s. 148**]

(1289)Dergâh-ı muʿallâm kapucıbaşılığı pâyesiyle me'mûriyetiyle Sinop cânibinde olan Yaʿkûb dâme mecdühûye ve Sinop kadısına ve Yeniçeri zâbitine hüküm ki

Ber-muktezâ-yı şurût-ı muʿâhede Sinopa nasbolunan Rusya konsolosu hakkında dostluk levâzımına yakışmıyan hâlâta cesâret edenlerin ve o misillü menʿ etmiyenlerin nefy ü iclâ ve kalʿa-bendleri ve konsolos-ı mersûmun yerine ikʿâdı ve mukaddemâ süvâr olub medîne-i merkûmeden azîmet eylediği sefînenin hamûlesi olarak

mahall-i mezbûrda kalan maʿlûmu'l-kantar demir ve mezkûru'l-kile hınta ve mastûru'l-vukkıye havyardan mevcûd olanların aynı ve nâ-mevcûd ve fenâ-pezîr olanlarının reddi ve nevl-i sefîne olmak üzere iddiʿâ olunan 4105 guruş ve bu bâbda Rusyaluya ibrâz eden zarar u ziyânın maʿrifetiniz ve konsolos-ı mersûm maʿrifetiyle ol tarafda hüsn-i kalıba ifrâğı imkânda olmadığı sûretde muktezâsının bu tarafa tahrîri bâbında Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm elçisi inhâsıyla mukaddemâ birkaç defʿa evâmir-i şerîfe sudûrundan sonra elçi-i mûmâ ileyhin tekrar takdîm eylediği takrîrinde hamûle-i merkûmeden fakat 442 kantar demir ve 1087 kile hınta mevcûd olub 998 kantar demir ve 358 kile hınta ve 1813 vukkıye havyar gayr-ı mevcûd olduğu inhâ ve bu mâdde vesîlesiyle ahâlîden mebâliğ-i külliye tahsîl ve sefîne-i merkûme kapudanına bu bâbda gadrolunduğu bi'l-ihbâr maʿlûm olmağla irâde-i aliyyem taʿalluk eylediği vechile nevl-i sefîne olarak yalnız 2000 guruş rahmen li-hâlihî kapudana ve defʿan li'n-nizâʿ mevcûd olmıyan hamûlenin semeni bu defʿa ve bundan böyle ahâlî-i fukarâdan bir akçe mutâlebe ve ahz olunmamak üzere iktizâ eden mahalden tahsîl ve Rusyaluya redd ü teslîm ile katʿ-rişte-i iddiʿâ olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâ'il-i Zilkaʿdesinde dahi mu'ahharan emr-i münîfim ısdâr ve bu mâdde zımnında nefy ve kalʿa-bend olanların ıtlâk ve vilâyetlerine gelmeleri bu mâddenin hıtâmıyla hayyiz-i vürûduna ve fîmâ-baʿd hâlât-ı gayr-ı marzıyye adem-i vukûʿuna taʿahhüd ve ibrâ-i zimmet olunduğunu mübeyyin tahrîrât-ı fetvâ reddine mevkûf idüğü derc ve işʿâr olunmuşidi. Ber-mantûk-ı emr-i âlî tahrîrât irsâli maslahatın karîn-i hıtâm olmasına ve ol vechile mültemisânenin müsâʿade olunmasına zerîʿa iken bundan akdem tevârüd eden tahrîrâtda konsolos-ı mersûm yerine ikʿâd ve te'dîbi lâzım gelenler kalʿa-bend ve diyâr-ı baʿîde tard ve ibʿâd ve eşyâ-yı metrûkesi kendüye istirdâd olunduğu inhâ ve bu defʿa tarafınızdan vârid olan tahrîrât ve arz ve mahzarda ber-mûceb-i emr-i âlî Sinop müftîsi sâbık İbrahim Kastamonuya ve Gözcüoğlu Abdullâh ve Öküzoğlu Ali ve Kırîmî Süleyman ve kışla ağası dahi Samsun kalʿasına irsâl ve kalʿa-bend olunmuş oldukları ve merkûmların kazıyyede medhalleri olmadığı ve mezkûr Öküzoğlunun Sinop havâlîsinde inşâ olunan kalʿanın gerek senesi ehliçün Sinopda lüzûmu olduğu beyânıyla afv u ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûru istidʿâ olunmuş ve mazmûn-ı emr-i münîfime ve tahrîrât-ı mezkûre mefhûmuna nazaran husûs-ı merkûma iʿtinâ ve dikkat olunmayub iğmâz ve rehâvet olunduğu veyahud mu'ahharan şeref-rîz-i sudûr olan emr-i münîfim kazâzede olub vâsıl olmadığı havâlîye vürûd etmediğinden istidlâl olunmağla imdi mülâhaza olun-

duğu üzere mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim vâsıl olmamış veyahud vâsıl olub işbu emr-i münîfim vusûlüne dek muktezâsı üzere amel ve hareket birle te'diye-i zimmet olunduğunu mübeyyin bu tarafa tahrîrât irsâline mübâderet olunmamış ise baʿde'l-yevm tekâsül ve rehâvet olunmıyarak ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve keyfiyet-i îrâdı ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâli ol vakit tahrîr ve inhâya müsâraʿat eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve istiʿcâlen ve ifhâmen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur.

İmdi siz ki kapucı başı ve Mevlânâ ve zâbit-ı mûmâ ileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer mu'ahharan sudûr olan emr-i şerîfimde mezkûr tenbîhât ve irâde-i seniyyemi bir hoşca mutâlaʿa ve min-gayr-ı te'hîrin nassı ve mûceb ve muktezâsı üzere amel ve hareket ve sûret-i ibrâ ve lâzımü'l-inhâ olan hâlâtı maʿan Derʿaliyyeme tahrîr ve iʿlâma mübâderet ve hılâf-ı emr-i şerîfim hareketden ve rızâ-yı hümâyûnuma münâfî olacağı meczûmunuz olan hâlâta meyl ve rağbetden ve baʿde-ezîn dahi emr-i âlîşânımı icrâda ve tahrîrât-ı matlûbeyi irsâlde tevakkuf ve tekâsülden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. **Fî evâ'il-i Muharrem sene 1200.**

(1290)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Sakızda mukîm Rusya konsolosu yanında 1200 senesi Muharreminin 8'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Kostanti Veledyani Mavrokordato nâm tercümânın ber-mûceb-i nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Yani veled-i Kostanti Mavrokordato nâm bir neferi muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî Sakız nâ'ibine hıtâben emr-i şerîf yazılmışdır. **Fî evâ'ili- Muharrem sene 1200.**

(1291)Bu dahi

Bunun dahi emri hıfz olundu.

Tercümân-ı mersûmun diğer hizmetkârı Nikoli veled-i Pandeli Matoso kezâlik muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî başka

(1292)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Sakızda mukîm Rusya konsolosu yanında 1200 senesi Muharreminin 8'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Kostanti Veledyani Mavrokordato nâm tercümân ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârından Nikoli veled-i bandeli Matoso nâm bir nefer hizmetkârını bazı mesâlihini ru'yetiçün Sakızdan Derʿaliyyeye irsâl murâd eylediği elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ etmekle yedinde olan tuğralı emr-i şerîf mûcebince amelolunub Sakızdan Derʿaliyyeye gelüb kimesne mümânaʿat olunmamak içün yol emri yazılmışdır.

(1293)Hizmetkâr muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

İzmirde mukîm Rusya konsolosu yanında 99 senesi Şevvalinin 24'üncü günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Markar İcafriye nâm tercümânın ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Artin veled-i Marat nâm bir neferi muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî İzmir kadısına hıtâben emr-i şerîf yazılmışdır. **Fî evâhır-i Safer sene 1199.**

(1294)Bu dahi

Bunun dahi emri hıfz olundu.

Tercümân-ı mersûmun diğer hizmetkârı Avadis veled-i Serkis kezâlik muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî başka bir kıtʿa emr-i şerîf yazılmışdır.

[**s. 149**]

(1295)Hizmetkâra muʿâfiyet emridir.

Emri ahz ve hıfz olundu.

Derʿaliyyede mukîm Rusya konsolosu yanında 99 senesi Rebîʿu'l-evvelinin 25'nci günü târîhiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercümân olan Haça-

dur veled-i Filyoz nâm tercümânın ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Anderyas Veled-i Minas nâm bir neferi muğâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile taʿaddî etdirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak içün muʿâfiyetini hâvî İzmir kadısına hıtâben emr-i şerîf yazılmışdır. **Fî evâ'il-i Ramazân sene 1200.**

(1296)Kandiye valisine ve kadısına hüküm ki

Rusya reʿâyâları Bahr-i siyâh Eflak veyahud sâire tarîklardan Rusya memâlikine götürmek üzere memâlik-i devlet-i aliyyede ve bâ-husûs Bahr-i sefîdde iştirâ eyledikleri hamriçün hamri iştirâ eyledikleri mahalde yüzde üç hesâbı üzere resmini edâ idüb bir dürlü tereddüd olunmaksızın te'diyesi lâzım gelen edâ tezkiresini aldıkdan sonra İstanbul boğazı memerrinden mürûrlarında bitirme vesâir bir dürlü resm vermeğe mecbûr olmıya deyu beyne'd-devleteyn münʿakid olan muʿâhede şurûtunda münderic olduğuna binâ'en Rusya reʿâyâsından Kostantin Kalanderon nâm kapudan Rusya memleketine nakliçün Kandiyeden iştirâ eylediği maʿlûmü'l-vukkıye ham sirkenin îcâb eden gümrüğünü ber-mûceb-i şurût tamâmen edâ ve yedine maʿmûlün bih memhûr edâ tezkiresi almışiken Kandiye yeniçeri zâbiti bitirme nâmıyla kapudan-ı mersûmdan hılâf-ı şurût 740 guruş aldığı Rusya devletinin hâlâ Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr mukaddemâ lede'l-inhâ hılâf-ı şurût ahz olunan meblağ-ı mezbûr âhar husûsa me'mûr Turnacı başı mübâşeretiyle tahsîl ve Mağlof nâm Francalıya teslîm ve istirdâd olunmak içün 99 Şaʿbânında size hıtâben emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Bu defʿa elçi-i mûmâ ileyhin takdîm eylediği takrîrin kağıdında emr-i şerîf-i merkûm Venedik kapudanı ile irsâl olunub mesfûr kapudan esnâ-yı râhda mürd olub emr-i âlî o ana dek mahalline vâsıl olub olmadığı eğerçi nâ-maʿlûm olub lâkin meblağ-ı mezbûru Turnacıbaşı-ı mûmâ ileyh tahsîl eyledi deyu mûmâ ileyhin bu esnâda İzmire halâf bir nefer zimmî hizmetkârı ihbâr eylemiş olduğundan bahsile meblağ-ı mezbûr bu ana dek tahsîl olunmamış ise bir an akdem tahsîl ve Hanyada mukîm Rusya konsolosuna teslîm ve eğer tahsîl olunmuş ise kimin yedine geçdiği Derʿaliyyeme iʿlâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi zâbit-ı mûmâ ileyhin hılâf-ı şurût-ı muʿâhede bitirme nâmıyla aldığı meblağ-ı mezbûr mukaddemâ şeref-efzâ-yı sudûr olan emr-i şerîfim mûcebince tahsîl olunmuş olduğu halde kimin yedine geçdiğini iʿlâm ve el-hâletü hâzihî olunmamış olduğu sûretde mukaddemâ ve bu defʿa

sâdır olan emr-i münîfim mantûkunca bilâ-taʿallül bi-gayr-i noksân tahsîl ve kapudan-ı mersûma îsâl içün konsolos-ı mûmâ ileyhe tamâmen teslîme ikdâm ve dikkat ve iğmâz ve rehâvetden hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında **Fî evâsıt-ı Muharrem sene 1200.**

(1297)Dergâh-ı muʿallâm kapucıbaşılarından Altı Foracızâde Hüseyin dâme mecdühûye ve Kastamonu ve Sinop ve İnebolu ve havâlîlerinde vâkiʿ kazâ ve nevâhînin kuzât ve nüvvâbına ve Kastamonu ve Sinop mütesellimlerine ve mahâll-i merkûmenin aʿyânlarına hüküm ki

Gerek inâs ve gerek zükûr cinsinden olan bi'l-cümle üserâ-yı muhârebe vesâir esîrler her ne pâye ve rütbeden iseler iki devletin arâzîlerinde bulundukça Rusya devletinde hüsn-i irâdetleriyle tanassur eden müslimîn ve devlet-i aliyyemde yine hüsn-i irâdetleriyle dîn-i Muhammedîyi kabûl eden Hıristiyanlardan mâadâ bi'l-cümle işbu ahidnâme-i mübârekenin tasdîknâmeleri mübâdelesinden sonra derʿakab ve aslâ bir dürlü bahâne ile tarafeynden bilâ-ıvaz ve bi-gayr-i semen âzâd ve istirdâd ve teslîm olunalar ve kezâlik işbu musâlaha-i mübârekenin inʿikâdından sonra bir takrîb giriftâr-ı bend-i istirkâb olan Rusya reʿâyâları devlet-i aliyyemde bulundukça redd ü teslîm olunalar deyu devlet-i aliyyemle Rusya devleti beyninde münʿakid olan ahidnâme-i hümâyûnumda münderic olduğuna binâ'en İnebolu sükkânından Küçük oğlu demekle maʿrûf Ali nâm kimesnenin yanında ve Kastamonu ve Sinop ve havâlîlerinde vâkiʿ kazâ ve kurâda Rusyaludan vâfir esir olduğu mukaddemâ lede'l-inhâ üserâ-yı mezkûre her kimin yanında ise zâhire ihrâc ve Sinop konsolosu tercümânı müvâcehesinde istintâk olunub cebr ve tazyîk olunmıyarak hüsn-i rızâ ile dîn-i İslâmı kabûl eylemeyüb millet-i asliyelerinde musır olanların bilâ-semen sebîlleri tahliye ve konsolos-ı mersûm tarafına teslîm olunmak içün Rusya devletinin Derʿaliyyemde mukîm orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr istidʿâsıyla 99 senesi evâsıt-ı Ramazânında ber-mûceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Tenfîz-i emr-i şerîfimde iğmâz ve rehâvetden mücânebet ve şurût-ı uhûdun kâmilen icrâsına saʿy ü ikdâm hukkâm ve zâbitâna lâzıme-i zimmet iken el-hâletü hâzihî semere-i saʿy ü ikdâm zuhûr eylediğinden katʿ-ı nazar el-yevm kapucıbaşı-ı mûmâ ileyh yanında olan 20 nefer mikdârı İslâma gelmemiş Rusya reʿâyâsı esîr olub her çend tahlîs-i üserâ zımnında şeref-rîz-i sudûr olan emr-i âlîşânım vâsıl oldukça mesfûrları kapuya vazʿ ve habs ve me'mûrları baʿde'r-

refʿ mahbesden ihrâc ve yine hizmetinde istihdâm eylediği ve bir an taʿaddî ve tazyîkdan hâlî olmadığı bu defʿa sahîhan bi'l-ihbâr maʿlûm-i şehriyârânem olmağla bu gûne hılâf-ı şurût hareket ve hâlet vukûʿuna bir vechile rızâ-yı hümâyûnum olmamağla gerek kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ve gerek merkûm Ali vesâir ol havâlî ahalisi yanlarında mevcûd ve mektûm olan üserâ bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mantûku üzere amel ve hareket olunarak ahidnâme-i hümâyûnumun icrâsına ihtimâm ve dikkat olunmak fermânım olmağın te'kîden ve tahzîran işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi devlet-i seniyye-i ebed-peyvendimle Rusya devleti miyânında münʿakid ve râbıta-gîr olan şurût-ı ahidnâme muktezâsınca memâlik-i mahrûsemde hüsn-i rızâlarile dîn-i İslâmı kabûl edenlere Rusya devleti tarafından ve nasrâniyetde musır olanlara dahi devlet-i aliyyem cânibinden taʿarruz ve kabûl-gûne hâlet ve ketm ve ihfâ misillü hareket îcâb eylemediği maʿlûmunuz oldukda

[s.150]

inhâ ve ihbâr olunduğu vechile gerek kapucıbaşı-ı mûmâ ileyh yanında ve gerek mezbûr Ali ve gerek taht-ı hükûmetinizde vâkiʿ kasaba ve kurâlar sekenesi yedlerinde esîr olarak mevcûd olan Rusyaluyu katʿâ ketm ve ihfâ olunmıyarak ve bir ferde etdirmeyerek alâ-eyyi-hâl cümlesini mukaddemâ ve bu defʿa sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince zâhire ihrâc ve huzûr-ı şerʿa ihzâr ve konsolos-ı mûmâ ileyhin tercümânı hâzır olduğu halde cebr ve tazyîk olunmıyarak istintâk olunub ber-muktezâ-yı şurût-ı muʿâhede kendü hüsn-i irâdetleriyle dîn-i İslâmı kabûl eylemeyüb nasrâniyyete kaldığı gereği gibi tashîh ve şerʿan tahkîk olundukdan sonra o makûlelerin ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn bilâ-semen sebîlleri tahliye ve vatanlarına li-ecli'l-îsâl tercümân-ı mersûma teslîmen konsolos-ı mûmâ ileyh tarafına irsâl ve teslîm ve eşkâl ve mikdârlarını mübeyyin defterini Derʿaliyyeme ibʿâsa mübâderet ve tamaʿ-ı hâma tebeʿiyyet ve hatır ve gönüle riʿâyet birle üserâ-yı mesfûreyi taharrî ve zâhire ihrâc ve tashîh ve tedkîkde iğmâz ve ihmâlden ve bundan sonra dahi ketm ü ihfâ etmekden ve bir ferdin ketmine ruhsat göstermekden ve sahîh Rusyalu değil iken tebdîl-i hey'et ve tağyîr-i sûret ile devlet-i aliyyem reʿâyâsından bir neferin muğâyir-i müsâleme ve hılâf-ı şerîʿat-i nebeviyye Rusyalu tarafına azîmetine ruhsat ve cevâz ile mazhar-ı ıkâb-ı elîm olmakdan mücânebet eylemeniz bâbında **fî evâhır-i Muharrem sene 1200.**

(1298)Rusya kapudanlarından Timo Teonrolt nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtından olmak üzere 57 aded sütûn ve 67 kıtʿa kereste ve 120 kile hınta ve 50 kantar rugan-ı ton ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Rusya memleketine tâbiʿ Bahr-i siyâh iskelelerinden bu tarafa vürûd ve hamûle-i merkûmeyi ber-mûceb-i şurût Franca memleketine tâbiʿ Marsilya iskelesine nakliçün Akdenize azîmet murâd eyledikde elçi-i mûmâ ileyh bâ-arzuhâl inhâ ve hamûlesi defteri hıfz ve ibkâ olunmağla şurût-ı muʿâhede mûcebince ber-muʿtâd izn-i sefîne emri yazılmışdır**. Fî evâsıt-ı Muharrem sene 200**

(1299)Rusya kapudanlarından Sipiro Kunduri nâm kapudan kezâlik 2900 kile hınta ile Karadenizden gelüb hamûle-i mezbûrenin bir mikdârını memâlik-i devlet-i aliyyeye ve bir mikdârını memâlik-i devlet-i aliyyeye tâbiʿ olmıyan düvel-i sâire memâlikine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1300)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Valpakof nâm kapudan 6400 kile hınta ve 318 kantâr rugan-ı sâde ve 491,5 kantar havyar ve 514 kantar demir ve 159 kantar keten ve 114 kantar urgan ve 20 aded keçe ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle kezâlik Karadenizden gelüb memâlik-i mahrûseye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1301)Rusya kapudanlarından Nikolo Kunduri nâm kapudan 500 kile hınta ve 200 kantâr katranla urgan ve 1,5 kantar şemʿ-i asel ve 17 kantar havyar ve 46 kantar çuha ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa sefînesiyle kezâlik Karadenizden gelüb hamûle-i mezkûreyi memâlik-i devlet-i aliyyeye tâbiʿ olmıyan düvel-i sâire memâlikine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1302)Rusya kapudanlarından Brasimo Pana nâm kapudan 1500 kile hınta ve 714 kantâr rugan-ı sâde ve 257 kantar demir ve 114 kantar ton yağı ve 171,5 kantar havyar ve 143 kantar urgan ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1303)Rusya kapudanlarından Diyamitri Kaçari nâm kapudan 8000 kile hınta ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle kezâlik Karadenizden gelüb devlet-i aliyyeye

tâbiʿ olmıyan düvel-i sâire memâlikine nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1304)Rusya kapudanlarından Panalula Dikof nâm kapudan 850 kile hınta ve 285,5 kantâr rugan-ı sâde ve 657 kantar demir ve 285,5 kantar havyar ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa Rusya tüccâr sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1305)Rusya kapudanlarından Ciyorciyo Pana nâm kapudan 3600 kile hınta ve 8,5 kantâr havyar ve 25,5 kantar urgan ile mahmûl süvâr olduğu bir kıtʿa sefînesiyle kezâlik Karadenizden gelüb memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1306)Rusya kapudanlarından Pavlo Kunduri nâm kapudan 1500 kile hınta ve 503 kantâr havyar ile mahmûl kezâlik süvâr olduğu bir kıtʿa sefînesiyle Karadenizden gelüb memâlik-i devlet-i aliyyeye nakliçün Akdenize azîmet murâd etmekle ve defteri hıfz olunmağla ber-muʿtâd izn-i sefîne emri

(1307)Rusya reʿâyâsından Civani Sefendrakof nâm tâcir li-ecli't-ticâre Derʿaliyyeden Bahr-i sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

(1308)Rusya reʿâyâsından İgor Makonlof nâm tâcir berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden İzmir ve Bahr-i sefîdde vâkiʿ bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

(1309)Rusya reʿâyâsından İvan Bagontof nâm tâcir Atyanso nâm bir nefer müste'men adamını berâ-yı ticâret ve ziyâret Derʿaliyyeden Kudüs-i şerîfe varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

(1310)Rusya reʿâyâsından Emanuyel nâm tâcir Civani Dikif nâm bir nefer müste'men adamını berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden Moraya ve oradan İspanyaya varub gelmek üzere irsâli murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

(1311)Rusya reʿâyâsından Sifendalof nâm tâcir Nikola Sifanokof nâm bir nefer müste'men adamını berâ-yı ticâret Derʿaliyyeden İzmir ve Bahr-i sefîdde vâkiʿ cezîrelere varub gelmek üzere irsâli murâd etmekle ber-muʿtâd yol emri

[**s. 151**]

-Üsküdardan beren İzmire varınca yol üzerinde vâkiʿ kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri serdârları ve aʿyân vesâir zâbitâna hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Rusya orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb sâ'id devletin reʿâyâlarına verilen fermânlar ve yol emirleri Rusya devletinin reʿâyâsına dahi verildiği üzere edâ oluna deyu Rusya devletine iʿtâ olunan ahidnâme-i hümâyûnumda münderic olduğuna binâ'en ve İzmir ve tevâbiʿi iskelelerine gelüb giden Rusya tüccârının umûrların görmek içün Rusya beğzâdelerinden kançılar Sinovi Savtinif Petrokaryeri nâm beğzâde ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd konsolos nasb u taʿyîn ve yedine berât-ı âlîşânım iʿtâ olunduğuna ibtinâ'en konsolos-ı mersûm birkaç nefer müste'men etbâʿ ve adamlarıyla bu defʿa Derʿaliyyemden berren medîne-i mezbûreye azîmet eylediğin inhâ ve emnen ve sâlimen mahall-i merkûma îsâl ve ikʿâdı zımnında dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından bir nefer çavuş terfîk kılınmak ve esnâ-yı râhda ve medîne-i merkûmede dostluğa lâyık vech üzere hüsn-i muʿâmele ve rüsûm-i müvâlâta riʿâyet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ etmekle ahidnâme-i hümâyûn mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ ileyhimsiz konsolos-ı mersûmun esnâ-yı râhda ve ru'yet-i umûr-ı mahsûsasıçün evân-ı ikâmetinde münâfî-i şurût-ı musâfât kimesne tarafından vechen mine'l-vücûh îsâl-i cevr u taʿaddî olunduğuna ve adem-i emniyetini mûcib hâlet vukûʿuna rızâ-yı aliyyem olmadığı ve dâhil olduğu kazâda dostâne muʿâmele ibrâzına ibtidâr ve emnen herkes hudûdundan imrâr ve ittisâlinde vâkiʿ ra's-i hudûd-ı âhara îsâle ve iktizâ eden me'kûlât ve levâzım-ı sâ'irenin akçesiyle tedârik ve iştirâsı emrine bezl-i iktidâr olunmak matlûb idüğü maʿlûmunuz oldukda konsolos-ı mersûm çavuş-ı mûmâ ileyh maʿiyetiyle her hanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise bermuktezâ-yı şurût-ı musâlaha me'men ve mahfûz mahallere tenzîline ve dostluğa

lâyık vechile muʿâmele ibrâzına ve istihsâl-i esbâb-ı emniyete ve adem-i emniyetini müstelzim hâlâtın defʿ u refʿine saʿy-i mâ-lâ-kelâm ve mashûben bi’s-selâm savb-ı maksûda îsâl ve ikʿâdına dikkat ve ihtimâm ve kendüden ve müste’men adamlarından cizye talebi vesâir vergi mutâlebesinden ve dostâne mümârese ve himâyet ve sıyânetde kusûr ve rehâvet vukûʿu hasebiyle adem-i emniyeti ve levâzımı tedârikinde mübtelâ-yı meşakkati mûcib olur hâlâta tasaddîden ittikâ-i tâm olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Safer sene 200.

(1313)Âsitâne-i aliyyemden ra’s-i hudûda varınca yol üzerinde vâkiʿ kuzât ve nüvvâb ve aʿyân vesâir zâbitâna hüküm ki

Dersaʿâdetimden ra’s-i hudûda ve ra’s-i hudûddan Derʿaliyyeme iyâb ve zehâb eden Rusya devleti ulaklarının tahsîl-i emniyet ve selâmetleriçün mahfûf olan mahallerde nâyiblerine ücret-i muʿtâdesiyle cebelü neferâtı taʿyîn ve hılâl-ı râhda muhâfız ve himâyet olunarak gidişde ve gelişde mashûben bi’s-selâm savb-ı maksûdlarına îsâlleri husûsuna ikdâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rusya devletinin Âsitâne-i aliyyemde mukîm Rusya orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bâ-arzuhâl istidʿâ eylediğine binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Mevlânâ vesâ’ir mûmâ ileyhimsiz beyne’d-devleteyn derkâr olan silm ü müvâlât muktezâsı üzere Rusya devletinin ra’s-i hudûddan Derʿaliyyeme ve Derʿaliyyemden ra’s-i hudûda âmed-şüd eden ulaklarının esnâ-yı râhda münâfî-i şurût-ı musâfât kimesne tarafından vechen mine’l-vücûh îsâl-i cevr ü taʿaddî birle müks ve tevakkuflarına ve adem-i emniyetlerini mûcib hâlât vukûʿuna bir dürlü rızâ-yı pâdişâhânem olmayub mashûben bi’l-emn iyâb ve zehâbları matlûb-i şâhânem idüğü maʿlûmunuz oldukda Rusya ulakları her hanginizin tahtı kazâsına dâhil olur ise istihsâl-i esbâb-ı emniyetlerine dikkat ve mahûf olan mahallerde ücret-i muʿtâde ile ehl-i İslâmdan iktizâ eden cebelülerin derhal taʿyîn ve terfîkıyla esnâ-yı râhda muhâfaza ve himâye olunarak gidişde ve gelişde emnen ve sâlimen birbirlerinize irsâllerine ve adem-i emniyetlerini müstelzim hâlâtın defʿ u refʿine saʿy-i behmâl ve savb-ı maksûda îsâllerine bezl ü vüsʿ ve mecâl eyleyesiz şöyle ki muğâyir-i tenbîh-i şâhânem ulakların cebelüye intizâran her ne mahalde müks ve tevakkuflarına tecvîz ile umûr-ı müstaʿcelenin şimande-i ukde-i te’hîr olmasına irâ’et-i ruhsat ve muhâfazaları emrinde adem-i dikkat olunduğu elçi-i mûmâ ileyh tarafından ihbâr ve iştikâ olunmak lâzım gelür ise özür ve illetiniz karîn-i ısgâ

olmayub muʿâkab olacağını muhakkadır. Ana göre mûceb-i emr-i âlîşânım üzere amel ve hareket eylemeniz bâbında. **Fî evâsıt-ı Safer sene 200.**

(1314)Bir sûreti yine mûmâ ileyhime başka

(1315)Bir sûreti yine mûmâ ileyhime başka

(1316)Bir sûreti yine mûmâ ileyhime başka

(1317)Belgrad Mollasına ve Âsitâne-i aliyyeme gelince yol üzerinde vâkiʿ sâ'ir kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri serdârları ve gümrük ümenâsı ve cizyedârân vesâir zâbitâna hüküm ki

Rusya devletinin hâlâ Âsitâne-i aliyyemde mukîm Rusya orta elçisi Kavalyer de Bolçakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saʿâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb tüccâr ve tercümânlar ve ale'l-ıtlâk cümle Rusya reʿâyâsı devlet-i aliyyenin memâlikinde serbestiyet üzere bahran ve berren varub gelmek beyʿ ve şirâ ve ticâret edebileler ve resm-i gümrüklerini baʿde'l-edâ devlet-i aliyyenin zâbitân vesâ'ir askeri taraflarından esnâ-yı râhda alıkonulub bir dürlü illet ve bahane ile rencîde olunmayalar Rusya tüccârının ve Rusyaya müteʿallık olanların Rusya memâlikinden memâlik-i Osmâniyeye getirecekleri ve memâlik-i Osmâniyeden alub kendü devletlerine götürecekleri emtiʿa ve eşyânın rüsûmu yüzde üç hesâbı üzere verilmesi muʿâhede-i müteferridenin yirminci mâddesinde karâr verildiğine binâ'en işbu ahidnâmede betahsîs olunan rüsûmu edâ eyledikden sonra devletlerine alub götürecekleri emtiʿa ve eşyâyı tahmîl ve nakl eylemeleri husûsunda kendülere bir dürlü muhâlefet eylemiyeceğini devlet-i aliyyem müteʿahhid olur. Rusya reʿâyâları hakkında riʿâyet olunan bi'l-cümle muʿâfiyât ve müsâlemât ile Rusya elçisinin konsoloslarının hizmetinde olan tercümanlar vesâir adamları dahi mütemettiʿ olalar Rusya tüccârı Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memâlikinden devlet-i aliyye memâlikine getürecekleri emtiʿa ve eşyânın füruht eyledikleri yerlerde devlet-i aliyye memâlikinden alub Rusya memleketine götürecekleri emtiʿa ve eşyânın dahi ancak iştirâ eyledikleri mahallerde resm-i gümrüklerini ber-mûceb-i şurût edâ eyleyeler deyu beyne'd-devleteyn münʿakid olan ticâret muʿâhedesinde münderic olduğuna binâ'en Selanikde mukîm Rusya konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercümân olan Dimiço Bavdori Mandof nâm tercümânın kendü malı olmak ve îcâb eden gümrüğü Derʿaliyyemde edâ olunmak üzere müste'men adamı vesâtatıyla bu esnâda Nemçe tarafından li-ecli'l-beyʿ doğru

Derʿaliyyeme gelecek emtiʿa ve eşyâsının Belgraddan ve esnâ-yı râhda muğâyir-i şurût resm-i gümrüğü ve mürûriye vesâir gûne vergi mutâlebe olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidʿâ ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz Rusya devletine iʿtâ olunan ahidnâme-i hümâyûnuma mürâcaʿat olundukda vech-i meşrût olduğu mastûr ve mukayyed olmağla şurût-ı muʿâhede mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi Rusya tüccârının kendü memleketinden ve düvel-i sâire memâlikinden Devlet-i aliyye memâlikine getürecekleri emtiʿa ve eşyânın îcâb eden resm-i gümrüğü füruht olunan mahalde edâ olunmak ve beyʿ eylemedikleri emtiʿalarından hılâl-i râhda gümrük vesâir nesne mutâlebe olunmamak muktezâ-yı şurûtdan olduğu siz ki Mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz maʿlûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer tercümân-ı mersûmun adamı müste'men Moğor vesâtatıyla doğru Derʿaliyyeme gelecek emtiʿa ve eşyâsından madem ki ol tarafda beyʿ olunmıya hılâf-ı şurût-ı uhûd resm-i gümrük ve cizye ve mürûriye ve toprak basdı vesâir vergi mutâlebesiyle zecirden mübâʿadet ve dâ'imâ bâlâda zikrolunan şurût-ı muʿâhede muktezâsıyla amel ve harekete ikdâm ve dikkat ve hılâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında **Fî evâsıt-ı Muharrem sene 1200.**

[s.152]

(1318) Rusya kapudanlarından Alexander Vlamirof(?) nâm tacir berâ-yı ticâret ve ziyâret Deraliyye'den Bahr-i Sefîd'de vâki bazı cezîrelere ve ondan Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâhir-i M sene 1200**.

-Rusya reâyâsından Sisimo Clarlo ve Stefani Falikyoblof(?) nâm tacirân berâ-yı ticâret Deraliyye'den Bahr-i Sefîd'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmeleriyle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Denstachi Satrof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Mora cezîresine varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

(1321) Rusya reâyâsından Kostantin Syalitkiyef(?) nâm tacir bir nefer müste'min oğlu ile li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Giovanni Kolmori(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Nicola Adilinof(?) nâm tacir Tacer Teodor Vakardolyo nâm bir nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Teodor Vkaniyef(?) nâm tacir Apostoli Kopa nâm bir nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(1325) Rusya reâyâsından Stani Pana(?) nâm tacir Alâ-tarîki't-ticâre Deraliy-ye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Marko Kavalo(?) nâm tacir Siro nâm bir nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Marko Kavalo(?) nâm tacir Nicola Vargoni(?) nâm bir ne-fer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından İvan Bogona(?) nâm tacir Dimitrio Razi(?) nâm bir nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(1329) Rusya reâyâsından Elya Alkinof(?) nâm tacir Emanuel Dimitriyoviç(?) nâm [bir] nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya reâyâsından Avans Mıgırdiç nâm müste'min li-ecli'z-ziyâre Deraliy-ye'den Kudüs-i Şerif'e varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; M.

Rusya reâyâsından Dimitrio Marenko(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliy-ye'den İzmir ve Midilli cezîre[sine] varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

(1333) Rusya reâyâsından Antonio Barkof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

Rusya reâyâsından Antonio Barkof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Mora cezîresine varub gelmek murâd etmekle ahidnâme mûcebince ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya tüccârından Dimitri Alfabraki(?) nâm tacir Spiro Dvari(?) nâm bir nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Kostantin Flandrof nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere dört kantar demir ve iki yüz kantar revgan ve yüz on buçuk kantar keten ve seksen kantar tuzlu balık ve yüz on dört kantar havyar ve beş yüz keyl hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden vürûd ve hamûle-i merkûmeyi ber-mûceb-i şurût Memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e cânibine nakl murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Brasimo Valsamikyef nâm kapudan kezâlik dört in beş yüz keyl hınta ve on dört kantar havyar ve yüz on beş kantar telâtin ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp Memâlik-i Mahrûse'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Daniel Valsamikyef nâm kapudan kezâlik beş bin keyl hınta ve iki kantar havyar ile Rusya memleketine tâbi Karadeniz iskelelerinden gelüp Memâlik-i Mahrûse'ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz cânibine azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Stemati Ykorof(?) nâm kapudan kezâlik sekiz bin beş yüz on beş keyl hınta ve dört yüz yirmi sekiz buçuk kantar demir ve on iki buçuk kantar revgan-ı sâde ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Karadeniz iskelelerinden gelüp hamûle-i merkûmeyi Devlet-i

Aliyye'ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Vasili Yorif(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle hamûle iştirâsı içün bilâ-hamûle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mutâd izn-i sefine emri.

[s.153]

(1341) Rusya kapudanlarından Anderi Likardoylof(?) nâm kapudan kezâlik beş yüz keyl hınta ve iki bin beş yüz yetmiş yedi kantar demir ve beş kantar telâtin ve yüz on top kirpass ve dört yüz yirmi adet cild-i erneb ile Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden bu tarafa vürûd ve hamûle-i merkûmeyi Memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Nicolo Kondrof(?) nâm kapudan kezâlik beş yüz keyl hınta ve yüz yetmiş bir buçuk kantar revgan-ı sâde ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a -Rusya tüccar sefînesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden bu tarafa gelüp hamûle-i merkûmeyi Devlet-i Aliyye memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Spiro Licardoilof(?) nâm kapudan kezâlik on beş bin keyl hınta ve kırk sekiz buçuk kantar don yağı ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Rusya memleketine tâbi Karadeniz iskelelerinden gelüp Devlet-i Aliyye'ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

(1344) Rusya kapudanlarından Nicolo Korologof(?) nâm kapudan kezâlik üç bin iki yüz elli keyl hınta ve altı kantar revgan-ı sâde ve on dört kantar yapağı ve on üç vukiyye ravend ve yirmi top bez ve on altı top peşkir bezi ve otuz kutu çay ve otuz adet keçe(?)ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp Memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Teodor Vlai(?) nâm kapudan kezâlik beş bin keyl hınta ve iki fıçı havyar ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Rusya memleketine tâbi Karadeniz iskelelerinden gelüp Devlet-i Aliyye’ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz cânibine azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Agustino Kzilari(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesine tahmîl eylediği bin altı yüz on keyl hınta ve iki yüz on beş adet cild-i camus ve yüz on beş kantar şem‘-i asel ve yedi yüz elli dokuz kantar yapağı ve yüz on dört kantar eczâ-yı mütenevvi‘a ve yüz iki kantar cild-i ganem ve dört yüz doksan altı kantar havyar ve dört yüz elli kantar cimşir(?) ve seksen dokuz kantar … bu tarafa gelüp ve taşradan iştirâ olunmuş otuz altı kantar tiftik ve yetmiş beş kantar duhân ve on altı kantar zâc-ı Kıbrıs ve üç kantar sinameki ve bir kantar mazı ve dört yüz seksen dört vukiyye harîr-i hamı dahi bu tarafta tahmîl ve Devlet-i Aliyye’ye tâbi olmayan düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Golilmo Kastile(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere beş bin altmış beş keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefînesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

(1348) Rusya kapudanlarından Dimitrio Fralkoilof(?) nâm kapudan kezâlik dört bin beş yüz keyl hınta ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle gelüp düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri; **evâil-i S sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Georgio Varokiyef(?) nâm kapudan kezâlik üç bin yüz doksan keyl hınta ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle Bahr-i Sefid’de vâki memâlik-i Devlet-i Aliyye’ye nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Simone Rodof(?) nâm kapudan kezâlik iki bin beş yüz keyl hınta ve iki fıçı havyar ve on altı kantar don yağı ve on sandık şem‘-i revgan ile

mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle gelüp Devlet-i Aliyye memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Georgio Vivarief(?) nâm kapudan kezâlik iki bin beş yüz keyl hınta ve elli altı buçuk kantar urgan ve altı şem'-i asel ve yirmi kantar yapağı ve bin adet makara(?)ile mahmûl süvâr olduğu sefîne[siyle] gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Teodor Dmorhakiyef(?) nâm kapudan süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefînesine hamûle tahmîl etmek içün bilâ-hamûle Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle ber-mutâd izn-i sefine emri.

(1353) Rusya reâyâsından Kostantin Bobof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Sisam cezîresine varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Kostantin Staros(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefîd'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Vasili Adariç(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefîd'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

(1356) Rusya reâyâsından Georgio Brayakilof(?) nâm tacir Carlamo Valokof(?) nâm bir nefer müste'min âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefîd'de vâki bazı cezîrelere varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

[s.154]

(1358) Rusya reâyâsından Ygor Bsarof nâm tüccar berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri; **evâsıt-ı S sene 1200.**

-Rusya reâyâsından Georgio Mahbraltof nâm tüccar berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Rusya tüccarından Kozmad Yamiha nâm tacir Rusya reâyâsından Dimitrio Fobertim nâm bir nefer hizmetkârını berâ-yı ticâret Deraliyye'den berren Rusya memleketine varub gelmek üzere irsâl murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

(1561) Rusya tüccarından Yakim Dimitriyef ve Tikam Manyoyef ve Sergey Mazitonof ve Vasil Kontrakiyef nâm dört nefer berâ-yı ticâret Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tad yol emri.

-Elçi-i mümâileyh yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Nikolaki Habikni(?) nâm tercüman Rusya reâyâsından İvan Angeloblof ve Dimitri Manka nâm iki nefer müste'min âdemlerini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki cezirelere irsâl murâd etmekle ahidnâme-i hümâyûn mûcebince ber-mu'tad yol emri.

-Rusya kapudanlarından Vasili Solomon nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtı olmak üzere bin yedi yüz elli keyl hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp Memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmak [üzere] ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Teodor Maroznikyef nâm kapudan kezâlik bin keyl hınta ve üç yüz on yedi kantar revgan-ı sâde ve üç yüz keyl börülce ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

(1365) Rusya kapudanlarından İvan Saknorakof nâm kapudan kezâlik altı bin üç yüz keyl hınta ve dört bin adet tavşan postu ve kırk adet envâ'-ı kürk ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle gelüp düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Klar nâm kapudan kezâlik dört bin sekiz yüz keyl hınta ve yetmiş dört kantar don yağı ve yirmi kantar şem'-i revgan ve yirmi kantar keten ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Pierro Descardin nâm kapudan kezâlik üç torba hınta ve altmış sekiz torba börülce ve on beş varil sem'-i asel ve iki varil katran ve dört

varil tuzlu lahm ve seksen iki varil don yağı ile mahmûl süvâr olduğu sefînesiyle gelüp düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

(Tercüman hizmetkârlarının muâfiyet emridir)

-Boğaz hisarlarında mukîm Rusya konsolos vekili yanında 1200 senesi Safer'inin 27. günü tarihiyle müverrah verilen berât-ı şerîf mûcebince tercüman olan Apostoli veled-i Papasnameti nâm tercüman ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Nicola Marodi nâm bir neferi mugâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile teaddî olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak içün muâviyeti havî Boğazhisarları nâiblerine ve zâbitânına hitâben; **evâhir-i S sene 1200**.

(İşbu emr hıfzolunup yerine âharı idhâl ile emr yazılmıştır; evâsıt-ı Ca sene 1200)

Bu dahi tercümân-ı mersûmun diğer bir nefer hizmetkârı Paolo veled-i Petro kezâlik mugâyir-i şurût-ı berât cizye ve âhar vechile teaddî ettirilmeyüp himâyet ve sıyânet olunmak içün muâviyeti havî;.

(1370) Rusya kapudanlarından Giovanni Kondogo(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsulâtından üç bin keyl hınta ve yüz elli üç kantar revgan-ı sâde ve yüz kırk üç kantar urgan ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Karadeniz'den gelüp düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri; **evâhir-i S sene 1200**.

-Rusya kapudanlarından Samuel Foman nâm kapudan kezâlik iki bin keyl hınta ile mahmûl süvâr olduğu sefinesiyle Karadeniz'den gelüp düvel-i sâireye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla mutâd üzere izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Shardhal nâm kapudan kezâlik üç bin altmış keyl hınta ve altmış iki kantar don yağı ile mahmûl râkib olduğu sefinesiyle Karadeniz'den gelüp düvel-i sâireye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Atnasi Makyarof(?) nâm kapudan kezâlik dört bin iki yüz yirmi beş keyl hınta ve beş kantar şem‘-i asel ile mahmûl süvâr olduğu sefinesiyle Karadeniz’den gelüp düvel-i sâireye nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mutâd izn-i sefine emri.

[s.155]

(1374) Tombasar voyvodası Ali zîde mecdühûya hüküm ki,

Rusya reâyâları Bahr-i Siyah yolundan veyahud sâir tarîklerden Rusya memâlikine götürmek üzere memâlik-i Devlet-i Aliyye’de veyahud Bahr-i Sefid’de iştirâ eyledikleri hamrı iştirâ eyledikleri mahalde yüzde üç hesâbı üzere semeni edâ edüp bir türlü tereddüd olunmaksızın te’diyesi lâzım gelen edâ tezkiresini aldıktan sonra İstanbul Boğazı memerrinden mürûrlarında yetirme(?) ve sâir bir türlü resm vermeye mecbûr olmayalar deyü beyne’d-devleteyn in‘ikâd-pezîr olan muâhede-i münferidede münderic olduğuna binâen Rusya tüccârından İvan Nicolayef mukaddemce Tuna’nın berü yakasından yedi yüz on sekiz buçuk guruşluk hamr iştirâ ve icâb eden resmin ber-mûceb-i şurût-ı muâhede iştirâ eyledikleri mahalde tamamen edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresin ahz ve on adet fıçıya vaz‘ ve bir adet bârgîr arabasına tahmîl ve Rusya memleketine li-ecli’n-nakl hîn-i mürûrunda tarafından âdemlerin tâcir-i mersûmdan mugâyir-i şurût-ı uhûd üç yüz yirmi dört guruş doksan akçe ahz eyledikleri ve bundan başka koşanda(?) olan âdemin Bomen Efendi(?) demekle ma‘rûf kimesne dahi sâir Rusya tüccârının Eflak ve Boğdan ve mahall-i sâire[de] iştirâ edüp ber-minvâl-i muharrer lâzım gelen resmi edâ olunduğunu müş‘ir memhûr edâ tezkiresi alınmış hamrın beher fıçısından resm-i mürûriyye ve yetirme ve gümrük nâmıyla on birer guruş alarak bu âna dek yedi yüz yirmi altı guruş resm alınmış olduğu ve Boğdan’da mukîm Rusya konsolosu bi’d-defeât sana mektup tahrîriyle meblağ-ı mezkûrun reddini ve ba‘de-izin mugâyir-i şurût rüsûmât tahsîlinden keff-i yed olunmasını iltimâs eylemiş iken bir türlü mukayyed olmadığı ihbâr olunduğun Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bu defa südde-i saâdetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında inhâ ve münâfî-i şurût-ı muâhede alınan meblağ-ı mezbûrun istirdâdı ve fîmâ-ba‘d bu gûne hâlâttan mübâadet olunması içün tenbîhi havî emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekle meblağ-ı mezbûr istirdâd ve ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince dâima amel ve hareket olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve tahzîran

işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş idi; sen ki voyvpda-i mümâileyhsin bâlâda beyân olunduğu vechile tanzîm olunan şurût-ı muâhedenin mûceb ve muktezâsıyla mîzân-ı amel ve hareket olunmak ve binâenaleyh resmi istirâ olunan mahalde eda olunmuş o makûle hamûleden tekrâr resm ve âhar vechile Rusya tüccârından nesne mutâlebe olunmamak muktezâ-yı şurûttan olduğu ve âdemlerinin aldığı akçenin reddi lâzım geldiği ma'lûmun oldukta tüccâr-ı mersûmeden ber-minvâl-i muharrer âdemlerinin bu âna dek mugâyir-i şurût akçe aldıkları vâki ve me'hûzleri her ne ise bilâ-teallül min-gayr-i noksânin Rusya tacirlerine redd ü teslime ihtimâm ve dikkat ve bundan sonra dahi bu gûne hamûle ve eşyadan mükerrer resm almaktan ve âdemlerine aldırmaktan hazer ve mücânebet ve ale'd-devâm ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel ve harekt ve meblağ-ı makbûzun ma'rifet-i şer'le istirdâd olunduğunu müş'ir senedâtını bu tarafa irsâle müsâraat eylemen bâbında; **fî evâhir-i S sene 1200.**

- Bender muhâfızı vezîre ve Bender kadısına hüküm ki,

Bender yamakânından kırk altı cemâatin neferâtından Kasap İbrahim nâm kimesnenin yüz doksan senesinde Boronista nâm Rusyalu'dan … eylediği iki yüz altmış adet ağnâmın bahâsını bu âna dek edâ ve teslim eylemeyüp teallül ve muhalefet üzere olduğundan Buğdan'da mukim Rusya konsolosu keyfiyeti Bender muhâfızına ifade eylemiş iken ve mezbûr İbrahim Bender yamakânından olmak hasebiyle serhadd-i merkûmda mevcûd olmak ihtimâli yoğiken, "mezkûr Bender'de gayr-ı mevcûddur" deyü cevâba tasaddi birle iptal-i hakka cesâret olunmuş oldukta Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa südde-i saâdetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında inhâ ve tahsîli bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle mahallinde şer'le ru'yet ve tahsil ve teslime ihtimâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi merkûm İbrahim'i zâbıtı ma'rifetiyle mahallinde meclis-i şer'a ihzâr ve hakk u adl üzere terâfü'-i şer' ve mukaddemâ bir defa şer'şe görülüp fasl olunmayan husûslarda hakkâniyet vechile ru'yet ve ber-minvâl-i muharrer mersûmun merkûmun zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan ol miktâr ağnâm semeni her ne ise hükmedüp tamamen tahsîl ve bilâ-kusûr Rusyalu'ya edâ ve teslim edüp bî-vech teallül ve muhâlefet ettirmeyüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakka mezîd-i ikdâm ve ihtimâm ve iptal-i hakk ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i rızâ-yı

mülûkânem âhad tarafı himaye ve âhara gadri mûcib hâlet vukûundan ittikâ-ı tam eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i S sene 1200.**

-Hâlâ Bender muhâfızı vezîre ve Bender kadısına ve yeniçeri zâbitine hüküm ki,

Rusyar reâyâları Bahr-i Siyah yolundan veyahut sâir tariklerden Rusya memâlikine götürmek üzere memâlik-i Devlet-i Aliyye'de ve bâ-husûs Bahr-i Sefid'de iştirâ eyledikleri hamrı iştirâ eyledikleri mahalde yüzde üç hesabı üzere semeni edâ edüp bir türlü tereddüt olunmaksızın tediyesi lazım gelen edâ tezkiresi aldıktan sonra İstanbul Boğazı memerrinden mürûrlarında yetirme ve sâir bir türlü resm vermeye mecbûr olmayalar deyü beyne'd-devleteyn mün'akid olan ticâret muâhedesinde münderic olduğuna binâen Rusya tüccarından İvan Nicolayef nâm tacir Tuna'nın berü yakasından iştirâ ve icâb eden resmini ber-mûceb-i şurût iştirâ eylediği mahalde edâ ve edâsını müş'ir ma'mûlün-bih tezkire ahz eyediği on fıçı hamrı bârgîr arabasına tahmil ve memleket-i Rusya'ya nakl içün esnâ-yı azîmette Bender'e tâbi Balta(?) nâm mahal sükkânından serdâr Abdi nâm kimesne hilâf-ı şurût mükerrer resm iddiâsıyla yedi yüz on sekiz buçuk guruşluk zikrolunan hamûleyi bârgîr ve arabasıyla ve bir nefer müste'min hizmetkârıyla ahz ve zapt eylediğinden Buğdan'da mukîm Rusya konsolosu keyfiyeti Bender muhâfızına ifâde ve eşya-yı mezkûre ve müste'min-i mersûmun tahliyesini istircâ eylemişken adem-i dikkatten nâşi kaziye-i merkûma … ve nispet ve irâd-ı özr u illet ile ifâ-yı şurût u uhûda ihtimâm olunmadığı bi'l-ihbâr ma'lûmu oldukta Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bu defa südde-i saâdetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında inhâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd amel ve hareket olunmak içün emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mümâileyhimsiz ahidnâme-i hümayûn şurût-ı mûcebince amel ve hareket ve istirdâdı emrine ikdâm ve dikkat olunmak olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mümâileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer icâb eden resmi ber-mûceb-i şurût iştirâ olunan mahalde edâ olunup ma'mûlün-bih edâ tezkiresi almış hamûle-i mezkûre içün Rusya tüccarından hilâl-i râhta tekrâr resm ve âhar vechile nesne mutâlebe olunmamak bâlâda mestûr lurût-ı muâhede muktezâsından olduğu ve münâfî-i şurût Rusya tüccarından memâlik-i mahrûsemde ızrâr ve tekdîr olunmalarına bir vechile rızâ-yı hümâyunum olmadığı

malûmunuz oldukta merkûm serdâr Abdi'yi huzûr-ı şer'a ihzâr ve inhâ olunduğu Rusya taciri mersûmun ol mşktâr fıçı hamr ile mahmûl bârgîr ve araba ve müste'min âdemini mükerrer resm iddiâsıyla ahz ve zapt eylediği ve el-hâletü hâzihî istirdâd olunmayup zaptında olduğu nefsü'l-emre muvâfık olduğu sûrette bilâ-teallül min-gayr-i te'hîr yedinden nez'(?) ve Rusyalu'ya redd ü teslime mezîd-i ikdâm ve dikkat ve fîmâ-ba'd mugâyir-i şurût-ı uhûd bu gûne nâ-marzî hâlâta tasaddî etmekten ve ettirmekten mübâadet ve dâimâ ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket eylemelerini merkûm ve sâir iktizâ edenlere gereği gibi tenbîh ve te'kîde mübâderet ve iğmâz u rehâvetten be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâhir-i S sene 1200.**

[**s.156]**

(1377) Hâlâ İsmail cânibi ser'askeri vezirim Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Rusya tüccarından İvan Foelin ve Samuel Bacivanof(?) nâm tacirânın ol havâlide mukîm Kazak tâifesinden iddiâ eyledikleri emvâl-i mağsûbe bedeli def'an li'l-hısâm Kazaklardan yirmi kese akçe tahsil ve Rusyalu'ya teslim olunmak hususuna bu tarafta karar verildiğini havî ve meblağ-ı mezkûrun beher-hâl Kazaklardan tahsili sen ki vezir-i müşârunileyhsin senden matlûb-ı hümayûnum idüğünü ve kat'-ı rişte-i iddiâ ve ibrâ-yı zimmet olunduğunu mübeyyin tahrirât irsâline müsâraat eylemeni müştemil bi'd-defeât evâmir-i şerifem gönderilmiş iken ve ocaktan Mehmed Çavuş mübâşir tayin olunalı müddet-i medîde olmuş iken ve binâenaleyh bu hususun ber-vech-i irâde-i aliyyem karîn-i itmâmıyla tahrirât-ı matlûbenin vürûdu lâzime-i halden iken bu âna dek adem-i vürûdu mûcib-i teaccüp ve istiğrâb olmakla vusûl-i emr-i şerifime dek meblağ-ı mezbûr Kazaklardan tahsîl olunmamış ise ba'de'l-yevm te'hîr ve tekâsülü tecvîz eylemeyerek ve özr u illetlerine bir vechile itibâr etmeyerek tahsiline irâde-i kat'iyye-i mülûkânem tealluk eden yirmi kese akçeyi mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince bi-eyyi-hâl zecren-lehüm tahsil ve teslime ikdâm ve dikkat eylemen fermanım olmağın te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi nizâ'-ı merkûmun kat'ı ber-vech-i muharrer bu tarafta karar verildiği vechile meblağ-ı mezbûrun beher-hâl Kazaklardan tahsiline muvaffak idüğü ve beher-hâl tahsil ve teslimiyle Rusyalu'nun ırzâ ve iskâtları sen ki vezir-i müşârunileyhsin senden matlûb-ı şahânem olduğu ve tâife-i merkûmun özr ü illetlerine havâle-i sem'-i itibâr veyahut tekâsül ve rehâveti ihtiyârla imrâr-ı vakt olunma-

sına bir türlü rızâ-yı hümayûnum olmadığı malûmun oldukta meblağ-ı mezkûr el-hâletü hâzihî tahsil ve teslim olunmamış ise mukaddemâ ve bu defa şeref-rîz-i şudûr olan evâmir-i münifim mûcebince fîmâ-ba'd te'hiri tecvîz olunmayarak ve bundan sonra emr-i âlî ısdârına muhtâc eylemeyerek tâife-i merkûmeyi tehdîd ve ihâfe eyleyerek meblağ-ı mezbûrun yirmi kese akçeyi ma'rifetin ve mübâşir-i mümâileyh ma'rifetiyle zecren-lehüm tahsil ve def'an-li'n-nizâ' tacirân-ı merkûmâna telsin ile kat'-ı rişte-i iddiâ ve zimmeterini ibrâ ve noksân teklifi ve ziyâde tahsilden ittikâ ve keyfiyet-i ibrâyı serî'an Deraliyye'me tahrir ve inhâ eylemen bâbında; **fî evâsıt-ı S sene 1200**.

(1378) Rusya reâyâsından İvan Nicolai nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Mora ceziresine varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri; **evâil-i Râ sene 1200**.

-Rusya kapudanlarından Bontan Bronham(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere sekiz bin keyl hınta ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Karadeniz'den gelüp Akdeniz'e vaki düvel-i sâire memâlikine nakl içün Bahr-i Sefid tarafına azimet etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Giakomarn nâm kapudan hamûle iştirâsı içün râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle bilâ-hamûle Karadeniz'e azimet etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Boğaz hisarlarında mukîm Rusya konsolos vekili yanında 1200 senesi Safer'inin 27'nci günü tarihli müverrah verilen berât-ı şerif mûcebince tercümân olan Apostol veled-i Bayasnamti(?) nâm tercüman ber-mûceb-i şurût-ı nizâm iki nefer hizmatkârlarından Nicola Mavrodi nâm bir nefer hizmetkârını maslahat-ı ticâretini ru'yet içün Boğaz hisarlarından medîne-i İzmir'e irsâl murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ etmekle yedinde olan tuğralı emr-i şerif mûcebince amel olunup Boğaz hisarlarından medîne-i İzmir'e varub gelmesine mümânaat olunmamak içün emir yazılmıştır.

-Boğaz hisarlarında mukîm Rusya konsolos vekili yanında 1200 senesi Safer'inin 27'nci günü tarihli müverrah verilen berât-ı şerifle tercüman olan Apostol veled-i Bayasnamti(?) nâm tercüman maslahat-ı ticâretini ru'yet içün Boğaz hisarla-

rından Deraliyye'ye gelüp gitmek murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ etmekle tercümân-ı mersûmun gelüp gitmesine mümânaat olunmamak içün emr-i şerif yazılmıştır.

Der-zamân-ı reîsü'l-küttâb Hazret-i Hayri Mehmed Efendi tâle bekâhü

(1383) Rusya tüccarından Sridkon(?) nâm tacir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri; **evâsıt-ı Râ sene 1200.**

-Rusya reâyâsından Antonio Mavriyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Georgio Geogems(?) nâm tacir Mazloyorlan(?) nâm bir nefer müste'men âdemini li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

(1386) Rusya kapudanlarından Georgio Mnoksa(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere bin beş yüz keyl hınta ve dört yüz elli keyl … ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Karadeniz'den gelüp memâlik-i Devlet-i Aliyye'ye nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Anderyi Sakandrof(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den İzmir ve Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Seknade(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere kırk kantar urgan ve yüz otuz kantar havyar ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden vürûd ve Deraliyye'den dahi elli kantar tuzlu balık tahmîl ve hamûle-i mezkûreyi düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz'e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

[s.157]

(1379) Özü muhâfızı vezîre ve kadısına hüküm ki,

Rusya memleketine tâbi Giresun havâlisinde vâki Stanislav nâm karyede müceddeden iskân olunan ve kadîmden sâkin olan Rusya reâyâsından yüz nefer Rusyalu karye-i merkûmeden firâr ve Liman(?) tesmiye olunur mahalde dahi Rusyalu'nun birkaç takım ağlarını(?) sirka birle Özü tarafına mürûr ve azimet etmiş oldukları ve sâbıku'z-zikr Giresun havâlisinde İgöl nehri Nuh(?) nehrine fasl(?) olunduğu mahalde mütemekkin Kayer(?) nâm bir nefer Rusya tacirinin menziline Özü kırı tarafından yirmi nefer Zaberva(?) Kazakları … duhûl ile tacir-i mesfûrun zevcesini ve kayın anasını kayd u bend ve bir nefer hizmetkârını helâk ve mahall-i mezbûrda sâkin Ten(?) Kazaklarından bir nefer Kazak'ı cerh ve silahlarını ahz ve menzil-i mezkûrda mevcûd yedi bin rublelik emti'a ve eşyayı gâret ve gerü Özü kırına avdet eyledikleri ihbâr ve inhâ olunduğun Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr mukaddemâ bâ-takrîr inhâ ve bermuktezâ-yı şurût-ı uhûd amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen ve ahidnâme-i mübârekenin in'ikâdı ve tasdîknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin reâyâsından bazıları âhar bir töhmet ve adem-i itâat veyahut hıyânet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olur ise Devlet-i Aliyye'mde dîn-i İslâm'ı kabûl ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ-'adâ asla bir bahâne ile kabûl ve himâyet olunmayup der-'akab veyahut hiç olmazsa ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki, bu misillü yaramazların sebebi [ile] iki devlet beynine mûris-i burûdet ve bâis-i bahs-i abes olur aslâ bir manâ olmaya; kezâlik tarafeyn reâyâsından olup gerek ahâlî-i İslâm ve gerek Hıristiyan zümresinden bir kimesne bir türlü taksirât edüp her ne mülâhaza ile bir devletten ol bir devlete ilticâ ederlerse bu misillüler talep olundukça bilâ-te'hîr reddoluna deyü Devlet-i Aliyye'mle Rusya devleti beyninde alınup verilen ahidnâmede ve Zaberva Kazaklarının cerâyim-i güzeşte afvı ve dilerler ise Rusya memâlikinde sâkin olmaları ve istemedikleri sûrette Tuna'nın berü cânibinde taraf-ı berîde Bahr-i Siyah'tan ba'îdde mahallerde iîvâ olunmaları beyne'd-devleteyn karâr-gîr-i hüsn-i nizâm olan mevâdd-ı silm ü musâfâtı müştemil mübâdele olunan senedlerde münderic ve musarrah olduğuna ibtinâen inhâ olunduğu üzere Rusya memleketinden Devlet-i Aliyye'm memâlikine ilticâ kasdıyla firâren ol havâliye tevârüd eden sahih Rusya reâyâsının tayîn-i hallerine tahsil-i vukûf ve bi't-taharrî zâhire ihrâc ve hudûd generali ile dostâne muhâbere ve tarafından tercümân ve âdemlerini isticlâb ve bi'l-muvâcehe istintâk ve şurût-ı ahidnâmeye tatbik ederek İslâm'ı kabûl etmeyen Rusya reâyâsının

ve emvâl-i mesrûkanın bilâ-teallül derhal redd ü teslimine mezîd-i ikdâm ve dikkat eylemenizi havî bir kıt‘a ve zikrolunan Kazaklardan fezâyih-i mezkûreye cesâret edenlerin gereği gibi tashîh ve bi’t-taharrî tahkîk birle der-‘akab ahz ve eşya-yı mağsûbe ma‘rifetiniz ile tamamen tahsîl ve Rusyalu’ya istirdâd ve haklarında lazım gelen te’dîbât icrâ ve ba‘de’l-yevm tâife-i mezbûreden ol havâlide bir neferin sâkin olmamasına ve eğer bu fezâhate ibtidâr edenler Zaberva Kazaklarından olmayup bâlâda mezkûr Rusya Kazakları ise dahi diğer sâdır olan emr-i şerîf-i mezkûr muktezâsıyla amel olunaraj eşya-yı menhûbe ile me‘an hudûd generaline redd ü teslime bezl-i vüs‘ u kudret olunmasunu muhtevî âhar bir kıt‘a mukaddemâ evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuş idi; binâenaleyh mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket ve mugâyiri vaz‘ u hâlet hudûsünden ve iğmâz ve rehâvet vukû‘undan mücânebet olunarak ibkâ-yı şerâit-i safvet ve icrâ-yı merâsim-i hemcivârîye riâyet tabîat-ı maslahattan iken bu defa elçi-i mümâileyhin südde-i saâdetime takdim eylediği takrîr kâğıdında evâmir-i merkûmenin infâz ve icrâsını Giresun generali bi’d-defeât sizden iltimâs eylemiş iken tarafınızdan bir gûne icrâsına mübâşeret olunmadığı ve eşkıyâ dahi Leh cânibine gitmiştir deyü irâd-ı özr ve illet olunduğu ve Zaberva Kazaklarından el-hâletü hâzihî serhad üzerinde bî-hadd eşhâs mevcûd idüğü ve Rusya memleketinden firâr edenler el-ân Özü kırında ve bâlâda muharrer nehirde Liman tabir olunur mahalde … bağcılık ile meşgul olduğu general-i mümâileyh tarafından tekrâr tahrîr olunmuş olduğu beyânıyla hakk u adl ve şurût-ı uhûd muktezâsı üzere tacir-i mesfûrun hakkı alıverilmek ve eşkıyâ-yı mezkûre ol havâlilerden ib‘âd olunmak ve firâren gelen Rusyalu reddettirilmek bâbında müceddeden emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle siz ki muhâfızı müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız, ber-minvâl-i muharrer mütekâsilâne hareket rızâ-yı hümâyûnumun hilâfı olmakla vusûl-i emr-i şerifime dek fi’l-hakîka mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerifem mantûkları üzere amel ve hareket ve derûnlarında muharrer mevâddın tahkîk ve te’diyesine mübâderet olunmamış ise bundan sonra kat‘â tekâsül ve iğmâz olunmayarak ve evâmir-i şerîfe-i mezkûre gereği gibi mutâlaa olunarak sırren ve alenen muktezâları icrâsına kemâl-i ikdâm ve zerre miktarı hilâfından ittikâ-ı tâm olunmak fermanım olmağın tenbihen ve te’kîden işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi dâima ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunmak matlûb-ı padişâhânem olduğu ve hilâfı vaz‘ u hâlet vukû‘una bir vechile rızâ-yı şehinşâhânem olmadığı siz ki, muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ-yı mümâileyhimâsız; malûmunuz oldukta fîmâ-ba‘d

te'hiri tecvîz olunmayarak ve ba'de-izin emr-i âlî ısdârına muhtâc eylemeyerek ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe-i mezkûreyi bir hoşça mutâlaa ve nassı … icrâ ve infâz olunduğunu müş'ir tahrirât irsâliyle telâfî-i mâ-fâta müsâraat ve hilâf-ı şer' ve evâmir-i aliyyem hareketten ve rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif olacağı meczûmunuz olan hâlâta meyl ü rağbetten ve bundan sonra evâmir-i aliyyemi icrâda tevakkuf ve tekâsül ile giriftâr-ı ıtâb olmaktan mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i R sene 1200**.

-Bender muhâfızı ve Tombasar voyvodasına hüküm ki,

Bu esnâda on bir nefer Haydamk(?) eşkıyâsı Aksu nehrinden öte cânibe mürûr be Rusya hudûdu dâhilinde kâin Terigrad(?) nâm karyeye leylen duhûl ve Rusya reâyâsından bir nefer Yahudi'nin bin dört yüz otuz sekiz guruşluk eşya ve nükûdunu sirka ve Devlet-i Aliyye'm arazisinde vâki Golta nâhiyesine avdet eyledikleri cihetten keyfiyet-i mezbûr re's-i hudûdda mukîm Rusya zâbiti tarafından Golta zâbitine ihbâr ve hatta eşhâs-ı merkûmenin hîn-i avdetlerinde kar olmak hasebiyle ne tarafa gittikleri izlerinden malûm olacağı iş'âr ve eşkıyâ-yı merkûmenin bi't-tecessüs ahz ile emvâl-i mesrûkanın istirdâdında ısrâr olundukta eğerçi zâbit-i merkûm li-ecli't-tecessüs birkaç nefer âdemini etrâfa gönderüp lakin husus-ı mezbûrun te'diyesine ihtimâm ve dikkat eylemediği ve havâli-i merkûmede ikide birde bu misillü nâ-marzî hareket vukû' bulduğu ve zâbit-i merkûmun iğmâzı sebebiyle bir vechile ihkâk-ı hakk mümkün olmadığı ve bu makûleleri ele getürmekte adem-i dikkat ve ihtimâmdan yaramaz makûlelerini himâye eylediği ve belki kendü âdemleri olduğu istidlâl olunduğu re's-i hudûdda mukîm Rusya zâbiti taraflarından mukaddem ve muahhar vürûd eden tahrîrâtta inhâ olunmuş olduğu Rusya devletinin hâlâ Deraliye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr bâ-takrîr inbâ ve ber-muktezâ-yı şurût-ı müsâleme emvâl-i mesrûka istirdâd ve haklarında lazım gelen te'dibât icrâ olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle siz ki vezir-i müşâr ve voyvoda-i mümâileyhimâsız; tarafınızdan mu'temed ve kârgüzâr âdemler tayini ile husus-ı mezbûr Golta zâbiti merkûmdan ve ol havâlî sekenesinden ve sâir iktizâ edenlerden sırren ve alenen teftiş ve tafahhus eyleyüp keyfiyet inhâ ve ihbâr olunduğu üzere midir, değil midir? Hakikat ile tashîh ve vâki' olduğu surette fezâhat-i merkûma cesâret edenler kimler ise bi-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve sirka eyledikleri nükûd ve eşya her ne ise ma'rifetiniz

[s.158]

ve ma‘rifet-i şer‘le tahsil ve istirdâd ve mezkûrlar hapiste ibkâ ve keyfiyet inhâ olunmak fermanım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi hudûd başlarında zuhûr eden sârik ve yaramaz makûlelerinin men‘ u te’dîb ve tahzîr ile tarafeyn reâyâsının tahsil-i emniyet ve asâyişleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat lâzime-i rüsûm-ı dostî ve musâfât olmakla hilâfı hareket vukû‘una vechen-mine’l-vücûh rızâyı hümayûnum olmamakla siz ki vezir-i müşâr ve voyvoda-i mümâileyhimâsız; berminvâl-i muharrer havâli-i merkûmede şenâat-i mezkûrenin vukû‘u nefsü’l-emre muvâfık mıdır; tarafınızdan mu‘tenmed ve kâr-güzâr âdemler tayiniyle icâb ve iktizâ edenlerden hakkı vechille suâl ve bi’t-taharrî tahkik edüp vâki olduğu halde kaziyyede medhali olmayanlara taarruzdan mücânebet olunarak mugâyir-i şurût-ı ahûd ve münâfî-i hukûk-ı hem-civârî fezâhat-i mezkûra cesâret edenler her kimler ise ve her kime müteallık ise ve ol câniblerde her ne mahalde iseler bi-eyyi-vechin kân bulduru zâhire ihrâc ve nükûd ve eşyâ-yı mesrûka her ne miktar ise ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le tamamen tahsil ve min-gayr-i nuksânin Rusyalu’ya istirdâd ve ihkâk-ı hakk ve mezkûrların şer‘an lazım gelen te’dîbleri icrâsı içün hapiste ibkâ edüp keyfiyeti sıhhati üzere Deraliyye’me tahrîr ve fîmâ-ba‘d bu gûne hilâf-ı marzî hareket ve hâlet vukû‘ bulmamak üzere zâbıta-i merkûma ve sâir iktizâ edenlere gereği gibi tenbîh ve te’kîde mübâderet ve töhmet-i mezkûreye mütecâsir olanların taharrî ve ahzında ve eşya ve nükûd-ı mesrûkanın tamamen istirdâdında ve bu defa ve bundan böyle bu gûne hareket-i gayr-ı lâyıkanın adem-i vukû‘unu mûcib vesâilin istihsâli emrinde kusûr ve rehâvetten be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i R sene 1200.**

[s.159]

(1391) Hâlâ İsmail cânibi ser‘askeri sadr-ı sâbık vezir Ali Paşa’ya hüküm ki,

Mukaddemâ Tuna boğazında karaya düşüp sefine derûnunda Rusya reâyâsından İvan Koblin ve Samuel Bacivanof(?) nâm tacirânın gâret olunup ol havâlide mukîm Kazak tâifesinden tahsili zımnında kerraten-ba‘de-uhrâ evâmir-i aliyyem sâdır olan emvâl bedeli def‘an li’l-hısâm Kazaklardan yirmi kese akçe zecren-leh tahsîl ve tacirân-ı mesfûrâna teslim ile kat‘-ı rişte-i iddiâya ikdâm eylemesi içün

cânib-i mezbûr ser‘askeri sâbık vezirim Ahmed Paşa iclâlühûya hitâben dahi bi’d-defeât evâmir-i şerifem ısdâr ve irsâl olunmuş idi; binâberîn meblağ-ı mezbûrun tahsîl ve teslimi ile Rusyalu’nun iskâtı lâzimeden iken bu defa müşârunileyh tarafından vürûd eden tahrirât tâife-i merkûmenin çend nefer söz sâhibleri ihzâr olundukta madde-i merkûmeyi külliyen inkâr eylediklerinden başka yedlerinde dahi cüz’î ve küllî nesne zuhûr eylemediği ve güya husus-ı mezkûrun nizâm ve temşiyeti zımnında birkaç nefer söz sâhiblerini Deraliyye’me gönderüp vürûdlarına terakkub üzereyiz deyü cevâba ibtidâr eyledikleri tastîr olunmuş evâmir-i şerife mefhûmuna ve tahrirât-ı mezkûre mazmûnuna nazaran müşârunileyh husus-ı merkûma kat‘â itinâ ve dikkat eylemediği sûret-i hâlden istidlâl olunmakla ve mukaddemce bu tarafta karar verildiği vechile meblağ-ı mezbûrun Kazaklardan tahsili ve nizâ‘-ı mezkûrun kat‘ı ne mertebe matlûb idüğü sen ki vezir-i müşârunileyhsin, malûm-ı dirâyet-i mersûmun olan hâlâttan olmakla bi-mennihî teâlâ ol tarafa vusûlünde te’hîr ve tekâsülü tecvîz eylemeyerek Kazakların o makûle özr u illetlerine bir vechile itibâr olunmayarak tahsiline irâde-i kat‘iyye-i mülûkânem tealluk eden yirmi kese akçe mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince alâ-eyyi-hâl zecren-lehüm tahsil ve teslime ikdâm-ı tâm eylemen ferman-ı hümayûnum olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi nizâ‘-ı merkûmun kat‘ı mukaddemâ bu tarafta karar verildiği vechile meblağ-ı mezbûrun beher-hâl Kazaklardan tahsiline mütevakkıf olmakla ve Rusyalu’nun ırzâ ve iskâtı ne derecelerde matlûb idüğü sen ki vezir-i müşârunileyhsin sana muhtâc-ı tarîf ve beyân olmamakla inşâAllahü Teâlâ o tarafa vusûlünde bu maddeyi te’hir etmeyerek ve bundan sonra emr-i âlî ısdârına muhtâc eylemeyerek ve tâife-i mezkûrenin şrâd eyledikleri özr u illetlerini dinlemeyerek ve iktizâsına göre ihâfe ve tehdîd eyleyerek meblağ-ı mezbûru mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerifim mûcebince ma‘rifetin ve mukaddemâ ocaktan me’mûr olup hâlâ ol cânibde olan mübâşiri ma‘rifetiyle elbette ve elbette tahsil ve def‘an-li’n-nizâ‘ tacirân-ı mesfûrâna teslim ile kat‘-ı rişte-i iddiâ ve zimmetleri ibrâ ve noksân teklifi ve ziyâde tahsilinden ittikâ ve keyfiyet-i ibrâ serî‘an Deraliyye’me tahrîr ve inhâ olunmak bâbında; **fî evâil-i R sene 1200.**

-Sinop kadısı ve yeniçeri zâbiti ve Kastamonu mütesellimi ve bu defa mübâşir tayin olunan ( ) zîde mecdühüme ve iş erlerine hüküm ki,

Sinop'ta mukîm Rusya konsolosunun mukaddemâ süvâr olup bi'z-zarûr medîne-i merkûmeden avdet eylediği sefine hamûlesinden nâ-mevcûdlarının semeninin ve sefine-i merkûme kapudanına i'tâsı irâde olunan iki bin guruşun bir akçesi ahâli-i kurâdan(?) mutâlebe ve ahz olunmak üzere mürtekib-i fezâhat olanlardan tamamen tahsil ve Rusyalu'ya teslim birle nizâ'-ı merkûmun kat'ı ne mertebelerde matlûb olduğu ve bu madde zımnında nefy ü kalebend olanların ıtlâkları hususu hitâm-ı maslahata mütevakkıf idüğü mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i aliyyem mezâmininden malûmunuz olmaktan nâşî tekrar tafsil ve beyâna hâcet olmamakla ve bu hususun bu âna dek ukde-i te'hîre kalması mûcib-i teaccüp ve istiğrâb olmakla siz ki mütesellim ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti ve iş erleri mümâileyhimsiz siz mukaddemâ sâdır olan evâmir-i münîfem mantûku üzere amel ve hareket olunarak nâ-mevcûd olan hamûlenin semebi ile meblağ-ı mezkûr iki bin guruş konsolos-ı mersûmu mukaddemâ adem-i kabûl ile dostluk ve safvet levâzımına şâyân olmayacak hareketi irtikâb edenlerden bi-eyyi-hâl tahsil ve Rusyalu'ya teslim olunmak fermanım olmağın tenbîhen ve isti'câlen işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve mübâşir-i mümâileyh ile irsâl olunmuştur; imdi madde-i mezkûre zımnında şimdiye dek kerraten-ba'de-uhrâ evâmir-i aliyyem sâdır olup nizâ'-ı mezkûrun kat'ı ve Rusyalu'nun iskâtı matlûb iken el-hâletü hâzihî infâz olunmamasını gadab-ı mülûkânemin teheyyücüne bâis bir keyfiyet olduğu ve bu defa ve bundan böyle kazıyyede medhali olmayan ahâli-i kurâdan bir akçe mutâlebe ve ahz olunmasına rızâ-yı hümayûnum olmadığı ve ba'de'l-yevm emr-i âlî ısdârına muhtâc olmamak vechile mürtekib-i fezâhat olanlardan beher-hâl tahsil ve Rusyalu'nun ırzâ ve iskâtı murâd-ı hüsrevânem idüğü malûmunuz oldukta mukaddemâ ve hâlâ şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerifem mûcebince amel ve hareket birle nâ-mevcûd olan hamûlenin iktizâ eden semeni ve kapudanına verilecek iki bin guruşu ber-minvâl (?) bi-eyyi-vechin kân fezâhat-i mezkûreye mütecâsir olanlardan tamamen tahsil ve Rusyalu'ya teslime ve ırzâya mübâderet ve kat'-ı rişte-i iddiâ olunduğunu mübeyyin Deraliyye'me tahrir ve i'lâma müsâraat eyleyüp bir dahi emrim varmaya muhtâc eylemeyedsiz; şöyle ki bundan sonra dahi mugâyir-i tenbîh-i şahanem ve men'a(?) cesâret ve imrâr-ı vakte irâet-i ruhsat ve âzâr-ı vâhiye ve …tahrîrât irsâline cür'et olunmak ihtimâli olursa emr-i şerifimi icrâda adem-i dikkat ve tama'a mebnî ihtiyâr-ı kusûr ve rehâvetinize hamlolunur bir türlü cevâba kâdir olunamayup vehâmeti tarafınıza râci olacağını muhakkak bilüp ona göre infâz-ı emr-i münîfime itinâ ve dikkat ve hılâfından ve bir akçe ziyâde

tahsilinden hazer ve mübâadet ve sen ki mübâşir-i mümâileyhsin, senin bu maddeye mübâşir tayin olunmandan maksûd-ı merâmdan(?) emr-i âlî-şânımı icrâya bezl-i makdûr eylemen maslahatı olmakla muktezâ-yı me'mûriyetin üzere ol tarafa varub kapucubaşı ve sâir mümâileyhim ma'rifetleri ve mübâşeretinle madde-i mezkûreyi irâde-i hüsrevânem üzere tahsil ve teslim ve icrâ-yı mübâşeretine ikdâm ve dikkat ve hılâfından sen dahi ziyâde hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâil-i R sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Teodor Vlasamkin(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere yirmi kantar tuzlu balık ve altı kantar revgan-ı sâde ve yüz kırk keyl hınta ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memâlikine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden gelüp Akdeniz'de vaki Devlet-i Aliyye memâlikine nakl etmek murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri; **evâil-i Râ sene 1200**.

-Rusya kapudanlarından Spir Mihailopolof(?) nâm kapudan kezâlik dört bin keyl hınta altmış bir kantar havyar ve dört yüz kantar demir ile mahmûl süvâr olduğu sefinesiyle Rusya iskelelerinden gelüp Akdeniz'de vâki düvel-i sâire memâlikine nakl içün azimet etmekle ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Hâlâ İsmail cânibi ser'askeri sadr-ı sâbık vezir Ali Paşa'ya hüküm ki,

Mukaddemâ Tuna boğazında karaya düşüp sefine derûnunda Rusya reâyâsından İvan Koblin ve Samuel Bacivanof(?) nâm tacirânın gâret olunup ol havâlide mukîm Kazak tâifesinden tahsili zımnında kerraten-ba'de-uhrâ evâmir-i aliyyem sâdır olan emvâl bedeli def'an li'l-hısâm Kazaklardan yirmi kese akçe zecren-leh tahsîl ve tacirân-ı mesfûrâna teslim ile kat'-ı rişte-i iddiâya ikdâm eylemesi içün cânib-i mezbûr ser'askeri sâbık vezirim Ahmed Paşa iclâlühûya hitâben dahi bi'd-defeât evâmir-i şerifem ısdâr ve irsâl olunmuş idi; binâberîn meblağ-ı mezbûrun tahsîl ve teslimi ile Rusyalu'nun iskâtı lâzimeden iken bu defa müşârunileyh tarafından vürûd eden tahrirât tâife-i merkûmenin çend nefer söz sâhibleri ihzâr olundukta madde-i merkûmeyi külliyen inkâr eylediklerinden başka yedlerinde dahi cüz'î ve küllî nesne zuhûr eylemediği ve güya husus-ı mezkûrun nizâm ve temşiyeti zımnında birkaç nefer söz sâhiblerini Deraliyye'me gönderüp vürûdlarına terakkub üzereyiz deyü cevâba ibtidâr eyledikleri tastîr olunmuş evâmir-i şerife mefhûmuna ve tahrirât-

ı mezkûre mazmûnuna nazaran müşârunileyh husus-ı merkûma kat‘â itinâ ve dikkat eylemediği sûret-i hâlden istidlâl olunmakla ve mukaddemce bu tarafta karar verildiği vechile meblağ-ı mezbûrun Kazaklardan tahsili ve nizâ‘-ı mezkûrun kat‘ı ne mertebe matlûb idüğü sen ki vezir-i müşârunileyhsin, malûm-ı dirâyet-i mersûmun olan hâlâttan olmakla bi-mennihî teâlâ ol tarafa vusûlünde te’hîr ve tekâsülü tecvîz eylemeyerek Kazakların o makûle özr u illetlerine bir vechile itibâr olunmayarak tahsiline irâde-i kat‘iyye-i mülûkânem tealluk eden yirmi kese akçe mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcebince alâ-eyyi-hâl zecren-lehüm tahsil ve teslime ikdâm-ı tâm eylemen ferman-ı hümayûnum olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi nizâ‘-ı merkûmun kat‘ı mukaddemâ bu tarafta karar verildiği vechile meblağ-ı mezbûrun beher-hâl Kazaklardan tahsiline mütevakkıf olmakla ve Rusyalu’nun ırzâ ve iskâtı ne derecelerde matlûb idüğü sen ki vezir-i müşârunileyhsin sana muhtâc-ı tarîf ve beyân olmamakla inşâAllahü Teâlâ o tarafa vusûlünde bu maddeyi te’hir etmeyerek ve bundan sonra emr-i âlî ısdârına muhtâc eylemeyerek ve tâife-i mezkûrenin şrâd eyledikleri özr u illetlerini dinlemeyerek ve iktizâsına göre ihâfe ve tehdîd eyleyerek meblağ-ı mezbûru mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerifim mûcebince ma‘rifetin ve mukaddemâ ocaktan me’mûr olup hâlâ ol cânibde olan mübâşiri ma‘rifetiyle elbette ve elbette tahsil ve def‘an-li’n-nizâ‘ tacirân-ı mesfûrâna teslim ile kat‘-ı rişte-i iddiâ ve zimmetleri ibrâ ve noksân teklifi ve ziyâde tahsilinden ittikâ ve keyfiyet-i ibrâ serî‘an Deraliyye’me tahrîr ve inhâ olunmak bâbında; **fî evâil-i R sene 1200.**

-Rusya tüccarından Vasili Kopovin nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den bahren Özü’ye ve ondan Giresun iskelesine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri; **evâsıt-ı Râ sene 1200**.

-Rusya reâyâsından Bermolai İvanof nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den bahren Özü’ye ve ondan Giresun iskelesine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

Rusya reâyâsından Giovanni Vitali(?) nâm tacir li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Bahr-i Sefid’de vâki bazı cezirelere varub gelmek murâd etmekle mu‘tâd üzere yol emri.

(1399) Rusya kapudanlarından Georgio Likardopulof nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine hamûle iştirâ ve tahmîl eylemek üzere hamûleden tehî olarak Bahr-i Sefid tarafına azimet murâd etmekle mu‘tâd üzere yol emri; **evâhir-i Râ sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Giakomo Master nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid cânibine azimet murâd etmekle mu‘tâd üzere yol emri.

-Rusya kapudanlarından Marin Valsamikief(?) nâm kapudan Rusya memâliki mahsûlâtı olmak üzere sekiz yüz elli keyl hınta ve yüz kantar urgan ile mahmûl râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine Rusya iskelelerinden gelüp düvel-i sâire memâlikine nakl içün Akdeniz’e azimet murâd etmekle ve hamûlesi ve defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Fonye(?) nâm kapudan Françe memleketine tâbi Marsilye iskelelerinden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yirmi üç varil hamr ve bir varil hardalet(?) ve üç varil peynir ve bir varil kahve-i Efrenç ve iki denk çuka ve bir denk rişte-i penbe ve bir sandık duhân ve iki sandık buhur ile Akdeniz’den gelüp Rusya memleketine nakl içün Karadeniz’e azimet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

Boğaz hisarlarında mukîm Rusya konsolos vekili yanında 1200 senesi Safer’inin 27’nci günü tarihiyle müverrah verilen berât-ı şerifle tercüman olan Apostol veled-i Bayasnamti(?) nâm tercümanın ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı cedîd iki nefer hizmetkârlarından Anaştaş veled-i Acikosta(?) nâm bir neferi mugâyir-i şurût-ı berât cizye ve ahar vechile teaddî olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak içün Boğaz hisarları nâiblerine hitâben muâfiyeti havî emir yazılmıştır; **evâsıt-ı Câ sene 1200.**

Hizmetkâr-ı mesfûr anaştaş veled-i Acikosta(?) tercüman-ı mersûmun bazı ticaret maslahatını ru’yet içün Âsitane’ye gelüp gitmek murâd eylediğin elçi-i mümâileyh bâ-arzuhâl inhâ etmekle yedinde olan tuğralı emr-i şerif mûcebince amel olunup Boğaz hisarlarından Deraliyyeye gelüp kimesne mümânaat olunmamak içün yol emri; **evâsıt-ı C sene 1200**.

-Trabzon beylerbeyisine ve Tirebolu nâibine ve âyân ve iş erlerine hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime takdim eylediği takrîr kâğıdında Rusya kapudanlarından Anderli Yigin(?) nâm kapudanın karındaşı ( ) nâm kapudan mutasarrıf ve râkib olduğu hınta ile mahmûl bir kıt'a Rusya tüccar sefinesiyle Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerinden bundan akdemce Trabzon'a hîn-i azimetinde muhâlif havâ takribiyle Karadeniz'in Anadolu sevâhilinde vâki Bolu(?) kazasına vürûd ve muvâfık havâya müterakkıb iken kaza-i mezbûrda bazı … firkateyn olup ehadühümâ âharın emvâlini musâdere esnâsında kazâ-i merkûm sükkânından Küçük oğlu Süleyman'ın karındaşı Hüseyin ve oğlu birkaç nefer âdemler ile mezbûr Süleyman'ın tahrik ve talimiyle sandallara süvâr ve sefine-i mezkûreye dühûl ve hamûlesini ve bi'l-cümle edevât ve derûnunda mevcûd eşyayı ahz ve gasb ve kapudan ve mellâhlarını karaya ba'de'l-ihrâc kapudan-ı mersûm dahi ol vakitte zâbıta bulunanın re'yi ve buyruldusu ile mezbûr Süleyman'a varub keyfiyeti hucceti üzere lede'l-ifâde bir türlü ısgâ eylemeyüp tehdid ve ihâfe eylediği ve ol esnâda karındaşı kapudan-ı mersûm Yigin dahi kendü sefinesiyle mahal-i merkûma tevârüd etmekle eğerçi sefinesi edevâtından bir miktârını verüp lakin ba'îd mesâfeye azimet adîmü'l-imkân olduğundan Ünye'ye vusûl(?) olan mahall-i mezbûrda olduğu bu defa Kefe kumadanı tarafından tahrîr ve inhâ olunmuş olduğundan bahisle ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn tahmîl olunmak babında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusya devletine i'tâ olunan memhûr nâme-i hümayûnuma mürâcaat olundukta memâlik-i Osmâniye'ye Rusya bayrağı altında gelen gemileri ve sefineleri kabûl ve himâye ve sıyânet eylemen ve emniyet-i kâmile ile avd ü insırâflarını tecvîz eylemek Devlet-i Aliyye'den taahhüt olunur ve eğer edevât ve eşyalarından bir şey alınur ise âdemlerin ve eşyanın bulundurulmasına derece-i imkânda olan sa'y ve ihtimâm olunacağından gayrı ibret olacak vech üzere bu gûne ef'âle mütecâsir olanların her ne rutbeden olur ise dahi cezâları icrâ oluna deyü mestûr ve mukayyed olunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn tahmîl ve hareket birle sefine-i merkûmenin hamûle ve edevât ve eşyâsından ahz ü gasb olunan her ne ise ve her kimin yedinde ise alâ-eyyi-hâl zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le tamamen Rusyalu'ya istirdâd ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn bu gûne hâlât-ı

gayr-ı lâyıkaya cesâret edenler her kimler ise ve her kime müteallık iseler ibreten-li'l-gayr lazım gelen te'dîbleri icrâsı içün isim ve resimleriyle Deraliyye'me tahrîr ve i'lâm ve hilâfından ittikâ-ı tâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ ve âyân ve iş erleri mümâileyhimsiz Devlet-i Aliyye'mle Rusya devleti beyninde üstüvâr ve pâyidâr olan şurût-ı muâhede ve müsâleme lâzimesince Rusya bandırasıyla memâlik-i mahrûseme âmed-şüd eden tüccar sefâini ve kapudan ve mellâhlarının himâyet ve sıyânet ve istihsâl-i emniyetleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat vülât ve hukkâma lâzime-i zimmet idüğü ve inhâ olunduğu üzere mahall-i mezbûrda bu misillü hâlet ve hareket vukû'uyla kapudan-ı mersûmun ızrâr ve tekdîrine cür'et ahidnâme-i hümayûnumun hilâfı ve rızâ-yı şehriyârânemin hilâfı olduğu ve icrâ-yı emr-i şerifimde kusûr ve rehâvetinizden nâşî Rusyalu ırzâ ve iskât olunmamak lazım gelürse vehâmeti tarafınıza râci olacağı malûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer Rusya sefinesine dühûl ile hamûle ve edevât ve eşyayı ahz u gasba cesâret edenler gerek mezbûrândan ve gerek gayrileridir; her kimler ise bilâ-imhâl bi-eyyi-hâl ahz ve emvâl-i mağsûbe her ne ise min-gayr-i nuksânin zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le tamamen Rusyalu'ya istirdâd ve fezâhat-i mezkûreye ibtidâr edenleri ketm ü himâye etmeksizin ibreten-li'ssâirîn muktezâ-yı te'dîbleri icrâsı içün isim ve şöhretleriyle tahrîr ve inhâya müsâraat ve hatır ve gönle riâyet ve tama'-ı hama tebaiyyeten töhmet-i mezkûreye mütecâsir olanların ahzında ve emvâl-i mağsûbenin zâhire ihrâc ve istirdâdında ve maddenin sıhhati üzere bildirilmesinde ihtiyâr-ı kusûr ve rehâvetten ve kazıyyede medhali olmayanlara îsâl-i teaddî ve rencîdeden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Câ sene 1200.**

[s.161]

(1406) Özü muhâfızı vezire ve kadısına hüküm ki,

Ahidnâme-i mübârekenin in'ikâdı ve tasdiknâmelerin mübâdelesinden sonra iki devletin reâyâsından bazıları âhar bir töhmet ve adem-i itâat veyahut hıyânet edüp devleteynin birine ihtifâ veyahut ilticâ kasdında olurlar ise Devlet-i Aliyye'mde dîn-i İslâm'ı kabûl ve Rusya devletinde tanassur edenlerden mâ-'adâ asla bir bahâne ile kabûl ve himâyet olunmayup der-'akab veyahut hiç olmazsa ilticâ eyledikleri devletin memâlikinden tard olunalar ki, bu misillü yaramazların sebebi ile iki devlet beynine mûris-i burûdet ve bâis-i bahs-i abes olur aslâ bir manâ olmaya; kezâlik tarafeyn

reâyâsından olup gerek ahâlî-i İslâm ve gerek Hıristiyan zümresinden bir kimesne bir türlü taksirât edüp her ne mülâhaza ile bir devletten ol bir devlete ilticâ ederlerse bu misillüler talep olundukça bilâ-te'hîr reddoluna deyü Devlet-i Aliyye'mle Rusya devleti beyninde alınup verilen ahidnâmede ve Zaborva Kazaklarının cerâyim-i güzeşte afvı ve dilerler ise Rusya memâlikinde sâkin olmaları ve istemedikleri sûrette Tuna'nın berü cânibinde taraf-ı berîde Bahr-i Siyah'tan ba'îdde mahallerde iîvâ olunmaları beyne'd-devleteyn karâr-gîr-i hüsn-i nizâm olan mevâdd-ı silm ü musâfâtı müştemil mübâdele olunan senedlerde münderic olduğuna binâen Rusya memleketine tâbi Stanislav karyesinden Devlet-i Aliyye'm memâlikine ilticâ kasdıyla firâren ol havâliye tevârüd eden sahih Rusya reâyâsının tayîn-i hallerine tahsil-i vukûf ve bi't-taharrî zâhire ihrâc ve hudûd generali ile dostâne muhâbere ve tarafından tercümân ve âdemlerini isticlâb ve bi'l-muvâcehe istintâk ve şurût-ı ahidnâmeye tatbik ederek İslâm'ı kabûl etmeyen Rusya reâyâsının ve Liman tabir olunur mahalde Rusyalu'nun sirka eyledikleri emvâlin bilâ-teallül derhal redd ü teslimine ikdâm ve Angol(?) nehri kurbünde mütemekkin Rusya tüccarından Kaber nâm tacirin yedi bin rublelik emti'a ve eşyasının Veten(?) Kazaklarının silahlarını yağma ve gâret ve katl-i nüfûsa cür'et ve gerü Özü kırına avdet eden Zaborva Kazaklarını der'akab ahz ve eşya-yı mezbûre ma'rifetinizle tamamen tahsil ve Rusyalu'ya istirdâd ve haklarında lazım gelen te'dîbât icrâ ve ve ba'de'l-yevm tâife-i mezbûreden ol havâlide bir neferin sâkin olmamasına ihtimâm eylemeniz içün Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr iltimâsıyla mukaddem ve muahhar evâmir-i şerifem sâdır olmuş idi; binâenaleyh mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket ve mugâyiri vaz' u hâlet hudûsünden ve iğmâz ve rehâvet vukû'undan mücânebet olunarak ifâ-yı şurûta dikkat ve icrâ-yı merâsim-i hukûk-ı hem-civârîye riâyet tabîat-i maslahattan iken bu defa zimmî elçi-i mümâileyh südde-i saadetime takdim eylediği takrîr kâğıdında evâmir-i şerife-i mezkûrenin infâz ve icrâsıyla murâd-ı merkûmenin tanzimini Giresun(?) generali bi'd-defeât bâ-mektûb sizden iltimâs eylemiş iken tarafınızdan icrâsına mübâşir olunmadığı ve eşkıyâ dahi Leh cânibine firâr etmekle bizim mechûlümüz olan âdemlerdir deyü ibrâ ve özr u illet ve dostluk levâzımına yakışmayacak nice gûne kelâm-ı bî-ma'nâya ibtidâr olunduğu general-i mümâileyh cânibinden tekrar tahrîr olunmuş olduğu beyânıyla hakk u adl ve şurût-ı uhûd muktezâsı üzere tacir-i mesfûrun hakkı alıverilmek ve Zaborva Kazakları ol havâlide îvâ olunmak ve firâren gelen Rusyalu reddettirilmek bâbında

müceddeden emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ-yı münâileyhimâsız; inhâ olunduğu vechile mütekâsilâne hareket nişân-ı serhadârîye gayr-ı şâyân etvâr ve kelimâta cesâret rızâ-yı hümayûnumun hilâfı ve teaccübü mûcib bir keyfiyet olmakla fî-nesfi’l-emr mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerifem mezâmini üzere amel ve hareket ve derûnlarında muharrer mevâddın tahkik ve te’diyesine mübâderet olunmamı işe işbu emr-i şerifim vusûlünde kat‘â tekâsül ve iğmâzı ihtiyâr eylemeyerek ve emr-i şerife-i merkûmeyi gereği gibi mutâla‘a eyleyerek serî‘an ve âcilen muktezâları icrâsına kemâl-i ikdâm ve hilâfından ittikâ-ı tâm olunmak fermanım olmağın te’kîden ve tahzîren işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi daima ahidnâme-i hümayûn şurûtu mûcebince amel ve hareket olunmak matlûb ve mültezim-i şahânem olduğu ve ser-i mû hilâfı vaz‘ u hâlet vukû‘una vechen mine’l-vücûh rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve infâz-ı evâmirde iğmâz ve rehâvet müstelzim-i vehâmet idüğü malûmunuz oldukta fîmâ-ba‘d te’hiri tecvîz olunmayarak ve bundan sonra emr-i âlî ısdârına hâcet komayarak ve mukaddemâ şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i mezkûreyi bir hoşça mutâla‘a ve tersîn ve mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket eyleyerek tacir-i mesfûrun emvâl-i mesrûkasını bi’t-taharrî zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘lw istirdâd ve Zaborva Kazaklarını ol havâliden berü cânibe ib‘âd ve Rusya Kazaklarını general-i mersûma irsâl ve teslim ile elbette ve elbette te’diye-i mevâdda mübâderet ve mezâmîn-i ahkâm-ı aliyyem kemâ-hüve-hakkahâ icrâ ve infâz olunduğunu müş‘ir tahrirât irsâliyle telâfî-i mâ-mâte müsâraat ve hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i evâmir-i aliyyem hareketten ve rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif olacağı meczûmunuz olan hâlâta meyl ü rağbetten ve kemâfi’l-evvel evâmir-i aliyyemi icrâda tevakkuf ve tekâsül şle giriftâr-ı itâb olmaktan begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Câ sene 1200.**

(1407) Özü muhâfızı vezire ve yeniçeri zâbitine hüküm ki,

Kılburun hisarıyla Koykoy(?) cânibinde vâki tuzlalar kadimden berü Özü ahâlisinin muayyen olan tuz göllerinde hâsıl olan tuzu vakt ü zamanıyla tarafeyn zabitânının izin kâğıdıyla Özü’den gelüp iki devlet mâbeyninde vâki olan dostluk ve hemcivârlık muktezâsı üzere tarafeyn zâbitinin ma‘rifetiyle tuz ihrâc ve nakl eyleyeler, müdâhale ve muâraza olunmamak üzere kavl olunmuştur, deyü mukaddema tarafeyn muhaddidlerinin alup verdiği senedât-ı muteberede münderic olduğuna binâen ahâli-i merkûme Kılburun havâlisinde vâki göllerden iki taraf zabitânının izn ü ruhsatlarıyla

vakt ü zamanıyla tuz ihrâc ve ahz eylemeleri tabîat-i maslahattan iken Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bulhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayrbundan akdem südde-i saadetime takdîm eylediği takrîr kâğıdında Özü muhâfızları Kılburun kumandanı ve Giresun generali ile mükâtebelerinde Kılburun havâlisinde kâin yetmiş adet tuz göllerinden otuz dokuzu Özü'ye mahsustur deyü mugâyir-i sened muharrer olduğu ve münâfî-i musâfât ahâli-i mezbûre tuz ihrâcına cemm-i kesîr ve bir sırada olarak varmak niyetinde oldukları ol cânibden inhâ olunmuş olduğu beyânıyla ol bâbda emr-i şerifim sudûrunu istid'a eylediğine binâen ve fîmâ-ba'd tarafından nizâ'ı mûcib hâlet vâki olmamak içün madde-i merkûmenin bir kalıb-ı(?) hüsn-i nizâma ifrâğı lâzimeden olduğuna ibtinâen sen ki muhâfız-ı müşârunileyhsin husus-ı mezbûru etrâfıyla mülâhaza ve iktizâ edenler ile müzâkere ve general-i mersûm ile muhâbere ederek fîmâ-ba'd güft ü gûya bâis olmayacak vechile ahâliye lüzûmu olacak tuzun ahz ve ihrâcı maddesinde ba'de-izin cânibeynden nizâ' vâki olmamasının taht-ı nizâma idhâli ile keyfiyeti Deraliyye'me tahrîr ve inhâya mübâderet ve Özü ahalisi mugâyir-i şurût vakt-i mu'tâddan mâ-'adâ bilâ-mûcib ve bilâ-izin müsellehan azimetten men' birle def'-i nizâa ihtimâm ve dikkat olunmasını havî mukaddemâ emr-i şeirifim ısdâr ve irsâl olunmuş idi; husus-ı merkûma itinâ ve dikkat şurût-ı uhûd muktezâsından ve rüsûm-ı dostî ve hukûk-ı hem-civârî ve musafât levâzımından iken elçi-i mümâileyh bu defa dahi bir kıt'a takrir kâğıdı gönderüp mazmûnunda kumandan ve general-i mersûm bi'd-defeât sana mektûb ib'âsıyla madde-i mezbûrenin ber-mûceb-i emr-i âlî bir kalıba ifrâğını iltimâs eylemişler iken tarafından dikkat olunmadığı ve Özü ahâlisi tuz ihrâc edecek vakitte gider kendü göllerinden tuzlarını ihrâc ederler cevâbıyla tanziminden mübâadet ve hilâf-ı şurût-ı uhûd nâ-mülâyim vaz' u hâlet vukû'u tecvîz olunduğu tahrir ve inhâ ve bir ân akdem tanzimi müceddeden bâbında emr-i şerifim sudûru istid'â olunmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfim mantûku üzere amel ve hareket ve ifâte-i vakt ile te'hirden mücânebet ederek ber-vech-i matlûb serî'an temşiyet ve tanzimiyle ifâ-yı şurût-ı uhûd ve icrâ-yı levâzım-ı dostî ve hukûk olunmak ve minâfî-i merâsim-i safvet ve hem-civârî hâlet ve tekrar şikâyet vukû'unu mûcib olur keyfiyyâtın hudûsüne irâet-i ruhsat olmamak fermanım olmağın te'kîd ve tenbîhi muhtevî işbu emr-i âlî-şânım tasdîr ve tesyîr olunmuştur; imdi siz ki muhâfız-ı müşâr ve yeniçeri zabiti mümâileyhimâsız, Devlet-i Aliyye-i dâimiyyü'l-karârımla Rusya devleti beyninde mün'akid olan şurût ve kuyûda kemâ-yenbagî dikkatle riâyeti bir gûne kîl ü kâl

götürür mevâddan olmayup daimâ mûcib-i tezâyüd-i safvet ve muhabbet olur hâlâta tarafından hâlisâne … olunacağı ve cânibeyn … müstevcib-i refâh olan esbâbın vech-i lâyıkı üzere teshîl ve tevsî'i emrine sa'y-ı himmet-i dostâne meydana konacağı ve madde-i merkûmenin bir kalıb-ı hüsn-i nizâma adem-i rabtı aralık aralık kîl ü kâli müeddî bir ma'nâ olacağı malûmunuz oldukta ve iki devlet beyninde in'ikâd-pezîr olan şurût ve kuyûdun halelden vikâyesi ve ahâliye tuz hususunda bâis-i muzâyaka olmamak ve 'âcilen ve âcilen mahzûru icâb-ı iltimâs vechile nizâm verilmesi matlûb-ı hümayûnum idüğü meczûmunuz oldukta husus-ı merkûmun tanzîmi levâzımı ne makûle ihtimâm ile karîn-i ifâ olmak iktizâ ederse ba'de'l-yevm tedbir ve tenfîzinde kusûr ve iğmâz etmeyüp keyfiyeti etrâfıyla mülâhaza ve lâzım gelenlerle müzâkere ve general-i mersûm ile muhâbere birle Özü ahâlisi tuz ihrâcında bâlâda mestûr şurût ve mukaddemâ sâsır olan emr-i âlî-şânım mûcebince amel edüp mugâyiri evzâ'dan mücânebet eylemek ve ba'de'l-yevm bu madde içün şikâyet ve mugâyir-i şurût hareket vukû'a gelmemek vechile taht-ı nizâma idhâl ve keyfiyeti serî'an Deraliyye'me inhâya sa'y-i bî-hümâl ve Özü ahâlisinden vakt ü zamanıyla tuz ahzine gidecekler hîn-i teveccühlerinde size ihbâr ve siz dahi Kılburun generali ile muhâbere ve yedlerine memhûr tezkireler i'tâ ve üzerlerine mutemed âdemler tayîn ve bâ-husûs hatab ve kamış kat'ına gidenler her mahalle ve karyenin sekenesinden iktizâ eyledikçe mahalle ve karyeleri ihtiyarlarından birini nâzır nasb edüp ve zehâblarında yanlarından müfârakat etmeyüp maslahatların ru'yet eyledikleri saat gerüye avdet eylemelerini tenbihe bezl-i vüs' u mecâl ve mu'tâd olan vakitten gayrı bilâ-mûcib ve bilâ-izn ve müsellehan bir ferdin sırren ve alenen azimet ve mürûruna irâet-i ruhsattan ve Rusya general ve zabitânı taraflarından li-ecli'l-istihbâr tarafınıza yazılan maddeye ba'de'l-yevm sükût ve iğmâz muâmelesi izhârından nâşî bundan sonra şikâyet zuhûrundan ve mugâyir-i şurût ve nizâm hâlet vukû'undan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında; **fî evâil-i Câ sene 1200.**

[s.162]

(1408) İzmir gümrükçüsü zîde kadruhûya hüküm ki,

Rusya tüccarı Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti'a ve eşyâlarının füruht eyledikleri mahallerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memâlikine götürecekleri emti'a ve eşyalarının dahi iştirâ eyledikleri yerlerde bir defa ve bir

mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesabı üzere karar verilen tarife defteri mantûkunca tamamen edâ edüp işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir türlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergünün mesfûrlardan mutâlebe ve tahsili memnû‘ olup gümrüğü edâ eyledikleri yerlerde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülere verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye’nin cemî-‘i mevâki‘inde muteber tutula ve eğer işbu nizâma ve kâideye mugâyir mesfûrlardan mükerrer resm-i gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirile ve Rusya tüccarı işbu ahidnâmenin muktezâsı üzere yüzde üç resmini edâ edüp mu‘tâd üzere edâ tezkiresini aldıktan sonra zikrolunan edâ tezkiresi ibrâz olundukta muteber tutulup memâlik-i Osmâniye’nin kangı mahallinde emti‘alarını götürürler ise bir vechile kendülerinden sonra resm iddiâ olunmaya deyü beyne’d-devleteyn in‘ikâd-pezir olan muâhede-i ticaret şurûtunda münderic olduğuna binâen Rusya kapudanlarından Mrankoylof(?) nâm kapudan Rusya mahsûlâtından olmak üzere Rusya memleketine tâbi‘ Bahr-i Siyah iskelelerinden alup bundan akdem Sakız ceziresine götürdüğü hamûlesini li-ecli’l-füruht cezire-i merkûme iskelesine ihrâc ve icâb eden gümrüğünü Sakız gümrükçüsüne edâ ve tamamen edâ eylediğini müş‘ir gümrükçü-i mezbûrdan ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi aldığı revgan-ı sâdenin beş yedeğini cezire-i merkûmede füruht edemediğinden medîne-i İzmir’e nakleyledikte sen ki gümrükçü-i mümâileyhsin kapudan-ı mersûmun yedinde olan edâ tezkiresine özr ü illet beyânıyla amel etmeyüp hilâf-ı şurût-ı muâhede mükerrer resm-i gümrük iddiâsında olduğun Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof bu defa bâ-arzuhâl inhâ ve zikrolunan iddiâdan keff-i yed ve dâimâ şurût-ı uhûd muktezâsınca amel ve hareket eylemen bâbında sana hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle muktezâ-yı şurût-ı muâhede vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki gümrükçü-i mümâileyhsin Rusya kapudanu mersûm ol miktar hamûlesinin ber-mûceb-i şurût icâb eden resm-i gümrüğün cezire-i merkûme gümrükçüsüne tamamen edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi ahzıyla medîne-i merkûmeye gelmiş olduğu hamûle-i merkûmeden ve tarafından resm-i gümrük mutâlebe olunduğu nefsü’l-emre muvâfık olduğu sûrette mükerrer olup şurût-ı ahidnâmeye mugâyir olmakla ber-minvâl-i muharrer bu defa vürûd eden hamûle-i mezkûreden tekrar resm-i gümrük iddiâsından keff-i yed ve fîmâ-ba‘d bâlâda muharrer şurût-ı uhûd muktezâsı üzere amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında;

fî evâil-i Câ sene 1200.

(1409) Edirne kadısına ve bostancıbaşısına hüküm ki,

Rusya tüccarı Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memleketlerinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti‘a ve eşyâlarının füruht eyledikleri mahallerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memleketlerine götürecekleri emti‘a ve eşyalarının dahi iştirâ eyledikleri mahallerde bir defa ve bir mahalde resm-i gümrüklerin yüzde üç hesabı [üzere] tamamen edâ edüp işbu nizâm ve kâideye mugâyir her ne tesmiye ile olur ise bir türlü resm ve ihtirâ‘ olunmuş vergünün mesfûrlardan mutâlebe ve tahsili memnû‘ olup gümrüğü edâ eyledikleri yerlerde yedlerine edâ tezkiresi verilüp bu makûle kendülere verilecek edâ tezkireleri memâlik-i Devlet-i Aliyye’nin cemî-‘i mevâki‘inde muteber tutula ve eğer işbu nizâma ve kâideye mugâyir mesfûrlardan mükerrer gümrük alınur ise ahz edenlerden gerüye reddettirile ve Rusya tüccarları İzmir ve Devlet-i Aliyye’nin Kostantiniyye’den mâ-‘adâ mahâl-i sâiresinden harîr ve penbe ve rişte-i penbe iştirâ edüp bilâ-muhâlefetin Rusya memleketine nakletmeye me’zûn olmaları mukâvele olundu deyü Rusyalu’ya verilen muâhede şurûtunda münderic olduğuna binâen Rusya tüccarından Manuel Akisniyef(?) nâm atcir Rusya memleketine li-ecli’n-nakl mahrûse-i Bursa’dan iştirâ edüp iktizâ eden resm-i gümrük ve mizânı ber-mûceb-i şurût-ı nizâm edâ ve yedine edâ tezkiresi aldıktan sonra berren Rusya diyârına gönderdiği altı yüz kırk vukiyye harîrinden Edirne’den hîn-i mürûrunda Edirne mizâncısı ( ) nâm kimesne mugâyir-i şurût resm-i mizân nâmıyla yüz elli guruş ahz eylediğin Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr bu defa bâ-takrîr inhâ ve istirdâd olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle harîr-i mezkûrun resm-i mizânı Bursa’da … tarafından ve iktizâ eden resm-i gümrüğü dahi Âsitane’de Rusya bezirgânı cânibinden eda olunmuş olduğu Edirne’de alınan resm-i mezkûr mükerrer idüğü tahkîk olunmakla istirdâdı içün emr-i şerifim yazılmıştır; **fî evâsıt-ı R sene 1200.**

(1410) Rusya kapudanlarından Valno Granid(?) nâm kapudan düvel-i sâire memâliki mahsûlâtından olmak üzere bin beş yüz kantar maden kömürü ve on yedi fıçı hamr ve beş varil revgan-ı zeyt ve on bir varil şeker, dört sandık peynir ve on yedi sandık sucuk ve yedi sandık mıktaran ve iki sandık harîr-i akmeşe(?) ve dört sandık şekerleme ve iki sandık kâğıd ve elli dört sandık ev takımı ve on dört denk kahve ve iki denk … ve yetmiş dört adet iskemle ve kırk beş kıt‘a yün için sandal

ağacı ile mahmûl süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle Bahr-i Sefid’den gelüp doğru Rusya memleketine nakl içün Bahr-i Siyah’a azimet murâd etmekle ve ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri yazılmıştır; **evâhir-i Câ sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Kirkor Antonof(?) nâm kapudan taşradan iştirâ eylediği yüz yedi kantar incir ve bin iki yüz elli vukiyye kahve ve bin elli vukiyye ve yüz elli vukiyye zeytin ve yüz yetmiş iki kantar harnub ve yirmi yedi buçuk kantar kına ile üç yüz vukiyye yün ve yüz yirmi beş zirâ alaca ve yüz seksen top bogasi ve sekiz sandık eşya-i mahlûta ve otuz bir adet kebe ve iki sandık lüle ve iki yüz adet çubuk ve yirmi dört adet keçi postu bu tarafta râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl ve Rusya memleketine tâbi Bahr-i Siyah iskelelerine nakl içün Karadeniz’e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Petrof Likont(?) nâm kapudan taşradan iştirâ edüp bu tarafta süvâr olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği kırk dört çuval Efrenç kahvesi ve otuz bir denk penbe-i ham ve üç denk çuka ve altmış kıt‘a eşya-yı mahlûta ile yüz on dört varil ham sirke ve altı sandık mıktaranı me‘an Rusya memleketine nakl içün Karadeniz’e azimet murâd etmekle defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından İvan Noel Mans(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesiyle bilâ-hamûle Bahr-i Siyah tarafına azimet murâd etmekle ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Marilno Kostantinof nâm tacir bir nefer müste’men hizmetkârıyla li-ecli’t-ticâre Deraliyye’den Brala(?) cânibine varub gelmek murâd etmekle ber-mu‘tâd yol emri.

[s.163]

-Belgrad kadısına hüküm ki,

Tüccar ve tercümanlar ve ale’l-ıtlâk cümle Rusya reâyâsı Devlet-i Aliyye’nin memâlikinde serbestiyet üzere bahren ve berren varub gelüb bey’ u şirâ ve ticaret edebileler ve resm-i gümrüklerini ba’de’l-edâ Devlet-i Aliyye’nin zabitân-ı derya ve sâir askeri taraflarından esnâ-yı râhta alıverilmeyüp bir türlü illet ve bahane ile renci-

de olunmayalar Rusya tüccarının ve Rusya'ya müteallık olanların Rusya memâlikinden memâlik-i Osmâniye'ye getürecekleri ve memâlik-i Osmâniye'den alup götürdükleri ve yine götürecekleri emti'a ve eşyanın rüsûmu fakat yüzde üç hesabı üzere verilmesi muâhede-i münferidenin yirminci maddesinde karar verildiğine binâen işbu ahidnâmede tahsis olunan rüsûmu edâ eylediklerinden vilâyetlerine alup götürecekleri emti'a ve eşyayı tahmîl ve nakl eylemeleri husûsunda kendülere bir türlü muhâlefet eylemeyeceğini Devlet-i Aliyye müteahhid olur; Rusya reâyâları hakkında riâyet olunan bi'l-cümle muâfiyât ve müsâlemât ile Rusya elçisinin ve konsoloslarının hizmetinde olan tercümanlar ve sâir âdemleri dahi mütemetti' olalar; Rusya tüccarı Rusya memleketinden ve düvel-i sâire memâlikinden Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri emti'a ve eşyanın füruht eyledikleri yerlerde ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup Rusya memleketine ve düvel-i sâire memleketlerine götürecekleri emti'a ve eşyanın dahi ancak iştirâ eyledikleri mahallerde resm-i gümrüklerin ber-mûceb-i şurût edâ eyleyeler, deyü iki devlet beyninde mün'akid olan muâhede şurûtunda münderic olduğuna ibtinâen Selanik'te mukîm Rusya konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Dimçona Mandoka(?) nâm tercümanın kendü malı olmak ve icâb eden gümrüğü Deraliyye'mde edâ olunmak üzere müste'men âdemi vesâtetiyle ol tarafta füruht olunmayup li-ecli'l-bey' doğru Dersaadet'ime gelecek emti'a ve eşyasından hilâf-ı şurût-ı uhûd resm-i gümrük ve sâir vergü mutâlebe olunmamak Âsitane-i Aliyye'mde mukîm Rusya devletinin ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr inhâsıyla işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı muharreminde emr-i şerifim sâdır olmuş idi. Binâenaleyh muktezâsıyla amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mübâadet gümrükçü ve sâir lazım gelenlere vâcibe-i zimmet iken elçi-i mümâileyhin bu defa südde-i saâdetime takdim eylediği arzuhalinde Belgrad gümrükçüsü ( ) nâm kimesne muhâlif-i emr-i âlî tercüman-ı mersûmun emti'a-i mezkûresinden resm-i gümrük nâmıyla üç yüz on sekiz guruş aldığı ve ba'dehû emti'a-i merkûmenin ber-mûceb-i şurût füruht olunan mahalde resm-i gümrüğü edâ olunduğu beyânıyla gümrükçü-i mezkûrun mugâyir-i şurût-ı ahidnâme me'hûzü olan meblağ-ı mezkûrun istirdâdı bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn alınan resmin ma'rifet-i şer'le reddi fermanım olmağın imdi rusya tacirlerinin kendü vilâyetlerinden ve sâir düvel memleketlerinden memâlik-i mahrûseme getürecekleri emti'a ve eşyalarının resm-i gümrüğü füruht olunan mahalde edâ olunmak şurût-ı muâhede muktezâsından olmakla gümrükçü-i mezbûr meclis-

i şer‘a ihzâr ve ber-minvâl-i muharrer tercüman-ı mersûmun kendü malı olan ve ol tarafta ihrâc ve bey‘ olunmayan eşyasından hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn resm-i gümrük nâmıyla aldığı her ne ise bilâ-teallül min-hayr-i nuksânin ma‘rifet-i şer‘le tahsil ve Rusyalu’ya redd ü teslim birle şurût-ı uhûdun ifâsına ihtimâm ve dikkat ve fîmâ-ba‘d dahi bâlâda muharrer şurût-ı muâhede muktezâsıyla amel ve hareket eylemen üzere gümrükçü-i merkûm ve sâir iktizâ edenlere gereği gibi tenbîh ve te’kîde mübâderet ve mugâyir hâlet vukû‘una ruhsat ve cevaz göstermekten mücânebet olunmak bâbında; **fî evâhir-i Câ sene 1200.**

-İzmir muhâfızı vezire ve Özü kadısına hüküm ki,

Rusya reâyâsından Giresun’da mütemekkin İvan nâm tacirin Özü kal‘ası yerlü ağavâtından Aburrezzâk ve arabacıbaşı Ali ve humbarazıbaşı diğer Ali ve dizdâr es-Seyyid Mustafa nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz doksan senesinden berü bâ-temessük 1200 guruş alacak hakkı olup ol tarafta mutâlebe olundukça irâd-ı özr u illet birle imrâr-ı vakte cesâret ve bi’l-âhire Deraliyye’mde salyânecileri el-Hâc Süleyman nâm kimesne mâl-i mevâciblerinden edâ eylemek üzere eğerçi bir kıt‘a poliçe kâğıdı i‘tâ edüp ancak kâğıd-ı mezbûr ol cânibde salyâneci mezkûra lede’l-ibrâz kabûl eylemediğin ve mevâciblerini bir gûne havâleye sarf etmemek üzere merkûmûn mukaddemâ tavsiye ve sipariş eylediklerin ve … mezbûrların cihet-i sâire ile ol cânibde edâ-yı deyne iktidârı olduğu salyâneci merkûm haber verdiğin Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof bu defa bâ-takrîr inhâ ve meblağ-ı mezbûrun mahallinde tahsili bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid‘â etmekle husûs-ı mezbûr mahallinde şer‘le ru’yet ve tahsil ve teslime ihtimâm ve dikkat olunmak fermanım olmağın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi merkûmûnu ma‘rifetiniz ve zâbitleri ma‘rifetiyle mahallinde meclis-i şer‘a ihzâr ve hakk u adl üzere terâfu‘-i şer‘ ve mukaddemâ bir defa şer‘le görülüp fasl olunmayan hususları kemâl-i hakkaniyet vechile ru’yet birle merkûmların zimmetlerinde Rusyalu mersûmun ber-mûceb-i temessük şer‘an sâbit ve mütehakkık olan ol miktar guruş hakkın hükmedüp tamamen tahsil ve bilâ-kusûr tacir-i mesfûra teslim ettirüp bî-vech teallül ve muhâlefet ettirmeyüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakka mezîd-i ikdâm ve imrâr-ı vakt ve iptâl-i hakkı mûcib ve hilâf-ı şer‘-i şerif ve mugâyir-i rızâ hâlet vukû‘unu müstelzim vaz‘ u hareket sünûhunu tecvizden ittikâ-ı tâm eylemeniz bâbında; **evâhir-i Câ sene 1200**.

-Mikonos ceziresi voyvodası zîde kadruhûya hüküm ki,

Mikonos ve sâir cezirelere li-ecli't-ticâre âmed-şüd eden Rusya tüccar sefâyininin umûrlarını ru'yet içün ber-muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümayûn umûmen Rusya konsolosu nasb olunan Polkonlef Tavine(?) nâm beyzâdenin hakkında riâyeti lazım olan hususât ve ve tahsisi her kande vâsıl olursa akçesiyle zâd ü zevâd ve sâir zahîresi verilüp kimesne ref'(?) olmamak üzere tenbihât yedine i'tâ olunan berât-ı âlî-şânımda muharrer ve mestûr olmaktan nâşî dâima mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve beyne'd-devleteyn in'ikâd-pezîr olan şurût-ı muâhedenin icrâsıyla konsolos-ı mersûmun ve sâir Rusyalu'nun himâyet ve sıyânetleri emrine mezîd-i itinâ ve dikkat ve şikâyet vukû'unu ve mugâyir-i ahidnâme ve münâfî-i şer'-i nebeviyye hâlât-ı gayr-ı marziyye zuhûrunu mûcib olur vaz'a tasaddî etmekten ve ettirmekten mücânebet lâzimeden iken Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof bu defa südde-i saâdetime takdim eylediği takrîr kâğıdında bu esnâda Mikonos ceziresine tevârüd eden Rusya tüccar sefinelerinin mellâhlarından iki nefer mellâh Dimitri Fargli nâm zimmî ile bi'l-ittifâk diğer iki nefer Rusyalu'yu darp ve cerh ve cezire-i merkûmede ihtifâ eyledikleri ecilden mesfûrların zâhire ihrâclarını sen ki voyvoda-i mümâileyhsin; senden ve cezire-i mezkûre kocabaşılarından konsolos-ı mersûm lede'l-iltimâs bir türlü havâle-i sem'-i itibâr olunmayup ba'dehû zimmî-i mesfûr hârice çıkup töhmeti müsbet iken tasahhub olunduğu ve konsolos-ı mersûmun müste'men âdemlerine ve el-hâletü hâzihî Rusya reâyâlarına taarruz ve rencideden hâlî ve bu makûle hâlât- nâ-bercâ vukû' buldukça ihkâk-ı hakk olunmadığı ve konsolos-ı mersûmun kendü maîşetine lazım olan lahm-i ganem ve sâir bu misillü zehâyirin iştirâsına kocabaşılar ilel-i vâhiye irâdıyla mümânaat ve ol vechile tekdir eyledikleri tahrîr ve inhâ ve mersûm konsolosun şurût ve uhûd ve hakk u adl ve hırâset-i nizâma muvâfık olan … riâyet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûru istid'â olunmakla ahidnâme-i hümayûn şurûtuna mugâyir konsolos-ı mersûma mûceb-i inzi'âc olur hâlâttan ictinâb ve şurût-ı muâhede[ye] riâyet olunmak fermanım olmağın tenbîhan ve tevbîhan işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi konsolos-ı mersûmun yedine verilen berât-ı şerifin ve iki devlet beyninde mün'alid olan şurût ve uhûdun

[s.164]

ale'd-devâm ibkâsına dikkat ve odstluğa lâyık vechile hüsn-i muâmele ve müvâlâta riâyet ve iktizâ eden me'kûlât ve levâzım-ı sâirenin akçesiyle tedârük ve iştirâsına muâvenet olunmak matlûb-ı hümayûnum olduğu ve münâfî-i şurût-ı musâfât bir vechile îsâl-i cevr u teaddî olunduğuna rızâ-yı mülûkânem olmadığı sen ki voyvoda-i mümâileyhsin; malûmun ve bundan sonra dahi harekât-ı gayr-ı lâyıkaya tasaddî ve tasavvur ve rehâvetin vukû'u hasebiyle adem-i emniyeti ve levâzım tedârükünde mübtelâ-yı meşakkati mûcib olur hâlât-ı nâ-revâ sünûhunu tecvîz eylediğin ve edenleri men' u zecr eylemediğin inhâ ve tahkîk olunduğu halde beher-hâl vehâmetin müşâhede edeceğin meczûmun oldukta ber-minvâl-i muharrer konsolos-ı mersûm ve müste'men etbâ' ve âdemlerini himâyet ve sıyânet ve mûcib-i inzi'âc olur hâlâttan mübâadet ve şurût-ı muâhede riâyetine ve fîmâ-ba'd ahidnâme-i hümayûn şurûtuna mugâyir ve şer'-i şerife ve nizâm-ı beldeye muhâlif hâlet vukû'a gelmekten ve sükût ve iğmâz muâmelesi izhârından nâşî tekrâr şikâyet olunmaktan hazer ve mücânebet ve lâzimü'l-inhâ olan ahvâl bu tarafa tahrîr ve i'lâma mübâderet olunmak bâbında; **fî evâil-i C sene 1200.**

(1418) Rusya kapudanlarından Georgio Fakintof(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle mu'tâd üzere izn-i sefine emri; **evâil-i C sene 1200**.

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Varsileri(?) nâm kapudan hamûleden tehî olarak râkib olduğu bir kıt'a Rusya sefinesiyle Bahr-i Siyah tarafına azîmet murâd etmekle mu'tâd üzere izn-i sefine emri.

-Rusya tüccarından Dimitrio Vasiliyef nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya memleketine varub gelmek murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri.

-Rusya reâyâsından Ygorlika Dakiyef(?) nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den Bahr-i Sefid'de vâki bazı cezîrelere azimet murâd etmekle mu'tâd üzere yol emri; **evâil-i C sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Nicolo Stemani(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'de vâki memâlik-i mahrûseden iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği yetmiş bin vukiyye hamr ve kırk beş kantar incir ve yüz altmış kile pirinç ve yüz elli top alacayı li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün doğru Bahr-i Siyah

tarafına azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-muktezâ-yı şurût-ı muâhede izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Lobs Paucanof(?) nâm kapudan râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine bu tarafta tahmîl eylediği altmış bin vukiyye hamrı li-ecli’t-ticâre doğru Rusya memleketine nakl için Karadeniz’e azîmet etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Angeli Odikyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği otuz beş bin vukiyye hamr ve yüz elli kantar harnub ve yüz seksen kantar inciri li-ecli’t-ticâre Rusya diyârına nakl için doğru Karadeniz’e azîmet etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Anderli Fcastof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği altmış dört bin vakıyye hamr ve yüz seksen kantar incir ve yüz kantar harnubu li-ecli’t-ticâre doğru Rusya memleketine nakl için Karadeniz’e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Dimitrio Vlahosiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği dört yüz kantar incir ve dokuz yüz on kantar üzüm ve yüz elli kantar harnub ve yirmi iki kantar hurma ve yedi sandık mıktaranı doğru li-ecli’t-ticâre Rusya memleketine nakl için Karadeniz’e azîmet etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Kostantin Flandrof nâm kapudan Bahr-i Sefid’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği bin üç yüz kile tuzu doğru li-ecli’t-ticâre Rusya memleketine nakl için Karadeniz’e azîmet etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Sakız’da Rusya konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan Kostanti veled-i Yani nâm tercümanın kendü malı olmak ve icâb eden gümrüğü bu tarafta edâ olunmak üzere Bec’de olan şeriki vesâtetiyle Nemçe tarafına li-ecli’l-bey‘ doğru Deraliyye’ye gelecek emti‘a ve eşyasından Belgrad ve esnâ-yı râhta mugâyir-i şurût

resm-i gümrük ve mürûriyye ve sâir gûne vergü mutâlebe olunmamak üzere emsâli misillü emr-i şerif yazılmıştır.

-Rusya kapudanlarından Georgio Girod(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ eylediği otuz dört bin dokuz yüz altmış vukiyye ham sirkeyi râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl ve Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Anastasi Valsamikiyef(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği elli sekiz bin vakıyye ham sirkeyi li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya reâyâsından Petrov Omnakiyef nâm tacir li-ecli't-ticâre Deraliyye'den berren Rusya memleketine azîmet murâd etmekle ber-mu'tâd yol emri.

[s.165]

(1431) İzmir mollasına ve voyvodasına hüküm ki,

Rusya devletinin hâlâ Deraliyye'mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime takdim eylediği takrîr kâğıdında mukaddemâ şekâvet ve fezâhati meşhûr olup bu defa voyvoda-i mümâileyh tarafından bölükbaşı nasb olunan Çakır Mustafa nâm kimesne bu esnâda medîne-i merkûmede Rusyalu sâkin olan bir menzili leylen basup derûnunda mütemekkin ehl-i ırz bir nefer müste'mene-i Nasrâniye'yi bî-vech menzil-i mezkûrdan çıkarmak ve haps eylemek kaydında olduğu ve keyfiyeti medîne-i merkûmede Rusya konsolosu ve voyvoda-i mümâileyh lede'l-ifâde irâd-ı inhidâd(?) birle levâzım-ı terbiyete(?) mübâderet eylemediği ve bundan başka Cezayir ocakları içün tahrîr eylediği asâkirden üç nefer kimesneler dahi müsellehan konsolos-ı mersûmun meskenine duhûl ve piştov endaht ederek hücûm ve müdâfaa dâiyesinde olan yasakçılar ile muhârebeye şurû' ve tarafından bir iki nefer kimesneler mecrûh olduğu ve voyvoyda-i mümâileyh müeddî-i fesât olanalrın te'dîblerinden iğmâz eylediği ve müsteshabı ve bölükbaşı merkûmun refîki kalafatçıbaşı Seyyid Mehmed nâm kimesne dahi kalafatı muktazî bir adet Rusya sefinesine iktizâ eden levâzımâtı sâirlerden iki üç kat ziyâde bahâ ve ücret

mutâlebesiyle verdirmeyüp ve sefine derûnunda mevcûd zift ile yağlanmak murâd olundukta beher vukiyyesi içün beşer para avâid verilmediği sûrette kalafatını tecvîz eylememek vâdileri(?) iş‘âr eylediği cihetten konsolos-ı mersûm bu maddeyi dahi voyvoda-i mümâileyhe ifâde ve şikâyet eylemiş iken adem-i ısgâ birle mezbûr Seyyid Mehmed’in iddiâsını men‘ eylemediği ve voyvoda-i mümâileyh konsolos-ı mezbûr hakkında alenen eğerçi izhâr-ı dostî eyleyüp ancak sırren muâmele-i mezkûrenin hilâfı vaz‘a tasaddîsi sebebi ile teaddiyât ve hâlât-ı mezkûre vukû‘ bulduğu tahrîr ve inhâ ve ol bâbda emr-i şerifim sudûru istid‘â olunmakla divan-ı hümayûnumda mahfûz Rusyalu’ya i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûna mürâcaat olundukta Devlet-i Aliyye’min mahkeme âdemleri ve zâbitân ve sâirler bir Rusya reâyâsından meskûn olan bir hâneye cebren dühûl etmeyeler ve bir hâcet-i azîme hissederlerse Rusya elçisine veyahut konsolos bulunan mahallerde konsolosa haber verilüp ba‘dehû taraflarından ol husûsa tayîn olunacak âdemleriyle mahalline varıla ve eğer bunun hilâfı vâki‘ olur ise hilâfı hareket edenleri kavânînin şiddeti muktezâsınca te’dîb olunmalarını Devlet-i Aliyye teahhüt eder. Rusya gemilerini kapudanlarını veyahut sefinelerinin sâhibleri gemilerini kalafat ve yağlamak ve tamir etmek lazım oldukta Devlet-i Aliyye’nin bi’l-cümle şehirlerinde ve kasabalarında(?) ve limanlarında zâbitân tarafından mesfûrûna lazım olan yağ ve zift ve hirâf(?) ve amele ve âlât miktarının akçeleri verilmesine mümânaat olunmayacağından gayrı derece-i imkânda dahi muâvenet oluna deyü mestûr ve mukayyed olmakla siz ki mevlânâ voyvoda-i mümâileyhimâsız; ale’d-devâm şurût-ı uhûda riâyet ve konsolos-ı mersûm ve sâir Rusyalu’ya mûcib-i iz‘âc olur hâlâta tasaddî etmekten ve ettirmekten mübâadet ve hâric-ez-ahd vaz‘a mütecâsir olanları ve ruhsat verenleri men‘ u def‘a mübâderet ve her hâlde muâmele-i dostâne ibrâzıyla himâyet ve sıyânet olunmak iktizâ ederken hâlât-ı mezkûrenin zuhûru vücûhla rızâ-yı hümayûnumun hilâfı olmakla hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn Rusyalu sâkin olduğu menzile dühûle cesâret edenlerin hemen(?) ahd üzere lâzım gelen te’dîblerinin ma‘rifet-i şer‘le icrâsına ve fîmâ-ba‘d o makûle kalafat husûsunda ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümayûn iânet olunmasına dikkat ve o misillü evzâ‘dan mücânebet olunmak fermanım olmağın imdi Devlet-i Aliyye-i ebediyyü’l-istimrârımla Rusya devleti beyninde mün‘akid olan uhûd u şurûtun bi-tamâmihâ ifâsına dikkat ve dostlupa lâyık vechile konsolos-ı mersûm ile hüsn-i muâmele ve müvâlâta riâyet ne vechile matlûb-ı dâverânem ise hilâfı harekete cesâret dahi ol derecelerde menfûr-ı tab‘-ı şâhânem olduğu sen ki

voyvoda-i mümâileyhsin; malûmun olduktan sonra harekât-ı gayr-ı lâyıkaya tasaddî eylediğin ve kusûr ve iğmâzın sebebi ile Rusyalu'nun adem-i emniyetini ve o makûle kalafat levâzımâtının tedârükünde meşakkatlerini mûcib olur harekât-ı nâ-marziyye vukû'una ruhsat verdiğin tekrar inhâ ve tahkik olunmak lazım gelürse beher-hâl vehâmetin müşâhede edeceğin meczûmun oldukta ber-minvâl-i muharrer hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn konsolos-ı mersûm ve Rusyalu müste'men-i mesfûrenin sâkin olduğu menzile dühûl edenlerin muktezâ-yı şurût-ı ahd üzere lazım gelen te'dîbleri icrâ ile ifâyı merâsim-i tarziyeye dikkat ve kalafat husûsunda ve mevâdd-ı sâirede ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümayûn amel ve hareket ve fîmâ-ba'd bu misillü ha-rekât-ı gayr-ı lâyıka vukû' bulmamasına mezîd-i gayret ve konsolos-ı mersûm ve sâir Rusyalu'nun ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânetleriyle vikâye-i şurûta riâyet ve kemâ-fi'l-evvel sükût ve iğmâz muâmelesi izhârından nâşî ahidnâme şurûtuna mugâyir ve şer'-i şerife muhâlif ednâ madde zuhûruyla muâtebât-ı şeh-riyârâneme mazhariyetten ittikâ ve mücânebet ve keyfiyet alâ-vukû'ihî Deraliyye'me tahrîr ve i'lâm ve işâret olunmak bâbında; **fî evâhir-i C sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Daviaglos(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği kırk bin vukiyye hamr ve iki yüz kantar harnubu li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri; **evâsıt-ı C sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Nicolo Komandinof(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği kırk bin dizi incir ve iki yüz elli kantar harnub ve üç yüz elli iki keyl pirinç ve beş yüz vukiyye revgan-ı zeyt ve altmış bin adet portakalı li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Diotro Samili(?) nâm kapudan Bahr-i Sefid'den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt'a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği on iki bin vakıyye ham sirkeyi li-ecli't-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz'e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu'tâd izn-i sefine emri; evâhir-i C sene 1200.

[s.166]

(1435) Özü muhâfızı vezîre ve kadısına,

İnegöl(?) nehri kurbünde Rusya reâyâsından Kaber nâm tacirin bin rublelik emti‘asını ve Tre(?) Kazaklarının silahlarını ve kezâlik bir nefer Rusyalu Yahudi’nin emvâlini yağma ve gâret ve katl-i nüfûsa cür’et ve Özü kırına avdet ve ric‘at eden Zaporok Kazakları ahz ve eşya-yı mağsûbe tamamen tahsil ve Rusyalu’ya teslim ve haklarında lazım gelen te’dîbât icrâ ve ba‘de’l-yevm tâife-i mezbûreden ol havâlide bir neferin sâkin olmamasına dikkat ve ihtimâm ve Rusya memleketinden firâren ol tarafa tevârüd edüp Nasrâniyet’te mürd olan sahih Rusya reâyâsının derhal redd ü teslimine mezîd-i ikdâm olunmak içün Rusya devletinin hâlâ Deraliyye’mde mukîm ortaelçisi Cavalier de Bolhakof hutimet avâkıbühû bi’l-hayr iltimâsıyla ber-mûceb-i şurût-ı uhûd mukaddem ve muahhar kat‘iyyü’l-müdâvel evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuş idi; binâenaleyh mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket ve min-külli’l-vücûh ol havâli ihtilâftan masûn olmak içün hudûd generali ile dostâne muhâbere birle mugâyir-i şurût-ı uhûd miktar-ı zerre hareket ve hâlet vukû‘unu tecvîz etmeyerek ve muhâlifi vaz‘a cesâret edenleri men‘ ve memnû olmayanları te’dîb ve bâ-husûs Kazakları teb‘îd eyleyerek min-gayr-i te’hîr infâz-ı emr ve ifâ-yı şurût ve icrâ-yı merâsim-i hem-civârî riâyet-i lâzimeden iken bu defa dahi elçi-i mümâileyh südde-i saâdetime takdim eylediği takrîr kâğıdında evâmir-i şerîfe-i merkûmenin el-hâletü hâzihî semeresi zuhûr etmediğinden başka eşkıyâ-yı merkûme tekrar nehr-i mezbûrun öte tarafına mürûr ve Lov Briskoy(?) nâm karyede mütemekkin bir nefer Rusyalu müste’mene-i Nasrâniyye’nin hânesini basup beş yüz sekiz rublelik nükûd ve eşyasını gâret eyledikleri ve mezkûrlar ekseriyâ nehr-i mezbûrun bir cânibinde vâki kamışlıkta ihtifâ ve karşu tarafı tenhâ buldukça kayıklar ile mürûr ve bu gûne hasârete mütecâsir oldukları hudûd generali tarafından tahrîr olunmuş olduğu beyânıyla gerek mukaddemâ ve gerek bu defa gâret olunan emvâl ve eşya ve nükûd hakk u adl ve şurût-ı uhûd muktezâsı üzere Rusyalu’ya alıverilemkte tecvîz-i kusûr ve iğmâz olunmamak ve Zaporok Kazakları dahi ol havâliden ib‘âd olunmak bâbında müceddeden emr-i şerifim sudûru istid‘â olunmuş serhâdd-i mansûrem

muhâfazalarına me'mûr muhafızînin daima ve müstemirren muhâfaza-i nüfûr ve hudûd ne vechile lâzime-i zimmetleri ise hem-hudûd olan düvel zâibtleri ile dostâne muhâbere birle tarafeyn reâyâlarının tahsîl-i emniyet ve âsâyişleri hâlâtına itinâ ve dikkat ve vukû' bulan mevâddın te'diyesinde ihtiyâr-ı rehâvet ve ifâte-i vakt ile te'hîrinden mücânebet ederek şurût u uhûda tatbîkan ru'yet ve faslı emrine dahi ol mertebe dikkat vâcibe-i hâlleri olduğundan kat'-ı nazar zikrolunan Kazakların bi'd-defeât sudûr eden evâmir-i şerîfem mûceblerinde beher-hâl ol havâliden def' u teb'îdleri akdem ve ehem-i umûrlarından olmakla sen ki muhâfız-ı müşârunileyhsin muktezâ-yı me'mûriyetin üzere mîzân-ı ma'deleti ve lâzime-i serhaddârlığı derdest ederek mümâileyh ile muhâbere ve muâmele bi'l-muhâmeleye riâyet ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûceblerince emvâl-i mağsûbenin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le bi-eyyi-hâl reddile icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakka mübâderet ve bu defa ve bundan böyle mugâyir-i ahd ü mîsâk hareket edenleri men' u ib'âd ve memnû' olmayanları te'dîb ve tehdîde müsâraat ve zikrolunan Kazakların elbette ve elbette havâli-i mezbûreden def' u te'dîblerine ikdâm ve dikkat eylemen fermanım olmağın te'kîden ve ifhâmen işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur; imdi serhadât-ı mansûrem muhâfız nasbından maksûd hem kılâ'-ı padişahânemi leylen ve nehâran etrafıyla hıfz u hırâsete bezl-i iktidâr ve hem daima ve müstemirren cevânib ü enhâya havâle-i nigâh ve istibsâr ve hudûd generaliyle dostâne ve muhibbâne ihbâr ve istihbâr ve cânibeyn reâyâsına îsâl-i cevr u hasâr dâiyesinde olanları men' u def'a sa'y-i bî-şümâr eylemeleri husûsu olduğu ve böylece hareket vazîfe-i zimmet ve illet-i âyine-i(?) memûriyetleri idüğü ve ikide birde inhâ olunduğu üzere hâlât-ı gayr-ı marziyyeye ve def' olup der-'akab men'lerine ikdâm olunmadığı sûrette netîcesinde tarafına mûris-i vehâmet olacağı sen ki muhâfız-ı müşârunileyhsin malûmun ve iki devletin irâde-i gayr-i mu'tebere[ye] nazaran tezâyüd ve istikrârı matlûb-ı cânibeyn olan ticaret ve tevâdın(?) istizâdesi tarafeyn reâyâsının zarar ve ziyândan vâreste ve masûn ve ahadühümâ âharın hakkında dostluğa lâpyık vechile muâmele izhârıyla husûle geleceği yakînen maczûmun oldukta ber-minvâl-i muharrer bundan sonra te'hîri tecvîz olunmayarak ve bir dahi emr-i âlî ısdârına hâcet olmayacak ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyye-i mezkûreyi bir hoşça mütâlaa ve mûceb ve muktezâları üzere amel ve hareket edilerek Rusyalu'nun mukaddem ve muahhar emvâl-i mağsûbesi her ne ise ve her kimde ise alâ-eyyi-vechin kân zâhire ihrâc ve ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le min-gayr-i nuksânin istirdâd ve zikrolunan Kazakları ol havâliden beher-hâl

berü cânibe ib‘âd ile infâz-ı evâmir-i şerîfem ve ifâ-yı şurût u uhûd sarf-ı makderet ve mezâmîn-i ahkâm-ı aliyyem kemâ-hiye-hakkahû tenfîz ve kat‘-ı rişte-i iddiâ olunduğu[nu] mübeyyin tahrirât irsâliyle telâfî-i mâ-fâta müsâraat ve Devlet-i Aliyye’me mazarratı ve Rusyalu’ya muhâlif-i ahd u mîsâk teaddiyâtı mûcib olur hâlâtın general-i mersûm ile dostâne muhâbere ve iktizâ edenler ile müzâkere ederek hakîmâne men‘ u def‘ine ve mündefi‘ olmayanların lâyık ve müstehak oldukları te’dîbâtın icrâsıyla emsâllerini terhîbe dikkat birle tarafeyn reâyâsının irâha ve te’mînine sarf-ı vüs‘ u miknet ve rızâ-yı hümayûnuma muhâlif hâlât vukû‘undan ve bundan sonra dahi evâmir-i aliyyemi icrâda tevakkuf ve tekâsül ile muâteb olmaktan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında; **fî evâhir-i C sene 1200.**

-Rusya kapudanlarından Anastasi Khabitof(?) nâm kapudan Bahr-i Seifd’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği kırk iki bin beş yüz vukiyye hamr ve elli kantar gömlek ve üç kantar şeker ve yüz keyl pirinç ve seksen bin diri inciri li-ecli’t-ticâre Rusya memleketine nakl içün Karadeniz’e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

-Rusya kapudanlarından Navdoro Moriknef(?) nâm kapudan Bahr-i Seifd’den iştirâ ve râkib olduğu bir kıt‘a Rusya tüccar sefinesine tahmîl eylediği kırk sekiz bin vakıyye hamr ve yüz kırk kantar harnub ve yüz kantar inciri ve otuz kantar gömleği li-ecli’t-ticâre Rusya memâlikine nakl içün Karadeniz’e azîmet murâd etmekle ve hamûlesi defteri hıfzolunmakla ber-mu‘tâd izn-i sefine emri.

s.168]

(1438) İrâde-i aliyye-i Hazret-i Cihandârî tealluk ve erzânî buyrulduğu üzere ba‘de-izin Rusya tüccarı hakkında düstûru’l-amel tutulmak içün ve müceddeden i‘tâ olunan tarîfe defteridir ki, zikrolunur; fî 9 Şevvâl sene 1196.

Yeni bahar Kantar: 1 Akçe: 2	İnson(?) Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on	Karanfil Kıyye: 1 Akçe: 21.5 Yalnız yirmi	Zencebil Kantar: 1 Akçe: 48 Yalnız kırk	Kebâbe Kıyye: 1 Akçe: 4 Yalnız	Kakao Kıyye: 1 Akçe: 2 Yalnız iki	Kimyon Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş	Tarçın Kıyye: 1 Akçe: 16.5	Cevz-i bevvâ Kıyye: 1 Akçe:

Yalnız iki akçedir.	beş akçe-dir.	bir buçuk akçedir.	sekiz akçedir.	dört akçedir.	akçedir.	akçedir.	Yalnız on altı buçuk akçedir.	13 Yalnız on üç akçedir.
Cevz-i Hindî Dâne: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Biber Kantar: 1 Akçe: 96 Yalnız doksan altı akçedir.	Besbâse(?) Kıyye: 1 Akçe: 25 Yalnız yirmi beş akçe-dir.	Salep Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Susam Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Hardal Kantar: 1 Akçe: 66 Yalnız altmış altı akçedir.	Kahve-i Efrencî Kantar: 1 Akçe: 96 Yalnız doksan altı akçedir.	Kahve-i Yemenî Kantar: 1 Akçe: 8.5 Yalnız sekiz buçuk akçedir.	Ham şeker Kantar: 1 Akçe: 26 Yalnız yirmi altı akçedir.
Toz ve gülle şeker Kantar: 1 Akçe: 60 Yalnız altmış akçedir.	Şekerleme Kıyye: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Tarçın şekerlemesi Kıyye: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	Davend(?) Kıyye: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Çay Kıyye: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Kına kına Kıyye: 1 Akçe: 11 Yalnız on bir akçe-dir.	Altunbaş ve yapa-ğı Kıyye: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Aynı seretân Kıyye: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	
Kunduz hâyesi Kıyye: 1 Akçe: 80 Yalnız seksen akçedir.	Afyon Kıyye: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Zağferan Kıyye: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Hayareşine(?) Kıyye: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Kudret helvası Kıyye: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Sıyarne Kıyye: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Kara gönlek Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş	Ak gön-lek Kantar: 1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	

						akçedir.		
Sinameki Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Mastaki sakızı Kıyye: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz akçedir.	Sarı çamsa-kızı Kıyye: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçe-dir.	Beyaz Acem sakızı Kantar: 1 Akçe: 50 Yalnız elli akçedir.	Saru saber(?) Kıyye: 1 Akçe: 5 Yalnız beş akçedir.	Kafurî … Kıyye: 1 Akçe: 11 Yalnız on bir akçedir.	Kakula Kıyye: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.		
Defne tohumu Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Ardıç tohumu Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Nişadır Kantar: 1 Akçe: 165 Yalnız yüz altmış beş akçedir.	Tremendi Kantar: 1 Akçe: 48 Yalnız kırk sekiz akçedir.	Zamk-ı Arabî Kıyye: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Gomalaka Kıyye: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Sim-i kara Kantar: 1 Akçe: 48 Yalnız kırk sekiz akçedir.	Zive Kıyye: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	
Güherçile Kantar: 1 Akçe: 50 Yalnız elli akçedir.	Kükürt Kantar: 1 Akçe: 11 Yalnız on bir akçedir.	(?) Kıyye: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Tortu-yı hamr Kantar: 1 Akçe: 21.5 Yalnız yirmi bir buçuk akçedir.	Şap Kantar: 1 Akçe: 6.5 Yalnız altı buçuk akçedir.	Kırmız Kıyye: 1 Akçe: 54 Yalnız elli dört akçedir.	(?) Kıyye: 1 Akçe: 11 Yalnız on bir akçedir.	Zencefre Kıyye: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Cengâr Kantar: 1 Akçe: 144 Yalnız yüz kırk dört akçedir.
Dâl-i bekkâm Kantar: 1	Mor ve sâir bekkâm	Ala-ceher Kıyye: 1 Akçe: 1	Sülgün Kantar: 1 Akçe: 21.5	İsfidâc Kantar: 1	Aşı boya Kantar:1 Akçe: 6.5	Zerpenh Kantar:1 Akçe: 11	Zâc-ı Kıbrıs Kantar:1	

Akçe: 76 Yalnız yetmiş altı akçedir.	Kantar: 1 Akçe: 21.5 Yalnız yirmi bir buçuk akçedir	Yalnız bir akçedir.	Yalnız yirmi bir buçuk akçedir.	Akçe: 27 Yalnız yirmi yedi akçedir.	Yalnız altı buçuk akçedir.	Yalnız on bir akçedir.	Akçe: 11 Yalnız on bir akçedir.	
Mazu Kantar:1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Palamut Kantar: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Usfur Kantar: 1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Kök boya Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Balık tutkalı Kantar: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Siyah tutkal Kantar: 1 Akçe: 60 Yalnız altmış akçedir.	Cereş Kantar: 1 Akçe: 50 Yalnız elli akçedir.	Revgan-ı Belsak(?) Kıyye: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	

[s.169]

Şem‘-i asel Kantar: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	Şem‘-i revgan Kantar: 1 Akçe: 44 Yalnız kırk dört akçedir.	Revgan-ı zeyt Kantar: 1 Akçe: 44 Yalnız kırk dört akçedir.	Sabun Kantar: 1 Akçe: 45 Yalnız kırk beş akçedir.	Revgan-ı sâde Kantar: 1 Akçe: 33 Yalnız otuz üç akçedir.	Revgan-ı don Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Revgan-ı bezîr(?) Kantar: 1 Akçe: 44 Yalnız kırk dört akçedir.	
Revgan-ı don Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Katran ve reft Kantar: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Françelünün zeytün ve gübre ve revgan-ı zeyt …: 1 Akçe: 1	Mısır ve Kırım gübresi Kantar: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Vişne ve Kiraz ve armut kurusu Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on	Limon ve turunç ve portakal kabuğu Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on	Limon Adet: 1000 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Portakal ma‘a turunç Adet: 1000 Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.

		Yalnız bir akçedir.		iki akçedir.	beş akçedir.		
Envâ'-ı zeytin Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Fındık Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Ceviz Adet: 1000 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Fıstık Kantar: 1 Akçe: 33 Yalnız otuz üç akçedir.	Şam fıstığı Kantar: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Hurma Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Sultanî hurma Kantar: 1 Akçe: 24 Yalnız yirmi dört akçedir.	Kunbe(?) kuş üzümü Kantar: 1 Akçe: 33 Yalnız otuz üç akçedir.
Mora ve sâir kuş üzümü Kantar: 1 Akçe: 16 Yalnız on altı akçedir.	Rezâkî üzümü Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Siyah üzüm Kantar: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz akçedir.	İncir torba ve koku(?) Kantar: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz akçedir.	Dizi(?) inciri Adet: 1000 Akçe: 36 Yalnız otuz altı akçedir.	Mora dizi(?) inciri Adet: 1000 Akçe: 60 Yalnız altmış akçedir.	Carub Kantar: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	
Badem Kantar: 1 Akçe: 48 Yalnız kırk sekiz akçedir.	Habbü'l-… Kantar: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Kestane-i Bursa Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	(?) Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Helva-i pekmez Kantar: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Reçel-i aselî Kıyye: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Pekmezî reçel Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Asel Kantar: 1 Akçe: 45 Yalnız kırk beş akçedir.
Nar-ı denk Kantar: 1 Akçe: 5 Yalnız beş	Sirke Kantar: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz	Limon suyu Kantar: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz	Envâ'-ı garbiye Beher yüz şişesine: Akçe: 54 Yalnız elli	Irak bukalı Adet: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Rum bukalı Adet: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Hıramâ ve âb-ı kral ve sâire be-her yüz şişesine Akçe: 50	Meysa Şişe: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.

akçedir.	akçedir.	akçedir.	dört akçedir.			Yalnız elli akçedir.	
Cubar Kantar: 1 Akçe: 37.5 Yalnız otuz yedi buçuk akçedir.	Kırmızı cubar Kantar: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.	Morina balığı Kantar: 1 Akçe: 17 Yalnız on yedi akçedir.	Morina turesi(?) Adet: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Mahi-i Celin(?) Çift: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Celin-i midye Çift: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Lahm-ı kadîd-i Bahr-i Siyah Kantar: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	
Tuzlu lahm Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Sığır dili ve sucuk Kantar: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Beyaz teneke Varil: 1 Adet: 450 Akçe: 108 Yalnız yüz sekiz akçedir.	Çubuk âhen-i ham Tuzlu lahm Kantar: 1 Akçe: 13 Yalnız on üç akçedir.	Demir tel(?) Tuzlu lahm Kantar: 1 Akçe: 48 Yalnız kırk sekiz akçedir.	Mismar-ı … Tuzlu lahm Kantar: 1 Akçe: 27 Yalnız yirmi yedi akçedir.	Çelik Tuzlu lahm Kantar: 1 Akçe: 29 Yalnız yirmi dokuz akçedir.	Ustura Deste: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.
Toplu iğne Adet: 1000 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	İğne Adet: 1000 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	Tırpan Adet: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Samanlı eğe Deste:1 Akçe: 1.5 Yalnız bir buçuk akçedir.	Kuyumcu eğe Deste:1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Mikras ve çakı-i Rusya(?) Deste:1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Demir heybe kilidi Adet: 100 Akçe: 36 Yalnız otuz altı akçedir.	Pekmez Kantar: 1 Akçe: 9 Yalnız dokuz akçedir.

[s.170]

Nühâs-ı ham	Nühâs-ı	Avânînühâs	Kahve	Kahve	Mürd-i	Nühas	

Kantar: 1 Akçe: 132 Yalnız yüz otuz iki akçedir.	ham tutmaz(?) Kantar: 1 Akçe: 99 Yalnız yüz otuz iki akçedir.	Kıyye: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	ibriği Kıyye: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	değirmeni Adet: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	seng Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	kırbası Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	
Çubuk kal'a Kantar: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi dört akçedir.	Mamûl ve avânîkal'a Kantar: 1 Akçe: 150 Yalnız yüz elli akçedir.	Kurşun Kantar: 1 Akçe: 13 Yalnız on üç akçedir.	Orta tahta Venedik camı Sandık: 1 Adet: 600 Akçe: 180 Yalnız yüz seksen akçedir.	Sagîr Venedik camı Sandık: 1 Adet: 600 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Yarım zirâ Venedik camı Sandık: 1 Adet: 300 Akçe: 240 Yalnız iki yüz kırk akçedir.	Beç camı kebîr Sandık- Adet: 1 Akçe: 450 Yalnız dört yüz elli akçedir.	
Tehi bukal Adet: 100 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Kaba boncuğu Kantar: 1 Akçe: 48 Yalnız kırk sekiz akçedir.	Kâzib incinin beher on iki topuna Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.	Bileyi taşı Adet: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Berber bileyi taşı Adet: 1 Akçe: 1.5 Yalnız bir buçuk akçedir.	Çakmak taşı Adet: 1000 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Ağaç kavı Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Mantar kavı Kıyye: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.
Biberiye tahtası Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Ceviz tahtası Kantar: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Abanoz Kantar: 1 Akçe: 43 Yalnız kırk üç akçedir.	Kebîr ve sagîrtehî servi sandığı Adet: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi	Sandal ağacı Kantar: 1 Akçe: 39 Yalnız otuz dokuz akçedir.	Cimşir Kantar: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	Ağaç mantarı Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Ağaç kaşık Adet: 100 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.

			akçedir.				
Ağaç tarak Deste: 10 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Cimşir tarak Deste: 10 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Kemik tarak Deste: 10 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Fildişi tarak, Kâğıt(?): 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	Fildişi Kıyye: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Balıkdişi tarak, Kıyye: 1 Akçe: 16 Yalnız on altı akçedir.	Geyik boynuzu Kantar: 1 Akçe: 22 Yalnız yirmi iki akçedir.	Ak kuyruğu Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.
At yelesi Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Mûy-ı hınzır Kıyye: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	Sünger Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Hasır süpürgesi Adet: 1 Akçe: 24 Yalnız yirmi dört akçedir.	Mısır keteni(?) Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Rusya keteni Kantar: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.	Tel ve kendir-i ham Kantar: 1 Akçe: 22.5 Yalnız yirmi iki buçuk akçedir.	Rişte-i Moskof Kantar: 1 Akçe: 50 Yalnız elli akçedir.
Rişte-i tire-i Hotin Kantar: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	… Moskof Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Urgan Kantar: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Beyaz ve katranlı gomana Kantar: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Penbe-i ham Kantar: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Rişte-i penbe-i Sakız ve İzmir Kıyye: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Penbe-i Moskof ve çorap Kıyye: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz akçedir.	
Kırmızı ve elvan rişte-i penbe Kıyye: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Rişte-i Ankara Kıyye: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Rişte-i penbe-i Hindî Kıyye: 1 Akçe: 16 Yalnız on altı akçedir.	Envâ-‘ıharîr-i ham Kıyye: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi	İbrişim ve elvan-Harir ve kazzaz Kıyye: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Kamçı başı Kantar: 1 Akçe: 16 Yalnız on altı akçedir.	Bürümcük-i Cehre(?) Adet: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçe-	

			akçedir.			dir.	
Bürümcük-i Âsitane(?) Top: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Efrencî enli börüncek Top: 1 Akçe: 60 Yalnız altmış akçedir.	Efrencî enli börüncek Top: 1 Akçe: 38 Yalnız otuz sekiz akçe-dir.	Kirpass-ı halalî(?) Top: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Harir-i kalçine(?) Deste: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	Beyaz hassa mermeri(?) Top: 1 Akçe: 33 Yalnız otuz üç akçedir.	Hümayun Top: 1 Akçe: 36 Yalnız otuz altı akçedir.	
Basma-i hassa Top: 1 Akçe: 45 Yalnız kırk beş akçedir.	Kirpass-ı Olanda-i (Hollanda) kebîr Top: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi	Kirpass-ı bansta-i(?) sagîr Top: 1 Akçe: 38 Yalnız otuz sekiz akçe-dir.	Enli bez-i Rusya Top: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçe-dir.	Rusya'nın ensiz bezi Top: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Rusya'nın ensiz bezi Top: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçe-dir.	Cimşir kaşık Adet: 100 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Koçanlı(?) at kuyruğu Kıyye: 1 Akçe: 1.5 Yalnız bir buçuk akçedir.

Borbot-ı(?) Moskof Kantar: 1 Akçe: 22 Yalnız yirmi iki akçedir.	Leh borbotu Top: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Borbot-ı …vehivâl(?) Adet: 100 Akçe: 50 Yalnız elli akçedir.	Muşambalık kebir Top: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.	Kirpass-ı Moskof Sagîr Top: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Kirpass-ı Penbe Top: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Beyaz ve elvan …donluk: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Kirpass-ı Rize Kıyye: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	
Ada bezi Kıyye: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Astar Top: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	İstanbul ve Anadolu Cibinleri Top: 1 Akçe: 9 Yalnız dokuz akçedir.	Tokadî Yorgan yüzü: 1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Cit-i(?) Tokad Top: 1 Akçe: 11 Yalnız on bir akçedir.	Cit-i(?) Diyarbekir Top: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Beyaz ve basma sükkeriTokad Top: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.		
Basma sükkeriÂsitane Top: 1 Değirmi(?): 10 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir	Cit-i Moskof Top: 1 Zira: 36 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir	Alaca-i Moskof Kebîr Top: 1, Akçe: 30-yalnız otuz akçedir./Sagîr Top: 1 Akçe: 20 Yalnız yirmi akçedir.	Aba-i Moskof Adet: 1 Zira: 60 Akçe: 10 Yalnız on akçedir.	Bamcı(?) Çerkes Adet: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Peştamal-i Bursa Ve Âsitane Çuka: 1 Akçe: 9 Yalnız dokuz akçedir.	Peştamal-i Selanik Çuka: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Mısır peştemali ve mâi … Kıyye: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	
Havlu ve döşeme Çuka: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Beyaz ve elvan mağrib şalı Donluk: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Beyaz mağrib şalı Adet: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Elvan şal-ı mağrib şalı Adet: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	Mısır şalı Adet: 1 4.5 Yalnız dört buçuk guruştur.	Fes Düzine: 1 Akçe: 27 Yalnız yirmi yedi akçedir.	Brata Düzine: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Enli şayak Top: 1 Zira: 35 Akçe: 49 Yalnız kırk dokuz akçedir.	Ensiz şayak Top: 1 Zira: 35 Akçe: 38 Yalnız otuz sekiz

								akçedir.
… Tosya Top: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	Şal ve sof-ı Ankara Top:1 Akçe: 108 Yalnız yüz sekiz akçedir.	Fransız ve Felemenk Londonye çukası …: 1 Akçe: 360 Yalnız üç yüz altmış akçedir.	Nîm-Fransız çukası …: 1 Akçe: 240 Yalnız iki yüz kırk akçedir.	Çuka-i Paris …: 1 Akçe: 360 Yalnız üç yüz altmış akçedir.	İngiliz çukaları …: 1 Akçe: 246 Yalnız iki yüz kırk altı akçedir.	Venedik … …: 1 Akçe: 900 Yalnız dokuz yüz akçedir.	Leh çukası …: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	
Rusya'dan gelecek çukaların resmi bunlara kıyâs ile alına Sade-i hıtâî-i Efrenç Zirâ: 1 Akçe: 3.5 Yalnız üç buçuk akçedir.	Diyâr-ı İslâmiye'dei'mâl olunan anâtık(?): 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Çuka kenarı Kantar: 1 Akçe: 99 Yalnız doksan dokuz akçedir.	Telli kadife ve keten(?) Zirâ: 1 Akçe: 16 Yalnız on altı akçedir.	Telli hıtâî-i Efrenç Zirâ: 1 Akçe: 7 Yalnız yedi akçedir.	Sade kadife ve … Frengi Zirâ: 1 Akçe: 10 Yalnız on akçedir.			
Dibâ-i Acem Zirâ: 1 Akçe: 16 Yalnız on altı akçedir.	Enli hadde Zirâ: 1 Akçe: 6.5 Yalnız altı buçuk akçedir.	Ensiz hadde Zirâ: 1 Akçe: 3.5 Yalnız üç buçuk akçedir.	Atlas-ı Florançe Zirâ: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Atlas-ı Venedik Zirâ: 1 Akçe: 3.5 Yalnız üç buçuk akçedir.	Sade atlas ve hıtâî-i Sakız Kıyye: 1 Akçe: 180 Yalnız yüz seksen akçedir.	Sandal-ı Efrencî Zirâ: 1 Akçe: 3.5 Yalnız üç buçuk akçedir.		
İstanbul ve Sakız sandalı Kıyye: 1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Damgahane Donluk: 1, zira: 5 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	… vealtun oluk Donluk: 1 Zirâ: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	Sade ve çiçekli … Zirâ: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	İstanbul şalisi ve … Zirâ: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	Alaca … Top: 1 Akçe: 22 Yalnız yirmi iki akçedir.	Taklit alaca Top: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.		

Alaca … Top: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört buçuk akçedir.	Kutni-i … Top: 1 Zirâ: 10 Akçe: 22.5 Yalnız yirmi iki buçuk akçedir.	Kutni-i Bursa ve şali-i … Top: 1 Zirâ: 10 Akçe: 22.5 Yalnız yirmi iki buçuk akçedir.	Telli pervazlı yastık(?) Çift: 1 Akçe: 27 Yalnız yirmi yedi akçedir.	Telli döşeme yastık Çift: 1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Kırk telli yastık Çift: 1 Akçe: 54 Yalnız elli dört akçedir.	Sade döşeme yastık Çift: 1 Akçe: 45 Yalnız kırk beş akçedir.	Alâ Moskof demiri Çift: 1 Akçe: 180 Yalnız yüz seksen akçedir.	Sade kadife yastık Çift: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.
Leh samuru tabir olunur ednâ samur Çift: 1 Akçe: 90 Yalnız doksan akçedir.	Bec samu-ru Çift: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Siyah delgü Çift: 1 Akçe: 360 Yalnız üç yüz altmış akçedir.	Alâ kırmızı Moskof delgüsü Adet: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Kazak delgüsü Adet: 1 Akçe: 13.5 Yalnız on üç buçuk akçedir.	Bayağı delgü Adet: 1 Akçe: 5 Yalnız beş akçedir.	Post-ı va-şak(?) Tane: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Kakım Suret(?): 1 Akçe: 36 Yalnız otuz altı akçedir.	

[s.172]

Lepiska Suret: 1 Akçe: 10 Yalnız on akçedir.	Su samuru Tane: 1 Akçe: 1.5 Yaknız bir buçuk akçedir.	Ham sincab Kıyye: 1 Akçe: 16.5 Yalnız on altı buçuk akçedir.	Ham siyah sincab Kıyye: 1 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Ham sebr-i sincab Kıyye: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.	Zerdâve Tane: 1 Akçe: 5.5 Yalnız beş buçuk akçedir.	Karış(?) Tane: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Beyaz delgü Tane: 1 Akçe: 7.5 Yalnız yedi buçuk akçedir.	
Beyaz ve kırmızı delgü boğazı Çift: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Gücen Tane: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Paksibâd(?) Tane: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Post-ı kurt 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Post-ı tavşan-ı Rusya Adet: 100 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Beyaz tavşan Beden: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Perloata(?) tavşanı Adet: 100 Akçe: 25 Yalnız yirmi beş akçedir.	Post-ı bagana-i Moskof Adet: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçedir.	
Post-ı bagana-i Bulgar Adet: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Post-ı bagana-i Kırım Adet: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Post-ı kuzu Adet: 100 Akçe: 30 Yalnız otuz akçedir.	Post-ı kunduz Adet: 1 Akçe: 4 Yalnız dört akçedir.	Siyah kedi Tane: 1 Akçe: 1.5 Yalnız bir buçuk akçedir.	Post-ı ayu Tane: 1 Akçe: 8 Yalnız sekiz akçedir.	Samur hurdesi Kıyye: 1 Akçe: 400 Yalnız dört yüz akçedir.	Samur pençesi ve tırnak hurdesi Kıyye: 1 Akçe: 200 Yalnız iki yüz akçedir.	
Zerdâve hurdesi Kıyye: 1	Göçen ve delgü hurdeleri	Samur nâfesi Çift:1	Samur kuyruğu Adet: 1	Post-ı keçi-i Ankara	Mücevherât me'a-inci ve kuyûn saati yüzde bir			

Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	Kıyye: 1 Akçe: 10 Yalnız on akçedir.	Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Akçe: 0.5 Yalnız yarım akçedir.	Adet: 1 Akçe: 18 Yalnız on sekiz akçedir.	guruş alına			
Mercan tespih Alâ, kıyye: 1, akçe: 240 / Evsat, kıyye: 1, akçe: 180 / Ednâ, kıyye: 1, akçe: 120	Ham mercan Kıyye: 1 Akçe: 120 Yalnız yüz yirmi akçedir.	Kehribar-ı ham Kıyye: 1 Akçe: 180 Yalnız yüz seksen akçedir.	Sahtiyan Adet: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	… şerbet Dirhem: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Telatin Çift: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Bulgarî telatin Çift: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.		
Envâ-ı rişte-i … Çift: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Kavsâle(?) … Çift: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Yapağı Kantar: 1 Akçe: 15 Yalnız on beş akçe-dir.	… Kıyye: 1 Akçe: 1.5 Yalnız bir buçuk akçedir.	Kalıbçe-i Rusya Adet: 1 Akçe: 5 Yalnız beş akçedir.	Kalıbçe-i Selanik Zirâ: 1 Akçe: 2 Yalnız iki akçedir.	Ma‘mûl İzmir yorganı Adet: 1 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.	Kâğıd-ı yazu Top: 1 Adet: 5 Yalnız beş akçedir.	Kâğıd-ı lü‘ab Deste: 12 Akçe: 12 Yalnız on iki akçedir.
Kiriş Deste: 1 Akçe: 4.5 Yalnız dört	Cild-i camus Kıt‘a: 1 Akçe: 10 Yaknız on akçedir.	Kavsâle(?) Kıt‘a: 1 Akçe: 6 Yalnız altı akçedir.	Cild-i bakar Kıt‘a: 1 Akçe: 4 Yalnız dört	Kükürt kavsâle Kıt‘a: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Cild-i esb Kıt‘a: 1 Akçe: 3 Yalnız üç akçedir.	Meşin Adet: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Sakız kürdîsi Adet: 1 Akçe: 1 Yalnız bir	Ham … çubuğu Adet: 1 Akçe: 4.5 Yalnız

buçuk akçedir.			akçedir.				akçedir.	dört buçuk akçedir.
Keçi ve karaca kürdîsi Adet: 1 Akçe: 2.5 Yalnız iki buçuk akçedir.	… Tris-te(?) Şişe: 1 Akçe: 1 Yalnız bir akçedir.	Sünger taşı Kantar: 1 Akçe: 40 Yalnız kırk akçedir.						

Ma’rûz-ı kullarıdır ki,

Şeref-bahş-ı sudûr olan fermân-ı âlîye imtisâlen müceddeden tanzim ve tertîb ve terkîm olunan işbu nâtık-ı tarîfe defterinde mestûr ve mukayyed olan üç yüz elli dokuz adet esâmînin yüzde üç hesabı üzere resm-i gümrükleri ba’de’l-hesâb zîrlerine vaz’ u tahrîr ve yüz yirmi akçesi bir guruş olmak şartıyla madde-i mezbûre tayîn olunan Rusya baştercümanı Pizani(?) nâm tercüman ile bi’l-mizâkere akd-i râbıta-i nizâm verilüp şurût-ı ahidnâme-i hümayûna tatbîk ile ba’de-izin Rusya tüccarı hakkında düstûru’l-amel tutulmak ve işbu tarîfe defterinde hâric-der-hâtır olunmayup pesmânde kalan emti’a ve eşyanın dahi fîmâ-ba’d âmed ü refti vâki olur ise yine ahidnâme-i hümayûn mûcebince kıymetlerinden bahisle yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüğü edâ olunmak vechile mukâvele olunup defter-i merkûmun bir kıt’a memhûr ve mümzâ aynı sûreti fermân buyrulduğu üzere Rusya elçisi tarafına verildiği malûm-ı devletleri buyruldukta işbu bir kıt’ası dahi divân-ı hümayûn ve ma’den kalemlerine kayd olunması içün huzûr-ı âlîlerine arz ve takdîm olundu. Ol bâbda emr u fermân devletlü sultanım hazretlerinidir.

Bende

El-Hâc Mehmed

Emîn-i gümrük-i Âsitâne

[s.180]

(1440) İzzetlü hassa bostancıbaşı ağa,

Karadeniz'den Deraliyye'ye ve Akdeniz ve memâlik-i mahrûse limanlarına iyâb ü zehâb edecek Rusya ticaret gemilerinin en küçüğü bin kile ve en büyüğü on altı bin kile yani sekiz bin kantar hamûleyi mütehammil olmak ve Devlet-i Aliyye limanlarına gelecek tüccar sefineleri bu mikyâsı tecâvüz eylememek şart-ı mahsûsu Aynalıkavak'ta rapt olunan tenkîh mevâdd-ı müsâleme şurûtunda münderic ve musarrah ve gümrük kol kayıkları ve liman nâzırı ve kavak ustaları ve dizdârları bu husûsa ale'd-devâm nezâret eylemeleri vâcibe-i zimmetlerinde iken iki üç gün mukaddem menzil sefinesi nâmıyla Boğaz'a vürûd eden bir kıt'a toplu beylik Rusya gemisinin sehve mebnî içeriye dühûle ruhsat verilmiş olduğuna binâen sefine-i merkûmenin tevârüdü şurûta muhâlif olduğu Rusya elçisi ile ba'de'l-müzâkere derhal gerüye iâde ettirilüp fîmâ-ba'd bu makûle Rusya beylik sefineleri zuhûrunda alâ-eserihâ geldiği mahalle ircâ' olunmak içün iktizâ edenlere tenbîhi lazım gelmekle Âsitane gümrük emini tarafından me'mûr olan âdemler ve liman nâzırı Fener'de ikâmet ve mârru'z-zikr beylik sefinelerden zuhûr eder vukû' bulduğu sûrette elçi-i merkûm cânibinden gerüye rücû'larını muhtevî verilen kâğıdı kapudanlarına ibrâz ve Boğaz taşrasında tevkîf ve elçiye haber verilüp iâdesine dikkat olunmak üzere kapudana ihbâr eylemelerini ve bu bahâne ile Rusyalu'nun Dersaadet'e âmed-şüd eden bâlâda mezkûr hey'et-i ve cesâmetleri müteâref tüccar tüccar gemilerine müdâhale ve men'den ittikâ ve mücânebet eylemelerini nâtık gümrük emini ağaya ve liman nâzırına hitâben fermân-ı âlî sâdır olmağın sen ki ağa-yı mümâileyhsin; sen dahi bu maddeye nezâret ve vech-i meşrûh üzere amel ve hareket eylemelerini kavak ustaları ve dizdârlarına ve sâir muktezî olanlara etrâfıyla tenbîh ve te'kîde mübâderet eyleyesin deyü; **fî 8 C sene 1194.**

(1441) Bir sûreti

İstanbul gümrüğü emini ağaya ber-vech-i muharrer

Bir sûreti

Liman nâzırı ber-vech-i meşrûh

(1443) Nebek'te haşmetlü bi'l-cümle Rusyalu imparatoriçesinin fevka'l-'âde ortaelçisi Cavalieri İstakiyem bu cânibe gelmek üzere Giresun ve Yeni Kal'a'dan hareket eden pantepon(?) sefinelerinin kumandanı olan baş ofiçyallere (official) tarafımdan inhâ olunur ki, yedine tevfîz kılınan panteponların kavak kal'alarından berü Boğaz dâhiline mürûruna bir vechile irâde-i Deraliyye-i Osmâniye tealluk buyrulmadığından kal'ateyn-i mezbûreteyn merkûmînden berüye geçmeyüp medhal-i Boğaz'da lenger-endâzîye münâsip ve emîn bir mahall-i tefahhus ve ol mevki'de ikâmet ve der-'akab Büyük Dere'de vâki meskenime âdem irsâliyle tarafıma ihbâr eylemeniz işbu varakam ile ricâ eylemem husûsu farîza-i hâl addolundu. İşbu şehr-i Mayıs'ın otuz birinci günü sene 1178 an-tarîh-i mîlad tahrîr olundu.

İmza: Alexander İstakiyef; Aslı ve tercümesi kalemde mahfûzdur.

(1444) Pantepon tabîr olunur Rusya menzil sefinelerinin bu cânibe âmed-şüdü ahidnâmeye mugâyir olmak hasebiyle ve Devlet-i Seniyye'nin bazı mülâhazası mülâbesesiyle süfün-i mezkûrenin bu cânibe âmed-şüdü hilâf-ı irâde-i aliyye olduğu saâdetlü reîsü'l-küttâb efendi hazretleri taraf-ı saâdetlerinden bi'l-cümle Rusyalular imparatoriçesinin fevka'l-'âde murahhas ortaelçisi olup zeyl-i senede imzâ-yı mevzû bu dâilerine tebeyyün olunduğuna binâen bu defa vürûd eden bir kıt'a panteponu derhal gerüye ircâ' edeceğimi ve Devlet-i Seniyye'nin işbu ma'rûzasını haşmetlü devletime ve Giresun ve Yeni Kal'a zâbitânına tefhîm ve iş'âr zımnında mahâll-i mezkûreye ulaklar tesyîr edeceğimi va'd ü tasdîk edüp ancak işbu ihbârın Giresun ve Yeni Kal'a tarafına vüsûlünden mukaddem bu cânibe diğer bir pantepon zuhûr ederse kavak kal'alarını mürûr etmezden evvel lenger-endâzî ile tevkîf ve bir ân akdem gerüye iâde edeceğimi taahhüt ederim deyü sened-i mezkûrda tahrîr olunur; **fî 30 şehr-i Mayıs sene 1780.**

İmza:

Alexander İstakiyef

-İstanbul gümrüğü emini ağa,

Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla dost olan Rusya devleti tüccâr ve reâyâsının ahidnâme-i hümayûn ve bu defa müzâkeresi derdest olan mukâvele-i münferide-i ticaret şerâiti muktezâsı üzere Devlet-i Aliyye memâlikine getürecekleri ve Devlet-i Aliyye memâlikinden alup götürecekleri emti'a ve eşyanın zikrolunan Rusya tacirleri hüsn-i irâdetleriyle bir miktarını veyahut hamûlelerinin mecmû'unu belde-i Kostantiniyye'de tahliye ve füruht etmek murâd eylediklerinde ziyâde ehabb olan düvel tüccarı haklarında cârî olduğu üzere resm-i gümrüklerini yüzde üç hesâbı ve dâima düstûru'l-amel tutulmak içün Devlet-i Aliyye'nin tasdikiyle bir defa karar olunmuş tarife muktezâsı üzere edâ eyleyeler ve tahliye olunmayan emti'a ve eşya içün bir akçe ve bir habbe vermeyeler deyü Âsitane-i Aliyye'de mukîm Rusya elçisi ile mukâvele ve ticaret-i münferide şerâitine derc olunmak üzere tanzîm olunup bu surette zikrolunan tarife defterinin dahi ale'd-devâm düstûru'l-amel tutulacak vechile bir … tahtına idhâli lazım gelmekten nâşî bu husûsu sizinle müzâkere ve tanzime baştercümânını tayîn eyleyeceğin Rusya elçisi mümâileyh inhâ etmekle husus-ı mezbûrun ahidnâme-i hümayûn şurûtuna tatbîk ve kâide-i mer'iyye-i gümrüğü tevfîk birle tanzîmine irâde-i aliyye tealluk eylemeğin imdi baştercümân-ı mersûm ile mad-de-i mezkûreyi ve hizmete gümrük ve sâir bu misillü mevâdda vâkıf olan erbâb-ı vukûf ile bi'l-istişâre cânib-i mîrîyi hasâretten sıyânet ve ahidnâme-i hümayûn şerâitini halelden vikâyet ederek ve emr-i ticârette Rusyalu'ya makîsun-aleyhimâ olan Françe ve İngiltere tüccarına kıyâs ederek Rusya ticareti içün lazım gelen tarîfe defterini bi'l-ittifâk tertîb birle daima düstûru'l-amel tutulmak ve hilâfı hareket olunmamak içün gümrük defterlerine bend ü kayd ve divân-ı hümayûn ve ma'den kalemlerine kayd ve hıfz içün birer kıt'a memhûr sûretlerini huzûrumuza arz ve bir kıt'aını dahi elçi-i mümâileyh tarafına i'tâya mübâderet ve mülâhaza ve teemmülde kusûr ve rehâvet ve taharrî ve suâlde adem-i dikkat hasebiyle farazan-mine'l-emr … cânib-i mîrîye hasâreti mûcib ve ahidnâme-i hümayûn ve mukâvele-i münferide şerâitine halel tasarrufunu ve ba'de-izin tarafeynden kîl ü kâl vukû'unu mûcib hâlet vukû'undan tevakkî ve mücânebet eyleyesin; **fî 26 Ş sene 1196**.

[s.181]

-İstanbul gümrüğü emini,

Devlet-i Aliyye ile Rusya devleti beynşnde râbıt olan Aynalıkavak Tenkîhnâmesi muktezâsı üzere ticârete dâir bir muâhede-i münferide tanzîmi lazım

geldiğine binâen mevâdd-ı muâhede-i ticâret bu defa bi'l-mükâleme karar-dâde olduğundan bi-mennihî teâlâ karîben senedleri temhîr ve mübâdele olunmak üzere mevâdd-ı mezkûreden icrâsı bu tarafta iktizâ eden maddelerin gümrükte ve sâir iktizâ eden mahallerde bilinmesi ve muktezâsıyla harekete şimdiden bed' olunması lâ-büdd olup mevâdd-ı mezkûrenin muktezâlarına nazaran Bahr-i Sefid'den Bahr-i Siyah'a ve Bahr-i Siyah'tan Bahr-i Sefid'e li-ecli't-ticâre mürûr ve ubûr eden Rusya tüccar sefinelerinin en küçüğü bin ve en büyüğü on altı bin kile hamûleye mütehammil olup ziyâde olmamak ve Bahr-i Siyah cânibinde vâki Rusya memâlikinden Rusya mahsûlâtı olan zehâyir ve mühimmât-ı sefine ve sâir eşya tahmîliyle Bahr-i Sefif cânibinde vâki düvel-i sâire memâlikine giden ve düvel-i sâire memâlikinden hamûle tahmîliyle Bahr-i Sefid'den gelüp Karadeniz'e mürûr ve Rusya memâlikine azimet irâde eden Rusya tüccar sefinelerinin sâlimen mürûrları meşrût olmakla hamûleleri defteri Rusya elçisi tarafından Deraliyye'ye ba'de't-takdîm izn-i sefine emri i'tâ olunup emr-i mezkûra ba'de'n-nazar hamûleleri yoklanmasına taarruz ve mürûrlarına mümânaat olunmamak ve üç yüz akçe selâmetlik resmini edâ eylediklerinden sonra âhar gûne vergü ve resm-i gümrük mutâlebesine tasaddî olunmamak ve bu makûle sefineler derûnlarında Devlet-i Aliyye reâyâsı olduğuna şüphe ârız olursa yalnız âdemleri yoklanmasına mübâderet olunmak ve Rusya diyârına nakl içün memâlik-i mahrûseden alacakları hamûlenin resm-i gümrüğünü iştirâ eyledikleri mahallerde edâ ve edâ tezkireleri i'tâ ve zikrolunan tezkirelere bu tarafta itibâr olunup mükerrer resm-i gümrük mutâlebe olunmamak ve Rusya memâliki veyahut âhar düvel memleketlerinde bu tarafta veyahut memâlik-i mahrûsemin sâir mahallerinde bey' içün getürecekleri hamûlenin resm-i gümrüğü dahi karar verilen tarife muktezâsı üzere yüzde üç hesâbıyla füruht eyledikleri mahalde edâ olunup ziyâde mutâlebe olunmamak ve eşya-yı memnû'adan penbe ve rişte-i penbe ve balmumu ve gön ve sahtiyan ve Eyiği(?) ve Kostantiniyye'den mâ-'adâ sâir memâlik-i mahrûseden pirinç ve kahve ve revgan-ı zeyti iştirâ ve kendü sefineleriyle Rusya diyârına nakl eylemelerine ruhsat vermekle eşya-yı mezkûrenin resm-i gümrüğünü iştirâ eyledikleri mahallerde edâ eylediklerini müş'ir ma'mûlün-bih edâ tezkirelerini ibrâz eylediklerinden sonra mükerrer gümrük mutâlebe ve Rusya memâlikine nakline mümânaat olunmamak ve Akdeniz adalarının bazılarının gümrükçüleri ehl-i zimmetten olmalarıyla verdükleri edâ tezkireleri Rumî ibâresinden olur ise itibâr olunmamak ve Rusya diyârına Akdeniz'den getürüp nakledecekleri hamrın resmini iştirâ eyleyecekleri mahalde edâ ve

edâ tezkiresi ahz etmek üzere karâr vermekle hamr-ı mezkûrdan bu tarafta kimesne tarafından yetirme(?) ve âhar vergü talep olunmamak hususları mevâdd-ı muâhede-i ticarette ber-vech-i tafsil münderic olduğundan gerek hususât-ı mezkûre ve gerek sâir bu tarafta riâyeti muktezî mevâdd divân kaleminden ihrâc ve reîsü'l-küttâbım imzâsıyla mümzâ kılınup gerek defterlerine kayd u hıfz ve ale'd-devâm muktezâlarıyla hareket olunmak hususuna irâde-i aliyye tealluk eylemğin imdi sûret-i muâhede-i mekzûre tarafına irsâl olunmakla defâtir-i gümrüğe kayd ve hıfz ve dâima mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve iktizâ edenlere ve ale'l-husûs Hisar gümrüğü nâzırına dahi tenbîh ve tefhîme ikdâm ve dikkat ve hilâfı vaz' vukû'unu tecvîzden mübâadet eyleyesiz deyü; **fî evâsıt-ı C sene 1197.**

Bir sûreti

Bostancıbaşı

Bir sûreti

Liman nâzırı ve kavak ustasına

Bu iki sûrette âmedi lügatinden aşağısı böylece yazılmaludur; imdi sûret-i muâhede-i mezkûre gümrük defterlerine kaydettirilüp bir sûreti dahi tarafına irsâl olunmağın yanında hıfz birle halfen-an-selef mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket olunmak husûsu taht-ı zâbıtaya idhâl ve mazmûnuna nazaran iktizâ edenlere lazım gelen vesâyâyı etrâfıyla tefhîm ve tenbîhe ikdâm ve daima mûcebiyle harekete ihtimâm ve ednâ gaflete mebnî hilâfı vaz' vukû'unu tecvîzden ittikâ-ı tâm eyleyesiz deyü…

-Liman nâzırı,

Ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn şeref-yâfte-i sudûr olan evâmir-i şerîfe ile li-ecli't-ticâre Bahr-i Siyah'a âmed-şüd eden Rusya tüccar sefinelerinden bazıları Bahr-i Siyah fennine vâkıf olmadıklarından fenn-i mezkûru bilür Devlet-i Aliyye reâyâsından bir nefer kılağuz istishâb eyledikleri takrîrin mefhûmundan müstebân olup işbu kılağuzların gittikleri mahallerde kalmayup avdet eylemeleri husûsunun taht-ı zâbıtaya idhâli lazım gelmekle imdi fîmâ-ba'd kılağuza muhtâc Rusya tüccar sefineleri Devlet-i Aliyye reâyâsından kılağuz aldıklarında aldıkları kılağuzun avdet

edeceğini müş‘ir yarar kefîllerini ahz ve kendülerinin ve kefîllerinin ism ü şöhret ve mahallerini deftere sebt ve avdet eylediklerinde defterden resîd edüp içlerinden avdet etmeyenleri olursa o makûlelerin kefîllerini muâheze ve kefîl oldukları zimmîyi talep ve irâd-ı özr u illet ile zâbıtanın ihtilâline sebep olan kefîller ahz u habs ve tazyîk ve te’dîb ile sâire ibret kılınmaları içün huzûrumuza ihzâra ikdâm ve dikkat ve daima bu husûsa ve sâir me’mûr olduğunun husûsât-ı mühimmeye gereği gibi sa‘y u gayret ve müteyakkızâne ve mütebassırâne hareket birle vikâye-i nizâma sarf-ı vüs‘ u miknet ve rehâvet ve gafletten mezîd-i tevakkî ve mübâadet eyleyesiz deyü; **fî 13 R sene 1198.**

.[**s.182]**

-Kalyon tabir olunur bir kıt’a sefine Françe memleketinden Rusya bandırasıyla Bahr-i Sefid’den gelüp Fındıklı pişgâhına lenger-endâz oldukta liman nâzırı üzerine varub lede’s-suâl hamûleden tehî ve Toulet(?) nâm kapudanı ve kırk iki nefer mellâhları Françelü ve sefine-i mezkûre on altı bin kile hıntadan ziyâdeye mütehammil ve iki tarafında on ikişer top mahalli olduğun ve yine Françe’ye avdet etmek ve Bahr-i Siyah’ta vâki Rusya memleketine tâbi Giresun iskelesinden siren ve sütun(?) tahmîl eylemek üzere Karadeniz’e azimet murâd eylediklerin nâzır-ı mümâileyh bâ-takrîr ihbâr etmekle sefine-i merkûme kebîrce cenk gemisine müşâbih ve ahidnâme-i hümayûn şurûtuna muhâlif olmak mülâbesesiyle Bahr-i Siyah’a mürûruna eğerçi ruhsat verilmeyüp lakin işbu teahhüdü havî takrîr manzûr-ı hümayûn-ı hazret-i cihânbânî kılınmak içün mübârek huzûr-ı sâti’u’n-nûr-ı hüsrevâneye takdîm ve keyfiyet arz olundukta fîmâ-ba‘d zuhûrundan hazer ve mücânebet oluna deyü bu defacık ruhsatı şâmil hatt-ı hümayûn-ı celâdet-makrûn şeref-bahş-ı sudûr olmakla elçi-i mümâileyhin işbu takrîri lisânen sudûr eden fermân-ı âlîye imtisâlen bu mahalle kayd ve buna dair tekârîr ve hutût memhûren hıfzolunup i‘lâm ve ifâde-i âlî siyâkında nâzır-ı mümâileyhe dahi sûret verilmiştir; **fî 29 L sene 1199.**

-Rusya devletinin Deraliyye’mde mukîm murahhas ve fevka’l-‘âde ortaelçisi dâîlerinin yanında devlet-i müşârunileyhin baştercümanı olan Cavalier Nicola Pizani bendelerinin takrîridir.

Bu defa Françe’den bu tarafa gelüp Giresun iskelesinden sütun tahmili içün Bahr-i Siyah cânibine azîmeti iltimâs olunup Rusya tüccar sefâyini kapudanlarından

Nimeto Teonrolet(?) nâm kapudanın râkib olduğu sefine-i ma'lûme fakat bu defa Giresun iskelesine varub hamûle-i mezkûresini istî'âb ve kazâzede olmadığı takdîrde gerü bu tarafa gelüp Françe'ye gidüp min-ba'd bu tarafa gelmemek üzere elçi-i mümâileyh kavliyle müteahhid olduğu malûm-ı devletleri buyruldukta sefine-i merkûmenin vech-i meşrûh üzere ruhsat verilmesi iltimâs olunur.

[s.186]

(1451) Françelü ile İngilterelü beyninde münâza'avukû'u hasebiyle sefâyinini muhâfaza içün Rusyalu tarafından on dokuz kıt'a sefâin ihrâc ve içerü sularına geçmemek üzere Septe Boğazı'nda lenger-endâz oldukları mahallerden muhâlifhavâ ile Mora cezîresisevâhilinde dâhil olur ise dostânemuâmele birle matlûblarınamüsâade ve sefâinden taşra hurûcirâdesinde oldukları halde ber-vech-i sühûlet müdâfaaya ihtimâmı havît ahrîr olunan kâimelede'l-vusûlsevâhil-i mezkûre tefahhus olunduktahâlâ Cezayir kapudanının karındaşı Cezayir vekili Osman Ağa bazı umûriçüncânibi müşârunileyheazîmet üzere iken Cezayir sevâhilindesüfün-i mezkûrenin bir kıt'ası gark ve beş kıt'ası Alikorina'ya(?) dâhil olduğunu müşâhede ve mâh-ı Muharrem'in on birinci günü Meton(?) kal'ası limanına lenger-endâzolduktahuzûr-ı şer'de takrîr eylediği kapudan-ı mümâileyhintakrîrinden dahi malûm-ı âlî olacağı Mora muhassılı el-Hâc İbrahim Ağa tarafından kapudan-ı deryâ vezir-i mükerrem saâdetlü Gazi Hasan Paşa hazretleri cânibinetahrîr olunduğuna binâen sâdır olan fermân-ı âlîmûcebince işbu mahalle sebt ü kayd ve asıl kâimenin hulâsası dahi kalemde hıfz olunmuştur; **fî 2 S sene 1195.**

İşbu sefine reîslerkethüdâsı ve Kuban tüccarı ma'rifetleriylemuâyeneolundukta on altı bin keyldenziyâdeye mütehammil olmadığını haber vermeleriyle mahalline kaydve liman nâzırı tarafına ilmühaberi i'tâ olunmak fermân buyruldu; **fî 2 Câ sene 1199.**

Yirmi yirmi beş gün zarfında bir kıt'a Fransız tüccar kalyonu İzmir iskelesinden sefine-i mezbûreye tuz ve mîrî kendiri tahmîl ve Deraliyye'yevürûdeyleyüp derûn-ı sefineden kendiri ihrâc ve tersâne-i âmireye teslim ve ba'dehû dakîk iskelesine rapt ve tuzu dahi ihrâcesnâsında sefineye Rusyalu tüccar bandırası vaz' eylediklerinde me'mûriyetimiz muktezâsınca gereği gibi tecessüs olundukta sefinenin bir tara-

fı güvertesinde yedi kıt’a top lonbarı(?) ve top anbarında üç kıt’a top lonbarı ve bir tarafı dahi bu minvâl üzere olup ve sefinenin büyüklüğü on yedi on sekiz bin kile hıntadanziyâdeye mütehammil olduğu malûm-ı devletleri buyrulduktaemr u fermân devletlü inâyetlü efendim sultanım hazretlerinindir; **fî 19 Câ sene 1199.**

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nin fetih politikasının Avrupa yönünde olması devletin kuruluş ve yükselme aşamasında güç dengesini Avrupa siyasetine göre belirlemesi, Kuzeyde Osmanlı'nın yükselme dönemine denk gelen Rus toplumunun milli birlik içerisinde Rusya devletini oluşturması bu dönemde Osmanlı'nın dikkatini çekmemiştir. XV. yüzyıl sonlarında başlayan Osmanlı-Rus münasebetleri adeta kağıt üzerinde kalmış, Osmanlı Devleti'nin Rusya'yı önemli bir devlet olarak görmemesinin delili ise Osmanlı'nın Rusya'yı doğrudan muhatap almaması ve Kırım Hanı aracılığıyla iletişimin sağlanmasıdır.

Osmanlı'nın küçük bir devlet gördüğü Rusya XVII. yy'ın 2. yarısından itibaren Karadeniz'in kuzeyinde etkin bir güç olarak varlığını hissettirmeye başlamış ve Osmanlı – Rusya arasındaki mücadele şiddetlenmiştir.

Rus Çarı I. Petro'nun sıcak denizlere inme politikası Osmanlı'ya karşı Rus baskısını arttırmış ve adeta Rusların devlet politikası haline gelen Karadeniz hakimiyetini ve boğazlardan geçiş projesi Rusların Osmanlı'ya karşı batılı devletlerle ittifak kurmasına ve milliyetçilik fikirlerini Osmanlı topraklarına yaymasına neden olmuştur.

Osmanlı'nın 1699 yılında imzaladığı Karlofça Antlaşması bir dönüm noktası niteliğini taşımakta olup, batılı devletlerin bu antlaşmayla hedeflerine ulaştığını gören Rusya ise Osmanlı üzerindeki baskısını arttırmış 1700 yılında İstanbul Antlaşması ile hem Osmanlı'ya hem de batıya karşı Karadeniz üzerindeki hakimiyet sahasını genişletmek istediğini bir kez daha vurgulamıştır.

Karadeniz üzerindeki askeri baskıya devam eden Rusya, Karadeniz için stratejik önem taşıyan Kırım'ı da ele geçirmişlerdi. Önemli bir üs olarak Kırım'ı hem askeri hem de ticari alanlarda Ruslar, Osmanlı'ya karşı büyük bir koz olarak kullanmıştır.

Karadeniz üzerindeki askeri çekişmelere son noktasını koyan antlaşma ise 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'dır. Bu antlaşmayla Rusya Karadeniz üzerinde serbest ticaret hakkını elde etmiştir. Karadeniz üzerinden Akdeniz'e açılmayı başaran

Rusya, I.Petro'nun ortaya attığı ve Çariçe II.Katerina'nın bu politikaya hız vermesiyle sıcak denizlere inme emellerini gerçekleştirmiştir.

Bu siyasi gelişmeler gölgesinde kaleme alınan 85/3 numaralı Rusya Ahkam Defteri'nde Küçük Kaynarca Antlaşması'nın öngördüğü serbest dolaşma haklarının kazanıldığı hükümler yer almaktadır. Denizdeki ticaret avantajları, Osmanlı Devleti'nin kara sınırlarında da uygulanmaktadır. Rus tacirler, karadan ve denizden, Osmanlı pazarına Akdeniz ticaretine dahil olmaktadırlar. Bu dönemde ticaret ağırlıklı olarak deniz üzerinde gerçekleşmekte Rus tacirler Osmanlı memleketlerinden aldıkları çeşitli malları en yakın limana ulaştırarak gemileri Karadeniz tarafına hareket ettirmişlerdir.

Rusya tarafından Osmanlı sınırlarına giren ürünler arasında miktar olarak demir, buğday, sade yağ ve tütün fazladır. Osmanlı'dan Karadeniz tarafına giden gemiler de miktar olarak fazla olan ürünlerin arasında sirke, kumaş ve çeşitli meyveler yer almaktadır.

Antlaşma maddelerinin içeriği sadece ticari faaliyetler hakkında kararlarla sınırlı kalmamıştır. Osmanlı-Rusya arasındaki diplomasi ilişkilerinin yürütülme aşamasında iki devletin birbirine dost olarak gördüğü meydana gelen siyasi, adli, ekonomik yada güvenlik meselelerinde yapıcı çözümler bulunması yönünde kararlar alınmıştır. Rusya Devleti ve Osmanlı Devleti arasında yapılan ticaret de ürün fiyatları yüksek olan devlet Rusya'dır, ticaret kapasitesi daha geniştir ve daha fazla gelir elde etmektedir.Rusya ticaret sırasında belirlenen ürünlerin dışında farklı ürünleride Osmanlı Devleti'nin iç pazarına sokmaktadır. Belirlenen miktarda buğdaydan daha fazlasını Osmanlı pazarına taşır. Osmanlı Devleti'nin ihtiyacını kendi bünyesinde sağlamasına fırsat vermeden dış alımla gereken ürünün temin edilmesinde etkili olmuştur.

Rusya Ahkam Defteri'nde yer alan hükümlerin içerisinde diplomatlarla ilgili bilgilere rastlanmaktadır. Osmanlı sınırlarında Rus reayasından olan birinin herhangi bir durumla karşılaştığında diplomatların hemen devreye girmiş ve sorunun çözüm aşamasında meydana gelen anlaşmazlıklar, işlenen suçlar, cizye meselesi, kazazede olan Rus tacirlerine ait gemilerin durumuyla Rus diplomatlar yakından ilgilenmişlerdir. Rus tacirlerinin şikayetlerini ise çoğu kez kendileri Osmanlı Devleti'ne bildirmişlerdir. Bu durum da Rus elçilerin sürekli Osmanlı'nın içişlerine karışmasına sebebiyet vermiştir.

Osmanlı-Rus savaşının Osmanlı yenilgisiyle sonuçlanması ardından imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile özellikle ticaret alanında Rusya verilen ayrılıklar neticesinde onlar Akdeniz sahasından fazlasıyla yararlanmıştır.

Antlaşma maddelerinde yer alan bu konuların yansımasını Osmanlı'nın merkezden kaleme alınıp ilgili idarecilere göndermiş olduğu hükümlerin içeriğinden takip etmemiz mümkündür.

KAYNAKÇA

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Düvel-i Ecnebiye Tasnifi 85/3 Numaralı Rusya Ahkam Defteri.

Mustafa Nuri Paşa, *Netayic Ül-Vukuat*, (Sad:Neşat Çağatay), C.1-2 TTK Yayını, Ankara 1992.

İbrahim Peçevi, *Peçevi Tarihi*, (Sad:Murat Uraz), C.2, Son-Telgrtaf Matbaa Yayınevi, İstanbul 1968.

Defterdar Sarı Mehmet Paşa, *Zübde-i Vekayiât* , (Sad:Abdülkadir Özcan), C:1, Tercüman Yayınları, İstanbul 1977.

Silahtar Mehmet Ağa , *Silahtar Tarihi*, (Sad:Mustafa Nihat Özün), Akba Yayınevi.

Katip Çelebi, *Tuhfetü'l Kibar Fi Esfari'l-Bihar*, (Çev:Orhan Şaik Gökyay), Kabakçı Yayınevi, İstanbul 2007.

Acar, Kezban, *Başlangıçtan 1917 Bolşevik Devrimi'ne Kadar Rusya Tarihi,* Nobel Yayınevi, Ankara 2004.

Danişmend, İ.H*, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C.4, Türkiye Yayınevi, Ankara 1961.

Emecen, Feridun, "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşundan İstanbul'un Fethine Kadar"*, Türkler*, C.9, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s.23-24.

Hammar, J.Von, Ankara , *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, C.1, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2007.

Imber, Colin,*The Ottoman Empre, The Isıs Press*, İstanbul 1990 .

İnalcık, Halil, *Fatih Devri Üzerine Tetkikler ve Vesikalar* TTK Yayını, Ankara 1995.

İnalcık, Halil, "Osmanlı Tarihine Toplu Bir Bakış*", Osmanlı*, C.1, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s.40-65.

İnalcık, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, C.1, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000.

İnalcık, Halil, "Osmanlı Rus Rekabetinin Menşei ve Don-Volga Kanalı Teşebbüsü (1569)", *Belleten*, C.XII, Ankara, s.349-402.

İnalcık, Halil, "XVII. yy'da Haçlı Projeleri*"*, *Doğu-Batı Makaleler II*, Doğu-Batı Yayınları, Ankara 2009.

Jorga, Nicolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, (Çev:Nilüfer Epçeli), C.2, Yeditepe Yayınları, İstanbul.

Kurat, Akdes Nimet, *Türkiye ve Rusya,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990

Kurat, Akdes Nimet, *Rusya Tarihi,* TTK Yayını, Ankara 1987

Kurat, Akdes Nimet, *XVI-XVII Yüzyıl Osmanlı-Rus Münasebetleri*, TTK Yayını, Ankara 1966.

Kolodziejczyk Dariusz, *XVI. Yüzyılda Kamaniçe Sancağı*, Osmanlı Araştırmaları, 1991.

Köse, Osman*,1774 Küçük Kaynarca Antlaşması*, TTK Yayını, Ankara 2006.

Kurtoğlu, Fevzi, *1768-1774 Türk-Rus Harbinde Akdeniz Harekatı ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa*, İstanbul 1942.

Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmed'in Siyasi ve Askeri Faaliyetleri, TTK Yayını, Ankara 1985.

Pamuk Şevket, *100 Soruda Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi* Gerçek Yayınevi, İstanbul 1988.

Parmaksızoğlu, İsmet, "Karlofça*" mad., İA, C.IV*, MEB Yayını, İstanbul 1961, s.345-351.

Samarcic, Rodovan*, Dünya'yı Avucunda Tutan Adam Sokullu Mehmet Paşa,* Nokta Yayınları, İstanbul 1995.

Selçuk, Havva, "Rumeli'de Yapılan İskanlar Neticesinde Kurulan Yeni Yerleşim Yerleri"*, Türkler*, C.4, Yeni Türkiye Yayını, Ankara 2002, s.177-186.

Sezer, Hamiyet, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Seyahat İzinleri", *A.Ü.D.T.C.F., Tarih Araştırmaları Dergisi, C.XXI/33*, Ankara 2003, s.105-124.

Turgut, Mehmet, *Osmanlı Devlet Ekonomisi ve Batılılaşmadaki Yanlışlıklar*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1988.

Tukin, Cemal, "Küçük Kaynarca" mad., *İ.A*, C.VI, MEB Yayını, İstanbul 1988, s.1065-1069.

Uzunçarşılı İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi, C.1*-3-5 TTK Yayını Ankara 1998.

Üstün, Cevat., *1683 Viyana Seferi, Son:VII-N.2*, TTK Yayını, Ankara 1941.

Yücel-Sevim, Yaşar-Ali*., Osmanlı Klasik Dönemin Üç Hükümdarı (Fatih, Yavuz, Kanuni),* TTK Yayını Ankara 1991.